

REGINA ASCUNSĂ

O FEMEIE
DOI RIVALI
TREI ENIGME

JORGE
MOLIST

Autorul bestsellerului INELUL

JORGE MOLIST

REGINA ASCUNSA

editura rao

Descrierea CIP a bibliotecii Naționale a României

MOLIST, JORGE

Regina ascunsă / Jorge Molist; trad.: Adriana Steriopol.-

București: Editura RAO, 2011

ISBN 978-606-609-111-4

I. Steriopol, Adriana (trad.)

821.134.2-31=135.1

Editura RAO

Grupul Editorial RAO

Str. Turda 117-119, București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

JORGE MOLIST

La reina oculta

© Jorge Molist, 2007

Traducere din limba spaniolă și note

ADRIANA STERIOPOL

© RAO International Publishing Company, 2007

pentru versiunea în limba română

noiembrie 2011

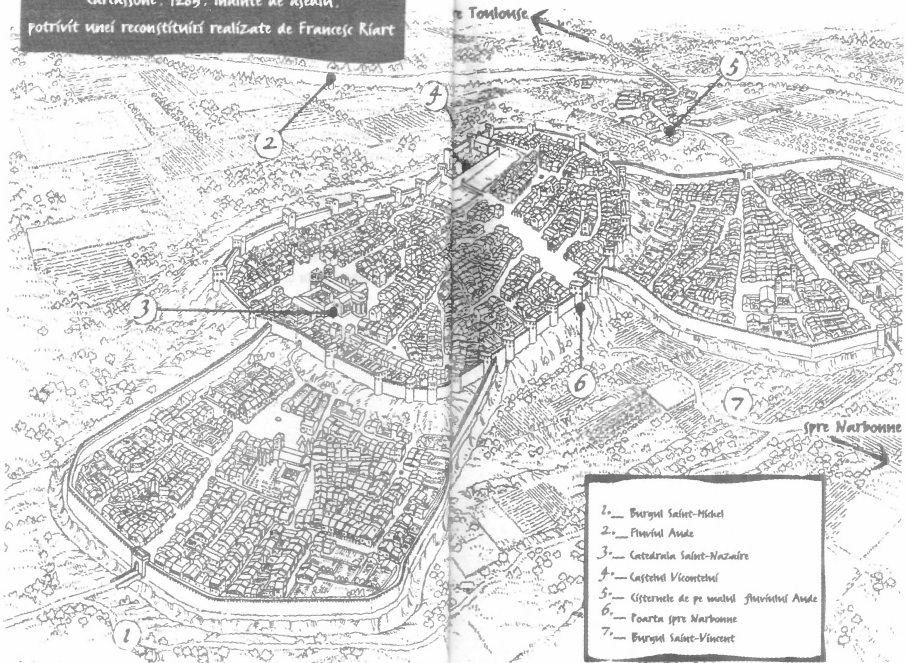
ISBN 978-606-609-111-4

Pentru Gloria, David și Jordi

Partea istorică a acestui roman urmărește fidel narațiunea navarrezului Guillermo de Tudela, contemporan cu faptele relatate, din lucrarea sa *Cântecul cruciadei împotriva albigenzilor*, scrisă la începutul secolului al XIII-lea.

Cititorul interesat va găsi la sfârșitul cărții o listă sumară a personajelor și a referirilor istorice. Mai multe informații puteți găsi pe www.jorgemolist.com

Carcassonne, 1209, înainte de asediu,
potrivit unei reconstituiri realizate de Francesc Riart

1. — Burgul Saint-Michel
2. — Fiumul Aude
3. — Catedrala Saint-Nazaire
4. — Castelul Vicontelui
5. — Cisternele de pe malul fluvial al Aude
6. — Poarta spre Narbonne
7. — Burgul Saint-Vincent

„*El nom del Payre e del Filh e del Sant Esperit.*“¹

[„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.“]

Cântecul cruciadei, I-1 Începutul

Am trecut într-o clipă de la farmecul iubirii la zbuciumul morții. Pe capul meu fusese pus un preț, iar nepoștiții, care au dat buzna în odaia noastră făcând ușa țândări, râvneau la el. Cu obrazul strivit de o banchetă, îl puteam vedea doar pe cavalerul meu zbătându-se neputincios, deznădăjduit, în încercarea zadarnică de a-mi veni în ajutor, cu funiile care îl țineau legat intrându-i în carne. Noi nu pricepeam încă enigma din care eu făceam parte și, crezându-ne în siguranță, ne lăsaserăm luați prin surprindere. Simțeam pe gât, în locul deasupra căruia se înălțase spada, o ciudată senzație, preludiu al tăieturii, al sfârșitului meu. Încercam să mă rog, dar eram fără vlagă. Și în câteva clipe nemăsurate în timp mi-am amintit că, numai cu

---

¹ *Cântecul cruciadei* a fost scris în provensală, denumită și occitană, limba prin excelență a trubadurilor din Sudul Franței și din Catalonia. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și a fost consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

câteva săptămâni înainte, eram Bruna¹ de Béziers și mi se spunea Doamna Privighetoare.

Acea fusese o primăvară strălucitoare: eram îndrăgostită și mă simțeam foarte fericită. Nu știam că diavolul era pe cale de a țese un viitor tragic în care eu aveam să mă aflu în miezul unui mister secular, iar dragostea mea va fi cheia de boltă pentru o lume dureros de frumoasă, pierdută pentru totdeauna.

Și mă bucuram de prezent cântând la fereastră versurile galante auzite în noaptea dinainte, privind cireșul în floare din grădina casei mele, dezmiardată de zumzetul albinelor și de acordurile vielei² mele.

Slugile și oamenii invidioși, surâzători, se opreau în stradă să asculte imnul primei iubiri, acela care se naște din dorința de a iubi și care are vigoarea mugurilor plăpânzi ai plantelor din martie, aceeași care pune în mișcare soarele și luna de pe cer, cea care face inima să bată.

Dacă cineva m-ar fi prevenit, aș fi răspuns, incredulă, râzând. Pentru că eu mă bucuram din plin de primăvara mea, eram îndrăgostită și mă simțeam foarte fericită. Nimic nu exista în afară de aceasta.

Dar amintirile acelea s-au spulberat, ușoare, alungate de tăișul spadei care avea să-mi reteze gâtul și, istovită, am reușit în cele din urmă să șoptesc o rugăciune:

¹ Aproape toate personajele cărții – istorice sau fictive – apar într-o scurtă prezentare la sfârșitul cărții în capitolul intitulat **PERSONAJE**. Cititorul este rugat să îl consulte de câte ori simte că ar fi necesar. Dacă este menționat vreun nume care nu apare în capitolul acela, nota din josul paginii îmi aparține.

² Vielă: instrument cu coarde, precursor al lăutei, la care se cânta atât cu arcușul, cât și ciupind strunele cu degetele (n.a.).

*Kyrie eléison,
Christe eleison*¹.

*[Doamne, fie-ți milă,
Hristoase, fie-ți milă.]*

---

¹ În greaca veche în textul original. Traducerea în spaniolă între paranteze drepte este consemnată de autor. (n.tr.)

*Kyrie eléison,
Christe eléison.*

[Doamne, fie-ți milă,
Hristoase, fie-ți milă.]
Rugăciune

DRUMUL DE LA SAINT-GILLES LA ARLES IANUARIE, 1208

Zărind apele Ronului printre copaci, Peyre de Castelnou, legat¹ papal și abate al mănăstirii Fontfroide, oftă ușurat și, răsucindu-se în șa pentru a mia oară, constată că nu erau urmăriți. La mică distanță, aștepta un bac care, traversând fluviul, îi va duce la Arles și, de acolo, ajuns pe pământurile regelui Aragonului, călătoria va fi mai sigură.

Dădu ordin grupului să grăbească pasul leneș al catârilor și cei cinci călugări îmboldiră dobitoacele. Peyre observă cu teamă cel de-al șaptelea animal. Papa îi aștepta povara cu nerăbdare. El îl rugase pe Pontif ca, dacă domnul conte de Toulouse avea să consimtă să i-o înmâneze, să-i permită să ardă imediat conținutul acelor baloturi, dar Inocențiu al III-lea

---

¹ Reprezentant diplomatic al unui Papă. (n.tr.)

a refuzat; dorea să vadă cu propriii ochi ce anume făcea Biserica sa să se clatine. Legatul se înfioră și se întrebă dacă era din pricina asprimii acelei după-amiezi reci de ianuarie sau a fricii.

Doar după discuții tăioase și de teama celor mai rele amenințări – excomunicare și deposedere de pământuri –, reușise să-l înduplece pe arogantul conte de Toulouse. O izbândă de care nu era în stare să se bucure, căci răspunderea de a transporta la Roma acele baloturi îl copleșea pe legat.

– Prea multe riscuri, șopti el pe când privea încărcătura. Prea multe riscuri, diavolul este puternic.

Încercând să străbată acel ținut al ereticilor fără să atragă atenția, așa cum l-a povățuit fray¹ Domingo de Guzmán, călătorea fără fast, ca un călugăr oarecare. Roma își sporise în ultima vreme strădaniile de convertire, trimițând zeci de clerici predicatori și s-a gândit că straietele sale cenușii aveau să-l ocrotească, ascunzându-i rangul de legat papal.

Dar când auziră răsunând din spatele lor copitele cailor, văzu patru călăreți, cu chipurile ascunse de vizierele coifurilor și cu scuturi fără însemne; a știut că a greșit atunci când a refuzat o trupă care să-l apere.

– Oprîți-i! strigă el. Pentru numele lui Dumnezeu!

Și, apucând hățurile celui de-al șaptelea animal, dădu pinteni catârului său într-o încercare disperată de a străbate în galop scurta distanță care îl despărțea de străjile ce îi vor fi așteptând deja pe bac.

Ca să-l escorteze în misiunea aceea, Peyre alesese foști oșteni sau mercenari, acum călugări în abația sa, iar cistercienii²

---

¹ Prescurtare a cuvântului *fraile* / *călugăr*, folosit ca apelativ, precedând numele acestuia. (n.tr.)

² Ordin religios derivat din cel al Benedictinilor, întemeiat în 1098 de Robert de Molesmes, abatele mănăstirii din Cîteaux (*Cister*, în spaniolă). Se caracterizează prin revenirea strictă la regulile Sfântului Benedict, printr-o mare austeritate și practicarea de către călugări a îndeletnicirilor manuale. (n.tr.)

au încercat să-i acopere spatele scoțând spadele ascunse sub veșminte.

– Stați pe loc! strigă fray Benet, cel care avea comanda. Legație papală! Dacă nu vă supuneți, pedeapsă cu excomunicarea! Rămâneți unde vă aflați!

Dar cavalerii nu se opriră; alcătuiau un șir solid ca o pană de despicaț și, ajutați de o forță mai mare și de înălțimea șeilor, își deschiseră calea prin care unul dintre ei se aruncă, fără să i se opună rezistență, asupra lui Peyre care fugea. Acesta, auzindu-l în spatele său, îmboldi și mai tare dobitocul, dar călărețul îl ajunse numaidecât și îi înfipse cu toată puterea în spinare sulita pe care o înălțase, străpungându-l ca pe o potârniche. Ecleziarhul simți o lovitură brutală; urmă imediat durerea și, când își duse mâinile la pânțele, observă un vârf mare și ascuțit de fier care îi ieșea din măruntaie. Lancea aceea scurtă îi străpunsese cămașa de zale pe care o purta sub rasă, zădărnica pavază la o distanță atât de mică, și îi zdrobise șira spinării cu un trosnet înfiorător. Își pierdu cunoștința chiar înainte ca trupul să i se izbească de pământul înghețat.

Când își veni în fire, își aminti totul. Se văzu pe ceva care părea o saltea de paie, înconjurat de lumânări și de călugării săi. Căută arma ucigașă, dar în locul ei găsi niște cârpe pline de sânge și multă durere. Nu simțea nimic mai jos de rană, știu că era pe moarte și dori ca totul să se termine de îndată ce se va putea spovedi.

– Povara de pe cel de-al șaptelea catâr, șopti el. Unde este?

– Au furat-o, părinte, răspunse fray Benet, cu capul plecat.

Abatele închise ochii în vreme ce îi sporea zbuciumul; știu răspunsul chiar înainte de a fi formulat întrebarea.

– Doamne Dumnezeule, era moștenirea diavolului, bolborosi el. Ar fi trebuit să o fi ars!

La spovedanie, îi încredință lui Benet misiunea de a se duce la Papă, de a-i povesti cele întâmplate și de a-i implora iertarea pentru el, legatul său, bietul abate al mănăstirii

Fontfroide, al cărui suflet va îndura în purgatoriu supliciul celei mai mari dintre nereușite.

Din neglijența sa, răul va continua să stăpânească în Occitania¹, poate că se va răspândi chiar în toată lumea și se rugă la Domnul Dumnezeu cerându-i îndurare.

Când cocoșul, cu cântul său strident rupse monotonia tristelor litanii îngânate cu glas stins de către călugări, abatele încercă să se ridice în capul oaselor. Se străduia să-și deschidă cât mai larg gura.

Călugării crezură că încearcă să-și mai ia o ultimă gură de aer. Dar se înșelau: aceea era frică. Lui Peyre i se părea că aude în glasul cocoșului hohotele de râs ale diavolului scăpat din baloturi.

Și șoptind „*vade retro, Satana*”² se prăbuși pe salteaua de paie, dându-și obștescul sfârșit.

În curând, se iviră zorile unei zile încărcate de nori grei, negri, de furtună.

---

¹ Denumire a ansamblului de regiuni din jumătatea sudică a Franței de azi, corespunzând ariei de răspândire a limbii occitane sau *oc*, dialect roman vorbit în Evul Mediu din care a luat naștere limba provensală, și în care se exprimau trubadurii. (n.tr.)

² În latină în original, „*mergi înapoia mea, Satana!*”, conform Bibliei, Noul Testament, Evanghelia după Marcu, 8:33. (n.tr.)

*„De lai de Monpeslier entro fis a Bordela
o manda tot destruire, si vas lui se revela.“*

[„De la zidurile cetății Montpellier până la Bordeaux,
(Papa) poruncește să fie nimicit oricine i s-ar împotrivi.“]

Cântecul cruciadei, I-5

ROMA, MARTIE, 1208

Încheind rugăciunea, papa Inocențiu al III-lea, maiestuos, își înălță spre cer mâinile în mânuși albe pe care sclipea rubinul din inelul său. Cei doisprezece cardinali care îl înconjurau pe Pontif – purtând pe cap mitrele bătute în pietre prețioase și acoperiți cu feloane cu briliante și broderii în aur, argint și perle – răspunseră „amin“ în cor.

Zeci de lumânări făceau să strălucească masivele ziduri romanice ale templului, dar Papa se îndreptă spre cea care se ridica dintr-un sfeșnic înalt, așezat în mijlocul transeptului. Se opri acolo și, cu un gest solemn și viguros, luă mucarnița pe care i-o oferea un călugăr cu tonsură, o ridică amenințător deasupra singurei lumânări de culoare neagră. Lumânarea avea un nume scris pe ea, același pe care îl rosti Inocențiu când o stinse:

– Raimond al VI-lea, conte de Toulouse.

Papa înăbuși, ceremonios, flacăra cu căpăcelul de metal și, când aceasta se stinse, încheie ritualul de excomunicare.

Contele de Toulouse înceta să mai facă parte din comunitatea catolică. Nu va mai fi admis în nici o biserică, nici nu va mai putea primi tainele bisericești, nici să mai aibă de-a face sau să i se dea ajutor de către vreun creștin, nici măcar ca să fie îngropat. Cadavrul său va fi devorat de jivine. Oricine îl putea despuia de bunuri și pământuri, căci pierduse dreptul de a le mai păstra.

Asprijii ochi albaștri ai lui Arnaut Amalric¹, legat papal și abate general al puternicului Ordin al Cistercienilor, se ațintiră asupra lui fray Domingo de Guzmán, iar acesta îi susținu privirea.

Rivalitatea pe care cei doi o purtau de multă vreme tocmai se rezolvase în favoarea abatelui.

Cu doi ani înainte, în primăvara anului 1206, legații papali Arnaut Amalric și Peyre de Castelnou se convinseseră de insuccesul predicilor lor împotriva catarilor. Descurajații cistercieni s-au întâlnit la Montpellier cu doi străini: Diego, episcop de Osma, și Domingo de Guzmán.

Aceștia reveneau dintr-o călătorie prin nordul Europei în misiune diplomatică din însărcinarea regelui Castiliei și fuseseră să-l viziteze pe Papă cu scopul de a-i solicita permisiunea de a fi misionari în Țările baltice, unde existau atât de mulți păgâni. Inocențiu al III-lea, impresionat de credința castilienilor, a vrut ca ei să predice în Occitania.

La Montpellier, Domingo și episcopul său i-au convins pe legații papali să renunțe pentru o vreme la pompa și fastul exagerate ale înaltelor funcții din cadrul bogatului Ordin al

---

¹ Cunoscut în istoriografie și sub numele de Arnaud Amaury. (n.tr.)

Cistercienilor și să predice așa cum o făceau ereticii catari¹ și valdezi². În sărăcie și umilință, potrivit învățăturilor lui Hristos.

Mișcați de entuziasmul castilienilor și mai cu seamă mulțumită sprijinului oferit lor de către Pontif, legații i-au urmat pe Domingo și pe episcopul acestuia în predicile lor pe meleaguri occitane, acceptând chiar și polemici publice cu eretici și ovrei, uneori în piețele satelor, alteori în castele.

Dar, după ce au îndurat câțiva ani mizerii, umilințe și batjocuri, legații Arnaut și Peyre au ajuns la concluzia că progresul obținut nu era îndeajuns și că ereziile continuau să se răspândească de o manieră alarmantă și inevitabilă. Au hotărât să revină la vechiul lor stil bazat pe pedeapsa divină, pe amenințare și intimidare.

Nu astfel a procedat Domingo de Guzmán care, după moartea episcopului său Diego, întemeiase Ordinul Predicatorilor³ ca să continue cu umila sa strădanie de răspândire a cuvântului lui Iisus Hristos și a iubirii sale frățești.

Cuvintele polemicii feroce, rostite cu câteva ore mai înainte, răsunau încă sub bolțile bisericii:

---

¹ Cunoscuți și ca *albigenzi*, după numele orașului Albi din sudul Franței de azi, adepți ai unei mișcări religioase apărute în secolul al XII-lea. Împotriva lor, Biserica catolică, la îndemnul papei Inocențiu al III-lea, a declanșat o cruciadă în anul 1209, dar persecuțiile au durat până în 1244, când a căzut ultimul lor refugiu, castelul fortificat de la Montségur, eveniment istoric în jurul căruia Jorge Molist a clădit intriga romanului său *Întoarcerea catarilor*, apărut în anul 2007 la Editura RAO, în traducerea subsemnatei. Declanșarea cruciadei împotriva catarilor constituie tema romanului de față. A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE**. (n.tr.)

² Membrii unei secte întemeiate de Pierre de Valdo sau Valdès (1140-1217), un bogat negustor din Lyon care s-a convertit în 1176 la sărăcia absolută și a creat un grup de adepți numiți „Sărmanii lui Hristos“. A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE**. (n.tr.)

³ Numit și al Dominicanilor, după numele întemeietorului său. (n.tr.)

– Metodele voastre au dat greș, Domingo, striga Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor. De sub veșmintele sale luxoase ieșeau la iveală niște cizme din piele de bună calitate. Văzându-le, Domingo simți dalele și mai reci sub picioarele sale desculțe. Am trimis zeci de misionari și, în loc să-i convertească pe eretici, aceștia sporesc pe zi ce trece.

– Ați trimis niște călugări rotofei, obișnuiți cu litaniile și rugăciunile de mănăstire și care ignoră realitățile satului; nu știu să predice în Sud, răspundea Domingo. Unii au venit pe catări, alții pe cai, și nici măcar nu vorbesc pe limba lor. Aveau pretenția să-i convingă pe occitanii de rând vorbindu-le în latinește sau în graiul francilor numit oil¹! Dar nici măcar nu se făceau înțeleși!

– Cuvântul adevărat al lui Dumnezeu trebuie să fie recunoscut de către drept-credincioși indiferent de cum este rostit, spuse Arnaut pe un ton sentențios, ridicându-și bărbia.

– Predicatorii eretici sosesc ca țesători ambulanți, medici sau pantofari, muncesc printre oamenii din sat, le vorbesc pe limba lor, îi conving. Nu îi copleșesc cu biruri pentru ridicarea bisericilor și întreținerea clericilor, căci oamenii lor își duc traiul din propria muncă. Sunt un exemplu de austeritate, mănâncă doar vegetale și pește...

Un tablou mare acoperea zidul din spatele lui Arnaut. Un impresionant înger al Apocalipsei cântărea sufletele, reprezentate printr-o mulțime de capete care se șteau din platanul adânc al balanței romane, dar un diavol trăgea, încercând să-i cufunde pe nefericiții aceia în infern. Tușele ferme ale artei romanice, în culori primare despărțite prin linii negre, îi confereau scenei forță și dramatism tragic. Domingo se identifica cu îngerul salvator al sufletelor și, neliniștit, se gândi că adversarul său era acel diavol șarlatan care îl întrecea.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat **CONCEPTE MEDIEVALE**. (n.tr.)

– Predicați de ani buni cum fac și ereticii, Domingo. Peyre de Castelnou și cu mine vă ajutam și nu s-a obținut nimic, își reluă atacul abatele Ordinului Cistercienilor.

– I-am convertit pe mulți și vom converti și mai mulți, argumenta Domingo.

Dar, când privirea lui se întâlnește cu a Papei, castilianul văzu în ochii Pontifului compasiune pentru el, nu pentru oamenii din Occitania, și știe imediat că soarta îi era pecetluită și că va fi înfrânt.

– Mult mai puțin decât ei, răspunse Arnaut ridicând vocea. Nu mai putem aștepta. Să le dăm foc ereticilor și să-i punem în fiare pe cei care se împotrivesc!

Cardinalii dezbătură propunerea. Asasinarea legatului Peyre de Castelnou le întuneca sufletele și, înspăimântați de înaintarea de nestăvilit a ereticilor și mai cu seamă de furtul celui de-al șaptelea catâr care purta așa-numita „moștenire a diavolului“, hotărâre în favoarea propunerilor abatelui Arnaut. Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, va fi excomunicat ca fiind răspunzător de moartea lui Peyre, iar nobilii din Nord vor fi chemați la o cruciadă împotriva Sudului.

Atunci, Inocențiu al III-lea se ridică de pe tronul său și, întinzându-și brațele în cruce, pronunță teribila anatema, o condamnare la moarte în masă:

– De la zidurile cetății Montpellier până la Bordeaux, poruncesc să fie nimicit oricine ni s-ar împotrivi. Proclam cruciada lui Dumnezeu!

Cei doisprezece cardinali au spus „amin“ în cor, și-au ridicat mâinile înmănușate în alb spre cer și au intonat rugăciunea „Veni creator spiritus“¹.

Domingo își îndepărtează privirea de la Arnaut și, plecându-și ochii plini de lacrimi, își împreună mâinile într-o rugăciune; îi

---

¹ În latină, „Vino, sfinte duh creator“, cântec intonat în liturghia catolică. (n.tr.)

cerea iertare Domnului pentru că nu putuse să împiedice ceea ce urma să vină.

Moartea și jalea își începeau cavalcada. Diavolul înclinase balanța în favoarea sa.

*„Rossinyol que vas a França, rossinyol,
encomana'm a la mare, rossinyol.”¹*

[„Privighetoare ce te duci în Franca, privighetoare,
dă-mă în grija mamei mele, privighetoare.“]

Cântec popular

BÉZIERS, MARTIE, 1209

Ne-am întâlnit față în față și primul lucru pe care l-am văzut a fost strălucirea ochilor săi negri uitându-se într-ai mei și pupilele sale dilatate privind-mă. Am rămas fără suflare. Apoi, am băgat de seamă că el zâmbea și, fără voia mea, fără să mă gândesc, un surâs mi s-a ivit pe buze. Și am rămas așa amândoi o vreme care mie mi s-a părut că durează ore, secole, dar care a fost doar o clipă. Mergeam prinsă de brațul verișoarei mele Guillemma care, observând acea fascinație, nepotrivită pentru o doamnă, a tras de mine rupând farmecul care pusese stăpânire pe noi.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Pentru Dumnezeu, Bruna, mi-a reproșat verișoara mea, ce vi se întâmplă?

Atunci s-a rupt vraja privirii și a surâsului, când mi-am dat seama că nu puteam răspunde la această întrebare, nu știam ce se întâmplă cu mine; ceva se strângea în pieptul meu și inima îmi bătea nebunește. Niciodată înainte nu mi se mai întâmplase așa ceva.

Era încă iarnă, și salonul cel mare din palatul fortificat al tatălui meu, seneșal¹ în orașul vicontelui Trencavel, era plin de oaspeți. Focul ardea cu putere în cămin.

M-am instalat lângă verișoara mea, lângă doică și alte doamne, în vreme ce cânta un menestrel² de prin partea locului, căruia nu i-am acordat atenție. Tot interesul meu se concentra asupra străinului. Tânărul era înalt și se remarcă din grupul situat în fundul sălii. Îl observam pe furiș, dar deodată privirea lui s-a întâlnit cu a mea. Stânjenită când m-am descoperit în greșeală, am tresărit, aproape ca și cum contactul ar fi fost fizic, și mi-am întors ochii numaidecât. Îmi simțeam obrajii îmbujorați și inima din nou înnebunită. Ce se petrecea cu mine? O sudoare rece mi-a apărut în palme.

– Este Hugo de Mataplana³, mi-a șoptit verișoara mea, care nu pierduse nici un amănunt.

– Îl cunoașteți? am întrebat nerăbdătoare, vorbindu-i la ureche.

Era cu doi ani mai mare decât mine și avea mai multă experiență în societate.

– Doar din vedere, dar am auzit vorbindu-se despre el.

– Povestiți-mi, de unde este?

---

¹ Ofițer de rang înalt care comanda armata și împărțea dreptatea în numele suzeranului, fiind mai-mare peste nobili. (n.tr.)

² A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIE-VALE. (n.tr.)

³ Acest personaj istoric apare și în romanul *Întoarcerea catarilor* al aceluiași autor. (n.tr.)

– Cred că e aragonez sau catalan și se pare că e nobil, a răspuns ea cu voce joasă. Nu vi-l recomand. Se comentează că e periculos, că ascunde ceva, că se comportă misterios.

O lovitură de cot din partea doicii mele și gestul ei sever ne-a obligat să tăcem, dar acest avertisment nu a făcut altceva decât să-mi sporească interesul pentru tânărul chipeș și, după câteva clipe, au revenit și privirile.

Și așa, între vezi-mă și nu-mi da pace, am început un joc delicios de-a șoarecele cu pisica joc care îmi producea atât îmbujorare, cât și plăcere. Mi-am dat seama că nu îi eram indiferentă.

Cântărețul de prin partea locului a terminat făcând o reverență și, când aplauzele au încetat, am văzut cu surprindere că acel Hugo de Mataplana se instala în mijlocul salonului aducând cu el o ghitară. Era menestrel! Aplecând capul, i-a cerut tatălui meu permisiunea și s-a lăsat o tăcere plină de așteptări. Originea maură a acelui instrument și raritatea lui pe meleagurile noastre sporeau interesul de a-l asculta. În deplină liniște, a făcut să răsunе la ghitară câteva note și, acordând două coarde, a început să zică din strune o melodie necunoscută, dar plină de strălucire și frumusețe. Curând, și-a alăturat și vocea, puternică și caldă. Cântecele vorbea despre lupta cavalerilor creștini la fruntariile de la miazăzi ale regatelor spaniole împotriva sarazinilor¹ și am înțeles că originea lui era meridională.

Tânărul era îndrăzneț; nu se comporta precum mulți menestreli care privesc în tavan cu ochii întredeschiși atunci când cântă despre doamne și iubiri. El căuta privirea publicului, și cel mai mult pe a mea, zâmbind când tonalitatea versului o permitea.

Apoi, a început să cante o romanță de dragoste, nemaiauzită. Dacă înainte se oprea ca să mă privească, acum, cu atât

---

¹ Nume pe care în Evul Mediu creștinii îl dădeau musulmanilor din Europa și din nordul Africii. (n.tr.)

mai mult, alegând strofele cu complimente pentru domnițe. Părea că mi le cântă mie. Iar eu, deși îmbujorată și cu o înfiorare necunoscută, nu îi ocoleam privirile.

– De ce ziceți că e periculos? n-am putut rezista să nu șoșotesc.

– Se spune că e foarte priceput să compună satire, răspunse verișoara mea, și că le place doamnelor tot atât de mult pe cât le displace soților acestora. Și că venirile și plecările lui din oraș sunt ciudate; e ceva neliniștitor în el. Nu este precum ceilalți.

Am tăcut ca să-l urmăresc cu toate simțurile mele, dar nu-mi puteam scoate din gând avertismentul în legătură cu misterul și pericolul.

Când a terminat, Hugo de Mataplana s-a retras țănoș în colțul său, în vreme ce toți îl aplaudau. Dar, când și-a întors ochii spre sală, am putut vedea uimirea cu care l-a cercetat pe menestrelul care îi lua locul pe scenă.

Menestrelul acela eram eu.

Se spune că numai în Occitania și în Aquitania¹ unele doamne dictau cântece ca trubadurii² și doar puține se prezentau în public cântând ca menestrelii. Nu era o uzanță în Nord: nici în Franția, nici în Burgundia³, Flandra⁴ sau Germania. Și, după înfățișarea uluită a tânărului, probabil că nici în regatele din Sud nu era ceva obișnuit.

Tatăl meu, mai ales după moartea mamei și a singurului meu frate, m-a educat în anumite privințe așa cum ar fi făcut-o cu fiul său. Și, cum pe mine mă încânta muzica, mă lăsa să-mi petrec timpul, întotdeauna supravegheată de doică și împreună

¹ Regiune istorică din sud-vestul Franței actuale. (n.tr.)

² A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIE-VALE. (n.tr.)

³ Regiune istorică din estul Franței actuale. Își datorează numele triburilor de burgunzi care au invadat-o în secolul al V-lea d.Hr. (n.tr.)

⁴ Regiune de câmpie la Marea Nordului, situată pe actualele teritorii ale Franței de nord-est, Belgiei și Olandei.

cu verișoara mea, cu menestrelii și trubadurii care își petreceau noaptea în casa noastră. Cei mai mulți dintre acei artiști rătăcitori prin lume afirmau că și poezia este o bogăție pentru doamne și nu au avut nimic împotriva să o învețe tot ce știau pe fetița aceea care era fiica amfitrionului lor și care era atât de dornică să învețe.

Un paj a adus un taburet pe care m-am așezat, întinzându-mi cu grijă fusta largă brodată, asemeni unui păun, ca și cum aș fi dorit să cuprind spațiul liber care rămânea în mijlocul salo-nului. A adus și un scăunel pe care să-mi sprijin piciorul și în felul acesta să-mi așez viela în poală. Tatăl meu, instalat la loc de cinste în ampla încăpere între persoanele de vază, mă privea cu duioșie și asculta mândru șoaptele admirative pe care demonstrația mea le-o stârnea invitaților.

În poziția aceea, eram cu spatele la aproape jumătate din sală, precum și la menestrelul din Sud. Acest fapt îmi aducea o ușurare; privirile noastre se încrucișaseră de prea multe ori și știam că, dacă l-aș fi avut în față, ochii mei ar fi sfârșit prin a-l căuta. Astfel, mai liniștită, am mângâiat cu arcușul coardele instrumentului și am început să-i cânt. Publicul era cunoscător și dăruit, s-au alăturat aproape toți, acompaniindu-mă la primele două cântece, dar, când au răsunat notele celui de-al treilea, s-a lăsat liniștea:

Privighetoare ce te duci în Franția, privighetoare,
dă-mă în grija mamei mele, privighetoare.

Se știa că era cântecul mamei mele și că îl cântam doar câteodată. Chiar și așa, simțirea pe care o puneam în el și pe care o trezeam în cei care mă înconjurau era atât de mare, încât mi se spunea Doamna Privighetoare. Nimeni nu mai cânta acest cântec, era doar al meu.

Nu știu de ce am vrut să-l cânt în noaptea aceea. Poate pentru că doream să-i dăruiesc ceva foarte drag tânărului chipeș care mă răsplătea cu un zâmbet.

Aceea fusese ultima evoluție din programul seratei, și oamenii, după aplauze, au venit să mă felicite; vorbeau cu mine, dar eu nu participam la conversație. Interesul mi se îndrepta spre menestrelul meu, aflat în picioare, acolo, în capătul salonului, alături de-alți străini. Și el mă căuta cu privirea, iar eu eram sigură că dorește să-mi vorbească, neștiind cum să procedeze. Atunci, a venit doica mea și, fără multă ceremonie, m-a târât împreună cu verișoara mea către celălalt capăt al salonului, unde se afla ușa care dădea spre odăi.

– V-ați făcut prea mult remarcată privindu-l întruna pe străinul acela, mi-a spus în limba ei oil¹, de francă. Este ora să vă retrageți.

O ultimă privire pe furiș ne-a unit când, chiar înainte de a trece pragul, m-am răzvrătit împotriva celei care mă ținea strâns și m-am răsucit ca să-l văd. El și-a pus mâna la inimă și a salutat din cap cu un zâmbet trist. Mi s-au umezit ochii gândindu-mă că îl pierd fără măcar să mă fi bucurat de întâlnire.

„Îl voi mai vedea oare și altă dată?“ m-am întrebat, nemângâiată.

În dormitorul nostru, am luat-o la întrebări pe verișoara mea până când mi-a povestit tot ce știa despre tânăr. Nu erau multe de spus. Hugo vizita Béziersul destul de des și fusese chiar și înainte în casa mea, fără ca eu să știu sau să-l fi observat. Se comenta că venirile și plecările lui erau misterioase, iar felul în care călătorea era prea umil ca să fie nobil, dacă era într-adevăr. Și că era îndrăzneț, scandalagiu câteodată și că făcuse curte mai multor doamne. Dar eu nu luam în

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIE-VALE. (n.tr.)

seamă aceste amănunte; speranța de a-l revedea m-a umplut de bucurie, stârnindu-mi imaginația. Oare aceea să fie dragoste? Va fi simțind și el același lucru pentru mine?

„*Encomana 'm a la mare rossinyol
i a mon pare no pas gaire
perquè m'ha mal maridada.*“¹

[„Dă-mă în grija mamei mele, privighetoare,
dar nu și în grija tatălui meu, nu,
pentru că m-a măritat cu cine nu trebuia...]

Cântec popular

Când s-a căsătorit, mama a trebuit să își lase Țara cea verde dintre fluvii a Francilor și să vină într-un Sud strălucitor cu care nu s-a obișnuit niciodată. Ea aducea în căsnicie niște proprietăți din Nord, atât de îndepărtate, încât au fost poate mai degrabă o bătaie de cap decât un beneficiu pentru tatăl meu. Nu am înțeles niciodată rațiunile politice pentru această unire. Într-o zi, am întrebat-o, iar ea, privind pe fereastră, căzută pe gânduri, ca și cum și-ar fi regretat tinerețea pierdută, a murmurat:

– Tatăl meu, angajamentele familiale..., ceea ce este normal printre doamnele de rangul nostru. Nu a mai spus altceva, iar eu, văzând-o tristă, nu am mai întrebat-o altă dată.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

S-au cunoscut atunci când ea a sosit cu rudele ei pentru căsătoria aranjată, zice-se, de către bătrânul viconte, al cărui seneșal, nobil de încredere în Béziers și apărător al orașului, era tatăl meu.

Ea era foarte tânără, nu corespundea modelului tipic de amantă a unui senior feudal pe care acesta o dă în căsătorie vasalului său codoș. Nici tatăl meu, ultimul membru al unei foarte vechi familii nobile meridionale, nu părea să fie un subordonat îngăduitor.

Dar poate că lui nu i-ar fi păsat de aceasta și s-a limitat să o lase grea cu fratele meu și cu mine și să-i dea doar puțin pe deasupra, căci avea propriile sale aventuri. La început, ea nu vorbea limba noastră occitană și comunica exclusiv în oil cu slujnica pe care o adusese de pe meleagurile ei: doica mea. La Béziers, i se spunea Anne din Țara Francilor sau, simplu, „Franca“.

Dar, într-o zi, a sosit acel trubadur, și ea a cunoscut zbulciul iubirii, poezia, suspinul și zâmbetul.

Bernard de Béziers, tatăl meu, ca un bun cavaler occitan, plin de respect față de *Fin'Amor*¹, nu a ridicat piedici în calea acestei relații. Ea aparținea fizic soțului ei, dar el, care îi folosea puțin trupul și încă și mai puțin spiritul, știa că e tristă și că nu va putea niciodată să o facă fericită, căci iubea alte femei.

Era un om bun la suflet și îl mângâia tristețea ei; respecta libertatea Annei de a-i oferi altuia iubirea. Doar cea spirituală, firește.

Când Sans d'Urgell era în oraș, eu îl vedeam mai mult decât pe propriul tată. Cânta în salonul casei pentru familie și invitați sau în patio, dacă vremea era bună, și avea acces în odaia mamei. Acolo dormeau mama, doica, eu și alte doamne, chiar și verișoara mea când ne vizita. Cred că se vedeau doar

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul CONCEPTE MEDIEVALE, în care autorul explică anumiți termeni ieșiți din uz în zilele noastre, precum și vechi expresii provenșale. (n.tr.)

acolo când eram cu toatele, că nu s-au întâlnit niciodată singuri și cred că doar câteva săruturi, mângâieri și vreun cadou din când în când au fost recompensa pentru el. Vedeam tandrețea, dragostea în felul în care se priveau și observam amărăciunea ei atunci când Sans venea să-și ia rămas-bun înainte de a porni în vreo călătorie. Eu îl iubeam mult; se juca mereu cu noi, copiii, râdeam cu el, ne învăța cum își compuneau trubadurii cântecele, cum se scot sunete frumoase dintr-o vielă și trucuri de jongler ca să-i distreze pe oameni. Ne povestea, de asemenea, cât de mare era lumea, descriind minunile pe care le conținea. Prețuia drept cea mai mare dintre frumuseți așa-numitul *Joy*¹, desfătarea cu dragostea curtenască, devenită aproape o religie pentru el. Și, de asemenea, pe vestita Doamnă Grial², care cultiva *Joy*-ul și trăia pe Muntele Negru³, în fabulosul castel din Cabaret, refugiu al trubadurilor și al menestrelilor.

El a compus pentru mama cântecul privighetorii și, uneori, ea plângea când îl auzea. Versurile vorbesc despre o tânără doamnă care duce dorul căminului și al familiei de pe meleagurile din Nord. Este melancolic, are parfum de singurătate și povestește despre o căsnicie nefericită hotărâtă de către tată. Și despre o privighetoare pribeagă, purtătoare a unui mesaj de dragoste. E trist, dar foarte frumos.

Mie îmi place să-l cânt cu simțire și o fac în amintirea mamei și a iubirii ei.

A murit tânără, frumoasă, nostalgică, dar îndrăgostită. Era iarnă, a cuprins-o tusea, fierbințeala și în câteva zile s-a prăpădit. Au fost aduse toate leacurile, tatăl meu a făcut tot ce i-a stat în putință, a vegheat-o, dar mâna pe care Anne a vrut să o țină când și-a dat ultima suflare a fost a lui Sans, trubadurul ei, menestrelul, adevărata ei dragoste.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

² Idem. (n.tr.)

³ Munte situat în sudul Masivului Central, ansamblu al zonelor înalte din centrul și sudul teritoriului actual al Franței. (n.tr.)

Din prima bancă a bisericii, cea rezervată familiei mele, îl văd în amintire pe Sans d'Urgell singur, ghemuit într-un ungher îndepărtat, plângând la slujba de înmormântare. El, care obișnuia să se semețească asemenea unui cocoș care cântă, făcând paradă de mândrețea lui de bonetă împodobită cu un panaș din două pene lungi de fazan, acum, cu capul descoperit, se sprijinea îndurerat în timpul slujbei de peretele din spate. Nu am mai auzit niciodată nimic despre el.

Cred că a căutat un loc îndepărtat unde să moară ca un bătrân privighetor în iarnă ghemuindu-se în ultimul său refugiu în încercarea de a-și mai păstra un strop de căldură.

Astfel că, atunci când cânt cântecul privighetorii, o fac și în onoarea lui Sans, mulțumindu-i pentru toată fericirea, pentru toată dragostea pe care i le-a dăruit mamei mele.

Pasiunea aceea mi-a luminat copilăria și mă întrebam dacă Hugo de Mataplana, menestrelul de care m-am îndrăgostit și cu care reușisem în ultimele zile să schimb câteva cuvinte și multe zâmbete, ar fi în stare de ceva atât de frumos.

„*Gaudeamus igitur
juvenes dum sumus.*“¹

[„Să ne bucurăm, aşadar,
cât timp suntem tineri.“]

*Carmina Burana*²

ÎMPREJURIMILE PARISULUI. MARTIE, 1209

Zarurile se rostogoliră poticnindu-se pe masa negeluită de stejar, şi unul se opri într-o mică denivelare dintre două scânduri groase prost îmbinate.

– Patru – doi! strigă o namilă de om cu barbă blondă şi al cărui zâmbet cu dinţi mâncaţi de carii strălucea la lumina opaiţelor. Pierdeţi, domnilor studenţi!

– Vă înşelaţi, răspunse Amaury de Montfort, un tânăr corpulent. Doiul e încălecat, trebuie aruncat din nou.

¹ În latină în original. Urmează traducerea consemnată de autor între paranteze drepte. (n.tr.)

² Colecţie de cântece în latineşte din secolele al XII-lea şi al XIII-lea, găsite în anul 1803 în abaţia benedictină din localitatea Beuern (în latină *Bura*) din Bavaria şi care i-au inspirat compozitorului german Karl Orff (1895-1982) cantata cu acelaşi nume. (n.tr.)

– Sub nici o formă! mârâi alt bărbat blond, cu un accent care îi trăda proveniența din comitatele de la Nord. Mai înainte, ați socotit drept bună o fază de joc asemănătoare, pentru că vă convenea.

– Zarul acela a fost aproape bun, interveni Guillaume de Montmorency, un tânăr la fel de vânjos ca și cel dinainte și în ai cărui ochi albaștri era o strălucire ironică. Și, privindu-l cu dispreț pe ultimul care vorbise, adăugă: Nu veți pleca de-aici cu bine dacă nu se repetă zarul acela.

Tonul era amenințător. Privirile lor se încrucișară, sfidându-se. Bărbatul căuta mânerul pumnalului care îi atârna de cingătoare.

– Lasă-l să arunce din nou zarul, Günter, argumentă cel de-al treilea neguțător încercând să-l liniștească. Ar trebui să-i pice un șase; ar avea prea mult noroc. Nu merită să ne luăm la harță.

– Zarul dinainte era și mai încălecat decât acesta și a fost acceptat ca bun, bombăni Günter, fără să-și ia privirea din ochii adversarului său. Limba i se împleticea din pricina vinului și a mâniei.

Guillaume zâmbi arătându-și dinții și ducând și el mâna la pumnal în semn de amenințare.

– Pe cinstea mea, Günter, exclamă prudentul, ținându-l pe tovarășul său de braț. Am câștigat partida; te provoacă, și aici suntem străini. Lasă-l să arunce zarul!

Privirea rămase ațintită în vreme ce Guillaume își lărgea zâmbetul triumfător. Celălalt își îndepărtă privirea și spuse:

– Aruncați odată zarul, fir-ar să fie!

Guillaume luă zarul și, ascunzându-l de lumina opaițelor cu umbra mâinii sale peste măsură de mari, îl scutură pe sus, făcând un căuș din mâini, ca să-l lanseze să se rostogolească pe scândură. Își ținură cu toții răsuflarea, și zgomotul piesei de os sărind pe lemn se auzi diafan, până când se opri lângă aceeași denivelare unde se opriše zarul anterior.

– Un șase! urlă Guillaume. Noi am câștigat! și cumătrul său Amaury începu să râdă în hohote.

– Nu e cu puțință! strigă Günter. A schimbat zarul!

– Un șase, am câștigat. Partidă încheiată, insistă Guillaume, pe când strângea zarul și îl vâra în punga de bani.

– Nu-l ascunde! îi atrase atenția neguțătorul.

Tânărul îl privi în vreme ce lovea punga zâmbind triumfător.

– N-o să-ți bați joc de mine, filfizonule, mormăi Günter, și lama pumnalului străluci căutând pânțelele adversarului său.

Acesta se aștepta și dădu un pas îndărăt eschivând lovitură, fără însă să poată evita ca stiletul să-i sfâșie tunică și să pătrundă spre intestine. Înțepătura îl duru, dar tânărul își spuse că a fost un noroc că prostănacul acela nu-și dăduse seama că purta sub veșminte o cămașă fină din zale de oțel bine împletită și că lansase lovitură într-un loc greșit. Reuși să prindă încheietura mâinii agresorului său cu mâna stângă, evitând următoarea lovitură de pumnal, în vreme ce cu dreapta apucă strâns unul dintre vasele de lemn masiv, scobit, care serveau drept câni și îl ridică deasupra capului, împrăștiind în aer vinul din el, ca să-l azvârle în fața atacatorului său. Acesta trăgea de pumnal fără să se poată elibera de laba aceea care îl ținea strâns, încercând în același timp să-și acopere chipul însângerat cu mâna stângă. Dar Guillaume, folosindu-se de cana grea ca de o ghioagă, lovi din toate puterile mâna protectoare, iar aceasta, chipul. Oasele trosniră, și Günter se împletici și dădu înapoi. Unul dintre neguțători vru să-l prindă pe tânăr pe la spate, dar se trezi cu o înțepătură în gât. Amaury se interpușe și, punându-i pumnalul sub bărbie, îl făcu să se retragă câțiva pași.

Cel de-al treilea străin își scoase pumnalul, dar îl ascunse în grabă când văzu doi indivizi care, ieșind din întuneric, îl amenințau agitând spadele. Următoarea lovitură îl făcu pe

Günter să dea îndărăt mai mulți pași și, cu toate că, pentru câteva clipe, putu ține strâns acea ghioagă care îi zdrobea fața, când se împiedică de un taburet și căzu pe spate, dădu drumul adversarului său și propriului pumnal. Guillaume de Montmorency se năpusti asupra celui căzut și îl făcu zob acolo, jos.

— Lăsați-l, fie-vă milă! îi implora neguțătorul cel prudent. Ați câștigat pe drept! Păstrați voi toți banii! Dar lăsați-l, în numele Fecioarei, că-l veți ucide!

Amaury interveni ca să-l țină în frâu pe vărul său, care gâfâia agitat, dar zâmbitor, atunci când se ridică în picioare. Și în cele din urmă, de pe podeaua întunecată unde nu ajungea lumina opaițelor, cei învinși îl putură da la o parte pe Günter care avea chipul însângerat. Cei trei fură alungați cu lovituri de picior și cu strigăte de Montfort și Montmorency! pe care au trebuit să le scandeze, odată ajunși în afara hanului, sub amenințarea spadelor scutierilor acestora.

Verii își împărțiră monedele de pe masă și, instalându-se comod pe băncile acoperite cu covorașe, îi poftiră pe scutierii lor, care le umplură cămile cu vin, și cei patru închinară. Arătând zarul controversat, Guillaume îl aruncă de mai multe ori obținând mereu un șase. Sărbătoriră isprava cu hohote de râs, iar Amaury, cherchelit și fericit, se urcă pe masă și, ridicând paharul plin cu vin, începu să cânte într-o latinească de goliard¹:

Sunt abate de Zâzanie,
cel ce pe bețivi îi însoțește
și sfântului Zar viața mi-o închin.

Guillaume i se alătură pe scândurile groase ale mesei, simulând niște pași de dans. De jos, scutierii îi încurajau cântând versurile în cor și bătând din palme.

Deodată, Amaury, care dansând cu vărul său îl prinsese de mijloc, simți o atingere umedă și caldă.

¹ Poet medieval de limbă latină, rătăcitor de la o universitate la alta. (n.tr.)

– Dumnezeu! exclamă el. Ești plin de sânge! Nemicul ăla te-a rănit!

– Nu, nu e nimic.

– Sigur că este, spuse Amaury, arătându-și mâna vopsită în roșu.

Și începu să strige să fie trezite slujnicele, iar scutierii se grăbiră binevoitori să o facă.

În ciuda scandalului provocat de mușterii, fetele se prefăceau că dorm. Erau îndreptate cu fața spre focul din bucătărie, tolănite pe niște saltele de paie așezate deasupra unor bănci cu spătare înalte care le apărau de curenții de aer, dându-le o precară intimitate.

Hangiul se refugiase de ore întregi împreună cu familia la etajul de sus, lăsându-le tinerelor slujnice sarcina dificilă de a se război cu asemenea clienți. Așa făcea întotdeauna atunci când, orele fiind înaintate, mai rămâneau în han mușterii puși pe scandal.

Fetele se grăbiră să ațâțe focul ca să fiarbă niște cârpe și să curețe masa unde l-au întins pe Guillaume.

Într-adevăr, rana era doar superficială. Lovitura de pumnal pe care o lansase nordicul, fără îndoială mortală dacă n-ar fi purtat cămașa de zale, reușise să desfacă doar câteva inele, producând ceva mai mult decât o zgârietură.

Marie, care îl cunoștea deja pe Guillaume din vizitele sale anterioare, își dădu toată osteneala în oblojirea cu tandrețe a tânărului și, de îndată ce opri hemoragia, îi puse niște bandaje. Și, sărutându-i mâna, se retrase împreună cu cealaltă slujnicuță pe saltelele de paie.

De-acum, îmbrăcat și după o altă înghițitură de vin, își reluară cântările.

Cine în zori mă va căuta la tavernă

despuiat va merge pe înserat

repetând în gura mare aceste vorbe împleticite:

vai, ce soartă mizerabilă!

Dar curând lui Guillaume i se făcu dor de atingerea blândă a mâinilor lui Marie și de răsuflarea ei călduță.

Îi lăsă pe ceilalți cu cântecele lor și, fără să-i prevină, o luă spre vatră, căută pe sub țoalele cu care se acoperea fata și îi găsi sânii calzi și revărsați.

Ea nu se prefăcu nici surprinsă, nici timidă, căci nu era pentru prima dată că își făceau pe plac unul altuia. Se ridică în capul oaselor și începu să-l sărute, trăgându-l ușor spre ea până când Guillaume ajunsese sub acoperămintele, într-un echilibru precar pe scândurile băncii.

Situația nu trecuse neobservată de către ceilalți, și Amaury începu să cante din ce în ce mai încet și mai lipsit de entuziasm până când amuți de tot, iar scutierii îl imitară. Amanții nu-și stăpâneau gânguritul amoros, și cavalerul dădu pe gât dintr-o înghițitură vinul din cană și, urmat de scutier, se îndreptă spre vatră.

Pe foc rămăsese doar jăraticul, și Amaury nu putea vedea decât puțin din isprăvile vărului său, dar nu din acest motiv, dat fiind freamătul perechii, ignora cam pe unde ajunseseră.

Înfierbântat, se îndreptă spre cealaltă slujnică ghemuită pe băncuță și care se prefăcea că doarme, dar, negăsind un răspuns favorabil la încercările sale, începu să-i scoată de pe ea țoalele și să o pipăie. Fata se apăra în tăcere, dându-l la o parte, până când el, pierzându-și răbdarea, îi trase o palmă și, amenințând-o cu un limbaj murdar, își puse la bătaie toată înflăcărarea și forța, obținând predarea dușmanului după o rezistență zadarnică.

Așa cum au făcut-o și mai înainte, scutierii și-au vegheat stăpânii din întuneric, din spatele băncilor.

*„Donc se crozan en Fransa e per tot lo regnat
can sabo que seran del pecatz perdonat.“*

[„În Francia și în tot regatul se fac cruciați
știind că vor fi de păcate iertați.“]

Cântecul cruciadei, I-8

Așa cum sfătuiau doctorii, după ce s-au culcat cu fetele, cei doi veri au urinat ca să se curețe și au hotărât să o facă la poarta cea mare a hanului, marcând teritoriul, în vreme ce scutierii se ocupau de cai în grajd.

Stropind lemnul, urina scotea aburi. Răsărea soarele, și păsările cântau deja pe terenurile împădurite de pe marginea drumului care ducea la Paris. Dinăuntru hanului se auzeau strigătele patronului care, coborând din refugiul său de la etajul de sus, sigur de-acum că mușteriii aceia periculoși pleaseră deja, arunca ocări slujnicilor ca să se trezească să ațâțe focul și să deretice prin casă.

– De ce nu l-ai lichidat pe nemernicul acela? întrebă Amaury de Montfort.

– Nu știu, spuse căscând Guillaume de Montmorency. Milă creștinească, îmi închipui.

Amaury râse.

– Păstrează-ți-o pentru când vei fi episcop, răspunse el. Individul acela te-ar fi putut ucide.

Era frig și, după ce termină, se grăbi să-și tragă pantalonii și să-și coboare cămașa, zalele și tunica pe care o suflecaseră cât timp se ușurase. Așteptă ca și Guillaume să-și termine treaba și îl strânse în brațe ca un urs, dându-i un sărut plin de bale pe obraz.

– Te iubesc, vere, îi spuse el. Și mă tem că într-o zi un nenorocit de tavernă o să te taie de-a curmezișul.

Verii stăteau de vorbă, căscând în pasul liniștit al cailor. Încă ascuns în ceață, orașul Paris, apărât în spatele puternicelor sale ziduri, era aproape, iar porțile vor mai întârzia până să se deschidă. Gheața subțire din băltoacele de pe drum se spărgea sub copitele cailor, iar câmpurile se întindeau încărcate de promoroacă și acoperite de ceață, care avea să se risipească sub razele soarelui, dacă acesta va hotărî să se arate.

– Cum e la Universitate? întrebă Amaury.

– Multă latină și se doarme prost în bănci.

Vărul său râse.

– Vei fi un bun episcop, vei compune frumoase predici.

Guillaume ridică din umeri.

– Este ceea ce a hotărât familia, nu-i așa?

– Mă rog, și eu trebuie să mă însor cu o necunoscută pentru o alianță politică, răspunse Amaury, consolându-l.

– Poate o fi și frumoasă.

– Sau șchioapă. Ce importanță are? Oricum voi consuma noaptea nunții.

– De asta sunt sigur, râse Guillaume.

– Avem rude în casele cele mai puternice din Franția, Burgundia și Flandra. Eu voi moșteni un comitat, dar tu ai o minte strălucită. Vei fi episcop și poate că vom reuși să te facem arhiepiscop sau cardinal.

Guillaume căscă.

– Cine știe? Ai putea ajunge chiar și papă, continuă vărul său.

– Dacă asta s-ar putea câștiga într-o partidă de zaruri...

Amaury scoase un hohot de râs.

– Te iubesc, vere, repetă el.

La câțiva pași în urma lor, zgribuliți pe cai, scutierii comentau întâmplările nopții.

– De ce nu te-ai culcat cu slujnica? întrebă Paul, omul lui Amaury de Montfort.

– Stăpânul meu nu-mi permite să o fac cu cele cu care se culcă el, răspunse Jean prost dispus, și cu atât mai puțin cu aia, la care pare să țină.

Celălalt râse.

– Dar hangiul o vinde oricui pentru câțiva bănuți... Că doar n-o fi vorba de vreo doamnă.

– Stăpânul meu nu vrea, și se zgribuli și mai mult, ca și cum frigul umed l-ar fi pătruns deodată până la oase.

– Ce stăpân rău!

– Nu întotdeauna. În alte privințe, se arată generos.

– Ce tip ciudat!

– Poate e așa pentru că este ecleziarh, riscă un răspuns scutierul lui Guillaume.

– Vino cu mine la cruciada împotriva ereticilor, îi propuse Amaury vărului său după un moment de tăcere; ne vom distra.

– Nu mi-a scăpat nimic în Sud, și la Paris mă distrez după pofta inimii.

– Ți se iartă toate păcatele pe care le duci cu tine și pe deasupra și cele pe care le vei săvârși, iar prada de război va fi mare. Chiar și feude.

Guillaume ridică din umeri.

– N-am nevoie de pradă de război și voi găsi aici pe cineva care să-mi ierte greșelile.

– Ar trebui să vii; noi, familia Montfort, ne-am angajat față de Arnaut, legatul papal și abatele-general al Ordinului Cistercienilor. Vom merge cu toții, insistă Amaury. Ar fi bine pentru viitorul tău ca episcop.

– Da, dar... studentul își apropie calul de-al vărului său și își coborî glasul pe un ton confidențial. Există o doamnă căreia îi fac curte. Iar soțul ei s-a înrolat în cruciadă. Își va petrece vara în Sud omorând eretici, iar eu, atunci...

Amaury izbucni în hohote de râs.

– Ești o pramatie, vere, și apoi îi șopti lui Guillaume: Știi? Familia noastră are o alianță specială cu legatul. Mi-a încredințat o misiune secretă.

– Care anume?

Deodată, Guillaume observă că vărul său ezită, ca și cum ar fi regretat ceea ce tocmai spusese.

– Care? repetă el la tăcerea lui Amaury. Acesta își drese glasul înainte de a răspunde:

– Bine, trebuie să mă asigur că o doamnă va muri în timpul cruciadei. Ca și tatăl ei.

– O doamnă? se scandaliză Guillaume. Legatul vrea să ucizi o doamnă?

– Da, asta este.

– Și de ce?

– E secret.

– Cum se numește?

– Bruna și e poreclită Doamna Privighetoare. Este fiica seneșalului din Béziers.

– Ce misiune de căcat! Prefer să rămân la Paris oferindu-i o viață frumoasă unei doamne decât să fiu silit să merg la Béziers ca să-i aduc alteia o moarte urâtă.

– Nici mie nu-mi place asta.

– Atunci, nu o face.

– Sprijinul legatului este foarte important pentru familia noastră, ca și pentru tine, gândește-te la viitorul tău. Ar trebui să mă însoțești.

– Nu, vere; treaba mea de la Paris mă interesează mai mult.

Amândoi rămaseră o vreme tăcuți, până când Guillaume, căzut pe gânduri, întrebă iar:

– De ce o fi vrând legatul papal să ucidă o doamnă?

– Același lucru l-am întrebat și eu, răspunse Amaury.

– Și ce ți-a spus?

– Mi-a spus că tot ce n-am nevoie să știu și pe care nu-l știu nu-mi poate dăuna.

– Pare a fi o amenințare, glumi Guillaume.

– Chiar este, răspunse Amaury convins, dar am insistat.

– Și ce a spus?

– Că seneșalul a săvârșit o mare greșală față de Dumnezeu și de Biserică. Și că el și descendenții lui trebuie să plătească pentru acest fapt.

– Sună ca o pedeapsă biblică, șopti Guillaume.

– Ține minte că este un secret pe care trebuie să-l păstrezi.

Guillaume dădu din cap în semn de afirmație, în vreme ce continua să-și frământa mintea cu acea treabă ciudată.

De pe o creangă ascunsă în ceață, o privighetoare, vestitoare a primăverii, se auzi cântând.

*„Anc mais tan gran ajust no vis, pos que fus nat
con fan sobre.ls eretjes e sobre'ls sabataatz.“*

[„N-am văzut niciodată în viața mea atâta mulțime
precum cea adunată împotriva ereticilor și valdezilor.“]

Cântecul cruciadei, I-8

Nu întreba ce nu vrei să știi, spune proverbul. Nicidecum n-ar fi trebuit să întreb în dimineața aceea de primăvară și uneori mă simt vinovată când mă gândesc că întrebarea mea și teribilul răspuns pe care l-am primit au fost ceea ce a dezlănțuit atâtea pierderi de vieți omenești, atâta durere. Dumnezeu este milostiv atunci când ne face neștiutori ai propriului nostru destin.

Îmi amintesc că era o dimineață limpede, frumoasă, încă friguroasă, de început de primăvară. Și era într-o joi, mare zi de târg la Béziers, pentru noi cea mai plăcută zi din săptămână. Eram încântată să-mi vârnasul printre tarabele cu mărfuri, iar doica mea, doña Bernarda, și mai încântată. Obișnuitelor mici gherete cu vechituri, celor cu verdețuri, păsări, iepuri și miei li se adăugau în ziua aceea tarabele neguțătorilor bogați, cu mirodenii, brocarturi, mătăsuri, cutii de fildeș sau din lemn nobil și parfumuri...

La unsprezece dimineata, când am ieșit la plimbare, înainte de slujba de la douăsprezece, piața era înțesată de oameni, de strigăte, copleșită de culori vibrante, plină de arome, iar doica mea nu se jena să împingă sau să scoată un răcnet cu accentul ei puternic de limbă oil la vreun om de rând, ca să-mi deschidă calea.

Eu eram foarte bucuroasă. Hugo de Mataplana, menestrelul acela cu maniere de cavaler, apăruse din nou în oraș și în momentul acela îmi urmărea pașii arătându-se zâmbitor, dar se ascundea, șiret, de privirea încruntată a doicii mele care scruta mulțimea. Eu nu mă puteam împiedica să-i răspund surâzând la zâmbetele lui. Fără îndoială, el era îndrăzneț și exagera, în mod comic, teama de voluminoasa mea doică. Când ne-am întâlnit fiind înghesuiți de oameni, am văzut că se apleca de parcă ar fi cules ceva de pe jos și am simțit că cineva mă trage de fustă. Am rămas stupefiată. Doña Bernarda mergea înainte foarte aferată, dând liota de oameni la o parte, iar eu, împiedicată să o urmez fără riscul de a-mi pierde partea de jos a rochiei, m-am oprit, neștiind ce să fac. Am respins imediat gândul de a-l da de gol pe Hugo. Ce scandal ar mai fi făcut doica mea. Dar el mi-a redat imediat libertatea, după o clipă care, atunci, a fost pentru mine ca o veșnicie, dar care, după aceea, reamintindu-mi totul, mi s-a părut prea scurtă. Mi-a sărutat tivul fustei, a mai zâmbit o dată și, apropiindu-se de urechea mea, mi-a recitat ceva despre necazurile din dragoste pe care i le pricinuia Doamna Privighetoare.

Nu era pentru prima dată că făceam pe furiș schimb de vorbe, dar, de data aceasta, parcă pluteam printre nori. Eram obișnuită să mi se dedice versuri curtenitoare. În casa tatălui meu o făceau toți menestrelii care poposeau acolo, dar Hugo era deosebit. Era slăbiciunea doamnelor, iar zvonurile îl socoteau nobil, fiu al unui baron catalan, dar el se dădea drept un

simplu menestrel rătăcitor. Avea o urmă de accent sudic când vorbea limba oc¹ și folosea câte un cuvânt străin făcând să rimeze versurile poemelor sale. Aceasta ne făcea să bănuim că, pe lângă menestrel, era și trubadur, cea mai mare parte a cântecelor sale fiind compoziții proprii. În plus, misterioasele sale venituri și plecări, precum și zvonurile despre aventurile lui galante nu făceau altceva decât să sporească interesul și speculațiile. Adăugând bârfele feminine despre persoana lui la zâmbetul și înfățișarea sa plăcută, devenea de înțeles că inima îmi bătea nebunește, iar obrazii mi se îmbujorau la auzul versurilor pe care mi le dedica pe furiș.

Poate că va dori să-mi ceară să fiu doamna lui!

Când Hugo a dispărut, târât de mulțime, am rămas emoționată și nerăbdătoare. Când îmi va cere? În momentul acela, doña Bernarda se opri la o tarabă fascinantă: cea a genovezului care făcea negoț cu mătăsuri. Acolo erau atârdate, ca niște flamuri de luptă, minunate țesături de culoarea purperei, albastre, albe, cu desene fanteziste... și toate fluturau sub adierea vântului. Era irezistibil și ne-am oprit să mângâiem acele frumuseți. Dar atenția nu-mi era îndreptată spre marfă, nici nu urmăream comentariile doicii mele, iar când aceasta a început să se tocmească plecând de la un preț care dovedea că nu avea de gând să cumpere, ci doar să se afișeze cu neguțătorul acela care îi plăcea, am hotărât să mă îndepărtez și să observ pe ascuns dacă Hugo mă urmărește. Dar nu l-am văzut și, tot căutându-l pe furiș, m-am îndreptat spre porticuri. Acolo am întâlnit-o.

Obişnuia să-și vândă ierburile medicinale, întinse pe jos pe niște bocceluțe de pânză care serveau drept ambalaj. I se spunea Sara, ovreica, și se zicea că e vrăjitoare. În dimineața aceea, Sara se instalase într-un capăt al pieței, la colțul unei străzi, ascunsă pe jumătate în spatele unei coloane.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

Când i-am cerut să-mi ghicească viitorul ca să aflu dacă băiatul care îmi plăcea avea să-mi ceară un zălog ca doamnă a lui și i-am întins palma, ea a refuzat, a spus că nu face așa ceva. Dar sunt insistentă când vreau ceva, așa că la cel de-al treilea refuz, am scos o monedă pe care o ascusesem de doica mea într-un buzunar al fustei și i-am oferit-o. A refuzat dând din cap, dar nu-și putea lua ochii de la monedă, care poate că reprezenta câștigul ei pe o săptămână. Eu i-am adresat zâmbetul meu cel mai dulce, am pus banul lângă ea și am adăugat o rugămintă. Ea știa că riscă mult, mi-a făcut semn și, în umbra pe care o proiecta coloana, a întins o batistă neagră brodată cu o stea albă în șase colțuri. Dintr-un săculeț tot negru a lăsat să cadă niște obiecte într-un căuș de lemn și, astupându-l cu mâna, le-a agitat cu grijă pentru ca apoi să împrăștie conținutul pe batistă.

Erau oscioare foarte albe, nimic altceva, care s-au răspândit pe pânză. Femeia le arăta pe rând, în vreme ce șoptea. Părea că ghicește, după locul în care căzuse fiecare dintre ele: înăuntrul sau în afara stelei.

– El va fi trubadurul vostru, poate cavalerul vostru. Dar foarte anevoie ceva mai mult decât atât, a spus ea în cele din urmă. Era foarte serioasă și a rămas privind-mă în așteptarea următoarei mele întrebări.

– De ce? Nu este nobil?

– Ba este.

– Îi plac?

– Vă iubește.

Nu mi-am putut ascunde bucuria și am bătut din palme ca o copilă.

– Atunci, ne-am putea căsători?

– O mare putere se împotrivește...

– Care anume?

Ea a strâns oasele în căuș și, agitându-le din nou, le-a împrăștiat pe batistă. A stat vreme îndelungată arătând către

unul sau altul, șoptind pentru ea, încruntându-și fruntea și apoi m-a privit cu ochi temători și a spus exact așa:

– Șobolanul va devora privighetoarea occitană.

Încă și azi mai aud şuierul aerului în gura ei cu dinți puțini.

– Poftim? m-am alarmat eu.

– Da, a spus ea arătând oasele și am observat că unul dintre ele părea craniul unui mic rozător, iar altul, cel al unei păsări. Priviți. Unul este în vârful stelei, ceea ce înseamnă „a mânca“, iar celălalt, „a fi mâncat“.

– Dar cine este șobolanul?

– Zbirii Papei.

– Papa? am repetat eu ca o proastă. L-am auzit pe tatăl meu spunând că Pontiful de la Roma e foarte supărat din pricina catarilor, am spus eu după aceea, dar este numai împotriva ereticilor.

– Nu e doar împotriva acestora. Este și împotriva nobililor și împotriva târgoveților care nu se supun episcopilor lor.

– Atunci, privighetoarea occitană...

– Privighetoarea occitană este lumea voastră. Toată această lume. Sunteți voi, confirmă ea întinzând mâna spre mine; își cerea plata.

– Așteptați, nu mi-ați spus aproape nimic...

– V-am spus că el vă iubește, rămâneți cu dragostea.

– Dar ați spus că este nobil. Vreau să știu dacă poate ajunge să fie...

– Răspunsul este înconjurat de orori, nu e bine să știți mai mult, doamnă Bruna. Glasul ei era trist, implora. Nu mă obligați să privesc din nou. Viitorul este doar în mâinile lui Adonai, Domnul Dumnezeu, iar oasele mele nu răspund doar la întrebările voastre, vorbesc și despre alte lucruri, lucruri pe care nu e bine să le aflați. Uneori, Adonai îl pedepsește pe acela care are pretenția să descopere ceea ce El vrea să ascundă. Dați-mi moneda ce mi se cuvine și rugați-vă.

Mi-a fost frică și un fior mi-a străbătut trupul făcându-mă să tremur; i-am dat moneda, iar ea a început să-și strângă în

mare grabă marfa, fugind parcă de un dezastru, în vreme ce eu încercam să deslușesc noima celor auzite. Când m-am întors la doica mea, aceasta m-a dojenit pentru că am scăpat de sub ochii ei și, luându-mă de cot, m-a condus grăbită la biserică. Slujba era pe cale să înceapă.

Mi-am spus că m-am descurcat bine ca să-i pun întrebări acelei vrăjitoare amăgitoare. Cu toate acestea, uitând de Hugo, în biserică m-am concentrat ca niciodată asupra rugăciunilor; nu mă gândeam la altceva decât la ruga mea:

– Doamne, fă ca ororile să nu fie adevărate. Fă ca femeia aceea să se fi înșelat...

*„El l’abas de Cistels, qui Dieus amava tant,
que ac nom fraire Arnaut, premier el cap denant.“*

[„Abatele Cistercienilor, pe care Dumnezeu atât de mult
îl iubea și al cărui nume era Arnaut,
stătea în fruntea legaților.“]

Cântecul cruciadei, I-4

PARIS, APRILIE, 1209

Guillaume de Montmorency aștepta în picioare. Fusese introdus de ceva vreme în salonul acela auster care servea drept cabinet al priorului Universității. Două ferestre mari închise cu sticlă lăsau să se vadă ploaia ce scălda Parisul în dimineața aceea întunecată.

Salutase, dar bătrânul nu-l băga în seamă și, înmuindu-și pana în călămară, scrisese ceva pe un pergament. Nu era pentru prima dată că se confrunta cu situația aceea și cu ceea ce avea să vină mai târziu. Altă mustrare, alt avertisment. Curios, se întreba ce i s-o fi povestit priorului de această dată.

Deodată, acesta ridică privirea de pe scriere și fără alte preambuluri îi aruncă:

– Luați-vă gândul de la a obține un episcopat, nu veți ajunge nici măcar un sărman preot de biserică.

Guillaume îl observă neliniștit pe priorul Gerard, care îl privea cu severitate. Povestea lua o întorsătură necunoscută; bătrânul nu se pronunțase niciodată atât de categoric, nu îl amenințase niciodată în felul acesta; îl îngrijora absența obișnuitului său ton părintesc. Hotărî să tacă până când va afla de ce anume era acuzat.

– Ați lipsit de la multe cursuri, sunteți un libertin. Beți, jucați, sunteți un destrăbălat.

Nimic din toate acestea nu era o noutate, își spunea Guillaume. De ce era priorul atât de supărat?

– În urmă cu câteva zile, ați lovit niște neguțători din comitatele de la Nord...

Guillaume continua să tacă, își întoarse ochii de la chipul sever al interlocutorului său și străbătu încăperea cu privirea. Căuta argumente în apărarea sa; trebuia să depășească uimirea pe care i-o pricinuia neobișnuita atitudine a priorului. Își plimbă privirea pe rând de la puținele mobile austere, la ferestre, la un oblon interior și la ușă.

Priorul se ridică, înfruntându-l pe Guillaume.

– Papa Inocențiu al III-lea a hotărât să-i stârpească pe clericii vântură-lume, libertini și corupți. Nu e loc pentru voi în Sfânta Biserică de la Roma.

Tânărul îl privi năucit.

– Ce spuneți?

– Că studiile voastre eclesiastice s-au încheiat, vă puteți întoarce pe pământurile tatălui vostru.

Guillaume construi rapid scenariul celor implicate de eliminarea sa. Pământurile, castelele și cea mai mare parte a bunurilor, împreună cu titlul nobiliar de Montmorency, aveau să meargă la fratele său mai mare. Va rămâne ceva pentru zestre surorii sale, dar puțin pentru el. În schimb, puterea politică și economică a clanurilor Montfort, Montmorency și a aliaților acestora fusese pusă deja în funcțiune pentru a asigura

avansarea sa rapidă în vederea obținerii unui episcopat important. Și a unor venituri îmbelșugate. Dar scopul principal al strădaniei întregii familii nu era doar bunăstarea sa economică, ci și ambiția de a deține înlăuntrul clanului puterea și prestigiul unui episcop. Amenințarea priorului Gerard le zădărnicea planurile, se pierdeau ani întregi de strădanii și de intrigi. Nu voia să-și închipuie mânia tatălui și a unchiului său când aveau să afle.

– Dar..., îngăimă el, nu puteți face așa ceva. Nu mă puteți da afară așa, din senin, fără o înștiințare prealabilă...

– V-am înștiințat deja suficient.

– Nu, nu mă puteți da afară, afirmă Guillaume, sub aparența unei siguranțe de sine pe care nu o avea.

– Bineînțeles că pot! afirmă enervat priorul.

Băiatul rămase privind-l, cântărind reacția adversarului său. Se gândea cu toată viteza cum să se salveze din necazul acela, cum să repare situația. Acolo era ceva foarte ciudat. Și, deodată, îi veni ideea că bătrânul se prefăcea.

– Cine se ascunde în spatele oblonului? întrebă el arătând zăbrelele de lemn din perete.

– Poftim?

– Voi ați acționat acum pentru cineva, acesta nu e felul vostru de a fi. Cineva ne observă din spatele oblonului.

– De ce credeți asta?

– Pentru că n-ați îndrăzni niciodată să mă eliminați fără să vorbiți mai întâi cu tatăl meu, iar acesta ar fi recurs la Rege. Nu aveți autoritatea. Dintr-un anumit motiv, vreți să mă speriați și, dacă vă comportați altfel decât de obicei, este pentru că acționați pentru cineva mai puternic.

Acum, priorul Universității din Paris era cel care privea uimit. Rămăsese tăcut. Guillaume se năpusti până la oblon încercând să-l smulgă, dar lemnăria era foarte bine prinsă, nu avea să cedeze.

Privi printre stinghiile de lemn și văzu o siluetă mișcându-se în întuneric și ieșind din încăpere.

– Cine este? strigă el. Cine a fost aici?

Se întoarse întrebător spre prior, dar nu avu timp să formuleze o nouă întrebare. Ușa încăperii se deschise și un personaj impunător trecu pragul. Era înalt, la vreo cincizeci de ani, cu mers și gesturi sigure, și purta capă și bonetă de culoarea purpurei. Guillaume se dădu câțiva pași îndărăt, de parcă ar fi încercat să se apere, pe măsură ce bărbatul se deplasa spre mijlocul salonului.

– Arnaut Amalric, anunță bătrânul, abate-general al Ordinului Cistercienilor, fost prior al mănăstirii Poblet¹ și legat cu puteri depline al Papei.

Guillaume încerca să-și revină din uimire gândindu-se încă și mai iute, în vreme ce se apropia smerit de prelat și, îngenunchind, îi lua mâna ca să i-o sărute. Fiindu-i acordată această favoare, tânărul se mai liniști puțin, fără să înceteze să se întrebe ce căuta acolo un asemenea ierarh.

– Eu chiar pot să vă elimin în ciuda tatălui vostru și a Regelui, afirmă Arnaut semeț.

Guillaume rămase în genuflexiune și cu capul plecat, convins că umilința era virtutea care îi convenea cel mai mult în momentul acela. Între timp, legatul papal începu să se miște în spatele său pe când vorbea cu priorul.

– Spuneți-mi, priore Gerard, glasul îi răsuna puternic, ce motive am putea avea ca să acceptăm în comunitatea noastră ecleziastică un asemenea individ? Vedeți vreunul?

Priorul nu răspunse, în vreme ce Arnaut ajungea în capătul sălii, se așeza într-un jilț și îl invita pe Gerard să facă același lucru. Guillaume rămăsese cu un genunchi în pământ și cu spatele la ei.

– Priorul nu vede nici un motiv, continuă abatele Ordinului Cistercienilor. Veniți aici, dați-ne voi vreun motiv pentru

---

¹ Abația Santa Maria de Poblet, situată în împrejurimile orașului Tarragona, mănăstire cisterciană și panteon al regilor Aragonului. (n.tr.)

ca, în ciuda trecutului vostru violent, libertin și păcătos, să nu vă dăm afară chiar acum.

Tânărul îi dădu ascultare și, recăpătându-și aplombul, se postă dinaintea celor doi ecleziași.

– Mă voi îndrepta, părinte, spuse el.

– Și mai ce? îl interogă Arnaut.

– Voi duce la îndeplinire acel lucru atât de special pe care doriți să mi-l cereți.

– Dorim să vă cerem ceva anume?

– Da, părinte. Pe măsură ce devenea din ce în ce mai sigur pe sine, lui Guillaume îi era din ce în ce mai greu să-și păstreze tonul smerit.

– Ce vă face să credeți așa ceva?

Băiatul își aținti ochii în ai abatelui Ordinului Cisterciencilor și răspunse cu o notă de aroganță în glas:

– E simplu, părinte. Priorul Gerard nu mă poate elimina așa, din senin. Voi puteți, dar sunteți prea important și prea ocupat să propovăduiți cruciada ca să vă faceți griji pentru o problemă neînsemnată de disciplină universitară. Pe deasupra, nu aveți interes să vă învrăjbiți cu familia mea, aveți nevoie de sprijinul ei pentru acel *negotium pacis et fidei*¹. Nu, fără îndoială, nu ați venit să mă pedepsiți. Așadar, încercați să mă intimidați pentru că vreți ceva de la mine, ceva ce credeți că nu aș face din proprie voință și de aceea ați recurs la amenințare. Despre ce este vorba?

Legatul îl observă în tăcere câteva clipe, ca să izbucnească apoi într-un hohot de râs.

– Aveai dreptate, Gerard, spuse el adresându-i-se priorului, băiatul acesta e îndrăzneț și ascuțit la minte. Poate că va fi de folos.

– Să fiu de folos? Pentru ce?

¹ *Negotium pacis et fidei*: „afacere de pace și credință“, eufemism cu care ecleziașii se refereau la cruciadă (n.a.).

– Pentru o misiune în numele Papei și care va fi și în beneficiul Regelui vostru.

– Ce misiune? Guillaume își aminti numaidecât de „misiunea” secretă pe care abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut, i-o încredințase vărului său.

– Mai întâi va trebui să o acceptați.

– Să accept ceva ce nu cunosc?

– Da, și să jurați pe mântuirea sufletului vostru că vă veți strădui cu cea mai mare vrednicie, că îmi veți da ascultare în toate și că veți păstra secretul.

– Eu nu cad la învoială fără să cunosc condițiile.

Arnaut zâmbi la obraznicia tânărului.

– Treaba este ușoară: dacă nu veți da ascultare, veți fi eliminat de la studiile eclesiastice.

Guillaume se gândi câteva clipe. Zâmbetul încă mai juca pe buzele lui Arnaut, dar nu avea îndoieli că acesta vorbea serios, că excesele sale erau îndeajuns de cunoscute și de grave pentru a justifica eliminarea și că legatul avea puterea să o facă. Era posibil să nu-l salveze nici trecerea pe care o aveau rudele sale Montfort pe lângă regele Franței, în ciuda strânsei alianțe a acestuia cu Papa. Își dădu seama că se află în mâinile legatului, dar chiar și așa a vrut să negocieze.

– Și dacă mă supun, ce voi avea în schimb?

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Arnaut. Cum îndrăznea mucosul acela să negocieze cu el?

– Vă voi permite să vă continuați studiile.

– De acord; dar, dacă îmi îndeplinesc bine misiunea, vreau să-mi asigurați un episcopat.

– Un episcopat? exclamă legatul. Sunteți nebun! Aveți nevoie de cel puțin douăzeci de ani de carieră ecleziastică strălucită și virtuoasă. Și nu văd vreo virtute în voi.

– Unii sunt episcopi chiar de la naștere, răspunse cavalierul, ironic. Eu nu voi fi având această calitate, dar am altele. Altminteri, de ce ați venit azi să mă vedeți? Și poate că veți avea nevoie de mine tocmai pentru ceea ce mă blamați. Așadar,

să știți că, dacă nu voi fi episcop, prefer să mă eliminați chiar acum. Mă voi dedica armelor.

– Episcopatele le dă Papa împreună cu consiliul regal. Eu nu am putere.

– Atunci, ocupați-vă voi să vorbiți cu Papa în favoarea mea, iar rudele mele o vor face acum cu Regele. Aceasta e condiția mea: dacă voi reuși, mă veți recomanda ca episcop la momentul potrivit.

Arnaut îl măsura cu privirea sa încruntată pe tânărul acela arogant. Cum îndrăznea să-l înfrunte, când baroni mari și puternici se înclinau în fața lui ca reprezentant plenipotențiar al Papei? Fără îndoială, bătrânul prior Gerard nu se înșelase; acesta era omul de care avea nevoie pentru misiunea aceea: sigur pe el, ascuțit la minte, gata de acțiune, dar șiret. Nu se așteptase să fie deosebit de ușor să cadă la învoială cu un asemenea tip, dar Guillaume depășise așteptările.

Cântări situația. Acesta era omul potrivit, dar părea hotărât să refuze fără o promisiune fermă din partea sa. Nu va mai pierde timpul în discuții.

– De acord; dacă veți reuși și veți înceta să mai scandalizați prin comportarea voastră, vă voi sprijini pentru un episcopat la momentul oportun.

– Ce am de făcut? răspunse Guillaume, răsuflând ușurat.

– În urmă cu câteva luni, un legat papal, Peyre de Castelnou, a fost asasinat de către eretici aproape de Saint-Gilles și i-au fost furate niște documente foarte importante pe care le ducea cu el, îi explică Arnaut. Voi vă veți alătura cruciadei, veți pleca spre Sud și le veți găsi pentru mine.

Guillaume văzu imediat că nu îi rămânea altă ieșire, va trebui să se înroleze în cruciadă și să o uite pe doamna măritată de la Paris.

– Și cum sperați să găsească documentele?

– Folosiți-vă iscusința, dar va trebui să învățați limba oc, firește. Priorul Gerard spune că aveți o pricepere extraordinară pentru limbi. Și, în anumite ocazii, va trebui să vă amestecați

cu oamenii de rând prin taverne și să cercetați. Sunteți priceput și la aceasta, nu-i așa?

Guillaume puse mai multe întrebări în legătură cu împrejurările jafului, dar Arnaut închise subiectul cu concizie: va afla pe drum toate amănuntele. Își luă rămas-bun de la tânăr, care, punând un genunchi în pământ, îi sărută din nou inelul și fu chemat un călugăr ca să-l însoțească până la poartă. Mîntea îi funcționa cu toată viteza. „De ce îmi cere să găsesc documentele furate și nu, pe vinovat?” se întreba el. Era ceva ciudat. Poate că abatele se gîndea că una va duce la cealaltă.

Cînd au ajuns în curtea grajdurilor de cai, Guillaume, cu scuza potrivit căreia cunoștea bine casa și că dorea să salute un cunoscut, își luă la revedere de la însoțitorul său. Conversația cu persoana menționată fu foarte scurtă și, de îndată ce îl văzu dispărînd pe călugăr, intră din nou în clădirea principală și se îndreptă spre încăperea care dădea de cealaltă parte a oblonului. De acolo, îl putu vedea pe legat, care își lua deja rămas-bun de la priorul Gerard.

– Ați avut dreptate, Gerard; este omul potrivit pentru această misiune. Perspicace, ambițios, îndrăzneț.

– Dar nu este o persoană evlavioasă și nici nu va fi vreodată, îi atrase atenția bătrînul.

– Azi, Biserica nu are nevoie de oameni evlavioși, răspunse Arnaut, schițînd un zîmbet straniu.

„*On está la filla del comte don Denis?*
Robada, l'an robada.“¹

[„Unde este fiica contelui don Denis?
 Au furat-o, au răpit-o...“]

Cântec popular

Atunci nu am fost în stare să apreciez, dar se întâmpla ceva foarte ciudat. Era joi, ziua principală de târg, și doña Bernarda se tocmea emoționată cu acel neguțător de mătăsuri nou-venit. Dar, ceea ce la început păreau niște chilipiruri, încât o făceau pe doica mea, lucru rar la ea, să ducă de mai multe ori mâna la pungă, după aceea, nu mai erau chiar atât de ieftine și stilul inconsecvent al neguțătorului, răzgândindu-se la câte un preț, a început să o enerveze atât de tare pe femeie, încât ridica glasul pe măsură ce îi sporea indignarea. Dar marfa era de un soi excelent, imprimeul, original, iar ea, incapabilă să reziste la mătăsuri.

Eu mă plictiseam și am început să casc gura pe la tarabele vecine. Eram departe de piața unde comercianții obișnuiți aveau locurile lor fixe repartizate de consilierii orașului. Era o

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

străduță laterală, aproape de cartierul ovreiesc, unde veniserăm atrase de zvonul mătăsii de bună calitate la un preț excelent. Atunci, s-a apropiat de mine un băiețel care, arătându-mi un pergament cu o splendidă ilustrație în miniatură, m-a întrebat dacă nu mă interesează să văd niște cărți. Neputând să rezist acelor frumoase imagini ale lui Dumnezeu creând lumea, l-am întrebat unde erau cărțile, iar el mi-a răspuns că pe o tarabă la colțul străzii următoare. Ar fi trebuit să bănuiesc; cărțile, și mai ales cele ilustrate, sunt articole foarte luxoase și nu se vând în stradă; multe sunt făcute la comandă și durează ani de zile până sunt terminate. Negustorii obișnuiesc să-i viziteze personal pe posibیلی lor clienți: clerici de rang înalt, nobili sau orășeni bogați; nu merg prin piețe.

L-am urmat cu naivitate pe copil și am simțit numaidecât cum o mână îmi astupa gura și felul cum eram târâtă în interiorul unei case. Acolo erau mai multe persoane care m-au legat, dar am reușit ca, înainte de a mi se vâri călușul în gură, să scot un țipăt ascuțit în vreme ce mă zbăteam și dădeam din picioare. Dar mi-au băgat imediat o cârpă în gură, înnodându-mi-o în jurul capului. Pentru o clipă, am crezut că mă sufoc. Ce se întâmpla? De ce îmi făceau asta? Ce voiau de la mine? Eram foarte speriată.

În zilele acelea, Hugo era în oraș și venea întotdeauna la piață înainte de slujba de la ora douăsprezece ca să cocheteze din priviri, cu zâmbete și vreo frază pe care, în vremea aceea, o schimbam deja între noi. Ne căuta când i s-a spus că am fost văzute în străduțele din apropierea cartierului ovreiesc. A ajuns acolo, întâlnindu-se cu doña Bernarda care se tocmea, dar nu cu mine. Reacția lui a fost imediată; știa ceva pe care eu nu îl știam și, fără nici un menajament, apucat-o pe doica mea de braț și a smucit-o ca să o facă să vorbească:

– Unde este doamna Bruna?

Femeia privi speriată de jurîmprejur, bâiguind:

– Era aici.

În cele din urmă, alarmată că nu mă vede, a început să țipe cu glasul ei puternic:

– Bruna!

Strigătul ei a atras atenția întregii străzi, și Hugo a început să întrebe de Doamna Privighetoare.

Ca fiică a seneșalului, eram bine cunoscută în oraș și o femeie care vindea coșuri de nuiele a spus că mă văzuse cu câteva clipe mai devreme și, curând după aceea, auzise un țipăt venind din casa de peste drum, care părea nelocuită. Trubadurul a trimis-o pe doica mea să ceară ajutor, în vreme ce el se opintea cu o poartă solid ferecată. Nu putea să o deschidă.

În casă, mi s-au acoperit ochii, am fost legată, dar cum încă mă mai zbăteam, au înnodat frânghiile de la picioare cu cele de la mâini în așa fel, încât mișcările îmi erau aproape total împiedicate. Eram foarte speriată. Înainte, nu mai fusesem niciodată maltrată. Această violență îmi era străină, dar încă și mai necunoscut, sentimentul de neputință, acela de a ști că eram la cheremul unor pungași care îmi puteau face orice pofteau. Am început să tremur și mi s-a pus un nod în gât. Atunci am auzit lovituri în poartă și glasul lui Hugo cerând să i se deschidă. Acest fapt mi-a dat speranță.

Cei care mă capturaseră au devenit foarte nervoși, dar cel care comanda le-a spus că nu trebuie să se teamă de nimic dacă fiecare își îndeplinește sarcina după cum fusese stabilit. Am simțit că am fost luată pe sus, că mă treceau anevoie printr-un loc strâmt, lovindu-mă de pereți, și coborându-mă în pivniță. Apoi, m-au urcat din nou și am crezut că sunt iarăși la nivelul străzii. Șeful a întrebat, iar ei au răspuns că totul este gata. Curând, am simțit că mă legau și mai mult, de data aceasta de o suprafață plană de lemn. Au legat funie după funie până când nu m-am mai putut mișca deloc. Au pus apoi deasupra o structură de lemn care lăsa un spațiu de respirat și au acoperit totul cu pânze. În continuare, am simțit că totul începe să se miște, hurducându-se și sărind uneori peste hopuri, și am știut că eram purtată într-un fel de căruț. Simțeam în coaste

zdruncinăturile de la hârtoapele și pietrele de care ne împiedicam în stradă și am început să mă rog. Ce se va întâmpla cu mine? Cum va mai suferi bietul meu tată când va afla că am fost răpită! Îl voi mai revedea oare vreodată? Dar pe Hugo?

„*Qui buena dueña escarnece, e la dexta despuos
atal le contesca, o siquier peor.*”¹

[„Cine o doamnă batjocorește și apoi o părăsește
așa să o pățească sau chiar și mai rău.”]

*Poemul Cid-ului*²

Hugo de Mataplana a cerut ajutor în gura mare strigând că a fost răpită Doamna Privighetoare. Mai mulți neguțători de bâlci și curioși s-au oferit să dea o mână de ajutor, mai cu seamă un olar vânjos care a venit cărând o banchetă lungă. Folosindu-se de ea ca de un berbec, au lovit poarta până când, la a treia încercare, au reușit să spargă zăvoarele. Dar când au intrat, au găsit casa pustie. Hugo era perplex. Acesta să fi fost locul? Îndoiala sa a durat doar câteva clipe.

– Aici! striga olarul din pivniță. E o spărtură în zid care duce la casa de-alături!

¹ În spaniola arhaică în original. Transcrierea în spaniola modernă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

² Primul monument al literaturii spaniole, compus pe la mijlocul secolului al XII-lea, relatând faptele de arme ale eroului legendar al Reconquistei, Rodrigo Díaz de Vivar, cunoscut și sub numele de El Cid Campeador. (n.tr.)

Hugo se avântă pe scări în jos ca să treacă împreună cu celălalt bărbat în pivnița casei vecine. La parter, poarta dinspre stradă era deschisă și lăsa să se vadă cele întâmplate cu un etaj mai sus. Unde s-or fi dus?

Făcu iute un rămășag. Vor încerca să fugă prin poarta spre Saint-Guilhem, cea mai apropiată, era sigur că aveau câțiva străjeri cumpărați și că se gândeau să o scoată pe doamnă din perimetrul apărat de ziduri înainte ca tatăl ei să poată da ordinul de zăvorâre a porților.

– Veniți, strigă olarul.

Și o porniră în fugă pe stradă în direcția ieșirii din oraș, urmați de câțiva curioși. După puțin timp, văzură cinci bărbați trăgând la un cărucior mare de mână cu un obiect voluminos acoperit.

– Opriți-vă! le strigă Hugo. Opriți-vă, în numele vicontelui!

În loc să se supună, cei cu căruțul grăbiră fuga, dar cel care comanda spuse ceva și doi dintre ei, oprindu-se, îi înfruntară pe urmăritori, agitând un pumnal și un ciomag.

Trubadurul își spuse că nu avea de-ales, va trebui să se năpustească asupra acelor bătauși înainte ca restul să scape. Dar, văzându-i pe bătauși amenințându-l, olarul, care nu era înarmat, se opri la o distanță prudentă. Hugo își dădu seama că nu trebuia să riște singur contra doi. Se gândi să străbată drumul amândoi ca să nu piardă un timp prețios, dar era evident că, dată fiind strâmtoarea ulicioarei, ar fi fost ușor de ucis. Neliniștit, își imaginea căruciorul tocmai ajungând la poarta orașului și că o va pierde pe doamnă pentru totdeauna, când văzu o piatră de mărime potrivită ieșind din pavaj. O smulse cu pumnalul și i-o înmână olarului, în vreme ce striga pentru ca să audă atât bătaușii, cât și oamenii de rând care îi urmăreau:

– Trupele seneșalului sunt pe cale să ajungă. Cu această piatră puteți să-i spargeți capul celui cu ciomag. Eu o să mă ocup de cel cu pumnal. Trebuie să o salvăm pe Doamna Privighetoare!

Și mai încet îi spuse aproape de ureche:

– Doar abate-i atenția câtă vreme mă duc după celălalt. Seneșalul te va răsplăti cu o avere.

Și, lăsându-se în nădejdea olarului, care începuse să-l amenințe pe pungașul cu ciomag că îi va sparge capul cu piatra, Hugo se năpusti asupra celui care agita pumnalul. Pentru câteva clipe, cei doi combatanți se tatonară, dar trubadurul era grăbit și schiță o fandare lungă, încercând doar să-l dezechilibreze pe dușmanul său; acesta o eschivă, dar se trezi cu mâna stângă a lui Hugo prinzându-l de cea dreaptă, înarmată. Înainte de a mai putea să reacționeze, bărbatul simțea pumnalul menestrelului între coaste și urla de durere când următoarea lovitură de cuțit îi pătrunse în pânțele. Hugo nu se opri nici măcar ca să constate în ce situație se afla celălalt dușman al său și, dându-l la o parte din drum pe rănit, o porni în goana mare în urma celorlalți, țipând:

– După ei! O răpesc pe Doamna Privighetoare!

Nu îi luă mult timp să-i zărească pe fugari apucând-o după colț. Ceilalți, auzindu-i strigătele și văzându-l venind, au vrut să se grăbească, însă, pe acele ulicioare strâmte și prost pavate, căruciorul era greu de condus și se izbea de colțurile caselor. Dar erau deja foarte aproape de poarta spre Saint-Guilhem. În momentul acela, la o cotitură a străzii, o izbitură de ieșindul unei case a făcut căruțul să-și piardă o roată și să se răstoarne cu mare zgomot.

Pungașii se priviră între ei descumpăniți, dar când cel care comanda scoase pumnalul, ceilalți făcură același lucru.

Hugo se opri la o distanță prudentă și căută refugiu pe pragul unei porți ca să-și acopere spatele. Își agita pumnalul. Acea a fost o mișcare oportună, pentru că exact în spatele lui venea tipul cu ciomagul, urmat de olarul cu pietroiul și o mulțime de oameni vociferând. Respiră adânc un moment. Măcar se opriseră. Acum, graba celorlalți juca în favoarea sa.

– La noapte, seneșalul o să vă spânzure pe toți! le strigă celor cu căruciorul. Dați-i drumul Doamnei Privighetoare!

– La moarte cu pungașii! urlă olarul, acompaniat în cor de mulțime.

Răpitorii se priveau unii pe alții foarte nervoși.

– Sosesec trupele seneșalului!

Cel care conducea grupul nu așteptă și, fără să-i prevină pe ceilalți, o luă la goană spre poartă, provocând debandada alor săi, care fugiră urmăriți de olar și de curioși.

Hugo nu șovăi și, nemaiținând seamă de pungași, se năpusti asupra căruciorului. Scoțând pânzele și structura de lemn care le ținea, o găsi pe Bruna înfășurată în frânghii, făcută ghem.

În câteva secunde, tăie legăturile.

Rămăsesem năucită de lovitură, și trupul mă durea peste tot. Simțeam rosătura frânghiilor pe toată pielea, înrăutățită de zdruncinături. Dar am auzit țipetele, am știut că Hugo era acolo și m-am încredințat lui și rugăciunilor mele către Domnul.

A început să-mi vorbească de îndată ce a scos pânzele care acopereau căruciorul.

– Bruna, doamna mea, spunea el, liniștiți-vă, sunteți în siguranță. Sunt eu, Hugo.

Și în ochi mi-au venit lacrimi de fericire.

A continuat să-mi vorbească blând, în vreme ce tăia frânghiile care mă chinuiau. Și nu am putut, nu am vrut să evit să-l îmbrățișez plângând atunci când mi-a eliberat trupul și mâinile. Și el mă îmbrățișa și mă mângâia cu vorbele sale afectuoase. Eu m-am strâns la pieptul lui, i-am simțit trupul lângă al meu și uitând buna cuviință l-am sărutat pe obraz. Nu-mi mai aminteam nici frica, nici durerea, aș fi dorit să rămân acolo, în brațele lui, toată viața.

Nu mi s-au dat amănunte despre cele întâmplate. Mi s-a spus că erau niște bandiți, că nu voiau să-mi facă rău, voiau doar să câștige o recompensă. L-au prins pe rănit și pe încă unul; erau pungași ordinari angajați pentru câțiva bănuți. Singurul lucru pe care l-au mărturisit sub tortură a fost că nu știau cine este cel care le dădea porunci, dar că avea accent de

Narbonne și că pe braț avea marcată o stea în șase colțuri. Tatăl meu a poruncit să fie spânzurați a doua zi pe crenelurile orașului și acolo le-au rămas leșurile hrănind corbii, ca exemplu pentru criminali. Începând din ziua aceea, Hugo de Mataplana, pe care tatăl meu îl respectase întotdeauna, a ajuns aproape să facă parte din familie, dar eu intuiam că mai era ceva ce mi se ascundea. Din câteva cuvinte răzlețe prinse dintr-o conversație a lui Hugo cu tatăl meu, am auzit ceva despre regatul ovreiesc din Septimania¹ și arhiepiscopul de Narbonne.

Am crezut că am înțeles prost. Berenguer al III-lea era fiul natural al lui Ramón Berenguer al IV-lea², bunicul regelui Pedro al II-lea de Aragon. Era deci unchiul bastard al acestuia. Era ceva foarte ciudat. Ce legătură putea fi între arhiepiscop și încercarea de a mă răpi?

Din ziua aceea, când doica mea și cu mine ieșeam din casă, patru oameni înarmați ne însoțeau.

---

¹ Denumire a teritoriului ocupat în Antichitate de cea de-a șaptea legiune romană în partea de sud-vest a Galiei, situată între fluviul Ron și Pirinei. (n.tr.)

² Conte de Barcelona și principe de Aragon (1113/1114-1162) (n.tr.)

*„Lo Papa i trames un clerge mot valent
que avia nom Milos, cui fos obezient.“*

[„Papa a trimis un cleric foarte sus-pus,
numit Milos, ca să i se dea ascultare.“]

Cântecul cruciadei, I-11

SAINT-GILLES, 18 Iunie 1209

Mănunchiul de nuiele de mestecăn şuiera în aer, mulţimea îşi ţinu răsuflarea şi, într-o linişte mormântală, plesnetul loviturii ajunse la urechile tuturor.

– Eu te absolv, rosti cu o voce limpede legatul Milos.

Nuielele de mestecăn tăiară încă o dată aerul zguduind spinarea dezgolită a contelui Raimond al VI-lea de Toulouse care, în genunchi, cu o funie legată de gât şi o lumânare de penitent aprinsă în mâna dreaptă, se apleca umilit sub lovituri. În faţa lui se înălţa altarul improvizat la intrarea în mănăstirea Saint-Gilles cu Sfânta Euharistie şi relicvele cele mai de preţ ale abaţiei, între care se remarca o bucată din Adevărata Cruce. Trei arhiepiscopi şi nouăsprezece episcopi purtând cele mai bune podoabe de gală – cârje de fildeş, mitre, feloane brodate în aur şi pietre preţioase – asistau satisfăcuţi la penitenţă.

Înainte, Raimond al VI-lea a trebuit să jure, ca duce de Narbonne, conte de Toulouse și marchiz de Provence, în fața abatelui Ordinului Cistercienilor și legat papal Arnaut, a celorlalți ecleziași și a unor reprezentanți ai cruciaților ceea ce a dorit Milos ca el să jure. Tăcerea miilor de spectatori era absolută; toți voiau să audă plesnetul peste piele.

— Eu te absolv, spuse Milos din nou, în vreme ce făcea cu mâna dreaptă semnul crucii deasupra contelui.

Și mai ridică o dată cu mâna stângă mănunchiul de nuiele de mesteacăn și îl abătu peste carnea albă a contelui. Cei șaisprezece nobili mai-mari peste domeniile acestuia priveau în picioare pedepsirea seniorului lor. Și ei se angajaseră potrivit lungului document trimis de la Roma.

Hugo de Mataplana, cu ghitară prinsă în spate, se instalase în primul rând de spectatori prin forța coatelor și etalând pumnul lung care îi atârna la brâu. Privea scena încordat și cu buzele strânse.

Nu îi plăcea contele; era un mincinos, un politician cu două fețe, un laș de cea mai joasă speță, dar îi displăcea și mai mult intolerabila umilință la care era supus primul dintre nobilii Occitaniei, care, în ciuda faptului că își clamase de o mie de ori nevinovăția în asasinarea legatului papal Peyre de Castelnou, plătea acum în public pentru această crimă și pentru toate celelalte pe care Biserica catolică a vrut să i le pună în cârcă. Hugo se gândea că toată Occitania era dezonorată în persoana contelui și că acesta nu s-ar fi pretat niciodată la această farsă dacă nu i-ar fi fost teamă de oastea cruciaților din Nord care se aduna la Lyon și care va fi gata în curând să se năpustească asupra ținuturilor din Oc.

— Eu te absolv, spuse Milos din nou, trăgându-i următoarea lovitură.

Hugo trecu în revistă șirul de clerici de rang înalt care se țineau drepti și solemni cu veșmintele lor împodobite cu giuvaiere strălucind în soare. L-a surprins absența arhiepiscopului de Narbonne, Berenguer al III-lea, unchiul regelui de

Aragon, care, lipsind de la o asemenea întrunire, sfida un Papă care, în anumite împrejurări, îl dojenise aspru numindu-l „câine care nu știe să muște“ din pricina lipsei sale de acțiune împotriva ereticilor și a contelui însuși atunci când acesta fusese excomunicat mai înainte. Dar privirea i s-a îndreptat spre acei doi tineri nobili care se remarcău dintr-un grup de cavaleri cruciați, în celălalt capăt al semicercului alcătuit din public. Erau înaintea barierei cu care soldații țineau mulțimea la distanță. Purtau în partea dreaptă a tunicii niște fastuoase cruci roșii brodate și erau, fără îndoială, nordici, aproape sigur, franci. Vorbeau în șoaptă, puși pe glume, fără să arate respectul celorlalți față de pedeapsa ce i se aplica seniorului din Saint-Gilles, contele de Toulouse, principele nobililor occitani. Aceia alcătuiau avanpostul invadatorilor care aveau să coboare cu miile de-a lungul albiei fluviului Ron ca să prade ținuturile occitane. Le detesta înfățișarea, atotputernicia, aroganța lor de cuceritori, amenințarea pe care o reprezentau.

— Eu te absolv, repetă Milos făcând semnul crucii cu mâna dreaptă și lovind cu stânga.

Fastul nu era întâmplător, ci se voia o demonstrație de forță și o dovadă evidentă de măreție a Bisericii catolice și de victorie a acesteia asupra puterii pământești a nobililor, pe care le simboliza biciuirea cărnii fleșcăite a contelui de Toulouse la cei cincizeci și ceva de ani ai săi.

Dar adevăratul păcat al contelui, se gândea Hugo, nu era faptul că se culca cu nepoatele sale, nici că a dat ordinul de asasinare a lui Peyre, așa cum în mod fals era acuzat, sau că le-a oferit ovreilor importante posturi administrative și i-a tolerat pe eretici, așa cum făcea cu siguranță. Greșeala lui a fost aceea de a fi combătut puterea clerului catolic care întreținea întinse domenii și încasa de la popor zeciuiala și celelalte dări care îl sărăceau. Contele a vrut să pună mâna pe aceste bogății. Tocmai acesta era unul dintre motivele succesului reputat de ereticii catari printre meseriași și păturile de jos ale țării; deoarece, spre deosebire de clerul catolic, trăiau

în sărăcie și se întrețineau prin munca lor, fără să fie o povară pentru plebe. Cât despre nobili, unii dintre ei cu puține resurse și invidioși pe puternica Biserică catolică, sprijinul dat ereticilor era modul lor de a o combate.

– Crezi, vere, că, dacă într-adevăr contele ar fi instigat la asasinarea legatului Peyre, abatele Ordinului Cistercienilor l-ar fi iertat numai cu treizeci de lovituri? îl întreabă Guillaume de Montmorency pe Amaury, care privea din primul rând flagelarea.

Acesta, absorbit de spectacol, de fastuoasa desfășurare de putere și de mulțime, zăbovi să-i răspundă.

– Nu știu, vere. El o fi știind.

– Da, dar dacă ar fi vinovat, contele ar avea documentele pierdute.

– Și?

– Atunci Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, l-ar fi silit să i le înapoieze înainte de a-l ierta. Iar eu aș fi acum la Paris, curtând-o pe doamna inimii mele.

Amaury de Montfort renunță să mai privească spectacolul și îl privi stăruitor pe Guillaume. Apoi îi spuse:

– Uneori, vere, trebuie să te supui și să nu te gândești atâta. Asta îți poate aduce necazuri cu abatele Ordinului Cistercienilor.

– Vrea să recuperez documentele, dar nu-mi cere să aflui cine le-a furat..., Guillaume își frământa creierii fără să-i acorde atenție vărului său, ...și care, firește, a fost același care l-a asasinat pe Peyre de Castelnou.

– Dar cercetarea unui fapt obligă și la cercetarea celui alt?

– Poate că nu, șopti lent Guillaume, căzut pe gânduri. Poate că el știe cine le-a furat, dar nu cine le are acum. Asta este foarte ciudat.

Tânărul de Montmorency continua să cugete. Avea multe semne de întrebare, dar hotărî că în această afacere erau trei întrebări fundamentale: cine avea documentele de pe cel de-al șaptelea catâr, ce conțineau acestea și de ce abatele Ordinului Cistercienilor voia să i se pună capăt vieții Doamnei

Privighetoare. Era un om care căuta întotdeauna răspunsurile și își spuse că nu se va opri până când nu va rezolva, una după alta, acele trei enigme. Fie că-i place, fie că nu, abatelui Arnaut.

Când obositul Milos aplică cea de-a treizecea lovitură, spina și gâtul contelui de Toulouse erau acoperite de sânge. Penitența se încheiase și odată cu ea excomunicarea, iar contele era reprimat în sânul Bisericii de la Roma. Milos îl privi pe abatele Arnaut, și acesta încuviință; frumoasă ceremonie; făcuseră o treabă foarte bună.

Dar, când tocmai urmau să-l conducă pe conte înăuntru în biserică pentru slujbă, acesta se ridică, îl privi pe Milos și spuse cu voce tare, ca să-l audă toată lumea:

– Dați-mi crucea. Și eu vreau să combat erezia, primiți-mă pe mine și trupele mele în cruciadă.

Arnaud și Milos schimbă între ei altă privire, de data aceasta, consternată. Nu se așteptau la așa ceva din partea acelui conte pe care îl acuzaseră ca eretic până în urmă cu câteva momente. Fiind cruciat, Biserica îl va ocroti, nimeni nu-i va putea ataca proprietățile și devenea imun la cruciada pe care Arnaut o propovăduise în Nord în mod special împotriva lui. Pe de-altă parte, cine i-ar putea refuza crucea strănepotului unuia dintre conducătorii creștini ai cruciadei care a cucerit Ierusalimul¹? Cum să-l respingi pe acela pe care Biserica tocmai îl acceptase?

– Ce grozav șiretlic! se gândi Hugo de Mataplana.

Dar se alarmă numaidecât când își dădu seama de consecințele dramatice pe care le atrăgea după sine acest fapt. Trebuia să-l înștiințeze de urgență pe prietenul său, viconte Trencavel.

---

¹ Este vorba despre Raimond al IV-lea de Saint-Gilles (1042-1105) care a participat la prima cruciadă (1096-1099) și la cucerirea cetății Tripoli (1102-1105). (n.tr.)

*„So que las crotz costero d'orfres ni de cendatz
que silh meiren el peihs lo destre latz.“*

[„Și-au brodat cruci din fir de aur și mătase
care le împodobeau partea din dreapta a pieptului.“]

Cântecul cruciadei, I-8

SAINT-GILLES

Saint-Gilles părea în sărbătoare. Spectacolul pedepsirii seniorului lor, anunțat din toate amvoanele pe multe mile de jur împrejur, a atras lume din întreaga Occitanie. Profitând de afluența publicului, mulți neguțători, unii veniți de foarte departe, și-au montat tarabele, la care s-au întors odată încheiată distracția și când contele intrase deja în abație să asculte slujba. Chiar și așa, mulțimea era atât de numeroasă, încât, la sfârșitul ceremoniei religioase, contele de Toulouse a trebuit să iasă printr-un culoar secret de-a lungul criptei. Exact acolo era îngropat Peyre de Castelnou, presupusa lui victimă, și tot acolo fusese deținut penitentul să se roage în timpul ultimului act al căinței.

Guillaume și Amaury se bucurau de târgul acela necunoscut, de atmosfera de sărbătoare și de sentimentul anticipat

al victoriei pe care totul, și mai cu seamă umilirea contelui, o anunța. Nici ei nu au vrut să piardă spectacolul. Își părăsiseră trupele la Lyon, unde se concentrau efectivele așa-numitului *negotium pacis et fidei*, călătorind până la Saint-Gilles ca să-l vadă. Apoi, s-au plimbat prin piață, mândrindu-se cu crucile brodate pe partea dreaptă a pieptului, urmați de scutierii lor, și ei însemnați cu cruce.

Oamenii le făceau loc cu teamă să treacă, cu respect, intuind ce aveau să însemne pentru Occitania spadele de la cingătoare și semnul acela. Tinerii cavaleri citeau teama în privirile celor cu care se încrucișau și în felul cum îndatoritori se dădeau la o parte din calea lor; acest fapt îi bucura și, zâmbitori, glumeau pe seama acelui neguțător gras, a veșmintelor pretențioase ale cutărui târgoveț sau ale fetelor.

Lui Guillaume îi atrase atenția acel tip cu o ciudată vielă atârnându-i în spate și care părea menestrel. Era absorbit, răscolind niște coșuri pe o tarabă, fără să bage de seamă că se apropia alaiul celor patru cruciați. A presupus că, văzându-i, se va da la o parte precum ceilalți. Și, într-adevăr, când erau deja în dreptul lui, menestrelul își înălță capul și, ațintindu-și privirea asupra lui Guillaume, făcu o mișcare rapidă, dar, în loc să se dea la o parte din drumul acestuia, se duse spre el și trecu lovindu-l cu toată puterea umăr contra umăr.

— Ce naiba! exclamă Guillaume, care în urma neașteptatului atac își pierdu echilibrul și veni îndărăt, peste Jean, scutierul său, care îl urma.

Acesta reacționează iute urmărindu-l pe insolent, care se pierdea de-acum cu pas grăbit în mulțime.

— Oprește-te, nemernicule! îi strigă Jean menestrelului, ajungându-l din urmă.

Dar când îi atinse spatele, Hugo de Mataplana ghici cu exactitate poziția adversarului său și, răsucindu-se foarte rapid, îi trase pe neașteptate un pumn în față.

Hugo nu așteptă să vadă cum se năpustea scutierul asupra tovarășilor săi și o luă la fugă, evitându-i pe oamenii de rând care se îngrămădeau în jurul tarabelor.

– Pe el! strigau cruciații în limba lor, oil, alergând după Hugo. Puneți mâna pe el!

Oamenii priveau surprinși scena, fără să facă nimic ca să-l oprească pe cel urmărit, care profită de trecerea sa pe lângă o tarabă cu ouă de vânzare ca să ia din zbor vreo două și, oprindu-se brusc la câțiva metri mai încolo, se răsuci. Primul ou se sparse căzând, dar cu cel de-al doilea îl nimeri drept în obraz pe Amaury, care resimți șocul ca și cum ar fi fost vorba de o piatră.

– Afară cu francii! strigă Hugo în limba oc, înainte de a-și relua cursa.

Auzind strigătele, trecătorii se opreau să vadă, locatarii ieșeau din case și, când menestrelul trecu prin fața unei taverne, o femeie durdulie se porni să zbiere de la fereastră.

– Este Hugo! Este Huget, menestrelul! Ajutați-l! și aruncă asupra urmăritorilor apa dintr-un ulcior și apoi ulciorul cu totul, care căzu la picioarele lui Guillaume.

Hugo profită de deruta urmăritorilor săi ca să strige din nou împotriva cruciaților franci, iar femeia de la fereastră își repetă îndemnul cu glas și plămâni de soprană. Aceasta avu efectul unei goarne dând semnalul de asalt. Mai multe persoane ieșiră din tavernă, și de pe ambele laturi ale străzii oamenii începură să țipe împotriva străinilor, aruncând în ei cu tot felul de obiecte și de resturi.

– Să plecăm de aici cât mai curând cu putință, exclamă Amaury de Montfort, al cărui pomete se umfla văzând cu ochii.

Și începură să-și facă drum dând ghionturi printre niște oameni care de la teamă trecuseră la ostilitate și îi împingeau de colo-colo, insultându-i. Guillaume reuși să-și facă puțin loc în cercul care se micșora și, trăgându-și spada, vociferă:

– Faceți-ne loc să trecem ori vă tăiem capetele!

Strălucirea lamei îi făcu pe cei mai apropiați să se dea la o parte și, cu armele în mâini, se grăbiră spre piață în căutarea sprijinului din partea celorlalți cruciați care îi însoțiseră. Dar, retrăgându-se, oamenii aruncau în ei cu tot felul de gunoaie, câinii îi urmăreau lătrând, iar copilașii alergau în urma lor țipând și sărind în sus de bucurie.

– Se vor căi pentru asta! le spuse Amaury tovarășilor săi.

– Ține bine minte figura acelui bufon, răspunse Guillaume de Montmorency. Ne vom mai întâlni cu el și va plăti cu sânge neobrăzarea.

*„Mas si sa dopna l'enanssatant qe.l prenda, estre deu
estacatz d'un certan homenatge
que ja nuill temp non seg'autre viatge.“¹*

[„Dar dacă doamna sa îl înalță atât de mult,
acceptându-l, va trebui să rămână legat printr-un
angajament de onoare că niciodată
nu va mai face curte altcuiva.“]

*Răspunsul lui Raimond de Miraval
către Hugo de Mataplana*

BÉZIERS

Când Hugo de Mataplana, curând după incidentul răpirii mele, și-a luat rămas-bun ca să întreprindă una dintre călătoriile sale, nu a spus unde se duce și nici eu nu am crezut că am dreptul să întreb, dar gândul la absența lui m-a umplut de neliniște. În ultimele zile, dar întotdeauna în prezența tatălui meu, trubadurul îmi frecventase casa și aceasta se umpluse de muzica violoncelor, ghitarelor și a harpelor. A fost o vreme pe cât de frumoasă, pe atât de efemeră. Și tatăl meu, și Hugo

---

¹ În limba provençală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

cunoșteau deja pericolul care se apropia, dar, ca niște nobili cavaleri călăuziți de conceptul de *Joy*, evitau ca grijile lor să umbrească lumea plină de zâmbete galante a civilizației noastre. Cântam unul pentru celălalt, deși părea că o făceam pentru toți și, chiar dacă el nu m-a mai numit „doamna mea” ca atunci când m-a salvat, eu mă simțeam ca fiind astfel. Orice persoană de o anumită importanță, nou-venită în oraș, trecea pe la casa tatălui meu și, cu toate acestea, niciodată un menezel sau un cavaler nu m-a impresionat ca Hugo. Vedeam în el adunate atâtea merite, încât mi se părea că este perfecțiunea sub chip de bărbat, dar poate că și dragostea mă orbea. Fără îndoială, eram îndrăgostită, foarte îndrăgostită, îndrăgostită nebunește. Dar nu se cuvenea ca o doamnă să exprime acest simțământ; mai degrabă trebuia să mă arăt semeață, chiar disprețuitoare, dar întotdeauna cu un râs melodios. Doamna trebuie să fie veselă, iar cavalerul, zâmbitor spuneau regulile acelea nescrise, dar severe și complicate care guvernau așa-numitul *Fin'Amor*.

Când în cele din urmă, la sfârșitul lui iunie, s-a întors din călătoria aceea, au revenit și cântecele. Eu eram foarte fericită, doream ca povestea să dureze veșnic, eram convinsă că mă iubește și, de aceea, când a venit pe neașteptate să-și ia din nou rămas-bun la doar două zile după ce sosise, aproape că mi-am pierdut darul vorbirii.

– Când vă voi revedea? am întrebat eu zbuciumată.

– Peste câteva săptămâni, stăpâna mea.

– Atât de curând plecați și atât de târziu vă întoarceți? Nu vă mai sunt pe plac?

– Dimpotrivă, stăpâna mea, zâmbetul îi dispăru de pe față. Ce n-aș da eu să rămân alături de dumneavoastră!

Ne aflam în salonul cel mare de la primul etaj al casei părintești. Mă însoțea doña Bernarda și mai multe doamne care ne vizitau. Tatăl meu era plecat, în ultimul timp îl vedeam foarte ocupat, prea ocupat pentru liniștea mea. Presimțeam, fără să doresc să știu, că vremuri grele erau pe cale să sosească

și că acele din urmă zile de primăvară erau ultimele ale unui timp minunat, ale unei întregi epoci, poate chiar ale unei civilizații.

Nu aveam timp. Simțeam că era absurd să mă prefac indiferentă și să aștept ca Hugo să mă curteze, așa cum indicau canoanele, și am hotărât să iau inițiativa. Nu era ușor; noi, doamnele, ne țineam sub observație unele pe celelalte, neacceptând comportări indecente din partea vecinilor noastre, deoarece, dacă una își păta onoarea, era o dezonoare pentru toate celelalte.

— Urmați-mă, i-am spus eu.

— Poftim, stăpâna mea? răspunse el cu o figură de prostănac.

— Să mă urmați, am insistat eu cu un glas mai încet și enervat, căci celelalte doamne ascultau.

A părut că înțelege și, fără să mă grăbesc, m-am ridicat și m-am îndreptat către fereastra cea mai îndepărtată de grupul de femei. De fiecare latură a ferestrei mari, în grosimea zidului, erau niște jilțuri de piatră. M-am instalat într-unul, iar el, care mă urmăsea, s-a așezat în cel din fața mea.

— Mă iubiți, Hugo? l-am întrebat eu de-a dreptul de cum ne-am așezat.

Pentru câteva clipe, el m-a privit surprins; întrebarea aceea era puțin nimerită. Doamnele așteptau ca trubadurul să fie cel care lua inițiativa de a face curte, niciodată nu-l puneau pe acesta într-o asemenea încurcătură.

— Da, a spus el după o vreme care mi s-a părut o veșnicie, din tot sufletul.

Am simțit o nesfârșită ușurare. Cuvântul „da“ era răspunsul galant aproape obligatoriu, dar entuziasmul lui părea sincer.

— Atunci, cereți-mi să fiu doamna voastră.

Pe chipul lui se arată o uimire și mai mare. Nu zâmbea și mă privea cu ochii larg deschiși. Mărul lui Adam i se mișca la înghițirea salivei. Încerca să reacționeze la surprinzătoarea mea cerere și, pentru câteva momente, a părut să șovăie. Între timp, eu am simțit că mi se umezesc palmele. Și dacă a spus că

mă iubește ca să nu ofenseze o doamnă? Îl voi fi forțat oare să facă și să spună ceea ce nu gândea?

– Doriți să fiți doamna mea? spuse el în sfârșit.

– Cereți-o potrivit obiceiului.

Hugo șovăi din nou, dar, în cele din urmă, ridicându-se, mi-a făcut o plecăciune, a îndoit un genunchi și și-a alăturat mâinile în semn de rugămintă, în același fel în care i-ar fi jurat credință seniorului său.

– Doamnă Bruna, acordați-mi onoarea de a fi doamna mea.

Am izbucnit într-un râs melodios, pentru ca toate celelalte să observe, și am răspuns:

– Mă voi simți onorată dacă veți deveni trubadurul meu. Luați loc.

Și când a făcut-o, i-am spus:

– Sărutul vi l-am dat deja în ziua când m-ați salvat.

Era obiceiul doamnelor să-l sărute pentru prima și ultima dată pe trubadurul pe care îl acceptau ca amant în sensul așa-numitului *Fin'Amor* și nu am făcut-o nu din lipsa dorinței, ci din timiditate, simțindu-mă observată de celelalte doamne.

– Și nu vă voi impune nici o dovadă și nici un alt serviciu decât acela de a avea grijă de viața voastră și de a reveni curând alături de mine.

Hugo a zâmbit amabil și am știut că, deși fusese silit, a făcut ceea ce își dorise, și această certitudine mi-a adus o mare ușurare.

– Așa voi face, doamna mea.

Iar eu, prosteste, așa cum se cuvenea să o fac, dar cu inima plină de desfătare, i-am răspuns cu un râs fericit.

A doua zi, era deja plecat.

*„El noble qui em demani per pendre'l per marit
ha de plaure al meu pare i agradar-me a n'a mi.“¹*

[„Nobilul care mă va cere în căsătorie
trebuie să fie pe placul tatălui meu și să-mi fie mie drag.“]

Cântec popular

După câteva zile, cu absența lui Hugo apăsându-mă pe suflet, am hotărât să abordez subiectul cu tatăl meu. Legătura dintre noi era foarte strânsă și am vrut să-l fac părtaș la iluziile mele, complicele acestora.

– Hugo de Mataplana este trubadurul meu, iar eu sunt doamna lui, i-am spus fără ocolișuri în bucătărie, unde el se înfrupta la micul dejun cu o friptură de miel.

În ultima vreme, fusese foarte ocupat și, fiind șeful militar al orașului, acest fapt nu putea indica altceva decât că pericolul stătea la pândă, dar eu nu l-am întrebat niciodată de situația militară sau politică, pentru că ar fi însemnat să-l ofensez; o doamnă trebuie să aibă încredere în protectorul său, iar acesta era tatăl meu. În ziua aceea, am vrut să profit de faptul că el se trezea mai devreme ca să-i vorbesc în liniște,

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

fără ca doña Bernarda să fie prin preajmă. Oamenii lui au plecat de la masă spre grajduri văzând că trezirea mea dis-de-dimineată nu era întâmplătoare și că doream să fiu singură cu el. S-a oprit din mestecat, barba lui înspicată a rămas nemișcată, iar el m-a privit surprins. Apoi, a continuat să mestece mai încet, asimilând știrea și, când a vrut să înghită, a făcut-o cu efort.

– Zici că Hugo ți-a cerut să fii doamna lui? întrebă în cele din urmă, ca și cum n-ar fi putut înțelege.

– Da. Iar eu am acceptat.

– Nu e cu puțință!

– Cum nu e cu puțință? am răspuns ofensată. Nu-mi recunoști nici o calitate?

– Firește că îți recunosc calitățile! Doar că îmi vine greu să cred că a îndrăznit.

– A îndrăznit, dar eu l-am încurajat.

– Zici că l-ai încurajat?

A rămas privindu-mă, în vreme ce eu, cu o expresie plină de vinovăție, dădeam din cap afirmativ.

– Asta nu se cuvine din partea unei doamne, expresia lui era severă. Dacă o doamnă îndeamnă un cavaler, îl obligă.

– Fapt e că sunt foarte îndrăgostită..., m-am scuzat eu.

Expresia lui a devenit blândă și mi-a luat mâinile într-ale sale.

– Bruna, Bruna, știi cât de mult te iubesc. Ești singura mea rudă, ramura verde a copacului meu uscat. Ultima din neamul meu, făcu o pauză și i se umeziră ochii. Te iubesc, dar trebuie să-ți spun că a sosit vremea să încetezi să te mai porți ca o copilă răsfățată. Ești femeie și trebuie să începi să-ți asumi responsabilități. Să-ți iasă din cap toate astea, lasă *Fin' Amor*-ul pentru doamnele căsătorite care se plictisesc.

– Dar chiar nu înțelegeți, tată? Sunt foarte îndrăgostită! am insistat eu.

– Atunci, cântă-ți cântecele de dragoste, dar pregătește-te pentru căsătorie.

A spus cuvântul căsătorie și eu m-am gândit, ca întotdeauna când îl auzeam, la mama mea. Am presupus că la căsătorie s-a referit când îmi vorbise mai înainte despre responsabilitățile mele și că, bineînțeles, ale lui ar fi acelea de a-mi căuta un soț care să fie potrivit din punct de vedere politic și economic.

– Se spune că Hugo, pe lângă trubadur, este și nobil, am răspuns eu schimbând subiectul. Este adevărat?

– Este fiul seniorului de Mataplana. Au castel și posesiuni la Sud de Pirinei, aproape de mănăstirea din Ripoll¹.

– Așadar, după felul în care îl tratați, se pare că este un nobil important.

– Nu este de rang înalt, dar prietenia lui cu seniorul nostru, viconte de Trencavel, și legătura lui cu seniorul acestuia, regele Pedro al II-lea de Aragon, îl onorează.

– Este prieten al Regelui? m-am mirat eu.

– Regii au vasali, nu prieteni. Dar tatăl lui Hugo, numit tot Hugo, se bucură de încrederea lui Pedro al II-lea și se pare că fiul, de asemenea.

– Când l-am văzut prima dată, am crezut că e un simplu menestrel.

– Asta este ceea ce vrea el să pară. În felul acesta, cutreieră drumurile, vorbește cu oamenii, vede, ascultă și opinia lui este auzită de viconte și de Rege.

– Atunci, este cineva important.

– În această privință, da.

– De ce nu aranjați căsătoria mea cu el? i-am propus eu.

M-a privit din nou surprins și s-a gândit o clipă înainte de a-mi răspunde:

– Lucrurile nu merg așa. Nu îți poți alege soțul; îl primești pe cel hotărât de Dumnezeu și de tatăl tău.

– Tată, eu îl iubesc pe Hugo. Inima mea îi aparține, doar pe el îl iubesc.

---

¹ Localitate în provincia Gerona din Catalonia. (n.tr.)

– Vei avea soțul care ți se va cuveni.

– Nu îmi voi dăruî trupul cuiva care nu are dragostea mea.

Spunând aceasta, simțeam cum îmi dau lacrimile.

– Dragostea conjugală se naște din conviețuire.

– Îl iubesc pe Hugo.

– Cu neputință, nu e potrivit pentru tine; și ridicându-se de la masă, adăugă: Și încetează, Bruna! Asumă-ți responsabilitatea! și fără să aștepte răspunsul meu, s-a dus să se alăture oamenilor săi care îl așteptau deja călări.

Am rămas tulburată și plină de întrebări. De ce tatăl meu nu lua în considerare pe cineva atât de plin de merite și care se bucura de încrederea Regelui? În plus, părea să se înțeleagă foarte bine cu Hugo, care îl aprecia și el. Oare moștenitorul titlului, al posesiunilor, al castelului și prietenul Regelui să nu fie de rangul nostru? Cu cine îmi va fi pregătind nunta?

Am hotărât să lupt pentru dragostea mea. El obișnuia să-mi acorde tot ce îmi doream, de ce îmi refuza acum ceea ce era cel mai important?

Mi-am spus că nu mă voi căsători cu cineva pe care nu îl iubesc și din dimineța aceea am început să refuz să-i zâmbesc tatălui meu. Mă gândeam că, lipsindu-l de afecțiunea mea, va sfârși prin a o accepta pe cea dăruită lui Hugo.

*„En tant cant lo mons dura n'a cavalier milhor
ni plus pros ni plus larg, plus cortes ni gensor.“*

[„Pe toată întinderea lumii, nu se află cavalier mai bun
și mai viteaz, nici mai generos și mai politicos,
și nici mai plăcut la înfățișare.“]
(Referire la viconte Trencavel)

Cântecul cruciadei, II-15

CARCASSONNE

Hugo de Mataplana nu așteaptă să fie anunțat și cu familia-ritatea unui prieten intră în curtea de arme a castelului. Viconte-tele exersa călare, năpustindu-se cu o lance boantă asupra unei mogâldețe din lemn și pânză care, fiind lovită, se învârtea și contraataca, la rândul ei, cu o greutate prinsă de o frânghie.

De cum îl văzu pe trubadur, căruia străjerul îi lăsase cale liberă fără să-l întrebe ceva, cavalerul îi aruncă lancea unui scutier, ridică viziera și îl salută:

- Te-ai trezit dis-de-diminează, prietene Huget.
- Sunt motive, stăpâne, răspunse acesta.

Viconte opri calul și, sărind din șa, își scoase coiful și apărătoarele de sub el. Frumoasele sale plete blonde erau lipite

de sudoare, dar ochii albaștri îi străluceau cu aceeași lumină ca și zâmbetul său larg.

– Să bem ceva, îi spuse vizitatorului său.

Raimond Roger Trencavel, viconte de Béziers, Albi și Carcassonne, era modelul tânărului cavaler occitan. Poate prea tânăr, prea cavaler și prea occitan după părerea lui Hugo. Protector al trubadurilor, cântat și lăudat de aceștia; iubea poezia, amorul galant față de doamne și lua în bătaie de joc frica și grijile. Râsul său sincer era cea mai de seamă podoabă și orgoliu al său. De aceea îl disprețuia pe unchiul său, contele Raimond al VI-lea de Toulouse, cu care se confrunta în nenumărate dispute. Când acesta, știind că Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, avea succes în Nord propovăduind cruciada, a venit să-i ceară, punând capăt diferendelor, să se alieze în vederea apărării comune, Trencavel i-a întors spatele. La cei doar 24 de ani ai săi, plin de forță și de curaj, putea adúlmea teama la unchiul său fleșcăit și burtos și nu se încredea câtuși de puțin în promisiunile acestuia care, după cele spuse de el, nu valorau nici cât o ceapă degerată. Pe conte îl preocupa doar supraviețuirea lui și a domeniilor sale, bizuindu-se pe politică pentru ca să le păstreze. Nu degeaba avusesese cinci neveste pe care le înlocuia, vii sau moarte, de îndată ce o nouă alianță matrimonială îi era mai avantajoasă.

Hugo îi povesti vicontelui umilirea văzută la Saint-Gilles, fără ca acesta să fie surprins, căci fusese deja informat de planurile unchiului său. După părerea lui, nici nu era de așteptat altceva din partea unui asemenea ticălos.

– Dar asta nu e totul, continuă poetul. Unchiul vostru le-a cerut crucea legaților papali.

– Nu îl vor accepta în cruciadă, afirmă vicontele. Cum poate fi atât de obraznic dacă până la biciuire era excomunicat, iar Biserica îl consideră instigatorul asasinării lui Peyre de Castelnou?

– Ba îl vor accepta, răspunse Hugo. Străbunicul lui a intrat în Ierusalim în fruntea primei cruciade, el s-a umilit în public,

a promis tot ce a dorit Roma...; este un catolic reprimat în sânul Bisericii.

– Dar știe toată lumea că e un nemernic lipsit de cuvânt...

– Informatorii mei spun că va fi acceptat, i-o tăie Hugo. Tocmai de aceea, pentru că nu are prestigiu. Există în acest sens niște scrisori secrete ale Papei către abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut; unchiul dumneavoastră va fi cel care îi va călăuzi pe cruciați până pe pământurile voastre. Cruciada nu se poate opri și și-a schimbat ținta: acum sunteți voi.

– Dar eu nu sunt acuzat de nici o crimă.

– Nu are importanță. Sunteți acuzat ca fiind un principe tolerant; acordați funcții importante ovreilor, nu îi persecutați pe catari și, cu toate acestea, sunteți admirat. Ceea ce vă face periculos este tocmai prestigiul și renumele dumneavoastră în Occitania; pe voi vor să vă biruiască acum.

– Atunci, voi opune rezistență cu ajutorul contelui de Foix și cu sprijinul Regelui nostru.

– Nu, Raimond Roger, Pedro al II-lea nu vă va putea ajuta. Sunteți vasalul său, dar el este vasalul Papei care l-a încoronat la Roma. Și, chiar dacă ar dori să nu i se supună Papei, azi trupele sale sunt la granița de sud luptând împotriva sarazinelor. Nu dispune de Miliție¹ ca să vă sprijine.

– Chiar și așa vom rezista.

– Nu ați văzut ce am văzut eu. Sunt obișnuit să văd oști. În Aragon, suntem în luptă permanentă, dar niciodată nu am văzut ceva ca zilele trecute. Am călătorit călare spre Lyon și am fost de față la modul în care cruciații și-au început marșul. Sunt sute de mii; nobili cu trupele lor de mercenari, cavaleri, călugări, năimiți, oameni de rând și pungași. Fluviul Ron este plin de șlepuri care transportă arme, provizii, mașini de război. Sunt atât de mulți, încât trebuie să aștepți multe ceasuri ca să

---

¹ În Evul Mediu, acest termen generic denumea anumite corpuri militare sedentare alcătuite din cetățeni ai ordinii civile care sprijineau armata. (n.tr.)

treacă toți prin același punct de la drumul mare. Și continuă să sosească.

Viconte se ridică de pe scaun ca să se plimbe dintr-o parte într-alta a încăperii; nu se aștepta la vești atât de proaste. Privi prin fereastră, care lăsa să se vadă o întinsă priveliște asupra luncii fluviului Aude, acum în pace, și și-o imaginea ocupată de sute de mii de dușmani.

Contrar atitudinii sale firești, pe chipul său se arătă îngrijorarea atunci când o întrebă:

– Ce altă opțiune există?

– Încheierea păcii cu legații Papei, așa cum stăpânul meu Pedro al II-lea v-a sfătuit pe voi și pe contele de Foix la începutul anului.

– Și să fiu umilit ca unchiul meu? Raimond Roger îl privea indignat pe Hugo. Nu voi consimți niciodată la această ofensă. Prefer să lupt.

– Lupta nu este pentru voi, stăpâne, răspunse Hugo cu tristețe. Faceți-o prin vasalii voștri.

*„A Sant Gili 'l sosterran ab mot ciri ardant
e am mot Kyrieleison que li clerc van cantant.“*

[„La Saint-Gilles îl înmormântează cu multe lumânări
arzând și cu multe Kyrie eleison călugării cântând.“]

Cântecul cruciadei, I-4

SAINT-GILLES

Când Amaury de Montfort, împreună cu cortegiul legatului și ceilalți cruciați, a plecat spre Lyon ca să i se alătore tatălui său în pregătirea trupelor, a armelor și a proviziilor, Guillaume a vrut să rămână și să cerceteze moartea lui Peyre de Castelnou la locul faptelor.

Abatele Pons din Saint-Gilles îl primi cu maximă ospitalitate, nu în zadar interoga el în numele lui Arnaut Amalric, superiorul Ordinului Cistercienilor. Acesta își dovedise puterea ca legat papal numindu-l pe Pons, un cistercian, abate al unei mănăstiri benedictine. Acesta era emoționat pentru cele întâmplate în abația sa: fastul ceremoniei și valoarea pe care acest fapt o conferea cadavrului neputrezit al lui Peyre de Castelnou, păstrat acolo, sporeau prestigiul comunității sale,

ceea ce va aduce după sine mai mulți pelerini, mai multe donații, mai multe venituri.

Guillaume, fiind ecleziarh, a trebuit să se supună regimului sever al orarului abăției. Nu îi păsa să fie găzduit într-o chilie atât de austeră încât avea doar o saltea de paie, dar detesta să se prezinte zi și noapte la toate rugăciunile comunității și, în special, la utrenii, din pricina trezirii dis-de-diminează pe care o implicau. Și ca nobil cavaler ce se afla, era obișnuit cu cărnurile bune, lăturile vegetale pe care le mâncau călugării părându-i-se de nesuportat. Jean, scutierul lui, se plângea de aceeași penitență.

Viitorul sfânt Peyre de Castelnou era subiectul preferat de conversație al abatelui Pons, care nu obosea să-i aducă elogii. Conversația în latină era curgătoare și accentul meridional al cistercianului transmitea o plăcută căldură felului său de a vorbi.

– Sunteți catalan ori aragonez? întrebă Guillaume.

– Sunt al lui Dumnezeu, al Bisericii de la Roma și al Ordinului Cistercienilor.

Un răspuns atât de categoric era cea mai bună demonstrație a calităților pe care le întrunea călugărul și care îl făcu pe Guillaume să cadă în tăcere pe gânduri, în vreme ce se plimbau amândoi, într-o dimineată luminoasă de sfârșit de iunie, prin grădina de trandafiri pe care cistercienii îi cultivau în zona de nord a abăției.

– Înainte eram Pons din Poblet, acum sunt Pons din Saint-Gilles, adăugă el zâmbind.

– Poblet e foarte aproape de ținuturile sarazinilor, la sud de Barcelona. Nu legatul papal Arnaut a fost abatele acelei mănăstiri vreme de mulți ani?

– El a fost superiorul meu acolo și continuă să fie și aici.

Guillaume își dădu seama că acela era un om devotat trup și suflet comunității sale și legatului papal. Se gândi că ar fi trebuit să spună: „Sunt al lui Dumnezeu, al Bisericii de la Roma, al Ordinului Cistercienilor și al abatelui acestuia, Arnaut“.

– Peyre era unul dintre ai noștri; un luptător neobosit, angajat față de Roma și care vreme de mulți ani a predicat împotriva ereticilor. În ultima vreme, spunea mereu: „Treburile lui Iisus Hristos nu vor merge bine până când unul dintre noi nu își va vărsa sângele. Eu doresc să fiu primul“.

– A fost deci propriul său profet.

– Un sfânt!

– Da, un viitor sfânt, răspunse Guillaume, căzut pe gânduri.

– Un martir!

– Și din ce motiv un vulpoi bătrân precum contele de Toulouse ar crea un martir împotriva lui însuși?

– Nu știu, Guillaume, eu nu pot înțelege modul de a gândi al ereticilor. Dar știu că cei doi au avut o ceartă violentă cu o zi înainte.

– Nu se spune că asasinii sunt din Beaucaire¹?

– Ba da, a fost mâna unui scutier, călăuzită de diavol și de conte, cea care a comis o crimă atât de odioasă. Sfântul l-a privit în ochi și i-a spus, inspirat, fără îndoială, de exemplul lui Iisus: „Dumnezeu să vă ierte, căci eu v-am iertat deja“, iar canalia a fugit cu ceilalți să se refugieze la Beaucaire la rudele sale.

– A mărturisit?

– Nu a fost încă prins.

– Nu au fost trimise trupe ca să-l aresteze? Guillaume se opri, uimit.

– Nu, răspunse Pons, ridicând din umeri, și își continuă plimbarea urmat de tânăr.

– Aș vrea să văd cadavrul.

– Pentru ce? abatele se făcu deodată alb la față.

– Vreau să văd cum a fost rănit.

– Toată lumea știe cum s-a întâmplat. În plus, Peyre de Castelnou este sfânt și trupul său nu poate fi profanat.

– Nu va fi profanat. Vreau să-i văd doar rana.

---

¹ Localitate situată pe fluviul Ron. (n.tr.)

– Nu vă autorizez pentru așa ceva.

Guillaume prevăzuse că se va împotrivi și din acest motiv a așteptat la Saint-Gilles două zile întregi, trezindu-se dis-de-dimineată pentru utrenii și mâncând prost, înainte de a începe să pună întrebări. Dorea să se țină cât mai departe de legatul papal. Își duse mâna spre interiorul cămășii și scoase un mic pergament pe care îl avea acolo. Îl desfășură, dându-i-l lui Pons să-l citească.

– Recunoașteți pecetea? Recunoașteți semnătura și scrisul?

– Sunt ale lui Arnaut, abatele superior al Ordinului Cistercienilor.

– Și ce spune?

– Că orice creștin supus Bisericii catolice și Papei trebuie să vă ajute în cercetarea dumneavoastră. Din ordinul legatului.

– Bine, atunci faceți-o.

– Dar... nu cred că așa ceva i-ar plăcea abatelui Arnaut. Pons îngăima.

– Aici scrie foarte clar ce îi place abatelui. Francul se arăta tenace, nemilos și continuă: Să-mi dați ascultare.

– Așteptați să mă consult cu el, voi trimite un mesager. Nimeni nu este autorizat să vadă cadavrul sfântului.

– Eu sunt autorizat și nu mai pot pierde timpul cu voi. Trebuie să plec la Lyon ca să mă alătur trupelor mele. Împiedicați îndeplinirea unei misiuni fundamentale pentru Papă și pentru legatul său. Nu pot aștepta patru zile până când curierul vostru se duce și se întoarce.

– Serviciile de poștă sunt rapide, poate că trei zile vor fi de ajuns.

– Trei zile! exclamă scandalizat Guillaume. Trei zile! În jumătate din acest timp se câștigă și se pierde războaie. Rămâneți cu Dumnezeu, Pons, și să vă ierte El, pentru că legatul nu o va face! Știți să citiți latinește, nu-i așa? Salvconductul meu o indică foarte clar, nu vă supuneți, și Arnaut va afla curând cât de mult a greșit când v-a numit abate.

Guillaume se îndepărtă și în ultima sa privire aruncată spre Pons îl văzu cu fruntea îmbrobonată de sudoare, privirea pierdută în depărtare și mâinile crispate una peste cealaltă. Instinctul îl călăuzise bine, era ceva la cadavrul lui Peyre de Castelnou ce abatele Ordinului Cistercienilor nu voia să se afle.

*„En la geomancia, qu'el a lonc temps legit,
e conoc que'l país er ars e destruzit
per la fola crezensa qu'avian cosentit.“*

[„De multă vreme a prevestit, prin geomantie¹,
că țara va fi pârlolită și distrusă
din pricina acelei false credințe pe care au tolerat-o.“]

Cântecul cruciadei, I-1

BÉZIERS

În oraș era o vibrație ciudată; o puteam percepe în felul în care mă priveau localnicii, într-o nervozitate ascunsă, în mici detalii. Se vorbea deja despre cruciadă și despre amenințarea pe care aceasta o aducea, dar oamenii își păstrau demnitatea și convingerea că barbarii din Nord cu greu vor putea face față fortificațiilor noastre.

Dar nu din acest motiv se schimbase mult viața mea, care acum se desfășura într-o continuă așteptare a lui Hugo. Ieșeam cu doña Bernarda și câteodată ne însoțea vara mea, dar întotdeauna cu o escortă de patru oameni înarmați. Când uneori se

---

¹ Artă de a ghici în pământ și în praf, practică mai ales în Antichitate. (n.tr.)

alături grupului vreo doamnă prietenă, alcătuiau un întreg alai. Era începutul lui iulie, iar zilele, lungi, luminoase, calde.

A fost tot într-o zi de târg când am văzut-o din nou pe ovreica Sara. Avea batista ei mare întinsă pe jos și, deasupra, niște legături de ierburi medicinale și aromatice. Ni s-au încrucișat privirile și, deși nu ne-am salutat, privirea ei m-a urmărit vreme îndelungată într-un mod neliniștitor; o simțeam în spate, în ceafă. Era ca și cum ar fi avut ceva să-mi spună și s-ar fi temut să o facă. Amintirea privirii ei mi-a dat de gândit în zilele următoare. Și aproape de mijlocul lunii am văzut-o din nou și am simțit aceeași neplăcere. De data aceasta, mi-a făcut un semn și mi-a fost greu să o conving pe doña Bernarda să rămână cu gărzile la o distanță de la care să nu ne poată auzi.

– Plecați din oraș, doamnă, mi-a spus ea. Este condamnat.

La tăcerea mea, continuă:

– *El baile*¹ Simon și ceilalți ovrei vom pleca din oraș înainte să tabere cruciații peste el. Faceți și voi același lucru, salvați-vă.

– Nu pot pleca, tatăl meu va rămâne, am răspuns eu neliniștită.

– Veniți cu mine. Majoritatea vom merge la Narbonne, unde noi, ovreii, avem multe drepturi și libertăți. Putem să ne îndeletnicim cu meseriile pe care le dorim, să purtăm arme, să avem pământuri, să avem servitori creștini...

Mă alarma atât de mult acea lugubră profeție, deloc diferită de cea pe care mi-o făcuse cu câteva luni înainte și pe care eu am încercat să mi-o șterg din amintire, încât am rămas fără glas. Și eu eram surprinsă. Cum îndrăznea Sara să-mi ofere ocrotire? Dacă o asemenea cutezanță ar ajunge la cunoștința tatălui meu, i-ar smulge pielea prin biciuire doar pentru așa ceva. Deși în Occitania ovreii erau bine tratați în comparație

---

¹ În vechime, în Evul Mediu, în regatul Aragonului și în Sudul Franței actuale, *el baile* era o funcție cu caracter juridic și administrativ (n.a.).

cu Nordul, erau considerați, în general, de condiție mai joasă chiar decât robii și unii trubaduri îi denigrau în versurile lor.

Firește că, dacă el ar fi știut că Sara prevestea catastrofa, ar fi poruncit să fie arsă. Fără îndoială că femeia aceea își risca viața. Eu eram sigură că mă aprecia, că nu mințea în credința ei, dar, luându-și asemenea riscuri, dovedea că nu era zdravănă la minte.

– Nu pot, mulțumesc, trebuie să rămân, i-am răspuns eu amabil cu intenția și gestul de a pleca.

– Așteptați! spuse ea prinzându-mă de fustă și reținându-mă.

Eu i-am privit mâna, apoi m-am uitat în ochii ei, iar ea mi-a dat drumul. Dacă aș fi fost doña Bernarda, aș fi început să țip și le-aș fi poruncit oamenilor înarmați care ne însoțeau să o lovească. Pentru un ovrei era foarte imprudent să se comporte în felul acesta cu o doamnă.

– Așteptați! repetă ea acum pe un ton rugător. Lăsați-mă să vă ajut pe cât îmi stă în putință.

Am văzut că și-a scos batista neagră, cea brodată cu o stea în șase colțuri, și nu am putut rezista curiozității de a afla ce avea să-mi spună.

– Bruna! strigă doña Bernarda. Să plecăm, pentru că vom întârzia la slujbă. Las-o pe femeia aceea.

Sara își întinse iute batista ascunzând-o în spatele unei coloane a galeriei ca să o ferească de ochii suitei mele și făcu oasele să se rostogolească rapid.

– Bărbat, a șoptit ea, fier...

– Să mergem odată! a insistat doña Bernarda și, trecând de la vorbă la faptă, începu să se apropie de noi.

– Ce vezi? am întrebat eu. Spune-mi repede!

Atunci, băgând de seamă sosirea doicii mele, strânse batista cu oscioarele înăuntru și le ascunse într-un buzunar mare al șorțului.

– Spune-mi, am insistat eu.

Sara a rămas în transă, cu privirea pierdută în gol, de parcă n-ar fi putut vorbi. O doña Bernarda furioasă s-a năpustit asupra noastră și, trăgând de mine, a mormăit:

– O doamnă nu trebuie să stea de vorbă cu ovreicele și cu atât mai puțin cu una care are faimă de vrăjitoare.

M-am lăsat dusă fără să opun rezistență, dar, privind îndărăt, am văzut-o pe Sara, care părea să se fi întors din nou în lumea noastră și care s-a apropiat iute de mine, șoptindu-mi mai multe fraze la ureche. Apoi a dispărut.

Am înțeles unele cuvinte, dar în momentul acela ceea ce a spus mi s-a părut absurd.

*„L'aucis en traïcio dereire en trespasant,
e.l ferit per la esquina am son espeut trencant.“*

[„L-a ucis mișelește străpungându-l pe la spate,
rănindu-l în șira spinării cu sulița ascuțită.“]

Cântecul cruciadei, I-4

SAINT-GILLES

Guillaume de Montmorency și Jean începură să transpire în criptă când încercau să dea jos lespedeza care acoperea mormântul lui Peyre de Castelnou. De îndată ce au intrat în incintă, simțiseră „mirosul de sfințenie“, „o mireasmă suavă, dar atât de pătrunzătoare, încât, atunci când au deschis mormântul, oamenii au crezut că fusese umplut cu parfumuri“ pe care le răspândea, după cum povesteau călugării, trupul viitorului sfânt. Lumânările groase pe care Jean le șterpelise și le ascunsese în chilia lui, sub salteaua de paie, luminau acum sinistru scenă și, când au reușit să miște lespedeza, lăsând suficient loc pentru a o prinde cu mâinile, mirosul deveni mult mai intens.

– Dacă sfinții se măsoară după aromele lor, glumi Guillaume, acesta trebuie să fie foarte sfânt.

De fapt, mireasma era într-atât de pătrunzătoare, încât pentru o clipă au simțit că amețesc, dar, revenindu-și, numărară până la trei și reușiră în cele din urmă să ridice lespedeza și să o depună pe jos fără stricăciuni. A urmat un moment de ezitare, dar era târziu ca să mai simtă stânjeneală și, ridicând o lumânare, o îndreptă spre interiorul mormântului.

Văzură un cadavru așezat cu fața în sus, îmbrăcat cu o rasă a cărei glugă îi acoperea jumătate din figură, și mâinile încrucișate pe piept.

– Să-l scoatem.

Guillaume îl apucă din partea de sus, iar Jean, din cea de jos. Peyre nu era prea greu și le-a fost lesne să-l scoată și să-l pună pe jos, dar contactul cu piatra rece de mormânt și cu moliciunea cadavrului i-au făcut să se cutremure. Îl dezbrăcără și văzură un bărbat la vreo 60 de ani, mic de statură și zvelt, dar cu o expresie energică. Chiar și mort fiind, abatele inspira respect. Tânărul cruciat se întrebă dacă nu cumva ceea ce îl făcuse să comită o asemenea profanare era curiozitatea sa nestăpânită, diavolul sau amândouă la un loc. Dar nu era momentul nici pentru lamentări, nici pentru șovăieli; avea un obiectiv de îndeplinit.

Cu ajutorul lui Jean, care ținea o făclie, examinează trupul cu grijă, cu delicatețe, simțind că în orice clipă Peyre se putea ridica în picioare ca să-i reproșeze o acțiune atât de lamentabilă și să-l condamne în infern.

Guillaume văzu o singură rană mare. Sulița pătrunsese în partea dreaptă a spinării, de sus în jos, ieșind prin față spre stânga. Asasinul a fost călare, mai sus decât abatele și nimerise în mijlocul șirei spinării frângând-o în două. Ceea ce făcea din acela un cadavru ciudat, căci părea alcătuit din două piese legate doar printr-o bucată mică de piele și puțină carne. În afară de aceasta, au apărut niște zgârieturi minore pe cap, cauzate cu siguranță de căderea de pe catâr.

– Pons voia să ne ascundă faptul că acest cadavru a fost îmbălsămat, comentă Guillaume.

Pipăi din nou șira spinării frântă și șopti:

– Și i s-a inventat o legendă de sfânt. Ceea ce se povestește despre Peyre cum că și-ar fi iertat asasinul privindu-l în ochi este o născocire. Nu cred că, fiind atacat pe la spate și cu o asemenea rană, ar mai fi putut măcar să vadă; trebuie că s-a prăbușit numaidecât.

Tânărului nu-i scăpa importanța aceluia fapt. Cruciada fusese predicată împotriva contelui de Toulouse ca fiind asasinul unui martir, al unui sfânt. Și un bun motiv pentru a se iniția procesul de beatificare a cuiva cu o viață exemplară era găsirea cadavrului său neputrezit la un an după înhumare și cu „parfum de sfințenie“. Dar era evident că acel cadavru fusese îmbălsămat. Din multele argumente folosite de episcopul Folquet al Marsiliei și de abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut, atunci când au predicat cruciada, aproape toți se bazau pe monstruoșitatea contelui. S-a spus că se culca cu nepoatele sale și că pusese să fie înjunghiat un preot care îi reproșa fărădelegea. Și se adăuga, cu o sumedenie de amănunte, că, nemulțumit de o asemenea infamie, a poruncit să fie ciopârțit și zdrobit cadavrul clericului cu un crucifix de fier. Un adevărat sacrilegiu, dar, fără îndoială, uciderea unui preafericit ca Peyre de Castelnou era cel mai mare dintre păcatele sale.

– Acum știm cum se face un sfânt, șopti Guillaume, precum și felul în care se fabrică o cruciadă.

Apoi, examinează din nou cadavrul livid. Era ceva ciudat în rana aceea neobișnuită. Cavalerul rămase câteva clipe căzut pe gânduri înainte de a solicita ajutorul servitorului său.

– Ciudat, foarte ciudat, spuse el.

Depuseră cadavrul, cu mare grijă, în mormânt și odată așezată lespede, cruciatul îngenunche alături de scutierul său și, în ciuda neliniștii acestuia, care se temea să nu fie descoperiți, se rugă vreme îndelungată pentru ca Domnul să-i ierte păcatele pe care tocmai le săvârșise.

„*Le vescoms de Beziers intrec a Beziers un maiti
al l'albor e enquer jorns no fu.*“

[„Vicomtele de Béziers (Trencavel) a intrat în Béziers într-o dimineață în zori înainte să se fi crăpat de ziuă.“]

Cântecul cruciadei, II-15

BÉZIERES

Dorisem atât de mult să-l revăd pe Hugo... Îl visam adormită, îl visam trează. Îmi imaginam că, la întoarcerea lui, zilele mi se vor umple de versuri, de cântece și de priviri drăgăstoase.

Dar știrea apariției lui a venit odată cu sosirea în grabă a seniorului nostru, vicontele Trencavel. Când i-am văzut în casa tatălui meu, am simțit că îmi plesnește inima de bucurie. Hugo îi vorbea vicontelui cu naturalețea unui prieten și m-am umplut de speranță. Poate că vicontele va vrea să-i vorbească tatălui meu în favoarea noastră, iar el, care mă adora, va da până la urmă ascultare rugămintilor fiicei sale. Voiam ca sufletul și trupul meu să-i aparțină lui Hugo. Nu doream să fiu nefericită, așa cum a fost mama mea, sfâșiata în două: trupul, pentru tatăl meu, inima dăruită lui Sans d'Urgell.

Dar ceva mergea prost, înfățișarea vicontelui nu mai era liniștită și zâmbitoare așa cum ne obișnuise, acea înfățișare care îl prefăcea într-un cavaler model, în special în ochii doamnelor. De fapt, când a intrat, a părut că nu își dă seama de prezența noastră, a doamnelor, care îl observam dintr-un capăt al patioului.

L-au convocat de urgență pe Simon, *baile-le* ovrei din Béziers. Așa cum tatăl meu era reprezentantul militar al vicontelui, tot așa, Simon fusese, până de curând, consilierul acestuia în privința impozitelor și a administrației. Reuniunea s-a ținut în salonul cel mare al casei noastre, iar eu am reușit să-i scap printre degete doicii mele ca să ascult de după ușa care ducea spre dependințele noastre de familie și care, spre deosebire de cea care dădea în patio, nu avea strajă înarmată. Voiam să-i aud glasul iubitului meu Hugo.

Dar, din nefericire, am auzit mult mai mult.

– Saint-Gilles s-a salvat fiind domeniu al contelui de Toulouse, iar Montpellier este posesiune a regelui Pedro al II-lea prin căsătoria acestuia cu Marie¹. Papa a dat ordine precise ca această cetate să fie respectată, comentă Hugo. Béziers va fi primul oraș peste care va năvăli cruciada.

– Avem ziduri bune și le-am poruncit țăranilor din zonă să se refugieze în oraș cu toate proviziile lor, spuse tatăl meu. Cetățenii noștri se fălesc cu libertățile lor și cu prețul plătit pentru ele; cred că vor dori să reziste.

Tânărul viconte a încuviințat. Cunoștea bine firea orgoli-oasă și independentă a locuitorilor din Béziers, așa-numiți *biterrois*². Cu patruzeci de ani înainte, bunicul său Trencavel³ fusese asasinat de câțiva orășeni la porțile bisericii Sainte-

---

¹ Marie de Montpellier (1180-1213), una dintre soțiile regelui Pedro al II-lea al Aragonului, fiica lui Guillaume al VIII-lea de Montpellier și a Eudoxiei Comnena de Constantinopol. (n.tr.)

² În franceză în original, numele locuitorilor orașului Béziers. (n.tr.)

³ Vicontele de Béziers Raimond I Trencavel, asasinat în anul 1167 de orășeni în interiorul bisericii Sainte-Madeleine din Béziers. (n.tr.)

Madeleine în timpul unei dispute asupra drepturilor cetățenești. Episcopul, care îl sprijinea pe viconte, a scăpat ca prin minune doar cu câțiva dinți spărți. După doi ani, tatăl lui Raimond Roger Trencavel l-a răzbunat pe tatăl său, ajungând la un acord cu *les biterrois*, dar care a fost rupt imediat pentru ca vinovații de asasinat să fie masacrați, iar nevestele acestora au fost predate mercenarilor săi aragonezi și catalani exact în ziua Sfintei Magdalena. Cei executați au fost considerați eroi de către majoritatea populației. Nu, *les biterrois* nu se supuneau cu ușurință.

– Și eu cred că vor rezista, interveni Simon, dar dacă asediul se încheie prin negociere, atât catarii, cât și valdezii și ovreii vom fi predați cruciaților, și adresându-i-se vicontelui, spuse: Stăpâne, vă cer permisiunea ca noi, ovreii, să ne refugiem în locuri mai sigure.

– Bernard, credeți că plecarea ovreilor va descuraja rezistența orașului? întrebă vicontele.

– Nu cred, răspunse tatăl meu. Simon are dreptate: dacă va fi o negociere, cruciații nu vor pleca de aici fără vărsare de sânge. Îi vor cruța doar pe catolici.

– Pe de-altă parte, dacă orașul rezistă, vor trebui să renunțe la asediu înainte de o lună, spuse vicontele. Slăbiciunea lor rezidă tocmai în numărul lor. Cum vor hrăni două sute de mii de combatanți dacă proviziile din ținut sunt închise în Béziers?

– Nu le va lipsi apa fluviului Orb, dar nici nouă, care avem puțuri săpate sub nivelul freatic. Nu vom pătimi de sete, iar ei nu vor avea timp să devieze cursul apei, a comentat tatăl meu. Luna august poate fi foarte călduroasă și la mijlocul ei cei mai mulți vor fi îndeplinit deja cele patruzeci de zile de serviciu adus cruciadei la care obligă Papa. Istoviți și flămânzi, se vor întoarce pe pământurile lor.

– Așadar, Bernard, recomandați să rezistăm? întrebă vicontele.

– Dacă orașenii sunt de acord să o facă, așa cum cred că o vor face, trebuie să rezistăm. În această după-amiază, îi voi convoca pe consilierii orașului în catedrala Saint-Nazaire.

– Eu voi pleca imediat la Carcassonne ca să strâng trupe. **Împreună** cu nobilii mei de la Muntele Negru, cei din Minervois și Corbières¹, vom ataca ariergarda și proviziile asediatorilor, **spuse** vicontele. Hugo se va ocupa de recrutarea mercenarilor **catalani** și aragonezi. Sunt sigur că regele Pedro, chiar dacă nu **va putea** interveni, ne va ajuta.

– Stăpâne, întrebă Simon, ce atitudine ați observat la **cruciați**? Se va putea ajunge la un acord? La vreo garanție **pentru** ovrei?

Vicontele schimbă o privire cu Hugo înainte de a **răspunde**. Când a făcut-o, a spus:

– Am fost cu Hugo la Montpellier, unde a ajuns deja **cru-ciada**. Am vrut să negociem cu Arnaut, legat papal și abate al Ordinului Cistercienilor. Nu a vrut să ne primească. Dacă **opu-nem** rezistență, trebuie să câștigăm. Aceasta este singura **garanție** de supraviețuire, atât pentru ovrei, cât și pentru creștini.

---

¹ Două localități din lunca fluviului Aude. (n.tr.)

*„El lor ditz que 's defendan a forsa e a vertu
que en breu de termini seran ben socorru.“*

[„Le-am spus să se apere cu forță și curaj,
căci în scurt timp se va întoarce ca să le vină în ajutor.“]

Cântecul cruciadei, II-16

– Mai curând ne-am lăsa înecați în marea cea sărată decât să răsturnăm forma noastră de guvernământ, îi strigă unul dintre consilieri episcopului Réginald de Montpeyrroux.

Un vacarm asurzitor în sprijinul acestor cuvinte răsună în interiorul bisericii Sainte-Madeleine, centrul de adunare a consiliului cetățenesc.

Consilierii îi reprezentau atât pe micii nobili, cât și breslele, iar acestea, pe cetățenii afiliați lor prin ocupațiile profesionale. Armurieri, blănari, țesători, argintari și zeci de-alte meserii erau reprezentați acolo de unii dintre membrii lor, grupați lângă flamurile breslelor pe care le înălțau cu mândrie. Băncile din biserică erau înțesate și mulți dintre ei trebuiau să stea în picioare.

– Dar chibzuiți, insistă episcopul, care în urmă cu câteva zile se alăturase cruciadei la Montpellier cu scopul de a negocia cu legatul Arnaut, abate al Ordinului Cistercienilor,

salvarea oraşului. În cele din urmă, obţinuse cu greu un acord, cu speranţa de a-i face pe orgolioşii *biterrois* să le vină mintea la cap. Dacă vă predaţi şi vă supuneţi autorităţii legatului şi îi predaţi pe cei două sute douăzeci şi doi de eretici catari şi val-dezi ai oraşului, vă veţi salva.

– Nu vom accepta să ni se impună ceva nici din partea legatului şi nici a Papei, răspunse un alt consilier. Zidurile noastre sunt puternice, avem oameni, arme, provizii ca să rezistăm...

– Nebuni, nebuni... Episcopul îşi scutura capul, nevenindu-i să creadă. Consimţiţi ori vă veţi condamna familiile.

– Nici Papa, nici abatele Ordinului Cistercienilor, nici cruciaţii, nici toată Biserica catolică în plen nu ne vor înmuia voinţa de oraş liber, strigă un altul.

Discursul fu întâmpinat cu un vuiet de aprobare.

– Béziers dă socoteală doar vicontelui, strigă un altul care, după veşmintele luxoase, scotea la iveală faptul că era un oraşean bogat. Şi mai cu seamă când acesta ne respectă drepturile şi libertăţile. Nu Bisericii catolice îi revine dreptul de a ne impune supunere.

– Chibzuiţi, insistă episcopul. I-am văzut, sunt zeci, sute de mii; vă vor nimici.

– Nu-l vom preda pe nici unul dintre locuitorii noştri, spuse altul care purta haine obişnuite de meseriaş. Nu contează ce religie ar avea, chiar dacă ar fi străin şi ar fi în vizită. Acesta este un oraş liber, şi aşa va rămâne.

– Dacă va supravieţui, murmură ecleziarhul.

– Trupele din oraş vor şti să reziste, cruciaţii se vor sătura să îndure foamea şi căldura la porţile cetăţii Béziers şi se vor întoarce în Nord.

Mulţimea, înflăcărată, începu din nou să strige.

Episcopul, speriat de exaltarea cetăţenilor *biterrois* hotărî să părăsească oraşul ca să-i prezinte abatelui Ordinului Cistercienilor eşecul strădaniei sale şi cu el plecară câţiva temerari, puţini la număr. Dar preoţii hotărâră să rămână cu concitadinii lor ca să le dea ajutor spiritual în zilele grele ce aveau să vină.

Ceva asemănător se întâmplase în același loc și în după-amiaza anterioară. Vicontele și seneșalul său le-au prezentat consilierilor situația, iar aceștia au fost de acord să opună rezistență, sprijinindu-l pe seniorul lor în ciuda relațiilor încordate pe care le întrețineau uneori cu el, întotdeauna din pricina libertăților lor. Raimond Roger Trencavel, ca senior de Béziers, era obligat să apere orașul și a spus că va merge la Carcassonne, că îi va convoca pe nobili, pe aliatul său, contele de Foix, și că se vor angaja mercenari pentru întărirea trupelor. Cu toții împreună vor alcătui o mare oaste pentru a-i ataca pe asediatori din ariergardă.

Vicontele i-a avertizat cu severitate că toți trebuiau să se supună cu strictețe ordinelor lui Bernard de Béziers, seneșalul său, care conducea apărarea în numele lui. Când și-a luat rămas-bun, i-a îmbărbătat spunându-le să reziste cu forță și curaj, că el le va veni în ajutor.

Trebuia să plece în mare grabă, și Hugo a profitat de timpul scurt în care scutierii pregăteau caii ca să o întâlnească pe Bruna.

— Orașul este într-un foarte serios pericol, îi spuse el. Veniți cu mine, curtea vicontelui vă va primi.

— Nu pot..., murmură ea, nu-l pot lăsa pe tatăl meu.

— Tatăl vostru este un om de arme. Va lupta mai bine dacă nu se va teme pentru voi.

— Nu, nu îl voi părăsi dacă este în pericol.

— Permiteți-mi să-i vorbesc, el vă iubește. Îl voi convinge să vă lase să plecați. Nu va fi greu.

— Eu sunt cea care nu vreau să-l părăsesc. De-altfel, zidurile noastre și poziția orașului deasupra fluviului ne apără. Nu ni se va întâmpla nimic.

— Stăpână, sunteți doamna mea, ochii i se umplură de lacrimi. Eu ar trebui să rămân ca să vă ocrotesc, dar nu pot, am o misiune de îndeplinit.

— Voi aveți o misiune de îndeplinit, eu am un tată pe care îl iubesc. Este seneșalul orașului. Fiica lui nu poate fugi; ar fi o ofensă pentru el și pentru oraș.

Hugo știa că doamna sa avea dreptate. Atunci, puse un genunchi pe pământ și îi sărută mâna. Ea îl mângâie tandru pe păr.

Puțin mai târziu, viconte, însoțit de Hugo și de încă patru cavaleri, pleca în galop spre Carcassonne.

*„So fo a una festa c'om ditz la Magdalena,
que l'abas de Cister sa granda ost amena
trastota entorn Bézers alberga sus l'arena.“*

[„S-a întâmplat de sărbătoarea numită a Magdalenei,
când abatele Cistercienilor sosește cu mare oaste
și în împrejurimile Bézierului își așază tabăra.“]

Cântecul cruciadei, II-17

BÉZIERS

Guillaume și Amaury sosiră la Béziers în după-amiaza zilei de 21 iulie cu o avangardă a cruciaților călăuzită de oameni ai contelui de Toulouse. Orașul se înălța impunător în spatele zidurilor, cocoțat pe culmea unei coline la poalele căreia curgea prin partea de vest fluviul Orb, bogat în apă. Rămaseră la o distanță prudentă de fortificații și de milițiile ieșite în apărarea ultimilor țărani rămași în urmă care veneau, cu turmele și carele lor încărcate cu provizii, să se refugieze în oraș. Pe drum, constatară că morile erau distruse și că fusese ars tot ce ar fi putut servi ca hrană pentru invadatori și pe care localnicii nu îl putuseră căra cu ei.

– Vor să ne facă să îndurăm foamea, comentă Amaury zâmbind.

Guillaume ridică din umeri.

– Sperai ca vicontele să ne invite la cină?

Amaury râse din toată inima.

– Dacă ne-am fi prezentat cântând un cântec de trubadur acompaniați la vielă, poate că ne-ar fi invitat, răspunse el, dar așa cum suntem, înarmați până în dinți și cu chef de luptă, încălcând normele curtoaziei, nu cred că o va face.

– Ce susceptibil!

Și amândoi izbucniră în râs.

Explorară zona din afara zidurilor, ajungând la concluzia că porțiunea din est era singurul loc în care se putea instala tabăra cruciaților. Colina cobora ușor până la pârâul Saint-Antoine. Îl traversa un pod și pe deasupra se desfășura anticul drum roman care duce la Montpellier. Pe acest drum urma să sosească a doua zi de dimineață grosul cruciadei. O alee de plopî mărginea cursul noroios și aproape secat al pârâului. Lemnul lor va servi pentru mașinăriile de asediu, se gândi Guillaume. De cealaltă parte a albiei, terenul urca blând, acoperit de câmpuri lucrate, departe de bătaia arbaletelor și a balistelor din oraș. Acolo își vor putea instala corturile în liniște. Guillaume începu să-i repartizeze în mintea lui pe nobili după rangul și puterea lor. Ducele de Burgundia, contele de Nevers, cel de Saint-Paul și seneșalul comitatului Anjou în locurile cele mai netede și mai aproape de drum, iar în mijloc, abatele Ordinului Cistercienilor. Unchiul său, Simon de Montfort, împreună cu alți nobili prestigioși, dar de rang mai mic, și episcopii, puțin mai încolo...

Coborâră înspre sud-vest urmărind albia pârâului până la vărsarea lui în fluviul Orb. Acesta curgea larg, tumultuos, și singurul mod de a-l traversa, cu excepția bacurilor care, evident, nu vor fi puse în serviciul cruciaților, era anticul pod roman de la poalele orașului Béziers. Urmăriră în continuare cursul fluviului spre oraș, ale cărui ziduri se înălțau impunătoare,

cocoțate pe colină și, mult mai sus de ele, turnul numit al Vânturilor și catedrala Saint-Nazaire. Se opriră brusc. Nu își puteau continua drumul fără să devină o țință ușoară pentru orice arcaș de pe creneluri. Fâșia dintre fluviu și ziduri, inclusiv podul, erau în întregime apărate de sus. Un atac pe latura de vest era cu neputință, iar pe la sud, dată fiind panta până la ziduri, era la fel de dificil. Se întoarseră cercetând fortificațiile orașului de la o distanță prudentă și văzură că poarta spre Saint-Jacques era formidabil de fortificată. La fel erau și porțile spre Saint-Gilles, Saint-Saturnin și Saint-Guilhem, orientate spre est. Cu toate acestea, Guillaume și Amaury fuseseră de acord că acea porțiune din ziduri era singura care oferea posibilități. Își continuară plimbarea spre nord și apoi spre vest, unde îi opri iar fluviul Orb. Orașul se cocoța din nou maiestuos pe colină, în spatele zidurilor. Soarele la asfințit dădea tonalități roșiatice zidurilor, turnurilor de fortificație și bisericilor Saint-Aphrodise și Madeleine, în contrast cu verdea aleii de plop și cu strălucirea fluviului.

– Ce oraș frumos! exclamă Guillaume.

A doua zi era 22 iulie, sărbătoarea Magdalenei și, la puțină vreme după răsăritul soarelui, au sosit cavalerii care, reprezentându-i pe seniorii lor, au negociat spațiul și amplasamentul pe care fiecare avea să-l ocupe în tabără. Treaba nu era lipsită de importanță, căci era vorba despre o chestiune de prestigiu pentru nobili. Dar oștile cruciaților erau adunate aproape de o lună, rangurile erau destul de bine stabilite și în curând amplasamentele s-au potrivit aproximativ la fel după cum anticipase Guillaume. Primul cort ridicat a fost marele pavilion al contelei de Nevers, care servea ca loc de adunare a conducătorilor cruciadei și punct de referință pentru toată tabăra.

Locuitorii orașului puneau gratii la creneluri; o mulțime sfidătoare, în mod surprinzător în sărbătoare, îi observa pe cruciați, luându-i la rost și vociferând plini de trufie.

Nobilii și cavaleria sosiră dimineța devreme și făcură o plimbare asemănătoare celei pe care o făcuseră cu o zi înainte cei doi veri, scutierii lor și călăuzele din Toulouse. Și, pe la mijlocul dimineții, începură să sosească trupele pedestre, mercenarii, tâlharii și gloata care îi însoțea. Fiecare se instalează după cum erau plasați stăpânii lor, iar ceilalți, pe unde apucau. Și vulgul își avea propriile ierarhii, iar Vulpoiul, numit și Regele Tâlhărilor, stabili locurile acestora.

La amiază, legatul papal îi convocă pe nobilii cei mai de vază în pavilionul contelui de Nevers. Trebuia să se cadă de acord asupra procurării, înmagazinării și raționalizării furniturilor pentru un asediu care promitea să fie îndelungat, și, de asemenea, asupra strategiei de asalt, căci Béziers va fi cu greu învins prin foamete și, dată fiind apropierea de fluviul care curgea pe la poalele zidurilor din vestul orașului, nici prin sete.

– Singura zonă vulnerabilă este la vest, afirmă contele de Nevers. Și un murmur aprobator dovedi acordul unanim. În toate celelalte puncte, înălțimea este atât de mare, încât mașinăriile noastre de asalt și arcașii ar fi în mare dezavantaj față de arbaletele, catapultele și balistele lor.

– Ar trebui să construim niște palisade dincolo de pâraul Saint-Antoine ca să apărăm tabăra, comentă contele de Saint-Paul.

– Eu cred că, în loc să ne fortificăm temându-ne de atacurile lor, ar trebui să fim noi aceia care să inițiem primul asalt chiar mâine, de îndată ce tabăra va fi instalată, argumentă Simon de Montfort. Fiecare zi care trece va fi o victorie pentru ei.

După o lungă dezbateră, nobilii căzură de acord să apere cu o palisadă doar mașinăriile de război, care urmau să fie montate a doua zi în fața orașului, și să se inițieze cât mai curând cu putință primul asalt, folosind tâlharii și mercenarii ca forță de șoc.

Cei doi veri reușiră să se strecoare în adunare, în spatele lui Simon de Montfort, temându-se pentru început că marii nobili vor pune prezența lor sub semnul întrebării. Cum

nimeni nu le atrăsese atenția, aveau să se simtă din ce în ce mai satisfăcuți, dat fiind că în felul acesta își statorniceau dreptul de a participa la viitoarele consilii de război, asemenea cavalerilor importanți. Dar nu și-au forțat norocul vorbind adunării; nu aveau prestigiu pentru așa ceva și o asemenea îndrăzneală i-ar fi costat eliminarea. Observau totul cu ochii măriți, dar și-au ascuns entuziasmul. Guillaume îl privi atent pe contele de Toulouse. Nu intervenea în dezbateri și se întrebă cum trebuie să se simtă individul acela, refăcându-se încă după bicele primite pe spinare cu o lună în urmă, călăuzind cruciații pe pământurile nepotului său, împotriva propriilor săi supuși.

– Episcopul Réginald din Béziers le-a oferit cetățenilor *biterrois* să-și salveze viața dacă deschid porțile orașului și ni-i predau pe eretici, spuse Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, ridicându-se deodată când dezbateri lăncezea.

Până în momentul acela, nu spusese nimic și părea că nu-l interesează discuțiile pe teme militare. Era cufundat în gânduri și, când a vorbit, a făcut-o cu un glas puternic. Tonul și inflexiunile vocii sale erau profetice.

– Au refuzat să primească dragostea creștinească a Bisericii de la Roma, bătându-și joc de episcopul lor. Nu respectă mesajul lui Hristos și eu spun că trebuie să li se dea o lecție ca să învețe toți în Occitania. Cine va opune rezistență cruciadei noastre va pieri.

Tăcerea era totală, iar Arnaut amuți pe când își plimba privirea peste chipurile celor mai de vază nobili. Nu a vorbit nimeni.

– Când vom cucerii orașul, toți locuitorii săi vor fi trecuți prin sabie. E voința lui Dumnezeu! făcu o pauză. Așa vor învăța occitanii cei orgolioși să-și predea orașele fără să opună rezistență la *negotium pacis et fidei*. Orașul care va opune rezistență va fi nimicit.

– Dar, abate, obiectă ducele de Burgundia, avem dovada că majoritatea cetățenilor *biterrois* sunt buni catolici.

– E cu neputință să deosebim catolicii deeretici, spuse contele de Nevers.

– Ucideți-i pe toți, răspunse imediat Arnaut. Dumnezeu va ști să-i aleagă pe ai săi în ceruri.

O liniște grea îi pecetlui cuvintele.

*„Ar 'aujatz que fazian aquesta gens vilana,
ab lors penoncels blancs que agro de vil tela
van corren per la ost cridan en auta alena.“*

[„Ascultați ce au făcut acei oameni de rând,
care cu steaguri albe, din pânză ordinară,
au ieșit fugind și țipând să se arunce asupra oștirii.“]

Cântecul cruciadei, II-18

BÉZIERS, 22 IULIE, ZIUA SFINTEI MAGDALENA

Nu voi uita niciodată ziua morții noastre. Acele imagini însângerate se întorc, revin întruna. Atacul, barbaria, țipetele..., țipetele răsună încă în coșmarurile mele, și când lumina din acea zi de rușine s-au stins, Bruna de Béziers și tatăl ei încetaseră să mai existe. Împreună cu ei, a murit o lume de flori, de muzică, de cânt și un oraș frumos, cu toți locuitorii săi, masacrați înlăuntrul lui.

– Priviți, priviți cum ai noștri le dau ce merită francilor! a strigat un mucos.

Casa noastră se ridica deasupra zidurilor orașului și, auzind strigătele, m-am precipitat la o fereastră de unde se vedea

pârâul Saint-Antoine și, dincolo de el, câmpia unde francii își instalau roiul amenințător a mii de corturi.

Pe podul care traversează pârâul și conduce la poarta principală a orașului Béziers, niște băieți din oraș loveau doi dintre acei zdrențăroși desculți din șleahta francilor.

– Dați-le, dați-le! îi ațâța scandalagiul de pe parapetele zidurilor orașului. Așa o să știe cine suntem!

„Ce nebuni!“ m-am gândit. Chiar și eu puteam înțelege că acest fapt nu va aduce nimic bun. Cum îndrăzneau să iasă tinerii aceia? Cu siguranță că tatăl meu nu era la curent, el i-ar fi împiedicat, iar eu i-am blestemat pe orașenii indisciplinați și aroganți.

Dar zidurile s-au umplut de oameni care îi aclamau și îi ațâtau pe cei de jos.

– Întoarceți-vă! am recunoscut de îndată glasul tatălui meu, care înainta pe creasta zidului de apărare, impunându-se tumultului. Numaidecât! Ne puneți pe toți în primejdie!

Acei ticăloși de provocatori franci, arătându-și dosurile și folosind cele mai murdare insulte, reușiseră ceea ce vorbele bune ale episcopului, mai întâi, și amenințările sale cu moartea, după aceea, nu obținuseră: deschiderea porților. Cu aroganța lor prostească, un grup de tineri de-ai noștri hotărâseră să le dea o pedeapsă exemplară fanfaronilor din cealaltă tabără și au ieșit după ei în goana mare, cu niște steaguri albe improvizate din pânză ordinară, cu lănci și bețe, urlând cât îi ținea gura, crezând că îi vor speria în felul acesta ca pe niște vrăbii pe arătură.

Nebunii aceia, apropiindu-se periculos de tabăra cruciaților, au ajuns din urmă doi tâlhari și, îmbărbătați de strigătele mulțimii de pe zidurile orașului, i-au călcat în picioare pe nefericiți, aruncându-i în pârâu. Dar când au băgat de seamă mișcarea gloatei pe celălalt mal, era deja prea târziu. Cel numit Regele Tâlharilor, care poate că pusese totul la cale, își ațâța oștile la atac. În mare goană, o masă enormă de oameni desculți, zdrențăroși și pe jumătate dezbrăcați, înarmați doar

cu măciuci și bețe ascuțite în chip de lănci, s-a năpustit cu toată viteza asupra podului. Dar erau încă și mai mulți ascunși între tufele de pe malurile pârâului care s-au ivit vociferând. Băieții noștri au început să fugă spre poarta întredeschisă, căutând să se salveze.

— Închideți poarta! a poruncit tatăl meu, iar locotenenții săi își trecură ordinul unul altuia. Nu are importanță, proștii ăia să rămână pe dinafară.

Mi-am dat seama că însuși tatăl meu era speriat și că mersul său, până în momentul acela sigur, devenise deodată ezitant, pe când dădea ordine ofițerilor săi.

— Toți arcașii la zidul dinspre Răsărit! La arme, la arme!

Cred că atunci a înțeles. S-a răsucit câteva clipe și i-am văzut privirea blândă, aceea pe care mi-o dedica doar mie, și mi-a trimis un gest de adio înainte de a pleca la moarte. Nu îi mai zâmbisem de la discuția noastră despre Hugo, aproape că nu i-am vorbit ca să fac presiuni asupra lui și, în momentul acela, gândul că ar putea muri fără sărutul meu m-a înspăimântat. Mi se sfâșia inima.

Nu ne-am mai întâlnit; aceea a fost despărțirea noastră, de două ori tristă. Îmi amintesc expresia lui, pentru o clipă drăgăstoasă, privindu-mă, și apoi aspră, pornind spre bătălie. Încă îl mai văd, uneori, când închid ochii.

Clopotele bisericilor au început să dea alarma și apărătorii noștri, înarmându-se în grabă, au ocupat partea de sus a zidurilor. Nimeni nu se aștepta la așa ceva, asediul nici măcar nu fusese stabilit, nu eram pregătiți.

Eu am hotărât să urc pe culmea turnului casei noastre fortificate, cea care în oraș era denumită castelul vicontelui, ca să văd mai bine ce se petrecea. Pe scară, m-am întâlnit cu doica și cu verișoara mea Guillemma, care, înspăimântate, m-au întrebat ce se întâmplă.

— Cruciații ne atacă! am răspuns eu pe când începeam să urc scările din turn.

Când am ajuns sus, am privit spre poarta către Saint-Guilhem. Încă nu a putut să fie închisă și îi vedeam pe ai noștri luptând împotriva liotei de cruciați care forțau intrarea. De sus, arbaletrierii și arcașii trăgeau, ceilalți aruncau cu pietre, dar nu păreau să-i poată opri. Mii de dușmani traversau podul sau săreau peste pârâu ca să urce pe maluri. Purtau scări, fapt ce era inevitabil. Am văzut că se purtau deja lupte în interiorul orașului și că francii continuau să intre pe poarta aceea deschisă care ne secătuia. Cele mai bune resurse ale noastre erau acolo, în încercarea de a o închide, dar acest fapt reducea din puterile acestei porțiuni din zid și în curând tâlharii au sprijinit scările de ea și au început să urce.

Dar când am privit spre tabără, m-am îngrozit văzând sutele de mii de oameni care alergau spre noi din toate direcțiile cu scările lor rustice de asalt. Niciodată nu mai văzusem atâția oameni laolaltă; erau de zece ori mai mulți decât locuitorii orașului. Erau atât de numeroși încât acopereau complet ogoarele dimprejur. Clopotele încă mai băteau, iar vacarmul era asurzitor.

— Doamne Dumnezeule! am auzit-o exclamând pe verișoara mea lângă mine. Suntem pierduți.

A izbucnit în hohote de plâns.

Și acolo, pe culmea turnului, într-un oraș blestemat și condamnat cu câteva clipe mai înainte la sânge, la foc și la distrugere, într-un moment anterior sfârșitului tuturor momentelor, ne-am îmbrățișat, tânguindu-ne și plângând pentru viitorul, pentru sfârșitul scurtelor noastre vieți.

Printre lacrimi am văzut acel furnicar monstruos înaintând flămând și imparabil ca să ne devoreze. M-am rugat pentru tatăl meu, pentru noi, pentru oraș. Îl imploram pe Domnul Nostru Iisus Hristos să ne primească în împărăția Lui.

*„E cels de la ost cridan: «Anem nos tuit armar
la doncs viratz tal preisha a la vila intrar».”*

[„Iar cei din oaste au strigat: «Iute, să ne înarmăm,
căci gloata dă năvală de-acum în oraș».”]

Cântecul cruciadei, II-9

BÉZIER, 22 IULIE

– Tâlharii atacă Bézier! strigă un soldat întrerupând
dezbaterile.

În liniștea uimită care îi urmă, Guillaume putu să audă clar
clopotele dând alarma și glasurile mulțimii.

Nobilii care erau în continuare adunați în amplul pavilion
al contelui de Nevers, ca să cadă de acord asupra asediului și
a cuceririi orașului, îl priveau uimiți pe mesager. Nici berbece,
nici *gatas*¹, nici catapulte, nici turnuri de asalt, nici geniști;
zdrențăroșii aceia se năpusteau de-a dreptul, fără nici un fel de
cunoștințe, asupra orașului.

---

¹ Mijloc de apărare care servea pentru acoperirea soldaților la apropierea
de ziduri (n.a.).

– Afurisitul de Vulpoi! exclamă contele de Nevers, referindu-se la cel numit Regele Tâlharilor, căruia aceștia i se supuneau, când hotărau ei să i se supună cuiva.

– Porcul ăla ne-a luat-o înainte, vrea să ne lipsească de glorie și de prada de război! strigă Simon de Montfort.

– Adunați trupele numaidecât, să intrăm în oraș! porunci ducele de Burgundia.

Privirea lui Guillaume se încrucișă cu a vărului său. Văzu un zâmbet fericit pe chipul lui și îi spuse: „Să mergem“; se alăturară celor care se îmbrânceau ca să iasă cât mai curând cu putință din cort.

Afară, totul era doar strigăte și învălmășeală. Oameni în căutarea armelor, a cailor, rățăciți de grupul lor, agitați, alergau dintr-o parte într-alta. Larma era atât de mare, încât Guillaume de-abia putea distinge din când în când bătaia disperată a clopotelor din cetate. Privi spre orașul înălțat pe o colină și putu să vadă că se dădeau deja lupte pe metereze. A știut că Béziers era pe cale să cadă în mâinile tâlharilor.

– Trebuie să-i găsim pe seneșalul Bernard și pe fiica sa, Doamna Privighetoare! îi aminti Amaury de Montfort vărului său în vreme ce, călare pe armăsarii lor, își deschideau drum pe podul înțesat de trupe spre poarta către Saint-Guilhem, unde se îngrămădeau cai, sergenți și pedestrași încercând să pătrundă în oraș.

– Nu-ți face griji, nimeni nu va supraviețui în oraș, răspunse Guillaume.

– Chiar și așa, vreau să-i predau personal abatelui Ordinului Cistercienilor capetele celor doi, ca să știe că mi-am ținut cuvântul. Mi-ai promis ajutorul.

– Bizuie-te pe mine, spuse Guillaume, căzut pe gânduri. Nu va fi greu să dăm de el, dar găsirea doamnei, cu descrierea neînsemnată pe care o avem, va fi o sarcină complicată.

– Casa ei este cea mai mare din Béziers, i se spune castelul vicontelui. E fortificată, are cel mai mare turn de apărare din

oraș și este lipită de zid. Privește, e aceea, și arătând spre colțul de sud-est al zidurilor orașului, adăugă: Acolo va fi doamna și, dacă avem îndoieli, oricând vom putea face să vorbească un servitor.

– Dacă o să ajungem la timp să găsim vreunul în viață, răspunse Guillaume.

Au întins pasul și, când au ajuns la poarta spre Saint-Guilhem, au reușit să-și facă loc printre pedestrași, mulțumită faptului că, dând piteni cailor, aceștia s-au ridicat în două picioare, intimidându-i pe cei care mergeau pe jos. Scutierii lor îi urmăreau anevoie, dar pedestrașii din trupa lor de mercenari, comandați de sergenți, au rămas în urmă printre soldătimea care încerca să intre îmbulzindu-se.

– La castelul vicontelui! le porunci Amaury de Montfort înainte de a-i lăsa în urmă pe oamenii săi.

Nimeni nu-i hăitua de la crenelurile zidurilor, și semnele bătăliei prin care a fost forțată intrarea erau la vedere. Cadavrele se îngrămădeau chiar în pragul orașului, în mijlocul străzii, împiedicând deschiderea completă a porților, fără ca nimeni să se fi îngrijit să le dea la o parte din drum. Cele ale tâlharilor se deosebeau după îmbrăcămintea mizerabilă și mulți dintre ei erau străpunși de săgeți, în vreme ce cadavrele apărătorilor purtau veșminte scumpe și apăreau zdrobite de măciucile învingătorilor lor neciopliți.

– Să mergem, să mergem! striga Amaury. Trebuie să ajungem la casa fortificată a seneșalului înaintea acestor pierde-vară.

Pe măsură ce intrau pe străzi, au văzut primele jafuri. Grupurilor de tâlhari nu le mai păsa de ce ar mai avea de făcut, ca să prade casele bogate ale neguțătorilor. Un grup se certa pentru niște prețioase baloturi de țesături, în vreme ce alții scosese în stradă niște butoaie și se veseleau, înfruptându-se din vin.

În unele case de la următorul colț de stradă încă se mai opunea rezistență. Un grup folosea niște bârne de lemn în chip

de berbece ca să dărâme poarta unei case mari, în vreme ce de la ferestre niște femei aruncau cu pietre și unelte asupra asediatorilor. Aceștia strigau că le vor arde pe rug ca eretice și câte unul urla de durere, fiind nimerit de vreun obiect. Trosnetul lemnului zdrobindu-se anunța începutul sfârșitului rezistenței, în vreme ce una dintre femei, nimerită de o săgeată a asediatorilor, urla, ascunzându-se înăuntru.

Hotărâți să obțină capetele pe care abatele Ordinului Cistercienilor le dorea atât de mult, cei doi veri își continuă drumul fără să le pese de sfârșitul anunțat al acestei ciocniri, dar nu putură să se împiedice să pună frâu cailor la scena următoare.

Mai întâi, li s-a părut că văd ceva căzând de la cel de-al doilea etaj al unei locuințe de pe acea porțiune de stradă. Gloata alcătuiuse un cerc și cânta în cor un cântec obscen, în vreme ce dinăuntru se auzeau urlete sfâșietoare. Apropiindu-se, plânsul unui copil de țâță, ce fusese aruncat pe fereastră, se distingea mai presus de larmă. Guillaume nu se putu împiedica să simtă un fior atunci când impactul cu pământul făcu să înceteze plânsul micuțului. Văzură că în spațiul deschis în mijlocul mulțimii zăceau deja mai multe persoane azvârlite pe fereastră. Oamenii de jos au răcnit când la o fereastră s-a profilat trupul tânăr și dezgolit al unei fete. O fi fost mama și țipa să fie lăsat în pace un copilăș de vreo doi ani, descompus de plânsul înspăimântat, pe care încerca să-l ocrotească. Trupul ei alb și plin de rotunjimi dovedea că a trăit apărută de soare și bine hrănită, spre deosebire de fețele arse de soare ale tâlharilor care o hărțuiau. Guillaume se simți foarte aproape de fată, care îi amintea de sora lui, și măruntaiele i se răsuciră de ură și de scârbă față de zdrențăroșii care o maltratau. Cum de îndrăzneau ticăloșii aceia?! Pentru tânăr, faptul acela tulbura ordinea divină a castelului, nici măcar într-un război nu se putea îngădui ca scursurile societății să-i atace pe cei superiori lor. Nici chiar dacă aceștia ar fi fost eretici.

Sus, lupta s-a decis în mod inevitabil **atunci când unul** cu un râs știrb a aruncat în gol copilul, urlând. Și **imediat**, fără să poată fi oprită, frumoasa femeie goală, fără îndoială, mama, a sărit în urma copilului, dorind parcă să-l ajungă în zbor, ocrotindu-l în ultima sa clipă.

Guillaume de Montmorency își făcu semnul crucii și murmură o rugăciune, în vreme ce ochii îi erau înecați în lacrimi. I se strânsese inima lui de războinic și de-abia își putea stăpâni suspinele de plâns. Și când auzi gloata de scursuri comentând, în argoul lor mizerabil care strica limba oil, dacă cei de sus or fi avut timp să o violeze pe fată sau dacă aceasta le-o fi scăpat neatinșă, simți dorința de a se năpusti asupra lor cu amândouă mâinile.

– Să mergem, înainte ca Doamna Privighetoare să ne scape, îi spuse el vărului său Amaury, ca să evite tentația.

Acesta privea fascinat cadavrele de pe jos de la înălțimea pe care i-o asigura șaua calului său. Guillaume evită să-l privească în ochi ca să nu-și trădeze emoția, dar vru ca lucrurile să fie foarte clare:

– Când o vom ucide, va fi cu lovituri de spadă. Fără umilire, cu tot respectul cuvenit.

– N-ar fi mai bine să-i tăiem gâtul cu un pumnal? întrebă vărul său.

– Nu știu, răspunse Guillaume șovăind. N-am învățat niciodată cum se ucide o doamnă.

*„Li borzes de la vila viro.ls crozatz venir,
e lo rei dels arlotz que los vai envazir
e.ls truans els fossatz de totas pertz salhir.“*

[„Târgoveții din oraș îi văd de-acum pe cruciați sosind
și pe Regele Tâlharilor care vine să-i cotopească,
și pe pungași, sărind din toate părțile peste șanțuri.“]

Cântecul cruciadei, II-20

Din turn, spectacolul era înspăimântător. Apărătorii porții spre Saint-Guilhem fuseseră depășiți, iar asediatorii, cu miile, ca o gigantică oștire de furnici, se năpusteau peste șanțuri, se cățărau pe ziduri, veneau în același timp de peste tot.

Am știut că orașul era pierdut, la fel ca și locuitorii lui. Îmbrățișată cu verișoara mea, plângând în hohote, am înțeles că prevestirile Sarei aveau să se împlinească. Și mi-am amintit enigmaticele cuvinte pe care mi le-a șoptit la ureche pe când doica mea trăgea de mine, ultima dată când ne-am văzut: „Tăiați-vă părul, îmbrăcați-vă în oțel“.

Acum înțelegeam ceea ce înainte cu câteva zile fusesem incapabilă să pricep; „ca un băiat“, m-am gândit eu atunci, și mi-am spus că, dacă aș fi flăcău, aș lupta alături de tatăl meu, persoana pe care o iubeam cel mai mult.

Singurul meu frate a murit la 13 ani din pricina unei căzături de pe cal. Poate de aceea tatăl meu mă trata uneori ca pe fiul pe care îl pierduse. Am fost întotdeauna foarte legați și, fiind el șeful militar din Béziers, se juca des cu mine cu armele. Îl însoțeam și la vânătoare, iar el insista ca eu însămi să fiu aceea care își pregătea harnașamentul și îngrijea calul. Am simțit o dorință nestăvilită de a-l vedea pentru ultima dată, de a-l îmbrățișa înainte de a muri, de a-mi face iertate necuviințele, de a fi cu el atunci când gloata se va năpusti asupra noastră.

Am coborât în fugă din turn și m-am trezit că doica mea ne aștepta, frângându-și mâinile, îngrijorată.

– Tăiați-mi părul, i-am cerut eu. Voi lupta alături de tatăl meu.

– Dar, Bruna, a protestat ea, sunteți doamnă, nu bărbat.

– Doamnă sau bărbat, azi vom muri. Vă rog, faceți ce vă spun.

– Să nu comiteți vreo nebunie, să ne refugiem în catedrală.

Vom fi în siguranță în lăcașul sfânt ocrotit de răgazul lăsat de Dumnezeu.

– Mergeți voi, eu plec la tatăl meu.

Discuția s-a prelungit câteva minute, dar femeia era înspăimântată și graba de a se simți în siguranță în biserică a făcut-o să cedeze cu o relativă ușurință. Cu o oală de bucătărie în chip de bonetă, am pus-o să-mi taie părul de jur împrejur, așa cum făceau pajii. Părul a fost aruncat pe foc, iar eu am căutat acolo unde știam că tatăl meu păstra armele fratelui meu.

Când mi-am luat rămas-bun de la doica și de la verișoara mea Guillemma, aveam înfățișarea unui băiat îmbrăcat ca de război. Cămașă și pantaloni de lână, coif, o cămașă de zale care îmi ajungea până la genunchi, pumnal la cingătoare și o spadă scurtă. Doica mea a șoptit în limba ei oil că sunt nebună și sfinții să mă apere. Ne-am despărțit toate trei printre lacrimi și îmbrățișări, iar ele au plecat în fuga mare spre catedrală. Eu m-am îndreptat cu pas grăbit către porțiunea din ziduri unde îl văzusem pe tatăl meu ultima dată, dar, când am urcat treptele care conduceau la parapetul zidului, am văzut că, acolo sus, se purta de-acum lupta corp la corp. Căzuseră mulți dintre cei din

Béziers, iar tâlharii care urcau scările de lemn proptite în partea exterioară a fortificațiilor noastre ajungeau cu duiumul pe centura zidurilor, cea care conducea la poarta spre Saint-Saturnin și continua spre cea către Saint-Guilhem. Într-acolo plecase tatăl meu. Și, văzând eu acea mulțime ostilă, mi-am dat seama, tulburată, că era târziu, că nu aveam să-l mai revăd niciodată în viață.

Ai noștri rezistau anevoie la acea avalanșă, iar eu nu știam cum să le țin piept asediatorilor. Unul dintre ei, îmbrăcat într-o piele care îi acoperea o parte din tors și ajungea până la mijlocul pulpei, mi-a ars o lovitură cu sulița, pe care cu greu am putut să o evit printr-o săritură. Lângă mine cădea zdrobit de lovituri de măciucă un băiat pe care l-am recunoscut ca fiind ajutorul unui geambaș de catări din oraș.

– Zidul este pierdut, să ne apărăm în case, strigă un bărbat care tocmai cobora treptele pe care eu le urcasem cu o clipă mai devreme. Mi-am dat seama că era Gilles, argintarul care avea tarabă în piață.

Cuprinsă de panică, l-am urmat instinctiv și, când am ajuns jos, mi-am dat seama că cei care veneau în urma noastră nu mai erau ai noștri. Scăpaserăm doar noi doi.

M-am gândit să mă alătur doicii și verișoarei mele, dar o liotă de tâlhari care veneau pe strada care ducea la catedrală m-a făcut să renunț. Am alergat în direcție opusă, dar Gilles rămânea în urmă și o săgeată l-a nimerit în pulpă. A căzut cu un țipăt ascutit, în vreme ce mulțimea se arunca asupra lui. Am alergat fără speranță, din pur instinct, întârziind tragicul destin care mă aștepta și, când am văzut celălalt capăt al străzii blocat de dușmani, m-am repezit într-o casă cu porțile larg deschise. Avea un patio amplu și mi-am dat seama că mă aflam în palatul familiei Maureilhan, una dintre cele mai nobile din Béziers. Am văzut că animalele erau încă în grajduri și că în bucătărie ardea focul, dar totul indica faptul că locul fusese abandonat în mare grabă.

– Aici s-a ascuns cineva! am auzit eu strigându-se.

Și când m-am întors, am văzut conturul unui grup acope-
rind golul porții prin care tocmai intrasem în casă. Gâfâind din
pricina alergării și a greutateii cămășii de zale, am urcat scările
care duceau din patio la primul etaj. Mă gândeam că poate voi
reuși să ajung pe terasă și de acolo să sar în altă clădire.

Dar, căutând scara pentru nivelul de sus, m-am trezit într-un
salon care ținea loc și de dormitor, cu fereastră la stradă. Am
vrut să ies de acolo, dar forfota tâlharilor care urcau deja scă-
rile m-a făcut să mă gândesc că era mai bine să mă ascund în
spatele draperiilor care despărțeau patul de restul încăperii.
Prea târziu, erau deja la ușă. Desculți, îmbrăcați în zdrențe, cu
zâmbete însetate de sânge, purtând arme, unele smulse apără-
torilor orașului, au țipat încântați văzându-mă.

— Este aici, am pus mâna pe el!

Am știut că mi-a sunat ceasul. Nu-l voi mai vedea nicio-
dată pe tatăl meu, deși, mai mult ca sigur, o fi murit deja.
Acum era rândul meu și căutam mângâiere în gândul că peste
o clipă mă voi alătura lui, mamei și fratelui meu în ceruri. Dar,
înainte, trebuia să sufăr cumpăna morții. Am văzut doi dintre
acei zdrențăroși, unul tânăr și altul mai în vârstă, care se
năpusteau asupra mea și, instinctiv, am scos pumnalul. Aceasta
i-a făcut să dea un pas îndărăt.

— Ia uită-te la flăcăiandrul ăla, a râs cel mai bătrân, un tip
uscățiv, la vreo 40 de ani, chel, măsliniu și zbârcit. O să ne
distrăm.

— Ce obraji frumoși are puștiul! a adăugat un individ burtos
care țipa, zeflemitor. O fi având niște buci durdulii.

Un bărbat tânăr, poate de vârsta mea, a început să mă alerge
cu o lance până când am dat cu spatele de perete. Încercam să
deviez tăișul cu brațul stâng protejat în zale de oțel, dar nu
puteam face prea mult. Se jucau cu mine.

— Lăsați-mă în pace sau îl voi trimite cel puțin pe unul
dintre voi în infern, am spus eu, adunându-mi tot curajul și
știind că era o bravadă inutilă. În mod instinctiv, am făcut-o în

limba pe care o vorbeau ei, cea pe care o învățasem de la mama și de la doica mea.

S-au oprit, nu de teama amenințării mele, ci din pricina surprizei.

– Ereticul ăsta știe să vorbească în oil, exclamă slăbănogul, care părea conducătorul lor.

– Și vorbește ca un domn! spuse grasul în zeflemea.

– Întotdeauna mi-am dorit să i-o trag în fund unui nobil franc! a țipat un altul din grup și un hohot de râs i-a omagiat vorbele nerușinate.

Mi-am dat seama că expresiile lor de amuzament crunt se umpleau de ură și și-au reluat hărțuiala cu și mai multă înverșunare. Cel cu lancea s-a străduit cu o lovitură pe care am eschivat-o, sărind într-o parte. Atunci, am simțit o durere puternică în brațul drept și am văzut cum pumnalul cade odată cu măciuca pe care o aruncaseră înspre mine.

Nu mai aveam cu ce să mă apăr și m-am uitat pe fereastră ca să sar de acolo, dar am șovăit o clipă și grasul s-a aruncat asupra mea și m-a luat în brațe cu un hohot de râs. Mirosul lui îmi făcea greață și mi-a părut rău că îmi lipsise curajul să mă arunc în gol.

Am vrut să dau din picioare, am vrut să opun rezistență, dar era mult mai puternic și a început să mă târască spre pat în entuziasmul general. Am dorit să mor cât mai degrabă cu putință, m-am rugat pentru asta. Am încetat să mă mai zbat, am închis ochii și am căutat înlăuntrul meu chipul zâmbitor al iubitului meu tată, al mamei și al fratelui meu, amintirea vremurilor când eram cu toții împreună, când eram fericiți. Precum și figura iubitului meu, a lui Hugo.

Îmi doream să leșin, să dispar, ca acea clipă de grea cum-pănă să se termine cât mai curând, ca agonia să-mi fie scurtă.

Dumnezeu a dat ascultare rugăminții mele și, după o clipă, Bruna de Béziers a încetat să mai existe.

*„Li ribaut foron caut, no an paor de morir:
tot cant pogrom trobar van tuar e ausir
e la grans manentias e penre e sazir.“*

[„Tâlharii, învălmășindu-se, nu se tem de moarte:
ucid pe oricine le iese în cale
și cară după ei bogatele prăzi jefuite.“]

Cântecul cruciadei, II-20

Când cei doi veri ajunseră la palatul fortificat al seneșalului din Béziers, pungașii tocmai doborau porțile la pământ. Le-au strigat să se dea la o parte, au dat pintenii armăsarilor și au sărit peste buștenii de lemn. Patioul era pustiu și aspectul casei te făcea să te gândești că ocupanții ei fugiseră.

– Fir’ar să fie! exclamă Amaury. Cum îi spun eu abatelui Ordinului Cistercienilor că Doamna Privighetoare a scăpat din cuib?

– Nu va scăpa! Vor muri cu toții azi, îl liniști Guillaume. Să căutăm vreun servitor care să o cunoască și care să ne ajute să o găsim vie sau moartă.

Tâlharii se porniseră deja să jefuiască palatul și Guillaume le-a promis câteva monede dacă îi aduceau pe cineva în viață. Așteptară câteva minute în vreme ce se auzea forfota, dar, cum

nimeni nu a cerut recompensa și nici țipete nu s-au auzit, au înțeles că acolo nu mai rămăsese nici unul dintre locuitori.

– Și acum ce facem? se întrebă Amaury.

– Seneșalul va fi ușor de găsit, spuse Guillaume. S-o fi lup-tând pe ziduri. Povestea cu doamna e mai complicată. Trebuie să găsim pe cineva încă în viață care să o poată recunoaște.

– Trebuie să ne grăbim.

– De acord, admise Guillaume. Du-te să-l cauți pe seneșal, eu mă voi duce după doamnă și ne vom întâlni aici de îndată ce îi vom găsi.

Guillaume de Montmorency își îndreptă calul pe stradă în jos observând cum un grup de pungași fugea.

– Aici s-a ascuns cineva! striga cel care părea că îi con-duce, în vreme ce arăta spre o casă mare.

Cavalerul își îmboldi animalul; dacă se grăbea, ar putea în sfârșit să găsească vreun supraviețuitor.

Intră în patio și descălecând, fără să mai piardă o clipă, urcă scările din două în două spre locul de unde se auzeau vocile. Era o încăpere amplă și, în fund, lângă un pat, cu spa-tele la perete, un băiat purtând o cămașă de zale puțin cam largă pentru el încerca să se apere cu un simplu pumnal de un grup de zdrențăroși.

– Lăsați-mă în pace sau îl voi trimite măcar pe unul dintre voi în infern, amenința puștiul cu voce tremurătoare și subțire.

Guillaume se miră auzindu-l vorbind o limbă oil aristocra-tică și, pentru o clipă, se întrebă dacă indivizii aceia nu or fi atacând cumva vreun mic paj franc. El îi cunoștea practic pe toți nobilii franci importanți, dar nu pe cei de rang inferior sau mai tineri.

Tipii aceia se jucau cu băiatul; l-au dezarmat fără nici o dificultate și, în entuziasmul general, un individ mătăhălos îl trăgea spre pat.

Guillaume se indignă. Cum îndrăznea liota aceea de scursuri să agrezeze un nobil care vorbea ca el?

– Opriți-vă! strigă el. Lăsați-l pe puști chiar acum.

Tâlharii îl priviră uimiți. Erau cinci și, văzând că Guillaume era singur, zâmbiră; nu părea să le impună respect.

Bărbatul mătăhălos îl ținea pe puști strivit în pat, iar altul mai uscățiv îi spuse:

– Hai să-i dăm ce merită ereticului ăstuia. E mai bine să vă vedeți de treburile voastre.

Guillaume cântări situația stăpânindu-și mânia pe care i-o pricinuia să vadă că scursurile acelea îndrăzneau să atace pe cineva care vorbea ca un superior. Își spuse că, dacă puștiul era din aristocrația francă, era de datoria lui să-l salveze, dar, dacă era vorba de un occitan care vorbea limba oil, cu atât mai mult; îi putea fi de mare folos.

– Lăsați-mi-l mie! răcni el cu toată puterea. Rămâne în custodia mea.

Acum îl cântăreau cu toții din priviri. Guillaume observă cum cei cu lănci îl ținteau, iar ceilalți își încheștau mâinile pe arme.

– Du-te la naiba! exclamă slăbănogul arătându-și dinții.

În fracțiuni de secundă, Guillaume de Montmorency își calculă execuția următoarelor sale mișcări. Fără să mai rostească vreun cuvânt, își scoase spada din teacă cu mâna dreaptă, îi alătură acesteia și stânga pentru a aplica o forță și mai mare și, cu arma aceea capabilă să taie o cămașă de zale de oțel și să crape scuturi, îi repezi băiatului cu lancea o lovitură cu tăișul cu toată furia pe care i-o pricinuia neobrăzarea acelor indivizi. Reteză brațul care ținea sulița la nivelul încheieturii mâinii. Când tipul uscățiv care comanda vru să reacționeze, era deja prea târziu. Guillaume îl doborî la pământ cu o lovitură mortală cu amândouă mâinile în gât. Atunci, băiatul ciung începu să urle, și el fu nevoit să sară într-o parte ca să evite lovitura de lance, dar reuși să despice mânerul armei cu spada. Văzu frica în ochii dușmanilor săi și strigă către ei:

– Plecați de-aici chiar acum dacă vreți să rămâneți în viață, își susținea spada cu amândouă mâinile, hotărât să atace din nou.

– Eu plec, îngăimă grasul, dând drumul băiatului; nu mă omorâți, stăpâne.

– Lasă arma și fugi de-aici cât te țin picioarele.

Tipul îi dădu ascultare și același lucru făcură și ceilalți luându-l cu ei pe rănit, care încetase să mai urle și, livid, era pe punctul de a leșina.

Guillaume se apropie de puști asigurându-se că ceilalți nu apăreau din spate. Acesta îl privea, ridicându-se din pat cu ochi apoși, dar foarte holbați.

– Cum te cheamă?

– Peyre, răspunse acesta cu voce slabă.

– Ești occitan?

– Da.

Guillaume se felicita pentru norocul său. Nu numai că îi căzuse în mâini cineva care îl putea ajuta să o găsească pe Doamna Privighetoare, dar, pe deasupra, vorbea perfect atât limba oc, cât și limba oil. Era persoana potrivită pentru a încununa cu succes căutarea pe care i-o încredințase abatele Ordinului Cistercienilor.

– O cunoști pe doamna Bruna, fiica lui Bernard de Béziers, cea căreia i se spune Doamna Privighetoare?

– Da.

– Cine este tatăl tău?

– Bota de Maureilhan.

Răspunsurile băiatului erau cele corecte, dar Guillaume nu vru să-și manifeste satisfacția. Îl prinse de cămașa de zale și îl atrase spre el până când chipurile lor ajunseră foarte aproape.

– Ar trebui să te ucid chiar acum, ereticule, mormăi el.

– Ucide-mă, dacă vrei, răspunse puștiul, care părea să fi depășit limita spaimei; nu-mi pasă, dar nu mă insulta, eu sunt un bun catolic.

– Ei bine, nu i-ai dat ascultare Papei.

Băiatul ridică din umeri.

– Ba i-am dat, după câte știu eu.

Guillaume înțelese că nu avansa pe calea aceea și fu mai direct.

– Vrei să trăiești?

Peyre îl privi în ochi fără să răspundă și cavalerul luă drept bun faptul că dorea într-adevăr.

– Atunci, jură-mi pe mântuirea sufletului tău și pe onoarea ta de viitor cavaler că mă vei sluji în schimbul vieții tale, iar eu te voi scoate de aici.

Puștiul continua să-l privească fără să reacționeze.

– Jură ori te ucid chiar aici! îi strigă Guillaume zgâlțâindu-l.

– Jur!

– Bine, spuse cavalerul, satisfăcut, trebuie să plecăm degrabă. Ascultă: din acest moment, te numești Pierre, nu Peyre, și ești un văr al meu de departe, un Montmorency, și ești pajul meu.

Băiatul făcu un gest nepăsător.

– Și ia-ți pumnalul și să-l ții mai bine data viitoare.

Coborâră în patio, unde tâlharii stivuiau tot felul de unelte casnice, iar Guillaume îl urcă pe Pierre pe crupa armăsarului său ca să o caute, în orașul în agonie, pe Doamna Privighetoare.

*„E li un e li autre an entre lor empris
que a calque castel en que la ost venguis
que no's volguessan rendre, tro que l'ost les prezis
qu'aneson a la espaza e qu'om les aucezis.“*

[„Și unii, și alții (nobili și clerici) s-au înțeles
ca, la fiecare fortăreață pe care oastea o va asedia,
care nu se va preda și pe care oastea o va lua,
toți locuitorii să fie trecuți prin spadă.“]

Cântecul cruciadei, II-21

Aproape că nu-mi mai amintesc cum am căzut în mâinile
acelui cavaler franc. Mă împăcasem cu gândul morții, dar
ceva în mine încă mai dorea să trăiască. Am văzut că toți cre-
deau că sunt un tânăr adolescent și m-am gândit că în calitate
de bărbat aș avea mai multe șanse de a supraviețui sau de a
muri cu demnitate. I-am spus că mă numesc Peyre, după fra-
tele meu mort, și că tatăl meu era Bota de Maureilhan, pentru
că a acestuia era casa în care cavalerul franc m-a salvat din
mâinile tâlharilor, dar intuiția îmi spunea că salvatorul meu nu
o căuta pe Bruna de Béziers cu bune intenții.

Când am ieșit din palat, m-a întrebat unde s-or fi dus
doamnele nobile și am înțeles că mă voia vie sau moartă. Am

răspuns că s-or fi refugiat în catedrala Saint-Nazaire sau în vreo altă biserică. A vrut să meargă la catedrală și l-am condus acolo. Când am ajuns la porți, acestea erau larg deschise și soldătimea cruciată încă mai jefuia în exterior. Oricât de mult voi mai trăi, nu voi mai vedea niciodată ceva atât de înspăimântător.

Sângele se prelingea din portic curgând pe scări în jos și formând o băltoacă mare în piață. Am încercat să plec, să fug, dar cavalerul m-a obligat în ghionturi să intru.

Nu se respectase inviolabilitatea lăcașului, nici răgazul dat de Dumnezeu care guverna în biserici; nici măcar preoții catolici în veșmintele lor sacre nu fuseseră cruțați.

Părintele Jacques, diaconul episcopului, care nu a dorit să-și abandoneze credincioșii atunci când superiorul său o făcuse, zăcea în poarta bisericii îmbrăcat cu felonul pentru liturghia solemnă. Era cu fața în sus, cu brațele întinse, ca Hristos pe cruce, doar că lui îi despicaseră țeasta cu o lovitură de secure. Fără îndoială, a vrut să-i oprească pe asediatori, să-și ocrotească turma de măcel; a încercat în zadar să-l imite pe Mântuitor. Doi dintre preoții săi îl însoțeau în moarte, și ei întinși la intrare și cu trupurile înjunghiate. Am privit înspăimântată înăuntru. Cadavrele credincioșilor se îngrămădeau unele peste altele. Umpleau biserica, erau stivuite pe lângă pereți.

– Caut-o pe Doamna Privighetoare! a poruncit cel care mă capturase.

Aproape că nu l-am auzit; totul era un coșmar, ceva atât de oribil și de înspăimântător, încât nu eram în stare să reacționez. Eram încremenită.

– Caut-o! a insistat el, ridicând glasul.

Cum nu mă mișcam, m-a împins; atunci m-am împiedicat de un cadavru și am căzut în balta aceea de sânge. Era cald încă și avea un miros sărat, de fier. Am rămas întinsă acolo, fără puteri, în vreme ce greața îmi rășcolea stomacul. Asta a

părut că-l înfurie pe bărbat, care a început să-mi tragă lovituri cu vârful piciorului până când m-a făcut să mă ridic.

– Caută, mi-a spus el îmboldindu-mă, de parcă aş fi fost un câine.

Şi a trebuit să mă prefac că aş fi în căutarea propriului meu cadavru mişcând trupurile fetelor căzute cu faţa în jos, ca să le văd chipurile. Era cumplit; în afară de câte un bătrân, toate celelalte cadavre erau femei şi copii. Pe mulţi îi recunoşteam şi nu mă puteam împiedica să mi-i imaginez aşa cum erau ultima dată când i-am văzut în viaţă.

– De ce? suspinam eu. De ce au fost ucişi, dacă toţi erau buni catolici? Aici nu e nici un eretic.

Singurul răspuns pe care îl primeam din partea cavalerului era să o caut pe Doamna Privighetoare. Nu puteam înceta să plâng şi, când le-am găsit pe Guillemma şi pe doica mea, picioarele au refuzat să mă mai susţină şi m-am prăbuşit peste ele, deznădăjduită. Erau îmbrăţişate; s-au refugiat una la cealaltă când le-a ajuns moartea şi trupurile lor încă mai păstrau căldura. Cu câteva momente mai devreme, ne luaserăm rămas-bun cu o îmbrăţişare; erau pline de viaţă şi credeau că rugăciunile şi locul acela sacru le vor salva.

– Asta e Bruna? l-am auzit întrebând pe cavalier.

– Omoară-mă şi pe mine, i-am strigat eu printre lacrimi. Nu mai pot, prefer să mor.

– Este Doamna Privighetoare? a insistat el.

– Lăsaţi-mă în pace! i-am strigat eu.

M-a privit descumpănit. Era uimit că nu mi-era teamă de el şi şi-a scos ameninţător spada din teacă. Eu am văzut-o cu speranţă. Am îngenunchat, mi-am împreunat mâinile ca pentru rugăciune şi i-am oferit gâtul. Trupul îmi va cădea peste al dragelor mele defuncte şi aşa vom merge împreună în eternitate.

– Pentru ultima oară, dă-mi ascultare. Tonul lui dovedea furie.

– Nu o voi face. Ucideți-mă.

Și a ridicat spada ca să pedepsească insolenta mea lipsă de supunere.

*„Le reis e li arlot cugeren estre gais
dels avers que an pres e ric per tost temps mais
quant sels lor o an tout, tug escrian a fais:
«A foc! A foc!» escrian li gratz tafur pudnais.“*

[„Regele și ai săi tâlhari au crezut că se vor putea bucura de prada ce au luat-o și că vor fi veșnic bogați, dar când le-a fost smuls totul, se porniră să țipe: «Prin foc! prin foc!», strigau. Pungași afurisiți!“]

Cântecul cruciadei, II-22

CARCASSONNE

– Cruciații au luat cu asalt orașul Béziers! a strigat călărețul de cum a trecut pragul patioului de arme al castelului din Carcassonne.

Viconteles Trencavel sosise în oraș cu o zi înainte și, în după-amiaza aceea, se afla în consiliu de război cu nobilii săi. Tocmai discuta cu Hugo de Mataplana despre recrutarea mercenarilor când se auziră strigăte în patio. Îl chemă pe curier să urce imediat și vestea îi lăasă muți pe cei de față. Se priveau unii pe alții neîncrezători. Era ceva de neconceput; Béziers era pregătit să reziste unui îndelungat asediu, toți se bizuiau pe asta.

Viconteles îi ceru amănunte bărbatului care îl privea cu teamă, dar acesta nu putu confirma decât faptul că mulțimea cruciaților intrase în oraș, că, atunci când el a plecat, se dădeau lupte pe metereze și că nu se oprise din călărit, schimbând caii la stațiile de poștă de pe domeniul vicontelui.

– Locuitorii din Béziers nu pot face nimic împotriva unei oști atât de numeroase. Hugo exprimă în cuvinte ceea ce era în gândul tuturor. Dacă au reușit să intre, orașul e pierdut.

– Speranța noastră stătea înaintea în zidurile orașului Béziers, spuse Peyre Roger, senior de Cabaret. Acum se află la mila oștirii Papei.

În mai puțin de o oră și împotriva opiniei vicontelui, Hugo pleca în galop spre Béziers. Socotea că asediul începuse cu șapte ore mai înainte și că, dacă ar putea vedea, ținând drumul mare, ar ajunge înainte de răsăritul soarelui. Nu călătorea ca menestrel, ci ca un cavaler și avea asupra lui, ascuns în veșminte, un salvconduct al vicontelui Trencavel care îi conferea împuternicirea de a schimba caii de poștă. Ca să se camufleze de inamic, pe partea dreaptă a tunicii sale etala o vizibilă cruce roșie brodată. Dedesubt, purta cămașă de zale, de cingătoare, în afară de pumnal, atârna spada, iar de șa, scutul și coiful.

Se ruga ca Bruna să nu pățească nimic și își reproșa că nu rămăsese în oraș ca să o apere cu propria viață.

Soarele apunea în spatele lui, în vreme ce el continua să galopeze nerăbdător spre orașul căzut în mâinile dușmanului, pe drumul ce traversa ogoare de grâu de-acum secerate, vii și păduri de pin. Noaptea începu să pună stăpânire pe zi, dar, înainte ca lumina să dispară complet, o lună strălucitoare în descreștere, dar încă aproape plină, se înălța pe orizontul de la Răsărit, în fața lui Hugo. Mână calul în trap. Scoase din desagă pâine și brânză și cină în șa, nu atât de foame, ci pentru că

trupul va avea nevoie de forță fizică pentru ca să poată face față la ceea ce îi va rezerva noaptea.

Primul lucru pe care îl văzu din oraș fu o strălucire roșie reflectată pe un cer de fum. Mai avea de mers încă o oră bună, poate chiar două, ca să ajungă la Béziers, când Hugo își dădu seama că orașul era în flăcări.

– Doamne Dumnezeule! exclamă el când se convinse de proveniența strălucirii.

Știa că, atunci când într-un asediu orașul era cuprins de foc, în mod obișnuit, locuitorii lui piereau odată cu el. Dădu pinteni calului și, în curând, de pe o colină, putu vedea cum arde Béziers din toate părțile.

Traversă fluviul Orb pe podul roman, fără ca nimeni să-l împiedice. Era înspăimântător să vezi flăcările ridicându-se deasupra capului și apele oglindind groaznicul spectacol. Mii de scânteii se înălțau spre cer, ascunzând stelele. Urcă pe drumul din sud paralel cu zidurile și vru să intre pe poarta spre Saint-Jacques, care era larg deschisă, dar nu putu. Zona aceea era un cuptor. Își continuă drumul urmărind porțiunea de ziduri și, când acestea coteau, văzu la dreapta sa tabăra de corturi a cruciaților desfășurată în fața acestora. Mii de focuri, muzică, râsete, strigăte, hărmălaie. Fără îndoială că vinul strâns în butoaiele din Béziers va înceta în ziua aceea să se învechească, pentru ca să moară în pânțele învingătorilor, și consumul acestuia îi înveselea, înfrumusețând relatările faptelor de vitejie de peste zi și păstrând în taină glasul vreunei conștiințe.

Hugo își continuă drumul fără să-și facă griji că ar fi oprit. De fapt, cruciații erau atât de plini de încredere după victoria lor, încât se părea că nu erau oameni de strajă și, dacă erau, nimeni nu ieși la trecerea trubadurului. Crucea de pe piept era un salvconduct suficient pentru trupa aceea prefăcută într-un nou Turn Babel. Oamenii aceia, în majoritatea lor, vorbeau

limba oil și diferitele sale dialecte, dar și mai multe alte limbi, printre care germana, burgunda, flamanda și occitana.

Când ajunse la poarta spre Saint-Gilles, cea mai apropiată de castelul vicontelui, Hugo văzu că fusese dărâmată și că era impracticabilă, dar, fără să-și piardă speranța, își continuă drumul până la următoarea, cea spre Saint-Saturnin. În afara ei mai mulți oșteni așezați pe jos jucau zaruri; or fi fost poate străjerii singurei intrări posibile.

– I-am înjunghiat pe toți, îi spuse unul dintre ei când Hugo îl interogă. Ai ajuns târziu la distracție.

– Și femeile? Și copiii?

– Pe toți, răspunse bărbatul, arătându-și dinții care se prefăceau că zâmbesc. Nu mai trăiește nici unul dintre cei care erau înăuntru când am intrat.

Hugo își legă armăsarul de un copăcel din apropiere; nu va reuși să-l facă să intre în orașul în flăcări.

– Păzește-mi calul, îi ceru el soldatului.

– N-o să găsești nimic acolo înăuntru, spuse un alt străjer, un bărbat corpulent care părea să comande. Am luat tot ce era. Ți-am spus doar că ai ajuns târziu.

– Nu contează.

– Nu se poate intra.

Drept răspuns, Hugo îi aruncă o privire fioroasă, își sprijini mâna de mânerul spadei și își continuă drumul spre poarta luminată de focul dinăuntru. Străjerii se priviră între ei și grasul ridică din umeri. Paza lor era absurdă, căci în oraș nu mai rămăsese nimic; doar moartea. Nu supraviețuiseră nevătămați asediului ca acum să primească o rană mortală pentru că l-au oprit pe un nebun sinucigaș care caută pricină. Soldatul care vorbise primul cu Hugo se uită la cal și îi strigă:

– Crezi că sunt scutierul tău?

Nici Hugo nu-i răspunse, nici străjerul nu așteptă răspuns.

Era greu să se orienteze înlăuntrul cuptorului în care se prefăcuseră străzile oraşului. Unele case erau deja ruine şi jăratice, altele continuau să scoată vâlvătaşi prin uşi şi prin ferestre. Totul era ireal; o versiune a infernului în care diavolul era afară, în corturile cruciaţilor. Cadavrele erau răspândite pretutindeni, câte unul dezbrăcat pentru că li se furaseră până şi hainele de pe ei. O duhoare greţoasă de carne şi grăsime fripte impregna totul şi se adăuga mirosului de lemn ars. Lui Hugo i se făcu greaţă şi simţi dorinţa să vomite pâinea şi brânza pe care le mâncase mai devreme. Toată scena era o imagine a ororii.

Trubadurul asuda şiroaie pe sub cămaşa din lână subţire peste care purta zale şi tunică şi ocolea cum putea dărâmaturile arzânde ce blocau străzile. Respira cu gura deschisă. Câteodată înghiţea fum. Îi lipsea aerul, dar dorea cu orice preţ să găsească locuinţa-fortăreaţă a seneşalului. Când ajunse acolo, văzu că era încă în picioare, dar ardea, iar porţile erau larg deschise. Trecu fără şovăire peste prag şi se trezi în patioul învăluit în foc şi fum. Nu văzu cadavre acolo, dar era imposibil să ajungă în încăperi, căci scara era acoperită cu moloz. Din cireşul cel mare care creştea într-un capăt, cel pe care îl cântase Bruna de atâtea ori, rămăsese doar trunchiul şi câteva crengi înnegrite; arsesse în partea de sus.

Hugo pierdu orice speranţă. Vedeă focul, fumul prin ochii plini de lacrimi; se temuse tot timpul că aceasta avea să fie ceea ce va găsi, dar nu putu face altceva decât să se convingă; era cel mai neînsemnat lucru pe care i-l datora doamnei sale.

Îşi înfipse spada în pământ lângă resturile aceluia cireş pe care cu luni în urmă îl văzuse în floare şi sub care cântase, acompaniat de Bruna, în onoarea vieţii, a spiritului, a frumuseţii şi a dragostei. Căzu în genunchi.

— Jur pe crucea spadei mele că mă oblig să vă răzbun, Bruna! spuse el printre hohote de plâns.

Și acolo, înconjurat de foc, printre sughituri și lacrimile alunecându-i pe obraji, începu să se roage pentru sufletul stăpânei inimii sale, al doamnei pe care o iubea, Doamna Privighetoare.

*„Que arseron la vila, las molhes e.ls efans
e los velhs e los joves, e.ls cleros messa cantans
que eran revestit, ins el mostier laians.“*

[„Au dat foc oraşului, femeilor şi copiilor,
bătrânilor, tinerilor şi preoţilor ţinând slujba,
împodobiţi cu veşmintele lor liturgice.“]

Cântecul cruciadei, III-23

Am închis ochii şi am vrut să mor în catedrală, însă cavalierul doar a ridicat spada ameninţându-mă; cu toate acestea, văzând că ceea ce doream era tocmai moartea, a vârât-o în teacă şi a căzut pe gânduri. A vrut să reiau căutarea zadarnică a propriului meu cadavru, dar am refuzat din nou şi, în cele din urmă, a înţeles că, oricât m-ar fi ameninţat, nu va obţine nimic din partea mea.

– Să mergem, a spus el.

Şi, apucându-mă de un braţ, m-a târât până când am traversat porticul catedralei Saint-Nazaire şi acolo m-a bătut spunându-mi:

– Sunt stăpânul tău şi mi te vei supune. Ai înţeles?

Și a continuat să mă lovească până când, nemaiputând suporta, i-am spus că da, numai ca să evit o nouă durere. Eram sfârșită, aproape că nu puteam umbla și, văzând asta, m-a urcat pe crupa calului său și așa, prizonieră și devenită băiat, am părăsit orașul.

Nu știu cum am supraviețuit nici zilei, nici nopții aceleia. Nu aveam nici cea mai mică dorință de a rămâne în viață, dar nici nu voiam ca omul acela, care țipa la mine și care mă lovea când nu-i dădeam imediat ascultare, să știe că eu eram persoana pe care o căuta. În realitate, încetasem să mai fiu eu. Înainte, fusesem pentru scurtă vreme Peyre de Maureilhan, acum eram Pierre de Montmorency, un franc, presupus văr al cavalerului. Bruna de Béziers, Doamna Privighetoare, murise împreună cu verișoara și cu doica sa. Mă gândeam la ele și la tatăl meu, pe când suspinam într-un ungher al cortului unde îmi poruncise el să petrec noaptea.

Înainte de a ieși din oraș, am vomitat pe străzi văzând din ce în ce mai multe cadavre. Stăpânul meu nu m-a mai lovit; mi-a permis să mă curăț în fluviu de sângele în care eram îmbibată. M-am spălat pe mâini, pe față, pe brațe și tunica. Am făcut-o fără să-mi scot cămașa și nici zalele de oțel. Greutatea acestora îmi turtea sânii, astfel că ascundeau faptul că eram femeie, ceva ce sub nici un motiv nu voiam ca francul să ajungă să descopere.

Am auzit strigându-se că arde orașul, dar îmi era interzis să ies din cort și nici eu nu voiam să văd. Nu reușeam să-mi șterg ochii, care se umpleau întruna de lacrimi, până când, în cele din urmă, nu știu când, am leșinat din simplă epuizare și am căzut într-o toropeală profundă, apropiată morții, dar plină de îndurare, pentru că m-a cufundat într-o prăpastie adâncă dincolo de suferință.

Guillaume de Montmorency simți compasiune pentru acel tânăr adolescent căruia încă nici nu-i mijise barba. Cum s-ar fi simțit el, cu ani în urmă, dacă familia i-ar fi fost masacrată, așa cum i se întâmplase acestui puști? Dar nu-și putea permite sentimentalisme; i-a salvat viața pentru că, vorbind limbile oil și oc, îi va fi de mare folos pentru cercetarea lui. Și, de asemenea, ca să servească drept învățătură acelei liote de tâlhari. Nu se putea îngădui ca un nobil să fie atacat, chiar dacă acesta ar fi fost dușman; conștiința ordinii feudale pentru un cavaler ca Guillaume era mai presus decât taberele aflate în luptă.

Dar Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, nu îi va vedea fapta cu ochi buni. Guillaume era obișnuit să se călăuzească după propriile principii și nu avea de gând să se certe cu legatul papal. În consecință, hotărî să-i tăinuiască totul; scopul scuza mijloacele. Îl ascunse pe puști în cortul său, îi ceru scutierului să nu lase pe nimeni să intre și plecă la consiliul de război al abatelui.

Acesta era în culmea bucuriei. Cauza lui Dumnezeu își dovedise forța, și sfânta mânie se potolise pentru o vreme. O pedeapsă biblică pentru eretici și pentru cei care îi sprijineau. Între nobili erau poziții diferite, de la cea a contelui de Toulouse, tăcut și cu o figură de circumstanță, până la cei care se delectau pe deplin cu victoria, trecând pe la unii care nu-și ascundeau nemulțumirea din pricina măcelului. Cu toate acestea, majoritatea erau mai îngrijorați de pedeapsa care urma să le fie dată tâlharilor pentru incendierea intenționată a orașului.

Liota aceea de derbedei năvălise după pradă, fără să respecte partea leului care le revenea în împărțeală nobililor și unii dintre ei se instalaseră în case ca niște veritabili proprietari, odată ce se descotorosiseră de aceștia. Seniorii postaseră puternice contingente de trupe la porțile orașului care îl storceau de bunuri pe orice tâlhar care ieșea, trimițându-și oamenii

ca să-i facă să abandoneze casele cu lovituri de nuiele. Zdrențăroșii puteau face doar puțin împotriva oștenilor bine înarmați și perfect antrenați să acționeze în echipă. Vulpoiului, cel proclamat Rege al Tâlharilor, nu i-a folosit la nimic să argumenteze că au fost ei, și nu nobilii, cei care au cucerit orașul și că oamenii lui au fost cei care au murit luptând pe metereze și pe străzi. Se zicea că el fusese cel care a spus „foc“, iar acoliții săi, cei care au transmis mai departe ordinul în gura mare și care au dat foc orașului, cu tot ce rămăsese înăuntru, în chip de represalii. Așa cum abatele Ordinului Cistercienilor a vrut să facă din masacru un exemplu și un avertisment pentru ca restul orașelor să se supună, tot așa a vrut și Vulpoiul să-i avertizeze pe nobili de ce avea să se întâmple dacă tâlharii erau folosiți ca forță de șoc bună la toate și apoi să li se smulgă prada de război.

Unii erau de părere că trebuiau să fie spânzurați; alții, că aceasta ar provoca o revoltă a tâlharilor și că era mai convenabil ca scursurile să fie în avangardă și să moară, dacă ei vor putea după aceea să recupereze cea mai mare parte a prăzii de război, așa cum tocmai se întâmplase.

Dar toate acestea îl interesau prea puțin pe Guillaume de Montmorency, care, la fel ca și vărul sau Amaury, tăcea și îl lăsa pe unchiul acestuia, Simon de Montfort, să ia cuvântul în numele întregului clan. Gândurile îi reveneau la misiunea sa, la cele trei enigme care îi ocupau mintea pe când punea la cale cele ce urma să cerceteze, acum când avea cine să vorbească limba. Dar își spuse că îl cunoștea puțin pe puști și hotărî să-l ia la întrebări ca să afle mai multe despre el.

Când ajunse la cortul său, îl văzu pe băiat dormind într-un colț pe un covor. Ba suspina, ba sughița frecvent, așa cum făceau copiii în somn după ce au plâns mult. Simți milă, duioșie și observă rotunjimea obrazilor, buzele cărnoase, pielea rumenă și fină, și vru să-i mângâie părul. Dar se stăpâni. Îi ura pe

cavalerii care abuzau sexual de micii lor paji, iar el nu își va permite nici un fel de dovadă de afecțiune față de-al său.

Se instalează pe covor, stinse opaițul, dar știi că nu va adormi imediat. Imaginile fetei sărind pe fereastră în urma bebelușului său aruncat tot pe acolo, catedrala vomitând șiroaie de sânge prin poartă, preoții înveșmântați în haine de mare ceremonie întinși la intrare, masacrați pe când încercau să-și apere credincioșii, cadavre de toate vârstele îngrămădite pe lângă pereți, urmele de mâini însângerate pe zidurile și stâlpii bisericii, focul... Nu acesta era războiul pe care și-l imaginase el, nu acesta era genul de bătălie pentru care învățase să lupte.

Înainte de a se retrage în cortul său, Arnaut privi vreme îndelungată spectacolul orașului arzând sub o lună aproape plină și își aminti când predica și locuitorii lui își băteau joc de el și cum îi amenința el cu focul iadului. Cuvântul lui se împlinise înaintea Judecății de apoi.

Trimise vorbă să fie chemat în cortul său un călugăr scrib și, de la intrare, privind strălucirea roșiatică, dictă o scrisoare pentru Papă.

– Azi, în ziua Sfintei Maria Magdalena, cu luna în descreștere în constelația Capricornului, începe sfârșitul ereticilor și al celor care îi sprijină. A fost voința lui Dumnezeu! Porțile orașului s-au deschis la rugăciunile noastre în prima zi de luptă și toți locuitorii lui au pierit de spadă și de foc ca un exemplu, ca o pedeapsă pentru cei ce nu se supun Bisericii de la Roma. Ce mare victorie! Ce frumoasă răzbunare divină!

A adormit greu și, când a făcut-o, a visat că, asemeni lui Iacob¹, lupta împotriva unui înger frumos cu trăsături mânioase și, când l-a întrebat cum îl cheamă, acesta i-a răspuns: „Credința“.

---

¹ Ultimul dintre patriarhii biblici. Fiu al lui Isaac, a aflat dintr-un vis că cei doisprezece fii ai săi vor deveni strămoșii celor douăsprezece triburi ale lui Israel. (n.tr.)

Apoi, îngerul se prefăcea într-un oribil diavol al cărui pân-tece voluminos se deschidea ca fălcile unui pește mare care voia să-l înghită. Nu avea nevoie să întrebe, știa că numele acestuia era Orgoliul.

*„Dieus receptia las armas, si.l platz, en paradis!
C'anc mais tan fera mort del temps Sarrazinis
no cuge que fos feita ni c'om la consentís.“*

[„Dumnezeu le va primi sufletele,
dacă așa dorește, în paradis!
Căci un măcel atât de oribil nu a fost săvârșit nici pe
vremea sarazinilor, nici nu cred că se făcea pe atunci
și nici că l-ar fi îngăduit cineva.“]

Cântecul cruciadei, II-21

Guillaume dorea să știe mai multe despre Pierre ca să-l inițieze ca ajutor și traducător, dar puștiul refuza să răspundă atunci când îi vorbea. Francul începu cu bună-cuviință, dar continuă prin a se înfuria la o tăcere atât de îndărătnică și, când vru să-l intimideze cu lovituri, băiețelul se făcu ghem și persistă în muțenia sa încăpățânată. Uneori, îl privea cu ochii aceia verzi, mari, frumoși și plini de lacrimi, mărginindu-se să scoată un geamăt stins când îl lovea mai tare. Cavalerul se simțea din ce în ce mai rău.

Ieșea descumpănit din cort și se plimba prin tabără, aproape fără să le răspundă celor care îl salutau, meditând cum să-l facă pe puști să se dea pe brazdă. Dacă nu obținea colaborarea lui, va

trebui să-l ucidă și nu știa dacă va putea să o facă. Nu i-ar fi păsat dacă s-ar fi arătat arrogant, dacă ar fi pus mâna pe o armă amenințându-l, dacă ar fi fost puternic ca el, dacă n-ar fi avut aspectul acela lipsit de apărare care cerea protecție. Poate că atunci când l-a scăpat din mâinile acelor scursuri și i-a salvat viața, s-o fi stabilit o legătură nevăzută prin care el, Guillaume, printr-o anumită lege divină a cărei înțelegere îi scăpa, o fi devenit protectorul lui și nu îi putea face nici un rău. În mod categoric, el ar fi incapabil să-l ucidă pe băiatul acela trist care părea să caute, să dorească moartea. Guillaume ajunsese la această certitudine când scutierul său veni să-l informeze că puștiul bea doar puțină apă, dar că nu pusese gura pe mâncarea pe care i-o lăsase. Fu surprins să-și dea seama că se ruga inconștient, cerându-i lui Dumnezeu ca Pierre să mănânce, să-i vină mințile la cap. Altminteri, oricât de rău i-ar părea, nu va avea de-ales.

– Dacă va fi nevoie să o isprăvesc cu el, îi voi spune scutierului meu să o facă, departe, acolo, unde eu să nu văd și nici să nu aud, șoptea el mahnit.

Oastea, după două zile de odihnă, revenindu-și după petrecere, cinstindu-i pe morți și îngrijindu-i pe răniți, începea pregătirile de plecare. Oștenii cărau armele și echipamentele, se demontau corturile, avanpostul oștirii pornise deja marșul spre Carcassonne.

Guillaume nu putea rămâne și, în aceste condiții, nu îl putea duce cu el pe puști. Îi povestise lui Amaury aventura salvării lui Pierre și marea utilitate pe care acesta o va avea pentru misiunea pe care i-o încredințase abatele Ordinului Cistercienilor. Vărul său îl avertizase că, dacă legatul papal ar afla despre nesupunerea lui față de ordinul strict de exterminare, se va înfuria. Nici unchiului său Simon nu i-o putea povesti, căci acesta ar reacționa încă și mai rău. Faptul că puștiul era poliglot nu era o scuză bună; trebuie să mai fi existat și alții care să vorbească în același timp și oc, și oil, și ar fi încă și mai folositor un ecleziarh local care să știe latinește.

Puștiul era numai piele și os și continua să rămână mut; privea doar fără să răspundă cu ochii săi mari și verzi înconjurați de cearcăne care contrastau cu frumosul său păr negru. O fi făcând o *anduranță*, cum se spunea despre catari când se lăsau să moară prin înfometare? Nu-l mai amenință, doar câteodată încerca să-l înduplece fără succes.

Când servitorii săi au strâns corturile și au plecat cu trupele, Guillaume se prefăcu bolnav în fața unchiului său Simon și spuse că peste două zile avea să-și revină ca să li se alăture lor.

Când a rămas singur cu trupa sa de mercenari pe câmpia pustiită de tabără și cu silueta sinistră a orașului distrus și încă fumegând la orizont, Guillaume a trebuit să cedeze în fața evidenței. Trebuia să-l execute pe puști și să-i urmeze pe ceilalți. Era deznodământul de care se temea și, în cele din urmă, îi spuse scutierului său:

– Du-l pe Pierre la fluviu. Caută un loc liniștit, un loc frumos și taie-i capul fără să sufere.

– Nu va putea merge.

– Ia-l în spate, cântărește puțin.

Simțea o mare afecțiune pentru băiatul acela; vru să-l vadă pentru ultima dată și, apropiindu-se de cort, auzi surprins că înăuntru răsună, liniștită, viola sa. Spionând, îl văzu pe Pierre, care, în ciuda puterii sale slăbite, o ciupea așezat într-un colț; era o melodie melancolică, dar foarte frumoasă. Guillaume era un om talentat și muzica era una dintre ele, dar, în mod obișnuit, o folosea doar ca să intoneze acele cântece deocheate și zeflemitoare în latina vulgară, numită goliardă, și pe care le cânta cu alți colegi studenți acompaniind vinul din taverne. Dar, chiar și așa, era priceput la vielă; știa să aprecieze muzica bună și pe cei care știau să o cânte.

– Dacă încă mai iubește muzica, va iubi și viața.

Și cu această speranță, îl eliberă pe Jean de misiunea sa de ucigaș năimit și se duse la sergentul său de arme ca să-i împrumute psalterionul¹ său.

¹ Vechi instrument cu coarde de formă triunghiulară. (n.tr.)

Când intră în cort, Pierre încetă să mai cânte și, cum făcea de obicei, nu răspunse la salut, nici la întrebări. Guillaume se așază lângă el și, fără să vorbească, intonă la psalterion aceeași melodie pe care o auzise de la băiat, dar schimbând intenționat două note. La început, Pierre nu dădu semne că ar fi sesizat diferența și Guillaume repetă melodia de mai multe ori cu aceeași greșală. Din când în când, îl privea pe furiș pe tânărul scutier verificând dacă îi atrăgea atenția, cu speranța că va reacționa la niște greșeli atât de evidente. În cele din urmă, Pierre, nemaiputându-se stăpâni, își luă viela ca să intoneze corect melodia. Guillaume, ascunzând un zâmbet, mulțumi pentru corectare și ciupi coardele psalterionului, de data aceasta cu o singură greșală. A trebuit să insiste numai de două ori și Pierre, care părea incapabil să suporte o asemenea masacrare a melodiei, îl corectă din nou. Până la urmă, cavalerul o cântă bine.

— Pierre, hai să văd dacă știi să cânți cântecul meu, și începu să ciupească psalterionul.

Băiatul șovăi, dar Guillaume continua să-l ispitească. Făcea instrumentul să răsunе și apoi aștepta ca puștiul să cânte. Nu a obținut răspuns de dimineată, dar a insistat după-amiază. Salvarea băiatului devenise o provocare pentru Guillaume de Montmorency.

Până la urmă, după multe insistențe, Pierre luă din nou viela și execută cântecul fără nici o greșală. Guillaume se arătă uimit și îi ceru să-l repete. Puștiul se supuse și cavalerul începu să facă un contrapunct. După câțva timp, amândoi cântau într-o încântătoare armonie de muzici încrucișate. Era frumos și un zâmbet de plăcere se ivi pe buzele lui Pierre. Era pentru prima dată că îl vedea zâmbind; chipul i se luminează și, în ciuda zvelteții sale, cavalerul își spuse că e un copil andru frumos. Guillaume se felicita, gândindu-se că puștiul se comporta ca un mânzișor care avea nevoie de dresură și de afecțiune ca să devină un cal bun.

Când am fost în stare să înțeleg acel mare dezastru, am vrut să mor, să dispar, nu doar ca Doamna Privighetoare, ci fizic. Nu aveam poftă de mâncare și imaginile ființelor dragi mie se iveau întruna în gândurile mele. Ca și cea a lui Hugo, pe care îl credeam pierdut pentru totdeauna.

Cavalerul care m-a salvat din mâna tâlharilor se înfuria la tăcerea mea și mă lovea, dar apoi a început să-mi vorbească dulce și părea îngrijorat. Nu știu câtă vreme a trecut fără să mănânc. Mă simțeam slăbită și nu găseam plăcere decât în amintirile mele. De aceea nu m-am putut împiedica să cânt la viela pe care am găsit-o în cort *Cântecul privighetorii*. Și m-am mirat când bărbatul acela a venit cu un psalterion și a încercat să-l interpreteze neîndemânatic. Nu puteam suporta să aud cântecul meu sunând atât de prost, așa că a trebuit să-l corectez. După aceea, el a cântat unul de-al său și eu nu am vrut să-l urmez, dar a insistat întruna, și dimineață, și după-amiază. În cele din urmă, am sfârșit prin a o face, iar el s-a pornit să mă acompanieze în contrapunct. Ce frumos răsună atunci muzica! Fără să-mi dau seama, m-am simțit foarte aproape de cavalerul acela care îmi zâmbea și, deodată, lumea, până atunci o prăpastie întunecoasă fără speranță, îmi oferea ceva frumos, o rază de lumină.

Când am încetat să mai cântăm, mi-a luat mâna și mi-a spus:

— Pierre, știu cât de dureroasă a fost pentru tine pierderea familiei și a prietenilor tăi. Îmi vorbea dulce, privindu-mă în ochi, și a continuat: Dar Dumnezeu a vrut ca doar tu, din tot orașul, să te salvezi și eu să fiu acela care te-a salvat. E limpede că Domnul are planuri pentru tine și nu-l poți ofensa lăsându-te să mori.

Mi-a mângâiat obrazul, iar eu am izbucnit în plâns. De data aceasta, el m-a luat în brațe, m-a legănat și eu m-am ghemuit la pieptul lui și printre hohote de plâns auzeam ce îmi spunea:

— Eu te voi ocroti, Pierre. Mă voi purta bine cu tine, dar am nevoie de ajutorul tău.

S-a dus după mâncare; a insistat, m-a rugat și am sfârșit prin a mânca din mâinile lui, ca un animăluț. Și, puțin câte puțin, am început să-mi revin, atât prin îngrijirile lui, cât și prin muzica pe care o cântam împreună.

Mi-a cerut să vorbim doar în occitană, pe care să o învețe de la mine. La fel și cântecele. Se pare că văzuse la Saint-Gilles un menestrel și că a rămas impresionat observând afecțiunea pe care oamenii o simt pentru ei. Nu știam încă de ce, dar am început să înțeleg că voia ca eu să fiu menestrel împreună cu el, străbătând satele și vorbind cu localnicii. Dar când urma să fim cu oastea cruciată, trebuia să devin Pierre, un văr îndepărtat al său. Aveam să fiu pajul lui. Am sfârșit prin a accepta. Aveam speranța de a mă întâlni pe drumuri cu un alt menestrel, unul numit Hugo de Mataplana. Voiam să trăiesc ca să-l văd și ca să-mi plâng amarul în brațele lui.

„*Vinum bonum cum sapore,
bibit abbas cum priore.
Et conventus de peiore
bibit cum tristitia.*“¹

[„Vinul cu aromă bună
beau abatele și priorul.
Iar călugării, pe cel mai prost
îl înghit ei, amărăți.“]

Cântec goliard

MĂNĂSTIREA FONTFROIDE

– Nu mă miră că locul acesta se numește așa, mi-a spus stăpânul meu pe când traversam podul care ducea spre intrarea în mănăstirea Fontfroide.

De îndată ce mi-am revenit îndeajuns ca să doresc să trăiesc, am acceptat propunerea cavalerului ca singură alternativă a morții și m-am resemnat să-l urmez ca paj. În loc să meargă mai departe alături de cruciadă spre Carcassonne, el a vrut să o ia în direcția orașului Narbonne și, după multe mile,

---

¹ În latină în original, traducerea urmează între paranteze drepte și este consemnată de autor. (n.tr.)

urmând un drum la șes printre ogoare cultivate și vii, ne-am abătut spre o zonă muntoasă acoperită de păduri de pin. Când drumul a devenit mai accidentat, practic o viroagă umbroasă, strecurată între munți împăduriți, a apărut mănăstirea defunctului legat papal Peyre de Castelnou.

– Întemeietorii sihăstriei voiau într-adevăr să se îndepărteze de lume, a continuat Guillaume. Nu i-ar fi trecut nimănui prin minte că într-un loc atât de izolat ar putea trăi o comunitate atât de mare.

Ne întâlniserăm cu mai mulți călugări de origine plebee, cu așa-numiții „mireni“, care, purtând rase cenușii și scurte, de vară, aveau genunchii descoperiți. Erau ceva mai mult decât robi, niște muncitori agricoli care și-au luat răgaz de la muncile lor ca să privească imaginea puțin obișnuită a doi călăreți pe cai. Fără îndoială, or fi anunțat, într-un fel oarecare, la mănăstire, căci ne așteptau cu podul mobil coborât, dar cu poarta încuiată ca măsură de siguranță. Nu a fost nevoie să batem, deoarece s-a deschis o fereastră în ea și cineva a spus în latinește:

– Dumnezeu fie cu voi, fraților! Ce doriți?

Guillaume s-a înălțat mândru pe cal.

– Vreau să-l văd numaidecât pe abate, a răspuns el tot în latinește. Sunt purtătorul unui salvconduct al abatelui Ordinului Cistercienilor și legat papal, Arnaut Amalric.

Aceasta a părut să-i impresioneze pe cei ce se aflau de cealaltă parte a porții; nu degeaba era Arnaut maxima autoritate a Ordinului său.

– Așteptați, vă rog, o clipă.

– Ce doriți de la noi, *maese*¹ Guillaume? întrebă abatele, îndatoritor, dar precaut. Era un bărbat de vârstă mijlocie, trupeș și care purta rasă lungă, corespunzătoare originii sale nobile.

¹ Vechi apelativ pentru adresarea față de o persoană de rang superior. (n.tr.)

– Caut niște documente pe care predecesorul vostru, în calitate sa de legat papal, le avea în custodie atunci când a fost asasinat. Ucigașii năimiți i le-au luat.

– Moștenirea diavolului! exclamă abatele.

– Moștenirea diavolului? se miră Guillaume.

– Da, așa numim ceea ce căra cel de-al șaptelea catâr.

– Și în ce consta?

– Nu știu mai mult, răspunse abatele. Cunosc doar niște amănunte din cele întâmplate. Mai mulți dintre călugării noștri îl însoțeam pe preafericitul Peyre atunci când a fost atacat.

– Aș vrea să am o întrevedere cu ei.

– A fost remis un raport abatelui nostru general Arnaut și un altul, Papei.

– Le-am citit. Acum, vreau să vorbesc cu ei.

– Abatele Peyre era însoțit de călugări mireni care cunoșteau utilizarea armelor. Sunt vechi oșteni care de-abia înțeleg câteva cuvinte în latină. Eu vă voi traduce.

– Mulțumesc, abate, prefer să o facă pajul meu; el vorbește limba oc. Vreau să-i interoghez singur.

Fray Benet nu a ascuns faptul că înainte de „a se retrage din lume“ fusese mercenar, dar această profesie nu i-a surâs în prea multe ocazii, dar în suficient de multe ca să-și salveze pielea, și cu asta îi era de ajuns. La cei aproape 40 de ani ai săi, se simțea mult mai bine într-o mănăstire rugându-se la Dumnezeu decât pe câmpul de luptă înjunghiindu-și aproapele, cu riscul de a o păți la rândul său. Așadar, alesese o viață sfântă, dar îndelungată, în locul alteia păcătoase și scurte. Nu mai avea vârsta pentru așa ceva.

Era un tip încă musculos, plin de nerv, un filosof de la țară încărcat de ironie. Hâtru, îl primi cu o bucurie ascunsă pe tânărul acela care avea nevoie de un traducător și care flutura un pergament, în care călugărul nu se îndoia că ar avea înscrise lucruri foarte importante, chiar dacă el nu știa să le citească,

ceea ce nu-l îngrijora câtuși de puțin, dat fiind că nimeni nu se învrednicea să-i scrie vreodată.

Când a aflat că voia să-l interogheze în legătură cu Peyre de Castelnou, răspunse că mai întâi avea să se roage pentru sufletul sfântului abate. Fără să ne dea timp să răspundem, și-a acoperit capul cu gluga, și-a pus genunchii dezgoliți pe jos, căci purta rasă scurtă, și a recitat cu voce joasă niște psalmodii de neînțeles. Aceasta ne-a obligat pe noi să ne plecăm capetele și să spunem prima rugăciune care ne-a venit în minte.

— Omul acesta e un bădăran absolut, a comentat Guillaume fără să-și ascundă disprețul atunci când călugărul și-a încheiat rugăciunile. Spune-i că, dacă abatele este sfânt, nu mai trebuie să ne rugăm pentru sufletul lui, întrucât o fi deja în ceruri; ar trebui mai bine să-i cerem să intervină el pentru noi.

Am făcut traducerea, doar a celei de-a doua părți a comentariului, și Benet a ridicat din umeri cu un zâmbet enigmatic. Am schimbat o privire cu Guillaume și i-am comentat în oil:

— Cred că o știe deja.

— Atunci, discută prima supoziție, a conchis francul, brusc interesat. Spune-i să ne descrie cum era abatele.

Dar Benet a spus că poartă veșminte de vară și că simte frigul în galeria abației cufundate în valea aceea abruptă, de-acum fără soare, și a cerut să ieșim. Guillaume, care observase privirile bănuitoare ale călugărului, s-a gândit că teama de a fi auzit va stăvili limbușia bărbatului și a acceptat încântat.

Am urcat pe un drumeag șerpuitor care ne-a condus pe o coastă a muntelui până la o pădurice de pini luminată de soarele după-amiezii. De la înălțimea aceea se zărea la picioarele noastre, așternută, toată abația și, de îndată ce Benet a constatat că eram complet singuri, s-a așezat pe o piatră. Am făcut la fel și, văzând că bărbatul își expunea fără nici o grijă părțile rușinoase, pe care rasa lui scurtă le descoperea la căldura blândă a soarelui, am hotărât să-mi schimb locul în mod discret.

Eram scandalizată; călugării adevărați, nobilii, de-abia își arătau mâinile și fața. Omul acela era un păcătos care căuta poate să ne provoace.

– Zice că vrea să știe de ce întrebați, cui îi veți povesti și cine va face uz de ceea ce va spune el, am tradus eu pentru Guillaume.

Acesta m-a pus să-i răspund că abatele Ordinului Cisterci-enilor dorea să găsească povara de pe cel de-al șaptelea catâr și că el nu avea de ce să repete nimănui ceea ce ne va spune.

– Jurați-o pe mântuirea sufletelor voastre, izbucni călugărul când auzi aceasta.

Guillaume era atât de nerăbdător să afle ceea ce dorea să ne povestească bărbatul, încât m-a pus și pe mine să jur odată cu el.

– Abatele Peyre îl ura pe contele de Toulouse pentru disputele pe care le purtau din pricina veniturilor și a beneficiilor care, după părerea lui, aparțineau mănăstirii și care îi erau luate cu japca. Și el spunea că domnul conte era eretic, că îi ocrotea pe ovrei și că dorea să distrugă Biserica catolică, a trântit-o Benet cu pofta celui care se stăpânise multă vreme și a continuat: Avea o fire răutăcioasă și, când se supăra, își abătea nuiua pe spinarea călugărilor mireni.

– Atunci, contele de Toulouse s-a săturat de el și a poruncit să fie asasinat, răspunse Guillaume. A apărat Biserica de la Roma și a murit ca un martir. Este un sfânt.

Am avut mare grijă să traduc cu emfază ultima parte, știam că stăpânul meu voia să-l provoace pe călugăr. Eu mă delectam cu această poveste; era ceva necurat la mijloc și mă rodea curiozitatea.

– Dacă e sfânt, îl vor face patronul celor care scutură pomii cu prăjina, răspunse Benet cu ironia sa meridională. Și prima lui minune va fi aceea că tocmai contele de Toulouse l-a făcut pe el martir mulțumită unor călăi franci.

– Ce spuneți? exclamă Guillaume.

Zâmbetul călugărului a lăsat să se vadă satisfacția pe care i-o pricinuia uimirea tânărului și și-a depărtat și apropiat picioarele lovindu-și genunchii unul de celălalt și scoțând la iveală ceea ce îi plăcea atât de mult să-și arate, în semn de încântare.

– Că am străbătut Occitania, din Aquitania până la Montpellier și de la Albi la Narbonne, storcându-i de biruri pe țărani și căraușii, în primul rând, ai nobililor, în special ai contelui de Toulouse, și apoi ai episcopilor și abaților, mulțumită cărora am obținut acest sfânt loc de retragere și cunosc toate accentele cu care oamenii de pe aici se vaită când trebuie să plătească. Ei nu erau de-ai noștri. Erau franci.

– Cum ați aflat? a întrebat Guillaume, care era cu sufletul la gură. Au vorbit?

– Da, cel care comanda, același care l-a străpuns pe martir, le-a poruncit alor săi, când aproape că le căzuserăm în spinare, să ne dea la o parte. Îmi amintesc că vorbeau ca noi.

– Se spune că asasinul a fugit la Beaucaire, dar nu l-a arestat nimeni. Mă gândeam să cercetez acolo.

– Scuțiți-vă călătoria, a spus Benet, zâmbitor. Nu veți găsi nimic; acolo se vorbește occitana.

– Să-mi relateze cum s-au întâmplat lucrurile, mi-a cerut Guillaume.

Călugărul, tânjind poate după vremurile de demult, a povestit cu lux de amănunte, gesticulând, atacul și felul în care călugării s-au văzut depășiți de cavaleri, precum și despre rana mortală a abatelui.

– Cum era călărețul care l-a ucis?

– Era înalt, avea pusă viziera la coif, fără însemne, cu o mantie de piele și călărea un puternic *destrer*¹ de mai multe culori.

– Și ceilalți patru?

---

¹ De la *destre*, însemnând *mâna dreaptă* în franceza veche. Denumeste un cal de luptă, ținut de scutier cu mâna dreaptă atunci când călărețul nu era în șa. (n.tr.)

– Se supuneau și se observa, după caii pe care îi călăreau, după înfățișarea și atitudinea lor, că erau inferiori primului.

– Ce aveți de spus despre rana lui Peyre? Nu pare normală.

– Așadar, ați văzut-o...

– Da.

– N-am putut vedea când l-au rănit. A fost foarte iute, dar mi-am dat seama după aceea, când i-am scos sulița.

Guillaume a căzut pe gânduri, iar eu nu știam despre ce vorbeau. Ce o fi avut deosebit rana aceea?

– Abatele Pons din Saint-Gilles spune că sfântul Peyre clama că până când unul dintre legați nu își va vărsa sângele nu se va putea răpune erezia...

Stăpânul meu schimbă brusc subiectul, fără îndoială cu intenția de a-l provoca din nou pe Benet și ca acesta să-și dea drumul până la capăt la limba și așa destul de slobodă. Călugărul pufni, pentru ca numaidecât să râdă cu poftă.

– Abatele Pons habar nu are cum era „sfântul“ lui, nici nu cred să-l fi văzut vreodată în viață și, firește, nici nu i-a savurat nuiaua. Eu chiar am gustat din blidul ăsta, nu degeaba am făcut cale lungă cu bunul abate Peyre și nu l-am auzit spunând așa ceva.

– Așadar, Pons din Saint-Gilles nu-l cunoștea pe Peyre de Castelnou?

– Sigur că nu! a exclamat enervat călugărul. Când „sfântul“ trăia, el era Pons din Poblet, iar abatele din Saint-Gilles era Rainier, un benedictin care a murit în mod ciudat la puțin timp după venirea unor misterioși călugări italieni care își petreceau timpul în spițerie și care s-au ocupat de cadavrul martirului, fără îndoială ca să-l facă sfânt. Și de ce credeți că, deși era abate la Fontfroide, a fost îngropat la Saint-Gilles?

I-am tradus stăpânului meu vorbăria înflăcărată. Guillaume își ascundea satisfacția pe care i-o producea faptul că reușise să-l facă pe călugărul acela, care nu își pierduse comportarea de mercenar fanfaron, să dea drumul la tot ce păstra în el și a ridicat din umeri, știind că omul de-acum nu mai putea să tacă.

– Păi, pentru că abația Fontfroide este departe de drumuri, adăpostită între munți și nu este potrivită pentru înălțarea cuiva la rangul de sfânt. Saint-Gilles este un loc de trecere, de pelerinaj, și cu un martir mirosind a sfânt și un abate prostănac slăvind virtuțile acestuia fără măcar să-l fi cunoscut și fără să se fi consacrat pe deplin slujirii ca abate al Ordinului Cisterciencilor, afacerea cu cele sfinte o să meargă bine...

Și așa a tot trăncănit până la apusul soarelui.

*„La ost fo meravigliosa e grans, si m'ajut fes:
vint melia cavaliers armatz de totas res,
e plus de docent melia, que vilas que pages.“*

[Mare era oștirea, pe cinstea mea, și neobișnuită:
douăzeci de mii de cavaleri complet echipați
și peste două sute de mii de țărani și oameni simpli...“]

Cântecul cruciadei, II-13

CARRCASSONNE, 2 AUGUST

Nu am putut înțelege atunci de ce Guillaume, contrar obiceiului său, a fost tăcut și gânditor în timpul drumului de la Fontfroide la Carcassonne. Înainte de a pleca, i-am interogat pe alți doi călugări, care fuseseră și ei de față la atac, fără să obținem mai multe informații decât cele oferite de către Benet.

Dar ce o fi spus acesta de l-a făcut pe Guillaume să chibzuiască atât de mult? Eu am tradus conversațiile și nu mi s-a părut nimic deosebit de misterios și, în afară de felul sarcastic de a vorbi al fostului mercenar, totul mi s-a părut că seamănă cu povestea deja cunoscută a asasinării abatelui Peyre de Castelnou.

Când am ajuns la destinație, drumul a luat-o în sus spre culmea unei coline și am rămas cu gura căscată privind spectacolul

care se întindea la picioarele noastre. Mii de corturi, bivuacuri și mici focuri care își înălțau coloanele de fum se întindeau pe mile și mile de teren undulat, înconjurând un impresionant oraș apărat de ziduri; era foarte mare și era cocoțat pe o colină care îl situa destul de mult deasupra asediatorilor. Noi am ajuns pe drumul dinspre Narbonne și dincolo de oraș străluceau apele fluviului Aude. Orașul era fără îndoială foarte prosper, căci, în afară de puternicele sale ziduri și șanțuri, se prelungea cu două mari burguri, unul înconjurat de ziduri la sud și un altul mai recent la nord-est, spre fluviu, apărat doar de rambleuri și palisade de piatră și lemn cu turnuri la porți.

Am ajuns la Carcassonne în 2 august, o zi după oștire, dat fiind că în ciuda plecării noastre târzii din Béziers și a vizitei la Fontfroide, călărind cu puține bagaje, recuperaserăm aproape tot timpul față de infanteria lentă și mașinăriile de luptă.

Era duminică și, respectând ziua Domnului, nici asediații, nici asediatorii nu luptau și acolo, pe ogoare, în vii și pădurici, și-au așezat tabăra în condiții mai bune sau mai proaste peste două sute de mii de suflete. Spectacolul era uluitor, dar desfășurarea nu părea să-l impresioneze pe Guillaume, care și-a îmboldit calul ca și cum s-ar fi grăbit, iar eu a trebuit să-l urmez imediat. Întrebând, am ajuns cu o relativă ușurință la zona francilor și la corturile clanului Montfort, pe care se înălțau stindardele cu un semeț leu rampant. Eficientul Jean ne-o luase înainte cu trupele lui Guillaume și corturile erau montate lângă cele ale slugilor. Stăpânul meu era în continuare ciudat și, când ne-am legat caii, a început să pipăie și să mângâie șeile, căzut pe gânduri. Mi-a spus că el avea ceva de făcut, și eu să mă duc să dau o raită prin tabără. Peste cămașa de zale purtam o tunică având leul și crucea roșie corespunzătoare, brodată.

— Cu aceste blazoane și cu buna voastră stăpânire a limbii oil, nu trebuie să vă temeți de nimic, mi-a spus el.

Era ciudat să mă plimb singură printre bărbați având siguranța de a fi unul oarecare dintre ei. Era o tabără pestriță și nobilii își etalau emblemele pe corturi, delimitând prin culorile

proprii terenul ocupat de trupele lor. Cei mai bogați, precum contele de Nevers, de Saint-Paul sau ducele de Burgundia, aveau pavilioane frumoase cu covoare moi, tapiserii și mățasuri. Pe mine mă încântau animalele bune de călărit și mă delectam oprindu-mă la grajdurile marilor nobili ca să admir ținuta frumoasă a cailor. Erau de diferite tipuri, de la *destrers* grei și puternici, antrenați pentru ciocniri în luptă, până la frumoșii și ușorii roibi de plimbare.

Cu toate acestea, mi-am dat curând seama că până și în noua mea condiție trebuia să mă păzesc. Ca tânăr efeb, trezeam interesul și al anumitor bărbați și așa o dovedeau prin fluierături și comentarii. Un scutier a reușit chiar să-mi pipăie fundul și, când mi-am dus mâna la pumnal, a plecat râzând în hohote.

Tabăra era ca un oraș imens, instalat la o distanță prudentă de porțile orașului ca să evite atât săgețile, cât și atacul prin surprindere al cavaleriei occitane. Începuseră a se construi câteva palisade și mici șanțuri în anumite locuri în care se stătea de strajă și, cu toate că nu se lucra în ziua aceea, dulgherii aveau totul pregătit pentru fabricarea pieselor și asamblarea mașinărilor de război.

Dar oamenii erau veseli; era duminică, toți dobândiseră ceva pradă la Béziers și, convinși că luni va avea loc o luptă, se grăbeau să se bucure de moment. Știau că, dacă vor muri a doua zi, în calitate de cruciați, vor merge la ceruri oricât de mult ar fi păcătuیت. Așadar, încercau să profite la maximum de cele ce aveau să fie poate ultimele lor clipe în această vale a plângerii, căutând râsetele și plăcerea.

Chervanele cârciumarilor și ale țiitoarelor, instalate în zone strategice, nu mai pridideau cu atâta treabă; arama, argintul și chiar aurul, dar și diferite mărfuri provenite din spolierea orașului Béziers treceau cu rapiditate dintr-o mână într-alta. Erau cântări, dansuri și chiar câte o încăierare. Am văzut două femei care, după boieli, trebuie să fi fost prostituate; să băteau în praf, în mijlocul unui cerc de bărbați care râdeau, vociferau și puneau rămășaguri, de parcă ar fi fost vorba despre o luptă

de cocoși. Din când în când, femeile își smulgeau câte o piesă de îmbrăcăminte terminând practic goale și, în ciuda redusei mele experiențe în astfel de treburi, am dedus în curând că nu se băteau și nici nu se zgâriau cu ferocitatea pe care o proclamau țipetele și gesturile. Era o încăierare măsluită care incita, pe deasupra, la negoțul desfrâului; cineva urma să obțină multe parale atât din rămășaguri, cât și din vânzarea trupurilor.

Atunci m-am întrebat ce caut eu acolo. Când mă gândeam că sunt Pierre, simțeam dorința de a trăi, de a învăța, de a privi tot ce era nou, bun sau rău. Dar când îmi aminteam că înainte am fost Bruna, Doamna Privighetoare, mi se rupea inima de amărăciune și doream să vină sfârșitul zilelor mele.

Atunci, m-a cuprins o dorință arzătoare și nestăvilită de a plânge și a mă ruga pentru ai mei și am vrut să mă refugiez în cortul lui Guillaume. Dar mi-am dat seama că nu știam să mă întorc la el și, după ce m-am orientat luându-mă după zidurile orașului, am pornit-o printre bivuacuri până unde credeam că se află corturile nobililor franci. Curând, am priceput că străbăteam o zonă a tâlharilor. Erau adunați în jurul unor mici focuri și întreaga lor avere consta din legăturici de lemne, blide în care își fierbeau legumele și slănina, oale pentru apă, pâine și o desagă în care încăpeau puține lucruri. În jurul focurilor erau femei, chiar și copii; toți umblau desculți și erau îmbrăcați cu ceva mai mult decât pielea. Era o adunătură de scursuri care nu aveau nimic la locul lor de origine, motiv pentru care nu puteau pierde nimic. Cruciada era marea lor ocazie de a se hrăni fără prea multă trudă și, dacă erau norocoși, aceea de a obține o pradă care să le îmbunătățească soarta pe acest pământ. Sau moartea, care fără îndoială îi va situa într-un cer mult mai îmbietor pentru ei decât pentru bogați.

Cu toate că se aflau acolo abia de două zile, locul acela era dezgustător. Aglomerarea de oameni, căldura și excrementele umane care se acumulau permiteau respirația doar la adierea vântului. Nobilii și trupele acestora își făceau nevoile în grajduri, care se curățau în fiecare zi, băligarul fiind transportat

departe. Nimic din toate acestea nu se întâmpla în tabăra tâlhărilor, pe care, fiind obișnuiți cu promiscuitatea în locurile lor de origine, nu-i deranja să defecheze și chiar să facă dragoste de față cu ceilalți, și încă în plină zi. Și acolo curgea vinul și mi-am dat seama că eu, purtând veșminte luxoase și fiind încălțată cu cizme, eram în pericol în locul acela. Chiar și pumnalul pe care îl aveam la cingătoare era râvnit de oamenii aceia. Deodată, mi s-a năzărit gândul că m-aș putea întâlni cu cei care m-au atacat la Béziers; Guillaume nu avea să-mi vină în ajutor de data aceasta, iar ei se vor răzbuna pe mine pentru tovarășii lor. Îmi dorisem foarte mult moartea, dar, când mi-a venit gândul că aș putea muri în mâinile acelor indivizi, m-a luat groaza, chiar și greața. Credeam că toți mă privesc și, nevrând să alerg, am început să grăbesc pasul ca să ies de acolo, dar în loc de asta, pătrundeam din ce în ce mai adânc în acel gigantic bârlog al hoților. Nu înțelegeam bine jargonul lor. Era limba oil, dar plină de expresii argotice, însă am știut că vorbeau despre paj. Se strigau între ei și fluierau ca să se prevină, pentru ca vecinii lor să fie atenți la mine. Eram foarte neliniștită. Am grăbit și mai mult pasul, aș fi dorit să fiu invizibilă, dar acum aveam deplina convingere că mă priveau cu toții și unii își băteau joc printre hohote de râs. Or fi văzut oare frica din ochii mei?

Acela a fost momentul când m-am întâlnit față în față cu un bărbos enorm, îmbrăcat doar cu un șorț de piele și având o măciucă la cingătoare, care îmi tăia calea. A început să mă ia la rost pentru înfățișarea mea îngrijită și efeminată. S-a format un cerc de curioși și amenințarea mâinii mele pe pumnal nu părea să-l intimideze câtuși de puțin. Curând, mă insulta pe față printre râsetele privitorilor de pe margine și apoi a trecut la ghionți. Am privit în jurul meu calculând unde ar putea fi un gol și, dintr-un salt, m-am strecurat printre oamenii aceia. Nimeni nu m-a prins și am început să alerg cât mă țineau picioarele.

S-a produs o mare hărmălaie, strigătele creșteau, ca și râsetele, și mulți s-au repezit în urmărirea mea. Cursa a durat

puțin; imediat am dat peste câțiva care mă așteptau cu brațele deschise. Era sfârșitul. Printre râsete și batjocuri, strângeau cercul din ce în ce mai mult în jurul meu. Am simțit că o labă mă prindea de ceafă și am văzut cum zdrahonul care mă opriase mai înainte își făcea drum până la mine.

– Mai întâi o să ne dai tot ce ai asupra ta, a spus el.

Când s-a pornit să-mi scoată tunică purtând armele clanului Montfort, am început să dau din picioare, încercând să mă eliberez cu orice preț de mulțimea de mâini care mă țineau. Știam ce mă așteaptă când aveau să vadă că sunt femeie. Îmi dorisem moartea, dar nu o voiam în momentul acela și, cu atât mai puțin, într-un fel atât de umilitor și de oribil.

Am pierdut pumnalul, cingătoarea, cizmele. Disperată, mă zbăteam din toate puterile strigând „Săriți!“ știind prea bine că nimeni nu-mi va veni în ajutor și că aceasta nu îi făcea decât să râdă și mai mult. Mii de labe mă atingeau, le miroseam răsuflarea, duhoarea de vin, sudoarea, ura pe care o simțeau pentru seniorii care îi exploatau și pe care înfățișarea mea le-o amintea. Doar cămașa de zale apăra secretul feminității mele și am văzut zâmbetul știrb, triumfător al tipului care m-a agresat primul, având de gând să o smulgă de pe mine. Dar, deodată, cineva îl apucă strâns de mână, în vreme ce un glas profund spunea într-un argou pe care de-abia l-am înțeles:

– Opriți-vă, proștilor!

Era un bărbat solid, de vârstă mijlocie, care părea foarte puternic. Purta veșminte din țesături scumpe, dar neîngrijite și m-am gândit că proveneau din Béziers. Avea părul lung încins cu un fel de cerc de aramă care semăna cu o coroană, purta spadă și în spatele lui au apărut alții care păreau să-l secondeze. Mi-au dat drumul și am căzut grămadă la pământ. Asudam și inima îmi bătea năvalnic.

– Sunteți nebuni! se răsti din nou la ei bărbatul cu vocea lui puternică. Vreți ca nobilii să ne atace la noapte și să ucidă o mie dintr-ai noștri din pricina acestui paj nenorocit?

– Nimeni nu trebuie să afle, a spus cel care îi conducea pe agresori.

– Nefericitele! a răspuns șeful. Înainte de apusul soarelui, zece dintre cei care se află aici vor fi dat deja fuga să le povestească preoților, iar aceștia, lui Simon de Montfort.

Ridicată pe jumătate de jos, am putut vedea impresia pe care un asemenea nume le-o pricinuia acelor oameni.

– Este cel mai dur și mai curajos dintre cruciați, a continuat bărbatul. Nu vedeți leul său rampant pe tunica acestui băiețandru? Va veni mai degrabă pentru onoarea sa decât ca să-l răzbune pe acest amărât și va face măcel. Dați-i băiatului totul înapoi!

Se lăsă o mare tăcere în vreme ce se priveau unii pe alții și, puțin câte puțin, ascultători, au venit să depună la picioarele mele tot ce furaseră. Bărbatul acționa ca un rege și fără îndoială avea putere de viață și de moarte asupra acelor oameni.

– Îmbrăcați-vă, stăpâne, mi-a spus el cu ochii mijiți într-o privire pătrunzătoare și pe un ton ironic.

Eu m-am îmbrăcat, în vreme ce unii și alții îi șopteau la ureche. Când am terminat, m-a apucat de braț, m-a condus printre oamenii aceia și a început să-mi vorbească.

– Eu vă voi duce înapoi teafăr și nevătămat la locul unde se află nobilii.

Am pornit-o la drum escortați de către cei care păreau a fi garda lui și mi-a spus numaidecât:

– Mulțumiți-i Vulpoiului, Regele Tâlharilor, pentru norocul vostru. Și aduceți-o la cunoștință seniorului vostru, Simon de Montfort.

– Mulțumesc, am îngăimat eu.

– Dar să știți că îmi datorați viața, a spus el cu o voce și mai joasă, și toată lumea trebuie să-și plătească datoriile față de Regele Tâlharilor.

Eu nu am discutat, nu doream decât să mă aflu în cortul lui Guillaume.

– Mi s-au spus două lucruri foarte interesante. Coborî și mai mult glasul și se opri să-mi șoptească la ureche: Primul este că sunteți din Béziers, poate singurul dintre locuitorii săi care și-a salvat viața.

L-am privit uimită. Mă recunoscuseră și fără îndoială o fi știut deja povestea cu Guillaume care m-a salvat cu prețul vieții a doi dintre oamenii lui.

– Așadar, a fost cineva din clanul Montfort care nu i-a dat ascultare abatelui Ordinului Cistercienilor... Măi să fie, ce întâmplare! Și, în plus, mai e ceva...

Am tăcut din nou și am privit ochii albaștri spălăciți, reci ai bărbatului.

– Unul a vrut să vă răsucească, acum o clipă, în timpul hărmălaiei, părțile rușinoase. Și nu le-a găsit.

Scoase un hohot de râs, iar buzele lui au șoptit prin părul care îmi acoperea urechea:

– Vulpoiul știe deja trei secrete: sunteți femeie, ați scăpat cu viață de la Béziers și a fost grație unui Montfort.

*„Cant l'apostolis saub, cui hom ditz la novela
que sos legatz fo mortz, sapchatz que no'lh fo bela.“*

[„Când i s-a dat Papei vestea că legatul său
(Peyre de Castelnou)
a fost asasinat, a rămas foarte consternat.“]

Cântecul cruciadei, I-5

În timpul drumului de la Fontfroide la Carcassonne, Guillaume de Montmorency, taciturn, se ruga în liniște, cerând să se înșele.

Cercetarea lui îi amintea un vis neliniștitor în care el pătrundea adânc într-o ceață deasă ca să vâneze un porc mistreț și, când a crezut că are animalul în bătaia armei și avea de gând să-l străpungă cu sulița, descoperirea că era crupa calului său și că era cât pe-acți să și-o împlânte în propria spinare.

Povestea aceea afurisită de căutare a documentelor de pe cel de-al șaptelea catâr devenise un coșmar identic cu cel din vis. Concluziile cercetării sale îl copleșeau.

La sosire, luă iute o gustare în cortul pe care atât de eficient îl montase Jean și, după aceea, îl trimise pe Pierre să caște gura prin tabără. Se duse să-și prezinte omagiile unchiului său

Simon și, de îndată ce se întâlnește cu vărul său, îi spune acestuia să-l însoțească în cort, pentru că trebuia să-i vorbească.

— Călărești deja de câțiva ani acel frumos *destrer* breton cu mai multe culori, îi spune el de îndată ce a fost sigur că nu-i aude nimeni.

— Bineînțeles, vere! răspunse acesta zâmbind. Este un animal bun, în vârstă de șase ani și ne-a însoțit în aventurile noastre. De ce mă întrebi?

Guillaume îl privi, foarte serios, în ochi.

— Pentru că ești stângaci ca și cavalerul care l-a străpuns pe la spate pe legatul Peyre de Castelnou. Nici acela nu vorbea occitana și călărea un animal la fel cu al tău. Iar asasinatul s-a petrecut exact în acea lună ianuarie, în urmă cu un an și jumătate, când tu o porniseși într-un nesăbuit pelerinaj la Santiago de Compostela¹. Ți-am spus să nu te duci — nu iarna —, dar tu ai insistat, pentru ca după aceea să te întorci spunând că trecătorile din munți erau impracticabile. Eu mă văitam cum de putea vărul meu să comită o asemenea prostie. Nu era o prostie, era o scuză.

Amaury de Montfort îi susținu privirea în tăcere.

— Tu l-ai ucis, îl acuză Guillaume încercând să găsească răspunsul în albastrul profund al ochilor vărului său.

— Da, eu am fost acela, răspunse el fără să se tulbure.

Guillaume s-ar fi așteptat ca vărul său să nege, să-l convingă că se înșală, dar acesta accepta senin vinovăția pentru monstruoșitatea aceea. Surprins de calmul aparent al lui Amaury, rămase tăcut câteva clipe, în vreme ce gândurile i se îngrămădeau în minte. Cum putea să se arate atât de liniștit fiind răspunzător pentru o asemenea crimă și pentru consecințele îngrozitoare provocate de aceasta? Crescuse alături de vărul

¹ Oraș în nord-vestul Spaniei, în provincia Coruña din Galicia, loc de pelerinaj la catedrala care adăpostește mormântul apostolului Iacov, fiul lui Zevedeu și frate al sfântului Ioan Evanghelistul. Santiago este numele consacrat în spaniolă pentru acest apostol, considerat patronul spiritual al Spaniei. (n.tr.)

său, credea că îl cunoaște și își spusese că fapta aceea nu era caracteristică pentru el.

– Dar, atunci, toți oamenii aceia din Béziers au murit din pricina unei minciuni, au murit degeaba! exclamă el.

– Și dacă ucigașul năimit ar fi lucrat pentru contele de Toulouse, ar fi murit pentru ceva? răspunse Amaury, care fără îndoială își mai pusese și înainte această problemă.

Guillaume îl privi uluit, mut. Vărul său nu obișnuia să fie foarte subtil, dar în momentul acela îi părea de-a dreptul cinic. Vorbea despre mai mult de douăzeci de mii de persoane masacrate cu doar câteva zile mai devreme. Și nu vor fi ultimele.

– Eu am ucis doar un singur om, vere. Părea că i-ar fi citit gândurile. Eu răspund în fața lui Dumnezeu doar pentru unul, zâmbea el, și, în plus, grație mie, îl vor face sfânt.

– Dar...

– Și asta s-a întâmplat înainte de cruciadă..., Amaury își lărgi zâmbetul și continuă: ...și cum ne sunt iertate toate păcatele...

– Aceste vorbe nu sunt ale tale.

– Ce importanță are ale cui sunt? Trăim vremuri excepționale și noi suntem instrumentele lui Dumnezeu.

– Sau ale diavolului.

– Ale lui Dumnezeu, vere. Noi suntem cu Dumnezeu.

– Și în ce planuri ale lui Dumnezeu a intrat asasinarea lui Peyre de Castelnou?

– El este de-acum un martir al Bisericii. Moartea lui va da roade imense pentru creștinătate.

– Asta este ceea ce spune abatele Ordinului Cisterciencilor..., nu-i așa?

– Da, asta spune, replică Amaury, cu convingere.

Guillaume privi curios de această dată chipul vărului său. Era sigur de ceea ce spunea; nu avea remușcări; el doar executa o parte dintr-un plan mult mai amplu, de o imensă importanță, pe care nici măcar nu era în stare să-l prevadă. Avea ceea ce se numea credință.

Credință în clanul Montfort, credință în tatăl său Simon, credință în abatele Arnaut, credință în ceea ce reprezenta acesta și, bineînțeles, credință în Dumnezeu. Un Dumnezeu pe care alții i-l conturau.

Acum se potriveau multe dintre piesele enigmei. Arnaut îi încredințase găsirea documentelor, dar nu și a instigatorului la asasinat, pentru că însuși abatele Ordinului Cistercienilor era acela. Dar părea să nu-și facă griji dacă, în bună logică, cercetând în căutarea obiectului, ar găsi și executantul. Pentru că acesta era însuși vărul său, și Arnaut știa cât de unit era clanul Montfort și, în special, cei doi tineri. Fără asasinarea lui Peyre de Castelnou și fără vina atribuită contelui Raimond de Toulouse, fără acel „casus belli”¹ nu s-ar fi obținut niciodată adeziunile necesare pentru a alcătui o oștire cruciată de o asemenea mărime. Cu siguranță, nici măcar papa Inocențiu al III-lea nu ar fi aruncat anatema asupra contelui, proclamând cruciada. Sanctificarea lui Peyre de Castelnou fusese hotărâtoare pentru obținerea de ajutoare și aceasta se întemeia pe împrejurările morții sale ca un martir și pe faptul că, atunci când cadavrul său fusese mutat după câteva luni „în mod întâmplător”, acesta nu era putrezit, răspândind „miros de sfințenie”. Își aminti de călugării italieni care, tot „din întâmplare” și la o dată atât de ciudată ca luna ianuarie, erau în trecere prin Saint-Gilles pentru ca abatele să le încredințeze pregătirea cadavrului. Și, așa cum a subliniat călugărul Benet, a fost tot o întâmplare ca abatele din Saint-Gilles, care în ianuarie se bucura de o sănătate excelentă, să moară pe neașteptate în februarie, odată cu vizita lui Arnaut la abație. Cu cât se gândea mai mult, cu atât mai mult se minuna Guillaume de măreția planului. Era o înșiruire de mici evenimente care la rândul lor provocau altele mai mari și care modificau lumea cunoscută.

¹ În latină, act de război, act de natură a provoca un război, a declanșa un conflict armat. (n.tr.)

– Și cu ce se alege clanul Montfort după toate astea? vru să știe Guillaume. Acum îmi poți povesti totul. Ce ne oferă abatele Ordinului Cistercienilor?

– Domeniile vicontelui Trencavel: Carcassonne, Béziers și Albi și, posibil, comitatele Toulouse și Foix.

Guillaume îl privi surprins. Excomunicarea unui nobil aducea după sine depozitarea sa de proprietăți și trecerea acestora în stăpânirea cuiva demn în ochii Bisericii, autorizat și sprijinit de aceasta. Dar, în general, era doar o armă pentru a-i supune pe nobili; nu se ducea până la ultima consecință și se încheia printr-o negociere al cărei rezultat era întoarcerea oilor rătăcite în țarc. Iar vărul său vorbea de teritorii imense care le includeau pe ale contelui de Toulouse, reprimat recent în sânul Bisericii de la Roma și care însoțea cruciada. Planurile legatului erau cu bătaie lungă; în curând avea să-l excomunică din nou pe contele Raimond al VI-lea.

– Dar nu li s-ar cuveni mai degrabă nobililor de rang înalt, precum ducele de Burgundia, contele de Nevers sau cel de Saint-Paul?

– Totul este gândit, zâmbi Amaury. Aceștia sunt bogați și se află aici cu destul de multă neplăcere. În realitate, nu le surâde câtuși de puțin să vadă că un nobil la fel de mare ca și ei este depozitat așa, atât de ușor. Îi face să se simtă mici și consideră că aceasta este împotriva dreptului feudal. Își vor supraveghea din nou posesiunile de îndată ce se va încheia angajamentul lor pentru patruzeci de zile în slujba cruciadei. De-altfel, legatul papal îi va cere noului viconte să rămână personal la Carcassonne cu trupele sale și cu cei pe care îi va putea recruta, rezistând toată iarna, până la vară, când cruciații se vor întoarce din nou.

– Totul pare gândit după gustul tatălui tău.

– Da, al tatălui meu și al moștenitorului său.

– Tu, Amaury de Montfort.

– Da, și al viitorului episcop de Toulouse: Guillaume de Montmorency. Zâmbitor, Amaury își puse mâna dreaptă pe

umărul vărului său și continuă: Fiul fratelui mamei mele. Cel mai ager la minte, cel mai cult din familie, cel mai bun jucător de zaruri...

Amaury începu să râdă, amintindu-și fără îndoială aventuri din trecut.

– Cred că abatele Ordinului Cistercienilor este un jucător mai bun decât mine, spuse Guillaume căzut pe gânduri. Și el folosește zaruri măsluite.

Vărul său ridică din umeri, amuzat, ca să râdă din nou în hohote.

– Îți închipui cum ar fi dacă l-am invita la o partidă?

– Ce anume conțin documentele acelea pe care i le-ai furat lui Peyre? întrebă Guillaume fără să i se alătore la râsete.

Amaury îl privi cu teamă.

– Nu știu, răspuse el. Abatele Ordinului Cistercienilor nu a vrut să vorbească niciodată despre asta.

– De ce voia să o omoare pe Doamna Privighetoare?

– Nici asta nu știu.

Amândoi se cufundară într-o tăcere adâncă și, după puțin timp, Amaury, punând de data aceasta amândouă mâinile pe umerii vărului său, îi spuse:

– Guillaume, întotdeauna ai fost rebel și iscoditor. Ajunge cu întrebările, pentru moment nu voi mai răspunde nimic. Noi, clanul Montfort, avem o înțelegere cu Arnaut Amalric, abate al Ordinului Cistercienilor și legat papal. Este o înțelegere foarte bună și acum e rândul nostru să ne supunem. Se riscă mult; este un joc periculos, dar premiul e mare. Abatele spune: „Tot ce nu trebuie să știi și pe care nu îl știi nu îți va dăuna niciodată“. Eu nu sunt atât de isteț ca tine, dar pot citi o amenințare în această frază. Îndeplinește-ți partea de obligație, fii supus și nu mai pune întrebări; știi deja prea mult. Relaxează-te și odihnește-te, mâine vom intra în luptă și noi, clanul Montfort, va trebui să demonstrăm că suntem demni de soarta noastră.

– Eu nu voi lupta mâine.

– De ce? Este marea bătălie pe care am așteptat-o de când eram copii.

– Acesta nu e un război drept.

– Și ce înseamnă un război drept?

Guillaume era bun la Drept și Dialectică, putea să răspundă, dar nu o făcu. Nici măcar nu știa dacă vărul său întreba cu candoare sau doar pentru ca întrebarea să rămână plutind în aer. La tăcerea lui, Amaury trase de el, îi dădu una dintre îmbrățișările sale de urs și un sărut pe fiecare obraz.

– Nu i te împotrivi abatelui, Guillaume, îi spuse el. Știi prea multe și trebuie să-i fii credincios. Te iubesc, vere, și nu vreau să pățești nimic rău.

*„Mais li baron de l'ost se son tant esforsetz
que lo borc lor an ars trastot tro la ciptetz
que l'aiga lora n touta, qu'es Audes apeletz.“*

[„Dar baronii din oștire s-au străduit atât de mult
încât au incendiat burgul, prefăcându-l în cenușă,
iar din râul numit Aude și apele i le-au luat.“]

Cântecul cruciadei, III-25

Întâlnirea mea cu tâlharii m-a sleit atât de tare, încât am dormit un somn cum nu se poate mai adânc, fără să-mi amintesc amărăciuni, temeri și nici speranțe, dar în zori m-am trezit de strigăte, de zgomotul potcoavelor, de nechezatul cailor. Se crăpa de ziuă și tabăra se pregătea de atac. Am văzut că stăpânul meu își spăla fața cu apa dintr-un lighean care era în cort și, ridicându-mă dintr-o săritură, m-am dus să-l ajut să se echi-peze; cămașa de zale, pintenii și tunica având leul roșu rampant al clanului Montfort, deoarece, cu toate că el este un Montmorency, era supus unchiului său Simon și lupta sub însemnele acestuia. Nu părea vesel și, cu toate că și-a încins spada și pumnalul, mi-a spus:

– Azi, tu și cu mine vom vedea bătălia de pe colină.

S-a dus să ia micul dejun cu conducătorii clanului și le-a dat instrucțiuni oamenilor săi să lupte sub ordinele lui Amaury. La întoarcerea sa, ne-am suit pe cai, dar, în loc să ne îndreptăm spre șes, unde de pe mai multe estrade preoții oficiau slujba pentru diferitele grupuri din armată, ne-am dus spre o colină care oferea o excelentă vedere asupra burgului Saint-Vincent.

Acesta era cartierul care se întinsese spre Nord-Est, dincolo de marile ziduri. Era apărat doar de un șanț și un rambleu încununat cu pereți mici de piatră și palisade de lemn care se înălțau câțiva metri. Se vedea că fuseseră întăriți în mare grabă.

Atacul începuse deja; balistele aruncau zeci de bolovani și de pietre rotunjite asupra fortificațiilor burgului, silindu-i pe cei din Carcassonne să se ascundă, și făceau să sară în bucăți apărătoarele de lemn. Și catapultele, care atingeau o distanță mai mare, azvârleau foc grecesc¹ pe acoperișurile caselor, dincolo de palisade, provocând primele incendii. Mi-am dat seama că toate aceste mașinării erau instalate în partea de Răsărit și așa i-am atras atenția lui Guillaume.

– Atacul va veni din partea aceea, mi-a spus el. Vom profita că soarele, înălțându-se, le va bate în ochi. Pe deasupra, este locul cel mai îndepărtat de zidurile înalte ale orașului; arbaletrierii acestuia nu ne vor putea răni și terenul este plat. Nu trebuie decât să-i nimicim zidurile de apărare.

Am văzut că slujbele se încheiaseră și că de pe platformele lor înalte preoții îi stropeau deja pe combatanți cu agheasmă. Grupuri de călugări aliniați, care purtau cruci în vârful sulitelor, se îndreptau spre burg cântând în cor *Veni creator spiritus*, oștenii s-au alăturat psalmodierii, venind în urma lor. Călugării s-au oprit cu puțin înainte de zona de bătaie a săgeților de pe palisade, dar continuau să cânte de acolo cu voci din ce în ce mai puternice. O făceau cu furie, cu mânie și le insuflau atacatorilor un curaj fanatic. Imediat după aceea, sute de arcași

---

¹ Compoziție utilizată în Evul Mediu de greci și care avea proprietatea de a arde pe apă; servea la incendierea corăbiilor. (n.tr.)

purtând culorile nobililor le-au luat-o înainte și au alăturat săgețile la ploaia de pietre a artileriei. Cum ar fi putut cineva să scoată capul dintre palisadele burgului?

Atunci au început să răsunе flageoletele, tobele, flautele și trompetele într-un vacarm asurzitor care s-a amestecat cu psalmodierile. Era ordinul de atac.

Zeci de grupuri de tâlhari purtând scări înalte s-au năpustit cu mare zarvă spre șanț și, rezemându-le de pereți, au început să se cațere în vreme ce pietre și săgeți continuau să se reverse asupra apărătorilor. Aceștia împingeau scările cu lungi prăjini ca să le facă să cadă, respingându-i cu pietre, lănci și săgeți, dar, expunându-se în bătaia arcașilor cruciați, se prăbușeau răniți. Mulți tâlhari se prăvăleau și ei în șanțuri, dar mult mai mulți reușeau să ajungă pe creneluri și să lupte corp la corp cu cei dinăuntru.

Dar, în același timp, geniștii construiau drumuri de pământ și piatră peste micul șanț, în mai multe locuri, printre care și în dreptul porții dinspre Sud. Apărătorii ocupați cu atacatorii nu puteau face față acestui nou pericol. În câteva minute, grupuri de oșteni, acoperiți cu scuturi, alergau împingând trunchiuri groase de copaci în chip de berbece care aveau să spargă ziduri și porți.

– Fii atent la grupurile acelea de cavaleri ascunși în pădure, Guillaume arăta spre o buclă a drumului spre așa-numita poartă spre Narbonne. Ei așteaptă ca viconte Trencavel să vină în ajutorul asediaților și să-i atace pe cruciați din ariergardă. Se spune că e un cavaler-model. Cu siguranță că va conduce atacul. Țelul lor este să-l ucidă.

– Doar pe el?

– Dacă Trencavel cade, orașul se va preda.

– Nu pare un plan foarte cavaleresc, am răspuns eu, nu-i așa?

Guillaume a zâmbit trist, a ridicat din umeri și și-a îndreptat atenția din nou asupra burgului. Am profitat de concentrarea lui ca să-l privesc; acela era omul care voia să mă omoare, care m-ar omori dacă ar ști cine sunt și, cu toate acestea, compania

lui mă liniștea, mai ales după noua mea întâlnire cu tâlharii. Era un tânăr atrăgător, cu păr blond inelat și ochi albaștri, curioși câteodată, pățimași, altă dată. Era atât de ciudat faptul că mă simțeam în siguranță alături de el...! Dar eu nu aveam pe nimeni pe care să mă sprijin, căruia să-i împărtășesc zbulciul meu și m-am gândit că în alte împrejurări Guillaume ar fi fost un bun confident, dar nici măcar lui nu am îndrăznit să-i povestesc incidentul din ziua anterioară. Aveam atât de multe de ascuns!

– Privește! strigătul lui m-a făcut să tresar. Cei din clanul Montfort vor fi primii care intră în burg! arăta cu degetul și topăia de bucurie ca un copil.

Într-adevăr, un grup de cavaleri care arborau pe flamurile lor leul roșu rampant al clanului Montfort se lansa în galop, sărind printre dărâmături printr-una din breșele zidurilor de apărare. Îi urma un grup numeros de lăncieri pedestri. Când zidurile au ascuns lupta în interiorul lor, Guillaume s-a impacientat.

– Doamne Dumnezeu, ce n-aș da să fiu acolo! șoptea el.

Între timp, restul cruciaților pătrundeau în burg prin alte breșe. Era evident că cei dinăuntru nu vor putea rezista.

– Îi veți ucide pe toți, cum s-a întâmplat la Béziers? am întrebat eu, îngrozită.

– Nu, azi nu.

– De ce? am vrut să știu, curioasă. S-a schimbat cumva ceva în inima voastră?

Cavalerul m-a privit zâmbind pentru îndrăzneala reproșului meu.

– Nu, să nu crezi așa ceva, a răspuns el. Apărătorii burgului Saint-Vincent ne sunt mai de folos fiind în viață, închiși între zidurile orașului Carcassonne, decât morți, afară.

Nu am înțeles și l-am întrebat din priviri.

– Eu voi învăța occitana de la tine, dar tu trebuie să înveți de la mine multe despre război. Ceea ce dorim este ca orașul cu ziduri înalte să se umple de oameni și, dacă sunt răniți, cu atât mai bine. Cucerind acest burg, le vom tăia accesul la

fluviul Aude și la puțurile din Saint-Vincent. Înăuntru nu există decât rezervoare de apă și în curând vor fi patruzeci de mii de suflete închise acolo. Peste câteva zile nu vor putea nici să-și spele rănilor; îi vor devora muștele, duhoarea va fi insuportabilă, se vor îmbolnăvi de vreo molimă și puțin mai târziu vor muri de sete. Doar o ploaie torențială i-ar putea salva.

Atunci am înțeles. Mi-am imaginat cu oroare copii mici însetați. Am vrut să uit și m-am concentrat asupra bătăliei. Porțile orașului erau deschise și prin ele ieșeau și intrau liniștiți tâlhari și oșteni cărând greutate. O fi fost puțin de jefuit, mi-a spus Guillaume, deoarece lucrurile de valoare or fi deja în oraș. Cavalerii au ieșit și ei și au luat-o la galop spre fluviu pentru a pune capăt oricărei încercări de a rezista. Fără îndoială, muriseră mulți din ambele tabere, dar bătălia era câștigată și burgul, aproape în întregime din lemn, începea să fie mistuit de flăcări.

Atunci, mi-am făcut griji pentru Guillaume. De ce nu a vrut să lupte alături de ai săi? Aveam impresia că a făcut-o dintr-o pornire de orgoliu. În realitate, el dorea să intre în luptă. Cum va reacționa oare la acest fapt neîmblânzitul Simon de Montfort? Îl va considera o trădare?

M-am rugat să ies cu bine din necazul acela; viața mea depindea de el. Și, în mod ciudat, mi-am dat seama, în momentul acela, că doream să trăiesc.

*„A un riche baron, qui fu pros e valent
ardit e combatant savi e conoisent
senher fo de Montfort, de la honor que i apent
e fo cons de Guinsestre si gesta no ment.“*

[„Exista un baron virtuos, viteaz și drept,
îndrăzneț, dârz, înțelept și cunoscător,
cu numele de Montfort, senior peste pământuri și onoruri
și era conte de Leicester, dacă zvonurile sunt adevărate.“]

Cântecul cruciadei, IV-35

Guillaume era deja în tabără când s-au întors trupele. Văzându-l pe Jean, credinciosul său scutier, rănit, îi păru rău că nu luptase. Acela era clanul său și ar fi trebuit să fie alături de ei la primejdie; nu avea importanță dacă era o cauză dreaptă sau nu, nu avea importanță dacă erau sfinți sau asasini. Locul lui era alături de ei.

– Tatăl meu vrea să te vadă, îi spuse Amaury. E furios pe tine.

Dacă Guillaume nu voia să se afle față în față cu cineva, acela era Simon de Montfort, dar se îndreptă spre cortul acestuia; era șeful clanului și îi datora ascultare. Cugeta ce să-i spună când îi va striga că, rămânând în ariergardă, dezonorase

familia. Să-i vorbească oare despre scrupulele sale morale cu riscul ca bătrânul să-și piardă încrederea în el?

În cele din urmă, Guillaume hotărî să nu improvizeze nimic și să-i spună adevărul. Simon va înțelege mai bine aceasta decât oricare altă prostie care i-ar putea trece prin minte, dar era un om coleric și trebuia să fie cu grijă. Dacă îl prindea pe picior greșit, dacă își închipuia că acționând cu lașitate pătase numele de Montfort, îl va trimite numaidecât înapoi în Île-de-France¹. Iar acesta era ultimul lucru pe care îl dorea tânărul.

Bătrânul Montfort era gol de la brâu în sus și scutierul său îi spăla câteva locuri învinețite, zgârieturi și mici răni pe care le suferise în luptă. Cu toate că trecuse de 40 de ani, prezenta înfățișarea puternică a cuiva robust de la natură care se antrenează în mod obișnuit pentru război. Corectitudinea și curajul deveneau mai faimoase pe zi ce trecea. A participat la dezastruoasa cruciadă² organizată cu puțini ani înainte de către Inocențiu al III-lea în care venețienii stabiliseră un preț atât de ridicat pentru transportul pe mare încât, ca să-l plătească, cruciații au fost nevoiți să prade orașul catolic Zara³, rivalul comercial al Veneției. După aceea, viclenii marinari i-au debarcat la Constantinopol, și acesta rival al Republicii venețiene, care a fost, la rândul său, atacat și jefuit cu scuza de a îndepărta ortodoxia și de a instala un episcop catolic. Simon a considerat acest fapt drept o infamie și, refuzând să urmeze planul, a plătit din buzunarul său deja secătuit transportul cu alte mijloace al trupelor sale spre Țara Sfântă, de unde s-a întors și mai plin de onoruri și de prestigiu, dar încă și mai sărac.

¹ Veche regiune a Franței, centru al domeniului regal al Capetienilor, având capitala la Paris. (n.tr.)

² Referire la cea de-a patra cruciadă purtată între 1202 și 1204. (n.tr.)

³ Vechi port la Marea Adriatică pe coasta Dalmației, azi orașul Zadar din Croația. (n.tr.)

Lui Guillaume nu i-a plăcut să-l găsească împreună cu mai mulți nobili de rang mai mic, care fără îndoială veneau să-l felicite pentru că a fost primul care a intrat în burg, și nici mai mult, nici mai puțin decât cu abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut. Nu îi putea spune unchiului său adevărul în fața tuturor celor prezenți și orice istorie pe care bătrânul ar bănui-o inventată l-ar face să spumege de mânie. Întotdeauna când avea spectatori, se arăta mai aspru și în ziua aceea părea dispus să-i facă pe privitorii de pe margine să declare în tabără că era la fel de aspru și în rezolvarea unor treburi interne de familie.

– Văd că sunteți ocupat, unchiule, îi spuse Guillaume. Vom vorbi după aceea.

Și făcu stânga-mprejur, vrând să pară discret. Discreție care i-a lipsit cu desăvârșire bătrânului.

– Guillaume! răcni el văzându-l. Veniți aici!

Guillaume de Montmorency se întoarse ca să vadă impunătorul tors dezgolit și fața bărboasă a lui Simon roșie de furie.

– Vreau să-mi spuneți chiar acum de ce nu ați ieșit să luptați!

Și Guillaume a știut imediat că lucrurile mergeau prost, foarte prost. Începu să se gândească iute. Cum să iasă din impas?

– Pentru că eu i-am poruncit să rămână. Toți îl priviră uimiți pe abatele Ordinului Cistercienilor. Puștiul era nerăbdător să intre în luptă, dar a dovedit o mare fermitate, cinstindu-ne pe Papa și pe mine, dându-ne ascultare.

– De ce nu l-ați lăsat să lupte, Arnaut? vru să știe Simon.

– Voi cunoașteți deja o parte din răspuns, dar acești seniori, nu, spuse el arătând spre invitați. Băiatul acesta are o misiune capitală din partea Papei și realizarea ei va fi foarte plăcută Domnului. Acesta este lucrul cel mai important. Dacă mâine ar muri unul dintre noi, ar fi o nenorocire, dar dacă lui i s-ar întâmpla ceva înainte de a-și îndeplini misiunea, ar fi tragic.

– Despre ce e vorba? întrebă unul dintre nobili.

– Nici voi și nici nimeni de aici, în afară de el, nu o poate cunoaște. Este foarte importantă.

Guillaume îl privi pe unchiul său cu coada ochiului; se calmase și zâmbea ușor, ridicând bărbia. Faptul acela onora mult clanul Montfort.

Tânărul cavaler își spuse că legatul papal cunoștea foarte bine ce resorturi să miște pentru ca voința lui să se îplinească.

*„Si non o volon faire aremandrant tot nu,
ilh seran detrenchetz am bram d'acer molu.“*

[„Dacă nu se supun, vor fi despuiați de haine
și li se vor tăia capetele, cu spadă din oțel cu tăiș ascuțit.“]

Cântecul cruciadei, II-16

– Omul acela este foarte priceput, răspunse Amaury când
vărul său i-a povestit cum îl scosese din încurcătură abatele
Ordinului Cistercienilor față de Simon. Are nevoie de tine;
bănuiește ce știi și de aceea te protejează. Dar tu mergi cu
grijă. Poate fi generos, dacă ești de partea lui, dar nu are scrupule
și, dacă îi stai în cale, îi vei cunoaște latura întunecată. Ai
grijă, vere.

Guillaume se impacientă. Nu îl vizita pe Amaury ca acesta
să-l sfătuiască în ce fel să se poarte cu legatul papal sau ca să-i
dea altă îmbrățișare afectuoasă, cum îi stătea în obicei, ci ca
să scoată de la el orice informație posibilă în legătură cu cel
de-al șaptelea catâr furat de la Peyre de Castelnou. Întâlnirea
sa între patru ochi cu abatele Arnaut era inevitabilă și voia să
se arate eficient.

– Eram cinci: trei mercenari angajați la Lyon, Paul și cu
mine. Ne-am îndeplinit misiunea cu succes. L-am ucis pe

Peyre și am pornit la drum spre Montpellier călărind la trap, dar fără să istovim prea mult cel de-al șaptea catâr a cărui povară era dorită de Arnaut, începu să povestească Amaury. După mai multe mile, ne-am oprit la un han de la o răscruce ca să dăm de mâncare dobitoacelor și să se odihnească. Erau vreo doi scutieri care aveau grijă de-alți cai și le-am cerut alor noștri să nu se angajeze în vreo conversație. Am intrat doar ca să comand vin cald pentru oamenii mei și am observat că mai mulți indivizi așezați la o masă au tăcut când au băgat de seamă prezența mea; mă gândeam că or fi călăreții animalelor de-afară. Eu nu voiam să stau de vorbă, dar cârciumarul m-a întrebat de unde suntem. I-am spus că de la Lyon, dar cred că accentul meu de Île-de-France mi-a trădat minciuna. A scos mai multe căni și după ce le-au băut până la fund, fără să le dau timp oamenilor mei să intre în han să se încălzească, am dat ordin de plecare. Am pornit la trap, singurul mers pe care îl putea susține catârul, dar, după puțin timp, Paul a observat că venea cineva la galop în urma noastră. Acele vești nu puteau fi bune și ne-am refugiat în mare grabă într-o pădurice de pe marginea drumului. Dar n-am făcut-o la timp și ne-au văzut. Cu viziunile coifurilor trase peste față și fără să scoată o vorbă, s-au năpustit asupra noastră. Erau opt. După înfățișare, patru erau cavaleri, iar ceilalți, scutierii lor. Nu prezentau nici un însemn și imediat l-au pus la pământ pe unul dintre mercenari. Paul și cu mine de-abia am avut timp să scoatem spadele din teacă și să opunem rezistență la prima ciocnire, dar ceilalți doi din Lyon au fugit fără măcar să-și arate armele. Eu eram descumpănit, nu păreau tâlhari de drumul mare și era imposibil să fi fost o expediție sosită de la Saint-Gilles ca să-i prindă pe asasinii lui Peyre de Castelnou. Cine erau? Ce doreau? Dar era evident că, dacă am fi luptat, ne-ar fi omorât. Așa că i-am strigat lui Paul să vină după mine și am luat-o la galop până în drum ca să-i observăm de la o distanță prudentă. Când am intrat în luptă, cel de-al șaptelea catâr rămăsese nelegat în pădurice. Ei l-au luat și, fără să se deranjeze să vadă ce se

întâmpla cu cel căzut la pământ, au urcat pe drum și s-au dus pe unde au venit. Am încercat să-i urmăresc, dar patru dintre ei rămăseseră să ne aștepte la o cotitură și ne-au atacat de cum ne-au văzut. În cele din urmă, a trebuit să renunțăm.

– Și ce s-a întâmplat după aceea?

– Ne-am întors la rănit; era deja îngrijit de fugarii care se întorseseră. Treaba era prea serioasă ca să lăsăm martori, așa că, de îndată ce am descălecat, prefăcându-ne că ne interesăm de cel căzut, le-am retezat beregatele. Le-am scos îmbrăcăminte ca să facem dificilă identificarea lor și le-am azvârlit cadavrele dezbrăcate în Ron. Ne-am continuat drumul în mare grabă spre Lyon, oprindu-ne doar timpul strict necesar cât să schimbăm caii. Acolo le-am îngropat lucrurile, pe o colină.

– Nu erau tâlhari, șopti Guillaume căzut pe gânduri.

– Nu, bineînțeles că nu, răspunse Amaury. Nu i-a interesat nici calul, nici ceea ce ar fi putut avea rănitul asupra lui. Căutau cel de-al șaptelea catâr.

– Și nici nu veneau de la Saint-Gilles.

– Imposibil, n-ar fi avut timp.

– Vă urmăreau dinainte?

– Dacă au făcut-o, o fi fost cel mult doi; altminteri, am fi observat, răspunse Amaury gânditor. În orice caz, erau cei din ospătăria hanului. Tu crezi că ne așteptau?

– Dar cum naiba ar fi putut să știe...?

– Abatele Ordinului Cistercienilor? El știa că ne vom întoarce pe drumul acela.

– Nu, n-a fost el.

– De ce ești atât de sigur?

– Pentru că nu avea nevoie să fure ceea ce și tu i-ai fi adus. Singurul lui motiv ca să dea ordin pentru o ambuscadă ar fi fost acela ca tu să fii ucis și să se ascundă astfel făptașul.

– Pe mine? se miră Amaury. N-ar face-o niciodată, nu pentru că mă apreciază, ci pentru că fac parte din planurile sale.

– Da, e adevărat, admise vărul său. Noi, cei din clanul Montfort, îi suntem prea credincioși, iar zelul și prestigiul

tatălui tău îl fac șeful cruciat perfect, iar pe tine, succesorul său. Este sigur că nu vom vorbi. În plus, dacă ar fi știut unde se află povara aceea, nu m-ar fi obligat să o caut. Apropo, despre ce e vorba? Știi că Peyre de Castelnou o numea „moștenirea diavolului“?

– Mi-am aruncat ochii câteva minute când ne-am oprit la ospătărie. Erau suluri de piele care protejau alte suluri de piele conținând teancuri de pergamente și suluri de papirusuri. N-am avut timp să văd mai mult, dar atârnav greu, de aceea a trebuit să păstrez catârul.

– Pergamente..., șopti gânditor Guillaume.

Și se întrebă ce o fi conținând acele scrieri încât să le facă să fie atât de puternice. Ele să fi fost oare motivul exterminării atât de multor oameni?

„*«Frayre», so diz lo Papa, «tu vais vas Carcassona
e conduiras las ostz sobre la gent felona.
De part de Jhesu Crist lor pecatz lor perdona».*“

[„«Călugăre», îi spuse Papa
(abatelui Ordinului Cistercienilor), «tu vei merge la
Carcassonne și vei conduce oștirea împotriva acelor
trădători, în numele lui Iisus Hristos care iartă păcatele».“]

Cântarea cruciadei, I-7

Se lăsa noaptea când Guillaume a răspuns chemării legatului papal, abatele Arnaut. Tânărul cavaler observă că tabăra călugărilor cistercieni era mult mai bine organizată decât oricare dintre cele ale marilor nobili din oștire. La intrare, un călugăr mirean purtând rasă scurtă îl întrebă în latină ce dorește și, când Guillaume i-a spus, îl însoți în zona corturilor. Călugării mireni dormeau sub cerul liber ca soldătimea feudală și tâlharii; corturile erau rezervate călugărilor de origine nobilă, dintre care mulți purtau sub rasă cămașă de zale și spadă la cingătoare.

Acolo, a fost primit de un astfel de călugăr care îl conduse de-a lungul aleilor dintre corturi, de o curățenie impecabilă, până la pavilionul central. Guillaume așteptă la intrare, în vreme

ce îi observa pe călugării străjeri care, cu coif, lance și spadă la brâu, înconjurau acea mare încăpere și se gândi că abatele avea atât de mulți dușmani, încât făcea bine apărându-și viața.

– Bun venit! îi spuse Arnaut în latină văzându-l intrând. Poftiți, fiule.

În mijlocul pavilionului se ridica o impunătoare cruce de lemn cu un Hrist îndurerat și însângerat de mărime mai mare decât cea naturală. Era înfiptă ferm în pământ și se ridica aproape trei metri, vârful ei atingând pânza tavanului.

Abatele Ordinului Cistercienilor stătea sub cruce, în fața unei măsuțe unde era întinsă o tablă de șah, și juca cu unul dintre călugării săi, care se ridică, înclinând capul în tăcere, ca să părasească discret încăperea. Guillaume puse un genunchi pe pământ și îi sărută mâna abatelui.

– Luați loc. Cu un gest, Arnaut îi arătă, de cealaltă parte a tablei de șah, taburetul pliabil pe care tocmai îl părăsise călugărul. Cavalerul se supuse în tăcere.

– Știu deja că ați făcut cercetări la abațiile din Saint-Gilles și Fontfroide, continuă legatul papal. Mult mai mult decât ar fi fost de datoria voastră, în orice caz. Ei bine, acum este momentul să mă informați până unde ați avansat în recuperarea documentelor furate.

Dar când Guillaume era pe punctul de a vorbi, îl întrerupse.

– Nu e nevoie să-mi povestiți alte treburi pe care le-ați aflat fără îndoială și pe care vărul vostru vi le-a confirmat. Dar vreau să știu dacă ele vă tulbură spiritul.

– Seniore, spuse Guillaume, șovăind, moartea lui Peyre de Castelnou...

– De aceea nu ați intrat azi în luptă?

Tânărul tăcu în vreme ce privea în ochii albaștri, neînduplecați ai abatelui.

– Aceasta vă neliniștește? De data aceasta, Arnaut coborî glasul; tonul său era confidențial.

– Da, recunosc el fără să-și dezlipească privirea din ochii legatului.

– Guillaume!

Tăria cu care pronunță numele său îl făcu pe cavaler să tresară. Și, ridicându-se de pe scaunul său, abatele deschise brațele în cruce, ca Hristos, doar că el purta un amplu veșmânt alb cu mâneci largi care îi ajungea până în pământ. O broderie de pietre prețioase strălucea pe paspoalul de jos, de la gât și de la mâneci. Era impresionant.

– Guillaume! strigă din nou abatele fără să-și schimbe expresia feței, ceea ce îl făcea măreț, profetic. Voi sunteți mare. Simon de Montfort este mare. Eu sunt mare. Acestea sunt vremuri unice, critice, iar noi suntem oamenii de care Sfânta Mamă Biserica are nevoie acum. Suntem predestinați pentru această misiune, pentru a salva adevăratul cuvânt divin de gloatele care îl pângăresc. Peyre de Castelnou a murit în momentul în care Sfânta Mamă Biserica avea nevoie ca el să moară. El voia să moară, voia să-și dea sângele pentru cauza lui Dumnezeu. El era un bun rob al Bisericii și azi privește fericit acțiunile noastre de la dreapta lui Dumnezeu Tatăl. El este sfântul care ne deschide calea spre sanctificarea acestui pământ al ereticilor.

Guillaume știa bine că ceea ce proclama legatul despre Peyre nu era adevărat, ci doar o versiune care îi convenea, dar, prudent, hotărî să nu îl întrerupă. Pe Arnaut nu îl interesa adevărul, nici ca tânărul Montmorency să-l cunoască. El impunea faptele pe care ceilalți aveau să le creadă.

– Pe aceste meleaguri a crescut întotdeauna sămânța Necuratului. Valdezii, catarii, chiar și arianiștii¹ se întorc, continuă

---

¹ Adepți ai arianismului, doctrină religioasă creștină întemeiată de Arius din Alexandria (256-336) care neagă identitatea de substanță dintre Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl și care a fost declarată eretică de către Conciliul de la Niceea din anul 325. A nu se confunda cu conceptul rasist cu același nume, dar care își are originea în denumirea mai veche dată popoarelor indo-europene. În Germania nazistă acest ultim termen a fost folosit pentru denumirea populațiilor de rasă albă, în general, și a strămoșilor germanilor, în special. În ceea ce privește *arianiștii* la care se face referire în text, a se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE, subcapitolul **Eretici**. (n.tr.)

Arnaut părăsindu-și atitudinea emfatică și adoptând un ton confidențial. Iar seniorii locali au permis ca neghina să crească împreună cu grâul. Necombătându-i pe eretici, ei permit molipsirea bunilor creștini; așadar, sunt complicitii lor. Occitanii nu mai știu să deosebească binele de rău. Era nevoie să se smulgă răul de la rădăcină.

– Dar Béziers..., șopti Guillaume.

– Lăsați să crească neghina și cosiți-o împreună cu grâul, a spus Domnul. Noi am cosit totul la Béziers, iar Domnul i-a ales pe ai săi în ceruri. Priorul se semețise din nou, declama. Béziers a fost leagănul arianiștilor, au avut chiar și conciliul lor eretic. Noi vom repopula orașul acela cu credincioși curați la suflet și același lucru îl vom face la Carcassonne. Predicile noastre nu le-au fost de folos, nu ne-au ascultat rugămințile, și-au bătut joc de ele. Acum e vremea pentru foc și sabie.

Tânărul cavaler asculta cu gura căscată discursul legatului papal și a început să observe că inima îi bătea în ritmul mesianic, înflăcărat al abatelui. Dumnezeu era cu Arnaut și succesul lui era dovada. Și-l putea imagina predicând în gura mare pe străzile unui sat din Occitania sau chemând la cruciadă în Paris. A spus că nu contau Peyre de Castelnou, cei douăzeci de mii de locuitori din Béziers sau cei patruzeci de mii din Carcassonne; toți erau instrumente ale Domnului, fire de nisip pe drumul pe care călca legatul papal. Nici măcar legatul nu conta, nici Simon, nici Guillaume. Doar cuvântul lui Dumnezeu prin soția sa: comunitatea creștinilor conduși de Papă, Sfânta Biserică de la Roma. Scopul ultim era preeminența Sfântului Pontif, a Bisericii sale și acest scop scuza orice mijloc.

Tânărul se minuna de puterea, de forța cuvântului acelui om, a cărui înflăcărare îi spulberase obiecțiile, așa cum vântul de furtună împrăștie frunzele toamna. Guillaume hotărî că locul său era alături de legatul papal, dar fascinația pe care i-o producea abatele nu tulbura gândirea tânărului; episcopatul său depindea de omul acela. Legatul era impresionant,

convingător, dar era la fel de adevărat că și lui îi convenea să se lase convins.

– Abate, întrebă el când acesta își trăgea răsuflarea în predica lui repetată de atâtea ori. Ce conține povara celui de-al șaptelea catâr?

– Lucrarea diavolului; ceva pe care dușmanii Papei vor să-l utilizeze ca să distrugă Biserica noastră. Este un testament al Necuratului pentru credincioșii săi, este sămânța răului pe care Satana o așteaptă să dea roade într-o zi.

– Ce este?

– Voi găsiți-o, răspunse abatele coborând glasul, și nu vă faceți griji pentru ceea ce nu e nevoie să știți. Ceea ce nu știți nu vă va dauna.

*„Lo reis Peyr ' d'Arago i es vengutz mot tost,
ab lui cent cavaliers qu' amena a son cost. “*

[„Regele Pedro al Aragonului a sosit degrabă
cu o sută de cavaleri bine echipați pe cheltuiala sa.“]

Cântarea cruciadei, III-26

– Este regele Aragonului! a strigat cineva.

Și soldășimea s-a grăbit să iasă în drum ca să-l vadă. Acela nu era un spectacol obișnuit. Și eu am alergat, pentru că nu mai văzusem niciodată un rege și, cum viconte de Trencavel era vasal al lui Pedro al II-lea al Aragonului, acesta era și Regele meu.

Și l-am văzut apropiindu-se, barele roșii pe fond galben brodate în purpură și aur pe tunica sa, fără coif, purtându-și părul blond în soare și statura-i înaltă pe un frumos cal de paradă. Era un bărbat chipeș, impresionant. Și am fost și mai impresionată când l-am recunoscut pe cel care îl însoțea. Alături de el, urmați de-alți doi călăreți, venea călare Hugo de Mataplana. Pentru o clipă am ezitat și am crezut că dorința de a-l vedea îmi jucase un renghi, dar imediat, când s-a întors ca să-i comenteze ceva Regelui, i-am văzut o mișcare atât de caracteristică pentru el, încât era inconfundabil. Chiar și așa, îmi venea greu să cred; nu era îmbrăcat ca un menestrel, ci ca

un cavaler; cămașă de zale și pe tunică un blazon brodat cu un vultur negru bicefal pe fond galben, despre care am aflat mai târziu că era al clanului Mataplana. Asemenea seniorului său, purta capul descoperit și nu i-am văzut pe buze zâmbetul pe care îl iubeam atât de mult, dat fiind că expresia lui, la fel ca și a Regelui, era serioasă și îngrijorată. Mi-a venit greu să reacționez și când am exclamat cu jumătate de gură: „Hugo!“ nu mai vedeam decât crupa cailor și norul de praf pe care îl ridicau. Era cu neputință să mă audă.

Acest fapt m-a tulburat; inima îmi bătea nebunește. Să îl am atât de aproape și să nu-i pot vorbi. Voiam să știe că sunt în viață și să mă salveze din captivitate. Deodată, când începeam deja să mă obișnuiesc cu noua mea condiție, apăsarea el și dorințele mele de a-l iubi, de a fi liberă, de a cunoaște fericirea încolțeau din nou și mă făceau să urăsc cămașa de zale, care fusese refugiul meu în timpul ultimelor zile, precum și însemnele clanului Montfort pe corpul meu. Mi se păreau insuportabile.

Mă neliniștea faptul că avea să mă vadă cu părul scurt, cu pielea tăbăcită de intemperii și în acea îmbrăcăminte atât de nepotrivită cu condiția mea. Dar chiar și așa, m-am hotărât să aștept să iasă din orașul asediat.

Dar mi-am dat seama curând că nu voi putea rămâne ore în șir sub bătaia soarelui și că ar fi fost aproape cu neputință ca un necunoscut să abordeze, de pe drum, un cavaler care mergea la trap alături de Rege. Și nu-mi surâdea nici ideea de a rămâne acolo, expunându-mă tâlharilor, așa că m-am decis să mă întorc în tabăra clanului Montfort în căutarea informațiilor pentru ca, de îndată ce voi ști unde era tabăra lor, să mă întâlnesc acolo cu trubadurul meu. Doream atât de mult să ne revedem, să-mi ia mâinile într-ale sale, să-i văd zâmbetul!

Am aflat că în ziua aceea nu se purtau lupte datorită prezenței Regelui și că acest fapt îi displicuse abatelui Ordinului Cistercienilor. Pedro al Aragonului sosise cu o sută de cavaleri împodobiți cu emblemele sale roș-galbene și marii nobili și-au întrerupt ospățul ca să-l salute cu respect. A invocat

legea feudală cerând să se oprească ofensiva, dat fiind că viconte Trencavel era vasalul său și că, agresându-l, însemna atacarea drepturilor regale. Aceste argumente au fost acceptate de către nobilii franci, dar legatul papal Arnaut și-a amintit că însuși Pedro al II-lea era vasal al Papei și că în această calitate trebuia să se supună voinței acestuia. Era vorba de o cruciadă, iar Trencavel era protectorul ereticilor. Chiar și așa, regele Aragonului a cerut să se suspende atacul câtă vreme el va vorbi cu vasalul său, și așa s-a făcut. Atunci a fost momentul când i-am văzut. Am aflat de asemenea că însoțitorii lor se instalaseră într-o pădurice îndepărtată, aproape de fluviul Aude, unde contele de Toulouse, cumnat al regelui Aragonului, își avea tabăra și foisorul ca să privească atacurile, deoarece, în ciuda faptului că se alăturase cruciadei, încă nu luptase. Acolo, după ce a discutat situația cu contele, Regele își schimbă *destrier*-ul cu un cal de plimbare și doar cu trei dintre cavalerii săi, neînarmat, plecase spre oraș. Mi s-a spus că tabăra aceea era foarte departe, imposibil de mers pe jos. Dar eu trebuia să ajung, trebuia să-l întâlnesc pe Hugo. Am început să plănuiesc cum să fur un cal și să merg în căutarea lui.

La sosirea mea, Guillaume mă aștepta; era bine-dispus și, după ce mi-a reproșat că am întârziat, mi-a dat una peste cap. Eu am început să plâng nu din pricina loviturii, ci a neliniștii, a tensiunii de a-l avea pe Hugo atât de aproape și în același timp atât de departe. Aceasta l-a înfuriat și eu m-am ascuns în cort.

Nu am mâncat de seară și nici nu doream să o fac. Cum aş putea ajunge până la Hugo? Mă va mai iubi oare ca pe doamna lui în mizerabila mea condiție actuală?

*„Lo Reis ditz entre dens «Aiso s'acabara
aisi tot co us azes sus el cel volara».“*

[„Regele a răspuns printre dinți: «Ați vedea mai degrabă
măgarii zburând pe cer».“]

Cântecul cruciadei, III-29

Hugo de Mataplana călărea alături de seniorul său spre poarta numită a Narbonnei din orașul Carcassonne. Locul acela de onoare arăta încrederea pe care Pedro al II-lea o avea în el, mai cu seamă în treburile occitane, și era motiv de invidie pentru mulți nobili catalani și aragonezi. Nu degeaba tânărul moștenitor al casei de Mataplana se îmbrăca precum un menestrel și bătea drumurile cântând în taverne, palate, orașe și gospodării. Era iubit în toate păturile sociale, stătea de vorbă, transmitea vești și însărcinări. Cu el sosea distracția. Dar făcea de asemenea să circule zvonurile și nu ignora altele, după cum îl interesau sau nu, și strângea informații, pe care le aducea la cunoștință atât Regelui, cât și marilor seniori occitani, vasali ai acestuia. Hugo se gândea acum la împrejurările dificile prin care trecea prietenul său, viconte Trencavel, și cum să-l ajute, fără să-l remarce pe pajul acela care, purtând însemnele clanului Montfort, rămăsese mut de uimire când l-a

recunoscut. În inima lui se cuibărise o sălbatică dorință de răzbunare împotriva acelor cruciați care i-au asasinat pe prietenii săi din Béziers, printre care se afla și doamna inimii sale, Doamna Privighetoare, a cărei frumoasă amintire îi umplea ochii de lacrimi, chinându-l zi și noapte.

– Regele Aragonului! strigară oștenii din creneluri, iar viconteale alergă până la ambrazură, de unde se zărea drumul care se termina în poarta principală, ca să-l vadă.

– Deschideți poarta! porunci el ocupându-se să organizeze un mic comitet de bun venit.

Când Regele descălecă, Raimond Roger Trencavel îl primi cu un genunchi în pământ, dar Pedro al II-lea îl făcu să se ridice în picioare și îl îmbrățișă.

– Să mergem la castel, îi spuse el.

Și, călărind alături de Rege, viconteale îi conduse la puternicul castel lipit de incinta apărută de ziduri și care se înălța în extremitatea opusă porții spre Narbonne. Mulțimea îl aclama pe Pedro; speranța umplea inimile. Regele ne va salva!

De îndată ce ajunseră în sala de audiențe a castelului, viconteale Trencavel îi relatează Regelui măcelul de la Béziers și sălbăticiile comise de către cruciați. Nu a fost o surpriză pentru Pedro, deoarece cunoștea bine tragedia care, împreună cu sentimentul de responsabilitate pentru vasalul său și supușii acestuia, motivau prezența sa la Carcassonne. Dar avea cuvinte dure față de viconte și îi vorbi astfel:

– Pentru numele lui Iisus, nu mă puteți învinui pentru asta, căci v-am atras atenția din timp. V-am poruncit să-i expulzați pe ereticii aceia de pe pământurile voastre sau măcar să pară că îi persecutați. Faptul că vă aveți bine cu legații papali, viconte, mă întristează pentru voi, căci nesăbuiții aceia v-au pus în primejdie și v-au adus atâta jale. Tot ce pot face este să încerc să obțin un acord cu seniorii franci, căci sunt sigur, și Dumnezeu o știe, că într-o bătălie cu lănci și scuturi nu aveți nici o șansă, fiindcă sunt mult mai numeroși. Nu veți putea rezista până la sfârșit. Vă încredeți în forța zidurilor din orașul

vostru, dar acesta este înțesat de oameni, plin de femei și copii, vă va lipsi apa. Într-adevăr, îmi pare foarte rău. Sunt teribil de mâhnit și în numele afecțiunii pe care o am pentru voi și al vechii noastre prietenii, dacă mă lăsați să încerc o mijlocire, voi face pentru voi orice îmi va sta în putință, în afară de a comite vreo infamie.

Rămaseră cu toții într-o liniște ce contrasta cu larma oamenilor care, în afara castelului, continuau să-l ovaționeze pe Rege ca pe salvatorul lor. Hugo observa expresia de pe fețele celor prezenți; acolo erau nobili munteni, toți cei de pe Muntele Negru, avându-l în frunte pe Peyre Roger de Cabaret, precum și mulți din Corbières și Minervois. Aceștia veniseră în ajutorul seniorului lor, în vreme ce nobilii de la șes, cei care erau în drumul cruciadei de la Béziers la Carcassonne, neavând nici cea mai mică posibilitate de a opune rezistență, s-au grăbit să-și arate supunerea față de abatele Arnaut de îndată ce au aflat că orașul Béziers fusese distrus. Știau că regele Pedro nu putea face nimic din punct de vedere militar în sprijinul vicontelui; cei o sută de cavaleri pe care i-a adus cu el, alături de cei cincisprezece mii de luptători efectivi din Carcassonne, nu reprezentau nimic în fața unei oștiri de două sute de mii de oameni.

Răspunsul vicontelui nu putea fi altul:

— Sire, puteți face din oraș și din tot ce există în el ceea ce considerați de cuviință, căci suntem supușii voștri, așa cum am fost ai tatălui vostru, care ne-a iubit atât de mult.

Regele se întoarse în tabără însoțit de cavalerii săi și, adresându-i-se ducelui de Burgundia, ceru să se adune consiliul nobililor de rang înalt. La scurt timp, s-au întâlnit contele de Nevers, cel de Saint-Paul, seneșalul din Anjou și însuși ducele.

Pedro le-a cerut condiții favorabile pentru ca vasalul său să se poată supune autorității cruciadei. Ei au răspuns că, în calitatea lor de seniori feudali legați prin jurământ și prin niște reguli de fidelitate, îi admirau eforturile în favoarea vicontelui și că putea conta pe simpatia tuturor, dar că erau supuși

autorității Papei, prin intermediul legatului acestuia, abatele Ordinului Cistercienilor, și că ei nu puteau hotărî nimic.

I-au trimis vorbă să vină legatul Arnaut, un vechi cunoscut al Regelui, ca fost abate al mănăstirii Poblet. Pedro ar fi dorit să-l evite ca interlocutor în negociere; personal, nu îl aprecia, îi cunoștea firea rigidă și se ciocniseră mai demult pentru probleme legate de Poblet, dar nu avea de-ales.

După ore întregi de discuții în care abatele cerea o capitulare necondiționată, acesta, la presiunea lui Pedro, care era un suveran bine văzut de către papa Inocențiu al III-lea, a cedat, dar numai în chestiuni neînsemnate.

– Viconte de Carcassonne și doisprezece dintre cavalerii săi vor putea ieși din oraș cu tot ce vor dori să ia cu ei, spuse abatele pe un ton sentențios. Toți ceilalți vor rămâne în voia cruciadei.

Pedro, plin de resentimente, își aținti ochii asupra legatului. Aceea era o concesie care, fiind umilitoare, îi insulta pe viconte și pe însuși Regele care negocia pentru el. Cine ar fi putut crede că un cavaler ca Raimond Roger Trencavel s-ar fi salvat cu prețul abandonării alor săi?

– Ați vedea mai degrabă măgarii zburând pe cer, răspunse Pedro mânios, decât pe viconte acceptând o asemenea felonie.

Și continuă să stăruie pentru niște condiții mai bune, dincolo de ceea ce îi recomanda demnitatea sa, până când, fiind deja noapte, a trebuit să se retragă în tabăra contelui de Toulouse. Nu a obținut nimic mai mult pentru vasalul său.

Regele se simțea învins. Era trist și profund necăjit. Hugo era și mai mult decât atât.

*„Trastotes vius escorgar e el eis s'aucira;
ja al jorn de sa vida aicel plait no pendra
ni.l peyor hom que aia no dezamparara.“*

[„S-ar fi lăsat mai degrabă jupuit de viu ori s-ar fi omorât,
căci n-ar fi acceptat niciodată în viața lui să-l părăsească
nici chiar pe cel mai rău dintre supușii săi.“]

Cântecul cruciadei, III-29

Imediat a doua zi, înghițindu-și fierea, Regele intră încă o dată în Carcassonne în aclamațiile orășenilor, dar care se stinseră curând la vederea expresiei Regelui.

Viconte, înconjurat de nobilii săi, îl asculta în tăcere pe suveranul său. Când acesta a terminat, spuse:

– Sire, decât să-i părăsesc pe oamenii mei, m-aș lăsa mai degrabă jupuit de viu.

Ochii lui Hugo se umplură de lacrimi. Răspunsul prietenului său nu numai că era curajos și admirabil, dar Hugo se și așteptase să-l audă.

– Nu voi accepta așa ceva, căci nu l-aș părăsi niciodată nici chiar pe cel mai rău dintre oamenii mei, continuă nobilul. Plecați, sire, căci voi ști să mă apăr.

Pedro scrâșni din dinți, neputincios. Inima îi cerea să rămână acolo, dar era obligat față de restul vasalilor săi și, chiar dacă ar fi dorit, nu putea să-l înfrunte în momentul acela pe legatul Papei. Îl îmbrățișă pe Raimond Roger Trencavel, știind că era ultima oară când îl vedea în viață pe acel cavaler-model și, fără să mai spună altceva, ieși din oraș înconjurat de o tăcere care conținea mii de reproșuri.

Nu se opri să-și ia rămas bun de la cruciați, ci doar de la cumnatul său, contele de Toulouse, și împreună cu cei o sută de cavaleri ai săi, printre care și Hugo de Mataplana, o porni pe un drum amar spre domeniile sale, rugându-se pentru viconte, pentru vasalii săi și cugetând pe îndelete la război. Nu era singurul din cortegiul său care avea această dorință.

Din momentul în care Bruna l-a văzut pe Hugo, nu a încetat să se gândească în ce fel să-l întâlnească. Era cu neputință să intre în Carcassonne, dar își spuse că, mai devreme sau mai târziu, acesta avea să se întoarcă în tabăra contelui de Toulouse, unde se aflau cavalerii Regelui. Bruna își petrecu noaptea neliniștită între vis și trezie. Erau străjeri la grajduri, Guillaume dormea în același cort, iar Jean, scutierul, era mereu pe aproape. Nici nu i se părea ușor să fure un cal în timpul nopții, pentru că îi va fi greu să se orienteze în întuneric fără să aibă pe cine să întrebe în afară de santinele.

A doua zi, cruciații s-au trezit leneși. Armistițiul decretat de regele Aragonului era încă în vigoare, dar la mijlocul dimineții ducele de Burgundia a convocat adunarea nobililor și atât Guillaume, cât și Amaury s-au grăbit să se prezinte.

Bruna așteptă cu prudență o vreme, ca Jean să lipsească, merse la grajduri și ceru *destrer*-ul lui Guillaume spunând că acesta îi poruncise să i-l ducă la cortul contelui de Nevers.

Rândașii nu bănuiră nimic; știau că este pajul lui Guillaume, iar acesta purta pe tunică leul clanului Montfort.

Mânase calul de căpăstru până se îndepărtă îndeajuns, ca să-l încalece și să se îndrepte pe drumul spre Narbonne și să întrebe de tabăra contelui de Toulouse. A găsit-o pe malul fluviului Aude și când a fost oprită de santinele, a spus că duce un mesaj pentru Hugo de Mataplana, cavalerul Regelui.

– Toți cavalerii din Aragon au plecat cu ore în urmă împreună cu Regele lor, răspunse străjerul. Ați ajuns târziu.

Un nod se formă în gâtul Brunei. Era cu neputință! Nu îl putea pierde acum, când erau atât de aproape unul de celălalt!

Întrebă încotro s-au dus, fără ca ei să știe să-i spună dacă au luat-o pe drumul spre Narbonne sau pe cel spre Limoux, ori dacă s-au hotărât să se întoarcă la Foix. Insistă că mesajul său era foarte urgent și important și că cineva din tabără trebuia să știe încotro s-au dus. A trebuit să aștepte și, în cele din urmă, a fost condusă dinaintea contelui de Toulouse însuși, care a primit-o, fără îndoială, curios față de un mesager al clanului Montfort care vorbea occitana orientală și care avea o misivă urgentă pentru un cavaler al regelui Aragonului.

– Mesajul este foarte important, stăpâne, afirmă Bruna, hotărâtă să ajungă până unde ar fi fost nevoie numai ca să-l întâlnească pe Hugo. Este urgent să-l predau.

– Veți avea de străbătut drum lung, afirmă contele. Cumnatul meu, Regele, a plecat în galop ofensat, trist și furios împreună cu cavalerii săi. A spus că se întoarce pe domeniile sale, dar putea să se îndrepte la fel de bine și spre Montpellier, Perpignan sau Huesca. Despre ce e vorba atât de urgent?

E vorba de dragoste, a fost Bruna cât pe-aci să-i răspundă vicleanului conte, dar până la urmă a făcut-o evaziv, lăsându-l căzut pe gânduri, imaginând ipoteze și urzind intrigi.

Ea se întoarse pe același drum și când a ajuns la răscrucea care o ducea în tabără, cântări posibilitatea de a-l căuta pe Hugo în țara aceea aflată în război. În cele din urmă, înțelegând că nu avea mijloace și că ar fi fost o nebunie, izbucni în plâns. Îl pierduse din nou pe Hugo.

„*Peireiras e calabres n contra 'l mur dressetz, que 'l feron noit e jorn, e de lonc e de letz.*“

[„Baliste și catapulte trag în ziduri, lovindu-le zi și noapte, de-a lungul și de-a latul.“]

Cântecul cruciadei, III-25

Rutina de război a fost restabilită a doua zi după plecarea Regelui. Mic dejun, liturghie; călugării acoperiți cu glugă cântând *Veni creator spiritus* și purtându-și crucile înalte în procesiune până în apropierea orașului, catapulte și balistele lovind cu deplin randament asupra zidurilor vrăjmașe, în vreme ce tâlharii și mercenarii se pregăteau de asalt. Călugării sporeau din ce în ce mai mult vigoarea și tăria cântului până ajungeau la un adevărat extaz, la paroxism. Combatanții, molipsiți de forța lor, cântau împreună cu ei.

Guillaume mi-a răsplătit escapada doar cu una peste cap, socotind că ieșisem să fac o plimbare pe calul său, asemenea unui paj îndrăzneț care dorește să încerce un *destrer*, cal puternic, antrenat pentru luptă. Era bine-dispus și, zâmbitor, și-a pus mâna dreaptă pe umărul meu și mi-a spus că îmi înțelege cutezanța, dar că data viitoare va trebui să-i cer permisiunea.

Atitudinea lui Guillaume se schimbase în mod surprinzător de la întâlnirea sa cu abatele Ordinului Cistercienilor și de data aceasta s-a pregătit pentru bătălie. Jean era încă în convalescență și eu am fost cea care l-am ajutat cât mi-a stat în putință. Mi-a spus că pot vedea lupta de departe, el va lupta fără ajutorul meu, fiindcă mie îmi lipsea încă mult până să devin scutier.

Burgul Saint-Michel era situat la sud de oraș. Era mai vechi și fortificațiile sale erau mai bine consolidate decât cele din Saint-Vincent. Avea un șanț secăt mult mai lat și mai adânc, zidurile erau de piatră cu ambrazuri amplasate strategic și închise cu obloane de lemn. Chiar și multe case erau construite din pietre mari, cioplite. Avea o singură poartă exterioară cu pod mobil care dădea spre sud, cea pe drumul către Foix, și altele care comunicau, printr-o rampă abruptă, cu orașul, situat pe o poziție mai înaltă. Mi-am spus că acea suburbie nu va fi ușor de cucerit.

Dar năvălitorii, încurajați de succesul lor anterior, au lansat un nou atac. Arcașii sprijineau mașinăriile de război care loveau în fortificații. Au răsunat flajeolete, tobe, trompete și flaute și, intonând aceeași melopee înflăcărată ca și călugării, tâlharii și mercenarii s-au năpustit în graba mare spre șanțul de apărare cu lungile lor scări de asalt, în vreme ce alții încercau să acopere o parte din acesta cu pământ și lemne ca să poată folosi berbecele.

Dar soliditatea zidurilor și ploaia de pietre și de săgeți au reușit să-i biruie de fiecare dată pe năvălitori, lăsând în urmă sute de morți și de răniți.

Nu era de prevăzut că vicontele ar încerca un asalt al cavaleriei și, așteptând ca fortificațiile burgului să le ofere o breșă ca să intre, cavalerii, gata de luptă și nerăbdători, au încercat, din șanțuri, două atacuri zadarnice ca să-i sprijine pe pedestrași și să le abată atenția apărătorilor. La ultimul atac, calul unuia dintre călăreți a fost nimerit de mai multe săgeți, s-a prăvălit spectaculos și l-a târât pe călăreț pe fundul șanțului. Acesta,

rănit la un picior, încerca să iasă de acolo, dar povârnișul nu-i permitea. La distanța aceea de crenelurile zidului, era pierdut. Unul dintre arcurile lungi de tip englezesc sau o balistă îi vor străpunge cămașa de zale și îl vor pironi în pământ fără nici o problemă. Cei din burg au început să tragă într-o țintă atât de ușoară și îngrijorarea a pus stăpânire pe năvălitori, care se adăpostiseră dincolo de bătaia săgeților. Arcașii cruciați au încercat să-l acopere, dar cei de pe creneluri, bine pregătiți, i-au făcut să dea înapoi cu mai multe pierderi. Cavalerul era condamnat la moarte.

Atunci, un alt călăreț s-a lansat în galop de pe liniile cruciaților, a coborât în șanț printr-un loc practicabil, într-o ploaie de săgeți și de pietre și, când a ajuns la rănit, a sărit de pe cal, fiind apărat doar de scut. Animalul și-a continuat galopul până s-a pus la adăpost și au rămas doar cei doi cavaleri. Unul încerca să-l târască pe celălalt pe taluzul abrupt și amândoi căutau să se acopere de săgețile care cădeau în jurul lor cu niște scuturi deja străpunse cu diferite ocazii.

Situația era îngrijorătoare. Cutezătorul care venise în ajutorul rănitului îl putea târî cu greu în sus pe coastă și amândoi păreau condamnați la moarte. Era nevoie doar de o săgeată care să nimerească în plin. Atunci, s-a răspândit vestea cu numele eroului. Era bătrânul Montfort! Simon de Montfort!

În momentul acela, o săgeată cu pene a nimerit în umărul bărbatului rănit, făcând imposibilă situația, fiindcă acesta, incapabil să meargă de-a bușilea, a devenit o povară inertă.

Dar un alt treilea cavaler s-a lansat în goana mare pe același drum pe care o apucase cel dinainte și în ovațiile cruciaților a repetat săritura. Am înghețat când am văzut că era vorba de Guillaume. Și m-am temut, m-am temut pentru el și pentru mine însămi dacă el ar fi murit. Am început să mă rog. Ce nebunie! Bătrânul Simon se vârase într-o capcană fără ieșire și acum Guillaume, ca să-și demonstreze curajul, făcea același lucru. În momentul acela, cei trei se acopereau cu scuturile care, pentru săgețile cu pene ale balistelor, erau doar

puțin mai solide decât pergamentul. Dar se întâmpla ceva. Curajul este la fel de molipsitor ca și frica și cruciații s-au pornit să strige: Montfort! Montfort! Oștenii s-au apropiat de șanț ca să-i acopere cu scuturile pe arcași, care li s-au alăturat, hărțuindu-i cu săgețile lor pe asediații care trăgeau din crene-luri. Atunci, am văzut că Guillaume avea legată la brâu o funie al cărei capăt trebuie că era legat de șaua calului său care, îmboldit de Amaury, a început să tragă de ei și să-i scoată din șanț.

Vuietul creștea întruna până când a devenit asurzitor atunci când cei trei cavaleri au reușit să ajungă într-o zonă ferită de săgețile din burg.

Din pieptul meu a ieșit un oftat de ușurare și ochii mi s-au umplut de lacrimi. Atât de mult mă temeam eu oare pentru Guillaume? De ce această dorință arzătoare ca el să se salveze? De ce depindeam atât de mult de el? Mă neliniștea gândul că ar fi ceva mai mult.

*„Mais l'aiga lor an toute e los potz son secatz
per la granda calor e per los fortz estatz
per la pudor dels homes que son malaus tornatz...”*

[„Odată pierdut accesul la râu și cu puțurile secate
și cu arșița greu de suportat a verii
și cu duhoarea celor care se îmbolnăveau...”]

Cântecul cruciadei, III-30

În noaptea aceea, abatele Ordinului Cistercienilor îl convocă pe Guillaume în pavilionul său. Nu ca să-l felicite.

– Guillaume de Montmorency, îl luă el la rost de cum intră în cort, aveți o misiune de îndeplinit și aceasta nu e aceea de a vă lăsa ucis sub zidurile orașului Carcassonne.

Cavalerul tăcu și, apropiindu-se de abatele Arnaut, puse un genunchi pe pământ ca să-i sărute mâna.

– Trebuie să recuperați documentele de pe cel de-al șaptelea catâr. Lăsați pentru alții atacul asupra orașului. Toată lumea știe că sunteți un viteaz demn de clanul Montfort. Fără alte nebunii.

Legatul papal se așează și îl invită cu un gest pe Guillaume să facă același lucru. Scaunele erau în continuare separate de o măsuță așezată sub un enorm crucifix al lui Hristos îndurerat.

– Spuneți-mi, continuă abatele, ce indicii există în legătură cu cei care au furat catârul?

Guillaume îi susține privirea înainte de a răspunde.

– Voi le cunoașteți, abate legat. Știți cine au fost ei și ce pradă le-a fost smulsă.

– Vă amintesc că vă aflați sub jurământ și că nu puteți comenta nimic față de alte persoane în legătură cu ceea ce veți descoperi în misiunea voastră.

– Vărul meu știe despre aceasta, l-am interogat.

– Și a vorbit?

– Sigur că da! exclamă Guillaume încercând să-l protejeze pe Amaury. Între noi nu există secrete și n-a avut de-ales; dovezile sunt copleșitoare.

– Bine, spuse legatul, căzut pe gânduri. Mă așteptam ca mai devreme sau mai târziu să o aflați. Faptul că s-a întâmplat curând vorbește bine despre voi și vă face demn de misiune. Ce altceva ați mai descoperit?

– Doar ceva mai mult decât v-am spus, seniore, și tăcu o clipă ca așteptările să crească. Și nu voi ști decât un pic mai mult dacă veți continua să-mi ascundeți ceea ce trebuie să știu. Cercetez orbește. Ce este acel „testament al diavolului“?

– Spuneți-mi mai întâi ce ați descoperit.

– Că cineva le-a luat cu japca asasinilor lui Peyre de Castelnou cel de-al șaptelea catâr.

– Asta știu, mormăi abatele, impacientat. Ce altceva?

– Că nu erau niște hoți ordinari, fiindcă n-au furat nici caii, nici bunurile celor atacați. Cunoșteau conținutul baloturilor.

– De acord. Altceva?

– Cei care l-au abordat pe vărul meu îl urmăreau de la o anumită distanță pe Peyre de Castelnou. Nu cred că aveau de

gând să-l omoare, ci doar să-i ia cu forța povara celui de-al șaptelea catâr. S-au trezit luați prin surprindere și au reacționat atacându-i pe asasini. La început, am crezut că sunt iscoade ale contelui de Toulouse.

– Conte e atât de speriat din pricina cruciadei încât, dacă le-ar fi avut, ne-ar fi dat baloturile înapoi. L-a acuzat pe nepotul său, viconte Trencavel.

– Nu a fost viconte.

– Atunci, cine?

– Urmele câtorva cai ai atacatorilor aveau o marcă foarte ciudată.

– Care anume?

– Cea a templierilor¹.

– A templierilor? Cu neputință! exclamă uimit abatele. Ordinul Templierilor sprijină cruciada.

– Dar nu participă.

– Misiunea lor este în Țara Sfântă. Aici au doar comanderii care produc resurse economice pentru susținerea efortului din Orient. Cine v-a spus așa ceva? Cum știți că nu vă înșală?

– Câțiva dintre călugării care îl însoțeau pe abatele Peyre au mers pe urmele atacatorilor și au ajuns acolo unde aceștia fuseseră la rândul lor atacați. Printre noile amprente de potcoave erau și cele purtând însemnul templierilor. Cu siguranță că alcătuiau două grupuri, dar, dată fiind neașteptata schimbare a stăpânilor celui de-al șaptelea catâr, cei din al doilea

---

¹ Ordin militar și religios înființat la Ierusalim în anul 1119 de Hugues de Payns, pentru protecția pelerinilor la Sfântul Mormânt. Cu timpul, au ajuns să strângă mari bogății, ceea ce a stârnit invidia și lăcomia Regelui Franței Filip al IV-lea cel Frumos (1285-1314), care a declanșat împotriva lor un lung proces (între anii 1307-1314) ducând în final la confiscarea întregii lor averi, la arderea pe rug a multora dintre ei, printre care și a Marelui Maestru al Ordinului, Jacques de Molay, și practic la desființarea Ordinului. A se vedea la sfârșitul cărții și capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

grup, care nu se așteptau să intervină, ci doar să sprijine, cei cu potcoavele marcate s-au văzut obligați să o facă. De aceea au lăsat urmele Ordinului Templierilor, spre marele lor regret. Aceste mărci au drept scop evitarea furturilor și o fac atât de bine, încât unul dintre călugării de la Fontfroide, un fost om de arme care a străbătut toată Occitania, a putut chiar să recunoască semnul care le deosebește. Aparțin comanderiei din Douzens.

– Douzens! exclamă Arnaut, de parcă s-ar fi făcut deodată lumină.

– Ce făceau templierii din Douzens pe o rută atât de îndepărtată? insistă Guillaume. Aceea este zona comanderiei templierilor din Saint-Gilles sau chiar a celei din Montpellier. Până și cea din Pézenas e mai aproape. Cei din Douzens aveau o misiune de îndeplinit.

– Douzens! repetă abatele Ordinului Cistercienilor.

Înțelegând că știrea avea pentru legat o semnificație care lui îi scăpa, Guillaume rămase tăcut, în așteptare. Abatele se ridică de pe scaun ca să se plimbe, căzut pe gânduri, prin cort. Tânărul, respectuos, se ridică în picioare.

– Douzens este poate cea mai veche comanderie a templierilor din Occitania. A fost donată Ordinului de către familiile Barbaria și Canet la stăruința și imitându-l pe Roger de Béziers, fratele bunicului vicontelui Trencavel pe care îl avem în spatele zidurilor orașului Carcassonne, îl informă abatele. Îl cunosc pe comandorul actual, Aymeric, care este nepotul donatorilor Canet. A fost în Țara Sfântă și sunt zvonuri că ar fi unul dintre acei templierieretici.

– Templierieretici?

– Da. În urma mării înfrângeri de la Hattin¹, din Palestina, o facțiune a Ordinului Templierilor l-a considerat

¹ Bătălia de la data de 4 iulie 1187 purtată în Țara Sfântă, la vest de Marea Galileei, între oștile cruciaților Templieri și Ospitalieri, pe de o parte,

trădător pe Marele Maestru, acuzându-l ca fiind un temerar care, prin acțiunea sa, a slăbit creștinătatea. În anul următor, s-a produs ruptura dintre acești templieri disidenți, care se consideră inițiați într-o cunoaștere mai profundă, și cei care i se supun Papei, dar mulți dintre acei eretici se află în continuare în secret, ascunși în Ordin, și se pare că acel Aymeric este unul dintre ei. Conjurația îi admite pe mireni, iar Tren-cavel o sprijină.

– Dar ce conțin documentele acelea?

– Lucrarea diavolului.

– Ce spun ele?

– Cea mai mare dintre erezii.

– Cea catară?

Abatele Arnaut râse mânzește.

– Nu! exclamă el după aceea. Este mult mai periculoasă; este o variantă a ereziei arianiste, și legatul coborî glasul ca să continue: Iar acele documente vor să demonstreze, să dea legitimitate în scris acelor idei diabolice.

– Arianiștii neagă consubstanțialitatea¹ Fiului și a Tatălui.

– Exact! abatele ridică din nou glasul. Îl consideră pe Hristos superior unui profet muritor, dar fără să atingă divinitatea. Iar această concepție îi face să fie asemenea ovreilor și musulmanilor. Ceea ce face unică credința noastră este divinitatea lui Iisus Hristos, moartea sa fizică pe cruce, învierea și înălțarea sa la ceruri. Occitania este pământul arianiștilor, a fost întotdeauna. Béziers a fost chiar sediul unui conciliu eretic. Lupta împotriva lor a fost constantă pe aceste meleaguri, iar erezia aceea a diavolului reîncolțește mereu. Acesta este adevăratul pericol și din acest motiv trebuie să recuperați

---

și trupele lui Saladin (1138-1193), Sultanul Egiptului, pe de-altă parte, încheiată cu victoria zdrobitoare a celor din urmă. (n.tr.)

¹ Concept teologic creștin ce consacră unitatea și identitatea de substanță a Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. (n.tr.)

documentele acelea, dat fiind că Trencavel și ceilalți conjurați vor să distrugă cu ele Biserica noastră. Mergeți să-l vedeți pe templierul Aymeric și aflați unde le ține ascunse. Faceți-l să-i vină mintea la cap. Dacă nu vi le va da de bunăvoie, o va face spre marele său regret.

– Lăsați-mă câteva zile ca să văd sfârșitul asediului, îl imploră Guillaume.

– Carcassonne va cădea foarte curând, afirmă abatele. Fără sprijinul regelui Aragonului, nu vor putea face nimic. După ce vom cuceri burgul Saint-Vincent, ne vom mărgini să așteptăm. Pe această arșiță și fără apă, se vor preda în câteva zile.

– Când va cădea burgul, voi pleca la Douzens.

– Amintiți-vă, Guillaume, cât de importantă este misiunea voastră, spuse solemn abatele. Vă voi încredința un secret.

Legatul coborî glasul și Guillaume se apropie ca să audă confidența.

– Deși cruciada este împotriva catarilor, țelul său ultim este altul.

Tânărul își stăpâni respirația în așteptarea dezvăluirii.

– Țelul este recuperarea acelor documente ale diavolului și lichidarea nobililor și ecleziarhilor care se află în spatele acestui complot arianist ce urmărește distrugerea Bisericii noastre. Acest pericol este de o sută de ori mai mare decât cel al catarilor. Mergeți, vorbiți cu templierul Aymeric în numele meu, care este cel al Papei, și să vă spună unde sunt documentele. Aveți autoritatea mea.

Guillaume își luă rămas-bun oferind toate dovezile de respect și supunere pe care le aștepta legatul, dar își spuse că, fără doar și poate, în acele documente trebuie să fie mult mai mult decât îi relatase abatele. Arnaut continua să-i ascundă informații.

În noaptea aceea, nu a putut dormi bine. Cât de teribilă o fi povara celui de-al șaptelea catâr! Își amintea de sângele de la Béziers și știa că măcelul de-abia începuse. De câte morți mai era nevoie pentru a-l face pe diavol să tacă?

*„Bien salieron den çiento que non parecen mal,
en buenos cavallos a cuberturas de çendales
e en las manos lanças que pendones traen.“*

[„O sută de cavaleri, care nu arătau rău, au plecat
pe cai buni cu valtrapuri de mătase
purtând în mâini lănci cu flamurile în vânt.“]

Poemul Cid-ului

Alaiul celor o sută de cavaleri împodobiți cu fanioane și stindarde se întoarce la fel de trist ca și Regele pe care îl escorta. Călătoria spre Catalonia s-a făcut pe drumul către Narbonne, într-o îndelungată tăcere.

Pedro încercase totul, depășind chiar și limita propriei sale demnități, ca să-și salveze vasalul, pe viconte, dar dăduse greș. Inima i-ar fi cerut chiar să-l implore; aproape că o făcuse și doar convingerea asupra zădărniceii încercării l-a împiedicat. Simțea un profund regret că nu a putut să facă mai mult pentru nobilul său vasal, viconte Trencavel.

Chiar dacă îi reproșase în public vicontelui că nu făcuse pe placul legaților papali, știa că atitudinea generoasă și aparent nepăsătoare a acestuia față de vasalii săi, inclusiv toleranța religioasă, era cea tipică pentru idealul său cavaleresc.

De-altfel, după părerea Regelui, asprimea legatului papal fusese excesivă și disproporționată. Friza insulta personală. Deși nu ar fi trebuit să se aștepte la mai mult din partea lui Arnaut, pe care îl cunoștea bine de pe vremea când acesta fusese abate la Poblet.

Hugo de Mataplana se simțea și mai abătut. În apa râului, în norii de pe cerul dimineții sau în timpul nopților, întins cu ochii la stele, peste tot vedea ochii verzi și pletele negre ale acelei micuțe doamne de care se îndrăgostise. Își amintea râsul ei, sunetul vielei sale, vocea cu care cânta, privirea ei jucăușă, hotărârea de a-l face cavalerul ei și îndrăzneala cu care reușise acest lucru.

Dacă la început oamenii aceia îngâmfați veniți de la nord și care, purtând cruci pe piept, distrugeau civilizația occitană îi produceau doar dispreț, acest sentiment se prefăcuse în ceva solid care îl apăsa în capul stomacului, de parcă ar fi înghițit o piatră ce i-ar fi rămas înfiptă chiar acolo.

Inima îi era în doliu după doamna sa și durerea aceea care creștea de la un moment la altul se preschimba într-o ură feroce față de cruciați. Strângea din pumni cu mânie gândindu-se la ei, și ochii i se umpleau de lacrimi amintindu-și de ea. Acelea erau motive mai mult decât suficiente pentru ca Hugo să-și închine viața luptei împotriva invadatorilor; dar mai era ceva...

Felul în care abatele Ordinului Cistercienilor se purtase cu seniorul său, Regele, certitudinea distrugerii orașului Carcasonne și moartea inevitabilă a prietenului său, vicontele, îl exasperau până peste cap și îl umpleau de un sentiment de deznădejde care îl făcea să înnebunească de ciudă. Și de neputință.

În cea de-a doua zi de drum, dimineața, n-a mai putut rezista. Își conduse atunci calul alături de cel al lui Pedro al II-lea și i se adresă fără nici un ceremonial, cu încrederea unui tovarăș de arme.

– Să alcătuim o oștire, Sire, îi spuse el. Să mergem în ajutorul vasalilor voștri. Să intrăm în război împotriva cruciaților. Vă pun la dispoziție moștenirea mea din Mataplana.

Regele, care, contrar firii sale expansive, se menținuse ciudat de tăcut de la plecarea din Carcassonne arătându-și supărarea și resentimentele, îl privi cu un zâmbet trist.

– Tare mult aș dori să fac ce ați spus, Huget. Pedro folosea diminutivul afectuos cu care era numit moștenitorul neamului Mataplana. Dar ca rege al Aragonului și conte suveran de Barcelona, trebuie să răspund la rațiuni de Stat și nu la ceea ce îmi dictează sentimentele.

– Seniorii franci și afurisitul acela de Arnaut v-au nescotit rangul și curajul. Hugo dădu frâu liber emoției. Dorea ca Regele să simtă ca el. Ne-am făcut de râs.

– Nu, Huget. Marii seniori franci și-au arătat curtoazia și respectul față de persoana mea; au oprit atacurile împotriva orașului Carcassonne atunci când le-am cerut-o. Abatele Ordinului Cistercienilor, legatul papal, a fost cel care, în numele stăpânului meu, Inocențiu al III-lea, și-a impus voința. Iar eu nu pot face nimic împotriva acestui fapt.

– Folosiți-vă armele!

– Împotriva Papei? Sunt vasalul său, i-am jurat credință la Roma.

– Da! răspunse Hugo pătimaș. Depuneți-vă vasalitatea, dobândiți-vă independența. Noi, nobilii voștri, vă vom sprijini.

Tăcerea încărcată de gânduri cu care Regele primi îndemnul la luptă al lui Hugo îl făcu pe acesta să creadă că ideea nu era nouă pentru stăpânul său și că această posibilitate îi bântuia tăcerile încă de la ieșirea din Carcassonne.

– Nu, Huget. Am o obligație încă și mai mare decât cea pe care le-o datorez vasalilor mei din Occitania.

– Față de cine?

– Față de regele Alfonso¹ al Castiliei.

– Vărul vostru?

– De când ne-am soluționat disputele, am fost mereu alături unul de celălalt și avem un pact semnat cu sânge. Sunt vești că almohazii² adună în nordul Africii forțe imense ca să invadeze al-Ándalus³ și apoi regatele creștine. Înțelegerea și conviețuirea au fost posibile cu sarazinii, dar almohazii, deși sunt tot musulmani, sunt fanatici și intransigenți și nu doresc altceva decât să-și impună religia prin forța armelor. Va mai dura un an, poate doi, dar vor tăbări peste Castilia și, dacă regatul se prăbușește, vor continua spre León, Navarra, Aragón și Catalonia. I-am promis vărului meu că, atunci când se va întâmpla aceasta, voi veni cu oștile mele și împreună îi vom înfrunta pe teritoriul musulman, nelăsându-i să pătrundă în Castilia. Atunci vom avea nevoie ca Papa să declare lupta noastră drept cruciadă și să ne vină în ajutor și oamenii din nord. Vă dați seama? Dacă intru în conflict deschis împotriva cruciaților Papei – războinicii lui Hristos, cum își zic ei înșiși –, voi fi excomunicat, așa cum a fost contele de Toulouse, și ne vor ataca. Războiul va dura ani de zile, Aragonul și Catalonia vor fi slăbite și nu voi avea forțe să-i opresc pe almohazi. Dacă voi lupta împotriva celor din nord, cei din sud ne vor nimici.

---

¹ Alfonso al VIII-lea, rege al Castiliei între 1155-1214, câștigător, împreună cu regele Pedro al II-lea al Aragonului și Sancho al VII-lea al Navarrei, al celebrei bătălii de la Navas de Tolosa din anul 1212, victorie considerată unul dintre cele mai importante momente ale Reconquistei prin ocuparea zonei strategice a lanțului muntos Sierra Nevada și oprirea înaintării islamului în Peninsula Iberică. (n.tr.)

² Dinastie arabă care a domnit în nordul Africii și în Andaluzia între 1147-1269, învinși la Navas de Tolosa în 1212, moment istoric menționat în nota de mai sus și anticipat în text. (n.tr.)

³ Denumire dată de invadatorii arabi teritoriului cucerit în Peninsula Iberică începând cu anul 711, cu capitala la Córdoba din 717. În spaniolă, Andalucía, în română, Andaluzia.

– Îl preferați pe vărul vostru din Castilia vasalilor voștri din Occitania?

– Prefer ca lumea creștină să înfrângă Semiluna.

Pentru câțeva vreme, își continuară amândoi drumul, unul alături de celălalt, într-o tăcere încărcată de gânduri. Apoi, Regele adăugă:

– Voi, Huget, știți mai bine decât oricine că azi, și mai cu seamă din pricina ultimelor evenimente, nu pot să mă împotrivesc Papei.

Hugo scrâșni din dinți cu mânie. Știa acest lucru, dar el nu era Rege și putea într-adevăr să se răzbune împotriva celor care îi pricinuiau atât de mult rău.

*„Cel de la ost s'acesman per umplir les valatz
e fan franher las blancas e far gatas e gatz.“*

[„Cei din oaste se căznesc să umple șanțurile și pun să se taie trunchiuri și să se monteze *gatas* și scripeți.“]

Cântecul cruciadei, III-30

După respingerea asaltului din ziua anterioară asupra burgului Saint-Michel din Carcassonne, consiliul marilor seniori care s-a reunit în pavilionul contelui de Nevers a căzut de acord asupra unei noi strategii. Ziua următoare a început aparent cu aceeași rutină, cu binecuvântări, cântări religioase, tobe, flageolete și baliste lovind zidurile, în vreme ce arcașii încercau să îngreuneze munca apărătorilor pentru ca tâlharii și mercenarii să poată escalada zidurile. Dar atenția nobililor era ațintită în diferite puncte ale șanțului din jurul burgului, departe de zidurile înalte ale orașului și de turnurile care flancau poarta către drumul spre Foix. Acolo, în locurile care păreau cele mai vulnerabile, geniștii se străduiau să astupe șanțul și să întărească drumurile peste el, în vreme ce, încă din seara anterioară, dulgherii munceau neobosiți la construirea unei *gata*.

O *gata* este un mare acoperământ pe roți care îi apără pe soldați de pietrele, săgețile și focul ce se aruncă asupra lor din înaltul zidurilor. Are un acoperiș în două ape foarte înclinat pentru ca pietrele să ricoșeze fără să provoace mari stricăciuni în structură și uneori ascunde un berbec care sparge o poartă sau ziduri, dacă nu sunt foarte puternice, sau un mare dorn metalic care, fiind făcut să basculeze, folosește la străpungerea pereților de piatră. *Gata* care se pregătea împotriva fortificațiilor burgului Saint-Michel, numit și Castellar, era dintre cele cu dorn foarte mare, într-atât de mare încât încăpeau sub ocrotirea ei treizeci de genști. Se sacrificaseră caii răniți cu o zi înainte, leșurile lor fuseseră jupuite și cu pieile însângerate s-au învelit acoperișul și părțile laterale ale mașinăriei. În plus, au stropit-o cu urină fermentată și, în felul acesta, *gata* era apărată de foc.

După ce au fost consolidate două trecători peste șanț, fu aleasă cea care oferea posibilități mai bune și, în sunete de flageolete, printre blesteme și cântări religioase, acel enorm monstru însângerat și urât mirositor se puse în mișcare. Mai întâi, tras de cai până să ajungă în raza de acțiune a arbaletierilor dușmani. Acolo, acoperișul a fost învelit cu un nou strat de piei crude și lichid urât mirositor. Începând de acolo, genștii din interior erau cei care făceau mașinăria să se miște. Și așa a început să meargă spre zidurile din Castellar acel monstruos miriapod pe roți rudimentare, care lăsa în urmă o dâră de sânge și de urină.

Părea că toți s-au oprit din luptă ca să vadă scena. Apărătorii și-au concentrat în zonă cei mai buni arcași și mașinile de război și același lucru l-au făcut și atacatorii. Pietre, săgeți, torțe aprinse zburau spre acel animal apocaliptic care, din când în când, lepăda câte un mort sau un rănit, de parcă ar fi defecat, și imediat un altul alerga să-i ia locul. Săgețile cu pene ale balistelor erau atât de puternice, încât străpungeau uneori scândurile acoperite cu piele care apărau partea din față a așa-numitei *gata*, lăsându-i înșirați pe cărăuși, în vreme ce

arcașii, care urmau mașinăria adăpostindu-se în spatele ei, făceau scurte ieșiri ca să tragă înspre creneluri.

În cele din urmă, zdrăngănind, gemând ca un animal viu, mașina de război atinse zidul burgului și activitatea deveni frenetică. Era o luptă cu timpul. Geniștii, ca să facă o gaură pe sub zid, iar apărătorii, ca să dea foc mașinăriei și să ardă cârțițele. Asediații aruncau cârlige care, legate de funii trase de mecanisme cu scripeți, încercau să răstoarne *gata* și în felul acesta să-i lase lipsiți de apărare pe cei care săpau. Totodată, nu încetau să arunce cu pietre, torțe aprinse și căldări cu seu și cu ulei încins care se împrăștia în flăcări pe acoperișul de piei, picurând foc pe laturi.

Cei de jos loveau zidul cu lancea lor enormă și apoi săpau cu târnăcoape și lopeți. Singura lor salvare era să facă o gaură la temelia zidului unde să se ascundă înainte ca *gata*, prefăcută într-o sferă de foc, să se năruie peste trupurile lor. Între timp, arcașii, și dintr-o tabără, și din cealaltă, se străpungeau între ei, căutând să stânjenească acțiunile vrăjmașilor.

Eu priveam îngrozită și fascinată acel spectacol înspăimântător. Mi se părea născut dintr-un coșmar oribil, dar lângă mine Guillaume striga și aclama entuziasmat la fiecare lovitură. Faptul că abatele Ordinului Cistercienilor îi interzisese să intre în acțiune nu îl împiedica să se bucure de ea. La căderea serii, *gata*, prefăcută într-o sferă de foc, s-a năruit definitiv în uralele apărătorilor. L-am privit pe Guillaume și el mi-a zâmbit satisfăcut.

– Prea târziu, a spus el. Viermele a intrat deja în măr.

A fost o noapte cu activitate intensă. Se auzea ciocănitul geniștilor din interiorul zidurilor, dar munca primejdioasă era afară, la transportul bânelor și al grinzilor pentru rezemarea bolților la galeriile pe care le deschideau pe sub fortificații. Zeci de cărauși cădeau sub săgețile lansate de sus, dar nobililor nu le păsa; soarta burgului era pecetluită.

În zori, geniștii străpunseseră temelia unei zone foarte ample de ziduri șubreze care acum se sprijineau doar pe

bușteni unși cu seu, grăsime de porc, untdelemn de măslina și alte materiale inflamabile. După ce galeriile au fost umplute cu crengi uscate și paie, le-au dat foc și în câteva clipe s-a ridicat o fumăraie groasă. Curând, au izbucnit flăcările și șuierul focului a început să se înalțe într-o liniște plină de așteptări. După câteva trosnete sinistre, a răsunat un huruit puternic și zidurile s-au prăvălit în șanț, în vreme ce cruciații strigau nespuse de bucuroși. Se vedea deja interiorul burgului și cavaleria a pornit numaidecât la atac urmată de pedestrași, în vreme ce imnul *Veni creator spiritus* s-a înălțat spre cer.

— Măine vom pleca de aici, mi-a spus Guillaume. Căderea orașului Carcassonne e o chestiune de câteva zile.

Cu toate că occitanii s-au luptat cu îndârjire, au avut multe pierderi omenești, iar supraviețuitorii burgului au fost nevoiți să dea îndărăt și să se închidă în spatele zidurilor înalte ale orașului. Dar, peste noapte, s-au răzbunat și, ieșind pe neașteptate, s-au năpustit asupra garnizoanei pe care cruciații o lăsaseră în suburbia cucerită, exterminându-i aproape pe toți. Țipetele acestora i-au trezit pe cei din tabără, care au contraatacat în mare grabă, neîntâmpinând decât o mică rezistență, cei din Carcassonne refugiindu-se în spatele zidurilor ca să evite pierderile. Invadatorii și-au luat măsuri de siguranță ca să prevină noi incursiuni, întărind garnizoana.

— Ei se află acolo unde am vrut noi, mi-a comentat stăpânul meu; patruzeci de mii de oameni îngrămădiți dincolo de ziduri, mulți dintre ei, răniți, îngrămădiți și fără apă. Și în plină lună august.

„*Judex ergo cum sensebit
quidquid latet apparebit.*“¹

[„După ce judecătorul va judeca,
tot ce a fost ascuns va ieși la lumină.“]

*Dies irae (Ziua mâniei)*²

DOUZENS

Când Guillaume mi-a spus că luni în zori vom pleca la Douzens și că acolo se va întâlni cu comandorul Ordinului Templierilor, mi-a tresărit inima. Era duminică, a doua zi după cucerirea burgului Saint-Vincent și atât asediații, cât și asediații țineau ziua de odihnă lăsată de Dumnezeu. Oficiile religioase și liturghiile erau singurele activități din ziua aceea.

Eu îl cunoșteam bine pe Aymeric de Canet, comandorul Ordinului Templierilor din Douzens. Cu atât mai mult cu cât era nașul meu. Mi-l aminteam de când eram o copilă, pe el și

¹ În latină în original. Traducerea urmează între paranteze drepte și a fost consemnată de autorul cărții. (n.tr.)

² Celebru imn religios din secolul al XIII-lea, considerat cel mai bun poem scris în latina medievală, cântat în timpul liturghiei de Recviem din Biserica Romano-Catolică până în anul 1970, când s-a renunțat la oficierea slujbei în această limbă. (n.tr.)

neobișnuitele jucării pe care mi le aducea din Țara Sfântă. Acolo își închinase Ordinului său cea mai mare parte a vieții, luptând pentru creștinătate, dar cu reveniri ocazionale în Occident pentru a obține mai multe resurse pentru efortul de război al „cavalerilor sărmani ai lui Hristos“, cum le place templierilor să își spună.

Faima faptelor lor de curaj care îi preceda deschidea punțile nobililor și ale orășenilor, motiv pentru care donațiile către Ordinul Templierilor sporeau la sosirea lor. Era bun prieten al tatălui meu și, într-una dintre călătoriile sale, m-a dus în brațe la cristelniță. De fapt, de la moartea părintelui meu, în virtutea angajamentului său în fața lui Dumnezeu, el era răspunzător pentru starea mea fizică bună și pentru educația mea spirituală.

Era trecut de 50 de ani și Ordinul hotărâse, cu câțiva ani în urmă, că eroul avea să aducă mai mult folos economic în fruntea comanderiei din Douzens decât victoriile pe care le-ar putea obține pe câmpul de bătălie din Palestina cu brațul său slăbit din pricina vârstei. La întoarcerea sa, petrecuse o vreme în casa noastră din Béziers și, după aceea, ne vizita ocazional, dar nu îl mai văzusem în ultimii ani. Eu eram probabil foarte schimbată și cu atât mai mult în îmbrăcămintea mea de paj franc. Să fie oare în stare să mă recunoască?

El era speranța mea de a mă elibera din captivitate și de a-mi găsi pacea, siguranța și ocrotirea. Dar, ținând seama de faptul că însuși abatele Ordinului Cistercienilor îmi dorea moartea, poate că nici măcar Aymeric n-ar fi reușit să mă pună la adăpost. Cămașa de zale și înfățișarea mea de băiețandru erau oare o mai bună protecție? Dacă acel comandor templier mi-ar da ocrotire, abatele Arnaut ar cere insistent să-i fiu predată sau ar trimite ucigași năimiți, cum făcuse și înainte. Dar nașul meu nu ar consimți să mi se întâmple nimic rău, chiar cu riscul propriei sale vieți.

De aceea, am hotărât să-mi ascund identitatea până la noapte. Atunci, când stăpânul meu avea să doarmă, mă voi

face cunoscută în secret lui Aymeric. În felul acesta, nimeni, în afară de noi doi, nu va ști că eu sunt în continuare în viață. M-am gândit prostește că aceasta era, fără îndoială, cea mai bună alegere.

Comandorul Aymeric a privit documentul pe care i-l întindea Guillaume. L-a pipăit observând scrisul și pecețile, încruntându-se de parcă i-ar fi fost greu să-l citească. Apoi, și-a îndreptat ochii asupra tânărului, străpungându-l cu privirea; „ei, drăcia dracului,” m-am gândit eu, bătrânul era indignat, și am simțit că prezența sa impunătoare îmi producea teamă și, în același timp, siguranță. Înainte, mă privise stăruitor. Pentru o clipă, am crezut că m-a recunoscut, dar s-a gândit, fără îndoială, că se înșelase și și-a îndreptat atenția asupra stăpânului meu și a documentului acestuia.

Ne primise într-o săliță care părea să servească drept ceea ce trebuia să fie refectoriul. Douzens era un ansamblu de construcții înconjurat de ziduri de apărare, ceea ce se numea un *castrum*¹, în mijlocul căruia se înălța o biserică ridicată pe o stâncă. Era la o distanță de mai bine de o jumătate de zi de Carcassonne înspre Narbonne, dominând terenuri cultivate, pe malurile fluviului Aude, mori și alte instalații agricole care, pentru că aparțineau Ordinului Templierilor, nu fuseseră distruse de viconte Trencavel în politica sa de pământ pârjolit în calea cruciadei. Nimic din ceea ce am văzut în locul acela nu vorbea despre presupusa bogăție a Ordinului; încăperea era lipsită de mobile, erau doar niște bănci de piatră lipite de perete și două ferestruici lăsau să intre lumina de afară.

— O scrisoare a abatelui Arnaut Amalric, legatul papal, a șoptit el, vorbind parcă pentru sine, și îmi cere să vă acord tot ajutorul de care veți avea nevoie în cercetarea voastră.

Comandorul tăcea, așteptând răspunsul lui Guillaume. Era uscățiv și purta o simplă rasă albă cu o cruce roșie în dreptul

¹ În latină, castru, fortificație. (n.tr.)

inimii. Părul său cărunt, scurt, la fel ca și barba, îi dădea o înfățișare de bătrân, care contrasta cu dârzenia privirii sale.

– Așa este, a răspuns Guillaume, mândru de autoritatea pe care i-o conferea documentul.

Făcuse drumul bine-dispus. După cele două întrevederi cu legatul papal părea că toate rezervele sale morale în privința cruciadei și a masacrelor făptuite de aceasta se spulberaseră. Ceva din mesianismul abatelui Arnaut se instalase în el.

– Aproape de locul în care a fost asasinat legatul papal Peyre de Castelnou au apărut urme de potcoave, a continuat stăpânul meu. Unele aveau o marcă foarte caracteristică, și anume crucea labată¹, semn purtat de caii Ordinului Templierilor. Am motive să cred că aparțineau zonei dintre Carcassonne și Béziers, a cărei principală comanderie este a voastră, cea din Douzens. Asasinii i-au luat cu japca legatului niște documente eretice și se pare că, puțin mai târziu, cavalerii voștri templieri i-au atacat pe aceștia și li le-au furat. Misiunea mea este să le recuperez pentru abatele Ordinului Cisterciencilor. A voastră este să mă informați în legătură cu tot ce știți. Aceste înscrisuri se află în comanderie?

– Misiunea mea este să vă informez în legătură cu tot ce știu... Comandorul a repetat fraza lui Guillaume, cântărind-o, savurând-o și rămase tăcut. Și cine spune asta? tună el după câteva clipe. Pentru ce trebuie să vă ajut?

Atunci, Guillaume a fost acela care a rămas uluit. Nu îi trecuse prin minte că templierul ar putea ridica obiecții față de autoritatea abatelui Arnaut.

– Pentru că acestea sunt ordinele legatului care îl reprezintă pe Papă, iar Ordinul Templierilor este supus direct Papei,

---

¹ Termen din heraldică, denumind o cruce în formă de labă de animal, cu brațe egale care se lărgesc spre capetele ușor rotunjite. În franceză – limba prin excelență a heraldicii – se numește *croix pattée*. Conform lui Marcel STURDZA-SĂUCEȘTI, *Heraldica. Manual tehnic*, Editura Științifică, București, 1974. (n.tr.)

a răspuns el, acum cu grijă. În consecință, trebuie să vă supuneți lui Arnaut și mie, care îl reprezint.

– Spuneți că trebuie să mă supun? De unde scoateți o asemenea prostie?

– Din documentul pe care tocmai l-ați citit. Ați recunoscut pecetea, îl cunoașteți pe legatul papal. Datorați ascultare Papei și legatului său, Arnaut.

– Firește că îi dau ascultare Papei, dar mai întâi Ființei Supreme, a răspuns templierul. Sufletul meu îi aparține lui Dumnezeu și în el citesc toate planurile Lui. De-altfel, Papa, fără îndoială, trebuie să ignore atrocitățile pe care le reprezintă acest măcel, această ticăloșie pe care îndrăzniți să o numiți cruciadă.

– Aceasta este erezie gnostică. Înainte de gândirea voastră se află Papa și dreapta-credință a Bisericii. Le datorați obediență și ați făcut legământ în fața lui Dumnezeu. Îndepliniți ordinul!

Tensiunea era atât de mare, încât aș fi dorit să mă aflu foarte departe de locul acela. Mă făcusem mică pe banca de piatră și mă minunam de aroganța, de neobrăzarea lui Guillaume înfruntându-l pe bătrânul maestru.

– Și să nu-mi spuneți că Dumnezeu îi vorbește sufletului vostru, continuă după o clipă Guillaume, rupând tăcerea stânjenitoare în care se cufundase templierul, care nu înceta să-l privească cu ochii săi aprinși ca tăciunii. Dacă nu-i dați ascultare Papei, sufletul vostru nu-i vorbește lui Dumnezeu, ci diavolului.

– Diavolul? a strigat comandorul și s-a ridicat dintr-o săritură fără măcar să-și stăpânească furia. Diavolul este acolo unde ucideți femei, copii lipsiți de apărare, buni catolici, acolo unde jefuiți, unde ardeți pe rug și torturați. Acolo sălășluiește diavolul, cu voi. Voi faceți de rușine numele de cruciat, voi sunteți oastea Satanei.

– Acum vorbiți așa cum am auzit că vorbesc ereticii catari, îi aruncă în față Guillaume, ridicându-se și el în picioare și urcând și mai mult glasul. Am putut constata că era și mai tare decât al adversarului său. V-ați molipsit cumva și voi? Pentru

ultima oară, în numele legatului papal, în numele Papei și al lui Dumnezeu, vă poruncesc, ca om al Bisericii ce sunteți, să-mi dați ascultare! V-o cer spre mântuirea sufletului vostru!

Bătrânul rămase năucit privindu-l, dar fără o expresie agresivă. Deodată, privirea cruntă i s-a destrămat; părea abătut, surprins.

– Mântuirea sufletului meu? șopti el căzut pe gânduri și întorcându-și pentru prima dată privirea de la ochii adversarului său.

Guillaume s-a umflat și mai mult în pene, presimțind victoria.

– Îmi veți da ascultare? îl întreabă el.

– Cum puteți fi atât de tânăr, de arogant și de stupid? a spus comandorul cu voce joasă, așezându-se din nou pe bancă. Părea obosit.

– Spuneți da sau nu.

Comandorul Aymeric și-a lăsat în jos, umil, capul cu tonsură în creștet și, privind în pământ, a păstrat o îndelungă tăcere.

– Veniți la mine diseară, după slujba de vecernie; veți primi ceea ce căutați, spuse el în cele din urmă. Voi da ordine să fiți găzduit la comanderie. Cât timp veți aștepta, nu veți lua masa și nici nu vă veți ruga împreună cu comunitatea. Masa vi se va servi în odăile voastre.

Și a dispărut prin ușa refectoriului.

„*Dies irae, dies illa,
solvent saeculum in favilla.*“

[„Ziua mâniei va fi o zi
ce va preface lumea în cenușă.“]

Dies irae

– Cum ați îndrăznit să-i vorbiți astfel comandorului? i-am trântit-o lui Guillaume de îndată ce am fost conduși în chilia austeră în care am fost găzduiți și care avea drept unic mobilier două paturi mizerabile cu paie.

El, în mod evident mândru de comportarea sa față de templier, m-a privit surprins înainte de a răspunde:

– Ce vrei să spui cu asta?

– Comandorul este unul dintre cei mai viteji cavaleri occitani, cruciat în Țara Sfântă în serviciul Ordinului Templierilor; faptele sale de arme sunt legendare pe domeniile din Carcassonne ale vicontelui.

– Și mie, ce-mi pasă de asta? a răspuns Guillaume enervat.

– A luat parte la multe bătălii. Se spune că, într-o împrejurare, un grup de cavaleri ai Ordinului Templierilor au fost atacați de o oștire de sute de mahomedani și că toți au murit fără să ceară armistițiu și nici îndurare. Maestrul a fost cel din

urmă dintre ei care a luptat, în ciuda gravelor sale răni, peste cadavrele tovarășilor săi și, cum nu o puteau scoate la capăt cu el în lupta corp la corp, musulmanii au avut nevoie de arcași ca să-l pună la pământ. Uimit, însuși Saladin¹ și-a trimis medicul ca să-i salveze viața și, când și-a revenit, a vrut să-l cunoască. Templierii nu plătesc răscumpărare pentru prizonierii din rândurile lor; călugării, neavând valoare economică și fiind foarte periculoși pentru cei care i-au capturat, sunt decapitați aproape imediat. Nu aceasta a fost soarta lui Aymeric de Canet, căci Saladin, uimit nu numai de curajul acestuia, ci și de spiritul său, a poruncit să fie eliberat. S-a întors de curând, prea bătrân ca să mai lupte în Țara Sfântă, și a preluat această principală comandă de pe domeniile vicontelui. Este un om venerat pe aceste meleaguri.

– Atunci, să-i dea ascultare legatului Arnaut.

– Cine este legatul acela? Cine sunteți voi ca să-i cereți lui Aymeric să-i dea ascultare?

– Ești un mucos limbut și va trebui să te învăț minte ce înseamnă respectul. Guillaume era furios și își duse mâinile la cingătoare, dar eu nu m-am putut stăpâni în ciuda gestului său amenințător.

– Legatul acela este cumva monstrul care a poruncit asasinarea tuturor celor din Béziers? Și voi vă simțiți mândru că îl reprezentați?

– Taci din gură, prostule! a răcnit el, scoțându-și centura de piele bătută în ținte și lăsând să-i cadă teaca de la spadă.

– Este un monstru, un asasin! Eram atât de indignată, încât nu am tăcut nici măcar atunci când a rotit cureaua deasupra

---

¹ Saladin (1138-1193), unul dintre marii conducători ai lumii islamice, fiind sultan al Egiptului, Siriei și Palestinei, precum și al unor regiuni din Arabia, Yemen, Libia și Mesopotamia. Este cunoscut pentru comanda rezistenței musulmane împotriva cruciaților, reușind să recucerească Palestina de la Regatul Ierusalimului. Apărător al Islamului și în mod special al ortodoxiei religioase reprezentate prin sunnism. (n.tr.)

capului meu. Cum îndrăzniți să amenințați un erou, un om sfânt, în numele unui asemenea ticălos?

Nu m-am mișcat atunci când Guillaume și-a abătut cingătoarea peste trupul meu, doar mi-am acoperit, cu un gest instinctiv, fața. Înainte de a primi pedeapsa, plângeam deja de furie, și nu de frică. Indignarea mă făcuse să-mi pierd teama. Nu îmi păsa de durere, putea face cu mine orice poftea.

Lovitura m-a nimerit în coaste, centura mi-a biciuit spinarea înfășurându-se în jurul meu, și când stăpânul meu a tras de ea, m-am oprit în perete.

– Ține-ți gura odată, nătărăule, înainte să te jupoi de viu! a spus el considerând povestea încheiată. Dar eu nu aveam de gând să tac; orice s-ar fi întâmplat, voiam să-mi vărs năduful, să spun tot ce țineam în mine.

– Și cum se poartă cu vicontelesse Trencavel, floarea tuturor virtuților de cavaler, fără să-i dea nici cea mai mică șansă? am continuat eu. Cum poate fi legatul Arnaut atât de ticălos și de crud? Vrea să-l omoare și se va sluji de orice trădare ca să-l lichideze.

Guillaume rămase uitându-se la mine, surprins de insistența mea. Eu îi căutam privirea cu ochii mei scăldați în lacrimi, dar sfidători.

– Nu aveți milă, nu aveți onoare; nu sunteți altceva decât niște lași care asasinează femei, bătrâni și copii lipsiți de apărare.

– Taci din gură! Taci din gură! a strigat el. Printre lacrimi am putut vedea cât de mult îl dureau vorbele mele. Poate că și propria conștiință îl avertiza despre același lucru.

– Nu pot să tac; ucideți-mă dacă doriți, dar infamiile acestei cruciade sunt strigătoare la cer.

– Rănești cu limba ta ascuțită, precum cea a femeilor, dar azi o să-ți aranjez bine spinarea ca să înveți să respecti, a spus el și a fluturat din nou cingătoarea.

Tăcută, m-am ghemuit într-un ungher, în vreme ce el mă biciuia. O teamă bruscă m-a făcut să amuțesc; nu era frica de

durere, ci de vorbele lui. Mă temeam că va descoperi condiția mea de femeie.

Am plâns în hohote încă mult timp după ce a obosit să mă mai lovească. Nu conta trupul meu acoperit de lovituri și îndurerat. Mi-l aminteam pe tatăl meu, pe doica și pe verișoara mea, rudele și prietenii mei, și vedeam imaginile oribile din biserica plină de cadavrele lor. Mă gândeam la orașul meu nimicit care, cu puțin timp înainte, fierbea de viață și de frumusețe, la cântecele lui Hugo, la zâmbetul lui și la acele vremuri când totul era doar flori și eleganță. Numai cu câteva zile în urmă, aceea era viața mea. Acum, nu mai exista și îmi simțeam inima apăsată de durere pentru acea lume de vis, prefăcută în coșmar. Doream să mor.

„*Quantus tremor est futurus,
quando judex est venturus.*“

[„Ce teamă enormă va surveni
atunci când judecătorul va apărea!“]

Dies irae

După rugăciunea de vecernie, un călugăr a venit să ne caute. Eu aveam ochii umflați de plâns și trupul stâlcit de furia lui Guillaume. Când a încetat să mă mai lovească, am rămas ghemuită pe unul dintre paturile mizerabile, fără să-l privesc, plângându-mi necazurile și pe cele ale Occitaniei. El s-a așezat pe jos cu coatele pe genunchi, acoperindu-și fața cu mâinile. Nu a mai vorbit; părea îndurerat. Poate că va lua în seamă tot ce i-am spus comandorul și cu mine, precum și rolul său în masacru. Poate că va avea o urmă de conștiință.

Călugărul ne-a condus într-un patio care avea și rolul de claustru, mărginit de biserică și de mai multe clădiri mănăstirești.

Numai văzându-l pe Aymeric de Canet și am știut că avea să se întâmple o tragedie.

Luna în al doilea pătrar strălucea în noaptea blândă, iar acolo, în mijlocul patioului, era bătrânul templier; în genunchi, în fața spadei sale înfipte în pământ. Purta echipamentul de

luptă și părea că se roagă. La cele patru extremități ale incintei, în picioare, tot atâția călugări, și ei îmbrăcați de luptă, cu spada la cingătoare, luminau scena, ținând în mâini făclii aprinse. Doar comandorul purta tunică albă peste cămașa de zale și m-am gândit că o fi fost singurul cavaler templier din locul acela; veșmintele cenușii, de sergent, ale celorlalți le trădau originea plebee.

Stăpânul meu a întredeschis gura, surprins; nu se aștepta la o astfel de primire.

– Guillaume de Montmorency, a spus comandorul ridicându-se în picioare când ne-a zărit, am fost informat în legătură cu voi înainte să ajungeți la această casă. Un libertin, un jucător de zaruri și un desfrânat care urmează studii eclesiastice pentru că dorește veniturile și prebendele unui episcopat la care va avea acces grație nobleței și puterii familiei sale și pe care abatele Ordinului Cistercienilor v-a înrolat în glorioasa cruciadă de jaf, de violuri și de exterminare a celor nevinovați și de infamii în numele lui Dumnezeu.

Comandorul și-a încrucișat brațele și a păstrat tăcerea pentru câteva momente. Greierii cântau în noapte și nimeni din patio nu a îndrăznit să vorbească.

– Și cutezați să veniți să-mi dați ordine în numele legatului și al Papei. Ei bine, eu îi dau ascultare Suveranului Pontif, dar mai întâi conștiinței mele și lui Dumnezeu. Iar conștiința îmi spune că Dumnezeu nu este cu voi și nici cu acei falși cruciați. Dumnezeu este cu cei care luptă ca să-i apere pe pelerinii la Locurile Sfinte, cu cei care în Spania¹ luptă împotriva maurilor, cu cei care dau tot ce este material spre binele a ceea ce este spiritual, ca frații mei din Ordinul Templierilor, care își oferă toate bunurile când intră în slujba lui Dumnezeu sau cei care îl urmează pe acel Francisc din Assisi², care umblă

¹ Denumirea în epocă a regatelor creștine León, Navarra, Castilia, Aragón și Portugalia. (n.tr.)

² Fondatorul Ordinului Fraților Minoriti sau al Franciscanilor (1182-1226). (n.tr.)

desculț, așa cum o face și Domingo de Guzmán. Sunt sărmani ai lui Dumnezeu, urmează învățăturile lui Hristos, cerșesc ca să poată subzista și propovăduiesc cuvântul sfânt. Dumnezeu nu este de partea acelor episcopi grași și bogați care, încărcându-și degetele cu inele, se suie pe cai și poartă cămăși de zale ca să-i extermină pe creștini în ceea ce numesc ei cruciadă, spre batjocura cuvântului.

– Doar nu credeți într-un Dumnezeu bun și unul rău, precum catarii? Guillaume părea să-și fi revenit din uimire și a contraatacat cu o oarecare intenție răutăcioasă.

Templierul zăbovi până să răspundă și în răspunsul său i se reflecta indignarea.

– Nu, nu sunt de partea ereticilor, dacă asta vreți să insinuați. Cred într-un singur Dumnezeu, dar știu că există oameni buni și oameni răi și aceștia din urmă își găsesc expresia în dumnezeul lor, predicând, în mod fals în numele acestuia, propriile lor ticăloșii. Astfel, unii catiheți îl descriu pe Domnul ca pe un pitic al spiritului, crud și pervers, pentru că ei, cei care pretind că îl reprezintă, sunt niște pitici cruzi și perversi.

– Vă referiți la Papa?

– Mă refer la abatele Arnaut și la voi, care veniți în numele lui.

– Vă reamintesc, comandore..., Guillaume își ridică vocea solemn, cu siguranță ca să-l audă bine sergenții care rămăseseră nemișcați în extremitățile patioului..., că trebuie să-mi dați ascultare în ceea ce privește misiunea care mă aduce aici. Îi datorati supunere legatului Arnaut, a cărei autoritate provine de la Papă, pentru că voi și Ordinul Templierilor depindeți direct de Suveranul Pontif. Dați-mi documentele furate de la legatul Peyre sau spuneți-mi ce știți despre ele. În dimineața aceasta, mi-ați promis că mi le veți da acum. Îndepliniți-vă promisiunea!

– V-am promis că vă voi da ceea ce căutați.

– Faceți-o, atunci.

– Voi, Guillaume, reprezentați clerul corupt, hoț, asasin, destrăbălat, pe aceia care fac un Dumnezeu nemernic, un Dumnezeu rău. Reprezentați tot ceea ce urăsc eu...

– Vorbiți ca un eretic catar! l-a întrerupt Guillaume.

– ...și ceea ce veniți să căutați este ca Dumnezeu, cel adevărat, să vă judece.

– Ce vreți să spuneți? deodată Guillaume a părut că înțelege ceea ce eu intuisem când l-am văzut pe Aymeric de Canet cu armele sale.

– Că vă provoc la o luptă pe viață și pe moarte, a spus comandorul cu o voce liniștită. Va fi o ordalie necruțătoare.

– Ați înnebunit? a răspuns tânărul ridicând din nou glasul. Limitați-vă la a vă îndeplini îndatoririle.

– Le voi îndeplini doar în cazul în care Dumnezeu vă va considera demn. Dacă mă ucideți, călugării mei vă vor da tot ce doriți. Este singurul mod de a le obține.

– Dar nu vă dați seama că sunteți prea bătrân ca să luptați cu mine? Guillaume lăsa să se vadă în vorbele sale admirația pe care o simțea pentru bătrânul războinic. Nu voi ridica spada împotriva voastră, ar fi o crimă mizerabilă.

– Ba o veți face, comandorul zâmbea sinistru, doar așa vă veți salva viața. Apărați-vă, pentru că, altminteri, oricum vă voi ucide și, dacă încercați să fugiți, o vor face sergenții mei. Și acum, înarmați-vă.

Călugărul care ne condusese acolo a apărut cu cămașa de zale, coiful și scutul pe care le lăsaserăm în chilie. Guillaume avea spada la cingătoare. Eu eram sigură că toată povestea avea să se încheie într-un măcel sângeros și, înspăimântată, încercam să mă gândesc ce puteam face ca să evit ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Mi-am dat seama că mă temeam pentru comandor, dar nici nu doream ca stăpânul meu să fie rănit.

– Nu, nu voi lupta, a insistat Guillaume și a refuzat să ia apărătoarele pe care i le oferea călugărul.

– Ba o veți face, a spus din nou Aymeric, apropiindu-se de tânăr și fluturând spada. Aceasta este o judecată a lui

Dumnezeu și nimeni nu scapă pedepsei sale; a nu lupta înseamnă a te declara vinovat, și pedeapsa este moartea.

– Nu am venit să lupt împotriva voastră, seniore.

Acum, Guillaume vorbea fără aroganță, cu respect, și mi-am dat seama că nu o făcea din lașitate, ci îl admira pe bătrân și considera lupta inegală. Asta m-a făcut să simt, în ciuda bății pe care tocmai mi-o administrase, teamă pentru ceea ce i s-ar putea întâmpla, pentru viața lui. Mi-am dat seama că îl apreciam mult mai mult decât credeam.

– Dacă nu vreți să-mi dați ce v-am cerut, voi pleca fără acestea, a adăugat el după o pauză.

– Prea târziu. Judecata a început.

Comandorul înaintă câțiva pași și cu o lovitură bruscă de spadă îl răni pe Guillaume în piept. Cu greu mi-am stăpânit un țipăt. Tânărul nu s-a mișcat și am putut vedea că tăietura i-a sfâșiat îmbrăcămintea, dar era doar superficial; bătrânul își păstra o mare îndemânare cu spada.

– Apărați-vă sau veți muri ca un câine.

Guillaume rămase privind-l în ochi câteva clipe și își citi în ei sentința. Fără să rostească un cuvânt, își întinse mâinile către călugăr luându-și armele și începu să se îmbrace încet cu un mic ajutor din partea mea. Îmi tremurau mâinile. Am văzut că și ale stăpânului meu, de asemenea.

Comandorul își vârî spada în teacă și, retrăgându-se câțiva pași, își împreună mâinile ca să se roage. A făcut-o în tăcere până când l-a văzut pe Guillaume pregătit. Atunci, l-a întrebat dacă vrea să se roage cu el. Tânărul cavaler a acceptat și ne-am alăturat cu toții rugăciunii cu voce tare. Eu aveam inima strânsă de neliniște, nu voiam să i se întâmple ceva nici unuia dintre ei și m-am rugat pentru o minune. Care nu s-a împlinit.

Când comandorul a hotărât să termine rugăciunea, a spus:

– Dumnezeu judecătorul să se îndure de sufletele noastre.

– Amin, a răspuns stăpânul meu.

„*Tuba, mirun spargens sonum,
per sepulchra regionum.*“

[„Răspândi-va trompeta un sunet înfricoșător
printre mormintele popoarelor.“]

Dies irae

Au început prin a se tatona. Comandorul se mișca încet în cerc în jurul lui Guillaume cu scutul în dreptul gurii, iar stăpânul meu se învârtea ca să-l aibă mereu în față. Bătrânul a fost cel care s-a năpustit, lansând o lovitură de sabie spre fața tânărului, care s-a acoperit, parând-o cu pavăza. Comandorul s-a întors imediat ca să se refugieze în locul său de apărare și a așteptat replica, dar stăpânul meu a bănuit și nu a atacat, mărginindu-se să aștepte. Și așa au continuat o vreme, cu agresiuni din partea templierului pe care Guillaume le respingea definitiv; în cel mai bun caz, lovind scutul acestuia când se retrăgea. Cred că spera să-l obosească pe bătrân, natura fiind aliatul său.

Luna, în creștere, plutea pe un cer înstelat pe deasupra acelei scene sinistre. Cei patru sergenți templieri se apropia-seră de combatanți și luminau cu făcliile ritualul de moarte

care era pus în scenă. Greierii cântau lugubru. Îmi simțeam inima cât un purice bătându-mi în gât.

Aymeric știa că singura lui posibilitate era să ajungă rapid la deznodământ și a lansat un atac, demonstrând că la primele sale lovituri își ascunsese adevărata forță și îndemănare. Guillaume a fost nevoit să se dea îndărăt câțiva pași, fiind împins de bătrân, și a trebuit să se acopere cu scutul, dar spada maestrului i-a atins coastele și l-a rănit.

– Ați făcut sângele să curgă, spuse tânărul cavaler, coborându-și apărătoarea. Voi câștigați, comandore.

Eu m-am rugat ca nașul meu să accepte, ca nici unul dintre ei să nu sufere, dar bătrânul a răspuns:

– Doar moartea va hotărî voința Domnului. Acoperiți-vă.

Și a revenit la atac. Faptul a părut că îl indignează pe stăpânul meu, care a început să atace folosindu-și cea mai mare putere fizică. Era ceea ce spera bătrânul.

Tatăl meu nu numai că mă lăsa să asist la exercițiile de luptă în patioul casei noastre, dar, atunci când insistam mult, chiar participam la antrenamente îmbrăcată cu echipamentul care aparținuse fratelui meu și acolo mi-am dat seama că îndemănarea era mai importantă decât forța. Văzusem, așadar, multe lupte, dar niciodată, nici înainte, nici după aceea, nu mai asistasem la ceva asemănător.

Guillaume îl lovea pe adversarul său, iar acesta para cu scutul, răspunzând la rândul său, dar deodată bătrânul a făcut o fentă și stăpânul meu, dezechilibrându-se, a despiciat pământul cu spada. Când a încercat să se ridice în picioare, templierul, împingând cu o putere neobișnuită scutul pe sub Guillaume, l-a făcut să-și ridice brațul atât de mult pe deasupra capului său, încât l-a dărâmat pe spate, cu fața în sus, cu pavăza căzută, complet descoperit. Rapiditatea lui Aymeric a fost uimitoare. A sărit peste victima sa și călcând peste brațul care ținea scutul, l-a împiedicat pe Guillaume să se acopere. La următoarea mișcare, celălalt picior al lui a călcat peste brațul cu care stăpânul meu ținea arma. Cavalerul era cu fața

în sus și lipsit de apărare, dar poziția templierului era atât de instabilă, încât numai o rapidă lovitură mortală asupra adversarului său i-ar fi putut fi de folos.

Timpul părea că stă în loc, în vreme ce spada căuta gâtul tânărului, a cărui expresie descompusă, uimită și lipsită de încredere părea să vorbească, spunând: „Nu e cu putință, voi muri, e imposibil“.

Am observat expresia de călău hotărât pe fața comandorului, am văzut moartea în ea și nu am putut evita să urlu în occitană:

– Seniore Aymeric, fie-vă milă, pentru numele lui Dumnezeu, mi-a scăpat un țipăt sfâșietor de femeie.

Comandorul, uimit, m-a privit recunoscându-mă în cele din urmă. Și a spus:

– Bruna!

Dar era târziu, tăietura mortală era deja pe drum. Nu știu dacă el a fost acela care și-a deviat lovitura sau a fost reacția lui Guillaume, dar spada bătrânului s-a înfipt cu putere în pământ. Atinsese jugulara tânărului, care, în momentul acela, s-a debarasat de piciorul care îi ținea brațul drept și și-a pus arma, instinctiv, pe gâtul adversarului său care, în momentul acela, cădea peste el cu o asemenea forță, încât impulsul amândurora a făcut să se sfâșie cămașa de zale și să pătrundă în gâtul templierului.

Nu-i voi uita niciodată privirea în timp ce agoniza, viața scăpându-i printr-un firicel de sânge din gură și în bășici prin rană. Ochii mei scăldați în lacrimi au văzut un zâmbet blând pe buzele lui de războinic mândru și ținându-l de mână printre sughițuri și hohote de plâns, am simțit că, dacă ar fi putut vorbi, mi-ar fi spus că moare fericit văzându-mă în viață.

Eu doream să mor împreună cu el.

*„Liber scriptus proferetur
in quo totum continetur,
unde mundus judicetur.“*

[„Se va deschide cartea
în care totul este scris
și după care lumea va fi judecată.“]

Dies irae

– Doamne Sfinte! Cum s-a putut întâmpla așa ceva? își repeta Guillaume, trecută fiind deja slujba de utrenie, neputând încă dormi, așezat pe salteaua de paie cu fața ascunsă în mâini.

Puțin mai încolo era Pierre sau cine o fi fost întins pe patul mizerabil, lipsit de lacrimi și de puteri, într-un somn din care, din când în când, părea să fie pe punctul de a se trezi cu un suspin adânc, precum cele de după un plâns îndelungat.

– Eu nu am vrut, a spus el pentru a mia oară.

Și el plânsese, toți o făcuseră.

Când bătrânul templier a căzut, Pierre a alergat spre el. Părea să-l cunoască. Suspinând, i-a cerut să nu moară. Călugării templieri au venit și ei; sergenții cu făcliile lor au luminat moartea, se lamentau cu toții. Unul dintre ei a venit cu sfintele

miruri și i-a dat ultima împărtășanie. Agonizând, Aymeric ținea mâna lui Pierre și încerca să-i spună ceva, zâmbind. Părea ciudat de fericit. Moartea lui a fost rapidă și toți au început să se roage printre suspine și hohote de plâns.

Guillaume rămase în afara cercului cu spada sa însângera-
rată în mână, copleșit de durere.

— Eu nu am vrut.

Îi șoptea oricui se apropia de el, dar era singur, vinovat; nimeni nu voia să-l asculte. Aruncă departe spada ucigașă și îngenunche să se roage departe de ceilalți.

Guillaume avea întipărită cu foc în suflet clipa aceea în care Aymeric pregătea lovitura aducătoare de moarte. Atunci văzuse, în ochii comandorului, ochii lui Dumnezeu condam-nându-l; fusese o clipă cât o mie de ani. Da, arhanghelul Mihail a deschis cartea vinovățiilor și i-a cântărit sufletul pe marea balanță a faptelor bune și a păcatelor. Și aceasta s-a înclinat de partea infernului. Satana trăgea de talerul greșelilor sale către condamnarea veșnică și, neputincios, privea spada comandorului pe punctul de a-i reteza capul fără ca el să poată face ceva.

Doar cu câteva ore înainte, îi vorbea bătrânului templier cu aroganță, dându-i ordine, cerându-i insistent. Cum a putut fi atât de îngâmfat, atât de plin de el?

Ce lecție îi dăduse!

Aymeric era mai bun decât el în toate. Călugăr mai bun, cavaler mai bun, mai viteaz și, în ciuda vârstei, era chiar și un războinic mai bun. Încă nu își explica felul în care cineva, la vârsta aceea, îl putuse birui astfel. Ce îndemânare!

Cunoscându-l doar de câteva ceasuri, îl admira profund pe bătrân, mai mult decât admirase pe cineva vreodată, și acum își dădea seama că Pierre, pe care îl altoise pentru obrăznicia lui în după-amiaza aceea, a avut dreptate în tot ce a spus. În realitate, chiar și atunci știa că puștiul avea dreptate în critica sa, poate tocmai de aceea a fost atât de furios când l-a lovit.

Pierre era singura faptă bună pe care o putea prezenta în ultima vreme. Nu avea nici o îndoială în această privință. Pe balanța sufletelor, păcatele sale atârnavă mult mai greu, diavolul trăgea de el și Dumnezeu îl condamnă la moarte și la infern. Dar strigătul pajului său, când totul era deja pierdut, l-a salvat. Apărându-l pe băiețandru acela la Béziers și salvându-l de la o moarte sigură, el făcuse un bine și în ultimă instanță greutatea acelei fapte bune a înclinat balanța în favoarea sa.

Comandorul merita să trăiască, iar el, să moară, dar un înger sub întruchiparea unui tânăr scutier l-a salvat. A fost intervenția acelei ființe divine, și nu meritul său, ceea ce a hotărât rezultatul luptei. Comandorul l-ar fi ucis fără nici o îndoială. Strigătul acela și surpriza templierului pentru ceva ce el încă nu înțelegea l-au făcut pe acesta să-și devieze lovitura și să-i crute viața, lăsându-i timp pentru un contraatac pur instinctiv. Și prin aceasta a primit o a doua șansă de a-și putea elibera sufletul din infernul veșnic.

Din prima zi, simțise o ciudată afecțiune pentru băiat. Când plângea deznădăjduit moartea alor săi, distrugerea orașului și a lumii sale, el l-ar fi mângâiat, l-ar fi îmbrățișat ca să-l consoleze. Regreta din inimă.

S-a stăpânit, pentru că îi disprețuia profund pe cei puternici care își permitau libertăți sexuale cu micii lor servitori; acest obicei nu figura printre viciile sale, îi repugna. De aceea, uneori, când puștiul îl privea cu ochii săi mari și verzi, zâmbindu-i, el simțea ceva care îi cerea să-l mângâie, și se alarma, reacționând aspru la suavitatea băiatului.

Ce anume strigase? Cerea îndurare pentru el. I-o cerea comandorului ori lui Dumnezeu? Nu avea importanță; în momentul acela, pentru el, Aymeric îl reprezenta pe Dumnezeu, pe dumnezeul pedepsei, și privirea sa dură era cea pe care el o merita.

Îndată ce s-a auzit strigătul, fapta sa bună a fost răsplătită, atunci când Dumnezeu a părăsit înfățișarea de templier și l-a salvat.

Și-a amintit că atunci comandorul a exclamat numele unei femei: Bruna, în mod precis.

Ce coincidență! Bruna... Ca Bruna de Béziers, Doamna Privighetoare? Doamna pe care el și vărul său o căutau ca să o ucidă și pe care, din fericire, nu o găsiseră. Dacă și-ar fi îndeplinit mârșava misiune, sufletul i-ar fi fost condamnat definitiv la judecata lui Dumnezeu. Nimeni nu a scăpat din Béziers odată inițiat atacul și, din fericire, acea Bruna pierise fără ca el și vărul său să-și fi pătat mâinile cu sângele ei. A fost un noroc.

Dar... țipătul? Era o voce de femeie. Acum își amintea perfect. Și a venit dintr-un loc de unde singurul care l-ar fi putut scoate era Pierre...

Oare Pierre era un înger, așa cum își imaginase în delirul său? Ori era...?

Guillaume se ridică încercând să nu facă zgomot ca să nu-l trezească pe puști și se apropie de el cu grijă. Era încolăcit, făcut ghem, în poziție fetală, dar își întinse mâna cu precauție și vârând-o pe sub micul decolteu al cămășii de zale pe care băiatul o purta mereu și al cămășii de lână, dădu peste... un sân de femeie! Mărimea lui nu era excesivă, dar era perfect format. Guillaume se opri o clipă, îl pipăi blând, cântărindu-i căldura și se desfătă cu atingerea. Apoi își îndepărtă mâna de parcă s-ar fi ars. Pierre era femeie!

„*Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis.*“

[„Te rog, te implor în genunchi,
cu inima căită și aproape prefăcută în cenușă.“]

Dies irae

Când m-au trezit zgâlțâindu-mă, am crezut pentru câteva clipe că totul fusese un coșmar. Chipurile călugărilor erau severe și am fost tratați fără menajamente.

– Plecați odată de aici, a spus cel care era mai mare peste ceilalți. Comandorul a lăsat ordin că, dacă moare, să nu vă facem nici un rău și să vă acordăm ospitalitate până dimineață. Răgazul s-a încheiat. Ați venit în ceas rău, plecați odată și să nu vă mai întoarceți.

Am văzut că Guillaume își strângea lucrurile în tăcere, fără să opună rezistență. M-a surprins lipsa lui de aroganță, contribuind la senzația mea de irealitate, dar era evident că totul se întâmplase așa cum îmi aminteam. Cel mai mare erou al Occitaniei, ultima persoană care mă mai lega de un trecut fericit, murise luptând împotriva unui pungaș. Nu mai era nici o speranță pentru oamenii noștri și nici pentru mine.

Ne-am oprit la doar o jumătate de oră de mers de așezarea templierilor, pe o pajiște de pe malul râului care curgea domol în locul acela. Guillaume m-a ajutat să scot șeile de pe cai, așa cum o făcuse și când i-am înșeuat la plecarea de la comanderie. Templierii îndepliniseră fără nici un entuziasm instrucțiunile lui Aymeric. Ne umpluseră desagii pentru drum și Guillaume mi-a oferit pâine și brânză, invitându-mă să mănânc cu el. Eu am refuzat, nu-mi era foame. Pe față i se vedeau cearcănele pricinuite de lipsa somnului și expresia lui era abătută; aerul său atotputernic din ziua anterioară dispăruse.

A mâncat așezat pe o stâncă în vreme ce mă observa. Eu îmi abăteam privirea spre râu.

– Nu am vrut să-l ucid, a spus el după o clipă cu gura plină. Ai avut dreptate, n-ar fi trebuit să-i vorbesc atât de insolent. Era mult mai bun decât mine.

L-am privit fără să dau crezare celor auzite.

– El a câștigat și doar țipătul dumneavoastră m-a salvat de la moarte. Am acționat din instinct când l-am străpuns cu spada, dar Dumnezeu mă declarase vinovat. Infernul era destinul meu și mulțumită dumneavoastră, prin intervenția dumneavoastră, Domnul mi-a dat altă șansă.

Stăteam pe jos sprijinindu-mă de un copac și, când am tresărit, surprinsă de ceea ce auzeam, trupul meu stâlcit mi-a amintit loviturile pe care el mi le aplicase cu o zi înainte.

Nu am spus nimic și stăpânul meu a continuat să mănânce în tăcere pentru o vreme. Am închis ochii, încercând să șterg astfel amintirile, și m-am concentrat pe cântul păsărilor și pe fornăitul cailor.

– Ești femeie, nu-i așa? m-a întrebat el după un lung răstimp în care tăcuse căzut pe gânduri.

Nu am spus nimic, dar, fără să deschid ochii, am confirmat din cap. Tăcerea s-a lăsat din nou.

– Cine ești?

Eu așteptam întrebarea și am întârziat o vreme să răspund.

– Bruna de Béziers, am răspuns eu în cele din urmă, privind-l drept în ochi și ridicând bărbia, scoțând la iveală demnitatea, de atâta timp umilită, a neamului meu de viță nobilă.

Nimic nu mai avea importanță. Știam că Guillaume și vărul său voiau să mă omoare, că își vor îndeplini cuvântul dat abatelui Ordinului Cistercienilor și, deodată, mi-a dispărut frica. Suferisem prea mult; moartea nașului meu era ultima lovitură, picătura care umplea paharul; reprezenta sfârșitul, dispariția a tot ce am iubit, a unei epoci, a unei civilizații strălucitoare. Așa că m-am ridicat și m-am semeșit în fața călăului meu, așteptându-mi moartea.

– Doamna Privighetoare! a exclamat el.

Mă privea stupefiat, fără urmă de agresivitate. A închis ochii și a rămas așa o vreme, respirând adânc.

– Este mâna lui Dumnezeu, a spus el în cele din urmă. Aceasta este voința lui, penitența pe care trebuie să o îndeplinesc, iar voi sunteți calea mântuirii mele.

Am rămas tăcută și l-am privit stupefiată din pricina acelei crize de misticism la care nu mă așteptam din partea unuia ca el. Căci, în ciuda faptului că îi recunoșteam farmecul masculin, uneori plin de afecțiune, îl considerasem, până în momentul acela, un hodorog din Nord, o brută, un animal binecuvântat prin botez, a cărui noblețe nu o depășea pe cea a calului său.

– Mâna lui Dumnezeu, a providenței, a repetat el acum cu un entuziasm ce părea să-l scoată brusc din starea sa de depri-mare. Nu înțelegeți asta, Bruna?

Nu am răspuns. Deodată, se comporta ca un cavaler față de o doamnă, când cu câteva ore mai devreme aproape că mă omorâse cu lovituri de curea. Nu știam ce să fac, cum să reacționez la această schimbare neașteptată.

S-a ridicat în picioare dintr-o săritură, sperându-mă de moarte, făcându-mă să dau doi pași îndărăt, dar mi-am dat seama imediat că nu voia să-mi facă nici un rău, dimpotrivă. Mi-a apucat mâna dreaptă într-ale sale, și-a îndoit un genunchi

pe pământ și din această poziție supusă a continuat să-mi vorbească, afectuos, cu blândețe.

– Acum înțeleg totul, spunea el.

Și mângâierea lui m-a mișcat din nou. Inima a început să-mi bată iute, nu de frică, ci pentru că mâinile sale calde îmi produceau o plăcere pe care nu aș fi bănuț-o niciodată.

– Nu vă dați seama? a continuat el cu o strălucire de entuziasm în ochi. Eu trebuia să vă ucid la Béziers și, în loc de asta, v-am salvat viața fără să vreau. Ieri, am fost condamnat la judecata lui Dumnezeu, trebuia să mor, dar voi, poate că tot fără să vreți, mi-ați salvat viața. Și sufletul. Destinul nostru este nemaipomenit, unic, este împletit de Voința Superioară.

Eu tăceam în continuare. Îi vedeam ochii albaștri, umezi, împăienjeniți de lacrimi, emoționați, și i-am simțit emoția invadându-mă la contactul cu mâna lui. Mi s-a pus un nod în gât.

– Bruna, a continuat el, vă rog în genunchi: acordați-mi favoarea de a fi doamna mea. Vă voi respecta, îngriji și proteja până la ultima mea picătură de sânge. Voi fi cavalerul vostru, pentru că așa vrea Dumnezeu, iar eu o doresc cu înflăcărare. Vă jur că nimeni nu vă va face nici un rău atâta vreme cât îmi va mai rămâne o ultimă suflare!

Lacrimile îi brăzdau obrazii, le simțeam vibrația și privirea mi s-a tulburat. Niciodată n-aș fi bănuț asemenea trăiri la tânărul acela. Ca o oglindă deformantă, lacrimile mele, sentimentele care le făceau să izburnească m-au determinat să văd un alt Guillaume.

Era un bărbat atrăgător, bine legat, simpatic atunci când era bine-dispus și, oferindu-mi protecția, m-a făcut să mă simt, deodată, sigură, relaxată cum nu mai fusesem dinainte de asediul orașului Béziers. Dar de ce aveam eu nevoie de toate acestea când eram gata să mor cu câteva minute mai devreme? Mă minunam de mine însămi, dar ceva din inima mea mă făcea imună la farmecul acelui bărbat.

– Nu pot fi doamna voastră, Guillaume.

– De ce, Bruna? Neliniștea i se simțea în glas. Încă mă mai vedeți ca pe un dușman? Nu mai sunt dușmanul dumneavoastră. Voi fi cu voi, de partea de care veți fi și voi.

– Pentru că am deja un cavaler.

A tăcut pentru câteva clipe, luând în considerare refuzul meu, iar eu am profitat ca să-l fac să se ridice și ne-am așezat pe niște pietre aproape de râu, în mijlocul pajiștii.

– E adevărat că v-am privit cu afecțiune când vă credeam un băiețandru, a spus el reluând firul conversației, și că mă simțeam deranjat pentru că mă atrăgeați, deși vă știam bărbat, și nu e mai puțin adevărat că acum, când vă văd ca pe o femeie, această atracție nu va înceta să crească, dar oferta mea nu vă caută trupul.

Mă privea zâmbitor cu niște frumoși ochi albaștri, sinceri, dar triști, și nu m-am îndoit nici o clipă că îmi vorbea din inimă. Îmi luase din nou mâinile într-ale sale fără ca eu să mă opun și mă simțeam tulburată de atingerea lui, de mângâierea lui. Aceasta era o favoare pe care o doamnă occitană i-o acorda cavalerului său după o anumită perioadă de curte și multe poeme, dar el mă luase prin surprindere, fără ca eu să opun rezistență. Poate că el ignora regulile iubirii galante și, dat fiind caracterul extraordinar al situației noastre, nu aveam chef în momentul acela să-i fac educație. În plus, atingerea lui îmi producea o desfătare curată și în ultimele zile viața fusese cum nu se putea mai crudă și mai avară cu mine. Nu aveam de gând să renunț la această plăcere.

– Vreau să vă ocrotesc, să fiu aproape de sufletul vostru și să descopăr vrerea divină care ne-a unit într-un destin atât de singular. Nu mă respingeți, Bruna. Acceptați-mă doar ca protectorul vostru. Unde era cavalerul vostru atunci când tâlharii voiau să vă siluiască? De ce nu era la Béziers dându-și viața pentru dumneavoastră? De ce nu este acum aici? Mă veți avea alături până când va trece primejdia, până când vă veți simți în siguranță. Și dacă atunci, când eu nu voi mai fi necesar, mă veți alunga, voi pleca sărutându-vă mâna și zâbind. Știu că

dorința va crește în mine, dar credeți-mă pe cuvânt că vă voi respecta mereu și că, dacă voi o doriți, mă voi îndepărta când va sosi celălalt cavaler. Puteți avea doi în același timp, nu veți fi prima. Acceptați-mă, Bruna, vă implor!

Ce femeie în situația mea și în clipe de cumpănă ar putea rezista la o asemenea propunere?

„Pie Jesu Domine,
dona eis requiem.“

[„Doamne Iisuse Milostive,
dă-le lor odihnă.“]

Dies irae

Guillaume și Bruna s-au odihnit pe acea pajiște de pe malul râului, sub umbra sălciilor care îi apărau de soarele de august și cu o lună în creștere luminându-i noaptea.

Aveau trupurile stâlcite de lovituri și tăieturi, dar ceea ce îi durea cu adevărat era sufletul. Drumul începea la picioarele lor și nu se termina nicăieri, de aceea nu se hotărau să pornească în călătorie. Spiritul lor, confuz, tulburat, le interzicea să continue și ceea ce era crucial cu o zi înainte a încetat să mai conteze, pe când ceea ce era secundar înainte căpăta o importanță vitală. Întinși pe pajiște, priveau curgerea lentă a râului și, odată cu ea, firișoarele de iarbă și rămurelele pe care le aruncau în apă, dorind ca odată cu ele să se ducă și necazurile lor până la marea cea îndepărtată. Locul devenise o oază solitară de pace, o insulă într-un ocean de violență, departe de oameni, de o lume ciudată și brutală căreia, în momentul acela, nici unul dintre cei doi nu dorea să-i aparțină.

– Eu nu am vrut să-l omor, repetă Guillaume, amintindu-și ordalia cu mare zbucium și cu un sentiment de vinovăție.

Și îi relată Brunei, în occitana lui de începător, pe care ea o corecta deja din obișnuință, acea experiență în pragul morții în care privirea dură a templierului Aymeric era cea a lui Dumnezeu care îl condamna. Și cum răscolind în sufletul său, disperat, asemenea cuiva care pipăie pe fundul unui coș și închide pumnul gol, îl găsea pustiu de faptele bune care l-ar fi ajutat în momentele de cumpănă. Iar ea, Bruna, apăruse cu țipătul ei, pe neașteptate, ca singurul său bine. Diavolul trăgea în jos balanța păcatelor sale și îi târa sufletul în infern, iar ea, prefăcută în înger, a înclinat-o, pentru foarte puțină vreme, spre salvarea vieții lui trecătoare, dându-i șansa să se îndrepte și să o salveze și pe cea veșnică.

– Sunteți o ființă divină, un înger, îi spunea el privind fermecat ochii verzi ai Brunei.

– Nu sunt un înger, răspuse ea, sunt doar o biată fată orfană de părinți, de prieteni, de iluzii, de lumea ei.

Și începu să-i povestească propria ordalie, să-i descrie printre lacrimi familia, prietenii și acea lume galantă dispărută la sosirea unui cortegiu de monstruozi care, fără îndoială, nu aveau nimic de-a face cu Dumnezeu în care credea ea și pe care oamenii din Nord le numeau cruciadă.

– Acum înțeleg de ce catarii cred în doi dumnezei, unul rău și altul bun. Cruciada este lucrarea unei ființe malefice, a unui dumnezeu rău, iar cei care se numesc războinicii lui Hristos nu sunt altceva decât acoliții diavolului.

Guillaume o asculta însoțind lacrimile ei cu ale sale, căutându-i mâinile ca să i le mângâie, iar ea, îngăduitoare, dar pasivă, nu reușea să lupte împotriva dorinței de a-i întoarce mângâierea.

– Voi sunteți ultima doamnă din neamul vostru, iar eu, un războinic cu brațe capabile să lupte, dar fără inimă ca să le miște, se lamenta Guillaume. Ce se va întâmpla cu noi, Bruna?

Bruna lăasă întrebarea să plutească în aer, sperând că se va risipi odată cu adierea care mișca verdele frunzelor de salcie din luminiș. Luă viela și începu să-i cîupească strunele. După câteva clipe, fredona cîntecul privighetorii ca să-l cînte apoi melancolică. Și lăasă astfel muzica să răspundă la ceea ce ea nu putea.

Au petrecut ore întregi prefăcînd notele în balsam pentru necazurile lor, făcînd cu schimbul la instrument, cîntînd uneori împreună și dormitînd pe iarba moale, în căldura verii, sub umbra plăcută a copacilor.

— De ce vrea să mă ucidă abatele Ordinului Cistercienilor? întrebă Bruna deodată, făcîndu-l pe cavalier să tresară.

— Nu știu.

— Și erați dispus să mă asasinați fără să știți?

Guillaume ridică din umeri.

— Arnaut este un om al lui Dumnezeu...

— Al lui Dumnezeu... Care Dumnezeu?

El rămase tăcut, nu avea răspuns.

— Și de ce să vrea să recupereze povara celui de-al șaptelea catâr? continuă Bruna. Dacă voi o căutați, este tot din însărcinarea lui. Nu-i așa?

Cavalerul își spuse că ea știa aproape tot atît cît și el, că era inutil să vrea să-i ascundă informații și că prin aceasta nu trăda promisiunea făcută de el abatelui Ordinului Cistercienilor.

— Conținutul său este diabolic, cea mai rea dintre erezii, și poate distruge Biserica de la Roma; este tot ce știu.

— Și ce legătură are această poveste a diavolului cu mine?

— Cu voi?

Guillaume se mai gîndise la acest lucru. Era sigur că exista o legătură, dar abatele Ordinului Cistercienilor nu a vrut să o facă explicită. Hotărî să nu mai sporească zbuciumul doamnei.

— Nu poate fi nici o legătură, zâmbi el. Dumneavoastră sunteți un înger.

Bruna îl privi, știind că tînarul ocolea răspunsul, dar i-a permis să o facă pentru că, în momentul acela, simțurile

biruiau gândirea. Zâmbetul acela, ochii de un albastru profund, plini de transparențe și de străluciri, mângâierea mâinilor sale. Tocmai de aceea le-a dat la o parte. Era o prea mare îngăduință din partea unei doamne față de un cavaler și, cu toate că acum aproape că Brunei nu-i mai păsa de regulile jocului galant, se temea că plăcerea aceea, sentimentul acela crescând în inima ei pentru tânăr ar depăși-o.

Se întinse cu fața în sus pe iarbă privind jocul soarelui în frunze, cerul albastru nespus de limpede și rândunelele străbătându-l cu insistenta lor chemare. Și se gândi la Hugo. El era cavalerul ei și de el trebuia să-și lege dorința arzătoare.

– Sunteți un înger pentru mine, vă iubesc și vă implor să mă acceptați drept cavaler! insistă Guillaume după o clipă.

Bruna, fără să respingă categoric cererea reînnoită a tânărului, amâna răspunsul. Avea nevoie să se gândească la asta, dar, în cele din urmă, când el își repetă rugămintea, era pregătită să-i răspundă:

– Bine, voi accepta iubirea voastră, dar numai galantă și niciodată fizică, dar mai întâi ar trebui să treceți de încercările pe care am dreptul să vi le impun ca să mă asigur de devotamentul dumneavoastră.

– Vorbiți, Doamnă Privighetoare.

– Veți părăsi serviciul în favoarea legatului Papei, ca să mă slujiți pe mine.

– Cereți mult, doamna mea, tânărul o privea în ochi cu intensitate.

– Vă veți uni brațul cu cei care se opun cruciadei și veți lupta împotriva celor de partea cărora sunteți astăzi.

– De ei mă leagă o promisiune.

– Doar astfel voi avea cunoștință de puritatea dragostea voastre, cavaliere Guillaume de Montmorency.

Tânărul privi râul, judecând situația. Scrupulele pe care le simțise când avusese loc măcelul de la Béziers au sporit când a aflat cum se urzise cruciada și deveniră insuportabile. Discursul înflăcărat al legatului Papei din cortul său de la

Carcassonne reușise să le îngroape, dar izbucniră din nou de nestăvilit când s-a înfruntat cu Aymeric și judecata lui Dumnezeu. Acum era convins de nedreptatea acelui *negotium pacis et fidei* și dorea să se îndepărteze de abatele Arnaut. Dar încă își dorea episcopatul, se simțea loial față de ai săi și nu era pregătit să se alăture taberei occitane.

Dar era convins de voia Domnului care îl lega de Bruna. El s-a dus la Béziers ca să o ucidă și Dumnezeu a vrut ca tocmai el să fie salvatorul ei. Iar ea, la rândul ei, în chip de înger al Domnului, l-a salvat pe el când era condamnat la focul veșnic, iar prețul a fost viața unui cavaler exemplar, un om într-adevăr al lui Dumnezeu. Toate acestea aveau un tâlc, iar el era incapabil să-l descifreze, incapabil să-și domolească propriile sentimente, incapabil să opună rezistență iubirii sale pentru acea fată neajutorată, dar de o forță nebănuită. Se simțea foarte descumpănit.

– Voi ați fost cel care mi-ați cerut să fiți cavalerul meu, insistă Bruna la tăcerea tânărului. V-am spus că nu, că aveam un altul, și voi m-ați implorat să vă admit și pe voi. Nu vă lamentați acum dacă vi se par dure condițiile.

Guillaume nu răspunse, iar ea îi respectă tăcerea. Făcu din nou să răsunе viela și, după o vreme, începu să vorbească, deschizându-și sufletul în fața fetei. Scrupulele sale, descumpănirea sa. Nevoia pe care o simțea de a-și mărturisi păcatele și a primi iertarea pentru ele. Nu-i mai era de ajuns iertarea pe care i-o asigura cruciada. Dacă aceasta era nedemnă în ochii lui Dumnezeu, tot așa erau și iertările aduse de ea.

– Să căutăm un bun ecleziarh catolic, cineva pur, căruia să vă spovediți și care să vă absolve, îi propuse Bruna. Aceasta vă va însenina sufletul. Și eu am nevoie de așa ceva.

– Unde am putea găsi o asemenea persoană? întrebă Guillaume plin de speranță.

– Domingo de Guzmán, călugărul castilian.

– Nu-l cunosc.

– Eu, da. A predicat de mai multe ori la Béziers îndurând batjocuri și, câteodată, insulte, cu o umilință ca din Evanghelii. Mesajul lui este, într-adevăr, din partea lui Dumnezeu.

– Unde îl vom găsi?

– Este un predicator itinerant care umblă desculț pe drumuri din dragoste pentru Domnul și pentru aproapele său. Nu este foarte departe de aici.

– Vă mulțumesc, Bruna. Vă accept încercările. Vreau să fiu cavalerul vostru.

Ea îl privi surprinsă.

– În ciuda descumpănirii voastre?

– În ciuda ei. Am nevoie să vă ocrotesc, să fiți aproape de mine. Vă voi sluji. Dar trebuie să vă cer ceva.

– Ce anume?

– Voi lupta împotriva cruciaților, dar nu voi ridica nicio dată spada împotriva familiei mele, împotriva clanului meu.

– Vă accept cu condiția voastră.

Guillaume își sprijini genunchiul în pământ și, în stilul angajamentelor feudale ale vasalului față de seniorul său, rosti jurământul cavalerului față de doamna inimii sale, iar ea, în picioare în fața lui, le acceptă, făcând jurămintele doamnei față de cavalerul ei.

Inima Brunei bătea nebunește când el, care îi luase mâinile și i le mângâia, se ridică să o sărute. Se priviră în ochi o vreme nesfârșită și un fior străbătu corpul fetei.

Când se sărutară, pajiștea, sălciile, râul, păsările și soarele încetară să mai existe. Iar Guillaume simți că numai și acel sărut prețuiește cât o viață.

*„Ló reis Peyr ' d'Arago fellos s'en es tornatz,
e pesa l'en son cor car nol's a deliuratz,
en Aragon s'en torna,orrosos e iratz.“*

[„Regele Pedro al Aragonului pleacă cu inima mâhnită,
îi pare rău că nu i-a eliberat,
în Aragon se întoarce întristat și înfuriat.“]

Cântecul cruciadei, III-30

Hugo a aflat că se vor opri la Narbonne în drum spre Barcelona. Era mai mult decât un simplu popas pentru o noapte; acolo va avea loc o negociere care va dura poate zile întregi. Regele nu numai că avea vistieria goală, dar era mereu îndatorat pentru numeroasele sale campanii de război purtate, în general, mai mult pentru prestigiu decât spre înavușire. Avea nevoie de bani pentru trupele sale, iar arhiepiscopul Berenguer din Narbonne, unchiul său, era cel mai mare dintre cămătarii săi și la el apela când era la ananghie. Acestea nu erau niște împrumuturi gratis, ci înaltul prelat le recupera cu vârf și îndesat, însușindu-și timp de mai mulți ani veniturile câtorva feude-ale Regelui. Le percepea riguros, folosindu-se de oștile sale private, care, de obicei, se întreceau în a le încasa. Nu legăturile de familie erau cele care îi uneau pe unchi și pe

nepot. Cel din urmă disprețuia stilul bătrânului, dar avea nevoie de banii lui, în vreme ce arhiepiscopul îl considera pe nepotul său cam nebun din pricina tendințelor acestuia de a exercita mai curând profesia de trubadur și de cavaler decât de om de Stat, dar avea nevoie de el. Relațiile sale cu papa Inocențiu al III-lea erau dintre cele mai proaste. Pontiful își arăta în public disprețul pentru unii dintre înalții ecleziarhi occitani, dar în special pentru Berenguer. Papa spunea: „Oameni orbi, câini surzi care nu latră..., care fac orice pentru bani..., zeloși în avariție, iubitori de daruri, căutători de recompense. Principalul vinovat pentru aceste rele este arhiepiscopul din Narbonne, al cărui dumnezeu este banul, a cărui inimă stă în tezaur și a cărui singură preocupare este aurul“.

Dar nu îl putea destitui atât de ușor, pentru că arhiepiscopul avea propriile sale trupe, iar nepotul său, regele Pedro al II-lea, îl apăra.

Hugo hotărî să nu intre în Narbonne odată cu regele. Fusese acolo de prea multe ori ca menestrel și trubadur și nu voia să fie recunoscut alături de monarh. De-altfel, dorea să se întoarcă la Mataplana cât mai curând cu putință, să obțină bani ca să strângă o trupă de mercenari, să treacă Pirineii și să se alăture rezistenței occitane. Îl mistuia un resentiment profund și doar răzbunarea, prin sângele invadatorilor, îi va putea alina tristețea deznădăjduită.

Îi ceru Regelui permisiunea. Acesta cunoștea intențiile lui Mataplana și știa, de asemenea, că excelențele informații pe care acesta i le trimitea în legătură cu evenimentele din Occitania vor fi de o importanță vitală pentru el.

– Mergeți cu Dumnezeu, bunul meu Huget, răspunse monarhul. Aveți grijă să nu vă orbească ura. Fiți prudent.

– Sire, vreau să vă cer o favoare.

– Ce anume?

– Abatele Arnaut v-a ofensat și este vinovat pentru nenumărate nenorociri. Este un om crud, trimis al Antihristului.

Hugo se opri o clipă și se gândi cum să formuleze cele ce urma să spună pentru ca să fie acceptate de seniorul său.

– Ei bine?

– Vreau permisiunea voastră să-l ucid.

Pedro îl privi surprins.

– Mă voi infiltra printre cruciați, explică Hugo de Mataplana, și voi isprăvi cu el, chiar dacă mă va costa viața.

– Nu vreau moartea lui în schimbul morții voastre.

– Voi găsi ucigași cu simbrie.

– Nu, Huget, răspunse Regele. Sunt vasal al Papei. Îi datorez fidelitate. Nu pot pricinui moartea legatului său, oricât de nesuferit mi-ar fi acesta.

– Nu veți fi dumneavoastră cauza. Am și eu propriile mele jigniri din partea lui.

– Ascultați. Regele folosea un ton părintesc: toți cunosc înalta apreciere pe care o am față de tatăl dumneavoastră și față de dumneavoastră. Dacă veți săvârși o asemenea crimă și veți fi recunoscut, vina va cădea asupra mea. Se va spune că mă răzbun pentru ofensele pricinuite mie de către legat. Amintiți-vă că începutul cruciadei a fost un episod asemănător. Atunci, ecleziarhii au spus că vinovatul era contele de Toulouse; a fost excomunicat și a fost născocit un eșafodaj de infamii și de minciuni ca să se pună la cale o cruciadă împotriva lui.

– O cruciadă pe care mai târziu au folosit-o împotriva vicontelui Trencavel, sublinie cavalerul.

– Ascultați-mă, spuse Regele pe un ton energic, fără să dea atenție comentariului lui Hugo. Mă întorc pe meleagurile mele îndurerat, mânios și trist. Într-o zi, mă voi răzbuna pentru vicontele Trencavel, pentru Béziers, pentru ofensele lui Arnaut. Dar ziua aceea nu a venit încă. Nu voi sprijini acum asasinarea abatelui Ordinului Cistercienilor. Există alții asupra cărora puteți lăsa să vi se abată spada.

– Da, Sire.

– Mergeți cu Dumnezeu, Huget. Salutați-l pe tatăl dumneavoastră și aveți grijă de viața voastră.

Și Hugo de Mataplana, după ce și-a luat rămas-bun de la tovarășii săi, dădu pintoni calului spre sud. Dorea cu nerăbdare să intre în luptă.

„*Le prédicateur de la foi, l'homme de toute sainteté.*“¹

[„Predicatorul credinței, omul deplinei sfințenii.“]

*Pierre des Vaux-de-Cernay*², referindu-se la Domingo

PROUILLE³

Am petrecut două zile odihnindu-ne pe pajiștea aceea și îngrijindu-ne rănilor. Cele ale sufletului erau mult mai adânci decât ale trupului, dar uneori tristețea lăsa loc câte unui zâmbet. În zorii celei de-a treia zile, ne-am strâns calabalâcul și am pornit-o la drum spre Prouille, care, după informațiile mele, trebuia să fie foarte aproape de Fanjeaux. Simțeam că nu fusese spus totul, că ne rămăseseră încă multe de vorbit, de regretat.

Am căzut de acord că, pentru siguranța mea, voi continua să mă prefac a fi pajul lui și că îl voi ajuta pe Guillaume să caute poverile de pe cel de-al șaptelea catâr. Simțeam o mare curiozitate pentru acele documente, care păreau să fie motivul

¹ În franceză în original. Traducerea este consemnată de autorul cărții între paranteze drepte. (n.tr.)

² Călugăr cistercian din abația Vaux-de-Cernay, cronicar al cruciadelor împotriva albigenzilor. (n.tr.)

³ Mănăstire întemeiată în anul 1206 de către Domingo de Guzmán. (n.tr.)

secret al cruciadei, și mă întrebam dacă or fi avut vreo legătură cu mine. Nu era nici un motiv ca Guillaume să-și manifeste în mod deschis răzvrătirea față de abatele Ordinului Cisterciencilor, astfel că se va preface, pentru moment, că este în continuare sub obediența acestuia și în serviciul clanului Montfort și al cruciadei.

Privirile ni se întâlneau des în timpul drumului. El zâmbea, iar eu îi întorceam zâmbetul și, de multe ori, amintindu-mi de sărutul acela, îmi simțeam obrajii îmbujorați. Amândoi știam că era singurul pe care ni-l vom da, dar nu încălcam nici o regulă a *Fin' Amor*-ului amintindu-ni-l cu plăcere.

Între noi era un acord tacit să nu pomenim niciodată documentele pe care templierii ni le-au dat odată cu mâncarea pentru drum. Erau într-un pachet pe care Guillaume l-a legat în interiorul scutului său, care îi atârna de șa. Trebuia să se liniștească înainte de a aborda din nou căutarea așa-numitului „testament al diavolului“.

Pe la mijlocul dimineții, am ajuns la tabăra de la Carcassonne. Nu mai avusese loc nici o acțiune războinică de la cucerirea burgului Saint-Michel. Cruciații se mărgineau să aștepte încrezători însetarea asediaților și se spunea că viconte-tele se va vedea în curând obligat să negocieze.

Ne-am aprovizionat pentru mai multe zile de drum, despuindu-ne de însemnele clanului Montfort și ale cruciaților; urma să pătrundem adânc în teritoriul ereticilor și oamenii locului nu-i priveau cu simpatie pe invadatori. Prouille era un mic cătun la o răscruce de drumuri, de unde se zărea la mică distanță, cocoțat pe o colină, Fanjeaux, sat fortificat a cărui nobilime era majoritar catară.

Am ajuns la Prouille la apusul aceleiași zile în care am plecat din Carcassonne. Era un grup de case înconjurată de niște ziduri șubrede care păreau mai curând niște pereți de vălătuci. Ansamblul era dominat de o mică biserică și un turn care la vremea lui trebuie că servise pentru apărare, dar care

acum erau rămășițele unei mori de vânt, dintre cele pe care poate vicontele poruncise să fie distruse.

Locul, în ruină când fusese donat castilienilor Diego, episcop de Osma, și diaconului său Domingo, cu câțiva ani în urmă, fusese parțial reconstruit și adăpostea un grup de tinere catolice, unele dintre ele foste catare. Maica stareță ne-a primit cu mare uimire și amabilitate, cu atât mai mult atunci când ne-am prezentat drept catolici care veneam în căutarea lui fray Domingo.

– Omul acela este ori nebun, ori sfânt, ne-a mărturisit ea, fără ca zâmbetul să-i dispară de pe față. Suntem foarte neli-niștite pentru el. Nu-l putem convinge să lase drumurile și predicile, măcar și pentru o vreme. Înainte, când ducea cuvântul Domnului în locuri populate cu eretici, și cu toate că el a fost mereu foarte respectat, erau unii care îl insultau. Acum, oamenii sunt speriați, dar și plini de ură de când au sosit veștile despre ce au făcut cruciații la Béziers și se întâmplă des să se arunce asupra lui cu bulgări de pământ și cu pietre. Riscă să fie ucis la orice cotitură de drum. Dar lui nu-i pasă, ne-a făcut ea cu ochiul și a continuat: Și nu e nebun; e un sfânt.

Ne-a spus că plecase să predice la Mirepoix, unde aproape toți erau catari și că la fel de bine putea să apară înapoi a doua zi, ca și peste trei sau patru. Ne-au găzduit peste noapte și, în zorii zilei următoare, am plecat în căutarea lui spre Mirepoix.

Peisajul era accidentat, cu coline șerpuitoare care făceau ca drumul să aibă numeroase cotituri. De aceea l-am auzit înainte de a-l vedea. Venea cântând un fel de psalmodie în latinește împreună cu al său *socius*¹, călugărul care îl însoțea.

Era de statură mijlocie, zvelt, la vreo 40 de ani și cu ochi negri. Puținul păr pe care îl avea, în jurul tonsurii care îi lăsa țeasta aproape descoperită, îl făcea să semene cu un sfânt pictat căruia îi căzuse deasupra o coroană, doar că a lui era făcută din păr blond-castaniu. Pielea îi era foarte arsă de soare,

¹ În latină, tovarăș, asociat. (n.tr.)

căci petrecea multă vreme sub cerul liber și, din dragoste pentru Dumnezeu, nu se acoperea nici când dogoarea îi frigea creierii, nici de ploaie, nici de grindină. Umbla desculț, iar tunică lui era din lână aspră, făcută din bucăți și plină de petice. O îmbrăcăminte atât de sărăcăcioasă se completa cu o pelerină neagră și o cingătoare de funie cu tot atâtea noduri câte legăminte făcuse, de care atârna o legăturică de pânză care îi ferea Evanghelia Sfântului Matei și Epistolele Sfântului Pavel, singurele valori pe care le purta cu el, împreună cu un mic briceag pentru când mânca. Nu avea unde să ducă nici bani, nici provizii; de fapt, acestea nu îl preocupau absolut deloc, fiindcă mânca doar ce i se dădea, dacă i se dădea, urmând cuvintele lui Iisus către apostoli când le-a spus că Domnul le va asigura hrana și să nu își facă griji pentru ea, pentru că nici păsările cerului nu își făceau. O cârjă rustică de care avea prinsă în partea de sus o traversă în chip de cruce îi completa puținul bagaj.

Guillaume mi-a povestit după aceea cât a fost de surprins când l-a văzut în halul acela, știind că personajul provenea dintr-o nobilă familie castiliană înrudită cu cea regală și că educația sa filosofică, ecleziastică și lingvistică o depășea pe a acesteia din urmă. A fost încă și mai impresionat când a văzut zâmbetul cu care ne-a urat bun venit de cum ne-a văzut. O aură de pace și de fericire părea că îl învăluie, molipsindu-ne pe toți cei care eram în preajmă.

I-am spus că venim să-i cerem sfatul și să i ne spovedim, iar el s-a mirat că am făcut atâta drum pentru el. El era cel care obișnuia să bată drumurile în întâmpinarea sufletelor.

Era aproape de amiază. I-am poftit să împartă masa cu noi și au acceptat, Domingo, senin, iar al său *socius*, un băiat tânăr cu înfățișare și maniere care aveau pretenția să le imite pe ale maestrului său, cu nerăbdare. Am aflat mai târziu că erau nemâncați din seara anterioară, când au avut drept cină o bucată de pâine uscată.

– Așadar, veniți cu cruciada? a întrebat Domingo, mâncând liniștit, fără graba tovarășului său.

– Da, părinte, a răspuns cavalerul.

– Spuneți-mi, este adevărat ce se povestește despre măcelul de la Béziers? a întrebat el, încetând să mai zâmbească.

Guillaume a rămas privind-l, șovăind cum să abordeze subiectul, dar eu nu m-am putut stăpâni.

– A fost oribil, părinte, am spus eu cu lacrimi în ochi. Au fost asasinați în biserici până și preoții catolici îmbrăcați în veșminte de Tedeum. Aceștia au încercat să-i apere pe credincioși, dar au fost uciși mai întâi ei și apoi toți ceilalți. Nu a rămas nimeni în viață în oraș.

Domingo a încetat să mai mănânce, și-a făcut semnul crucii și, închizând ochii, a rămas tăcut.

Când i-a deschis, erau umezi și s-a căinat:

– Dumnezeu să mă ierte că nu i-am putut împiedica.

– Să-i împiedicați? s-a mirat Guillaume. Cum i-ați fi putut împiedica?

– Străduindu-mă mai mult, fiind mai elocvent, dând exemple mai bune, convertind și mai mulți eretici.

– Și cum ar fi fost de folos aceasta?

– Poate că Papa nu s-ar fi simțit atât de amenințat și ar fi hotărât să se continue predicile, în loc să poruncească ridicarea la luptă.

– Ce părere aveți despre cruciadă?

– Eu sunt catolic și îi dau ascultare Papei.

O tuse profundă, din adâncul pieptului lui Domingo, a întrerupt conversația.

– Dar ce spune inima voastră? a întrebat cavalerul când călugărul își revenise.

– Iisus Hristos, când a fost prins, i-a spus lui Petru să coboare spada. El nu purta arme. Eu îi urmez exemplul în tot ce îmi este cu putință, a răspuns Domingo încet. Dumnezeu este atotputernic. Dacă ar fi vrut să termine cu romanii, cu

ovreii, cu musulmanii sau cu ereticii, ar fi făcut-o cu orice flagel. Nu are nevoie de cruciați.

– Sunteți împotriva cruciadei?

Domingo l-a privit cu ochi triști.

– Aparțin Bisericii catolice și nu mă pot opune hotărârilor Papei, a spus el cu voce joasă, dar sunt împotriva asasinării celor nevinovați, a durerii pricinuite semenilor noștri, a lipsei dragostei creștinești... Și sunt în favoarea umilinței, a propovăduirii cuvântului din Testament, imitându-l pe Domnul Nostru. Pentru apărarea religiei, nu accept alte arme decât exemplele bune, predicarea și doctrina.

Guillaume a observat că, în vreme ce toți înfulecau făcând conversație, Domingo încetase să mai mănânce.

– Nu mâncați?

– Voi face penitență pentru vina mea în stârnirea cruciadei.

– Și mai multă penitență? sări călugărul tânăr. Aproape că n-ați mâncat nimic în ultimele zile. Și ce-i cu tusea asta?

– Toți suntem în mâinile lui Dumnezeu, frate, a răspuns iute Domingo cu un zâmbet forțat. Doar el ne hotărăște destinul.

Se lăsă tăcerea, în vreme ce *socius* accepta cu o înclinare a capului.

– Părinte, acordați-mi favoarea sfatului vostru și a spovedaniei, i-a cerut Guillaume, vizibil impresionat.

– Îl rog pe Domnul să mă lumineze, a răspuns Domingo. Și sper să vă pot ajuta.

Călugărul și acel ciudat ecleziarh, care era în același timp cavalerul și stăpânul meu, s-au îndepărtat ca să poată vorbi în taină, iar eu am continuat să mănânc împreună cu tânărul. *Socius* părea să aibă o poftă de mâncare de nepotolit. Mi-a spus că sărmanul de el nu știe când va mai mânca și că profita de absența maestrului său ca să-și ia revanșa pentru foamea îndurată.

– Ce admirabil este fray Domingo! am comentat eu ca să-i fac conversație, îngrijorată să nu se înece din graba cu care mânca.

Aceasta l-a făcut să se oprească pentru ca să mă privească și, ca și cum s-ar fi declanșat un resort, a început să vorbească entuziasmat.

– Nu am cunoscut niciodată pe nimeni ca el; este un sfânt. Mereu fericit, bucuros și predicând ziua, când este cu oamenii, și rugându-se și chinându-și trupul pentru slava lui Dumnezeu, noaptea. Nu știu când doarme, nu îi pasă de corpul său, doar de suflet. Este mereu dispus să discute de la egal la egal cu ereticii. A avut sute de convorbiri și de polemici cu ei.

– Este o ființă deosebită...

– Nu știu cum rezistă, continuă călugărul. Dumnezeu l-a înzestrat cu harul său. Uneori, mă face să mă gândesc la acei catari care, fiind mai puri, se lasă să moară de foame făcând *anduranță*.

– Extremele se ating. Poate că este mai aproape de ei decât de Roma, am răspuns eu, ironică. Nu credeți?

Socius m-a privit ca și cum nu ar fi înțeleș.

*„Ego te absolvo a peccatis tuis,
in nomine Patris et Filli et Spiritus Sancti.“¹*

[„Eu te absolv de păcate
în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.“]

Rugăciune de iertare

Guillaume și Domingo merseră câțiva metri ca să se adăpostească la umbra unui stejar stufos, pe o colină de unde se zărea o înșiruire de mici văi cu vii pe coaste și ogoare semă-nate cu grâu în zonele de șes. Secerișul se încheiase cu vreme în urmă, iar recolta era pusă la loc sigur.

– Este adevărat că ați refuzat un episcopat? îl întreabă Guillaume de îndată ce s-au așezat.

– Ați văzut vreun episcop cu astfel de picioare? spuse călugărul ridicându-le și mișcând degetele, în vreme ce râdea amuzat. Desculțe și atât de murdare și de jengoase? Eu sunt predicator, îmi place să bat drumurile.

– Dar se apropie cruciada și vreunul plin de resentimente v-ar putea omorî...

– Și atunci aş deveni un martir întru Iisus, ca primii creștini.

---

¹ În latină în original. Traducerea este consemnată de autorul cărții între paranteze drepte. (n.tr.)

– Nu sunteți ca nici unul dintre ecleziiarii pe care i-am cunoscut.

– Eu mă supun Sfintei Mame Biserica, moștenitoarea Sfântului Petru, și dau ascultare inimii mele. Aceasta îmi vorbește despre înfrățire, despre predicarea pașnică, despre umilință și dragoste, așa cum a făcut-o Mântuitorul.

– Voi nu puteți aparține aceleiași biserici ca legatul Arnaut; voi nu sunteți ca ei.

Călugărul îl privi cu zâmbetul unui copil prins cu o năzbâtie.

– Biserica este foarte mare, este loc pentru aproape toată lumea și, dinăuntru, eu încerc să îndemn către exemplul lui Iisus.

Guillaume privi trupul și îmbrăcămintea neîngrijite ale acelui zdrențăros care ar fi putut trăi într-un palat, dar era fericit ducându-și zilele sub cerul liber. Nu mai putu face altceva decât să cedeze o dată pentru totdeauna la farmecul acelui om zâmbitor care îl privea cu dragoste creștinească. Îi ceru să-l ocrotească prin secretul spovedaniei și după ce i-a fost acordat, se relaxă și își deschise sufletul față de el. Îi povesti peripețiile sale de la propunerea legatului papal până la moartea templierului și descoperirea Brunei.

– Este un lucru frumos ca lupul care trebuie să devoreze oaia să se prefacă în miel ca să o iubească, spuse Domingo, privindu-l radios.

– Am văzut-o ca pe un înger, părinte. M-am îndrăgostit de ea și nu îi pot face nici un rău, oricât de mult mi-ar cere-o legatul Papei. Ce trebuie să fac? Pe deasupra, l-am ucis pe templierul Aymeric, un adevărat om al lui Dumnezeu. Cum aș putea șterge acest păcat?

– Fiule, închideți-vă pleoapele și citiți în sufletul vostru, răspunse Domingo. Faceți-o, faceți-o, insistă el văzând că Guillaume îl privea surprins. Rămâneți așa un moment. Ce vă spune?

Guillaume rămase o vreme cu ochii închiși, stând tăcut cu spatele rezemat de trunchiul stejarului. Nu auzea decât

ciripitul păsărilor și foșnetul vântului mișcând frunzele. La început, nu-i venea nimic în minte, își simțea doar inima, pe care neliniștea i-o strângea ca într-un pumn.

Dar după o vreme, liniștindu-se, începu să vorbească:

– Îmi spune că trebuie să duc la îndeplinire însărcinarea dată de abatele Ordinului Cistercienilor în ceea ce privește recuperarea poverii de pe cel de-al șaptelea catâr.

– Continuați, continuați, îl încurajă Domingo.

– Îmi mai spune că e o crimă, un păcat să ucizi oameni nevinovați așa cum face cruciada și că de aceste vinovații, nici măcar Papa nu te poate absolve, pentru că sunt îndreptate împotriva lui Dumnezeu.

Tăcerea lui Domingo îi dădu imbold să continue:

– Și, de asemenea, că Bruna are un suflet de înger. Dumnezeu a vrut să o salveze la Béziers, iar eu am fost mâna Lui, și a făcut ca ea, la rândul ei, să intervină la Douzens pentru mine, să mă salveze de la focul veșnic când sufletul meu se afla în fața judecății. Dar, mai presus de orice, îmi spune că o iubesc la nebunie. Spada mea o va apăra, inima o va iubi, iar eu îi voi da ascultare.

Când tânărul a încetat să vorbească, Domingo a păstrat și el tăcerea. Avea ochii închiși. Guillaume simți pacea adormită a amiezii de august și, odihnindu-se sub umbra stejarului, privi liniștit colinele cenușii, coastele verzi cu viile în care se coceau strugurii și miriștile aurii de pe ogoare. În cele din urmă, călugărul, care părea adormit, oftă și spuse:

– Așa să fie. Îngenuncheați, fiule.

Guillaume se supuse, în vreme ce Domingo se ridica.

– Nu vă faceți griji pentru comandorul Aymeric. Voi nu ați vrut să-l ucideți. Eu l-am cunoscut; era un războinic neîmbălzit, dar drept. A fost instrumentul lui Dumnezeu ca să vă facă să vedeți calea. Binecuvântați-l pe Domnul și rugați-vă pentru comandor. Penitența voastră va fi să spuneți de șapte ori Tatăl Nostru și să îndepliniți ceea ce vă cere inima. Dumnezeu vă vorbește prin ea.

Cavalerul franc își aminti că, atunci când templierul Aymeric folosise același argument, el îl acuzase că ar fi fost un eretic gnostic. De data aceasta, își aplecă umil capul și tăcu.

– *Ego te absolvo a peccatis tuis*, spuse castilianul și îl binecuvântă cu semnul crucii, *in nomine Patris et Filli et Spiritus Sancti*.

– Amin, răspunse Guillaume, simțind o pace adâncă.

„*Véalo el Criador con todos sos santos
yo más non puedo e amidos lo fago.*“

[„Să-l judece Creatorul împreună cu toți sfinții săi,
că altceva eu nu pot face, dar cu mare părere de rău o fac.“]

Poemul Cid-ului

Când Domingo și Guillaume ni s-au alăturat, cavalerul părea o altă persoană, s-ar fi spus că se molipsise de zâmbetul și pacea pe care le răspândea călugărul.

Când ne-am luat rămas-bun, am vrut să le las provizii, dar Domingo a refuzat categoric, în vreme ce al său *socius* privea melancolic pâinile aurii din desagii noștri.

– L-am văzut pe Dumnezeu în privirea lui, mi-a mărturisit Guillaume când am luat-o pe drumul de întoarcere.

– L-ați văzut și în ochii lui Aymeric, templierul, am profitat eu să adaug, pentru că, spre ușurarea mea, părea bucuros. Aceste viziuni au devenit un obicei pentru voi.

Guillaume a râs cu poftă.

– Dar erau diferiți. Cel din ochii templierului era Dumnezeu judecătorul, cel al pedepsei; cel din ochii călugărului era Dumnezeul dragostei creștinești, cel al iertării.

– Cum este posibil ca dumneavoastră, un cruciat, să credeți în doi dumnezei? La fel precum catarii, am răspuns râzând și eu. Îmi mirosiți a eretic.

El a râs din nou.

– Iar eu îl văd pe Dumnezeu și când privesc ochii voștri verzi.

– Categorie, sunteți eretic.

– Nu, nu sunt eretic, răspunse el privindu-mă intens, doar că vă iubesc.

– Cum mă puteți iubi când m-ați văzut întotdeauna cu acest aspect neîngrijit, de băiețandru?

– Nu aveți nevoie nici de veșminte, nici de gâteli. Ochii lui ațintiți asupra mea îmi dădeau fiori. Sunteți frumoasă pe dinăuntru, sunteți frumoasă pe dinafară, iar glasul dumneavoastră, zâmbetul...

A-devenit serios și, cum caii noștri mergeau la pas, s-a apropiat puțin ca să-și pună mâna pe a mea.

– Sunteți un înger al lui Dumnezeu, iar eu, o ființă omenească nebună care îndrăznește să se îndrăgostească de ceva divin.

La acest punct al conversației, mă înroșisem deja până la rădăcina părului. Cavalerul era seducător, chiar prea seducător, și eu am vrut să schimb subiectul. Îmi făcea mare plăcere, dar nu eram obișnuită în ultima vreme cu asemenea dezmierdări, nici cu această apropiere fizică, nici ca cineva să mă prețuiască...

– Poate că toți avem în sinea noastră câte puțin din Dumnezeu și ceea ce se numește suflet este o picătură ce reflectă soarele imens care este Domnul Nostru, i-am răspuns eu.

– Amintindu-mi teologia studiată, asta îmi miroase și mie a erezie, a spus el.

Am zâmbit și am făcut ca, în mod intenționat, calul meu să se îndepărteze puțin, astfel încât mâinile noastre s-au desprins una de-alta.

– Și ce ați hotărât să faceți? am întrebat eu.

– Voi încheia misiunea pe care mi-a încredințat-o abatele Ordinului Cistercienilor, și m-a privit șăgalnic. Dar să nu vă temeți. Mă refer la căutarea poverii de pe cel de-al șaptelea catâr. Vreau să citesc pergamentele acelea. Am nevoie să cunosc motivele pe care le cuprind ele. În ceea ce o privește pe Doamna Privighetoare, uciderea ei nu era treaba mea, ci a vărului meu, iar Guillaume de Montmorency vă va apăra cu propria sa viață, așa cum v-am promis.

Am savurat în tăcere cuvintele acelea, minunându-mă cum s-a schimbat relația noastră doar în câteva ore.

– Mor de nerăbdare să citesc odată scrisoarea templierului Aymeric, spuse el după o clipă. O fi conținând oare indiciul pentru a găsi povara celui de-al șaptelea catâr?

Ne-am așezat la umbra unor măslini și numaidecât Guillaume a desfășurat pergamentul scris de Aymeric și a început să citească textul în latină. Cu toate că înțelegeam puțin, el se oprea să mi-l traducă pe fragmente. M-am străduit să-mi stăpânesc emoția auzind acele cuvinte, ultimele ale nașului meu, dar reușeam foarte anevoie.

– Cavaliere Guillaume de Montmorency, eu voi fi mort dacă citiți această scrisoare, începea aceasta. Dumnezeu să mă primească la sânul său, Lui mi-am încredințat viața de foarte de tânăr și mor din voința sa. Nu am nimic să vă reproșez, căci eu i-am cerut Domnului să ne fie judecător. El și-a dat verdictul la ordalie, iar spada voastră l-a dus la îndeplinire. Așadar, sunteți demn de ceea ce mi-ați cerut, cu toate că eu n-aș crede, dar vi-l voi da, spre marele meu regret, pentru că nu pot face altceva. Împlinesc voința lui Dumnezeu, care mă va judeca, și nu pe cea a legatului Arnaut, care, cu cruciada sa, îi face de rușine pe adevărații catolici, și cu atât mai mult pe cei care au luptat în Țara Sfântă. Trec acum la îndeplinirea promisiunilor făcute Domnului pentru mântuirea sufletului meu și îi sunt supus Lui până și după moarte:

Religia mea, sacrificiul meu, m-au făcut demn de a împărtăși un frumos secret pe care doar câțiva cavaleri ai Ordinului Templierilor și puțini nobili laici îl cunoaștem. Am făgăduit să-l apărăm în așteptarea momentului în care va putea fi dezvăluit. Dar unul dintre ei, trădător și laș, cedând presiunilor Romei, i-a predat lui Peyre de Castelnou manuscrisele pe care le avea în custodie și care fuseseră adunate în Țara Sfântă și în Occitania de generații întregi de strămoși ai săi legați prin același jurământ.

Acest trădător este contele de Toulouse. Când am aflat că acele documente deveniseră monedă de schimb, am plecat spre Saint-Gilles în fruntea unor oameni de-ai mei. Nu mă puteam încrede în frații templieri de prin partea locului și nici în cei din comanderiile vecine, dat fiind că ei aparțin unui grup majoritar în cadrul Ordinului cu care noi, cel legați prin jurământ, ne confruntăm. Intenția noastră era aceea de a recupera documentele cu prima ocazie prielnică, prin minimă violență și doar câțiva, camuflați ca să nu fim recunoscuți, am fi intervenit în atac. Dar în vreme ce unul dintre ai noștri supraveghea de la distanță, iar noi, ceilalți, așteptam la pândă, s-a petrecut asasinarea legatului și furtul celui de-al șaptelea catâr. Hoții erau încrezători în atacul prin surprindere și în viteza cailor lor, pe care catării călugărilor nu-i vor putea ajunge niciodată.

Nu țineau seamă de noi și, cum asasinii erau cavaleri înarmați, a trebuit să-i fac pe toți ai noștri să intervină ca să le ia catârul cu forța.

Am păstrat la Douzens documentele acelea, numite de la Sion¹, până când cruciada a început să înainteze spre sud. Maestrul Ordinului Templierilor, supus Papei și înfrățit cu cistercienii, al căror abate general este Arnaut, a promis să-i sprijine pe cruciați, dar fără să intervină, dat fiind că misiunea noastră este în Țara Sfântă.

---

¹ Una dintre colinele Ierusalimului, denumirea folosită frecvent ca sinonim al acestuia. (n.tr.)

Noi, cei legați prin jurământ, pe care i-am menționat mai înainte, ne numim cavaleri de Sion și ne opunem acestei cruciade pe pământ al creștinilor. Noi, cei din Sion, nu îi dăm ascultare orbește Papei, pentru că mulți pontifi au fost nedemni de o asemenea poziție atât de înaltă. Ordinul nostru este secret, ca și marele nostru maestru. De aceea mi-am ascuns calitatea și, cu toate că în aparență sunt supus Ordinului Templierilor, dau ascultare doar lui Dumnezeu și Sionului.

Așadar, riscul de a se descoperi faptul că eu aveam documentele în custodie și de a mi se porunci să i le predau legatului Arnaut, așa cum și voi pretindeți acum, era prea mare.

Carcassonne era vulnerabil la oștile cruciadei, așa că am hotărât că lucrul cel mai prudent era să trimit documentele la Cabaret, al cărui castel, între defileurile adânci și povârnișurile Muntelui Negru, este aproape imposibil de atacat.

Acolo veți găsi ceea ce căutați dacă Domnul vă va ajuta în continuare.

Rugați-vă pentru sufletul meu.

Aveam ochii plini de lacrimi și am căzut în genunchi ca să mă rog. Guillaume a făcut același lucru.

– Cabaret nu este locul unde trăiește faimoasa Doamnă Lupoaică din Pennautier? m-a întrebat el când, încheiate rugăciunile, m-a văzut mai senină.

– Ba da, am răspuns eu. Este doamna occitană pe care o proslăvesc cel mai mult trubadurii pentru farmecul și frumusețea ei. I se mai spune și Doamna Graal¹.

– Este un teritoriu vrăjmaș cruciadei. Nu-mi va folosi la nimic salvconductul legatului papal, cugetă Guillaume, dar dacă ne prezentăm ca menestrel și trubadur, chiar și în aceste vremuri de război, vom fi bine primiți. Nu credeți?

Am încuviințat din cap.

– Așa vom face. Acum nu mă pot lipsi de voi. Mă veți ajuta?

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

– V-am mai spus acum câteva zile că da. Îmi țin cuvântul, am răspuns eu.

În vremea aceea, credeam că nici nu aveam altă opțiune; dacă exista un loc în care îmi puteam găsi siguranța, acela era Cabaret. Puternicul abate Arnaut reprezenta moartea. Acum asedia Carcassonne și tocmai orașul acela se afla pe drumul către Cabaret. Cu un oftat, m-am întrebat unde o fi Hugo.

„N’Uget, ben sai, s’ieu moria,
c’atretan en portaria
co.l plus rics reis q.el mon sia.”¹

[„Seniore Huget, știu bine că, dacă aș muri,
aș lua cu mine tot atât cât
și cel mai bogat rege din lume.”]

Răspunsul lui Reculaire în la tensó² a lui Hugo de Mataplana

MATAPLANA

Hugo a părăsit cortegiul atunci când acesta a lăsat în urmă cursul fluviului Aude ca să se îndrepte spre Narbonne. Drumul cel mai ușor ar fi fost străbătând orașul și apoi trecând podul peste fluviul care îl unea de burgul său, situat pe malul opus, și care era aproape tot atât de mare ca și orașul însuși. Dar în strădania sa de a nu fi identificat ca făcând parte din suita regală, căută un vad, ușor practicabil în luna august, pe care îl cunoștea.

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

² În poezia provensală medievală, dispută, controversă între doi sau mai mulți poeți. (n.tr.)

Reluă drumul spre Perpignan câteva mile mai la sud de oraș și, odată ce trecu Pirineii, se îndreptă spre Ripoll și, de acolo, spre casă. Castelul clanului Mataplana se afla pe coastele abrupte ale versantului sudic al Pirineilor, apărat de vânturile reci din nord și înconjurat de o natură generoasă. Era căminul unor trubaduri și al unor războinici, fusese astfel de mai multe generații în care familia cântase dragostea, războiul, își luase în bătaie de joc rivalii și își plânsese prietenii morți, acompaniată întotdeauna de un instrument muzical. Se războiau des și cu vecinii și îl slujeau cu credință și cu spada în mână pe contele de Barcelona și pe descendenții acestuia.

Privind locurile de pe drum familiare lui, Hugo își spuse că nu mai era același cu omul care străbătuse calea în sens opus. Plecase în ultima lui călătorie compunând în minte un *sirventés*¹, în vreme ce fredona, căutând melodia cea mai potrivită. Călare pe armăsarul său, când drumul era puțin accidentat, își dădea jos ghitara ca să se acompanieze, îngânând o melodie nouă ce i se învârtea prin minte. Primăvara învingea iarna când plecase spre Béziers și, printre florile care aveau să răsară în curând, una îi crescuse în inimă. Dragostea pentru Bruna. Vara nu se sfârșise încă și inima aceea se prefăcuse într-o piatră neagră în care ura își găsisese adăpost. Și suferința. Nu își putea alunga din gânduri zâmbetul acelei tinere doamne, nici privirea dulce a ochilor ei verzi. Nu se mai gândea la cântece. Se gândea la arme și la sânge. La răzbunare.

Cu toate că stăpânul său, Regele, îi interzisese să o facă, vedea întruna aceeași imagine: el înjunghiindu-l pe abatele Ordinului Cistercienilor. Se delecta la gândul acela. Închidea ochii ca să audă tipătul de agonie și să vadă sângele. Poate că va găsi modul de a o face fără să-l compromită pe stăpânul său. Și dacă nu îl găsea, măcar va ști într-adevăr cum să le vină de petrecanie multora dintre cruciații aceia.

¹ Compoziție poetică de origine provensală, alcătuită din strofe de patru versuri de câte unsprezece silabe (endecasilab) care rimează primul cu al treilea și al doilea cu al patrulea (rimă încrucișată). (n.tr.)

Cu inima încă întristată, a fost plăcut să se întoarcă la Mataplana și să primească îmbrățișarea mamei, a tatălui, a familiei și a apropiaților săi. Și a lui Reculaire, menestrelul care cânta cântecele lui Hugo de Mataplana, tatăl, prin toată regiunea. Reculaire¹ își primise apelativul din pricina îndemănării, care îi uimea atât pe țărani, cât și pe nobili, de a face o săritură mortală cu spatele. Odată cu vârsta, nu își mai arăta atât de des cutezanța, dar, pe lângă alte jonglerii, îl învățase și pe Hugo, fiul, să o execute, iar acesta făcuse de multe ori uz de ea. În ciuda culturii reduse și a minții aparent înguste a lui Reculaire, Hugo avea mare respect și multă încredere în el. I-a fost prieten când Hugo era copil, pentru că el, cu nebuniile și neroziile sale, era în stare să fie copil când avea de-a face cu aceștia. Și rămăsese în continuare un copil pentru că, văzând lumea cu ochi diferiți de ai celorlalți, avea întotdeauna de adus ceva surprinzător. El, tovarășul său din copilărie, a fost cel căruia Hugo i-a povestit printre lacrimi nefericirea dragostei sale pierdute.

– Suferiți și îndurați cât aveți nevoie, îi răspunse saltimbancul. Întoarceți-vă în Occitania și ucideți cât puteți mai mulți, fără să fiți omorât. Cu cât e iarna mai aspră, cu atât se termină mai curând. Dar, ca și pe ogoare, iarna din suflet pregătește primăvara acestuia. Iar în inima voastră, florile vor crește din nou. V-o promite Reculaire.

A discutat cu tatăl său despre angajarea de mercenari, dar acesta s-a opus.

– Mercenarii lucrează pentru prada de război și participă la luptă când văd șanse mari de a învinge, a jefui și a rămâne în viață, îi spuse el. Din nefericire, în ziua de zi, victimele ușoare în obținerea prăzii sunt occitanii. Cruciații nu sunt o captură îmbietoare.

– Putem plăti soldați?

¹ Nume propriu, derivat de la verbul „reculer“, în franceză – a merge cu spatele, a da îndărăt. (n.tr.)

– Mica trupă pe care am alcătui-o n-ar schimba nimic. Ar fi cu totul altceva dacă ar participa și Regele.

– Stăpânul nostru Pedro al II-lea vrea să-și păstreze oștile pentru lupta împotriva maurilor.

– Și are dreptate, fu de aceeași părere tatăl său. Cruciații nu amenință nici Catalonia, nici Aragonul și în bătălia împotriva almohazilor, noi, familia Mataplana, vom fi în prima linie, alături de seniorul nostru.

– Ce pot să fac?

– Este o nebulă să accepți o bătălie împotriva unei oști superioare pe câmp deschis, iar oastea cruciată este enormă. Peste puțin timp, când se vor încheia cele patruzeci de zile la care s-au angajat, cei mai mulți dintre ei vor reveni pe pământurile lor, dar dacă până atunci vor fi cucerit deja orașul Carcassonne, cei rămași vor fi încă de temut.

– Propuneți lovituri izolate?

– Exact. Este un război de durată și nu poate fi făcut cu mercenari. Căutați-i pe cei care urăsc, pe cei care vor să-și dea viața din răzbunare sau ca să recupereze ceea ce le-a fost furat.

– *Faidits?*¹

– Da, cei ruinați, cei deposezați de cruciadă. Sunt destui care au traversat Pirineii ca să se refugieze la prieteni sau la familie. Nu va fi ușor de alcătuit un grup. Slăbiți-l pe dușman, poate că va veni un moment în care Regele să vrea să intervină.

– Peyre Roger, seniorul din Cabaret, va rezista, afirmă tânărul Mataplana. Ne vom alătura lui.

– Mergeți cu binecuvântarea mea, Huget. Îndepliniți-vă datoria ca moștenitor al numelui nostru și al acvilei noastre bicefale. Prietenul nostru Peyre Roger vă va primi bine. În schimbul ospitalității sale, duceți-i poeme și cântece, am câteva noi pentru el și pentru prietenul nostru Raimond de Miraval.

---

¹ Denumirea cavalerilor occitani expulzați de pe domeniile lor de către oamenii din nord în timpul cruciadei împotriva albigenzilor sau catarilor. Au fost deposezați și de titlurile nobiliare. (n.tr.)

Hugo nu rămase acolo multă vreme. De îndată ce a reușit să recruteze un grup de mai mulți *faidits*, plecă spre Carcassonne, neștiind că, la sosirea lui, orașul va fi căzut deja în mâinile cruciaților.

*„Trastotz nutz s'en isiron a cocha d'esperon
en queisas e en bragas, ses outra vestizon.
No lor laicheren als lo valent d'un boton.“*

[„Au fost dezbrăcați și alungați în mare grabă
în cămașă sau în izmene, fără alte haine.
Nu li s-a lăsat nici cât prețul unui nasture.“]

Cântecul cruciadei, III-33

Am înnoptat pe drumul spre Carcassonne, după ce am trecut de Montréal. Am preferat să dormim pe câmp decât în sat; având cruciada la mică distanță, oamenii erau temători și nu aveau încredere în străini. A doua zi, dis-de-diminează, am luat micul dejun și am pornit-o la drum.

În curând, i-am văzut. Veneau cu zecile pe drum. Bărbați și femei, cu capul descoperit sub soarele de august, doar cu o cămașă pe ei ca îmbrăcăminte. Câțiva bărbați, în loc de cămașă, purtau doar izmene, expunându-și torsul în bătaia soarelui.

– Pentru numele lui Dumnezeu! au strigat ei când ne-au văzut. Dați-ne pâine!

Instinctiv, am dus mâna la desagă ca să le vin în ajutor, dar Guillaume m-a oprit.

– De unde veniți? i-a întrebat el. Cine sunteți?

– Suntem oameni de rând din Carcassonne.

– Ce s-a întâmplat? A fost orașul luat cu asalt?

– Nu. Carcassonne s-a predat și am fost alungați cu toții. Acolo n-a rămas nimeni, nici bătrâni, nici femei, nici copii, spuse un tânăr în izmene. Nu ne-au lăsat să ne luăm nimic din lucrurile noastre, nici măcar de mâncare. Puteam ieși din oraș îmbrăcați doar în izmene sau în cămașă. Nimic altceva.

– Dar cel puțin nu v-au luat gâtul, am exclamat eu, râsu-flând ușurată.

– Asta-i chiar și mai rău, s-a jeluît o fată care purta o cămașă ce de-abia îi ascundea încheieturile picioarelor și care încerca să se acopere cum putea. Este tot un asasinat, dar mai lent! Tot câmpul este devastat pe multe mile până la oraș. Noi suntem tineri, putem merge repede și avem rude la Fanjeaux, poate vom reuși să ajungem și să scăpăm cu viață, dar majoritatea nu are unde să se ducă, nici ce să mănânce și sunt slăbiți de sete și de bolile îndurate în timpul asediului. Vor muri rătăcind pe drumuri.

– Ce s-a întâmplat cu viconte Trencavel? am întrebat eu.

– Un cavaler franc care spunea că e rudă cu el l-a invitat să negocieze, garantându-i siguranța. Situația în oraș era disperată, de aceea a răspuns invitației; avea încredere în onoarea nobililor, dar când a ajuns în tabăra cruciaților, a fost întemnițat. A intrat de bunăvoie în cortul contelui de Nevers și a ieșit ferecat în lanțuri. A fost o infamie, o trădare. Nu credem că va ajunge să negocieze ceva. Orașul nu mai putea să reziste și, fără seniorul său, a capitulat.

– Dați-ne ceva de mâncare! a implorat tânărul.

Atunci mi-am dat seama că și mai mulți refugiați soseau în dreptul nostru și că Guillaume scosese spada din teacă amenințându-i.

– Ce faceți? l-am întrebat eu, surprinsă.

– Dați-le ceva și să ne îndepărtăm de aici.

Am căutat o bucată de pâine tăiată și i-am oferit-o fetei, care a smuls-o disperată.

– Să mergem! a spus Guillaume, iar eu, dând pîteni calului, l-am urmat.

– Restul drumului va fi foarte periculos, m-a instruit el. Ne vom întîlni cu mii de persoane înfometate, fără nimic, deznădăjduite, cu copii pe moarte. Până și omul cel mai pașnic ucide pentru familia lui, ca să supraviețuiască. Animalele noastre de călărie sunt bune ca hrană, orice purtăm asupra noastră va fi de preț pentru ei.

Ne-am oprit ca să ne îmbrăcăm de luptă. Guillaume și-a pus apărătoarea de cap, apoi coiful și mi-a cerut ca și eu să mi-l pun pe al meu și cămașa de zale. Duceam scutul pe braț și spada gata să fie scoasă din teacă. Mi-a spus să tai pâinea din traistă în mai multe bucăți. Ne-am înțeles că putem rezista fără să mâncăm până la Carcassonne și a acceptat să împart proviziile celor de care îmi va fi cel mai tare milă, dar întotdeauna fără să ne punem în primejdie.

– Cu toate că grupurile sunt mai periculoase, nu lăsați pe nimeni să se apropie de voi, chiar dacă l-ați vedea singur.

Cu cât înaintam mai mult, cu atât soseau și mai mulți refugiați. Toți cereau de mâncare; era îngrijorător. Mai cu seamă atunci când am început să vedem oameni în vîrstă, familii întregi mergând încet. Cerșeau pentru copiii lor, iar eu le aruncam de departe celor pe care îi vedeam cu copii mici tot ce aveau în traistă. Rugămințile acelea, scenele acelea îmi sfîșiau inima.

Deodată, am simțit o smucitură și am văzut că un bărbat corpulent, îmbrăcat în cămașă, apucase hăturile calului meu pe când cerea de mâncare. Am înfipt pîtenii în animal, încercând să scap, iar calul s-a ridicat în două picioare.

– Am pus mîna pe el! a strigat bărbatul fără să dea drumul hăturilor. Am pus mîna pe el!

Și am văzut cum mai mulți oameni s-au năpustit asupra calului meu. Acesta s-a ridicat din nou în două picioare. Atunci, i-am dat din nou pîteni și am încercat să-mi găsesc spada. Voiam să-mi păstrez echilibrul, în vreme ce simțeam că

cineva mă trăgea cu putere de picior ca să mă dea jos de pe cal. Inima îmi bătea înspăimântată.

– Plecați de aici! a strigat Guillaume, care, întorcând calul și rotind spada din mână, mi-a venit în ajutor. Dar, în vreme ce rezistam, cum puteam, călare, vedeam tot mai mulți oameni alergând spre noi. Erau disperați și nici pe ei nu-i intimidă amenințarea, nici cavalerul nu s-a oprit. Prima împunsătură de spadă l-a făcut pe tipul corpolent să dea drumul hățurilor și să fugă, dar Guillaume a continuat să se repeadă asupra celor din stânga mea și am auzit un urlet de durere. Simțindu-mi atunci calul mai liber, i-am dat din nou piteni și a înaintat câțiva metri, târându-i pe cei care îl țineau de coadă. Aceștia, văzându-l pe Guillaume năpustindu-se asupra lor, i-au dat drumul și atunci am simțit o lovitură în spinare care aproape că m-a dărâmat și o puternică durere care m-a făcut să scot un vaiet. Mi-am înfipt din nou pitenii și calul a țâșnit înainte, într-un luminiș unde nu era nimeni. Am auzit o pocnitură seacă în scutul lui Guillaume, pe când ceva mi-a lovit din nou spinarea; aruncau în noi cu pietre. Când una mi-a ricoșat în coif, m-am gândit că aveam să-mi pierd cunoștința și am avut noroc că, văzându-mă descumpănită, cavalerul de Montmorency a apucat hățurile animalului meu și trăgând de ele, a putut să mă scoată din impas.

– Trebuie să ajungem la Carcassonne, este singurul loc sigur acum, mi-a spus el după ce ne-am revenit în fire, departe de drum. În această situație nu putem petrece încă o noapte sub cerul liber.

Ne-am reluat drumul de coșmar cu spadele în mâini și amenințându-i pe cei care veneau să cerșească. Am început să vedem curând grupuri pe marginea drumului. Erau familii întregi istovite, muribunde. Când întâlneam mai multe persoane în grup, treceam la trap ca să nu ne poată opri, dar era inevitabil să vedem. Copiii mă făceau să plâng. Mi se rupea inima și de-abia puteam vedea cu ochii înecați în lacrimi. La câteva mile de Carcassonne, ne-am întâlnit cu primii cruciați,

erau pedestrași din trupele de mercenari ale nobililor care, înarmați cu nuiile, îi sileau pe cei rămași în urmă să se îndeărteze din ce în ce mai mult de oraș. Când ne-am declinat identitatea, ne-au lăsat să trecem și ne-au dat vestea:

– Azi, Simon de Montfort a fost proclamat viconte de Carcassonne, Béziers și Albi.

L-am privit uimită pe Guillaume, dar acesta nici nu s-a schimbat la față. Din momentul acela am putut să mergem liniștiți la drum, dar cadavrele care jalonau șanțul din loc în loc îmi aminteau încontinuu tragedia. Faptul m-a făcut să mă gândesc la Béziers și lacrimile, de nestăpânit, mi se scurgeau pe obraji.

*„Li abas de Cistel no cujetz que s'omblit
lo compte de Nivers en a el somonit
mas anc no i volc remandre ni estar ab nulh guit,
ni lo coms de Sant Pol, que an apres cauzit.“*

[„Abatele Ordinului Cistercienilor n-a stat cu mâinile în
sân și l-a propus pe contele de Nevers
(ca senior de Carcassonne), dar acesta
n-a vrut să rămână nici în ruptul capului,
la fel nici contele de Saint-Paul, pe care după aceea l-a
ales.“]

Cântecul cruciadei, IV-34

CARCASSONNE

Când au ajuns la tabăra clanului Montfort, aceasta tocmai era în curs de a fi demontată. Cortul lui Guillaume era intact, căci Jean îl aștepta să se întoarcă, dar restul clanului se instalase deja în oraș, acum pustiit de oameni, dar plin de bunuri de tot felul. Tâlharii nu erau lăsați să intre ca să se evite jafurile și incendiile. Doar trupele de mercenari ale nobililor puteau jefui, dar aceștia au hotărât împărțirea prăzilor.

Guillaume îl lăasă în cort pe zbuciumatul său paj, plângăcios și deprimat, cu scutierul său Jean, răspunzător ca nimeni să nu-l deranjeze. Vederea refugiaților și a morților îl afectase mult.

Jean, agitat și fericit, i-a povestit că ducele de Burgundia și conții de Nevers și de Saint-Paul refuzaseră să primească domeniul vicontelui și, atunci, abatele Ordinului Cistercienilor i l-a oferit lui Simon, care l-a acceptat ca să-l slujească pe Domnul din ceruri, dar cu condiția ca marii nobili să se întoarcă dacă el s-ar afla la ananghie. Aceștia au încuviințat.

În dimineața de 15 august 1209, ziua Fecioarei Maria, Simon de Montfort a fost proclamat noul viconte și a primit jurămintele de credință ale „soldaților lui Hristos“ care au hotărât să rămână și după ce se vor fi împlinit cele patruzeci de zile la care îi supunea Papa pe participanții la cruciadă.

Guillaume se duse să-și prezinte omagiile unchiului său. Îl găsi în sala de recepții a impresionantului castel al contelui unde fusese încartiruit, împreună cu câțiva dintre noii săi cavaleri.

– Guillaume! strigă bătrânul Monfort tocmai când intra. Mă bucur să vă văd.

Tânărul îngenunche în fața unchiului său în semn de supunere.

– Am nevoie de cavaleri viteji ca voi. Peste câteva zile, toți marii nobili vor fi plecat cu trupele lor și vom rămâne doar câțiva, înconjurați de oameni ostili, până la sfârșitul primăverii, când se vor întoarce cruciații. Am nevoie de voi o vreme și apoi vă veți putea continua studiile ecleziastice.

– Bizuiți-vă pe mine, unchiule, dar mai întâi trebuie să-l termin de slujit pe abatele Ordinului Cistercienilor în misiunea pe care mi-a încredințat-o.

– Așa să fie, fu de acord noul viconte.

Abatele Arnaut se instalase în cel mai bun palat din oraș, foarte aproape de catedrală. După un moment de așteptare, îl primi.

Încheiate fiind salaturile de rigoare, Guillaume începu să-i relateze întâlnirea sa cu templierul, judecata lui Dumnezeu și

testamentul în care menționa grupul secret al cavalerilor de Sion. A omis doar descoperirea Brunei.

– Bineînțeles! Peyre Roger de Cabaret este altul dintre conjurații de Sion și se afla aici, la Carcassonne, printre asediați, ajutându-l pe prietenul său. Dacă aș fi știut dinainte, n-ar fi scăpat cu viață din oraș. Fără îndoială că viconte Trencavel, acum depus, este și el unul dintre ei, dar pe acesta îl avem aici, în închisoare, și îl voi face să vorbească.

– Abate, a sosit momentul să-mi povestești întreaga lucrătură, îi spuse Guillaume cu fermitate. Nu vă pot sluji bine dacă mă veți ține în continuare în ignoranță. Voi știți mult mai multe decât recunoașteți. Ce este Sionul?

– Cavalerii de Sion sunt un grup secret din care făceau parte unii templieri și cavaleri laici. V-am vorbit despre existența unei conjurații alcătuite din persoane molipsite de erezia arianistă.

– Așadar, care neagă divinitatea lui Hristos...

– Exact. Îl consideră un mesager al lui Dumnezeu, dar făptură omenească. Sau aproape. Nu sunt departe de felul în care îl văd ovreii și musulmanii.

– Și ce conțin documentele acelea?

– Conte de Toulouse, Raimond al IV-lea, străbunic al celui actual, a fost unul dintre conducătorii primei cruciade care a cucerit Ierusalimul. Era obsedat de căutarea dovezilor vieții lui Iisus. Firește, nu a putut găsi relicve care să prezinte suficiente garanții că ar fi aparținut Domnului Nostru, dar, într-adevăr, a dat peste diferite documente în arameană¹ care, traduse, vorbeau despre un Hristos făptură omenească. Și toți descendenții contelui și ai rudelor sale Trencavel care au fost în Țara Sfântă în calitate de cruciați au căutat o documentație complementară. Aceste documente vor să dovedească faptul că Hristos nu este Dumnezeu.

– Asta este îngrozitor!

---

¹ Sau aramaică, limbă semitică vorbită în Antichitate în tot Orientul Apropiat. (n.tr.)

– Bineînțeles că așa este! Arnaut se ridicase în picioare, foarte agitat. Ceea ce ne deosebește fundamental pe noi, bunii creștini catolici, de arianiști este doar această dogmă. Documentele acelea urmăresc distrugerea Bisericii noastre.

– Și ce legătură are Sionul cu catarii? vru să știe Guillaume.

– Nici una. Sionul crede într-un Iisus Hristos fizic, iar catarii, într-unul doar spiritual. Latura fizică a lui Hristos este pentru ei doar o iluzie. Pentru Biserică, arianismul este mult mai periculos.

– Dar cruciada a fost făcută împotriva catarilor.

– Firește! Cum să-i fi convins pe seniorii din nord să pornească o cruciadă împotriva unei societăți secrete? Catarii nu încetează să fie niște eretici care merită arși pe rug. Sigur că e important să fie stârpiți, dar ceea ce într-adevăr mă interesează este distrugerea conjurațiilor Sionului. Cavalerii de Sion sunt nobili, unii dintre ei, ecleziahi, care vor să distrugă Biserica de la Roma și să pună stăpânire pe bogățiile și posesiunile episcopatelor și ale abațiilor. Aceștia sunt cu adevărat cei periculoși. Trebuie să-i distrugem pe nobilii occitani, pe toți cei asupra cărora poate plana îndoiala față de credința lor în Roma, și să-i înlocuim cu franci.

– Și ce rol avea în toate acestea Doamna Privighetoare?

– Bruna de Béziers? se întrebă abatele, de parcă ar fi uitat deja. Nu mai are importanță, este moartă.

– Trebuie să înțeleg ce legătură avea ea cu toate acestea, insistă Guillaume. De ce o doreați moartă?

– Nu avea nici o legătură. Acea era o altă poveste. Uitați acum de ea, important este să recuperați documentele. Pentru moment, Cabaret nu ne este la îndemână. S-a încercat deja o pătrundere, dar acele trecători înguste și văi abrupte sunt o capcană mortală. Am fost biruiți. Credeți că veți ajunge până acolo?

– Da.

– Cum?

– Voi merge pretinzând că sunt trubadur. Știu că la Cabaret aceștia sunt foarte bine primiți.

– Ca trubadur? Este o idee bună, comentă Arnaut căzut pe gânduri. Dar accentul vă va da de gol.

– Am angajat un menestrel occitan, iar eu mă voi preface că sunt din Aquitania. Menestrelii și trubadurii călătoresc la mari distanțe, nu se vor mira. De-altfel, eu vorbesc destul de bine limba oc.

– Bine, bine, mormăi satisfăcut legatul. Văd că nu m-am înșelat în privința voastră.

Guillaume își luă rămas-bun cu binecuvântarea abatelui și plecă să se întâlnească cu vărul său.

Ceva îi rămăsese foarte clar din conversație: Arnaut îi ascundea în continuare niște informații; îi povestise doar strictul necesar. Abatele n-ar fi fost atât de interesat de moartea Brunei dacă ar fi fost vorba de un fleac. Dar era foarte interesant ceea ce spusese despre scopul cruciadei; Guillaume a fost surprins că, atunci când au cucerit orașul Carcassonne, cruciații aceia i-au lăsat pe ovrei să scape și că nu i-au ars pe catari pe rug. Acum înțelegea. Abatele Ordinului Cistercienilor avea țeluri mai importante. Fără îndoială, cel pe care voia Arnaut să pună mâna era Trencavel, personajul-cheie al Sionului. Iar cei pe care legatul îi dorea morți erau nobilii Sionului.

*„Cant le coms de Montfort fo en l'onor assis,
que l'an dat Carcassona e trastot lo país.“*

[„De îndată ce contele de Montfort a acceptat onoarea,
î s-a dat Carcassonne și toată țara.“]

Cântecul cruciadei, IV-36

Întâlnirea dintre veri a fost zgomotoasă și veselă. Lucrurile se schimbaseră mult în câteva zile. Acum, Amaury era moștenitorul domeniului vicontelui de Carcassonne, Béziers și Albi.

– Și curând, tatăl meu va fi și conte de Toulouse, îi mărturisii el vărului său.

– Cum așa? Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, este unul dintre cruciați, răspunse Guillaume.

– Este pe punctul de a termina cele patruzeci de zile, va pleca pe domeniile sale și atunci legatul îl va excomunica.

– Sub ce motiv?

– Că nu și-a îndeplinit promisiunile pe care le-a făcut la Saint-Gilles.

– Aceea de a-i persecuta pe eretici, de a-i expulza pe evrei, de a nu angaja mercenari...?

– Întocmai.

– Dar dacă nu a avut timp! se miră Guillaume.

– E totuna. Amaury râdea. Era deja stabilit.

– Așadar, legatul s-a prefăcut că îl iartă ca să-i dezbine pe occitani, ca să nu-l ajute pe nepotul său, viconte Trencavel...

– Așa este. Iar noi vom unifica Occitania sub o stăpânire catolică și francă.

Guillaume rămase tăcut. Se bucura pentru ai săi și pentru el însuși. Episcopatul îi era asigurat dacă unchiul său își va îndeplini țelurile. Va avea Toulouse sau Béziers și poate că, după aceea, și arhiepiscopatul din Narbonne. Dar scrupulele pe care le simțise la Béziers și îngrijorarea lui atunci când a aflat despre uneltirea la asasinarea lui Peyre de Castelnou se prefăcuseră în neliniște la moartea lui Aymeric, iar aceasta creștea din ce în ce mai mult odată cu vederea refugiaților disperați, a muribunzilor de pe drumuri. Nu se stăpâni și își exprimă rezervele față de vărul său.

– Dar se va face cu prețul a mult sânge nevinovat.

– Nevinovat? întrebă Amaury.

– Cei măcelăriți la Béziers, locuitorii acestui oraș rătăcind pe drumuri, murind de foame. Femei, copii, bătrâni...

– Sunt eretici. O merită.

– Nu, nu sunt eretici, răspunse Guillaume. Majoritatea sunt catolici ca noi. Amintiți-vă că lista lui Réginald de Montpeyroux, episcopul din Béziers, conținea ceva mai mult de două sute de nume. Și am ucis douăzeci de mii!

– Legatul Arnaut spune că sunt eretici. El știe mai bine.

– Chiar dacă spune asta, crezi într-adevăr că toți sunt eretici?

Amaury cântări întrebarea pentru câteva clipe și în cele din urmă răspunse zâmbind:

– Problema este că tu, vere, ești un ecleziarh strălucit. Știi multă latinească, gândești prea mult. Și ce dacă am omorât și buni catolici? Papa ne iartă toate păcatele. Și asta este marea ocazie pentru ca noi, clanul Montfort, să obținem niște

posesiuni pe care acum câteva luni nici nu ni le-am fi putut închipui. Iar tu, episcopatul tău.

Se porni să râdă în hohote, iar lui Guillaume, molipsindu-se de la vărul său, îi luă puțin timp să i se alăture, deși aceasta nu-l făcu să uite de necazuri.

– Am găsit niște butoaie cu un vin excelent, vere, îi spuse când termină de râs. Cu siguranță că o să dăm peste vreun german, flamand, burgund sau țaran franc cu o pradă bună de pierdut la zaruri. Ești de acord?

– Firește!

Amaury îi rezervase vărului său în Carcassonne un frumos palat, aproape de cel pe care îl ocupase el. Nu a trebuit decât să intre și să locuiască acolo, fiind complet înzestrat, cu îmbrăcăminte în cuferele mari, cearșafuri pe pat, farfurii la bucătărie; erau chiar și cai în grajduri. Guillaume era ocupat să-și instaleze oștenii și, chiar dacă Jean avea grijă de toate, lui îi revenea responsabilitatea de a lua unele decizii, dar toate serile se scurgeau în petreceri cu vărul său și tovarășii de arme.

Pe mine m-a lăsat să mă odihnesc în noul lui palat care, în afară de Jean și de o femeie din rândul tâlharilor cu care scutierul legase prietenie și pe care tot el o angajase ca slujnică, era pustiu. Eu rămăsesem singură și încă mai eram copleșită de cele ce văzusem pe drumuri. Acea frumoasă reședință păstra prea multe lucruri amintind de foștii locatari. Mă simțeam stânjenită, observam absența proprietarilor și mi-i imaginam în cămășile lor albe, rătăcind pe drumuri ca niște fantome în noapte, sub luna aceea atât de plină care pusese stăpânire pe cerul negru, disperați, murind poate de foame. Amănuntele vieții lor de zi cu zi impregnau totul, de la lighenușul de lângă pat până la păpușa aceea de cârpe lăsată de izbeliște într-un ungher. Era un palat asemănător cu al meu din Béziers, unde a trăit o familie ca a mea, și nu încetam să mă întreb ce s-o fi întâmplat cu fetița care a trebuit să-și părăsească păpușa ca să

plece desculță și dezbrăcată într-o lume înspăimântătoare. O mai fi trăind ea oare?

Nu-mi plăcea să stau acolo, dar mă temeam și mai mult să o pornesc din nou la drum și să mă întâlnesc cu ei, cu spectrele din locul acela, mai înfometați, mai disperați, mai morți.

Între timp, Guillaume frecventa curtea unchiului și pe vărul său Amaury. Nimeni nu îi ascundea faptul că viconte Trencavel avea să moară în curând și că atunci nu va mai rămâne ca posibilă problemă decât fiul acestuia în vârstă de câțiva anișori, deposedat în urma cruciadei, și care, împreună cu Agnès de Montpellier, mama lui, se refugiase la Foix, alt comitat molipsit de doctrina catară.

Cavalerul meu scotea întruna toate informațiile cu putință de la unii și de la alții în legătură cu următoarea etapă a călătoriei noastre. Nu erau foarte precise, dat fiind că cei care cunoșteau într-adevăr localitatea Cabaret fuseseră alungați din oraș.

– Hanul La Cocoșul Cântător este popasul următor, mi-a spus el. Este la o distanță de o jumătate de zi, pe malurile râului Orbiel, pe drumul spre Cabaret. Ne vom prezenta ca menestreli. Cabaret este renumit pentru că le face o bună primire trubadurilor, iar hanul este loc de trecere a tuturor. Acolo vom da prima noastră reprezentație în public.

Așa că am început să repetăm fiecare cu câte o vielă. Am adaptat două din cântecele sale goliarde în occitană, iar el a învățat unele pe care le cunoșteam eu. În general, cântam pe două voci și ne făceam auziți destul de bine.

Guillaume progresa foarte repede cu occitana, avea ușurință la învățarea limbilor, dar accentul îi era încă de străin. Am stabilit că eu voi vorbi, iar el va fi un trubadur din Aquitania; nimeni nu trebuia să bănuiască faptul că era cruciat.

یک کوزه شراب تا به هم نوش کنیم
زان پیش که کوزه‌ها کنند از گیل ما

[„Adu un urcior de vin și să bem împreună
înainte ca ei să facă urcioare din lutul nostru.“]

*Omar Khayyam*¹

După câteva zile, bine hrăniți și cu forțele refăcute, ne-am pregătit să o pornim la drum. Am ascuns păpușa printre lucrurile mele. Era din cârpe și lemn; îmi amintea de una pe care am avut-o când eram mică și pe care am iubit-o mult. Nu o puteam lăsa singură, înlăcrimată, în casa aceea mare, plină de amintiri.

La amiază, am ajuns la hanul La Cocoșul Cântător. Oferea călătorilor apărare în spatele zidurilor și, din pricina dezordinilor din zilele acelea, suferise deja mai multe atacuri. Noi nu eram cunoscuți și ni s-a spus că nu mai puteau primi pe nimeni. Guillaume ar fi putut să arate salvconductul din partea noului viconte care, deși ne-ar fi garantat intrarea, ne-ar fi trădat ca fiind dușmani. Am hotărât să nu-l folosim și să ne târguim, dar ne-a costat timp, vorbe meșteșugite și a trebuit să facem aurul să strălucească în soare pentru ca hanul La Cocoșul Cântător să ne deschidă porțile.

---

¹ Poet persan (1040-1123), matematician și astronom.

Reduta era o piațetă înconjurată de clădiri diferite și, numai-decât, rândașii s-au ocupat de caii noștri. Hangiul a povestit că locul acela, fiind popas de poștă, fusese sub protecția vicontelui Trencavel de Carcassonne și că el trimisese deja mesageri noului senior, Simon de Montfort, că i se supune. Chiar și așa, le venea în ajutor multor prieteni alungați din oraș aflați în drum spre Cabaret și mulți dintre ei mai erau încă acolo, ceea ce îl obliga să coacă de mai multe ori pe zi și mai multă pâine decât de obicei și să o împartă. Unele provizii începeau să lipsească, dar, din fericire, dispuneau din belșug de grâu, de secară și de orz, dat fiind că treierișul avusese loc de curând. Menestrelii erau mai bine primiți decât oricând; oamenii aveau nevoie să uite de necazuri, dar, date fiind vremurile, necunoscuții ca noi trebuiau să demonstreze că au mijloace să plătească.

Am trecut în sala cea mare a hanului. Era înțesată de lume, dar în cele din urmă ne-am așezat într-un colț lângă mai mulți oameni cu înfățișare de neguțatori. Multe mese erau ocupate de persoane îmbrăcate doar în cămașă și era ușor de ghicit proveniența lor. S-au servit niște străchini cu un fel de fiertură cu napi, morcovi, sfecclă și puțină carne împreună cu pâine de grâu și de secară, totul acompaniat de câni cu vin și cu apă. Am intrat în vorbă cu niște neguțatori care erau în așteptarea emisarilor lor trimiși la Carcassonne ca să se asigure că vor fi primiți în oraș fără să li se facă vreun rău și i-am întrebat despre Cabaret.

Numaidecât, din celălalt capăt al sălii, au început să se ridice glasuri ovaționându-l pe fostul viconte Trencavel, acum prizonier, și urându-le moartea cruciaților lui Simon de Montfort. După aceea, cineva s-a urcat pe o masă ca să cânte un *sirventés* elogiindu-l pe vicontele arestat. Toți îl acompaniau bătând din palme.

Inima mi-a tresărit când l-am recunoscut pe Hugo și ghitară lui. Era el! Apăsese când îmi pierdusem speranța de a-l mai revedea. Dar era în continuare departe, înconjurat de lume.

Cum m-aș putea apropia de el? Mă va recunoaște oare în ciuda deghizării mele?

– Eu îl cunosc pe măscăriciul ăla, a spus atunci Guillaume printre dinți. Când l-am întâlnit la Saint-Gilles, am promis să-i tai beregata.

Am tăcut, surprinsă, în vreme ce mă năpădea deznădejdea.

– Ce s-a întâmplat la Saint-Gilles?

– Menestrelul ăla ne-a atacat pe vărul meu și pe mine și și-a bătut joc de noi. Speram să mai dau peste el.

Dorisem atât de mult să-l revăd pe Hugo! Dădeam frâu liber fanteziei, închipuindu-mi că, dacă această fericită împrejurare s-ar întâmpla vreodată, sub ocrotirea lui, toate temerile mele vor dispărea. Dar, deodată, apărea un pericol neașteptat. Singurele două persoane în care aveam încredere se urau una pe cealaltă. Trebuia să împiedic cu orice preț ca ei să se ucidă și mi-am dat seama că singura mea alternativă era aceea de a-l convinge pe Guillaume să rămână în continuare camuflat sub înfățișarea sa de menestrel, chiar dacă aceasta m-ar împiedica să mă fac cunoscută lui Hugo.

– Ar fi mai bine dacă v-ați stăpâni, i-am atras eu atenția. Aici, lumea nu este favorabilă cruciaților și am ieși în pagubă. Spre ușurarea mea, a părut să înțeleagă.

– Aveți dreptate, spuse el după o clipă. Mi-am dat seama chiar la Saint-Gilles de simpatiile pe care le trezește această pușlama. Trebuie să ne prefacem în continuare că suntem niște cântăreți rătăcitori; nu o să mă recunoască sub această înfățișare. Voi găsi eu odată o ocazie mai favorabilă ca să-i iau gâtul și să-l fac să-i amuțească ciripitul pentru totdeauna.

M-am gândit că evitasem pericolul imediat, dar m-a cuprins melancolia în vreme ce mă pregăteam să-l ascult pe Hugo. Să-l văd atât de aproape și să trebuiască să renunț la a mă face cunoscută!

Era acolo, pe masă, ciupind ghitara în vreme ce cânta o compoziție în care îl menționa pe menestrelul Reculaire.

Când a terminat, s-a instalat printre cei care îl sărbătoreau în celălalt capăt al sălii și atunci stăpânul hanului ne-a invitat să cântăm. Dacă aş fi putut să împiedic acest lucru, aş fi făcut-o, dar nu aveam altă soluție și ne-am lansat în interpretare. Am făcut-o fără ostentație, fără să ne suim pe mese, aveam convingerea că Hugo se va distra în continuare bând cu prietenii săi. Hohotele de râs care răzbăteau din colțul lor m-au liniștit și am știut că vom trece neobservați pentru grupul lui.

Cântecele noastre erau urmărite cu interes la unele mese din apropiere și cu totală indiferență în fundul sălii, unde nu încetase larma lui Hugo și a prietenilor săi. Mai bine zis, așa am crezut, date fiind împrejurările. Pe măsură ce ne însuflețeam, cântecul nostru devenea mai entuziast, ca și aplauzele spectatorilor noștri. Și, în cele din urmă, purtată de atmosferă, nu am putut rezista să nu cânt strofa privighetorii:

Privighetoare ce te duci în Franția, privighetoare,
lasă-mă în grija mamei mele, privighetoare.

Mulțumit de primirea caldă, Guillaume a hotărât, înainte de a ne prezenta la curtea seniorilor de la Muntele Negru, să repetăm numărul la cină, cerând discret, în același timp, mai multe informații despre Cabaret.

Nu l-am mai văzut pe Hugo și în noaptea aceea de-abia am putut adormi. Ni s-a cedat un ungher dintr-o încăpere așternută cu paie pe care, după cum spuneau ei, le schimbau o dată pe săptămână, dar care duhneau a sudoare și erau pline de paraziți. Din fericire, noaptea era caldă și ferestrele rămăseseră deschise. Se auzeau sforăituri și oameni vorbind în somn. Auzeam, departe, plânsete care, fără îndoială, proveneau de la copiii refugiaților. Încercam să dorm, dar ochii mi se umpleau de lacrimi și pieptul, de suspine, gândindu-mă că nu profitasem de ultima șansă de a ajunge până la Hugo. Scurtul meu somn s-a terminat în coșmaruri în care îl căutam cu disperare pe trubadurul meu prin labirinturi de pădure pline de oameni

rătăciți, acoperiți doar cu câte o cămașă albă, zărindu-i doar umbra, dar negăsindu-l. Cel mai rău a fost coșmarul în care Guillaume și Hugo luptau pe viață și pe moarte, înconjurați de călugări siniștri care luminau noaptea cu făclii aprinse. Eu încercam disperată să-i împiedic, dar nu mă auzeau. Mi-am dat seama cât de mult ajunsesem să-l apreciez pe cavalerul franc și de faptul că îmi venea atât de greu să cântăresc în inima mea afecțiunea pe care o nutream pentru fiecare dintre cavalerii mei.

Puțin înainte de răsăritul soarelui, după ce mă perpelisem de mii de ori pe grămada mea de paie fără să pot adormi, mi-am simțit gâtul uscat. Eram însetată. Știam că era un urcior de apă pe culoar și, bâjbâind, am ieșit să-l caut. Lumina slabă a unui opaiț îi indica prezența. Era legat cu un lanț și găsindu-l, l-am ridicat ca să mă satur. Când l-am lăsat jos, am văzut-o, cu o tresărire. Era o fetiță. Era dezbrăcată și mă privea din penumbră.

– Bună. Cum te cheamă? i-am spus eu zâmbindu-i, când mi-am stăpânit emoția.

– Esclaramonda.

S-a apropiat ca să mă observe. Mă privea serioasă, cu niște ochi mari albaștri; poate și mai mari în contrast cu goliciunea ei zveltă. Avea o fețișoară murdară, cu urme de lacrimi desenate pe obraji. O fi fost unul dintre copiii care plâneau în noapte.

– Unde sunt părinții tăi?

– Părinții mei sunt în ceruri cu Iisus.

Mi s-a strâns inima și ochii mi s-au împăienjenit. Nu trebuia să mai întreb nimic ca să știu, după înfățișarea și accentul ei, că micuța era una dintre refugiate.

– Și cu cine ești aici?

– Cu bunica mea.

Copila continua să mă privească foarte serioasă.

– Și pe tine cum te cheamă? m-a întrebat ea.

– Bruna.

În momentul acela m-a asaltat gândul. O fi ea?

– Mă aștepți aici o clipă? i-am spus eu. Am ceva pentru tine.

Am străbătut culoarul cât am putut de iute și, trecând peste cei care dormeau, am ajuns la bagaje. Guillaume dormea în continuare.

– Cunoști această păpușă? am întrebat-o eu la întoarcere.

Copila își deschise și mai mult ochii săi mari, privind-o.

– Nu, a spus ea clătinând din cap.

Pentru o clipă m-am simțit decepționată. Aș fi vrut ca ea să fie micuța din casa în care am locuit, ca să-i dau ceva care să o aline.

– Îți place?

A încuviințat din cap.

– Este pentru tine, i-am spus eu și i-am dat-o.

– Cum o cheamă? a întrebat ea, luând-o în brațe.

– Spune-i Bruna.

– Ca ție?

– Da, am răspuns eu. Și un strop din iubirea mea te va însoți mereu lângă ea.

Copila m-a îmbrățișat fără să-i dea drumul noii sale prietene. Atingerea a fost îndelungată, afectuoasă și mi-a crescut inima simțind căldura acelei mici făpturi plăpânde. Apoi, când s-a îndepărtat, m-a privit zâmbind pentru prima dată și, făcând-o, a luminat acea lume întunecată, așa cum anunța însuși numele ei de Esclaramonda¹.

---

¹ În traducere liberă, *Luminează lumea*. (n.tr.)

*„Antes perderé el cuerpo e dexaré el alma
pues tales malcalçados me vençieron de batalla.”*

[„Mai întâi îmi voi pierde trupul și sufletul îl va părăsi,
căci nenorociții aceia m-au biruit în luptă.”]

Poemul Cid-ului

Bruna și Guillaume o porniră la drum îndată după revărsatul zorilor. Ar fi putut ajunge la destinație înainte de apusul soarelui din ziua anterioară, dar n-au vrut să riște, dată fiind situația drumurilor, în cazul în care n-ar fi fost bine primiți la Cabaret. În felul acesta, ar fi putut să plece și să se întoarcă la han în aceeași zi, fără să fie nevoiți să-și petreacă noaptea în pădure.

Amândoi își purtau viela atârnată pe spate, spada la cingătoare și mergeau călare. Înfățișarea lor nu era cea obișnuită a menestrelilor rătăcitori, ci mai degrabă a unui trubadur nobil însoțit de propriul menestrel.

Înainte de a pleca de la hanul La Cicoșul Cântător, Bruna, nerăbdătoare să-l revadă pe Hugo, a cercetat pe toată lumea și a fost decepționată că nu l-a întâlnit. Într-un moment de neatenție a lui Guillaume, l-a iscodit pe hangiu, între patru ochi, despre menestrelul din noaptea anterioară și acesta i-a spus că

plecase. Bruna se blestemă în gând pentru că, din pricina fricii sale, pierduse ultima ocazie de a vorbi cu Hugo, dar se gândi că nu a avut de-ales; era sigură că, dacă ar fi vorbit, unul dintre cei doi ar fi murit la han.

Guillaume a întrebat-o de vreo două ori de ce era atât de melancolică, dar ea nu a vrut să-i spună că bărbatul care îi frământa gândurile, cavalerul său, era chiar rivalul lui, acela pe care el dorea să-l ucidă.

Nu se îndepărtaseră nici două mile înspre munți când drumul îi duse într-un loc frumos cu arbori stufoși ce mărgineau râul Orbiel. Bruna încerca să-și potolească neliniștea admirând soarele ce lumina deja coroanele copacilor, reflexele luminilor în apele râului, leneșe în locul acela, și cântecele păsărilor, când un țipăt o făcu să tresară.

Deodată, părea că arborii se prăbușeau peste ea, și Bruna simți o lovitură și frunze căzând peste ea.

– Fugiți! îi strigă Guillaume. Este o ambuscadă!

Asupra lor fusese aruncată o plasă. Instinctiv, dădu pinteni calului, dar oamenii ieșiți din desiș au fost mai iuți și, pe când unul dintre ei apuca hățurile ca să oprească animalul, care se ridică în două picioare, alți doi au tras de ea și au dat-o jos din șa.

Între timp, Guillaume fusese nimerit din plin și, cu toate că a reușit să-și scoată spada din teacă, se zbătea prins în hățișul acela de frânghii și frunze. Atacatorii au tras cu putere de plasă într-o parte, ceea ce l-a făcut pe cavaler să se trezească târât cu cal cu tot, dat jos din șa și doborât la pământ.

– Fugiți de aici! strigă el din nou, fără să reușească să vadă că Bruna era deja cu mâinile legate și cu căluș în gură.

Câțiva oameni se aruncară asupra lui dezarmându-l și, în curând, se trezi la fel de imobilizat ca și doamna.

Atacatorii vorbeau occitana și se felicitau râzând pentru succesul faptei lor. I-au încărcat ca pe niște baloturi pe propriile animale de călărie și i-au condus, traversând un vad din

apropiere, pe celălalt mal al râului, până într-un loc ascuns între copaci și stânci.

Acolo, fiind tratați ca niște simple obiecte, au fost lăsați un moment pe jos cu căluș la gură.

Bruna și Guillaume se priviră de la distanță. El, temându-se pentru doamnă, iar ea, vrând să vorbească, dar fără să poată.

În curând, auziră că sosea cineva călare care îi felicita pe bandiți. Părea să fie șeful acestora. Nu pierdu prea multă vreme în conversații. Imediat, i se adresă lui Guillaume și îi spuse:

— Credeți că ne veți înșela?

Bruna rămăsese cu fața în jos și nu putea vedea personajul care vorbea, dar recunoscându-i vocea, inima îi tresări în piept. Era Hugo de Mataplana.

— Nu v-a folosit la nimic să vă deghizați. Sunteți un cruciat franc, continuă el. Un prostănac de care îmi amintesc cum se împăuna la Saint-Gilles. Aproape că ați reușit să-i înșelați pe cei de la han, în ciuda întrebărilor voastre insistente în legătură cu Cabaret, dar nu și pe mine. Eu v-am recunoscut. Ați căzut în cursa întinsă de mine și acum vă vom judeca, vă vom condamna și vă vom spânzura fără întârziere.

Guillaume, care stătea cu fața în sus, putu vedea cum atârnav două ștreanguri de crengile copacilor.

— Eu vă judec, spuse Hugo solemn, și tot eu vă condemn în calitatea voastră de cruciat. Și pentru că ați invadat Occitania, ca hoț, ca violator și ca ucigaș de oameni nevinovați.

Văzu că francul se zbătea. Voia să vorbească.

— Vreți să spuneți ceva înainte de a muri? continuă Hugo. Bine, vorbiți, și făcu semn să i se scoată călușul.

— Dumneavoastră și cu mine avem ceva de rezolvat, strigă Guillaume de îndată ce putu vorbi. Și cum înfățișarea dumneavoastră nu este a unui om de rând, ci a cuiva de onoare, vă provoc la o luptă cu spada pe viață și pe moarte.

Hugo începu să râdă.

— Aveți dreptate, sunt cavaler. Dar nu vă voi accepta provocarea, nu am nimic de câștigat de la ea. Să fii o persoană

onorabilă nu implică să fii și prost. Mai sunt încă mulți cruciați de omorât și pentru ei chiar că mi-aș pune viața în primejdie. Voi nu meritați riscul; sunteți deja morți.

– Atunci, în calitate de cavaler, vă cer să-i dați drumul scutierului meu fără să-i faceți vreun rău, insistă Guillaume. Este occitan. Nu a ridicat spada împotriva nimănui și mă slujea silit.

– Are și el vina lui, spuse Hugo, observând că Bruna, cu mâinile legate, se zbătea ca să se răsucescă și să-l poată privi în ochi.

– Ce vină poate avea el? întrebă surprins Guillaume. E foarte tânăr. N-a făcut nici un rău nimănui. Vă implor să-l eliberați nevătămat.

– A îndrăznit să cânte *Cântecul Privighetorii* la han, așa cum o făcea doamna Bruna de Béziers. Pentru acest fapt merită să fie pedepsit.

– Doamna Privighetoare? întrebă francul surprins. O cunoșteați pe doamnă?

Până la urmă, Bruna, răsucindu-se, reuși să se plaseze într-o poziție din care îl putea vedea pe Hugo, dar acesta nici nu a privit-o.

– Da, răspunse el melancolic, am avut norocul de a o cunoaște și ca ea să fi acceptat să fie doamna mea înainte ca voi să o fi asasinat. Vocea i se stinse, dar continuă: Acum trăiesc ca să o răzbun.

– Doamna trăiește!

– Mințiți ca să vă salvați pielea spurcată, mârâi Hugo înfuriat. Toți oamenii din Béziers au fost exterminați! Iar acum vă voi spânzura cu propriile mele mâini. Va mai fi timp să vedem ce vom face cu băiatul, dacă e într-adevăr occitan.

Și strigă niște ordine pentru ca și ceilalți să-l ajute la ceea ce își pusese în gând să facă. Bruna se zbătea din toate puterile ca să se elibereze din legături și să poată vorbi. Hugo era atât de orbit de ura față de Guillaume, încât nici nu se uita la ea; frânghiile i se înfingeau în încheieturile mâinilor, iar cârpele din

gură nu o lăsa să vorbească, o înăbușeau. Acel gentil trubadur pe care l-a cunoscut la Béziers se prefăcuse într-un animal feroce, însetat de sânge. Ce tragedie! Guillaume, care îi salvase viața, avea să moară spânzurat tocmai din pricina asasinării ei! Lacrimile îi umpleau ochii, în vreme ce se străduia să strige, să se facă observată, fără ca din gură să-i iasă ceva mai mult decât un geamăt îngrijorat.

– Doamna trăiește! repetă Guillaume.

– Să încheiem odată cu povestea asta, i-o reteză Hugo. Ajutați-mă, băieți. Să-l spânzurăm.

Și, înșfăcându-l, începu să-l târască spre un eșafod improvizat, în vreme ce francul se zbătea. Ceilalți se repeziră să-l țină, dar ridicându-l de jos, Guillaume de Montmorency, care se eliberase din legăturile de la picioare fără ca ceilalți să fi băgat de seamă, reuși să-i dea unuia dintre ei o lovitură cu piciorul. În același timp, se eliberă dintr-o smucitură din strânsoarea lui Hugo și, aruncându-se înainte, lovi pieptul celui alt cu capul și, rostogolindu-se printre cei care încercau să-l țină, se repezi spre Bruna.

– Doamna trăiește! strigă el din nou. Și este aici!

De-abia atunci privirea lui Hugo se întâlnește cu acei frumoși ochi verzi, plini de lacrimi, pe care îi iubea atât de mult.

*„Dios, qué buen vasallo,
si oviesse buen señoire!“*

[„Oh, Dumnezeuule, ce bun vasal ar fi fost
dacă ar fi avut un bun senior!“]

Poemul Cid-ului Meu

– Nu vreau să-l mai văd pe zdrențărosul ăla! îi strigă abatele Arnaut secretarului său.

– I-am spus deja, dar Vulpoiul insistă că are vești care vă interesează, răspunse cistercianul.

– Am discutat de mii de ori despre prada de război, se lamentă abatele, iritat. Tâlharii au ce merită. Le-am dat prea mult și Regele ăla al Tâlharilor e norocos că nu a fost spânzurat după incendierea orașului Béziers.

Deși au murit mii de tâlhari în avangarda atacurilor la burgurile din Carcassonne, orașul se predase nobililor. Aceștia fuseseră cei care l-au luat în stăpânire împreună cu toate bogățiile sale, lăsând gloatei exact atât cât să supraviețuiască. Permiteau intrarea doar a acelor care se angajaseră în serviciul civil sau al armelor la vreunul dintre noii lor stăpâni, după ce le-au jurat loialitate ca robi.

Vulpoiul și oamenii săi s-au trezit de săraci lipiți pământului ca atunci când au plecat din țările lor, văzând cum li se spulberă toate visurile de averi și bogății. A fost la fel ca întotdeauna. Bogății erau mai bogați, iar cei puternici, și mai puternici. Tâlharii suferiseră și muriseră pentru cauza lui Hristos în schimbul iertării păcatelor lor. Nobilii, pe lângă iertare, primeau și toate bogățiile.

Vulpoiul a vrut de mai multe ori să negocieze cu abatele și cu noul viconte o parte dreaptă din prada de război pentru oamenii săi, dar la ultima lui întâlnire cu Simon de Montfort, acesta a poruncit să fie biciuit pentru obraznicie. Regele Tâlhărilor a știut atunci că domnia sa încetase și că nobilii le vor da o șansă doar acelor care, abandonându-și tovarășii, s-ar fi înrolat ca robi, aproape ca niște sclavi.

Nu mai avea nimic de oferit în numele alor săi. Nu fuseseră niciodată foarte uniți între ei; erau tovarăși de drum de nevoie, iar trupa aceea se va împrăștia.

Dar Vulpoiul nu renunța la visurile sale: o casă, niște vii, vreun ogor și să-și poată întemeia o familie cu fata aceea care aștepta un copil de la el, chiar dacă ar trebui să accepte suzeranitatea unui nobil și să-i plătească acestuia o parte din recoltele sale. Cruciada îi permisesese să fugă de la seniorul căruia îi era aservit în nord. Luptase prea mult pentru libertatea sa, i-a văzut pe mulți murind pentru ea, ca să se resemneze cu gândul de a o pierde acum, când o simțea atât de aproape.

Avea în continuare o oarecare putere. Știa să se descurce și cunoștea ceea ce alții ignorau...

– Zice că nu vine să vorbească despre prada de război, răspunse secretarul, ci despre un secret care vă preocupă mult.

– Poftim? se miră abatele.

– Așa a spus.

Legatul papal medită o vreme și în cele din urmă își spuse că îi convenea să știe ceea ce avea nevoie să știe, iar dacă va ști ceea ce nu avea nevoie să știe, nu-i va dăuna câtuși de puțin.

– Spuneți-i să intre, dar, dacă mă face să-mi pierd timpul, bicele pe care le-a primit de la clanul Montfort îi vor părea mângâieri în comparație cu ale mele.

Vulpoiul apăru în ușă zâmbitor și, după ce făcu toate plecăciunile pe care le considera trebuincioase, vru să sărute inelul legatului. Acesta îi refuză favoarea și îl făcu să rămână în picioare în fața jilțului său instalat pe un podium, unde se afla mai sus decât tâlharul.

– Ce vrei? îl întreabă abatele fără alte preambururi.

– O casă frumoasă în Carcassonne, niște ogoare în apropiere și niște vii, răspunse acesta la fel de direct.

– Am mai discutat despre pradă. Dacă mai insiști, voi da ordin să ți se înmoaie spinarea.

– Va fi la schimb cu ceva.

– Cu ceva? Ce anume ai care să mă intereseze?

– Mie, oamenii îmi povestesc multe lucruri; ce aud la piață, pe stradă sau chiar de după uși și de după foile de cort.

– Ei bine?

– Știu ceva care vă interesează și vă preocupă.

– Ce este?

– Doar dacă îmi acordați ceea ce vă cer.

– Ți-aș putea smulge totul cu lovituri de bici.

– Nu, pentru că nu știți ce căutați.

Arnaut se gândi câteva clipe înainte de a replica:

– Și cum știu că ceea ce oferi merită ceea ce ceri?

– Vă voi spune dacă jurați pe Dumnezeu că vă veți ține cuvântul față de mine.

– Aceasta e un păcat.

– Atunci, faceți-o pentru mântuirea sufletului vostru.

– Trebuie că valorează mult ceea ce știi.

– Valorează și, dacă jurați că nu mă veți trăda și că veți îndeplini acordul nostru, vă voi spune într-o clipă.

– Bine, să terminăm cu povestea asta, abatele devenea nerăbdător. Ai cuvântul meu, dar numai dacă ceea ce îmi oferi este interesant.

– Făgăduiți-mi-o.

Abatele Ordinului Cistercienilor șovăi. Nu-i plăcea această poveste, dar treaba părea importantă și el nu era o persoană care să se târguiască așa cu un șnapan.

– Ar fi mai bine ca povestea să merite osteneala. Altminteri, o vei regreta.

– Vă interesează, și încă mult.

– Făgăduiesc, spuse abatele în cele din urmă.

– Doamna Privighetoare este în viață.

– E cu neputință! Au murit cu toții la Béziers!

– Este în viață. Știu unde se ascunde și cine o ocrotește.

Legatul se gândi. Era inutil să-l întrebe pe individul acela, cum de aflase de interesul său față de Bruna din Béziers. După aceea, își spuse că Vulpoiul, fiind în stare să se miște cu ușurință și fără scrupule, era valoros pentru orice misiune.

– Cum știu că nu mă înșeli?

– Plătiți-mă pentru treaba făcută până la capăt. Când vă voi aduce capul doamnei.

Arnaut îl observă din nou pe omul acela în tăcere. Nu pierdea nimic și, dacă tâlharul avea dreptate, pe el nu-l deranja să-i dea omului aceluia o casă și niște pământuri. Învingătorii aveau o mulțime de gospodării neocupate și fără nici un cost. Și poate că francul acela dibaci ar putea fi de folos în viitor.

– De acord, adu-mi capul doamnei și îți voi da ce ceri.

– Și încă ceva mai mult.

– Mai mult? se impacientă abatele Arnaut.

– Am un *socius* occitan. Este un cavaler *faidit* cu mici proprietăți pe malul fluviului Aude, pe drumul spre Narbonne. I-au fost confiscate, iar eu am nevoie de un cavaler occitan ca să obțin ceea ce caut. Trebuie să-i fie restituite.

Legatul era foarte contrariat, dar omul acela îi aducea problema și soluția în același timp. Nu se va coborî să negocieze cu individul acela și ceea ce îi cerea costa puțin.

– De acord, spuse el.

– Făgăduiți-mi că vă veți ține de cuvânt.

– Făgăduiesc, și îl concedie cu un gest disprețuitor.

Arnaut rămase preocupat. Avea încredere în Vulpoi, căci nu-i ceruse nici un fel de avans, doar recompensa pentru rezultate. Supraviețuirea doamnei era o situație potrivnică și nu-i plăcea să depindă de tâlhar. Își spuse că ar fi fost poate mai bine să-i scoată informația cu forța, dar netrebnicul acela îl făcuse să jure, iar el era un om cu frica lui Dumnezeu. Va trebui să se roage ca să aibă succes.

Iar Vulpoiul se duse să-l caute pe cavalerul Isarn cu vestea cea bună. Știa foarte bine încotro mergea prada lui. Vor pleca cât mai curând la Cabaret.

*„Espada tiene en mano e veot agujar
asi commo semeja en mi la quiere ensayar.“*

[„Ține spada în mână și o văd împungând,
de parcă pe mine ar vrea să o încerce.“]

Poemul Cid-ului

Eram convinsă că Hugo avea să-l ucidă de îndată pe Guillaume. Era orbit de mânie; nici măcar nu-l asculta când îi spunea că eu sunt în viață. Francul reprezenta pentru el toată cruzimea și aroganța cruciaților. Și avea o răzbunare de dus la îndeplinire. Am încercat să țip. Mă rugam, plângeam de neputință și mă zbăteam ca să mă eliberez din strânsoare și de căluș, înfi-gându-mi unghiile în palme. Sub nici un motiv nu voiam să-l văd mort pe Guillaume și, cu atât mai puțin, de mâna lui Hugo.

În momentul acela, Guillaume s-a desprins pentru o clipă de călăii săi și a căzut lângă mine. Hugo l-a urmărit cu privirea și doar când a repetat: „Doamna trăiește! Și este aici!“ ni s-au întâlnit ochii. Chipul său furios a rămas înmărmurit pentru câteva clipe, ca să devină după aceea neîncrezător și uluit. I-a fost greu să reacționeze și, când a făcut-o, s-a grăbit să mă dezlege, șoptind:

– Binecuvântat fie Domnul! Sunteți dumneavoastră, Bruna? E adevărat ce văd?

M-am mirat că tânărul acela violent, cuprins în urmă cu câteva clipe de o furie teribilă, a devenit imediat tandru și mângâietor. Ochii i s-au umplut de lacrimi și când mi-a scos călușul, mâinile lui mi-au atins obraji cu delicatețe.

Nu am putut vorbi. Relaxarea după încordare și mângâierea aceea m-au făcut să izbucnesc în hohote de plâns, în vreme ce el îmi lua trupul zdrobit în brațele sale și mă legăna.

– Ce minune este aceasta? exclama el printre sughituri. Dumnezeu mi-a dat ceea ce n-am îndrăznit niciodată să-i cer. V-ați întors din lumea morților ca Lazăr. Inima mea nu poate îndura atâta fericire. Eu voi fi cel care moare acum de fericire!

Am închis ochii lăsându-mă dusă, îmbrățișată de el, fără să spun nimic. Am simțit că lumea dispărea pentru câteva clipe. Eram fericită, nespus de fericită.

Curând, mi-am dat seama că toți ne priveau lung, într-o liniște uluitoare: cei șase oameni care ne-au atacat, câte unul scărpinându-se în cap nedumerit, iar bietul Guillaume, căzut într-o rână și având încă mâinile legate.

I-am cerut lui Hugo să-l elibereze, dar el nu s-a grăbit să o facă. Nu putea înțelege că individul acela îmi salvase viața, devenind protectorul meu. Nu-l plăcea pe Guillaume și nici această idee. În cele din urmă, la insistențele mele, i-a spus:

– Jurați dinaintea crucii de la spada voastră că nu vă veți servi de ea împotriva mea și a oamenilor mei și că nu ne veți face nici un rău, nici nu veți ajuta la aceasta.

– Jur, a răspuns Guillaume. Dar când doamna va fi la adăpost, când nu o va mai amenința nici o primejdie, mă voi elibera de făgăduială.

– Accept, a convenit catalanul, arătându-și dinții. Și când se va întâmpla aceasta, vă voi căuta ca să văucid.

– Vă voi aștepta, a răspuns francul, cu toate că era în continuare pe jos, legat fedeleș.

– Ajunge cu amenințările! am intervenit, făcând un efort ca să-mi depășesc sfârșeala. Dacă vreți într-adevăr să mă ocrotiți, lăsați deoparte prostiile astea. Hugo, vă implor să le spuneți oamenilor dumneavoastră să se îndepărteze. Ceea ce avem de vorbit ne privește doar pe noi trei.

M-au privit curioși. Păream un băiețandru, dar mă impuneam ca o doamnă. Mi-ar fi plăcut să pot purta tunică și cămașă de mătase, să fiu încălțată cu pantofiori din piele de ied și să-mi fi păstrat coama de păr negru până aproape de talie. Nu aveam nimic din toate acestea, dar îmi rămăsese încă așa-numitul *paratje*¹, demnitatea mea de doamnă. M-am înălțat mândră, amintindu-mi că amândoi erau cavalerii mei și că în această calitate, potrivit regulilor conceptului de *Fin'Amor*, îmi datorau o supunere asemănătoare cu cea a unui vasal față de seniorul său.

Hugo rămăsese privindu-mă. Părea că încă nu-i venea să-și creadă ochilor, iar eu, susținându-i privirea insistentă, l-am făcut să reacționeze de parcă s-ar fi trezit din vis și mi-a dat ascultare.

De îndată ce Guillaume a fost liber, am căutat un loc liniștit departe de ceilalți ca să-i povestesc lui Hugo nenorocirile mele și felul miraculos în care am supraviețuit, fără să ascund misiunea ucigașă pe care o avea cavalerul de Montmorency în ceea ce mă privește. Când am început să vorbesc despre cel de-al șaptelea catâr și povara acestuia, Guillaume m-a întrerupt.

– Acesta e un secret pe care nu doresc să-l împărtășesc cu menestrelul ăsta.

– Nu este menestrel, ci trubadur și cavalerul meu, așa cum sunteți și dumneavoastră acum. Și dat fiind că documentele acelea par să-mi afecteze viața, este dreptul lui să afle. Nu vă trădați nici o făgăduială. Eu hotărâsc să împărtășesc ceea ce știu.

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

Guillaume a tăcut bosumflat și atunci Hugo a fost cel care a vorbit:

– Alungați-l pe bufonul ăsta, a spus el. Din acest moment, eu sunt cel care vă ocrotește. Eliberați-l de jurământ și să se ducă. Este un dușman.

– Ce protector curajos v-ați făcut deodată, a răspuns francul mânios. Am văzut eu protecția voastră la Béziers. Unde vă ascundeți?

Hugo își mușcă buzele: era evident că înțepătura îl rănise și și-a dus mâna la mânerul spadei. Guillaume, care era dezarmat, a căutat cu privirea ceva cu care să se apere. A trebuit să mă interpun între cei doi.

M-am gândit cu rapiditate. Îmi imaginasem de multe ori întâlnirea mea cu Hugo, cum aş reacționa eu, ce ar face el și ce ar face Guillaume. Dar era ceva care, din pricina temerilor, voisem să evit și nu eram pregătită pentru realitate. Și această realitate era faptul că cei doi erau dușmani, chiar și mai mult decât atât, că se urau, iar eu mă dovedeam a fi motivul cel mai mare al urii lor. Mă temeam că doar moartea unuia dintre ei va aduce pacea. Dar eu nu eram dispusă să renunț la nici unul. Aveam motive să-i iubesc pe amândoi și, cu toate că eram îndrăgostită nebunește de Hugo, prețuiam foarte mult timpul trăit alături de Guillaume. Nu voiam să-i pierd, dar nu știam dacă ar putea să împartă traiul fără să încerce să se ucidă.

– Ascultați-mă amândoi! le-am spus eu, energic. Și ascultați-mă cu atenție.

Pentru un moment, au uitat unul de celălalt ca să-mi acorde atenție.

– Și, în special, ascultă-mă dumneata, Hugo. Mi-ați cerut să fiți cavalerul meu, iar eu v-am acceptat, dar providența a vrut ca Guillaume să-mi salveze viața și, când mi-a cerut și el același lucru, i-am acordat onoarea, pentru că nu știam dacă vă voi mai revedea și aveam nevoie de el ca protector. Și-a dovedit marele său devotament, acceptând chiar să lupte împotriva cruciaților, atâta vreme cât aceștia n-ar fi aparținut clanului său.

– Spuneți că a făgăduit să lupte împotriva cruciaților? se miră Hugo.

– Da, ca să-și dovedească dragostea pentru mine.

Hugo s-a încruntat.

– O doamnă n-ar trebui să aibă doi cavaleri.

– Dar acestea sunt vremuri excepționale și acum am nevoie de amândoi. Veniți cu noi, ajutați-ne să găsim povara celui de-al șaptelea catâr pe care au furat-o asasinii legatului Peyre de Castelnou.

– Asta căutați? s-a mirat Hugo.

– Da, i-am răspuns eu, asta este ceea ce căutăm.

– Ca să i-o predați abatelui Arnaut?

– Nu. Nu pentru el, ci pentru ca eu să știu ce legătură au cu mine și cu această monstruoasă cruciadă la a cărei origine par să stea acele documente.

Mi-a fost greu să-i conving. Când unul părea că acceptă prezența celuiilalt, cel de-al doilea refuza să împartă drumul și doamna cu cel dintâi. Până la urmă, Hugo a spus:

– Nu veți reuși niciodată fără mine. La han, ați fost suspecți numaidecât; voi ați să vă prefaceți că sunteți menestreli și ați întrebat prea mult despre Cabaret. L-am recunoscut pe Guillaume mai întâi după aspectul său de străin, iar apoi, pentru că îl văzusem la Saint-Gilles. A fost floare la ureche să vă pregătesc o ambuscadă cu grupul meu de refugiați. Și alți *faidits* o vor face din nou dacă veți continua cu această înfățișare și cu astfel de întrebări.

– Și dumneavoastră veți permite ca acest fapt să mă pună în primejdie? l-am întrebat eu cu malițiozitate.

– Nu, bineînțeles că nu, a răspuns el iute. Veniți cu mine, lăsați-l pe el.

Și am argumentat cu toții din nou. În cele din urmă, Hugo s-a declarat învins și a acceptat să ne conducă la Cabaret, unde el era bine primit, în schimbul ocaziei de a-mi fi alături și de a împărți cu noi găsirea documentelor.

– Sper să vă văd combătându-i pe cruciați, îi aruncă francul. Vă asigur că veți avea ocazii. La Cabaret se va organiza rezistența de pe Muntele Negru.

– Nu vă voi înșela așteptările, a mormăit Guillaume. Nici în această acțiune, și nici la sfârșit, când voi veni după voi.

*„E sitot lop m'appellatz, no m'o tenh a deshonor,
ni se.m baton li pastor ni se.m per lor casstz.“¹*

[„Și chiar lup de mă veți numi, nu o iau drept dezonoare,
nici de mă vor vâna păstorii, nici de mă vor ciomăgi.“]

Peyre Vidal

Străjile la pândă de pe înaltele stânci ascuțite ce dominau valea râului Orbiel pe primele coaste ale Muntelui Negru observau acel curios trio și au dat imediat un semnal care s-a transmis din santinelă în santinelă până la corpul de gardă. Dacă nu ar fi călărit niște armăsari scumpi, purtându-și instrumentele la spate, ar fi fost luați drept saltimbanci sau comedianți. Dar starea lor materială îi ridica la categoria de menestreli și, cu toată certitudinea, de trubaduri. Iar aceștia din urmă erau întotdeauna bineveniți la Cabaret.

Când, la o cotitură, fără să aibă vreo posibilitate de scăpare, au fost înconjurați de oșteni, cel care comanda îl recunoscu imediat pe Hugo și îi ură bun venit cu un zâmbet larg.

– Este plăcut să vezi că încă mai sosesc prieteni, în ciuda vremurilor diavolești pe care ne este dat să le trăim, le spuse acesta.

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

Grupul își reluă marșul, și Guillaume observa cum semnalele îi urmăreau și le-o luau înainte prin santinelele amplasate strategic de ambele laturi ale văii. Nu îi va fi ușor unchiului său Simon să pună stăpânire pe Cabaret.

– Sunt unii care spun că la Cabaret se află castelul Graalului, comentă după puțină vreme Hugo, profitând de mersul liniștit.

– Al Graalului? întrebare în cor Bruna și Guillaume.

– Da, și că Orbia de Pennautier, numită și Doamna Lupoaică din Cabaret, este Doamna Graal.

– Da, am auzit vorbindu-se despre ea și despre Graal, răspunse Bruna. Și de ce i se spune și Lupoaică? întrebă ea.

– Este porecla familiei. Tatălui ei i se spune Lupul din Pennautier. Cunoașteți povestea trubadurului Peyre Vidal și a Doamnei Lupoalice?

– Am auzit câte ceva, răspunse Bruna.

– Eu nu, spuse Guillaume curios.

Hugo îl privi cu coada ochiului, șovăind dacă să povestească sau nu istoria, dar, până la urmă, ca să nu sporească inutil încordarea, hotărî să o facă.

– Peyre este unul dintre cei mai străluciți trubaduri occitani și, la fel ca alți mari seniori și trubaduri, a venit la Cabaret atras de legenda frumuseții și a virtuților Doamnei Lupoalice. Și tot la fel ca majoritatea, a fost cucerit de ea numai văzând-o. O cânta în versuri de câte ori putea, dar ea, întotdeauna amabilă și zâmbitoare, îl ducea cu vorba, spunându-i că el era un mare poet versat în *Fin'Amor* și că, mai mult ca sigur, își împărțea făgăduielile și față de-alte doamne. El, ca să demonstreze că doar pe ea o iubea și o curta și pentru ca toată lumea să știe că nu era decât al ei, a început să folosească lupul drept însemn, purtând veșminte pe care era brodat acest animal. Dar doamna era în continuare politicoasă, fără să pară impresionată, așa că Peyre Vidal a recurs la o lovitură spectaculoasă. S-a acoperit cu o mantie din blănuri de lup și s-a lăsat vânat de un grup de păstori și de câinii lor. Aceștia au luat jocul prea în

serios și, după ce l-au fugărit o vreme pe munte, câinii l-au ajuns din urmă și l-au luat în colți. Se pare că nici păstorii n-au fost blânzi, fiindcă i-au făcut la fel ca unui lup prins: l-au cionărit. Grav rănit, a fost cărat până la castelul din Cabaret, unde Orbia și soțul ei Jourdain au primit răzând ultima întâmplare a nefericitului Peyre, care n-a mai fost atât de nefericit atunci când a fost îngrijit, ca recompensă, de mâinile doamnei.

– Și a supraviețuit?

– Firește că a supraviețuit. Cu toată umilința lui față de Doamna Lupoaică, Peyre era un tip înfumurat și fanfaron care a stat o vreme la curtea lui Richard Inimă de Leu¹, altă vreme la cea a contelui de Toulouse și apoi a cutreierat pe la curțile din nordul Italiei, din Aragón și Catalonia, din León și Castilia.

– Atât de frumoasă este doamna? întrebă Bruna. Ce vârstă are?

– Este într-adevăr frumoasă, răspunse Hugo. Nimeni nu-i cunoaște vârsta exactă. Pe vremea poveștii cu Peyre Vidal, trebuie că avea vreo 20 de ani. Acum o fi trecut de 30, dar toată lumea spune că e mai splendidă decât oricând. Dar cel mai mare farmec al ei constă în istețimea și umorul său. I se spune doamna așa-numitului *Joy al Fin'Amor*-ului și mulți spun că *Joy* este adevăratul Graal, iar castelul pe care îl vom vizita este al Regelui Pescar² din legendă.

– Da, dar ce gândește soțul unei doamne pe care toți o cântă în versuri și o curtează? întrebă Guillaume.

Hugo râse cu poftă.

– Păi, la început, Jourdain de Cabaret se simțea onorat cu atâția trubaduri care proclamau prin toată creștinătatea că soția lui era doamna cea mai frumoasă și mai isteată, răspunse el când termină de râs, până când, preveniți prin atâtea laude, au sosit marii seniori.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIE-VALE. (n.tr.)

² Personaj al romanului *Perceval ou le Conte du Graal* / *Perceval sau Conte de Graal* al primului mare prozator francez, Chrétien de Troyes (1135-1183). (n.tr.)

– Și ce s-a întâmplat?

– Cei puternici au adus daruri costisitoare, au acordat favoruri și s-au îndrăgostit fără să aibă moderația și răbdarea sărmanilor trubaduri. Se pare că mulți s-au întors fericiți pe domeniile lor.

– Și ce a făcut Jourdain? vru să știe Bruna.

– Îmi imaginez că, la început, și-a înghițit lacrimile. Apoi, a vrut să o repudieze, dar doamna avea deja prea mulți prieteni puternici și Biserica nu i-a permis.

– Uf! pufni Guillaume.

Rămaseră tăcuți, dar francul nu se putea împiedica să nu observe stâncile ascuțite, locurile potrivite pentru ambuscade și santinelele la posturile lor din munți. Traseul acela era anevoios pentru orice intrus, oricât de puternică ar fi fost trupa sa.

Dar când după o cotitură a drumului, sub soarele după-amiezii, văzu în sfârșit împrejmuirea, rămase impresionat pentru totdeauna.

Trei castele, legate între ele prin ziduri, turnuri și diferite alte elemente de apărare, încununau un lanț muntos care se înălța abrupt, mai sus de confluența râului Orbiel cu torentul Grésilhou.

O vegetație dominată de chiparoși și de pini contrasta cu pietrele de culoare deschisă ale fortificațiilor, dar, în ciuda impunătorului său aspect defensiv, locul acela departe de război părea un loc de sărbătoare. Drapele și fanioane având culorile seniorilor locali și ale nobililor vizitatori fluturau pretutindeni și în special în cel mai mare dintre castele, unde la ferestre erau etalate pilote și alte țesături colorate.

Bruna i se adresă lui Hugo exclamând:

– Ce frumos!

Acesta, încântat, zâmbi amabil.

– Este patria așa-numitului *Joy*, a *Fin'Amor*-ului. Domeniul Doamnei Lupoalice.

„D'un sirventes m'es pres talens,
a qand faitz er tendra.l cami
a Miraval tot dreich correns,
a.N Raimon, don ai pessanssa.“¹

[„Doresc un *sirventés* să compun
și, când va fi gata, o va porni la drum
direct spre Miraval, în mare grabă,
către Raimond, care mă întristează.“]

Hugo de Mataplana

Auzisem vorbindu-se multe lucruri despre Cabaret, despre bastioanele sale inexpugnabile, despre bogăția lui în mine de fier, plumb, argint și aur..., însă trubadurilor, care nu osteneau să o elogieze pe Doamna Lupoaică, nu le păsa de toate acestea. Dar, în ciuda referirilor în general exagerate ale menestrelilor, priveliștea impunătoare a acelor castele m-a impresionat.

După ce am trecut de prima incintă fortificată, am lăsat caii în niște grajduri și am început escaladarea către acel cuib de vulturi care era castelul de la Cabaret. Încetul cu încetul, râul Orbiel se micșora jos, în vale, în vreme ce orizontul

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

munților se lărgea pe măsură ce ne cățaram pe drumul șerpuitor mărginit de chiparoși.

Urcușul sub soarele după-amiezii, în plină lună august, ne-a făcut să asudăm și, de îndată ce ne-am răcorit, am fost primiți de Peyre Roger de Cabaret, care participase la apărarea orașului Carcassonne și suferise umilința de a fi nevoit să plece din oraș aproape dezbrăcat, lăsând acolo armăsari și arme. Cu toate că, din motive de repartizare a moștenirilor, el era baronul stăpân peste toate, împărțea stăpânirea cu fratele său Jourdain, soțul Doamnei Lupoalice.

– Bun venit, Huget! a spus Peyre Roger. Am observat imediat familiaritatea și afecțiunea cu care i se adresa lui Hugo. Ce mai face tatăl dumneavoastră?

– E sănătos și plin de spirit, a răspuns acesta. M-a trimis cu o *tenso* ca să i-o cânt lui Raimond de Miraval.

Peyre Roger de Cabaret râse bucuros.

– Aștept cu nerăbdare această serată, spuse el. Bănuiesc că tatăl dumneavoastră, Hugo, o fi pus în versuri ultimele amoriuri nefericite ale lui Miraval. Fapt este că se află cu noi și îmi închipui că nu va rămâne tăcut.

Hugo încuviință cu o plecăciune.

– Și pe cine aduceți?

– La stânga mea am un truver¹ din Aquitania, Guillaume din Limoges, iar la dreapta mea, un tânăr trubadur, Peyre din Narbonne. Guillaume și cu mine am făcut o reverență când am fost numiți. Sunt prietenii mei, sunt nobili și au făgăduit să lupte împotriva cruciaților.

– Bine ați venit, domnilor! a spus Peyre Roger zâmbind. Acceptați ospitalitatea din Cabaret. Aici, muzica și iscusința sunt pe placul nostru. Ca și armele voastre. Vom găsi ocazia să le folosim pe toate. Vă invit să vă faceți auzite unele după cină.

Servitorii ne-au instalat într-o încăpere cu ferestre mari pe care o împărțeam cu mulți alții. Spațiul era strâmt pe acea

¹ Poet liric de limbă oil, în secolele al XII-lea și al XIII-lea, corespondent al trubadurului de limbă oc. (n.tr.)

stâncă ascuțită și faptul că locuiam la castel era o onoare și un privilegiu. Hugo l-a găsit acolo pe Raimond de Miraval compunând, așezat pe pervaz în echilibru în gol, și au sărbătorit întâlnirea prin râsete și îmbrățișări.

La cină, mesele, împodobite cu flori și ghirlande, au fost dispuse pe ampla terasă a fortăreței de unde se vedea o impresionantă priveliște cu văi și munți. Soarele la asfințit lumina fanioanele și drapelele multicolore fluturând în vânt și m-a cuprins o senzație de pace și de frumusețe. Ce departe era pavimentul însângerat al bisericilor din Béziers, ce departe era războiul! Acolo părea că nu există. De fapt, nimeni nu avea nevoie să se străduiască să creeze acea ideală lume manierată făcută din zâmbete, complimente și versuri. Lua naștere în mod firesc. Curgea în mod natural.

I-am împărtășit lui Hugo impresia mea despre armonia pe care o percepeam în locul acela și mi-a spus:

– Așa va fi până la atacul final. Acesta este domeniul așa-numitului *Joy* și așa va rămâne până când va pieri și ultimul dintre ei.

Faimoasa Doamnă Lupoaică și soțul ei, Jourdain, stăteau în fruntea mesei împreună cu Peyre Roger și soția acestuia.

Am privit-o cu vie curiozitate. Avea niște ochi de un frumos albastru transparent, dinți albi pe buze pline și cărnoase, păr blond și un râs zglobiu care o făcea să fie recunoscută de la distanță. Dar poate că ceea ce ieșea cel mai mult în evidență la ea era felul în care privea: sigură pe ea, vicleană, provocatoare. Îi cunoșteam destul de bine pe cei doi cavaleri ai mei ca să știu că nu erau intimidati în fața femeilor, dar, chiar și așa, mi s-a părut că Guillaume se înroșea, pierzând o parte din aplomb atunci când doamna și-a ațintit ochii asupra lui. Era senzuală, chiar și fără să și-o propună.

Chiar și eu i-am observat senzualitatea atunci când Hugo m-a prezentat și ea mi-a spus, cu vocea ei catifelată:

– Sunteți un frumos mic paj. E adevărat că și dumneavoastră îmi veți cânta ceva? Cu toate că eram o femeie deghi-zată, am simțit că mi se aprind obraji.

Doamna era centrul atenției tuturor. Când nu râdea, măcar zâmbea, dar eu am vrut să-mi imaginez cum ar fi privirea ei dacă nu ar mai zâmbi. Și m-a impresionat; era ceva iscoditor, ceva ascuns în ea.

Încă mai cinam la lumina înserării. Stăpânii castelului aveau invitați nobili, câte unul dintre ei, trubadur ca și noi. Chiar și Miraval era senior, dar cu resurse ceva mai modeste, căci moștenise un mic castel pe care avea să-l împartă cu ceilalți trei frați ai săi. Apoi, erau trubadurii plebei, dar care, dacă poezia lor era bună, erau tratați ca niște seniori, așa cum s-a întâmplat cu Peyre Vidal. Și, la urmă, veneau menestrelii, care doar interpretau, și saltimbancii, care amuzau cu jocurile și acrobațiile lor. Cei din această categorie, dacă elogiau prea mult o doamnă, se expuneau riscului ca vreo rivală a aceleia, ofensată, să le poruncească servitorilor ei să-i cotonogască. Și tocmai aceștia au fost cei care au făcut plăcută cina cu jongleriile, cântările de război și laudele lor aduse doamnelor, în special, firește, Lupoaipei.

Dar în atmosferă plutea o așteptare, anticiparea unei sărbători deosebite. Și la sfârșit însăși Doamna Lupoaică a fost cea care, fără să-și ascundă nerăbdarea, mai degrabă arătându-și-o cu grație, i-a spus lui Hugo:

– Bunul meu senior de Mataplana, până când ne veți face să așteptăm ca să auzim acele *sirventés* pe care tatăl dumneavoastră Hugo, căruia îi ducem atât de mult dorul, le-a compus în amintirea păcatelor amoroase ale bunului nostru prieten Raimond de Miraval? și a izbucnit într-un râs malițios, smulgând hohote din partea mai multor invitați.

Hugo s-a ridicat ceremonios și le-a cerut permisiunea lui Peyre Roger și lui Jourdain de Cabaret. De îndată ce a primit-o, le-a făcut o reverență doamnelor, a zăbovit o vreme ca să-și acordeze pe îndelete ghitara, știind că toți îl urmăreau cu

înfrigurare și, în cele din urmă, privindu-l în ochi, l-a înfruntat pe Miraval, intonând:

Doresc un *sirventés* să compun și, când va fi gata, o va porni la drum direct spre Miraval, în mare grabă, către Raimond, care mă întristează.

Toți își țineau respirația; era cunoscută povestea potrivit căreia Raimond o alungase din cămin pe soția sa Gaudairenca, și ea trubadur, argumentând că în casă ajungea cu prisosință unul care compunea. Aceasta l-a chemat pe amantul său, Guillaume Bremon. Miraval i-a încredințat-o, iar ei au plecat împreună. Printre cei prezenți se auzeau râsete răzlețe.

Exista o versiune a celor întâmplate care spunea că trubadurul se descotorosise de tânăra lui soție la cererea unei doamne care nu-l accepta fără această condiție. Iar când el a îndeplinit-o, aceasta l-a preferat pe un altul. Se spunea că acesta era însuși Pedro al II-lea, regele Aragonului.

Când Hugo a cântat sfătuindu-l pe Miraval să o roage pe soția sa să se întoarcă și să-i acorde dreptul de a avea un amant, însăși Doamna Lupoaică a izbucnit în hohote de râs și în aplauze, la care s-au alăturat și cei de față. Raimond de Miraval îl privea netulburat pe Hugo, în vreme ce zâmbea și întindea coardele vielei în chip de amenințare.

Când Hugo a terminat, au urmat aplauze și urale nu atât pentru meritul său, ci ca să-l stârnească pe Miraval, din partea căruia așteptau cu nerăbdare un răspuns.

În întâlnirea lor din după-amiaza aceea, Hugo, urmând regulile prieteniei dintre menestreli, îl prevenise pe opozantul său pentru ca acesta să poată să-i răspundă și Raimond de Miraval își ciupi strunele vielei de câteva ori, părând că se gândește. Liniștea era deplină.

— Tatăl dumitale are pretenția să-l învețe pe maestru, așa-i? a șoptit el printre dinți.

Și a început să cânte:

Trebuie să-mi trimit apărarea la Mataplana, fiindcă Huget mi-a ieșit în cale rostind vorbe care mă rănesc și pentru că, fără să mă provoace, mă acuză cântând.

Și așa a glăsuț în versuri Miraval, dezvinovățindu-se de presupusele sale păcate din dragoste, contestându-l cu afecțiune pe seniorul de Mataplana, pe care îl considera incapabil să înțeleagă modul său *onest de a iubi* din cauza dragostei nespuse și a fidelității pe care o nutrea pentru soția sa, Sança.

Când a terminat, toți au ovaționat iscusința amândurora și, în special, diplomația, tactul și buna dispoziție ale lui Miraval, care argumenta fără să jignească, străduindu-se să-și păstreze onoarea, bazată pe principiile curtenești ale *Fin' Amor*-ului, în ciuda eșecului pe care îl reprezenta abandonarea soției sale într-o încercare nereușită de a o poseda pe doamna sa.

Întunericul căzuse de-acum peste Cabaret și făcliile iluminau castelul, în vreme ce cântecele și râsetele coborau până în vale sfâșiind tihna nopții, la fel cum trilurile păsărilor o făceau ziua.

„*La Loba ditz que seus so et a.n ben drech e razo, que, per ma fe, rnielhs sui sieus que no sui d'autrui ni mieus.*“¹

[„Lupoaica zice că sunt al ei și o spune pe drept cuvânt, căci, pe legea mea, sunt mai mult al ei decât al altcuiva ori chiar al meu.“]

Peyre Vidal

Cavalerul *faidit* Isarn, scutierul său Pellet și Vulpoiul, ca servitor, sosiră la Cabaret a doua zi de dimineață. Isarn se mai întâlnise o dată cu Peyre Roger, dar feuda sa era departe, iar el era un cavaler de rang mărunț. Cei trei fuseseră întâmpinați cu câteva mile înainte de fortificații, dar, cu toate că li s-a permis să-și continue drumul, nu le-a fost deschisă și intrarea în cetate. *Faidit*-ul a fost nevoit să răspundă unui lung interogatoriu înainte de a i se permite accesul pe care l-a obținut doar atunci când doi dintre cavalerii care se aflau în fortăreață și care îl cunoșteau i-au confirmat originea.

Isarn a fost primit de seniorul din Cabaret, care i-a oferit ospitalitate, sperând că va participa la lupta împotriva

---

¹ În limba provençală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

cruciaților. Cu toate acestea, argumentând că partea de sus a castelului era prea aglomerată, i-a găzduit pe nou-veniți în fortificațiile cele mai apropiate de fundul văii și în preajma grajdurilor. Nu era un loc prea onorabil, dar Isarn era un cavaler scăpătat și a trebuit să accepte. Pentru Peyre Roger amplasarea nu era doar o chestiune de rang, ci și de siguranță. Vremurile erau tulburi și trebuia să se ferească de trădare.

– Acum va trebui să o găsim pe doamna Bruna, spuse Vulpoiul. Călătorește cu Guillaume de Montmorency și amândoi se ascund deghizați. Cruciatul e foarte îndrăzneț dacă vine aici, cu siguranță că spionează pentru unchiul său Montfort. Trebuie să ne dăm toată osteneala; riscăm mult în acest joc al hazardului.

Hotărâră ca fiecare să cerceteze potrivit rangului său. Isarn, printre cavaleri, Vulpoiul, printre slugi, iar Pellet, printre scutieri.

Guillaume și Bruna, fascinați de locul acela unic și amețitor, nici nu bănuiau pericolul care îi pândea. Astfel, când în dimineața aceea Hugo le-a comunicat că Doamna Lupoaică, regina incontestabilă a curții de la Cabaret, îi va primi în încăperile sale, cavalerul franc a fost încântat.

Iatacul Orbiei de Pennautier era situat în turnul principal al castelului și acela era, fără îndoială, proverbialul gineceu al *Fin'Amor*-ului, cuibul iubirii galante. Au găsit-o așezată pe niște perne mari pe pat, cântând la viela cu arcuș o arie melancolică. Încă mai purta cămașa de noapte și părea să se fi trezit doar cu câteva clipe mai devreme, dar Bruna înțelese după culoarea din obraji și roșul de pe buze că nu era așa, că Lupoaica știa să folosească sulimanurile și că avea mare grijă de înfățișarea ei.

Doamna continua să cânte ca și cum nu ar fi băgat de seamă prezența invitaților și, când a terminat, le-a mulțumit acestora pentru aplauze cu un râs cristalin, ca de clopoței.

– Bună ziua, tinerii mei prieteni! îi salută ea.

– Bună ziua! răspunseră ei, făcând o reverență.

– Permiteți-mi să mă îmbrac ca să vă primesc așa cum meritați.

Și când s-a ridicat, fina ei cămașă brodată a lăsat să se ghicească prin transparență un trup frumos. Bucuroasă de curiozitatea pe care le-o stârnea vizitatorilor săi și fără să-și piardă nici o clipă zâmbetul, se îndreptă spre o latură a sălii unde atârna în chip de paravan o mică tapiserie reprezentând un splendid unicorn. Acolo, ascunzând în spatele miticului armăsar cea mai mare parte a priveliștii trupului ei, Lupoaica, ajutată de una dintre doamnele sale de companie, își scoase cu calm cămașa. Bruna i-a observat cu o oarecare nemulțumire pe cavalerii săi, care priveau uluiți spectacolul ce descoperea capul doamnei, cu părul despletit, o parte din gambe și labelle picioarelor, arătându-și din când în când cu măsură și în mod studiat brațele și o mică porțiune de coapsă dezgolită. A asista la îmbrăcare și dezbrăcare era unul dintre nenumăratele premii posibile, cu semnificații și de naturi diferite, pe care o doamnă îl putea oferi trubadurului sau cavalerului său. Fără îndoială, spectacolul era în onoarea lui Hugo, dar îi onora și pe prietenii acestuia, deoarece Guillaume și Bruna, fiind nou-veniți care încă nu-și dovediseră cunoștințele ca trubaduri și nici devotamentul și ceea ce se numea *paratje*, nu ar fi meritat niciodată un asemenea premiu.

În cele din urmă, se arătă în fața lor cu o frumoasă rochie de mătase roșie brodată și le făcu un semn să se instaleze pe niște perne, în vreme ce ea luă loc pe un taburet, astfel că se afla mai sus decât ei.

– Muzica și cântul, dragostea... Ce poate fi mai sublim? îi întrebă ea. Ce ne poate apropia mai mult de Dumnezeu?

– Rugăciunea, răspunse Bruna, care, chiar travestită în băiat, nu putea evita să observe puterea de seducție în plină desfășurare a Lupoaicei și să se simtă rivala ei.

Aceasta răspunse cu râsul ei zgomotos și apoi spuse:

– Este același lucru, tinere paj. Rugăciunile sunt un descântec, o cântare cu propria ei muzicalitate și structură. Cele care ajung cel mai sus sunt cele care conțin cea mai mare armonie.

– Precum și dragostea pentru Dumnezeu, pentru semenii noștri, dragostea creștinească..., insistă Bruna, amintindu-și de Domingo de Guzmán.

– Toate acestea sunt cuprinse în *Fin 'Amor* în sensul larg al conceptului, atunci când, luând naștere în doamnă și în iubitul ei, se extinde la cei care îi înconjoară și apoi la lume. Și aceasta este misiunea noastră, a celor care practicăm așa-numitul *Joy*, răspunse Orbia. Am ajuns la Dumnezeu prin descântecetele de dragoste cuprinse în cântul nostru. Dragoste față de noi înșine, față de partenerul nostru, față de ceilalți și față de El.

– Și ce îmi spuneți despre jocurile malițioase, uneori nerușinate și obscene, care se practică în numele curtoaziei? insistă Bruna.

Lupoaica râse din nou, iar cavalerii îi ținură isonul, dorind să atenueze critica mascată, cu gust de răzbunare, pe care Bruna o arăta la desfășurarea puterii de seducție a Orbiei.

– Ele servesc la potențarea acelei mari energii, răspunse ea amuzată de atitudinea iscoditoare a acelui băiețandru numit Peyre. Ațâță emoția în trupul nostru, în inima noastră, în sexul nostru... și astfel intrăm în legătură cu acea forță superioară care pune totul în mișcare, cea pe care a creat-o Dumnezeu. Nu cumva sunteți, tinere prieten, unul dintre acei catari nesăbuiți care cred că există doi dumnezei și că cel rău, al cărui rob este diavolul, ne conduce trupul și că, în consecință, acesta este respingător? Sau un adept al acelor călugări catolici scrântiți care îl disprețuiesc și care se rănesc într-adins, care suferă de foame și trăiesc în mizerie? Noi, prin ritualuri și jocuri, sublimăm această energie pe care Dumnezeu a creat-o și pe care o păstrează în trupurile noastre ca să o transforme în dragoste curată, prin care ne apropiem de divinitate, de Domnul și aceasta ne produce *Joy*, care este catalizator și, în același timp, rezultat.

– Și de ce vi se spune și Doamna Graal? vru să știe Guillaume.

– Pentru că *Joy* este adevăratul Graal, cel pe care Perceval, în opera lui Chrétien de Troyes¹, l-a găsit în trecere în castelul Regelui Pescar. Doamna își păstra zâmbetul seducător și ochii săi albaștri străluceau cu veselie. *Joy* este purtătorul plenitudinii, al jubilației, al plăcerii, al dragostei și al râsului. Și râsul este antidotul fricii, iar aceasta, patria întunericului, a diavolului. Eu sunt Graalul pentru că sunt preoteasa așa-numitului *Joy*. Îl cultiv, îl preamăresc, îl hrănesc și îl sublimesc.

Când doamna termină de vorbit, se lasă liniștea. Bruna, cunoscătoare a culturii *Fin'Amor*-ului, înțelegea, chiar dacă le punea la îndoială, argumentele doamnei. Dar Guillaume încerca să priceapă acea filosofie, poate religie, care în multe privințe era complet nouă pentru el.

Și așa au stat de vorbă în continuare până când, deodată, Hugo întrebă:

– Înțeleg că păstrați în castel documentele acelea pe care le căra cel de-al șaptelea catâr când a fost asasinat Peyre de Castelnou.

Pentru o clipă, uimirea făcu să dispară zâmbetul de pe chipul Orbiei.

– Tovarășii trebuie să vă fie de mare încredere dacă dumneata, un cavaler de Sion, îndrăznești să menționezi aceasta în fața lor, răspunse doamna, recăpătându-și înfățișarea veselă.

De data aceasta, cei surprinși au fost Guillaume și Bruna. Era oare Hugo un cavaler al societății secrete a Sionului? La fel ca Aymeric de Canet, comandorul templier?

– Sunt tovarășii mei și participăm împreună la acțiunea de căutare, răspunse Hugo, stânjenit și uimit de faptul că doamna nu numai că îi cunoștea secretul, dar îl și dezvăluia cu atâta ușurință.

---

¹ Poet francez (1135-1183), autor al primelor romane cavalierești inspirate de legendele bretone, dintre care *Perceval ou le Conte du Graal* / *Perceval sau Conte de Graal* este cel mai cunoscut. (n.tr.)

– Atunci, ați ajuns târziu, căci regele Aragonului, temându-se pentru siguranța cetății Cabaret, a căutat un alt păzitor.

– Stăpânul meu, regele Aragonului?

– Da, răspunse Lupoica, stăpânul nostru, regele Aragonului.

– Nu e cu puțință! exclamă Hugo. Cine este acest nou păzitor?

– Secretul nu-mi aparține, răspunse doamna. Ar trebui să vorbiți cu Peyre Roger, căruia i l-a încredințat comandorul Aymeric de Canet.

„*Guays e jausents xanti per Fin'Amor
car e xausit jent e plasent aymia.*“¹

[„Cânt vesel și bucuros din *Fin'Amor*,
căci mi-am ales o prietenă seducătoare și nobilă.“]

Fray Hugo Prior

Alarmat de această veste, Hugo, nemaiținând seamă de onoarea pe care i-o acorda Doamna Lupoaică primindu-l în iatacul ei, a grăbit sfârșitul întâlnirii ca să iasă în căutarea seniorului din Cabaret. A aflat că acesta vâna într-o vale din apropiere și, lăsându-i pe Bruna și pe Guillaume în incinta fortificată, o luă la galop în întâmpinarea lui. I-a fost ușor să-l găsească; văzând un șoim atacând o porumbiță, nu a trebuit decât să urmărească zborul acestuia, care s-a încheiat pe pumnul înmănușat în piele al lui Peyre Roger, ce se afla împreună cu alți cavaleri. După salutarile de rigoare, tânărul îi ceru să vorbească între patru ochi și, de îndată ce s-au îndepărtat de grup, întreabă de documente.

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Cum se face că dumneavoastră, care sunteți atât de aproape de regele Pedro, mă întrebați așa ceva? răspunse Peyre Roger de Cabaret, uimit.

– Eu credeam că dumneavoastră le aveți în păstrare, răspunse Hugo.

– În calitate de cavaler de Sion, sunteți fratele meu, le cunoașteți conținutul și trebuie să cunoașteți și locul unde se află, dat fiind că datoria voastră este să le apărați, răspunse seniorul din Cabaret. Mă surprinde faptul că Regele nu v-a spus.

– Vin direct de la întâlnirea cu Regele. Și dacă el ar fi știut, sunt sigur că m-ar fi prevenit.

Peyre Roger de Cabaret îl privi surprins. Nelinıştea i se citea pe față.

– Am un document din partea Regelui în care îmi cere să cedez documentele spre păstrare unui frate al nostru, și el cavaler de Sion, bineînțeles...

– Cui? i-o reteză Hugo nerăbdător.

– Lui Berenguer, arhiepiscop de Narbonne.

– Unchiul bastard al lui Pedro al II-lea!

– Da; în plus, documentele de împuternicire, atât cele din partea regelui, cât și cele din partea arhiepiscopului, le-a adus Élie, majordomul lui Berenguer, pe care îl cunoaștem personal, răspunse Peyre Roger. Povara celui de-al șaptelea catâr se află în posesia sa.

– Este un lucru foarte ciudat. Îmi permiteți să văd documentul?

– Bineînțeles, de îndată ce vom ajunge la castel.

Când Peyre Roger i-a arătat pergamentul Regelui, Hugo a exclamat:

– Pecetea e falsă, semnătura e falsă.

– Ce spuneți?

– Cunoscut foarte bine documentele stăpânului meu și stilul lor. Voi ați văzut mult mai puține decât mine. Vă pot asigura că cineva le-a falsificat.

– Arhiepiscopul?

– Poate.

– De ce ar fi făcut-o? Este cavaler de Sion.

– Nu știu, răspunse Hugo. Voi merge să-l văd ca să află.

– Mai așteptați câteva zile. Pregătesc mâine o expediție împotriva cruciaților și mi-ar face plăcere să participați.

Hugo șovăi câteva clipe. Dorea să plece imediat la Narbonne, dar Guillaume îl îngrijora încă și mai mult decât documentele. Își spuse că bătălia ar fi un bun prilej pentru a verifica dacă promisiunile lui Guillaume de a lupta împotriva alor săi erau adevărate. Dacă se va da îndărăt, îl va uide fără să șovăie.

La întoarcerea în sala în care dormeau, Hugo nu-i găsi pe tovarășii săi, ci doar pe Raimond de Miraval cântând la vielă.

– Bună ziua, Raimond, îi spuse el. Pregătiți vreo *cansó* despre virtuțile Doamnei Lupoalice?

– Nu despre ea, ci din însărcinarea ei.

– Și ce este?

– Ceva foarte deosebit și secret.

– Chiar și pentru un bun prieten?

Trubadurul îi zâmbi.

– N-ar fi trebuit să fie pentru dumneavoastră, care faceți parte din Ordinul secret al Sionului.

– Și cum de știți, dacă e secret? se miră Hugo, supărat.

– Nu există secrete pentru Doamna Lupoaică, spuse el cu un zâmbet trist. Nu sunt singurul care cedează farmecelor ei, iar pe noi, bărbații, ne ia gura pe dinainte în brațele iubirii.

Hugo scoase un oftat. Doamna era limbută. Oare această poveste răspundea vreunui scop ascuns al stăpânei de la Cabaret?

– Are atâta putere încât un cavaler de Sion să-i dezvăluie numele altuia?

– Nu a făcut-o doar unul, ci mai mulți.

Tânărul cavaler dădu din cap cu o expresie de dezgust.

– Și Lupoalice are încredere în mine și îmi povestește ce vrea ea ca eu să știu, spuse Miraval. Dar din dragoste pentru dumneavoastră și pentru tatăl dumneavoastră, dacă îmi dați cuvântul că veți păstra secretul, vă voi spune cu ce mă ocup.

– De acord.

– Ați auzit vorbindu-se despre numărul de aur¹?

– Are legătură cu legenda lui Pitagora și, apoi, a lui Platon?

– Nu e o legendă. Au fost mari învățați.

– Nu e numărul care guvernează creația, numărul lui Dumnezeu?

– Este numărul care creează armonia vieții, răspunse Miraval. Cel care marchează proporțiile trupurilor noastre, cel care coincide cu creșterea spiralelor melcilor, 1,6238.

– Ce se întâmplă cu el?

– Este formula încântării în muzică.

– Încântare?

– Exact. Miraval zâmbea. *Încântare* vine de la *cânt*. Este încântat cel care rămâne subjugat de puterea cântului sau a farmecului, ceea ce este același lucru. Dar nu orice muzică, nu orice cânt reușește acest lucru. Doar cele având cadența numărului de aur, dat fiind că se armonizează cu ritmul nostru interior.

– Dar aceasta este magie!

– Da, dar magie albă, răspunse Miraval. Magia dragostei, a ceea ce se numește *Joy*.

– Și astfel Lupoica se străduiește ca și mai mulți bărbați să-i cadă în plasă?

– Sunteți aspru cu ea. Vrea doar să răspândească în lume *Joy*-ul, *Fin'Amor*-ul.

– Își spune, de asemenea, Doamna Graal, răspunse Hugo. Și cu dragostea își extinde puterea.

Hugo căzu pe gânduri. Doamna Lupoică își cultiva propria religie, o religie în care dragostea era Dumnezeu, iar ea era marea preoteasă. Și avea intenții ascunse.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE. (n.tr.)

„N'Uget, et eu vauc si nutz
que, laire si m'encontrava,
no.m toldria si no.m dava.“¹

[„Huget, umblu atât de despuiat
încât, dacă un hoț m-ar întâlni, nu m-ar putea
jefui dacă nu mi-ar da mai întâi de pomană.“]

Răspunsul lui Reculaire către Hugo de Mataplana

În după-amiaza aceea, la asfințitul soarelui, Peyre Roger de Cabaret se ridică de la locul lui din capul mesei de pe terasa înaltă a fortăreței și întrerupse cântările și jongleriile menestrelilor. Ridică paharul, care strălucea în ultimele raze ale soarelui, spre invitații săi, ca să declame cu voce puternică:

– Acesta este castelul Graalului. Aici facem un tezaur din onoare, din poezie, din libertatea credințelor și din *Fin'Amor*, într-o lume în care *Joy* se stinge din pricina unei Apocalipse fanatice și barbare, numite cruciadă. Noi vom continua să cântăm, să recităm, iubind până în ultima zi din viața noastră. Vreau să ne aducem aminte de seniorul nostru, viconte de Raimond Roger Trencavel, care acum e legat în lanțuri de zidul

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

unei temnițe, cu inelele de fier ruginit intrate în carne, și suferă fără lumină, fără muzică, fără dragoste... Toți știm că nu va ieși niciodată viu din închisoare, că va fi asasinat. În onoarea acestui model pentru cavaleri, senior al ceea ce se numește *Joy*, să bem, să râdem, să cântăm, să iubim...

Un val de urale și de aplauze se ridică printre comeseni. Peyre Roger ceru liniște ca să continue.

— Și, de asemenea, să luptăm. Pentru el și pentru surghiuniții din Carcassonne, pentru toți cei care au murit pe drumuri. Măine, în faptul zilei, îi convoc pe cavalerii din castel și pe vizitatori la o expediție de pedepsire a cruciaților. Pentru vicontelesle nostru!

Vorbele sale trădau emoția, și ochii lui Peyre Roger se umplură de lacrimi. Din nou urale.

Faidit-ul Isarn închină cupa stând în picioare, alăturându-se strigătului celorlalți, în vreme ce îi observa pe toți cavalerii, încercând să-l identifice pe cel de Montmorency.

Tocmai pe acesta, pe Guillaume, îl privea fioros Hugo, imaginându-și moartea lui.

Cina s-a încheiat în curând și numai doamnele au continuat serata. Cavalerii, în special cei străini, își dădeau osteneala să-și completeze echipamentul, cerând cu împrumut ceea ce le-ar putea lipsi, asigurându-se că pintenii, coifurile, cămășile de zale și armele erau în stare bună. Guillaume se ocupă în mod special de scutul său. Când Hugo îl văzu migălind de zor ceva în compania unui meșteșugar local, sub privirea curioasă a Brunei, nu se putu reține să întrebe.

— Ce pictați?

— Nu vedeți? răspunse francul. O privighetoare roșie pe un fond galben.

— O privighetoare, se miră catalanul.

— Firește; în onoarea doamnei mele. Acesta este însemnul meu începând de acum.

Hugo plecă mormăind; nu-i plăcea această poveste, dar își spuse că o va rezolva a doua zi. La cea mai mică șovăială, la

cel mai mic semn de trădare sau de lașitate, va isprăvi cu el. De fapt, nici măcar nu avea nevoie de vreun motiv. Îi va spune Brunei că moartea lui era opera cruciaților.

Lui Isarn nu i-a fost ușor să-și completeze echipamentul său și pe cel al scutierului Pellet. Sosise la Cabaret doar cu ceva mai mult decât caii și spada și a trebuit să recurgă la însuși Peyre Roger ca să-i împrumute lănci, cămăși de zale și scuturi.

– Este umilitor, i se plângea el Vulpoiului. Este mizerabil și rușinos.

Tâlharul, care fusese nevoit să-și folosească întreaga putere de convingere față de abatele Ordinului Cistercienilor din Carcassonne tocmai ca să obțină caii cu care sosiseră, dădea din cap afirmativ. El cunoștea mizerii pe care Isarn nici nu le putea bănuși; de fapt, considera mâncarea un lux, dar era hotărât să-și schimbe soarta.

– Un cap, răspunse el. Frumosul căpșor al unei doamne este ceea ce ne va schimba soarta. Dacă dăm greș, vom rămâne în continuare fără nimic; săraci și măcinați de nevoi.

Vulpoiul avansa cu cercetarea, știa de-acum că zilele trecute sosiseră mai multe grupuri la Cabaret, dar nici o pereche alcătuită dintr-un singur cavaler și scutierul său, așa cum plecaseră din Carcassonne Guillaume și Bruna. Avea nevoie de mai multe informații, dar era sigur că Guillaume de Montmorency se va vedea obligat să se alăture celor care plecau a doua zi. El va fi la grajduri ca să-l identifice și, trăgând de acest fir, avea să o descopere pe Doamna Privighetoare.

„«*Per fe*», ditz Peyr Rotgiers aisel de Cabaretz,
«*per cosselh qu'ieu vos do, la fors non issiratz*».”

[„«Pe cinstea mea», spune Peyre Roger de Cabaret,
«că un sfat vă voi da, fiți prudent».”]

Cântecul cruciadei, II-24

În zorii zile următoare, un grup de treizeci de cavaleri au plecat din Cabaret. Cei doi seniori ai castelului erau în fruntea expediției. Mai în spate, împreună cu Guillaume și cu Hugo, mergea călare Raimond de Miraval. Trubadurul era unul dintre așa-numiții cavaleri *faidits*, ca și Isarn, un dezmoștenit, dat fiind că, în urmă cu puține zile, castelul din Miraval căzuse în mâinile cruciaților, el pierzându-și astfel posesiunile deja împuținate. Expediția era încheiată de scutieri, care aveau să lupte la fel ca stăpânii lor. Grupul mergea în liniște, pe cei mai mulți măcinându-i resentimentele; toți aveau ceva de răzbunat.

Lui Guillaume, acțiunea aceea îi amintea o vânătoare de lupi. Semnele pândarilor pe stânci și la locurile de pază de-a lungul văii vorbeau un limbaj pe care el nu-l înțelegea, dar, pentru localnici, fără îndoială că însemnau ceva. În curând, de îndată ce ieșiră din zona trecătorilor în câmp deschis, o luară la trap înspre Carcassonne, dar, înainte de a ajunge în dreptul

hanului La Cocoșul Cântător, se abătură spre Răsărit, urmând indicațiile unor cercetași ascunși prin preajmă. Străbătuseră deja mai multe mile dincolo de posesiunile seniorilor din Cabaret, dar sistemul semnalelor părea că mai funcționează încă. Guillaume socotea că vor fi lăsat deja Carcassonne în urmă, la dreapta sa, când au traversat printr-un vad râul Orbiel și au pătruns adânc într-o zonă împădurită.

— Este un grup de întărire a cruciaților din Carcassonne, le spuse Peyre Roger de Cabaret. Majoritatea seniorilor cruciați și-au îndeplinit cele patruzeci de zile și s-au întors pe domeniile lor. Am hotărât să nu-i atacăm pe cei care pleacă, ci doar pe cei care sosesc sau care rămân.

Ceilalți ascultau în tăcere.

— Sunt vreo douăzeci călări și treizeci pe jos, continuă el. Ne depășesc ca număr, dar nu se așteaptă la un atac. Trebuie să-i eliminăm pe cavaleri de la bun început; aici drumul face o cotitură și este atât de lat, încât putem ataca în linie cu cinci călăreți. Vom tăbări asupra lor din față și din spate. Cu siguranță că pedestrașii se vor ascunde în desigururi când ne vor vedea năpustindu-ne asupra lor.

Guillaume înghiți în sec. Era priceput într-ale armelor și aceea era șansa lui de a obține respectul acelor nobili occitani care îl vedeau doar ca pe un străin care se exprimă cu greutate. Și, de asemenea, de a-și recăpăta stima de sine, șifonată după umilitoarea sa capturare de către Hugo și așa-numiții *faidits* ai acestuia și știrbită de stângăcia cu care se mișca la curtea de la Cabaret. Pe scut și în inimă o purta pe doamna sa și era hotărât ca imaginea privighetorii de culoare carmin pe care o purta să se facă temută de către cruciați; să poată depăși cu deplin succes încercarea la care îl supunea Bruna ar fi cel mai bun mod de a-i declara iubirea sa.

Își puseră coifurile și se împărțiră în două grupuri: primul așteptă ca alaiul să fi trecut ca să se plaseze în ariergarda acestuia

și să-i atace din spate. O făcură tocmai atunci când, la cotitura drumului, cruciații se întâlniră față în față cu cel de-al doilea grup care venea în galop spre ei. Hugo se așeză exact în spațele lui Guillaume, în așa fel încât, doar răsucindu-și sulita sub un mic unghi, aceasta s-ar înfige în spinarea francului.

Atacă din cele două direcții, dând pinteni, cu hățurile în mână cu scutul lăsate liber și lancea în cumpănire, strigând cât îi ținea gura. Guillaume, plasat pe linia de avangardă, văzu, după expresia de pe chipuri, cum atacul lor îi lua complet prin surprindere pe cruciați, care, după aspect și însemne, păreau burgunzi. Cei mai mulți aproape că nu avură timp să pună mâna pe scuturi, că erau străpunși și dați jos de pe cai. Hugo, urmându-l pe Guillaume ca o umbră, îl văzu pe acesta străpungându-l cu lancea pe cel care părea să conducă expediția. Omul căzu la pământ cu sulita înfiptă în piept, în vreme ce francul își scotea iute spada și începea să-l lovească pe unul dintre puținii cruciați care mai rezistau încă în șa. Ciocnirea se rezolvă cu o îndemânică împunsătură în gât, iar cavalerul potrivit se prăbuși. Hugo se minună că rivalul său reușise să-i rănească mortal atât de rapid pe doi dintre adversarii săi și nu avu chef să-l ucidă pe la spate, nici ocazia de a intra în luptă cu cavalerii dușmani.

Pedestrașii fugiră să se ascundă în pădurea prin care unul dintre cavalerii cruciați reușise să scape, pe când cei care rămăseseră pe cai erau hărțuiți de mai mulți atacanți în același timp și nu le-a servit la nimic încercarea lor de a se apăra. Cei din Cabaret nu avură rețineri în a-i răpune pe toți cei căzuți la pământ, iar scutierii începură să le ia armele, cămășile de zale și orice le-ar mai fi putut fi de folos și să le încarce pe toate pe caii capturați, în vreme ce călăreții cercetau partea cea mai puțin deasă a pădurii din apropierea drumului, lichidându-i pe toți pedestrașii dușmani pe care i-au putut găsi. Ambuscada

fusesse un succes deplin și sărbătoriră faptul că, în afara unor mici răni, toți erau nevătămați.

– Bună treabă, Guillaume! îl felicită Peyre Roger de Cabaret. Sunteți singurul care ați doborât doi.

– Să ne continuăm drumul până la Carcassonne, propuse Hugo care, supraveghindu-l pe rivalul său, aproape că nu participase și dorea să-și dovedească și el valoarea.

– Asta reprezintă un mare risc, răspunse seniorul de la Cabaret. Ceea ce tocmai am făcut este ca și cum am fi luat un mistreț prin surprindere și l-am fi doborât. Ceea ce vreți acum este mult mai periculos; ar însemna încercuirea unui rănit. Dacă vom da peste o forță importantă, vom avea pierderi.

– Pentru viconte Trencavel! strigă Hugo ridicându-și spada.

Toți îl imitară, aclamându-l pe tânărul senior închis în temnițele orașului. Înflăcărați de victoria ușoară, cei mai mulți sprijiniră propunerea lui Hugo și se îndreptară la trap spre Carcassonne. Scutierii, în spate, se îngrijeau să mâne caii cu bunurile luate cu forța de la cruciați.

Pe drum, se întâlniră cu un car cu furnituri, dar fără cavaleri sau argați dușmani, și îl rechiziționară. Fără îndoială, fugarul avea să-i avertizeze pe toți. Dar când orașul le apărui în față, Peyre Roger refuză să meargă mai departe cu oamenii săi.

– Să ajungem până la zidurile orașului, spuse Hugo. Să le arătăm că încă o putem face, ca să le fie frică de noi.

– Un călăreț dușman a scăpat. Simon de Montfort și-o fi pregătind acum cavalerii ca să iasă în căutarea noastră, spuse seniorul din Cabaret. Asta e o nebunie.

– Bine. Vă propun ca scutierii să se întoarcă degrabă cu tot ce am câștigat, iar dumneavoastră să așteptați cu oamenii dumneavoastră stând la pândă aici, insistă Hugo. Eu voi merge să-i provoc. Dacă ies după noi într-un grup restrâns, îi

atacați. Dacă sunt prea mulți, porniți-o la drum spre Cabaret, iar eu voi ajunge pe cont propriu.

Jourdain și Peyre Roger se consultară cu ceilalți. Părea un plan bun, dar lăsară doi dintre călăreți în ariergardă, ca măsură de prevedere în cazul în care ar putea veni cruciați din urmă. Îi vor da o șansă lui Hugo.

– Faceți onoare clanului Mataplana prin curajul vostru, îi spuse Peyre Roger, dar să nu întârziați. Ajungeți până aproape de ziduri, strigați tot ce poftiți și întoarceți-vă numaidecât. Fiți prudent.

– Mulțumesc, Peyre Roger, răspunse el, hotărât să îndeplinească tot ce i s-a spus.

– Așteptați! spuse Guillaume. Vă însoțesc.

Hugo îl privi în ochi, iar francul îi susținu privirea.

– De acord, veniți, spuse el călcându-și pe inimă.

Se bucura să aibă un însoțitor, dar nu-i plăcea să fie Guillaume acela. Francul reunea prea multe calități.

Și astfel, drumul fiind degajat, ajunseră amândoi la o aruncătură de balistă de ziduri, mereu atenți să nu iasă cineva din garnizoană. Guillaume își ținea coborâtă viziera coifului ca să nu fie recunoscut, dar își arăta mândru pe scut privighetoarea de culoare carmin, ca să o vadă toți. Hugo își ridică viziera și începu să strige:

– Trăiască viconteles Trencavel, seniorul din Carcassonne! Moarte cruciaților!

Guillaume, privind orașul cu fanioanele cu leul rampant al clanului Montfort, cu porțile închise și garnizoana observându-i, îi păru rău că se află acolo. În vreme ce suporta fanfaronadele pe care tovarășul său le striga francilor, se gândea la ce s-ar întâmpla dacă ar ieși vărul său Amaury. El lăsase foarte clar de înțeles că nu se va confrunta cu nimeni din clanul Montfort, dar acest lucru îl știau doar Hugo și Bruna. Și dacă din vina lui rudele sale ar cădea într-o ambuscadă?

Dar cruciații se mărginiră să-i observe fără ca cineva să iasă și, în cele din urmă, îi spuse catalanului:

– Să mergem odată.

Acesta roti calul și amândoi, fără să mai privească în urmă și cu pas liniștit, o porniră spre grupul de la Cabaret.

„*Scometre.us vuoill, Reculaire:
 pois vestirs no.us dura gaire
 que vos etz fols e jogaire
 e de putans gouvernaire...*”¹

[„Vreau să vă dojenesc aspru, Reculaire:
 căci nu vă durează deloc veșmintele,
 pentru că sunteți prost și jucător,
 și al târfelor stăruior senior.“]

Hugo de Mataplana către Reculaire

Li s-a spus celorlalți că eu eram încă ucenic de scutier, un paj, prea tânăr ca să particip la fapte de arme, și am rămas în castel lenevind sau cântând la vielă, apoi rugându-mă. În cele din urmă, la căderea serii, eram moartă de neliniște văzând că nu mai soseau. Ce s-o fi întâmplat? Or fi fost răniți? Să fi căzut în luptă vreunul dintre ei? M-a cuprins un sentiment de epuizare și de neajutorare precum cel al unei fete pierdute în pădure. Mi-am dat seama că, deși cei din Cabaret ar fi trebuit să-mi fie apropiați, mă simțeam mult mai legată de catalan și de franc. Sentimentele mele față de ei erau intense, dar

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

confuze. Crezusem întotdeauna, de când privirile ni s-au încrucișat la prima noastră întâlnire, că inima mea îi aparține lui Hugo. Însă traiul în comun m-a făcut ca, după ce l-am urât pe Guillaume, să ajung să-l apreciez, să mă simt emoționată când, fără să vrea, l-a ucis pe Aymeric crezându-se iluminat de o revelație care mă prefăcea în îngerul său. Dar în ultimele zile, de când ne-am întâlnit toți trei, simțind rivalitatea agresivă ivită între ei, am început să-l apreciez destul de mult pe franc. Îi comparam în permanență și, cu toate că inima îmi bătea încă pentru Hugo, observam că Guillaume se dăruia în slujba mea cu un devotament absolut, punându-și viața zălog, pe când în cel dintâi simțeam o nelămurită reținere. Acest lucru mă îngrijora și, așteptându-i neliniștită, mă frământam cu cele mai absurde gânduri. Cât de mult se schimbase lumea mea în câteva zile! Îi voiam pe amândoi alături de mine, dar puteam oare evita ca, într-un moment oarecare de neatenție din partea mea, să se omoare între ei?

Era trecut de amiază și umbrele acopereau deja albia râului, iar eu, de pe terasa castelului, priveam îngrijorată cotul drumului care ducea la Carcassonne. În cele din urmă, am văzut cortegiul sosind; mai întâi, scutul cu privighetoarea de culoare carmin și, imediat după aceea, l-am zărit și pe Hugo. Ușurată, i-am mulțumit Domnului că mi-a ascultat rugile și m-am repezit pe drumul de coborâre ca să-i întâmpin.

Ceva se întâmplase. Hugo nu se mai purta cu Guillaume cu un dispreț rău ascuns și, când mi-au povestit aventurile lor, am înțeles că acesta obținuse aprecierea tuturor. Atunci, Hugo i-a propus francului să cânte împreună o *tensó* în noaptea aceea, în fața celorlalți, după cină. El îl va întruchipa pe tatăl său Hugo, care a compus-o, iar Guillaume îi va da răspunsul, luându-și vocea menestrelului Reculaire. I-a atras atenția că personajul lui Reculaire era amuzant, dar că era vorba despre un menestrel cam ticălos și cunoscut în Cabaret, căci vizitase castelul împreună cu bătrânul Mataplana. Francul a spus că nu-i păsa, că avea curajul să-l înfrunte.

Cina a fost foarte veselă, iar *Joy* domnea din nou la Cabaret. Eu îi așteptam nerăbdătoare pe cavalerii mei și în cele din urmă s-au prezentat față în față, ghitară contra vielă.

– Vreau să vă dojenesc, Reculaire, a început Hugo după ce a introdus la ghitară acordurile melodiei, căci nu vă durează deloc veșmintele, pentru că sunteți prost și jucător, și al târfelor stăruitor senior.

Hugo, zâmbitor, în așteptarea răspunsului, ciupea în continuare strunele ghitarei, privindu-l pe Guillaume care îl acompania la vielă. Acesta a așteptat să se termine râsetele și, de îndată ce se făcu o liniște plină de nerăbdare în care se auzeau doar notele celor două instrumente, a cântat cu aceeași rimă și cu un ton mai jos, chipurile necioplit:

– Domnule Huget, am auzit spunându-se că va veni o vreme, așa cred eu, când broderiile cu fir de aur și hurmuzuri se vor risipi ca un fum și de aceea nu-mi fac griji pentru bani, de care îmi bat joc. Toți ar trebui să gândești la fel.

Hugo a așteptat ca exclamațiile publicului și aplauzele să se termine ca să reia cântul. L-a privit stăruitor pe Guillaume și l-a provocat l-a întrecere.

Înfruntarea a adus râsete, ovații și chiar bătăi din picioare care răsplăteau răspunsurile amuzante ale menestrelului Reculaire, încă și mai apreciate pentru vulgaritate. Și mi-am dat seama că *la tensó* a tatălui lui Hugo cu Reculaire, compusă fără îndoială împreună cu menestrelul, nu era o critică la morala acelui om din popor devenit filosof epicurian, așa cum părea, ci o uimitoare prezentare a modului acestuia de a gândi. Și, de asemenea, că așa-numitul *Joy*, Graalul de la Cabaret, nu însemna doar ceea ce era cult, ceea ce era curtenesc având stricte legi formale, ci că admitea și ceea ce era bizar și popular, atâta vreme cât ar fi contribuit la acea adorație a forței vitale care îi animă pe toți, la bucuriei, la plăcutei desfătări senzuale.

Când a terminat, Hugo s-a alăturat ultimelor strofe cântând în duet cu Guillaume. Amândoi și-au ridicat glasul ca să evedențieze liniștea din final.

Aplauze furtunoase, ovații și entuziasm i-au premiat pe cei tineri cavaleri care se arătau la fel de falnici și cu spada în mână, și cântând versuri. Erau eroii zilei și ai nopții, toate doamnele, inclusiv zâmbitoarea Lupoaică, le făceau ochi dulci. Eu, încă deghizată în băiat, îi priveam mândră că erau ai mei, dar un sentiment melancolic îmi spunea că totul era prea frumos, așa cum fusese și Béziers, o lume strălucitoare în pragul dispariției și căreia, undeva mai departe, dincolo de trecători, niște forțe obscure îi pregăteau distrugerea.

Dar în momentul acela, râsetele se revărsau de pe terasa castelului năpădind valea întunecoasă, în vreme ce trubadurii salutau înclinându-se. Luna în descreștere privea, sub lumina torțelor, fanioanele fluturând în vânt, resturile festinului de pe masă, altar al templului acelui *Joy*, și pe oamenii aceia cu inimile deschise la muzică, la desfătare, la dragoste. Acolo, în împărăția Doamnei Graal, ea strălucea în noapte cu râsul, cu frumoșii ochi albaștri și cu ștregăria ei incitantă. Totul era frumos, plin de armonie, făcând inima să crească, iar eu mi-am spus că trebuie să ne delectăm cât timp vor mai dura toate acestea, că doar Dumnezeu ne cunoaște soarta și Lui trebuie să ne încredințăm.

Așa cum făcea Reculaire.

„*A orient exe el sol
e tornós a essa part.*“

[„Spre Orient, unde răsare soarele,
într-acolo vor merge.“]

Poemul Cid-ului

În zilele următoare se repetară incursiunile războinice în care cavalerul Privighetorii cucerea treptat renume, atât printre occitani, cât și printre cruciați. Vulpoiul îl recunoscuse imediat în acesta pe Guillaume și nu îi scăpă legătura cu doamna cu același nume. Dar nici el, nici scutierul Pellet nu puteau ajunge la partea de sus a castelului din Cabaret, unde locuia Bruna deghizată în Peyre. Însă Isarn, cavalerul *faidit*, care era invitat la cîinele din castel, o putu identifica în pajul acela care îi însoțea pe cavalerii trubaduri. Nu va fi ușor să-i obțină capul; doamna se bucura de apărători puternici.

– Avem două opțiuni, le spuse Vulpoiul camarazilor săi. Una este ca eu să pot ajunge în partea de sus a fortăreței atunci când voi, cavalerii, veți fi în luptă, iar ea va fi singură...

– Cum veți reuși să fiți lăsați să urcați? vru să știe Isarn.

– Trebuie să inventez o scuză bună. Poate un mesaj pentru Doamna Lupoaică...

– Mi se pare dificil; occitana voastră stricată, care sună a limbă oil, vă va face suspect.

– Atunci, la viitoarea cină la care veți fi sus, poate că vom reuși noi să ajungem în partea superioară spunându-le străjilor că avem un mesaj urgent pentru voi...

– Asta e mai bine, chibzui Isarn, dar trebuie să elaborăm cu grijă totul. Trebuie să o îndepărtăm de Guillaume și de Hugo; sunt războinici excelenți și sunt mereu alături de ea.

– Și trebuie să ne gândim cum vom putea ieși din fortăreață ascunzând un cap.

– Va fi dificil dacă dă cineva alarma, răspunse *faidit*-ul. Dacă am face-o în timpul somnului, poate că nimeni n-ar băga de seamă...

– Asta e și mai complicat, spuse Vulpoiul.

Cei trei se întrebară din priviri.

– Dar nu vă faceți griji. Tâlharul zâmbea mucalit ca să le trezească tovarășilor săi încrederea. Vă asigur că vom găsi mijlocul. Foamea ascute iscusința și doar așa vom ieși din mizerie.

Guillaume, alături de Hugo, deveni unul dintre cavalerii cei mai solicitați în reprezentațiile de *Fin'Amor* de la curtea Doamnei Graal, în care ele îi judecau pe bărbați după meritele lor galante.

Acolo, însușirile sale războinice îi serveau prea puțin francului, dat fiind că doamnele puneau la încercare nu numai meritele poetice sau muzicale ale gentilomilor, ci și atitudinea lor față de dragoste și spirit.

– Spuneți-mi, Guillaume, întreba Lupoica zâmbind șăgalnic, ce preferați din trupul feminin, partea superioară sau cea inferioară?

Deși începea deja a se obișnui cu acele situații dificile, cavalerul de Montmorency nu era încă priceput la limba oc și suferea la jocurile de cuvinte cu dublu înțeles și la subtilitățile pe care le ascundeau întrebările de acest fel.

– Ereticul Androcious, răspunse el înghițind în sec și vrând să fie prudent, credea că partea superioară a femeilor este opera lui Dumnezeu, iar cea inferioară, a diavolului. Ar trebui deci să o aleg pe cea de sus.

Câteva râsete discrete vădind decepția însoțiră răspunsul.

– Și dumneavoastră, Hugo, ce parte preferați?

– Eu gândesc la fel ca trubadurul Mir Bernat din Carcas-sonne, răspunse el, partea superioară este pentru dragostea curată, iar cea inferioară pentru dragostea naturală.

– Da, și știm că el o prefera pe cea de-a doua, îl întrerupse Lupoica în râsetele celorlalte doamne. Dar, spuneți-ne, dumneavoastră ce alegeți?

– Depinde de doamnă.

Și mai multe râsete răsplătiră răspunsul ambiguu.

– Vreți să vă eschivați, nu e drept, interveni o tânără domniță care, spre indignarea Brunei, îl urmărea tot timpul cu privirea pe Hugo. Gândiți-vă la o doamnă pe care o iubiți cu adevărat.

– Atunci, va depinde de moment. Există momente pentru Dumnezeu și altele pentru...

Doamnele fremătară vesele, chicotind cu o pudoare prefăcută.

– Și la mine, ce parte ați alege? întrebă Lupoica zâmbind provocator.

– La dumneavoastră, doamnă? bâigui el amuzat, simulând buimăceala. Dumneavoastră sunteți deosebită...

– Deosebită?

– Da, toate părțile dumneavoastră sunt opera lui Dumnezeu. Mi-e cu neputință să aleg între perfecțiuni.

Lupoica izbucni într-un hohot de râs.

– Iar dumneavoastră, seniore de Mataplana, răspunse ea satisfăcută, sunteți, ca și tatăl dumneavoastră, o pușlama periculoasă. Este la fel de greu să vă lăsați prins ca și să vi se închidă gura.

– Dar spuneți-mi, Guillaume, interveni o altă tânără doamnă ieșind la atac, dacă o doamnă apasă mâna unui cavaler cu a sa,

îl calcă pe un altul pe picior și îl privește șăgalnic pe un al treilea, de care credeți că e îndrăgostită?

Francul înghiți din nou în sec, gândindu-se iute. De data aceasta, voia să fie mai subtil în răspunsul său.

Și astfel zburau zilele când nu aveau loc lupte, cu versuri, cochetării, jocuri de cuvinte și râsete. Era desfătarea inspirată de *Joy*.

În aceeași dimineată, Vulpoiul îi comunică lui Isarn că reușise să-i cumpere pe doi servitori cu ceea ce obținuse din împărțirea prăzii de război în urma incursiunilor.

– La următoarea ieșire împotriva cruciaților, voi veți merge cu cavalerii, îi spuse el *faidit*-ului. Dar Pellet va declara că e bolnav ca să rămână cu mine. Eu voi urca, îmi voi face treaba și de sus voi arunca un sac cu trofeul nostru. Pellet îl va culege de la picioarele zidurilor.

Isarn puse mai multe întrebări până să fie mulțumit de soliditatea complotului.

– Este un plan bun, recunosc eu el. Când veți avea capul, plecați degrabă, înainte de întoarcerea cavalerilor. Mergeți la hanul La Cocosul Cântător și acolo ne vom întâlni.

Zilele petrecute în acea împărăție a *Joy*-ului, a Doamnei Lupoalice, seniore Graalului, au fost foarte frumoase. Dar eu simțeam că lumea aceea era ireală și că sfârșitul ei era aproape. Dar încă și mai aproape era plecarea noastră. Cavalerii mei, odată satisfăcută dorința lor războinică, doreau să-și continue căutarea. Francul a fost primul care a abordat subiectul.

– Hugo, i s-a adresat Guillaume într-un moment în care eram doar noi trei în încăperea aceea cu ferestre mari ce dădeau deasupra prăpastiei și pe care o împărțeam cu Miraval și cu alți vizitatori nobili, sunt zile întregi de când îmi datorați o explicație.

Cavalerul de Mataplana rămase privind-l întrebător.

– Nu v-am cerut-o până acum pentru că am vrut să-mi dovedesc valoarea într-ale armelor și fidelitatea față de doamna mea. Cred că mi-am ținut cuvântul și că acum trebuie să mă considerați ca pe un egal. Vorbea senin, demn, fără aroganță. Sunteți cavaler al acelui misterios Ordin al Sionului și aveți acces privilegiat la regele Aragonului. Fără îndoială, deghizarea în menestrel ascunde un abil agent al monarhului, un spion, continuă cavalerul de Montmorency. Ce ascundeți în această poveste? Ce v-a spus Peyre Roger despre povara celui de-al șaptelea catâr? Care este interesul vostru pentru aceasta?

Hugo l-a privit câteva clipe căzut pe gânduri și apoi, înainte de a răspunde, mi-a căutat privirea.

– De acord, a recunoscut el, v-ați câștigat un răspuns, dar i-l datorez mai întâi doamnei mele și ei i-l adresez.

Și a început să relateze că misiunea sa în calitate de cavaler al Ordinului era aceea de a asigura păstrarea documentelor și că aceasta era independentă de serviciul pe care i-l datora Regelui său. Atunci le-a explicat ceea ce aflase și înșelătoria folosită de arhiepiscopul din Narbonne ca să pună mâna pe „moștenirea diavolului“.

– Și de ce dorește acesta documentele?

– Nu știu, a răspuns Hugo, dar, fără îndoială, acționează împotriva țelurilor confreriei Sionului.

– Despre ce tratează documentele acelea? a întrebat Guillaume.

– Nu știu.

– Cum să nu știți dacă se presupune că trebuie să le protejați?

– Dar voi, de ce ignorați conținutul documentelor pe care le căutați?

– Pentru că abatele Ordinului Cistercienilor n-a vrut să mi-l încredințeze.

– Suntem chit.

Cei doi s-au privit încordați.

– Și spuneți-mi, Hugo, care sunt intențiile dumneavoastră? Ce veți face acum? l-a întrebat cavalerul de Montmorency.

– Vreau să recuperez documentele.

– Pentru ce?

– Ca să le predau aceluia care trebuie să le aibă.

– Regele Aragonului?

– Ce vă face să presupuneți așa ceva?

– Mulți dintre vasalii săi sunteți cavaleri de Sion.

– Acesta este un Ordin secret; de-altfel, contele de Toulouse, cavaler de Sion, a fost dușmanul Aragonului vreme de mulți ani. Arhiepiscopul de Narbonne nu are nici el pentru ce să se supună Regelui. Narbonne nu este o feudă aragoneză și s-a supus cruciaților.

– Cui i le-ați da?

– Nu e treaba dumitale. În schimb, știu bine că, în ceea ce vă privește, destinația lor ar fi abatele Ordinului Cistercienilor. Nu aceasta era misiunea voastră?

– Era înainte, răspunse Guillaume căzut pe gânduri, dar acum vreau să știu doar ce conțin. Ce secret justifică o cruciadă? Ce anume merită moartea atât de multor oameni, fie ei catolici, ovrei sau eretici? Voi hotărî după aceea.

– Nobilă curiozitate, a comentat Hugo sceptic, dar, în orice caz, amândoi le dorim. Avem alt motiv care ne învrăjbește.

– Dar există unul care vă unește, i-am întrerupt eu; amândoi sunteți cavalerii mei și ați jurat să mă ocrotiți.

M-au privit ca și cum ar fi fost surprinși de faptul că mă aflam acolo. M-am gândit că erau atât de angrenați în disputa lor, încât uitaseră complet de prezența mea.

– E adevărat, a recunoscut Hugo, și cu toate că o vreme va trebui să-l accept pe acest cruciat, o voi face pentru că sporește siguranța voastră, dar când va veni momentul, dintre cei doi va rămâne doar unul și acela sper că voi fi eu.

– Același lucru îl spun și eu, a intervenit cavalerul de Montmorency.

– Iar dumneavoastră, doamnă, întrebă Hugo, care sunt dorințele dumneavoastră?

Am căzut pe gânduri. Dorințele mele. Puteam dori oare ca ultimele săptămâni să fie doar un coșmar, ca familia mea să mai trăiască încă și să nu fi avut loc niciodată o cruciadă? Nu, acestea erau dorințe imposibile; timpul nu se întoarce. Iar acum, ce îmi era îngăduit să doresc?

– Și eu vreau să știu care este cauza acestui măcel, am răspuns în cele din urmă. Am nevoie să înțeleg. Dar ceea ce doresc încă și mai mult este să fiu cu amândoi; sunteți singura mea familie.

Tinerii s-au măsurat din nou din priviri. Apoi, Hugo a făcut un gest afirmativ, iar Guillaume l-a imitat.

– Bizuiți-vă pe mine, doamnă, a spus acesta. Câtă vreme îmi va mai rămâne o singură picătură de sânge în vene, nimeni și nimic nu vă va face vreun rău.

– Viața mea vă aparține, afirmă Hugo. Și dat fiind că toți dorim același lucru, propun ca mâine să plecăm spre Narbonne pentru ca să-i smulgem cu orice chip arhiepiscopului documentele acelea.

Noi, ceilalți, am fost de acord.

„*E cela ost jutgero mot eretge arder
e mota bela eretga ins en lo foc giter.*“

[„Și oastea aceea pe mulți eretici i-a condamnat să ardă
și pe multe nobile eretice în foc le-a aruncat.“]

Cântecul cruciadei, I-14

A doua zi de dimineață, la răsăritul soarelui, cei doi cavaleri și ciudatul lor scutier pleacă din Cabaret spre Narbonne.

Pe când mergeau la trap prin vadurile râului, semnele străjerilor pe stânci îi însoțeau indicând că trecerea era liberă, lipsită de primejdii. Când drumul se îngusta, cavalerul de Mata-plana, familiarizat cu traseul, se așeza în frunte.

– Spuneți-mi, Hugo, întreabă Bruna într-un moment în care lățimea drumului îi permitea să meargă călare alături de el, ce s-ar fi întâmplat cu ceea ce se numește *Joy* dacă Guillaume sau voi ați fi murit într-una din acele încăierări cu cruciații?

– În locul unei *tenso*, s-ar fi cântat un *plany*¹, răspunse acesta. S-ar fi plâns în onoarea celor morți, dar, după aceea, cineva ar fi readus un refren șăgalnic, sarcastic sau amoros pentru ca instrumentele să sune din nou vesele.

---

¹ În limba provensală, *cântec de jale, bocet*. (n.tr.)

Când au ieșit din trecătorile apărute de cei din Cabaret, Guillaume ocupă prima poziție, căci, dacă ar fi apărut vreo primejdie, aceasta ar fi venit din partea cruciaților. Își purta scutul atârnat de șa acoperit cu o bucată de piele, fiindcă însemnul privighetorii era de-acum prea popular printre tovarășii săi de *negotium pacis et fidei*.

Era ceva neliniștitor în aer în dimineța aceea calmă de vară și drumul până la hanul La Cocoșul Cântător era pustiu. Primul lucru pe care l-au simțit a fost mirosul de ars și, după aceea, când drumul a ieșit dintre copaci, au văzut pe o pajiște situată la mică distanță de clădiri un rug înconjurat de mai multe grupuri de oameni. În mijloc, legați spate în spate de doi stâlpi verticali, erau doi bărbați cu barbă și două femei, una tânără, iar cealaltă, de vârstă mijlocie. Toți patru purtau un fel de rasă cenușie și erau încinși cu o funie cu noduri, asemănătoare celei pe care o purtau Domingo și al său *socius*. Fumul ieșea din lemnele stivuite la picioarele osândiților și în curând câteva flăcări au apărut în jurul lor. Condamnații șopteau în cor un Tatăl Nostru, în vreme ce șase călugări cistercieni, ridicând cruci înalte, cântau imnul *Dies irae*.

Fără să coboare de pe cai, Bruna și ai săi priviră scena, mișcați până la lacrimi. Vreo cincizeci de oșteni împreună cu zece cavaleri erau de față la execuție și, cu toate că Guillaume îi recunoscuse pe cei mai mulți, în loc să se apropie ca să-i salute, a făcut-o de la distanță. Mai era și un grup de oameni de prin partea locului, printre care se aflau hangiul, familia acestuia și slujbași care asistau la scenă cu o expresie de spaimă. Fumăraia deveni și mai deasă pe măsură ce creșteau flăcările; fără îndoială că pusese ră lemn verde, și Bruna se rugă pentru ca nefericiții aceia să moară mai degrabă asfixiați decât arși. Cu toate acestea, flăcările creșteau în mod inexorabil, condamnații se rugau în continuare deși tușeau, iar călugării cântau din ce în ce mai tare, într-o aparentă sincronie cu focul.

Niște oșteni cu prăjini lungi se îngrijeau să atâțe focul și flăcările trosneau, sălbătice, în mijlocul fumului. Bruna vru să

plece de acolo, să nu vadă supliciul acela, dar, la fel ca și pe tovarășii ei, o nesănătoasă fascinație o împiedica să se miște. Când flăcările ajunseră la condamnați, cel mai tânăr se porni să țipe, în vreme ce femeile gemeau, încercând să acompanieze rugăciunea bătrânului, cu barbă albă, care încă își murmură rugile privind spre cer. În scurtă vreme, păr, bărbi și trupuri erau în flăcări, acele țipete înspăimântătoare încetară, la fel ca și mișcarea. Atunci, călugării întrerupseră *Dies irae*, cântecul mâniei.

Vulpoiul nu descoperi plecarea prăzii sale decât pe la mijlocul dimineții.

— Fir-ar să fie, Pellet! îl luă la rost pe scutier. Cum de n-ați văzut că nu mai sunt caii lor?

— Și de ce nu v-ați uitat voi? răspunse acesta.

Vulpoiul înțelese că nu câștigă nimic dacă se ceartă.

— E adevărat! Aveți dreptate, și izbucni într-un hohot de râs ca să slăbească încordarea. Deci, va trebui să ne mișcăm degrabă.

— Unde naiba s-or fi dus? se întrebă *faidit*-ul Isarn.

— Trebuie să găsim răspunsul la întrebarea asta, spuse Vulpoiul. Încă îi mai putem prinde pe drum.

Și tâlharul organizează cercetările întregului grup. Nu era dispus să-și piardă libertatea, casa, ogoarele și viile.

— Când au sosit, au luat tot ce au poftit, de parcă ar fi fost ale lor, și i-au interogat pe toți, se destăinui hangiul care, după ce le-a turnat vinul, se așeză alături de ei. Avea încredere în Hugo. Aia se instalau împreună cu refugiații pe care eu îi mai țin încă la han și, fără nici o reținere, au mărturisit că sunt „buni creștini“, cum le place lor să-și spună. Noi o știam pentru că treceau des pe aici, veneau să predice, dar pe lângă asta, țeseau și vindeau ceea ce munceau în schimbul hranei. De-altfel, există alții care sunt buni medici și pe care îi așteptăm ca să ne vindece de boli.

Bruna de-abia putu să guste câte ceva, iar însoțitorii ei mâncară cu moderație. Cavalerii franci se apropiară să-l salute pe Guillaume, iar acesta răspunse amabil, dar stânjenit. După puțin timp, își continuară drumul spre Răsărit, pe malul din-spre nord al fluviului Aude, pe o cale mai lungă ce evita apropierea de Carcassonne.

În timpul drumului, Hugo și Guillaume vorbeau între ei strictul necesar, dar, odată rămași doar ei trei și nemaitemându-se pentru siguranța Brunei, se luau la întrecere în a se purta cu ea precum cu o doamnă, rivalizând în gesturi curtenitoare. Multe lucruri o nelinișteau pe doamnă în acea călătorie și cele mai importante erau lipsa armoniei și rivalitatea agresivă dintre cei doi protectori ai ei. La Cabaret, fiecare își stabilise poziția și dorințele, dar nu s-a vorbit nimic despre cum să și le îplinească. Așa că, atunci când își instalară cortul pentru noapte și aprinseră un mic foc, se hotărî să abordeze subiectul fără întârziere.

– Cum veți reuși să-l faceți pe arhiepiscop să ne cedeze povara celui de-al șaptelea catâr? întrebă ea. Ce planuri aveți?

Tinerii se priviră parcă așteptând fiecare să vorbească celălalt, dar nici unul nu îndrăznea să o facă.

– Nu aveți planuri, conchise ea decepționată.

Tăcere.

– Vă irosiți timpul supraveghindu-vă unul pe celălalt și luându-vă la întrecere cine arată mai bine, izbucni ea în cele din urmă. Și, bineînțeles, după aceea, nu vă mai stă mintea să puneți la cale un plan.

Ei se făcură mici privind focul ca niște copii prinși cu o greșeală; aceea nu era o manieră politicoasă din partea unei doamne de a se purta cu cavalerul său, dar ea avea dreptate.

– Așteptam să ajungem la Narbonne ca să vedem situația pe teren, se scuză Hugo.

– Ați fost la Narbonne de zeci de ori și, de-altfel, cu siguranță că ați cântat în versuri alte doamne, îl dojeni ea. Cunoașteți suficient de bine terenul ca să vă fi gândit la ceva.

Hugo se scărpină în cap stânjenit și căzut pe gânduri, în vreme ce Guillaume îl observa, fără să-și poată stăpâni un zâmbet văzând că povara reproșului cădea asupra rivalului său.

– Bine, de acord, acceptă Hugo în cele din urmă. Vă voi povesti tot ce știu despre arhiepiscop. Și apoi ne vom gândi împreună.

Se așezară ca să asculte.

– Arhiepiscopul este fiul natural al ultimului conte al Barcelonei independente, Ramón Berenguer al IV-lea, care s-a însurat cu Petronila de Aragón când aceasta avea doar un an. Tatăl Petronilei, Ramiro, numit Călugărul, la moartea fratelui său, a ieșit de la mănăstirea unde se consacră vieții contemplative ca să-și facă datoria față de regat. În acest scop, s-a însurat cu o prințesă francă pentru ca să-i conceapă un moștenitor. S-a întors la mănăstire după ce i-a dat-o în căsătorie pe Petronila lui Ramón Berenguer, căruia i-a cedat regenta, dar rezervându-și titlul de Rege până la moarte. Ramón Berenguer, ca principe de Aragón și conte de Barcelona, a fost nevoit să negocieze cu cele trei Ordine militare, al Sfântului Mormânt¹, al Ospitalierilor² și al Templierilor, cărora fratele lui Ramiro le cedase regatul ca moștenire. În cele din urmă, a redobândit independența regatului de Aragón și i l-a cedat lui Alfonso al II-lea, primul său fiu din căsătoria cu Petronila. Adăugându-i posesiunile marelui comitat al Barcelonei și veniturile de pe

---

¹ Ordinul Cavalerilor Sfântului Mormânt, congregație religioasă creată în 1099 de către Godefroi de Bouillon (1061-1100), unul dintre conducătorii primei cruciade și fondator, în 1099, împreună cu fratele său Baudoin I de Boulogne, al regatului Ierusalimului, pe care l-a condus cu titlul de „apărător al Sfântului Mormânt“. Au luptat întotdeauna alături de Cavalerii Ospitalieri, Templieri și Teutoni în apărarea regatului latin al Ierusalimului. S-au dedicat răscumpărării creștinilor captivi ai sarazinilor și facilitării pelerinajelor la Locurile Sfinte. (n.tr.)

² Ordin religios militar creat în jurul anului 1070, pus în slujba pelerinilor la Sfântul Mormânt și a celorlalți Cavaleri, răniți sau bolnavi, participanți la cruciade. Denumirea Ordinului provine de la Spitalul închinat Sfântului Ioan Botezătorul pe care negustorii italieni l-au întemeiat la Ierusalim pentru a primi pelerinii creștini bolnavi. (n.tr.)

urma acestuia, Alfonso, tatăl stăpânului meu, regele Pedro al II-lea, a devenit senior al Aragonului, al întregii Catalonii și al marilor feude din Occitania. Dar înainte, în vreme ce Petronila creștea, Ramón Berenguer a trăit o dragoste pătimasă cu o doamnă provensală, cu care s-ar fi căsătorit dacă n-ar fi existat pactul cu Aragonul, și l-a avut cu ea pe Berenguer, care era destinat să-i fie moștenitor, dar care a sfârșit prin a fi doar un bastard recunoscut oficial. Cu alte cuvinte, dacă alianța matrimonială dintre Aragón și Catalonia nu s-ar fi consumat, acum Berenguer ar fi conte de Barcelona și, dacă puterea casei sale s-ar fi extins în continuare, poate chiar rege al Cataloniei, al Provence și al altor posesiuni occitane. Berenguer a fost hărăzit carierei ecleziastice, fapt pe care l-a considerat nedrept. Înainte, a fost abate al mănăstirii Montearagón, episcop de Tarazona, episcop de Lérida și, în cele din urmă, arhiepiscop de Narbonne, și cu toate că în unele privințe este un om al Bisericii, în altele acționează ca un monarh. Are numeroase trupe în slujba sa, iar puterea sa militară o depășește cu mult pe cea a vicontelui de Lara, cu care împarte stăpânirea asupra orașului Narbonne. Acesta era înainte feudă a contelui de Toulouse, iar acum, supunându-se cruciadei, va fi a lui Simon de Montfort.

– Nu tocmai, interveni Guillaume. Din punctul de vedere al papalității, contele Raimond al VI-lea a pierdut Narbonne atunci când a fost excomunicat. Și și-a recăpătat drepturile când a fost iertat la Saint-Gilles, dar această iertare nu a fost altceva decât o strategie din partea abatelui Ordinului Cistercienilor, Arnaut, ca să câștige timp. Astfel, cruciada, în această fază, a trebuit să lupte doar împotriva vicontelui Trencavel și nu împotriva alianței occitane. Sunt sigur că peste câteva luni va fi din nou excomunicat, și Narbonne va ajunge în stăpânirea unchiului meu.

– Și de ce credeți că arhiepiscopul dorește povara celui de-al șaptelea catâr? îl întrerupse Bruna, care considera plicticoasă complicata politică a relațiilor de vasalitate feudală.

– Nu știu, răspunse Hugo, dar lucrul cel mai ciudat este metoda pe care a folosit-o; falsificarea unui document al Regelui este un lucru foarte grav.

– Ce nevoie are să i se împotrivească nepotului său? insistă ea.

– Este un om ciudat, continuă Hugo de Mataplana. Trebuie că posedă o mare avere; mercenarii săi îi storc pe neguțatori și pe țărani de impozite grele. De fapt, propriul său nepot, regele Aragonului, îi datorează o avere. Papa îi poartă o foarte mică stimă; l-a numit „câine care nu știe să muște“, pentru că îi opune rezistență și nu vrea să ia măsuri împotriva ovreilor și a ereticilor de tot felul. Dar nu numai aceștia sunt protejații săi, se vorbește chiar și de vrăjitori. Are faimă de necromant.

– Dar de ce riscă atât de mult?

– Nu riscă, pentru că e foarte puternic și deci, invulnerabil. Dar vrea și mai multă putere.

– De ce o fi vrând documentele acelea, „moștenirea diavolului“, cum o numește abatele Ordinului Cistercienilor? se întrebă Guillaume.

– Foarte importante trebuie să fie scrierile acelea dacă sunt cauza cruciadei, spuse Bruna. Și dacă arhiepiscopul a jucat atât de tare ca să le obțină, mă îndoiesc că ni le va da de bunăvoie.

– Nu ni le va da, afirmă Hugo, va trebui să i le luăm.

– De ce să i le luăm? întrebă ea. Nu e de ajuns că știm care este motivul cruciadei?

– Conțin un secret al puterii, răspunse cavalerul de Mataplana, iar eu am într-adevăr obligația să le recuperez.

– Atunci, cereți ajutorul fraților voștri din Ordinul Sionului, propuse Guillaume pe un ton malițios.

– Cavalerii de Sion sunt puțini la număr, iar unii dintre ei au ajuns în rândurile Ordinului prin moștenire, și nu pe merit. Acesta este și cazul lui Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, care, văzându-se în pericol, a trădat Ordinul. Aymeric de Canet a murit sub spada voastră, iar viconte Trencavel este legat în fiare și mai are puține zile de trăit. Pe de-altă parte, Peyre

Roger de Cabaret este îndeajuns de ocupat sprijinind lupta occitanilor împotriva cruciaților. Aici nu mă pot bizui decât pe forțele mele.

– Încă vor mai rămâne cavaleri de Sion ascunși, insistă Guillaume.

– Trebuie să rămână ascunși în continuare, și cei pe care îi cunosc nu ne pot ajuta.

Cei trei rămaseră tăcuți, căzuți pe gânduri.

– Îi voi cere scrierile acelea în numele abatelui Ordinului Cistercienilor, spuse Guillaume după câteva clipe.

– Va tăgădui că le are.

– Îi voi spune că Arnaut știe că el le are și că îi datorează obediență, fiind legat papal, insistă cavalerul de Montmorency. Cu siguranță că nici dacă îi arăt împuternicirile mele nu va vrea să înapoieze documentele. Dar măcar îi vom vedea reacția și, cu puțin noroc, vom afla unde le păstrează.

– De acord, recunosc Hugo. În lipsă de ceva mai bun, măcar este un mijloc potrivit pentru a obține informații. Când vom ști mai mult, vom putea stabili planul definitiv. Ce părere aveți, doamnă?

Bruna acceptă.

„*Per q'ieu sec mas volontatz,
e jogui ab los tres datz
e prend ab los conz paria
et ab bon vin on q'ieu sia.*“¹

[„De aceea fac tot ce potesc
și joc cu trei zaruri
și de vulve mă însoțesc
și de vin bun, oriunde aş merge.“]

Răspunsul lui Reculaire către Hugo de Mataplana

Faptul de a stabili în comun un plan de acțiune, chiar unul sărac și dezlânat fiind, a părut că îmblânzește relațiile dintre cavalerii mei. Se luau în continuare la întrecere în a-mi capta atenția și fiecare se arăta gelos atunci când, folosindu-mă de câte ceva din cele învățate la Cabaret, îmi păstram privirea o vreme prea îndelungată asupra unuia dintre ei sau îi zâmbeam celuiilalt ori îi mângâiam părul și îi dădeam mâna să mi-o sărute celui dintâi sau îi adresam un elogiu celui de-al doilea. O înțelegeam pe Lupoaică, pe Doamna Graal, și îmi dădeam

---

¹ În limba provençală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

seama cât de satisfăcătoare puteau fi acele jocuri amoroase și cât de puternică o făceau pe doamna care știa să le joace.

Credeam că îi țin sub control când, în a treia zi a călătoriei, am ajuns la o moară de pe malul nordic al fluviului Aude. Mi-au spus că aveau treabă, că locul acela nu era pentru doamne și să rămân să păzesc caii și bagajele. Dar în ultimele zile, călătorind singuri, am putut să mă arăt ca doamnă; aceea era condiția mea naturală, mă simțeam foarte bine așa și, pentru moment, nu intra în planurile mele să reiau rolul de scutier. Am socotit puțin politicoasă propunerea lor, dar am acceptat, poate surprinsă să văd că amândoi se arătau de acord, căci păstram teama că într-o zi va ieși cu scânteii și se vor ucide. Acest fapt mă făcea să mă simt ușurată, dar în același timp mă uimea. Să fi vorbit ei oare pe drum fără ca eu să știu?

Așa că, rămasă să păzesc caii, am început să mă gândesc. Eram tânără și naivă, dar nu într-atât, încât să nu bănuiesc ce se întâmplă în unele mori sau în taverne. Și mă rodea curiozitatea. Drept care, după ce am așteptat puțin, m-am apropiat de colibele de lemn din spatele morii și am putut auzi țipete, râsete și șoapte nelalocul lor. Părea că în acele mizerabile odăițe, lipite una de cealaltă, Hugo și Guillaume, tolăniți cu câte o femeie, continuau să se ia la întrecere, de data aceasta în a-și dovedi bărbăția și plăcerea. Pe când ele, sperând cu siguranță la generozitatea lor, se alăturau debandadei, strigând în cel mai murdar dintre limbaje.

Eu văzusem acasă armăsari împerechindu-se cu iepele, câini legați de cățele și am auzit curtarea scandalooasă a motanilor în ianuarie. Îmi aminteam și de tatăl meu atunci când dorea să se desfete cu mama mea și intra în iatacul ei, despărțit doar printr-o draperie de locul unde dormeam noi, celelalte doamne. Și că îl primea cu râsete și, cred eu, că se delecta și ea cu întâlnirile acelea, deși îl iubea pe trubadurul ei.

Nu știu ce s-a petrecut cu mine, dar povestea aceea mi-a picat prost. Mai mult decât prost, îngrozitor. Aceia erau cavalerii mei, amândoi mi-au făgăduit iubirea lor, iar eu le

împărtășeam sentimentele în mod confuz, dar înfocat. Bineînțeles că iubirea pe care mi-au făgăduit-o era spirituală, pe de-a-ntregul opusă față de ceea ce îmi imaginam că se petrece acolo, după zarva pe care o făceau cei patru.

Și m-am simțit ofensată, foarte ofensată. Și indignarea creștea în mine.

M-au lăsat singură să îngrijesc de cai și de povara lor, ca ei să facă așa ceva? Poate că nu aveam dreptul să mă consider jignită, dar o ranchiună necunoscută, o fiere amară mi se suia din stomac și mi se puneau un nod în gât, de parcă ar fi vrut să mă sugrume. Ei erau cavalerii mei, îmi juraseră fidelitate, iar eu, de mică, îmi propusesem ca mie să nu mi se întâmple ceea ce pățise mama mea. Bărbatul căruia îi va aparține inima va avea și trupul meu și nimeni nu-mi va poseda trupul fără ca mai înainte să-mi fi cucerit inima. Nu voi trăi nefericirea mamei mele.

Știam că era foarte dificil, dacă nu imposibil, să obțin reciprocitate din partea oricărui bărbat, dar eram hotărâtă, când va sosi momentul, să încerc. Momentul nu sosise, nici unul dintre cei doi nu mă ceruse în căsătorie și singurul lucru care ne unea era o făgăduială de dragoste curtenească.

Iar ceea ce auzeam atunci era tocmai contrariul celui gen de dragoste; nu-mi făgăduiseră nimic care să-i împiedice să facă ceea ce făceau, dar acest lucru nu avea importanță. Eu mă simțeam la fel de ofensată și de nervoasă, foarte nervoasă, cu o excitație pe care îmi este greu să o explic. Nu puteam suporta faptul acela; voiam să se termine odată, să le părăsească pe femeile acelea. Și atunci mi-a venit o idee:

– Ne fură caii! am strigat eu. Ajutor, că ni-i fură!

Eram despărțită de ferestrele colibelor de o cocină mare de porci, dar m-au auzit fără îndoială, pentru că, spre satisfacția mea, s-a făcut liniște.

– Ajutor! am strigat eu din nou. Ajutor, ne fură caii!

– Vin! l-am auzit eu, în sfârșit, vociferând pe Hugo.

– Și eu, a strigat Guillaume.

M-am simțit fericită, dar în același timp, și puțin neliniștită, pentru că prevedeam că nu le va plăcea gluma și, când s-au deschis ferestrele, am luat-o la fugă spre cai, care erau în continuare acolo unde îi lăsaseră ei. Am întors capul ca să-i văd sărind pe fereastră. Au căzut în cocină, cu spadele în mâini, în pielea goală, în afară de o pânză de pe pat cu care Guillaume își acoperea părțile rușinoase, în vreme ce Hugo își folosea cămașa în același scop. A trebuit să nu mai alerg ca să-i văd; totul era prea caraghios. S-a întâmplat că un porc enorm, speriat poate de țipete, a traversat în mare viteză prin fața lor tocmai când treceau ei. Hugo a avut norocul să-l poată evita, dar nu și Guillaume, pe care l-a atacat, făcându-l să zboare prin aer. Uimită, am privit cum chiar izbindu-se, atunci când a căzut gol în mijlocul aceluia morman de băligar, nu a dat deloc drumul spadei din mână. Nu m-am putut stăpâni să nu râd și, văzându-mi chipul, Hugo, care era pe punctul de a sări peste împrejmuirea cocinii de proci ca să iasă din mocirlă, mi-a ghicit șiretlicul și a zâmbit amuzat. Întorcându-se și văzând aspectul mizerabil al celui căzut, a izbucnit în râs și i-a aruncat printre hohote:

– Cavaliere Guillaume, cu arma aia ridicolă pe care o aveți între picioare n-o să speriați nici un hoț! Ia te uită ce mai fleac!

Umilit, gol și murdar, Guillaume se ridica încet în picioare arătându-și durerea prin gesturi, în vreme ce celălalt continua să râdă. Eu eram îngrijorată, gândindu-mă că și-o fi rupt ceva și mi-am dat seama că nu pățise nimic doar atunci când a sărit deodată ca o pisică asupra lui Hugo, l-a dărâmat cu o teribilă lovitură de cap în stomac și, așezându-se peste el, a început să-l lovească cu îndârjire. Eu mă temeam că îl omoară, ori cu lovituri, ori înecându-l în noroiul acela scârbos, dar Hugo a reușit să scape, s-a ridicat în picioare și a trecut la contraatac, cu lovituri de pumn. Eu le strigam să înceteze, rugându-mă la Fecioară să nu se omoare, mulțumindu-i în același timp că nu le trecuse prin minte să-și folosească spadele. Îmi aminteau ce se povestește despre mistreții care se bat pentru femela lor,

doar că aceștia erau în pielea goală, căci și Hugo își pierduse cămașa în încăierare; dar răcneau de furie și nu păreau să se oprească. Totul servea la lovituri: cap, picioare, genunchi, coate... Se rostogoleau în noroi, se ridicau în picioare și cădeau iar...

M-am temut din nou, gândindu-mă că vor sfârși prin a se omorî și, când am vrut să mi-l închipui pe supraviețuitor, nu m-am putut hotărî a cui viață era mai de preț pentru mine. Cât de confuze erau sentimentele mele! Le-am strigat din nou să se oprească și mi-am dat seama că ceva se rupea pentru totdeauna; camaraderia aceea pe care o trăiserăm toți trei în ultimele zile nu se va mai repeta.

Femeile, îmbrăcate deja, au ieșit să vadă lupta împreună cu bărbații care veniseră la moară cărând cereale, dorințe sau și una, și alta, și îi îndemneau pe cei doi adversari. Aceștia continuau să se altoiască, fără ca vreunul dintre ei să se poată lăuda cu victoria. În cele din urmă, încetară să se mai lovească și, prinși într-o îmbrățișare unsuroasă și alunecoasă, încercau să-și vâre unul altuia capul în spurcăciuni. Faptul m-a liniștit; dacă vor supraviețui, măcar nu vor fi atât de grav răniți încât să rămână infirmi.

Și au mai continuat așa o vreme, urletele de furie fiind înlocuite cu fornăieli obosite și, pe măsură ce mișcările deveneau mai lente, eu mă linișteam. Neciopliții încetaseră să-i mai ovaționeze, bătaia nu mai emoționa pe nimeni și așteptau curioși să vadă cum se va termina povestea. În momentul acela, am sărit în noroi încercând fără succes să-i despart; erau în continuare prinși într-o opintire zadarnică, neîmblânzită. Teama fiind depășită, mi-a venit supărarea și le-am aruncat cu o voce îndeajuns de joasă ca să nu mă audă lepădăturile:

— O fi de-ajuns!? și i-am împins din nou ca să se despartă. Nu vă e rușine să vă bateți ca niște bătărași? Încetați odată!

Ei, nici gând. Erau sfârșiți de oboseală, dar încă mai voiau să facă un ultim efort ca să-și pună rivalul la pământ.

– Ajunge! supărarea mea creștea, ca și volumul glasului. Ce spectacol le dați voi, doi nobili, bădăranilor!? Uitați-vă la voi, goi, urât mirositori, plini de spurcăciune până la urechi!

Ei continuau, dar atât de greoi, încât păreau că rămăseseră nemișcați.

– Sunt doamna voastră! Vă poruncesc să vă opriți! Și mi-a scăpat un chiot de supărare: Acum!!!

Și atunci, încet, clătinându-se, își dădură drumul unul altuia.

*„El rossinyol a l'apuntà el dia,
canta a l'aurora i es riu d'aixó.”¹*

[„Privighetoarea în zori de zi
îi cântă aurorei și își râde de toate.“]

Cântec popular

Într-o răstoacă a râului, la marginea unei pajiști veștejite înconjurată de sălcii verzi, doi bărbați tineri, vârați până la brâu în apă, se spălau cu mișcări ostenite.

– Ar trebui să vă fie rușine, îi lua la rost de pe mal un băiat cu voce de femeie. Ați abuzat de niște biete doamne, izgonite de cruciați din Carcassonne și care trăiesc în nevoi!

– Dar nu erau niște doamne, răspunse Hugo, obosit. Alea au stat la moară dintotdeauna. Profită că vin bărbații cu grâne și își iau și ele partea lor.

– E același lucru! răspunse băiatul. Este la fel de indecent.

Nici unul nu răspunse și continuă să se spele, dar, după o clipă, acesta începu din nou.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Nu sunteți cavalerii mei? le reproșa el. Și mă lăsați să am grijă de cai ca să mergeți să faceți treaba aceea cu niște femei ușoare?

Guillaume îi aruncă o privire lui Hugo, iar acesta ridică din umeri și tăcu, dar ea nu părea să aibă aceeași intenție.

– M-ați umilit!

– Dar, Bruna, spuse Guillaume, doar ați mai avut grijă de calul meu de multe ori, ca scutier, cum de vă simțiți umilită acum?

– Pentru că mi-ați făgăduit iubire! răspunse ea cu un suspin și plecă fugind în lacrimi.

Guillaume o privi uimit și, după o clipă, căzut pe gânduri, se întoarse spre Hugo.

– Și ce legătură or fi având cailor cu iubirea? spuse el cu voce tare ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși.

– Eu cred că nu se referă la cai, ci la femeile de la moară.

– Ei bine, nu înțeleg.

– Nici eu prea mult, răspunse Hugo și, ieșind din râu, se duse să-și ia cămașa ca să o spele. Doamnele occitane sunt atât de capricioase.

Odată curați, ajunși deja în luminiș, constatară că rănilor, deși numeroase pe brațe, picioare, tors și față, nu erau serioase, dar contuziile erau însemnate. Peste câteva ore, cavalerii aveau să treacă de la roșeață la vânătăi.

Bruna cumpărase de la moară unguent cu beladonă ca să potolească durerea și să vindece mai bine vinețelile. Când s-a terminat încăierarea, se arătase îngrijorată și i-a ajutat să-și găsească lucrurile și să se suie pe cai. Au mâncat la moară și au considerat necesar să petreacă vreo câteva zile de odihnă și refacere.

Dar aceasta a fost înainte de a apuca să se supere, fapt ce s-a întâmplat aproape imediat. Le arunca în față că purtarea lor nesăbuită îi umilise pe toți trei față de neciopliții de la moară, punând pe deasupra în pericol și siguranța ei, pe care promisese

că o vor ocroti prin toate mijloacele. Și nu le-a mai vorbit câta vreme Hugo, care cunoștea zona, i-a condus până la locul acela frumos în care să-și instaleze cortul. Acolo îi muștră din nou când se spălau în râu. Apoi, se închise din nou în muștenia ei fioroasă și se îndepărtă de ei. După aceea, începu să țesale caii.

– Bruna, îi ceru Hugo ridicând glasul ca să-l audă, în pofida distanței la care se instalase, mă doare foarte tare spatele și nu pot să-mi aplic unguentul. Ați vrea să mă ajutați?

– Nici vorbă de așa ceva, răspunse ea pe un ton mânios. Nu Guillaume v-a făcut-o? Atunci, cereți-i-o lui.

Hugo rămase întins cu fața în jos în iarba rară, de parcă l-ar fi părăsit toate puterile. Guillaume îl privi, o văzu pe Bruna, care freca mult mai energic coastele cailor și care le arunca din când în când priviri ucigătoare. Fără să spună nimic, se ridică greoi ca să aplice unguent pe spatele rivalului său. Acesta îl privi surprins. Se lăsă în mâinile lui și rămase tăcut pentru o vreme.

– Mulțumesc, Guillaume, spuse el după o îndelungată tăcere. Dar tot mai cred că ce aveți între picioare nu face nici cât o ceapă degerată.

Francul se opri un moment, cântărind situația. Dușmanul său îi oferea spatele. Ce ocazie mai bună ca să-i vină de hac? Dar nu o făcu, îl frecă în continuare și îi răspunse:

– Cum și eu am putut s-o văd pe a dumitale, trebuie să vă spun că e și mai proastă decât a mea.

Urmă o clipă de tăcere și, deodată, Hugo izbucni în hohote. Celălalt i se alătură, râzând și mai tare.

Ea îi privi cu neîncredere; nu putea înțelege cum acei doi energumeni râdeau împreună și făceau glume pe seama penișurilor lor, când, numai cu câteva ore mai devreme, erau cât pe-acum să se omoare pentru aceeași poveste. Dar acea neașteptată camaraderie o făcea să se simtă ușurată și, clătinând

din cap neîncrezătoare, bolborosi ceva despre perechea de cretini pe care soarta o silea să-i suporte.

Apoi, gândindu-se că își meritau cu prisosință loviturile, se întoarse cu spatele ca ei să nu o vadă, își acoperi gura și, amintindu-și șotia, nu-și putu stăpâni un chicot de râs.

„El rossinyol amb sa melodia
canta la prosa que Déu els perdó.“¹

[„Privighetoarea cu melodia ei
cântă cerând ca Dumnezeu să-i ierte.“]

Cântec popular

Cu puțin timp înainte de căderea nopții, două personaje s-au ivit în luminiș. Au fost surprinși să-i găsească pe acei doi cavaleri suferinzi întinși pe iarbă, iar pe mine, despre care au presupus că aș fi tânărul lor scutier, făcându-mi de lucru printre cai, fără să-i bag deloc în seamă pe stăpânii mei.

– Pacea Bunului Dumnezeu fie cu voi! a salutat cel mai bătrân, care purta o barbă sură.

Intraseră în luminiș prin partea în care mă aflam eu și la început m-am temut de apariția lor neașteptată în locul acela departe de drum. Apoi am înțeles după aspectul lor că erau doi „oameni buni“² rătăcitori, dintre aceia care purtau predicile

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

² Denumire pe care și-o dădeau catarii. (n.tr.)

catare prin sate și gospodării. Nu era de mirare că evitau drumul principal de la Carcassonne la Narbonne, ținând seamă de tratamentul care am văzut că li se acorda fraților lor de către cruciați.

– Bună seara! am răspuns eu.

Ei i-au privit pe cei doi răniți și apropiindu-se de ei au exclamat:

– Doamne Dumnezeule! Ați fost atacați? Sunteți plini de răni și de lovituri.

– A fost un accident, a șoptit Hugo.

– Avem cunoștințe de medicină. Lăsați-ne să vă ajutăm.

Suferinzii, fără să se lase rugați, au consimțit încântați, și nou-veniții au dezlegat o boccea pe care o purtau cu ei și au scos din ea diferite ulcele. Cel mai bătrân i-a dat instrucțiuni celuiilalt, care s-a apucat să străbată luminișul culegând niște ierburi. Au aprins un foc ca să prepare o fiertură din ceea ce culeseseră, din ceva ce aveau la ei și cu apă din râu.

Eu eram obișnuită să văd predicatori catari la Béziers și chiar îi auzisem cu vreo ocazie propovăduind în piața publică atunci când doña Bernarda mă mai scăpa din ochi. Mi-am dat seama că în afară de bărbile lor lungi și de capetele fără tonsură, nu se deosebeau de fray Domingo de Guzmán și de-al său *socius* nici prin comportament, nici ca înfățișare.

Se lăsa întunericul atunci când, cu rănilor oblojite și cu mai multe cataplasme lipite de trup, cavalerii mei au fost în stare să împartă cina cu mine și cu oaspeții noștri. Aceștia și-au folosit propriile ustensile, căci nu mâncau carne și nici nu găteau în oale de lut care au conținut vreodată carne. Guillaume, în special, îi privea curios; nu mai întâlnise niciodată un catar, în afară de cei pe care i-a văzut arzând pe rug, și date fiind studiile sale teologice și mintea lui iscoditoare, nu obosea cu întrebările.

– Există un Dumnezeu rău care este creatorul acestei lumi fizice și al cărui slujitor este diavolul, a început să explice cel mai în vârstă. Este cel care apare în Vechiul Testament și care uneori poruncește jefuirea, siluirea și uciderea dușmanului. Este Dumnezeul mâniei și al ranchiunei. Cum se explică altfel marile rele care ne nimicesc? Cum de le-ar îngădui un Dumnezeu milostiv? Masacrarea fără deosebire a bărbaților, femeilor și copiilor, distrugerile, foametea, bolile, nedreptățile... Dar există și un Dumnezeu bun. Este creatorul sufletului, este Dumnezeul iubirii, este Dumnezeul din Noul Testament, este Dumnezeul lui Iisus.

– Și care este cel mai puternic? a întrebat Guillaume. Care va învinge?

– Dumnezeu cel bun, Dumnezeu spiritului va sfârși prin a se impune dumnezeului materiei, chiar dacă de multe ori cel rău biruie vremelnic.

– Atunci, trupul nostru...

– Trupul omului este lucrarea Ființei celei Rele care a încătușat în el sufletul nostru, creat de Bunul Dumnezeu.

– După cât mă doare azi tot trupul, nu mă miră originea lui infernală, glumi Hugo.

– Și ce se întâmplă atunci când după moarte trupul și sufletul se despart? a insistat Guillaume de Montmorency.

– Cele mai multe suflete se întorc după o vreme în această lume, reîncarnate în alte trupuri în care le închide Satana. Asta depinde de evoluția spirituală pe care au atins-o. Sufletele întinate ale celor care au dus o viață păcătoasă pot chiar să revină în trupul unui animal. Sunt doar foarte puțini cei care, grație unei existențe pure și întemeiate pe conștiință, reușesc să rămână pentru totdeauna cu Dumnezeu cel bun și să nu mai revină.

– Dar cei într-adevăr răi nu merg în infern?

– Infernul este această lume, a spus zâmbind cel mai bătrân. Aici suferim, aceasta este împărăția Dumnezeuului celui rău. Nu trebuie să ne temem de nimic de pe lumea cealaltă. Toată frica, durerea, suferința sunt trăite aici împreună cu trupul.

– Ce părere aveți despre cruciadă? i-a întrebat Hugo.

– Este cea mai mare lucrare a Dumnezeuului celui rău. Creștini ucigând creștini, jefuind, torturând, nimicind... Ce dovadă mai mare vreți că această cruciadă este opera Celui Rău?

– Așadar, Biserica catolică... a insinuat Guillaume.

– Demonstrează acum ceea ce este cu adevărat, a răspuns bătrânul. Biserica de la Roma este contrariul dragostei, al amorului. Dacă nu mă credeți, citiți invers cuvântul AMOR și veți vedea ROMA. Papa este marele sacerdot al Celui Rău.

– Nu mă mir că sunteți arși pe rug pentru ceea ce spuneți, a șoptit Guillaume de Montmorency. Nu numai că discreditați Biserica catolică, ci și mai rău: negând infernul, smulgeți cheia din mâna Sfântului Petru. Dacă Biserica încetează să mai fie portarul cerurilor, dacă pierde cheile veșniciei, atunci pierde toată puterea.

Și au continuat astfel, cu acele dizertații, o parte a nopții. Ascultându-le conversația calmă, mă simțeam în siguranță, ocrotită, în deplină pace.

Am privit cerul înstelat, umbrele sălciilor, focul neastâmpărat care ne lumina cu flăcări galbene, roșii și în tonuri albastrii și am privit trăsăturile iubite ale lui Hugo și pe ale lui Guillaume și mi-am spus că în lumea creată de Dumnezeu este multă frumusețe. Nu puteam accepta că tot ce văd este infernul. Oamenii aceia se înșelau.

M-am gândit că, în ciuda cumplitelor pierderi încercate, mai eram încă în stare să găsesc mici momente de fericire, că iubeam în continuare viața și îi mulțumeam pentru ea

Creatorului. Și am dorit ca Dumnezeu, și nu un rug, să-i lumineze până la urmă pe vizitatorii noștri eretici.

Nemaidând atenție predicilor bătrânului și ale *socius*-ului său, m-am așezat câțiva metri mai încolo. Legănată de glasurile lor conversând în liniște și de foșnetul vântului printre frunzele copacilor, murmurând o rugăciune, m-a cuprins somnul.

„*Prenda.us merces, pus tot bes, dompna
.n vos es, que no m'alçiats desiran.*“¹

[„Fie-vă milă, doamnă, căci tot ce e bun
în dumneavoastră se află, nu mă faceți să mor de dorință.“]

*Cançoneret de Ripoll*²

Ne-am continuat drumul până la malul dinspre nord al fluviului Aude, în direcția vărsării sale la Răsărit, dar când cursul începea să descrie un larg meandru de aproape o jumătate de circumferință, cu puțin înainte de a zări Narbonne, am părăsit drumul din apropierea fluviului. De acolo am mers până la poarta Regală, situată în nordul orașului, și acesta a apărut în fața noastră cu zidurile sale flancate de turnuri și cu o activitate zgomotoasă. Hugo ne-a povestit că strada mare, care pornea de la poarta Regală, se termina în celălalt capăt al orașului, chiar peste fluviul Aude, și că dincolo de pod creștea un burg fortificat care avea să fie în curând tot atât de mare cât orașul însuși. Ne-a mai spus că pe când cea mai mare parte din

¹ În limba provençală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

² *Culegerea de cântece de la Ripoll.* (n.tr.)

Narbonne era feudă a vicontelui de Lara și doar o mică parte aparținea arhiepiscopului Berenguer, cu burgul se întâmpla exact contrariul și că acest fapt dovedea cum se schimbase relația de putere între cei doi seniori. Cu secole în urmă, când revolta ovreilor și a goților¹ i-a izgonit pe musulmani din oraș creând un comitat, practic un regat independent, aliat al Carolingienilor², pe care unii îl numeau regatul ovreiesc al Septimaniei, arhiepiscopul era numit de către conte. Acum, situația era foarte diferită; puterea ecleziastică se mărise atât de mult, încât arhiepiscopul stăpânea aproape fără opoziție.

Am hotărât să ne despărțim la intrarea noastră în Narbonne. Nu știam ce avea să se întâmple în oraș și am considerat mai prudent să nu se știe că suntem împreună. Eu urma să joc în continuare rolul de paj, iar Guillaume pe acela de emisar al legatului papal și nepot al noului viconte de Carcassonne, Béziers și Albi, Simon de Montfort. Așa ne-am prezentat străjerilor de la așa-numita poartă Regală. Hugo a intrat puțin mai târziu și ne-a urmat pe strada care ducea la piața de mărfuri situată în fața bisericii Saint-Sébastien. Larma mușteriiilor, strigătele vânzătorilor prezentându-și marfa de la tarabele multicolore, muzica menestrelilor saltimbanci, mirosurile mâncărurilor care se vindeau de pe mici plite, totul îmi amintea de Béziers pe când era un oraș viu. Nu mi-am putut stăpâni câteva lacrimi de tristețe amintindu-mi de oamenii mei și de acea frumoasă lume dispărută, acum atât de îndepărtată.

Piața alcătuia granița dintre partea occidentală a orașului, care aparținea arhiepiscopului, și cea a vicontelui. De partea aceea se afla hanul Saint-Sébastien, unde ne-am instalat. Avea

---

¹ Popor germanic, alcătuit din două ramuri: ostrogoții la est și vizigoții la vest. Cei din urmă au invadat Imperiul Roman de Apus în anul 410, au ocupat Galia și au pătruns în Peninsula Iberică unde au întemeiat un regat care a dăinuit până în anul 711, când a fost cucerit de arabi. (n.tr.)

² Dinastie francă, succesoare a Merovingienilor din anul 751 până în anul 987 și al cărei principal reprezentant a fost Charlemagne. (n.tr.)

un grajd mare cu rîndași care se îngrijeau de cai și am ocupat, grație rangului lui Guillaume, una dintre puținele odăi cu vedere spre piață.

Am evitat să ne întâlnim cu Hugo, care, de îndată ce a ajuns la un acord cu hangiuul să fie găzduit, demn, dar ieftin, în schimbul unor versuri cântate în taverna hanului, s-a adăpostit într-una din încăperile comune unde înnoptau neguțătorii. Rangul și punga i-ar fi permis să se instaleze asemenea nouă, dar planul nostru îl obliga să-și urmeze obiceiul de a se amesteca printre orășeni și servitori ca să stea de vorbă cu unii și cu alții fără să i se cunoască statutul și ca el să poată afla astfel zvonurile și bârfele care circulau în oraș. Orice informație putea fi foarte valoroasă pentru misiunea noastră. În timpul cinei, a cântat pentru oaspeții hanului, în vreme ce Guillaume și cu mine mâncam, dar cântul său nu era vesel. Am văzut că ne privea într-un mod ciudat și, cum a terminat un cântec, s-a apropiat de masa noastră care era situată lângă un perete. Încă mai răsuna ultima notă a ghitarei sale când a luat un cuțit și, cu o mișcare rapidă, i l-a pus lui Guillaume pe gât și l-a înțepat. M-am speriat atât de tare încât de-abia mi-am putut stăpâni un țipăt. Și francul a tresărit, dar a rămas nemișcat privindu-l pe adversarul său cu bărbia ridicată, încercând să evite apăsarea tăișului. O clipă după aceea, își mișca vizibil mărul lui Adam ca să înghită ce ținuse în gură.

– Dacă la noapte veți întrece oricât de puțin măsura față de doamnă, vă voi smulge sufletul, a spus Hugo printre dinți.

Trupul său îi împiedica pe ceilalți mușterii să vadă cele ce se petreceau; credeau probabil că stătea de vorbă cu noi sau că poate cerea câțiva bănuți. Guillaume nu a răspuns și i-a susținut privirea.

– Jurați-mi pe Dumnezeu și pe mântuirea voastră eternă că nu-i veți atinge nici un fir de păr.

Francul nu a răspuns, dar în ochii lui se citea sfidarea.

– Jurați, ori vă tai gâtul chiar aici! a mormăit Hugo de Mataplana, apăsând cuțitul până i-a dat sângele.

Eu eram înspăimântată. Nu aveam nici o îndoială că, dacă nu va obține satisfacție, și-ar fi îndeplinit amenințarea. Privirea aceea pe care am socotit-o ciudată era de gelozie, de o gelozie violentă.

– Mă jigniți cu bănuiala asta, a răspuns Guillaume când s-a hotărât să vorbească. Puteți să mă ucideți chiar acum, pentru că n-am de gând să jur pe Dumnezeu ceea ce am de îndeplinit și în calitate de cavaler.

Expresia de pe chipul lui Mataplana s-a schimbat în clipa în care a auzit aceasta. Fălcile i s-au descleștat. A privit cuțitul cu care rănea gâtul francului și a slăbit apăsarea. Ochii lui i-au întâlnit pe ai mei și mi-am dat seama că se simțea rușinat de ieșirea lui. Și-a pus imediat arma pe masă. Pentru o clipă, m-am gândit că își va cere chiar iertare, dar nu a făcut-o. Și-a îmblânzit doar comportarea.

– De acord, a spus el, îmi e de ajuns cuvântul dumneavoastră de cavaler.

– Îl aveți.

– Spuneți că pe onoarea dumneavoastră de cavaler o veți respecta pe doamnă.

– Pe onoarea mea că o voi respecta.

Ochii lui Guillaume erau umezi când, strângând cu mâna antebrațul rivalului său, a spus:

– Mulțumesc.

– Îmi pare rău, doamnă, dar inima mea suferă pentru dumneata.

Și-a înclinat capul în semn de salut și a părăsit încăperea, renunțând să mai cânte.

Dacă n-ar fi fost ieșirea lui Hugo, nu aș fi acordat nici o importanță faptului de a-mi petrece noaptea singură cu Guillaume de Montmorency. Ne petrecuserăm nopțile împreună nu numai atunci când Guillaume credea că sunt băiat, ci și atunci când

știa că sunt femeie, dar mi-am dat seama curând că aceasta a fost când el se afla sub efectele crizei mistice în care mă vedea ca pe un înger care i-am salvat sufletul în ordalie.

Ne-am spus rugăciunile înainte de a ne vârî fiecare în patul său, fără ca eu să bănuiesc, mai ales după scena cu Hugo în sala de mese, ce avea să se întâmple. Pentru că am înțeles numaidecât că prezența unui rival și timpul scurs l-au făcut pe Guillaume să uite înfățișarea mea angelică și să mă vadă ca pe o femeie. Așa că la puțină vreme după ce am rămas tăcuți și după ce a redus la minimum lumina opaițului, a început să mă curteze.

A îngenunchat în fața mea cerându-mi doar un sărut și o mângâiere și, pentru că nu i le-am dat, a vrut să mi le dăruiască el.

— Guillaume! i-am reproșat eu, v-ați dat cuvântul de onoare că mă veți respecta.

— Și vă respect ca pe nimeni pe lume, a răspuns el, dar vă iubesc la nebunie.

— Țineți-vă de cuvânt.

— Un îndrăgostit nu are nici onoare, nici cuvânt.

Și astfel am început noaptea. Eu îl dădeam la o parte și îi ceream să se comporte ca un cavaler, iar el răspundea că așa se comportau cavalerii din țara lui și că povestea cu *Fin'Amor* era o invenție occitană nefirească și că un bărbat îndrăgostit cu adevărat nu poate să reziste, nici să se conducă după asemenea nerozii.

Pentru o clipă, m-am temut că mă va lua cu forța și am simțit un amestec de frică și de dorință. Dar amintirea lui Hugo era prezentă în sufletul meu și, chiar dacă mângâierile francului mă desfătau, îl îndepărtam întruna. Guillaume era insistent, dar îmi respecta voința care, de-altfel, mai slăbea din când în când. Și așa am stăruit o mare parte din noapte până când oboseala călătoriei și lupta dulce au sfârșit prin a ne birui, eu salvându-mi onoarea.

A doua zi eram încercănați, dar Guillaume își etala cele mai bune podoabe: cămașă de zale, spadă la cingătoare și leul rampant al clanului Montfort pe tunica sa cu cruce roșie brodată în partea stângă a pieptului. În același fel m-am îmbrăcat și eu, ca scutier al său și, în pasul lent al cailor, ne-am îndreptat spre fluviu pe strada mare.

Palatul episcopului se află puțin înainte de piața La Caularia¹, unde se ridică palatul vicontelui, situat lângă poarta care se deschide prin ziduri către podul de pe râul Orbiel, ce traversează spre burg. Toată zona zidurilor dinspre râu este locuită de numeroși ovrei, care la Narbonne își păstrează privilegiile din epoca regatului lor independent, precum acelea de a fi proprietari legali ai caselor și terenurilor, chiar și ai armelor. Este, de asemenea, singurul loc unde ei pot angaja personal și servitori creștini.

Guillaume a așteptat călare pe cal la poarta palatului lui Berenguer, în vreme ce eu îl anunțam pe străjer că stăpânul meu dorește să-l vadă pe arhiepiscop din împuternicirea legatului papal. Vizita noastră probabil că nu a surprins, căci ne-au condus spre un mare patio interior pe care îl formează palatul, sistemul de apărare cu turnuri și ziduri și biserica Saint-Just.

Acolo mă aștepta o surpriză. Descălecaserăm, și rândașii arhiepiscopului se ocupau de caii noștri, când am văzut-o pe Sara, ovreica. Se îndrepta spre ieșire când ne-a observat. M-a străpuns cu privirea pentru câteva clipe care mi s-au părut o veșnicie și am simțit o teamă adâncă. M-o fi recunoscut oare?

---

¹ De la latinescul *caulis (colis)*, cotor de varză, cu alte cuvinte, piața de legume. (n.tr.)

„Dès or cumencet le cunseill que mal prist.“

[„Atunci începe sfatul ce va aduce atâtea nenorociri.“]

*La Chanson de Roland, XII*¹

Arhiepiscopul Berenguer îl primi pe Guillaume într-un salon boltit cu arce ogivale suple și care se deschidea spre patio cu ferestre mari și impunătoare având spre piața La Caularia lucarne de apărare. Era trecut de 60 de ani, corpulent și lenevea într-un jilț în chip de tron, instalat sub un baldachin. În realitate, încăperea nu era cu nimic mai prejos decât salonul de audiențe al unui mare nobil și atât pereții, cât și tavanul erau luxos decorați cu picturi multicolore reprezentând copaci, vânători și fiare sălbatice.

La ușă, precum și de-a dreapta și de-a stânga prelatului, stăteau de pază oameni înarmați. După ce în sala de așteptare ni s-a cerut să arătăm scrisoarea de acreditare din partea abatelui Ordinului Cistercienilor, un șambelan îl anunță pe Guillaume în calitatea sa de cavalier de Montmorency, nepot al lui Montfort și trimis al legatului papal.

---

¹ Versul 179, în dialect normand. Traducerea este consemnată de autorul cărții între paranteze drepte. (n.tr.)

Guillaume înaintă cu pas îndrăzneț străbătând trei sferturi din sală în direcția arhiepiscopului și acolo făcu o reverență:

– Dumnezeu să vă aibă în pază, arhiepiscope Berenguer!

– Fiți binevenit și Dumnezeu să vă binecuvânteze! răspunse arhiepiscopul făcându-i semn să se apropie, în vreme ce își întindea inelul voluminos, în care strălucea un rubin.

Guillaume se înclină, obligat de politețe, ca să sărute inelul, în ciuda neplăcerii pe care i-o pricinuia acest al doilea gest de supunere față de cel pe care îl intuia ca adversar al său.

– Luați loc, vă rog, spuse prelatul.

Un mic paj apără cu un taburet, și cavalerul se așeză pe el, constatând că era mult mai jos decât Berenguer, motiv pentru care trebuia să-și ridice capul ca să-l privească.

– Spuneți-mi, cavaliere de Montmorency, cărui fapt îi datorez onoarea de a primi vizita voastră?

Guillaume examinează privirea ochilor mijiiți și iscoditori ai arhiepiscopului și hotărî că plecăciunile erau deja de prisos, că va fi dificil să obțină cu binele ceva de la omul acela și că era momentul să se folosească de autoritatea legatului.

– La urechile abatelui Arnaut a ajuns știrea că poverile pe care le căra cel de-al șaptelea catâr furat, atunci când legatul Peyre de Castelnou a fost asasinat, se află în posesia voastră.

Și amuți ca să-l observe pe bătrân. Acesta deschise ochii pentru câteva clipe, descumpănit și alarmat, dar îi miji imediat. Guillaume își dădu seama că reușise să-l ia prin surprindere.

– Abatele Ordinului Cistercienilor a fost greșit informat, se sili el să zâmbească, arătându-și dinții rari. Eu n-am nimic din toate acestea.

– Aduceți-vă aminte, stăpâne, insistă cavalerul. La Cabaret există o scrisoare cu semnătura și peceteile voastre autentice și cu cele false ale regelui Aragonului.

Arhiepiscopul, stupefiat, își arată din nou gura știrbă. Mâinile se prindeau încordate de brațele jilțului și cei patru curteni care priveau stând pe laturile salonului se mișcară neliniștiți.

Guillaume, căruia nu-i scăpase nici un amănunt, își spuse că săgeata tocmai a nimerit în centrul țintei.

O liniște mormântală se lăsă în salon și cavalerul aștepta ca adversarul său să vorbească.

– Și... ce spune scrisoarea? întrebă arhiepiscopul în cele din urmă.

– Știți prea bine, doar ați semnat-o. Regele Aragonului îi cere lui Peyre Roger de Cabaret să vă predea documentele prin intermediul majordomului vostru. Peyre Roger îl cunoștea și, de aceea, înșelat fiind și încrezându-se în voi, i-a predat ceea ce abatele Arnaut numește „moștenirea diavolului“.

– E cu neputință, sunteți victima unei înșelăciuni.

– Am văzut scrisoarea cu propriii ochi, minți Guillaume.

– Dumneavoastră? se miră arhiepiscopul. Ați văzut-o la Cabaret? Este cu neputință, castelul e în continuare inexpugnabil.

– Nu vă voi dezvălui la ce mijloace am recurs, spuse Guillaume ridicându-se de pe taburet cu o asemenea energie, încât i-a făcut pe oștenii care îl păzeau pe prelat să se pună în gardă, dar vă voi spune că legatul Arnaut știe și că, dacă mi s-ar întâmpla ceva, are gata pregătită pentru dumneavoastră excomunicarea papală și destituirea imediată din arhiepiscopat. De asemenea, are trupe de cruciați gata să facă să-i fie îndeplinită voința la Narbonne. Vreau să cred că v-a lăsat memoria din pricina vârstei și vă voi da o zi ca să vă aduceți aminte. Măine, la această oră, vă voi vizita din nou, și după-amiază voi pleca spre Carcassonne cu povara celui de-al șaptelea catâr și cu o escortă a voastră care mă va apăra până la locul de pe drum pe care eu îl voi decide. Așadar, țineți seamă de cele spuse. Rămâneți cu Dumnezeu, arhiepiscope!

Fără să mai aștepte răspunsul, Guillaume, semeț și falnic, se îndreptă spre ușă, fără ca să-l împiedice cineva să treacă.

Bruna, perplexă la vederea Sarei, vru să se prefacă, purtându-se la fel ca un paj, și îi însoți pe rândași cu caii. Nemaivăzând-o pe ovreică la întoarcere, își spuse că aceasta nu o fi recunoscut-o și că femeia o fi deja afară din palat. După aceea, adăpostindu-se de soarele amiezii în galerie, în așteptarea lui Guillaume, se întrebă de ce se speriasse atât de tare văzând-o, dacă tocmai Sara, cu ciudata ei predicție, i-a dat ocazia de a-și salva viața atât de miraculos la Béziers.

Dar acest gând nu a putut să o împiedice să tresară, chiar să țipe, când cineva care ieșea din spatele unei coloane o prinse de braț. Era Sara.

– Sunteți dumneavoastră, stăpână? spuse femeia în șoaptă.

Bruna, cu inima bătându-i nebunește, zăbovi până să răspundă, simțind privirea bătrânei ațintită în ochii ei.

– Eu?

– Da, dumneavoastră, Bruna de Béziers.

– Nu, eu...

– Ba da, ba da, dumneavoastră sunteți. Așa cum v-am văzut în prezicerea mea: cu păr de paj și cămașă de zale.

– Vă rog, nu mă pârați.

– Asta nu e emblema lui Simon de Montfort? insistă femeia. Asta nu e crucea unui cruciat?

– Am niște bani în pungă. Vi-i voi da în schimbul tăcerii voastre.

– Va fi în schimbul unui sfat spre binele vostru.

Și femeia dezlegă o legăturică pe care o purta la brâu și, profitând de umbra coloanei, așa cum făcuse și la Béziers, întinse o batistă neagră cu steaua în șase colțuri și aruncă oscioarele.

– Plecați din Narbonne, îi spuse femeia. Viața vă este în primejdie.

– Dar cum...?

Sara își strânsese de-acum oscioarele în batistă, și aceasta atârna din nou la brâul ei. Întinse o mână osoasă. Ca un automat, Bruna îi puse o monedă în palmă. Femeia o înșfăcă numaidecât și se grăbi să iasă din palat.

Când Guillaume, foarte mândru de felul în care acționase, merse să ceară caii, o găsi pe Bruna lividă.

– Ce vi se întâmplă, doamnă? vru el să știe, surprins.

Doar atunci scutierul păru că reacționează și o luă la fugă spre grajduri.

„*Que el meu galant m'hi espera
i l'amor me'n vol robar.*”¹

[„Că drăguțul meu mă așteaptă
și să-mi fure dragostea dorește.”]

Cântec popular

După ce am străbătut strada mare mergând înapoi încet, deschizându-ne drum prin mulțime și purtând însemnele claului Montfort, când am ajuns la han, încă mai eram speriată. Petrecusem atât de mult timp ascunsă sub deghizarea de paj, încât faptul că cineva ar fi în stare să vadă prin ea, recunoscând-o pe Doamna Privighetoare, mă neliniștea, mă făcea să mă simt nesigură. Și pe bună dreptate; încă mai plana asupra capului meu condamnarea la moarte lansată de către abatele Ordinului Cistercienilor.

Nu am vrut să rămân prea mult timp în cameră ca să evit ca Guillaume să se simtă ispitit să mă onoreze cu un alt asalt amoros. Nu mă temeam câtuși de puțin că ar folosi forța ca să-și impună poftele, ci mă speria dorința de a ceda care mă îmbătase în noaptea dinainte. Încă îmi mai aminteam mângâierile

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

mâinilor sale, săruturile gurii sale și mă tulbura gândul că acea atingere caldă a lui reușise să-mi agite atât de mult simțămintele, încât mă făcea să mă îndoiesc de ele. Eram descumpănită. Hugo încetase să mai fie favoritul inimii mele, Guillaume mă făcea să vibrez și prețuirea mea pentru el crescuse atât de mult, încât în momentul acela o depășea pe cea față de Hugo de Mataplana. Dar încă nu mă puteam decide.

Așa că am petrecut restul dimineții la tavernă, însoțită de Guillaume, neîndrăznind să ies în stradă din pricina avertismentului Sarei. Înainte de masa de prânz, a apărut Hugo și ne-a șoptit pe furiș la ureche:

– Să vorbim în odaia dumată după prânz.

– Mi-o amintesc pe Sara, a spus Hugo, de îndată ce am relatat surprinzătoarea mea întâlnire cu Sara. Este femeia aceea care vindea ierburi și condimente în piață, nu-i așa?

– Da.

– Ciudat loc de întâlnire cu o ovreică, mi-a spus Guillaume. Nici mai mult nici mai puțin decât la palatul arhiepiscopului.

– Ne-ați povestit că ovreii locuiesc în zona orașului de pe malul râului, am spus eu. Palatul este în partea aceea.

– Da, dar asta nu explică prezența unei femei ovreice acolo, a insistat Hugo. Dacă ar fi fost un rabin sau unul dintre conducătorii lor, aș înțelege că a venit să discute despre afaceri cu arhiepiscopul, care, de-altfel, este stăpânul orașului.

– Și spunei că v-a avertizat că, stând la Narbonne, viața vă este în primejdie? a întrebat Guillaume.

Am dat din cap în semn afirmativ.

– După cum a ghicit la Béziers, ar trebui să o luăm în serios, a spus Hugo.

– Dacă totul iese după cum sper, mâine arhiepiscopul ne va da documentele și vom putea pleca imediat, afirmă francul. Până atunci, nu mă voi mișca de lângă Bruna.

Eu mă temeam de noapte mai degrabă din pricina ardoarei lui Guillaume și a excitației mele, decât a amenințărilor Sarei.

Prevedeam altă bătălie împotriva lui și împotriva dorinței mele, nu voiam să mă închid în odaie și îl priveam rugătoare pe Hugo. Nu-și dădea seama că mă lăsa în brațele rivalului său. Atât de înalt să fie oare simțul cavalerismului, încât să nu observe că un bărbat îndrăgostit este în stare să încalce orice făgăduială? Înțelegeam că cele stabilite de comun acord, ca eu să stau cu Guillaume, erau lucrul cel mai chibzuit, căci, dacă rămâneau amândoi cu mine, supraveghindu-se reciproc, nu am fi avansat în planul nostru.

Da, totul era logic, totul era după cum stabiliserăm, dar inima îmi spunea că Hugo trebuia să disprețuiască logica și aș fi preferat ca el să mă cheme cu insistență în brațele sale. Mi-am dat seama că îl învinovăteam pe Hugo pentru dorința pe care o simțeam pentru franc. Acel stupid onest mă pierdea cu fiecare mângâiere a rivalului său. Și a fost în stare să creadă că Guillaume se va ține de cuvântul său de cavaler! Dar ce altceva putea face Hugo în această situație? Cât despre mine, nu puteam denunța atitudinea adversarului său pentru că ar luci oțelul spadelor, ar fi sânge și moarte. Trebuia să tac.

– Credeți într-adevăr că arhiepiscopul Berenguer se va supune atât de ușor la scrisoarea legatului Arnaut și la arogantul leu roșu al clanului Montfort? Întrebă Hugo cu un zâmbet cinic, fără a bănuî cu ce anume îmi erau ocupate gândurile.

– Poate că nu, a răspuns Guillaume. În orice caz, orice s-ar întâmpla, o vom scoate mâine pe Bruna din Narbonne.

– De acord, a convenit Hugo.

– Și ce ați aflat ca trubadur? l-am întrebat eu cu o ușoară nuanță zeflemitoare.

– Multe, a răspuns Hugo de Mataplana. Narbonne este dinaintea unei confruntări interne sau poate a unei revolte.

– Împotriva arhiepiscopului ori a vicontelui? a întrebat Guillaume.

– O revoltă a ovreilor.

– A ovreilor? m-am mirat eu.

– Sunt foarte numeroși în oraș și s-au stabilit aici înaintea creștinilor înșiși, de pe vremea când acest pământ era păgân, a răspuns Hugo. Sunt dinaintea vizigoților, Merovingienilor¹ și Carolingienilor. Atâta vreme cât vizigoții au fost arianiști, i-au tratat bine pe ovrei, dar când s-au convertit la catolicism, aceștia au început să fie persecutați. Tot o revoltă a ovreilor, sătui de asuprire, a fost cea care le-a înlesnit musulmanilor cucerirea orașului. Mahomedanii au acceptat ca atât arianiștii, cât și catolicii și ovreii, aparținând cu toții de religiile numite ale „Cărții”², să-și poată practica liber credința în schimbul plății unor impozite mai mari. Când islamul a dat înapoi, carolingienii au încercat de mai multe ori recucerirea orașului Narbonne care, având port la mare și fiind sprijinit de flota musulmană, stăpâna Mediteranei pe vremea aceea, era bine aprovizionat. Au fost mereu învinși. În cele din urmă, ovreii și goții din Narbonne au hotărât să treacă de partea cealaltă și s-au răsculat, au luat puterea și i-au expulzat pe musulmani. În urma unui pact cu Carolingienii, au devenit un stat independent la granița dintre islam și creștinătate. Cel care s-a numit regatul ovreiesc al Septimaniei. Și cu toate că descendenții regelui ovrei, care pretindea că este din stirpea lui David³, s-au convertit în mod formal la catolicism sub presiuni politice și au devenit nobili vasali ai imperiului, există îndoieli că ar fi făcut-o realmente. Se bănuiește că a fost un vicleșug ca să-i protejeze pe ai lor. Iar Narbonne a devenit punctul de plecare pentru recucerirea așa-numitei Mărci Hispanice⁴ de către Charlemagne⁵, care în ziua

¹ Dinastie a regilor franci care a domnit în Galia între anii 481-751. (n.tr.)

² Adică ale Bibliei, religii bazate pe Vechiul și Noul Testament. (n.tr.)

³ Rege al Israelului (1010?-975? î.Hr.), întemeietorul Ierusalimului, poet și profet, autor al *Psalmlor*. (n.tr.)

⁴ Sub Carolingieni, teritoriu jucând rolul de zonă de protecție militară în apropierea unei frontiere sau într-o regiune nepacificată. Aici cu sensul de frontieră cu teritoriul hispanic. (n.tr.)

⁵ Sau Charles I cel Mare (742 sau 747-814) rege al Francilor (768-814) și al Lombazilor (774-814) și împărat al Imperiului Roman de Apus (800-814), cel care dă numele dinastiei Carolingienilor. (n.tr.)

de azi acoperă mare parte din vechea Catalonie, din Aragón și Navarra. În venele nobilimii occitane și catalane curge sânge ovreiesc și de aceea nobilii, conștienți de acest fapt, i-au protejat întotdeauna pe ovrei într-o măsură mai mare sau mai mică, în ciuda îndemnurilor la lupta împotriva acestora lansate de Biserica de la Roma.

– Nu e de mirare că ovreii, musulmanii și arianștii se înțeleg mai bine între ei decât cu catolicii, a intervenit Guillaume. Toți neagă Sfânta Treime și îl consideră pe Iisus Hristos de o natură diferită de a Tatălui, om în multe cazuri, dar uneori cu caracteristici divine.

– Și ce îmi spuneiți despre adopționiști¹? a spus Hugo. Mozarabii² din Spaniile ocupate de arabi și în special cei din Toledo s-au abătut, în majoritate, de la catolicism. Credeau că Iisus s-a născut om și că, apoi, a fost adoptat de Dumnezeu. Iar Roma nu putea face nimic împotriva lor, dat fiind că al-Ándalus era sub control musulman, iar creștinii erau independenți. Chiar și în ziua de azi, la secole după ce catolicii au recucerit Castilia, slujba la Toledo se ține în rit mozarab, în ciuda opoziției Papei. De două ori a fost adusă această chestiune la judecata lui Dumnezeu. Într-una din ele, paladinul mozarab l-a învins în luptă pe cel catolic, iar într-a doua, care a fost o ordalie a focului, liturghierul catolic a ars, iar cel mozarab a fost cruțat de flăcări. Datorită acestui fapt, Regele s-a văzut obligat să accepte ritul mozarab aplicând chiar dogma catolică.

– Și adopționiștii trebuie că s-au înțeles bine cu ovreii, a spus Guillaume. În realitate, marele punct de dispută între religii este divinitatea lui Iisus Hristos.

– Dar nu este și cazul catarilor, a răspuns Hugo.

– Într-adevăr, a fost de aceeași părere Guillaume de Montmorency. Tocmai caracterul omenesc al lui Iisus Hristos este

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIEVALE, subcapitolul Eretici. (n.tr.)

² Denumirea creștinilor din Spania trăind sub dominație arabă. (n.tr.)

ceea ce neagă catarii. Pentru ei, este un spirit pur, o parte a Dumnezeuului celui bun, care nu a putut fi niciodată pângărit de un trup omenesc guvernat de Dumnezeuul cel rău. Trupul său nu era real, era doar o aparență.

S-a lăsat tăcerea; cei doi cavaleri au căzut pe gânduri, dar cu o expresie satisfăcută pe chipuri. Mie nu-mi venea să cred că în asemenea împrejurări cei doi stăteau la taifas ca să-și demonstreze reciproc cunoștințele teologice. Se luau la întrecere până și în această privință, dar pașnic și cu plăcere. Enervată, am fost cât pe-acți să le spun că, dacă se plăceau atât de mult, de ce mai iubeau o doamnă. Uitaseră de mine și de amenințarea care plana deasupra capului meu. Poate că ei nu-i dădeau prea multă crezare Sarei, dar eu chiar aveam motive să o cred.

– Și ce legătură are toată această disertație religioasă cu ceea ce discutăm noi? am izbucnit eu în cele din urmă.

Am văzut din nou pe chipurile lor acea privire uimită, ca și cum de-abia în momentul acela ar fi băgat de seamă că eram acolo.

– Ați aflat ceva care să ne ajute să obținem povara celui de-al șaptelea catâr, ceea ce abatele Ordinului Cistercienilor numește „testamentul diavolului“? am insistat eu.

– Spuneam că totul indică faptul că ovreii au de gând să se răscoale, a explicat Hugo. Acum strâng arme. Știu că mai devreme sau mai târziu vor fi victime ale cruciaților. Ovreii din Béziers au scăpat de la moarte fugind de cruciadă. Părea că știu ce avea să se întâmple, dar acum sunt deposezați de toate bunurile lor ca plată către arhiepiscop și viconte de Narbonne pentru proviziile pe care aceștia le-au furnizat așanumitului *negotium pacis et fidei*.

– Sunt nebuni! a exclamat Guillaume. Nu se pricep la arme, nu au oameni cu experiență în luptă. Sunt buni meșteșugari, bancheri și comercianți, dar niciodată un ovrei n-a știut să mânuiască spada.

– Ei sunt de-altă părere, a răspuns Hugo. Amintiți-vă că Biblia vorbește de mari regi războinici.

– Da, dar de atunci au trecut mii de ani și...

– Și ajunge cu discuțiile! i-am întrerupt eu nerăbdătoare văzând că aveau să intre într-o discuție teoretică asupra acelui subiect. Ce legătură are problema ovreilor cu a noastră?

M-au privit din nou surprinși și acum cu un oarecare resentiment. Mi-am dat seama că nu mă comportasem cum sperau ei că ar fi făcut o doamnă.

– Domnilor, nu avem mult timp, am spus eu încercând să dreg lucrurile cu un zâmbet.

– Se spune că Raimond al VI-lea, care este atât conte de Toulouse, cât și duce de Narbonne, va fi excomunicat din nou, a continuat Hugo. Când se va întâmpla aceasta, va fi depozdat, iar Simon de Montfort va deveni și senior de Toulouse, Saint-Gilles și Narbonne. În cazul în care cruciada ar intra în acest oraș, s-ar produce exterminarea sau, în cel mai bun caz, izgonirea ovreilor. Dar cum s-a constatat la Béziers, se pare că ei prevăd ce se va întâmpla. Sunt mulți la Narbonne și de data aceasta au hotărât să nu fugă.

– Nu văd să fie realizabil, a spus Guillaume. Nu vor putea face nimic.

– Au aliați puternici.

– Pe cine?

Hugo a coborât glasul de parcă s-ar fi temut că ne ascultă cineva.

– Pe însuși arhiepiscopul.

Guillaume și cu mine ne-am privit surprinși.

– Vreți să spuneți că arhiepiscopul s-ar alia cu ovreii împotriva cruciadei? a exclamat Guillaume. Nu are sens.

– Arhiepiscopul și Papa nu se înțeleg deloc, ne-a lămurit Hugo. Mai mult chiar, se urăsc. Berenguer știe că Papa îl va destitui de îndată ce va fi posibil și că, atunci când cruciada va pune ochii pe Narbonne, viitorul său va fi doar cu puțin mai bun decât al ovreilor. Nu a fost de față la penitența contelui

Raimond la Saint-Gilles și singurul motiv pentru care s-a supus cruciadei a fost acela că nu era pregătit și prefera ca aceasta, pe atunci încurajată de victoria de la Béziers și în plenitudinea forțelor sale, să se îndrepte spre Carcassonne.

– Ce legătură au toate acestea cu documentele? am întrebat eu.

– Mare. Hugo mă privea cu ochii aceia pe care îi iubeam. Se pare că vor fi temeiul legal pentru un nou regat ovreiesc al Septimaniei.

Nu am știut cum să reacționez la această revelație. Era de necrezut și i-am privit chipul, pe care se schița un zâmbet ce m-a cucerit. Mă lăsase cu gura căscată.

– E cu neputință, a spus Guillaume, anticipându-mi gândul.

– Ba este cu putință, a afirmat Hugo. Și la noapte, cineva, din prietenie pentru mine și în schimbul câtorva monede, îmi va da amănunte.

„Bărbatul e foc,
iar femeia, câlți.
Vine dracul și suflă din foale.“

Zicală populară

Când Guillaume și Bruna, călărind semeți și etalând pe piept leul roșu rampant, au ieșit din palatul arhiepiscopului, Vulpoiul tâlhar, împreună cu acolitul său, *faidit*-ul Isarn, și cu scutierul acestuia, Pellet, îi pândeau.

Grație vicleșugurilor Vulpoiului, reușiseră până la urmă să afle în Cabaret încotro se îndreptase grupul. Tâlharul se gândi că va fi foarte greu să o găsească pe drum și să-și ia prin surprindere prada, căci bănuia că aveau să călătorească pe căi lăturalnice, evitând întâlnirea cu cruciații. Pe deasupra, prada aceea avea colți foarte buni, era periculoasă și doar luându-i prin surprindere ar putea face din vis realitate. Narbonne era un loc mai potrivit pentru o ambuscadă, iar Vulpoiul știa cum să-i găsească în fiecare oraș pe cei dispuși la orice în schimbul câtorva bănuți. Nu o dată, el însuși se angajase la orice fel de treabă.

Le făgădui bacșiș unor puștani dacă zăreau însemnele claturilor Montfort, Mataplana sau ale Privighetorii. Nu a fost

greu. De îndată ce Guillaume și Bruna o porniseră spre palatul arhiepiscopului, doi mucoși alergau deja să-și ceară plata.

Vulpoiul și grupul său îi așteptară la ieșirea din palat, evitând ca Bruna să-l vadă.

— Ei sunt, ne surâde norocul, îi spuse el lui Isarn. Fii atent la fețișoara aia drăguță, la rotunjimile suave ale acelui căpșor. Nu trebuie decât să-l despărțim de trup și să i-l predăm lui Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor. Voi o să vă recăpătați posesiunile, iar eu o să am feuda mea la Carcassonne.

— O treabă neplăcută, răspunse celălalt, dar rentabilă.

Îi urmară pe călăreți de la o oarecare distanță, pe strada principală care ducea la piață și la poarta Regală, până ajunseră la hanul din Saint-Sébastien. Acolo îl lăsară pe Pellet cu misiunea de a afla de la slugi unde și cum erau găzduiți cei din clanul Montfort, în vreme ce ei s-au dus să angajeze doi mardeiași pentru atac.

Cu toate că era deja noapte noroasă, ospătăria hanului era încă deschisă, așa că Vulpoiul și oamenii săi au preferat intrarea pe la grajduri pe care le-a deschis-o un servitor mituit și, de acolo, au urcat la odăile de la primul etaj. Totul era socotit: rezistența ușii, trunchiul de copac pe care aveau să-l folosească în chip de berbece, ce anume să facă cu Guillaume și ce, cu Bruna. Își vor termina treaba în câteva clipe, iar a doua zi, de îndată ce aveau să se deschidă porțile orașului, o vor porni călare spre Carcassonne ca să-și primească răsplata.

Între timp, cu Hugo făcând cercetări prin cartierul ovresc, Guillaume se simțea în siguranță în odaia de la han, cu o ușă solidă bine zăvorâtă și cu spada la îndemână. Neavând cunoștință de cele cinci umbre ce se furișau prin întuneric, singurul său gând era la Bruna și la dragostea lui.

În genunchi, îi săruta mâna, în vreme ce ea, așezată pe pat, se desfăta cu atingerea caldă a celui îndrăgostit de ea, cu mângâierile acestuia, care nu încetau să o umple de plăcere, chiar

dacă i le respingea. Dorea ca noaptea să se încheie odată, să plece din hanul acela și să fugă de ispită.

– Să ne întindem goi în pat, cu spada mea între noi, îi spunea Guillaume, și veți vedea astfel că, asemenea celor mai buni trubaduri ai *Fin-Amor*-ului, voi fi în stare să nu vă ating, iar aceasta va fi cea mai mare dovadă a iubirii mele curate.

– Prefer să nu încerc.

– Atunci, să ne întindem îmbrăcați și spada mea va fi frontiera pe care nu o voi trece niciodată.

– Nici așa.

– Dar nu vreau decât să vă dovedesc dragostea mea! insistă el pe un ton de reproș. Speram că îmi veți răspunde cu aceleași sentimente, cum se cuvine din partea unei doamne, acceptând jocul meu galant.

– Dar de unde ați scos asemenea prostii? răspunse ea, iritată. Credeți cumva că toată Occitania este precum Cabaretul? Mama mea a fost curtată mulți ani de un trubadur, se iubeau cu o dragoste nemărginită și n-au avut niciodată nevoie să facă așa ceva.

Dar Guillaume a știut numaidecât să liniștească iritarea, mai mult prefăcută decât reală, a doamnei sale. Îi săruta din nou mâna, obrazii, o mângâia, în vreme ce Bruna, tulburată, își dădea seama că, încetul cu încetul, ceda avansurilor cavalerului. Era mai presus de putința sa. Gândul ei era alături de Hugo și îl blestema. De ce nu era în momentul acela cu ea? De ce o părăsea în situația aceea dificilă?

Se trezi deodată în brațele lui Guillaume și își dădu seama că, fără să vrea, îi răspundea la sărutări. Era o tandră încântare ce trecea de imensa vinovăție pe care o simțea trădându-l pe Hugo.

– Lăsați-mă, îl imploră ea, fie-vă milă!

– Nu pot, doamna mea. Instinctul de cavaler îl împiedica să părăsească, fără să o ia, o fortăreață predată.

Următorul sărut îi făcu să se prăbușească în pat, îmbrățișați, și mâinile lui începură să o mângâie pe sub veșminte. Bruna

cădea într-o stare de semiabandon în care puterile o părăseau, dar, într-un moment de luciditate, înarmându-se cu voință, îl împinse pe Guillaume și reuși să-l dea la o parte.

– V-ați dat cuvântul. Respectați-l! îi porunci ea.

– Sunt incapabil, doamna mea...

Guillaume nu își putu încheia fraza, căci deodată, cu un zgomot asurzitor, scândurile ușii săriră, făcute zob, și aceasta se deschise larg. Trei indivizi se năpustiră asupra cavalerului care, năucit, nu avu timp să pună mâna pe spadă, și îl legară fără menajamente.

Bruna, trecând de la vis la coșmar, rămase privind-l pe Vulpoi, nevenindu-i să creadă ceea ce vedea. Acesta îi zâmbi.

– Îmi pare rău, Doamnă Privighetoare, îi spuse el, dar am nevoie de capul dumitale.

– Dă-i drumul, lașule! îi strigă cavalerul de Montmorency, care fusese lăsat trântit într-un colț. Îndrăznește să te pui cu mine.

– Sunteți un nătărău. Aveți noroc că sunteți nepotul cui sunteți și că nu vreau să mai am necazuri cu el, răspunse Vulpoiul.

– Ajutor! vociferă Guillaume.

– Tăceți din gură și să isprăvim odată!

Doi mardeiași se aruncară asupra cavalerului, care, deși legat, continua să opună rezistență, și, pe când îl loveau, îi vârâră niște cârpe în gură. În schimb, Bruna, care înțelegea în cele din urmă situația, considerând că nu era cu puțință nici o scăpare, își înfruntă destinul cu demnitate. Își spuse că aceea era pedeapsa pe care o primea pentru că se arătase lipsită de tărie față de Guillaume. Doi dintre bărbați o prinseră de brațe, iar Vulpoiul, trăgând-o de păr, îi puse capul pe o banchetă în așa fel, încât gâtul îi rămânea descoperit.

Isarn își scoase spada din teacă, o luă cu amândouă mâinile și o ridică deasupra capului, cumpănind-o cu grijă. Voia să fie o tăietură curată, dintr-o singură lovitură.

Cavalerul de Montmorency se zbătea disperat, funiile intrându-i în carne. Îl cuprinse un sentiment de neputință în

fața fatalității. Bruna avea să fie ucisă dintr-o greșeală a lui. Nu a știut să o apere. Vinovăția și tulburarea îi țineau gâtul ca într-un clește și el ar fi vrut să moară.

Bruna, cu obrazul drept strivit de banchetă, îl putea vedea în fundul odăii pe Guillaume zvârcolindu-se deznădăjduit și simți o senzație ciudată pe gât, preludiu al tăieturii. Atunci, simți că leșină. Pentru câteva clipe, îi veniră în minte imaginile frumoaselor vremuri trecute, ale florilor și cântărilor, ale primăverii sale, dar la iminența morții, se concentrează asupra unei rugăciuni rostite în șoaptă:

*„Kyrie eléison
Christe eléison. “*

[„Doamne, fie-ți milă,
Hristoase, fie-ți milă.“]

„*Señor noble rrey alto oyd este sermón
que vos dise don Santo, judio de Carrión.*”¹

[„Stăpâne, nobil și măreț rege, ascultați vorbele
pe care vi le zice don Santo, ovrei din Carrión.”]

Rabinul Sem Tob²

În vremea aceea, în extremitatea sudică a orașului, aproape de sinagoga cea nouă, Hugo îl găsisese pe Yehudá, ruda unui neguțător ovrei stabilit în apropiere de Mataplana și care era vasal al tatălui său. Hugo îi aducea frecvent mesaje din partea familiei sale din Catalonia și exista o legătură de prietenie între cei doi.

– Yehudá, vorbiți-mi despre revolta ovreilor, îi ceru el. Viața unei persoane pe care o iubesc mult depinde de aceasta și nu vor afla nimic de la mine nici arhiepiscopul, nici viconte.

---

¹ În spaniola medievală în original, într-o ortografie incertă. Transcrierea în spaniola modernă este consemnată între paranteze drepte de către autor. (n.tr.)

² Sem Tob ben Ishaq ibn Ardutiel (1290-1369), mai cunoscut sub numele de Santo sau Sem Tob din Carrión [de los Condes], poet iudeo-spaniol, autor al *Proverbelor morale*, dedicate Regelui Castiliei Pedro el Cruel / Petru cel Crud (1334-1369). (n.tr.)

– O voi face pentru cât de mult vă datorează familia mea, răspunse acesta după ce cugetă o vreme. Dar, înainte, făgăduiți-mi pe Dumnezeuul vostru că nimic din ceea ce o să vă povestesc nu va fi folosit împotriva neamului meu.

– Făgăduiesc, Yehudá.

– Există o mare discordie între ovrei, atât între cei din Narbonne, cât și între cei refugiați din Béziers și din alte localități din regiune, explica ovreiu. Spre deosebire de nordul Europei, aici și în Sefarad¹, vreme de secole, ni s-a permis nouă, ovreilor, să ne practicăm religia și să trăim în pace. Nu avem aceleași drepturi pe care le au catolicii, dar unii dintre ai noștri au obținut chiar și poziții de rang înalt în administrațiile nobililor și seniorilor, inclusiv pe lângă marii ecleziarhi, care ne-au protejat de creștinii mai fanatici. Dar cruciada a schimbat totul. Cruciadele anterioare purtate în Țara Sfântă au lăsat o dâră însângerată de pe urma trecerii ovreilor măcelăriți. Se pare că același lucru se va petrece și în această cruciadă. Una dintre crimele de care îi acuză Papa pe contele de Toulouse și pe vicontele Trencavel de Carcassonne este tocmai faptul de a le fi dat alor noștri funcții de răspundere. Proprietățile ovreilor din Béziers au fost confiscate și date în schimbul mărfurilor furnizate pentru cruciadă. Nu mai avem nici o garanție nici pentru bunurile, nici pentru viețile noastre.

– Și, urmând tradiția ovreiască din Narbonne, ați hotărât să vă apărați cu arma în mână, deduse Hugo.

Simon îl privi câteva clipe cu îndoială și îi răspunse:

– Narbonne se poate traduce în ebraică prin *Ner binah*, ceea ce înseamnă lumină și înțelegere. Aici s-a născut Tora²,

¹ În tradiția ebraică, denumire dată Spaniei, începând cu epoca medievală. De la Sefarad derivă numele de sefarzi, descendenți ai evreilor originari din Spania și Portugalia. (n.tr.)

² Nume dat în iudaism primelor cinci cărți ale Bibliei – Pentateuh în grecește – care conțin esențialul Legii mozaice. În limbajul curent, acest termen desemnează ansamblul Legii iudaice. (n.tr.)

care s-a extins în toată țara, precum și multe alte bijuterii ale gândirii și spiritualității ebraice. Școala noastră se poate compara cu cea din Babilon. Tradiția ovreilor din Narbonne este cea a cunoașterii profunde și a spiritualității, nu a războiului.

Hugo se mărgini să confirme cu un gest al capului, dar un zâmbet schițat pe chipul său indica faptul că mai credea încă în revoltă.

– Credeți că avem vreo posibilitate cu armele? întrebă Yehudá după o tăcere încărcată de gânduri.

– Nici una.

– Aceasta este marea controversă. Cei mai mulți dintre rabini spun că trebuie să așteptăm, să vedem și, dacă lucrurile vor lua o întorsătură foarte proastă, să fugim în regatele hispanice, pe pământul pe care noi îl numim Sefarad. Ei spun că, dacă ne ridicăm la arme, vom fi biruiți și că atunci vom fi exterminați fără milă.

– Au dreptate.

– Dar există un rabin, un anume Abraham bar Isaac, care nu gândește astfel. Spune că am fugit deja prea mult și că noi ne aflăm aici dinainte de a se fi născut Hristos. Acest pământ este mai mult al nostru decât al catolicilor și spune că trebuie să folosim cele mai bune arme ale noastre ca să luptăm și să ne apărăm. Iar cei mai tineri sunt de partea lui. Dă exemplul Massadei, fortăreața iudaică renumită pentru a fi opus rezistență romanilor până la exterminarea celui din urmă apărător.

– De aceea se înarmează cartierul ovreiesc, nu-i așa?

– Da, dar Abraham spune că, deși va trebui să folosim spada și lancea, cea mai bună armă a noastră va fi spiritul.

Hugo râse.

– Și ce va face spiritul vostru în fața expediției militare a lui Simon de Montfort?

– Abraham este maestru în Cabală¹, acea cunoaștere profundă născută aici și în Sefarad. El practică știința coloanei din stânga a Cabalei, cea din care își ia învățătura. Iar Cabala din stânga are o parte ocultă, teribilă. Abraham va face uz de ea ca să apere poporul nostru.

– În ce fel?

– Abraham și ai săi vor folosi armele spiritului împreună cu cele de oțel. Și nu numai asta, au și aliați creștini.

– Pe episcopul Berenguer?

– Voi ați spus-o.

– Abraham și Berenguer vor folosi magia ca să-i învingă pe cruciați?

– Voi ați spus-o.

Cavalerul de Mataplana închise ochii, încercând parcă să asimileze toată povestea. Și în momentul acela îl asaltă o cumplită neliniște.

– Cunoașteți o femeie în vârstă numită Sara, care vinde ierburi, condimente și leacuri?

– Da. Dumnezeu i-a dat Sarei darul clarviziunii.

– Sara era azi-dimineață în palatul arhiepiscopului. Mi s-a părut foarte ciudat. Voi vă explicați acest fapt?

– Ea e foarte aproape de Abraham, deci și de arhiepiscop. Poate că i-a adus vreun mesaj.

Cavalerul, din ce în ce mai tulburat, deduse că, dacă Sara o recunoscuse pe Bruna și i-a spus lui Abraham, acesta îi va povesti aliatului său, arhiepiscopul Berenguer.

– Mulțumesc, Simon, spuse Hugo, ridicându-se aproape sărind de pe loc. Trebuie să plec, prietenii mei sunt în primejdie.

---

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat CONCEPTE MEDIE-VALE. (n.tr.)

Și ieși precipitat în stradă ca să alerge înspre han. Avu norocul să nu întâlnească nici o patrulă de noapte a vicontelui sau a arhiepiscopului, ci doar ghinionul de a ajunge târziu la destinație.

אַל־תַּעֲלוּ נַפְשֵׁם הָאֲסוּרִים: אֲתָשֶׁם
צִיחִי! וְהִנֵּה שָׁם לְבִי רָשָׁם עֵינִי.

„Nu vă bucurați spunând «pustiu este Sionul»,
căci acolo sunt ochii mei, inima mea.“

Yehudá Ha-Leví¹. *Poeme*, 100

Isarn își ridică spada deasupra gâtului dezgolit al Brunei, dar, când era cât pe-aci să abată lovitura, o sulică groasă venind din cadrul ușii ce rămăsese deschisă, i se înfipse în piept și îl făcu să cadă pe spate. Vulpoiul și ai săi puseră mâna pe arme, dar cei doi mercenari fură străpuși de lănci și un pâlc de oșteni înarmați până în dinți pătrunse în odaie.

Vulpoiul, înțelegând numaidecât că era cu neputință să reziste, sări pe fereastra deschisă în noapte, iar Pellet îl urmă imediat.

– Luați-l pe băiat, spuse cel care părea să fie comandantul.

Și, fără să-și facă griji pentru Guillaume, ajuns martor cu mâinile legate și neputincios într-un colț, și nici pentru fugari,

---

¹ Yehudá Ben Samuel Ha-Leví (1070/1075-1141), filosof și medic iudeo-spaniol, unul dintre cei mai mari poeți ai literaturii ebraice spaniole, creatorul genului *sionid*, expresie a dragostei pentru Ierusalimul îndepărtat.

oștenii, după ce-și adunară lăncile, ieșiră în stradă, luând-o cu ei pe Bruna.

Doamna își revenise în simțiri îndeajuns ca să observe, când o târau afară, că liderul grupului avea tatuată pe braț o stea în șase colțuri închisă într-un cerc. Era același bărbat care, în urmă cu câteva luni, încercase să o sechestreze la Béziers.

Hugo se blestemă că își lăsase calul la han în încercarea lui de a trece neobservat în cartierul ovreiesc. Nu purta nici măcar spadă, ci doar un pumnal. Așa că o luă la fugă, aproape pe băjbăite, uneori rătăcindu-se, printr-o rețea de străduțe întunecoase prin care reuși până la urmă să ajungă la piața de mărfuri.

Gâfâind, putu să vadă că se întâmplase ceva și se rugă să nu fi ajuns prea târziu. Un grup de oameni se pierdea în întuneric pe una din străzile laterale, iar hanul era în liniște, cu porțile deschise, cu lumină în interior. Năvăli înăuntru, unde, la lumina lămpilor cu ulei, dădu peste hangiu, peste slujnice și câțiva mușterii la mese, uluiți și neîndrăznind să facă nici o mișcare. Moartea vizitase etajul de sus. Doar când Hugo, apucând un opaiț, se repezi pe scări, ieșiră din letargie și îl urmară cu toții.

Pe jos, zăceau patru trupuri, trei nemișcate și unul zvârcolindu-se. Hugo își folosi pumnalul ca să-l elibereze pe Guillaume și, în vreme ce hangiuul dădea instrucțiuni în legătură cu cadavrele, cei doi ieșiră în întunericul străzii. Acolo, printre lacrimi de neputință și vinovăție, cavalerul de Montmorency îi relatează lui Mataplana cele întâmplate în timpul asaltului.

— Ovreiul meu de încredere mi-a dat indicii despre ceea ce avea să se întâmple, se lamentă Hugo. Am alergat cât m-au ținut picioarele, dar am ajuns prea târziu. Nu aveam habar de

Vulpoiul acela pe care l-ați pomenit, dar am înțeles că arhiepiscopul urma să o răpească pe Bruna.

– Atunci, am avut noroc cu toată nenorocirea, spuse Guillaume. A fost oribil. Voiau să o decapiteze pe Doamnă. Spada era cât pe-acți să-i cadă peste grumaz când oamenii arhiepiscopului, dacă ei erau, au sosit, salvându-i viața.

– Sigur că sunt ai arhiepiscopului, insistă Hugo. A mai vrut să o răpească la Béziers cu ceva vreme în urmă, dar eu credeam că e în siguranță fiind deghizată în scutier. De aceea am tăcut. Când ne-a spus ieri că a văzut-o pe Sara, vrăjitoarea aia ovreică, n-am fost în stare să fac legătura, dar acum știu că femeia aia lucrează pentru arhiepiscop și sunt sigur că ea a denunțat-o.

– Dar măcar e în viață.

– Poate, răspunse Hugo cu îndoială, dar în mâinile arhiepiscopului nu este în siguranță. I se poate întâmpla ceva și mai rău.

– De ce? Ce are arhiepiscopul împotriva ei? Ce poate fi și mai rău?

– Să ne întoarcem la han, propuse Hugo de Mataplana, sunt multe de povestit.

Așezați la o masă, înconjurați de întuneric, în fața unor străchini cu vin și un opaiț cu ulei care le lumina chipurile, Hugo își începu relatarea:

– V-am mințit când v-am spus că nu cunosc conținutul poverii celui de-al șaptelea catâr.

– Nu v-am crezut. Dacă faceți parte din acea confrerie secretă al cărei scop era protecția documentelor, trebuie că știți ce păziți.

– Obligația mea era să păstrez secretul, răspunse Hugo, dar, acum, că mă bizui doar pe voi ca să mă ajutați, trebuie să vi-l încredințez ca să apăr un bun mai mare: pe doamna noastră.

– Vorbiți, atunci.

– Este o poveste lungă pe care voi încerca să o scurtez. Începe chiar înainte de cucerirea Ierusalimului de către creștini.

Știți că Godefroi de Bouillon¹, nedorindu-și titlul de rege, a fost proclamat apărător al Locurilor Sfinte, dar că fratele său² nu s-a dat în lături să se proclame astfel, când cel dintâi a murit.

Guillaume încuviință din cap.

– Godefroi nu a fost singurul conducător al cruciadei, dar el a fost cel ales de papalitate din pricina presupusei sale ascendențe merovingiene. Legenda îi consideră pe Merovingieni înrudiți prin sânge cu divinitatea și această nedeslușită legătură apare tocmai grație unui contact mitic cu divinitatea pe meleagurile provensale și ale orașului Narbonne. De aici ar fi apărut acel presupus sânge merovingian având legătură cu Iisus Hristos.

– Iisus Hristos! exclamă Guillaume. Asta e o erezie!

– Întocmai. Cel mai bun mod de a stârpi o erezie este acela de a o pune de acord cu dogma și de a o trata ca pe o legendă ciudată. Se pare că papalitatea a avut un pact cu Merovingienii atunci când aceștia au luat puterea în Galii³, dar ulterior i-a trădat, sprijinindu-i pe Carolingieni când aceștia le-au smuls tronul celor dintâi. Acordându-i lui Godefroi, moștenitorul Merovingienilor, Țara Sfântă, ca patrimoniu legitim al acestora în calitatea lor de descendenți mitici ai lui Hristos, această datorie morală a fost ștearsă. Dar înțelegerea nu a satisfăcut pe toată lumea. Înainte de venirea cruciaților, exista deja un grup secret numit al Sionului, care înseamnă frăție iudaică și care căuta în Țara Sfântă genealogia lui Hristos. Când au sosit cruciații, un grup de șapte cavaleri, protejați de conducătorii

¹ Cavaler franc (1058?-1100), unul dintre conducătorii primei cruciade, primul suveran creștin al Ierusalimului (1100), purtând titlul de *Apărător al Sfântului Mormânt*. (n.tr.)

² Baudoin I de Boulogne (?-1118), rege al Ierusalimului între anii 1100 și 1118.

³ Nume dat în antichitate teritoriilor cuprinse între Rin, Munții Alpi, Mediterana, Munții Pirinei și Oceanul Atlantic. Regiunea denumită de romani Galia Transalpină, spre deosebire de Galia Cisalpină (teritoriul actual al Italiei continentale), era compusă din Galia Belgică, Galia Celtică și Aquitania (n.tr.)

civili și religioși din Ierusalim, s-au dedicat acestei misiuni și ulterior au întemeiat așa-numitul Ordin al Templierilor care, sprijinit din Franța de către Bernard de Clairvaux, a devenit de fapt acoperirea oficială a acestei acțiuni de căutare. Ordinele militare au ajuns la modă și mai cu seamă cel al Templierilor, care a crescut mult mai repede decât s-au așteptat întemeietorii săi. Doar puțini dintre ei cunoșteau obiectivul lor secret și aceștia au văzut cum propria mărire, putere și legăturile cu papalitatea pe care le căpătau Templierii îi distanțau treptat de misiunea lor. Astfel, ca urmare a înfrângerii creștinilor în Țara Sfântă în bătălia de la Hattin și a cumplitelui dezastru suferit de Templieri în ea, conduși de un comandant incompetent impus prin presiuni nobiliare și papale, grupul din Sion, care și-a ținut întotdeauna membrii în afara Ordinului, a hotărât să se separe de acesta. Dar cei care erau deja de mulți ani, ca Aymeric de Canet, au rămas în continuare în taină în Ordinul Templierilor. Pe vremea aceea, cavalerii de Sion strânseseră o mare cantitate de informații grație unor manuscrise antice, unor traducători și înțelepți, atât în Țara Sfântă, cât și în Egipt și Occitania. Tocmai contele de Toulouse¹, conducător împreună cu Godefroi al primei cruciade, a fost cel care a dat și mai mult avânt acestei căutări.

– Nemulțumit pentru că nu i s-a oferit lui regatul Ierusalimului? întrebă Guillaume.

– Poate. Dar, cu siguranță, a vrut să demonstreze că ascendența sa era mult mai demnă de o asemenea onoare decât cea a lui Godefroi, răspunse Hugo.

– Dar căutarea descendenților lui Hristos este eretică prin ea însăși.

– Pentru Biserica de la Roma, cum o cunoaștem noi astăzi, așa este, continuă cavalerul de Mataplana. Dar primii creștini se pare că nu s-au îndoit de natura omenească a conducăto-

---

¹ Raimond al IV-lea de Saint-Gilles, conte de Toulouse (1042-1105). (n.tr.)

rului lor. Și fiind om, putea să aibă descendenți, iar aceștia ar reprezenta cea mai înaltă obârșie a omenirii și o amenințare pentru episcopul Romei. Așa-numiții descendenți ai lui Petru, episcopii Romei, și-au asumat conducerea Bisericii catolice grație puterii imperiale care îi sprijinea și care, practic, îi numea. Procesul divinizării lui Hristos a fost unul politic. Pe vremea Romei antice, în care împărații erau divinizați și adorați, cum putea avea Hristos un rang inferior, doar omenesc?

Guillaume căzu o clipă pe gânduri și apoi răspunse:

– Biserica poartă de secole dezbateri îndreptate împotriva ereziilor care caută natura umană a lui Hristos, împotriva arianiștilor, a adopționiștilor..., nu are nici un rost să o mai discutăm și noi. Până la urmă, este o chestiune de credință.

– Întocmai, răspunse Hugo, cheia stă în ceea ce cred oamenii sau în ceea ce ar putea ajunge să creadă. Și pe acest pământ al Occitaniei, înșămânțat cu arianism și adopționism, dacă se cultivă aceste erezii într-o formă adecvată, ele vor înflori din nou cu și mai multă forță, iar rezultatul va fi contrar puterii spirituale a Romei și a celei temporale a regilor franci, aliații săi naturali, dat fiind că se trag din Charlemagne, protectorul Papilor.

– Atunci, povara celui de-al șaptelea catâr...

– Conține genealogia descendenților lui Hristos, ajungând până la generația noastră, explică Hugo de Mataplana. Iar noi, cavalerii de Sion, suntem apărătorii acestui neam, precum și ai documentelor care îl dovedesc. De aceea, legatul Arnaut numește documentele acelea „moștenirea diavolului“, pentru că pot distruge Biserica catolică.

– Atunci, Bruna...

– Bruna, fără să știe, este descendentă a lui Hristos. Nu numai aceasta, ci și faptul că, în ultima sută de ani, noi, cavalerii de Sion, ne-am asigurat ca diferitele linii genealogice să se unească prin căsătorii astfel încât în Bruna să se adune la un loc diferitele neamuri. Prin venele ei curge cel mai pur sânge

al Mântuitorului care a murit răstignit ca să ne mântuiască de păcate.

Guillaume de Montmorency rămase cu gura căscată privind chipul, slab luminat de un opaiț, al cavalerului de Mataplana.

„*Deus! Que purrat ço estre?*
De cest message nus aviendrat grant perte!“

[„Dumnezeule! Ce prevestire este aceasta?
 Multe nenorociri ne va aduce acest mesaj!“]

La Chanson de Roland, XXVII¹

Guillaume, copleșit, căzu îndelung pe gânduri în tăcere. În vremea aceasta, Hugo îl privea pe rivalul său, pe dușmanul care, în mod ciudat, devenise singurul lui confident posibil în situația aceea. Îi povestise ceea ce făgăduise să nu destăinuie nimănui din afara Ordinului de Sion, dar Bruna era mai presus decât secretul; viața ei era prețioasă, iar arhiepiscopul demonstra intenții sinistre. Îl cunoștea de-acum destul de bine pe franc ca să știe că Doamna Privighetoare era ființa cea mai importantă pentru el, că și-ar da și viața pentru ea.

– Existența unui descendent al lui Hristos..., îngăimă Guillaume. Dacă s-ar putea dovedi că un descendent al lui Hristos trăiește..., s-ar schimba totul. Ar fi o revoluție.

---

¹ Versurile 334-335, conform celei de-a douăzeci și doua ediții din 1895, publicată la Tours de editorii Alfred Mame et Fils, de către Léon Gautier. Lucrarea, premiată de Academia Franceză, conține textul critic, traducerea și comentariul, precum și noțiuni de gramatică și un glosar. (n.tr.)

– Exact, afirmă Hugo. Societatea noastră se conduce după drepturile dinastice. Noblețea și privilegiile se transmit din tată în fiu.

– Care ar fi dreptul dinastic al unui descendent al lui Hristos? continuă Guillaume.

– Papalitatea?

– Papalitatea este electivă.

– Dar impusă de nobilii puternici, în special de marile familii de la Roma...

– Cui i s-ar supune mai degrabă creștinătatea, se întrebă Guillaume, papei ori descendentului genetic al lui Iisus Hristos?

– Fără îndoială, descendentului, răspunse Hugo. Și toată structura de putere a Bisericii s-ar năruși dacă s-ar dovedi existența acestuia.

– Acum înțeleg de ce legatul Arnaut a vrut moartea lui Bernard de Béziers, iar acum vrea și pieirea fiicei acestuia. Dar ce nevoie aveau să predice o cruciadă? De ce masacrarea atâtor oameni?

– Este un război de exterminare, răspunse Hugo. Nici Bernard, nici fiica acestuia nu sunt de fapt atât de importanți. O mai mare importanță o au documentele de pe cel de-al șaptelea catâr, „testamentul diavolului“, după părerea lui Arnaut.

– De ce?

– Pentru că, fără acele documente, Doamna Privighetoare și tatăl ei ar fi doar niște mici nobili în slujba vicontelui Trencavel.

– Da, dar documentele în sine n-au nici ele o mare valoare, spuse Guillaume, căzut pe gânduri. Cine le poate dovedi autenticitatea? Pot fi o abilă falsificare de pe vremea când, acum o sută de ani, a fost cucerit Ierusalimul sau poate de acum o mie de ani. Cine ar face distincția?

– Exact, zâmbi cavalerul de Mataplana.

– Pentru că e nevoie de putere ca să li se impună autenticitatea. Puterea armelor, continuă cavalerul de Montmorency, și

în cazul acesta, cei care aveți această putere sunteți voi, cei din Ordinul secret al Sionului.

În penumbră, cei doi cavaleri se priviră în ochi și, după aceea, Guillaume trase o dușcă de vin și continuă cu speculațiile sale:

– Conte de Toulouse, viconte de Trencavel și ceilalți cavaleri de Sion care au rămas ascunși; acesta este obiectivul cruciadei: a-i slăbi, a-i lichida, a-i face inofensivi...

– Și nu numai pe ei, ci și pe descendenții lor, adăugă Hugo. Precum și pe supușii care îi sprijină. De aceea a avut loc exterminarea de la Béziers, de aceea au fost surghiuniți cei din Carcassonne și lăsați fără mijloace de subzistență. Se vrea înlocuirea nobililor occitani cu nobili franci, credincioși papalității, și colonizarea Occitaniei cu populație din nord.

Guillaume privea în fundul câinii căzut pe gânduri și, după o vreme, bău o înghițitură. Hugo îl imită, observându-l cu atenție. Gândurile lui o urmăreau pe Bruna. Unde o fi? Ce-ar putea face ei ca să o salveze? Ochii îi erau înecați în lacrimi.

– Eu doream să aflu ce conținea povara celui de-al șaptelea catâr, vorbi francul în cele din urmă, după o lungă pauză de meditație. Aș fi vrut să știu ce anume îl putea motiva pe un om al lui Dumnezeu să poruncească un măcel atât de oribil. Acum o știu.

Hugo, care îl privea cu un zâmbet trist, era în continuare tăcut, dar dădu ușor din cap în semn afirmativ, îndemnându-l să vorbească.

– Frica, spuse Guillaume. Este frica; frica de a pierde puterea, de a pierde bunurile materiale, de a pierde prestigiul sau influența. Frica față de cel care știe mai mult. Frica este asasinul.

– Așadar, credeți că ereticii nu își merită moartea? vru să știe Hugo.

– Hristos, în natura sa divină, ar fi putut să termine cu toți fariseii și romanii, să-i lase în viață doar pe ai săi. Dacă nu a făcut-o, a fost pentru că a vrut convertirea de bunăvoie,

predicarea pașnică... Cruciada nu îl urmează pe Hristos. Legatul papal Arnaut nu îl urmează pe Hristos...

– Nu e nevoie să-mi Țineți o predică, eu știu de mult toate acestea.

Guillaume își mai turnă vin din urcior și sorbi din cană cufundat din nou în gânduri și, cum catalanul rămase tăcut, își relă după o vreme discursul:

– Așadar, rezumă el, este nevoie de un descendent al lui Hristos, de documente convingătoare care să-i garanteze autenticitatea, toate acestea împletite cu o forță politică și militară care să-l impună. Numai astfel „moștenirea diavolului“ reprezintă o amenințare pentru puterile constituite.

– Așa este.

– Ei bine, continuă francul, dat fiind că vicontelesse Trencavel a căzut, iar contele de Toulouse este supus, Bruna nu mai este un pericol pentru papalitate.

– Ar înceta să mai fie doar dacă Ordinul Sionului nu ar exista, admise Hugo, dar mai e ceva.

– Ce anume? întrebă Guillaume.

– Imaginați-vă că totul este adevărat și că prin venele Brunei curge adevăratul sânge al lui Hristos...

Pe chipul lui Guillaume apărură o expresie de uimire. Părea că până în momentul acela n-ar fi luat în considerare în mod serios această posibilitate.

– Ar fi vorba de ceva sacru...

– Într-adevăr, răspunse Hugo. Lancea lui Longinus, cea care l-a străpuns pe Hristos pe cruce, se bănuiește că a fost găsită în mod miraculos când primii cruciați erau pe punctul de a fi nimiciți în asediul Antiohiei și doar presupusul contact cu sângele Domnului i-a făcut pe ai noștri să învingă. Ce putere imensă trebuie să aibă lancea aceea ca să se câștige bătălii pierdute! Relicvele sfinților au o mare valoare spirituală, dar cele referitoare la Iisus Hristos au o valoare imensă. Vă puteți imagina sângele viu al Mântuitorului?

– Ar avea o putere nemărginită.

– Exact.

– Și...? întrebă Guillaume.

– Și că cineva ar putea dori să folosească această putere într-un mod inadecvat...

– Cine?

– Arhiepiscopul Berenguer.

– În ce fel?

– Pentru magia neagră.

– Ce insinuați? Ochii lui Guillaume se deschiseră alarmați.

– Că arhiepiscopul Berenguer a răpit-o pe Bruna pentru sângele ei. A mai încercat la Béziers acum câteva luni, dar a dat greș.

– Dar se poate utiliza cea mai valoroasă relictă a creștinătății în necromanție? Este posibil așa ceva?

– Nu știu, spuse Hugo, dar bănuiesc că Berenguer crede că deține formula.

„*Si li ad dit: «Vus estes vifs diables;
el' cors vus est entrée mortel rage».*“

[Și îi spune: «Sunteți un adevărat diavol,
o ură de moarte vă posedă trupul».“]

La Chanson de Roland, LXII'

Am trecut într-o clipă de la farmecul iubirii la zbuciumul morții. Mi-l amintesc pe Guillaume implorându-mă îndrăgostit, iar eu, copleșită de vinovăție, fără să vreau, cedându-i puțin câte puțin, între plăcere și teamă, la sărutări. Și fără să știu într-adevăr ce se întâmpla, câteva clipe mai târziu eram cu obrazul strivit de o banchetă de unde nu îl puteam vedea decât pe cavalerul meu zbătându-se neputincios, deznădăjduit, cu ochii scăldați în lacrimi, în încercarea zadarnică de a-mi veni în ajutor, cu funiile care îl țineau legat intrându-i în carne. Simțeam pe gât, în locul deasupra căruia se ridicase spada, o ciudată senzație, preludiu al tăieturii. M-am simțit fără vlagă, voiam să mă rog.

În cea de-a doua amintire a mea, eram transportată ca un balot pe străzile întunecate ale orașului Narbonne până la o

---

¹ Versurile 746-747. (n.tr.)

casă care și-a deschis poarta ca să mă înghită pentru totdeauna. În tot acest răstimp, despre care n-aș ști să spun dacă a fost scurt, lung sau nesfârșit, erau strigăte, sânge, confuzie și frică. Nu știam încotro mă duceau; eram înspăimântată, gândindu-mă că nu-i voi mai revedea niciodată pe cavalerii mei.

– Liniștiți-vă, doamnă Bruna, mi-a spus căpetenia celor care m-au capturat.

Mi-l aminteam; era același care a vrut să mă răpească la Béziers; am recunoscut steaua în șase colțuri închisă într-un cerc, tatuată pe brațul lui. Și nu m-am putut liniști, mai ales când am văzut că de data aceasta nu se deranjau să-mi pună un căluș. Atât de siguri erau că prada nu le va mai scăpa!

Odată ajunsă în casă, cu poarta încuiată anunțând parcă o condamnare pe viață, m-au coborât în pivniță și apoi, printr-un chepeng, am pătruns într-un loc și mai adânc. Un mormânt. M-am gândit că acela se afla în afara lumii; era subteran și vechi, foarte vechi. Era și frig. Sus, căldura verii era stăpână și peste noapte, dar, în acel interior profund, răzbătea un frig de toamnă. Mirosea a mucegai, a umezeală, a pământ. Între pereții, arcadele și bolțile scorojite, unele din cărămidă aparentă înnegrită de vreme, altele din piatră cioplită, erau statuile de marmură ale unor zeități păgâne. Mi-am spus că locul acela era unul al morților, poate un loc de cult. Mi-a amintit de catacombele romane pe care preoții le descriau uneori ca pe un cimitir sub pământ și loc de refugiu al primilor creștini.

Omul cu hexagrama tatuată m-a condus, ținându-mă de braț aproape cu delicatețe, cu un ciudat respect, printr-o rețea de galerii întunecoase luminate doar de opaițe. În umbră, vedeam bolți care duceau la galerii doar întrezărite, cufundate în întuneric, ca un sălaș al fricii, și care se deschideau la trecerea noastră și se închideau, înghițite în beznă, când ne îndepărtam.

În cele din urmă, s-au oprit în fața unei celule alcătuite dintr-un cubiculum boltit, despărțit de culoar printr-un grilaj. În contrast cu ceea ce văzusem pe lugubrul traseu până acolo, încăperea aceea era chiar confortabilă. Era un pat sărăcăcios

cu pături și tapiserii care îl fereau de peretele umed. Mai era și o măsuță cu un urcior cu apă, o strachină și un opaiț cu ulei.

– Rămâneți aici, doamnă, spuse bărbatul, care era respectuos în continuare. În curând, veți primi o vizită.

Mi-a făcut o plecăciune adâncă, apoi a ieșit și a încuiat grilajul, care scârțâia sinistru, învârtind de două ori cheia în broască. Un străjer, având o lampă, a rămas afară, așezat pe o banchetă, supraveghindu-mă.

Examinând camera, îmi repetam că locul acela semăna cu un mormânt și m-am uitat cu atenție la statuia lipită de perete. Era un taur din marmură albă, dar, când m-am apropiat, am văzut că avea coarnele foarte mici. O fi fost un animal tânăr, posibil un vițel. Apoi, am observat o panglică încingându-i fruntea și mantiile, florile și fundele pe care le etala sculptura. Poate că făcea parte dintr-o ceremonie păgână, poate că era victima unui sacrificiu. Mi-a fost milă de animalul acela de piatră, de modelul din carne și oase care a pierit cu secole în urmă în cinstea vreunei plăsmuiri a oamenilor în căutarea divinității. Mi s-a făcut frică atunci când, printr-o intuiție teribilă, am înțeles că vom împărtăși aceeași soartă.

Vizita întârzia. Pierdusem noțiunea timpului, dar trebuie să fi fost zi afară atunci când a venit arhiepiscopul. Eu eram întinsă pe pat dormitând îmbrăcată și m-am trezit, fără să știu unde mă aflu, tresărind la scârțâitul grilajului.

L-am văzut pe bărbatul acela corpulent, în vârstă, îmbrăcat luxos și care urmărea eforturile mele de a-mi reveni în simțiri. Personajul rămăsese în picioare, în mijlocul încăperii și, când am reușit să mă ridic în capul oaselor și să mă așez pe marginea patului, el mi-a întins mâna înmănușată în alb arătându-și inelul mare de aur cu un rubin montat în el.

A făcut-o din obișnuință, atât era de deprins să fie salutat sărutându-i-se mâna. Dar eu nu am vrut să o fac. Ce nevoie aveam să-i dau ascultare?

– Așadar, dumneavoastră sunteți faimoasa doamnă Bruna, fiica lui Bernard de Béziers, a spus el pentru început. Cea care se numește și Doamna Privighetoare...

A făcut un gest. I s-a adus o banchetă și, după ce s-a așezat, a rămas în așteptarea răspunsului la întrebarea pe care nici măcar nu mi-o pusese. Eu am afirmat simplu, din cap.

– Spuneți-mi, cum se numeau bunicii voștri paterni?

Am rămas privind-l și am cumpănit dacă să-i răspund sau nu. Am înțeles curând că omul acela avea puterea de a-mi scoate răspunsurile de bunăvoie sau cu forța. Nu ar fi servit la nimic să opun rezistență.

– Pons de Béziers și Adélaïs de Carcassonne.

Arhiepiscopul Berenguer dădu din cap mulțumit.

– Și cei materni?

– Pierre de Lorraine și Marquesia de Montpellier.

– Aceasta era conexiunea merovingiană, spuse el satisfăcut. Totul coincide, totul se potrivește. Dumneavoastră sunteți, fără îndoială.

– Și voi, cine sunteți? l-am întrebat eu, deși cunoșteam răspunsul. Ce anume coincide? Ce se potrivește?

– Sunt arhiepiscopul Berenguer al III-lea de Narbonne, a răspuns el. Tatăl meu a fost Ramón Berenguer al IV-lea¹, conte de Barcelona și principe suveran al Aragonului. Mama mea, Esclaramonda de Narbonne. Dumneavoastră și cu mine suntem rude, mulți dintre strămoșii noștri coincid, aparținem de neamul iudaic al lui David și Beniamin².

– Și de unde ați scos toate acestea?

– E ceva care s-a transmis din gură în gură, din generație în generație în familia mea, a răspuns ecleziarhul. Știam de existența unei constatări documentare, dar, până de curând, nu a ajuns în posesia mea...

¹ (1137-1162). La moartea sa, fiul său Alfonso al II-lea a reunit comitatul Barcelonei cu regatul Aragonului. (n.tr.)

² Personaj biblic, ultimul fiu al lui Iacov și al Rașelei, cel care a dat numele unuia dintre cele douăsprezece triburi ale lui Israel. (n.tr.)

– Despre ce vorbiți? l-am întrerupt eu. Ce documente sunt acelea?

– Sunt scrierile pe care le căra cel de-al șaptelea catâr. Ceea ce a pierdut Peyre de Castelnou.

– Și ce spun ele?

– Că ultimele generații ale familiei dumneavoastră s-au căsătorit cu scopul de a uni din nou ramurile cele mai importante care provin de la o familie de ovrei sosită pe la anii patruzeci ai erei creștine și care se trăgea de la Alexandria.

– Despre ce familie vorbiți?

– Despre familia lui Hristos.

M-am gândit că omul acela își pierduse mințile și am rămas privind-l, încercând să potrivesc lucrurile. Nu auzisem niciodată vorbindu-se de o altă familie a lui Hristos care să nu fie cea a sfântului Iosif și a Fecioarei Maria.

– Familia lui Hristos? am răspuns eu în cele din urmă, sperând că Berenguer va spune mai mult.

– Da. Documentele, în aramaică, găsite după prima cruciadă povestesc istoria. Contele de Toulouse și ceilalți cavaleri de Sion au cerut să fie traduse în latinește și au căutat toate informațiile posibile în Țara Sfântă, în Egipt și în Occitania.

Auzisem despre Sion, știam că atât Hugo cât și Berenguer erau cavaleri ai Ordinului secret și această mențiune m-a făcut să ascult mai atent ceea ce povestea arhiepiscopul.

– Hristos nu a avut băieți, dar a avut o fată care, împreună cu mama ei, Magdalena, s-a refugiat după moartea lui la Alexandria, în Egipt. Faptul de a fi fost femei le-a exclus aproape complet din istoria oficială, scrisă. Dacă ar fi avut un băiat, acesta ar fi fost rabin și, cu toată certitudinea, succesor al tatălui său ca predicator. S-ar fi scris multe despre el. În schimb, femeile au fost trecute sub tăcere și au trebuit să se ascundă de dușmanii lui Iisus. Pe măsură ce se răspândea mesajul lui Hristos, creștea și pericolul pentru ele și, în cele din urmă, bogatul prieten al lui Mesia, protectorul descendentei sale, Iosif din Arimateea, a hotărât să fugă din Egipt ca

să le ducă într-un loc unde comunitatea iudaică se dezvoltă liber și în siguranță: Sudul Galiilor, Occitania. Și așa au ajuns pe țărmurile noastre, unde stirpea lui Hristos a crescut printre evrei, unii convertiți la noua religie, iar alții, nu. Maria Magdalena, confundată uneori cu însăși Fecioara Maria, a fost recunoscută și, la moartea sa, cultul ei s-a extins larg în regiune și a ajuns, viguros, până în zilele noastre. Într-un anumit moment, această stirpe s-a încrucișat cu cea a Merovingienilor sau așa au vrut ei să se creadă, ceea ce le-a conferit o anumită legitimitate, deși, după părerea noastră, îndoielnică. Dar adevărații descendenți am rămas ascunși, fără îndoială ca să ne salvăm de la persecuțiile pe care le-au îndurat creștinii. Fără această retragere în umbră, stirpea lui Iisus ar fi fost exterminată. Dar lipsa de vizibilitate a dus la uitare, totul prefăcându-se în zvonuri și legendă, până când cavalerii de Sion au început căutarea.

– Și ce legătură au toate acestea cu mine?

– Voi sunteți rezultatul unei serii de căsătorii, pregătite cu grijă de cavalerii de Sion, pentru ca sângele vostru să fie cel mai pur, cel mai asemănător cu al lui Iisus.

– Vreți să spuneți că străbunii, bunicii și părinții mei au fost selecționați așa cum se face cu ogarii ca să li se amelioreze rasa?

– Aceasta afirm.

– Dar de ce?

– Nu înțelegi? se miră Berenguer. Ca singura descendentă pură a lui Hristos, ai putea reclama tronuri, coroane și tiare. Dar în dumneavoastră există ceva mult mai de preț.

– Ce anume?

– Sângele dumitale.

În momentul acela, mi-am dat seama de nebunia acelui om și nu am putut evita să privesc statuia vițelului de sacrificiu.

– Ce se întâmplă cu sângele meu?

– Dacă relicvele au putere, sângele Domnului, cel vărsat pentru mântuirea omenirii, este cea mai puternică dintre toate. Dumneavoastră sunteți cupa care îl conține. Sunteți miticul Graal.

– Dar Doamna Graal este Lupoica din Cabaret, am spus eu, refuzând prostește să-mi asum destinul.

– Prostii, a răspuns el. Am auzit acest moft de la trubaduri. Ceea ce se numește *Joy* nu este Sfântul Graal. Cel puțin, nu cel pe care îl caut eu. Sfântul Graal provine de la *Sang Reial*¹, *Sangreial*. Nu există un sânge mai regesc decât cel al lui Hristos.

L-am privit cu teamă, încercând să-i ghicesc intențiile în ochi.

– Cu sângele dumitale, care este cea mai puternică dintre relicve, și puterea spirituală pe care o controlez eu, voi putea să înviez morții, să creez armate, iar națiunile îmi vor da ascultare.

Strălucirea febrilă a pupilelor sale, zâmbetul nesățios și vorbăria sa dementă m-au făcut să tremur.

– Voi fi papă, a adăugat el.

---

¹ În provensală în original, *sânge regesc*. De aici provine în spaniolă și în provensală, prin alterare și falsă etimologie, sintagma *San Grial*, în românește *Sfântul Graal*. (n.tr.)

„Tare ca moartea este dragostea!“

Yehudá Ha-Leví, 96

Cavalerii se priviră la lumina slabă a opaițului, care începea să pâlpâie din lipsă de ulei. Hugo mai luă o înghițitură zdravănă de vin din cană, iar Guillaume întrebă neliniștit:

– Unde o fi? Ce putem face ca să o eliberăm?

– O ține arhiepiscopul. Asta e sigur, dar nu pot spune unde anume.

– Poate e închisă în palatul lui, făcu speculații Guillaume.

– Când am ajuns, am văzut un grup îndepărtându-se. Ei erau, dar nu se îndreptau spre piața La Caularia; nu cred să fie în palat. Ar fi trebuit să-i urmăresc, în loc să fi venit la han, dar nu știam că o luaseră pe Bruna.

– Ce vom face? întrebă încă o dată cavalerul de Montmorcency.

– Să încercăm să dormim cât a mai rămas din noaptea asta. Nu avem altceva de făcut până în zori.

– Mă voi duce din nou la arhiepiscop. Îl voi amenința.

– Este un joc periculos, răspunse Hugo. Ați văzut doar că nu se sfiește a porunci să fiți atacat, chiar a putut da ordin să fiți ucis.

– Nu cred că va îndrăzni. El continuă să creadă că sunt împuternicit de către abatele Arnaut și unchiul meu Simon. Se teme de ei.

– Este un om periculos, nu se dă în lături de la nimic. I se împotrivește Papei, falsifică pecetele și semnătura regelui Aragonului. Dacă îl amenințați, poate porunci să fiți ucis.

– Am de-ales altceva? spuse Guillaume, neconsolat.

– Nu știu.

Și Hugo închise ochii ca să-și reamintească figura iubitei sale. Când i-a deschis, erau scăldați în lacrimi. Își puse mâna peste cea pe care francul o ținea pe masă și îi spuse:

– Și eu mă tem pentru ea, și eu o iubesc. Ce n-aș da să fie ziua de ieri și să se mai afle încă aici, cu noi!

– Am venit după documente, arhiepiscopo.

Silueta lui Guillaume, cu leul rampant pe piept, se înălța falnică în mijlocul sălii de audiențe a lui Berenguer. Cu toate acestea, deși tânărul încerca să o ascundă, era o mare deosebire față de ziua anterioară, azi se simțea nesigur pe sine și se temea pentru Bruna. Invoca autoritatea legatului papal și pe cea a unchiului său și avea de gând, dacă nu să obțină documentele, măcar să negocieze cu ecleziarhul eliberarea doamnei sale în schimbul predării lor.

– Pe cuvântul meu că sunteți arogant, tinerele, răspunse Berenguer, care, așezat în tron, își mijeia ochii, în vreme ce pe buze îi flutura un zâmbet. Amintiți-mi motivul pentru care ar trebui să vi le predau...

– Pentru că așa v-o cer legatul papal, abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut, și unchiul meu, viconte de Carcassonne, Béziers și Albi, comandantul general al cruciadei. Nu le puteți reține, aparțin Papei.

– Și ei știu că sunteți aici?

– Firește.

– Și ei știu că eu am povara celui de-al șaptelea catâr?

– Bineînțeles.

– Și că Bruna de Béziers, Doamna Privighetoare, pe al cărei cap legatul papal a pus un preț, se ascundea deghizată ca scutier al vostru?

– Bruna a pierit în masacrul de la Béziers.

Arhiepiscopul izbucni în hohote exagerate de râs. Neli-niștea lui Guillaume creștea.

– Mă mințiți. Nici legatul, nici Simon de Montfort nu știu că eu am documentele; nici măcar nu știu că vă aflați aici, spuse el după ce încetă să mai râdă. Așa că pot să vă fac să dispăreți fără teamă de represalii.

Guillaume înțelese că era pierdut. Singura lui forță, teama arhiepiscopului de cruciați, se risipise. Cum de știa Berenguer că el acționează fără știrea legatului? Bruna nu l-ar fi denunțat niciodată, cel puțin nu în mod voluntar. Or fi torturat-o? Luă în considerare posibilitatea de a-și scoate spada din teacă și de a încerca să-și deschidă drum cu lovituri cu ambele mâini până la calul său. Ar fi fost ca și cum ar fi făcut totul ca să fie ucis; orice arbaletrier l-ar putea străpunge pe la spate. Se gândi că mai era o mică rază de speranță; poate că arhiepiscopul doar intuia cele spuse, poate că nu știa cu siguranță și răspunse:

– Bineînțeles că știu, minți el. Le-am trimis ultimul meu mesaj înainte de a intra în oraș.

Arhiepiscopul pufni și, la un semn al său, unul dintre ecleziazarhi trase de o panglică făcând să sune un clopoțel în camera de-alături. În aceeași clipă, intră corpul de gardă.

– Predați numaidecât armele, spuse Berenguer. Sunteți prizonierul meu. Voi vedea după aceea ce o să fac.

Guillaume îi dădu ascultare, nu înainte de a-i atrage atenția arhiepiscopului că se va căi pentru povestea aceea, și fu condus în beciurile clădirii unde se aflau temnițele. O lumină de speranță străluci în întuneric. Măcar de s-ar întâlni cu Bruna! Dar, spre dezamăgirea lui, nu văzu nici urmă de dom-

niță. În locul acesteia, în carcera alăturată, îl putu zări, într-un hal fără de hal, pe Vulpoi, care îl salută:

– Bună ziua, seniore de Montmorency, își arată el zâmbetul știrb. Ce bucurie să vă revăd! Cel puțin voi putea vorbi cu cineva în limba oil.

Atunci, Guillaume află totul. Arhiepiscopul îl capturase pe Vulpoi, care lucra pentru legatul Arnaut; el a fost cel care l-a privat de argumente povestindu-i arhiepiscopului tot ce știa. Și își dădu seama în ce situație dificilă se afla.

Hugo nu credea că Guillaume l-ar putea speria pe arhiepiscop, dar lui îi lipsea un plan mai bun și trebuia făcut ceva pentru eliberarea Brunei. Îi ceru unui băiat să-l înștiințeze când îl va vedea pe Guillaume ieșind din palatul arhiepiscopal, ca el să se consacre singurei piste care îi mai rămăsese: Sara.

Înțelegea acum că ea fusese cea care i-a informat la Béziers pe asasinii năimiți de către arhiepiscop, și același lucru l-a făcut și aici. Ea era dușmanul. Dar el știa să smulgă mărturisiri înțepând cu vârful pumnalului anumite locuri din corp. Avea nevoie să știe unde se află Bruna și cum se ajunge la locul acela... Fără îndoială, Sara cunoștea această informație, iar el o va face să vorbească cu orice preț, chiar și trecând-o prin foc și sabie.

Îl întrebă pe prietenul său Yehudá, căută prin cartierul ovreiesc, dar femeia nu era în nici unul dintre locurile obișnuite. Nici măcar în piață, unde mergea diminețile să vândă. Dispăruse. Și cu ea, orice speranță.

Când, fiind trecut de amiază, pândarul său postat în piața La Caularia i-a spus că Guillaume nu ieșise de ore întregi, i se puse un nod în gât și altul în stomac. Totul era pierdut.

„Ço dist li quens: «or sai jo veirement
que hoi murrum par le mien escient»“.

[„Și spune contele: «Știu, într-adevăr:
azi va fi ziua când vom muri».“]

La Chanson de Roland, CLXXI'

Vizita lui Berenguer m-a tulburat atât de tare, încât de-abia am putut gusta din bogatul mic dejun care mi-a fost servit. Ce poveste dementă! Doamna Graal? Ce enormă aiureală! Omul acela era complet nebun. Dar am continuat să cuget și, în cele din urmă, mi-am spus că poate aceasta va rezolva enigma pentru care legatul papal voia ca eu să mor. „Ați putea reclama tronuri, coroane și tiare“, a spus arhiepiscopul, și aceasta, fără îndoială, îi amenința pe mulți. Să fie oare ceva adevărat în această poveste?

Dar nu am avut mult timp să meditez. Curând, s-a întors Élie, răpitorul meu și majordom al arhiepiscopului, împreună cu alți doi oameni înarmați, și m-a invitat politicos să-l însoțesc. La lumina opaițelor, m-au condus prin acele culoare întortocheate pe o cale și cu o destinație necunoscute.

---

¹ Versurile 1935-1936. (n.tr.)

De mai multe ori ne-am întâlnit cu niște străjeri ciudați care păreau statui. Erau înarmați, aspectul lor era cenușiu și, la trecerea noastră, dădeau din cap fără să vorbească. Erau sobri în mișcări, erau țepeni, iar însoțitorii mei nu le adresau cuvântul. Când ne îndepărtam, rămâneau acolo, făcând de strajă în întuneric și m-am gândit că trebuie să fie cam grei de cap ca să accepte un asemenea tratament. Dar, spre marea mea uimire, acele ființe ieșite din comun etalau niște semne ciudate pe frunte. Acest fapt mi-a sporit senzația că ceva foarte sinistru sălășluia în acele subterane și, odată cu ea, mi-a crescut și mai mult teama. Îmi era frică. Ce voiau de la mine?

Am străbătut galerii, culoare, arcade, am luat-o la stânga, apoi la dreapta și apoi o altă întoarcere pe un traseu imposibil de ținut minte, dar la fel de întunecos și de sinistru. În cele din urmă, am ajuns la o amplă sală luminată cu torțe fixate pe pereți. Primul lucru care mi-a atras atenția a fost o armată alcătuită din sute de statui dispuse în formație militară. Erau cu spatele la noi și purtau îmbrăcăminte de pânză, cămăși de zale și erau înarmați cu scuturi și spade. Mi-am dat seama că am intrat într-o încăpere cu bază dreptunghiulară cu o înălțime egală cu lățimea și care dădea în alta, destul de mare și de proporții asemănătoare. Când am înaintat, trecând pe lângă acea armată nemișcată, am văzut că în celălalt capăt al sălii celei mari era o a treia, identică cu prima. Totul păstra o ciudată proporție, dat fiind că lățimea celei mai mari era egală cu lungimea celor două săli mai mici. Mi-am spus că arhitectura aceea nu era întâmplătoare.

Culoarele laterale față de acea trupă nemișcată erau păzite de ciudații străjeri muți pe care îi văzusem pe coridoare. Ajungând în sala cea mică situată în capătul opus, spre care privea formația, l-am zărit pe Berenguer, mai mulți oșteni de-ai săi și un grup de oameni cu barbă, cu bonete pe cap și purtând tunici albe de ceremonie. Și arhiepiscopul purta veșminte eclezias-tice de ceremonie, felon, tiară și cealalte. Alături de el, am văzut-o pe Sara; prezența ei nu m-a mirat.

Oamenii m-au condus către Berenguer și atunci mi-am dat seama că în spatele lui se înălța un altar și, dincolo de el, o cruce de lemn.

Nu am vrut să o salut pe ovreică, dar, când am trecut pe lângă ea, mi-a șoptit la ureche:

– V-am avertizat. V-am spus că sunteți în primejdie de moarte la Narbonne. Am privit-o în ochii, iar ea m-a ținut cu privirea ei febrilă. M-a apucat de braț. Ar fi trebuit să plecați atunci când încă mai puteați, a adăugat ea.

O asemenea primire m-a descurajat. Cele mai rele temeri ale mele se adevereau, dar Élie m-a silit să merg mai departe și, când m-a luat de braț și a tras de mine spre Berenguer, Sara mi-a dat drumul. Și așa am ajuns să fiu prezentată arhiepiscopului.

– Bine ați venit, doamnă Bruna, zâmbea el ușor. Azi e o zi foarte importantă și veți asista la ceva unic: un ritual pe care doar eu și cu acoliții mei suntem în stare să-l îndeplinim. Voi veți fi protagonista și se va pune la încercare puritatea sângelui vostru.

Atunci mi-am dat seama că, într-una dintre extremitățile acelei săli mici, erau niște mese cu un creuzet care fierbea pe foc. Ceea ce se distila era strâns și condus prin mai multe tuburi în alambicuri și retorte de alchimist.

– Ce vreți de la mine? am șoptit eu.

– Sângele dumitale.

Élie încă mă mai ținea, dar m-am eliberat dintr-o smucitură. Temerile mi se confirmau și am știut că singura mea șansă era aceea de a mă impune grație propriei lui credințe.

– Dacă voi credeți că sunt Doamna Graal, că sângele meu este al lui Hristos, trebuie să mă respectați. Și să-mi dați ascultare. Lăsați-mă să plec chiar acum!

– Și eu am în venele mele sângele lui Hristos și al unor regi. Amintiți-vă că suntem rude. Doar că sângele dumitale este mult mai pur și am nevoie de el.

– Vă poruncesc să mă lăsați să plec!

– Dezbrăcați-vă!

– Poftim?

– Am spus să vă dezbrăcați de bunăvoie ori o vom face noi cu forța.

– Nu veți îndrăzni cu descendentă lui Hristos.

– Sara, Élie și oamenii tăi, dezbrăcați-o! a poruncit Berenguer.

Până în momentul acela putusem să-mi ascund frica, dar atunci groaza a pus stăpânire pe mine. Ce voia să-mi facă?

M-au ținut strâns, și Sara mi-a scos hainele, lăsându-mă doar cu o bucată de pânză care, prinsă de șolduri, de-abia îmi acoperea pubisul. Nu m-am putut împiedica și am început să tremur. M-au târât până la cruce și am văzut, la picioarele ei, un ciocan și niște piroane lungi de fier. Atunci, am încercat să mă lupt ca să mă eliberez. Nu am putut. Mi-am dat seama că aveau de gând să mă răstignească și că nimeni nu mă va ajuta. M-a cuprins teroarea. Crucea era prinsă de paviment într-un locaș în care se potrivea perfect. Au scos-o din postamentul ei și au pus-o pe jos. M-au întins pe ea. Avea un reazem și acolo mi-au pus picioarele. Mi-au legat brațele și mijlocul cu câte o frânghie. Am închis ochii când am văzut că Élie apuca piroanele și ciocanul.

– Nu o ținui încă! a poruncit Berenguer.

Am simțit o ușurare, chiar dacă momentană, pentru că totul s-a pus în mișcare și am observat că ridicau crucea. Eu, legată pe ea. Au așezat-o din nou în picioare în locaș. Mica încăpere, la fel ca și cea simetrică de cealaltă parte, se înălța peste pavimentul celei mai mari, dar fără să ajungă până în tavan și, cu toate că acea cruce nu era plasată prea sus, când am deschis ochii, am privit panorama generală. Armata împietrită în formație, cu una din siluete ieșită mai în față, grupul Sarei, Élie și soldații, retortele scoțând aburi și oamenii cu barbă, cu bonetă pe cap, în picioare pe laturile altarului. În momentul acela, au început să cânte o psalmodie de neînțeles, care nu era nici în occitană, nici în latină. Atunci, arhiepiscopul, îmbrăcat în felon, a început să officieze o ciudată slujbă printre cântări și efluvii.

La un anumit moment, Berenguer a luat un potir, a scos un pumnal de la cingătoare și, apropiindu-se de mine, m-a tăiat la venele de la încheietura mâinii drepte pe care legăturile o lăsa-seră descoperită. Sângele a început să curgă numaidecât din abundență, iar el îl strângea în potir. Când a avut suficient, i-a făcut un semn Sarei care a venit cu un bandaj ca să oprească hemoragia. Eu mă simțeam slăbită, mai mult de încordare decât de durere. Ce făcea omul acela?

Berenguer a ridicat un ciboriu spre mine și apoi, șoptind rugăciuni sau descântece spre sală, ca după aceea să-l depună pe altar, în vreme ce unul dintre bărboși, cel care părea să-i comande pe ceilalți, făcea același lucru cu alt potir în care strânsese ceea ce se distilase din retorte. Cântăreții au tăcut în vreme ce arhiepiscopul a vărsat conținutul celor două recipiente într-unul dintre potire și l-a amestecat cu un mic sfeștoc. Apoi, a ridicat amestecul spre mine, recitând în latinește.

Și a repetat manevra privind sala. În continuare, coborând treptele care duceau la armată, s-a instalat dinaintea statuii ieșite în fața celorlalte și înmuindu-și degetul în conținutul cupei, a trasat niște desene pe fruntea acesteia. Omul cu barbă a depus ceva care părea o bucățică de pergament în gura acelei statui, iar Berenguer i-a stropit capul cu sfeștocul. După aceea, l-a udat în diferite locuri, de sus în jos, începând cu inima și continuând cu stomacul. Când s-a simțit mulțumit de ceea ce făcuse, a venit înapoi la altar, a îngenuncheat și a ridicat potirul spre mine, recitând mai multe rugăciuni. În cele din urmă, a depus ciboriul pe altar, s-a întors către sală și, ridicând glasul, a pronunțat ritmat niște fraze în limba aceea ciudată. Oamenii cu barbă le-au repetat în cor. Berenguer continuând, ei i s-au alăturat într-un ritm susținut. Am observat numaidecât că erau patru grupuri care intrau, repetând aceleași sunete în momente precise și pe tonuri diferite. Era solemn; când amenințător, când rugător și, în cele din urmă, s-au unit într-un ritm regulat care a cuprins treptat totul. Glasurile unora se alăturau altora. Era hipnotic, repetitiv și de pe cruce simțeam o vibrație

intensă, puternică, răsunând în pereți, crescând cu fiecare clipă și inundând spațiul. Era o energie a forței, o energie a spiritului, iar trupul meu a început să tremure din nou ca o frunză scuturată de vântul acela diabolic. Dar eu nu eram singura al cărei trup se agita. Statuia pe care arhiepiscopul Berenguer o udase cu conținutul potirului a început să vibreze și cu un zgomot asurzitor, scutul pe care îl avea prins a căzut, în vreme ce totul se zguduia peste măsură. Nu puteam să-mi cred ochilor. Berenguer dădea viață statuii! Nu simțisem o asemenea teroare nici când am văzut piroanele și ciocanul la picioarele crucii. Satana se ascundea în spatele întregii povești! Iar eu eram victima. Nu mă temeam pentru viața mea, ci pentru sufletul meu. Voi merge oare în ceruri fiind sacrificată în acel sabat? M-am rugat și m-am tot rugat, fără ca tremurul să mă părăsească. Lacrimile îmi alunecau pe obraji, în vreme ce un firicel de sânge continua să-mi curgă pe braț din rană. Ce făcea necromantul acela cu sângele meu? Nu voiam să fiu părtașă la așa ceva, nu voiam ca prin conținutul venelor mele să dea viață monstrului și mă întrebam dacă o fi adevărat că eu eram o ființă deosebită. Mă rugam din nou să nu se întâmple ceea ce urma să se întâmple. Dar s-a întâmplat.

Oamenii în tunică și cu tichie continuau să rostească în cor teribilele cuvinte, în vreme ce vibrația nu înceta, dar arhiepiscopul a luat din nou potirul și sfeștocul și s-a apropiat de silueta aceea înspăimântătoare. A suflat, și acel trup a încetat să se mai scuture, rămânând nemișcat. Atunci, Berenguer l-a stropit în cap cu sfeștocul, în vreme ce îi spunea:

– Eu sunt creatorul tău și te botez cu sângele sfânt.

A rostit tare și răspicat. Atunci mi-am dat seama că ceilalți tăcuseră și că liniștea era deplină.

– Te vei numi Adam, pentru că ești primul din specia ta. Și îmi vei da ascultare pentru că sunt creatorul tău și am putere de viață și de moarte asupra ta.

Nu a fost nici o mișcare din partea acelei făpturi, iar arhiepiscopul Berenguer a continuat să-l privească. Era foarte

înalt, mult mai înalt decât un om de statură mijlocie, și corpulent, foarte corpulent.

– Îți poruncesc să-mi răspunzi. Cum te cheamă?

Mi-am ținut respirația ca să aud mai bine și cred că toți ceilalți erau la fel de nerăbdători să audă. În cele din urmă, un glas gutural a răspuns.

– Adam.

Nu puteam să-mi cred urechilor. M-am gândit că vocea aceea o fi putut ieși de oriunde, deși se auzea ca provenind de la făptura aceea. Atunci, Berenguer a spus:

– Adam, ia-ți scutul și scoate spada.

Mai întâi, s-a înclinat încet și a luat pavăza de jos, apoi, iuțindu-și mișcările, a scos deodată spada din teacă. Înfațișarea lui era sinistră, amenințătoare și sigură pe el. Atunci, arhiepiscopul le-a chemat pe celelalte făpturi ciudate care făceau de strajă pe flancurile formației. Berenguer l-a arătat pe Adam și le-a spus:

– Ucideți-l!

Apoi, i-a poruncit noului-născut:

– Lichidează-i!

Acele făpturi mute și greoaie s-au apropiat de Adam. Încercau să-l înconjoare, în vreme ce acesta se învârtea în jurul său, observându-i, apărat de platoșă. Părea că îl încercuiseră deja, când acesta se năpusti spre unul dintre ei, trecu de cealaltă parte ca să se plaseze în spatele lui și, în același timp, îi trase o lovitură atât de cumplită, încât îi crăpă adversarului său scutul. Celălalt nu a putut încă să reacționeze când Adam, răsucindu-se, i-a tăiat gâtul pe la spate și l-a decapitat literalmente. Spre uimirea mea, lucrul acela sub formă de războinic s-a sfărâmat într-o grămăjoară de pământ, de lut uscat, în interiorul hainelor și al cămășii de fier.

Nu numai că nou-născutul se eliberase din încercuire și de unul dintre dușmanii săi, dar acum era cu spatele apărat, lipit de perete. Celelalte trei făpturi care rămăseseră nu s-au oprit; cu mersul lor lent și cam șchiopătat, l-au hărțuit din nou pe

dușmanul lor, care repeta o acțiune foarte asemănătoare; împingând cu o forță superioară pe o alta dintre acele ființe, s-a plasat în spatele acesteia și a atacat-o de acolo. După puțin timp, cădea și aceasta.

– Opriți-vă, a spus arhiepiscopul, înțelegând că cei doi care rămăseseră nu aveau nici o șansă. Întoarceți-vă la locurile voastre.

– Este foarte rapid și mult mai puternic; nu există rivali pentru el, a comentat unul dintre bărbații cu barbă.

Berenguer s-a gândit câteva clipe și i-a interpellat pe soldați.

– Îi voi plăti o sută de bani de aur celui care va lupta împotriva lui Adam.

Toți tăceau.

– Curaj! Câte doi odată; îi voi plăti două sute fiecăruia.

Soldații păreau că se fac mici și unul a clătinat din cap în semn de refuz.

– Câte trei odată. Îi plătesc trei sute fiecăruia.

Erau îngroziți, poate tot atât de tare ca și mine. Făptura aceea era fiul diavolului și lupta ca un adevărat demon. Am privit formația semenilor lui nemișcați și am închis strâns ochii ca să nu-mi imaginez ce ar fi putut face o armată alcătuită din niște ființe ca Adam.

Un zâmbet triumfător a luminat atunci figura arhiepiscopului, care a exclamat, privindu-l pe bărbatul care îi conducea pe bărboși:

– Am reușit, Solomon!

S-au apropiat ca să se sărute pe amândoi obraji.

– Voi veți fi noul rege ovrei al Septimaniei, iar eu, papă, a afirmat Berenguer, radios.

„*Enantes que yo muera algún bien vos pueda fiar.* “

[„Înainte ca eu să mor, va trebui să vă răsplătesc.“]

Poemul Cid-ului

Guillaume era de ceva vreme în temniță când a auzit zgomotul grilajelor și murmurul unui grup de oameni care coborau din palat. Erau oameni de arme, arhiepiscopul și un grup de ovrei, între care se afla o femeie despre care se gândi imediat că ar putea fi acea Sara pe care o menționase Bruna.

Berenguer se opri în fața celulei francului, îi ceru temnicerului să apropie lumina opaițului ca să-l vadă și spuse:

– Sper că vă simțiți comod, tinere arogant de Montfort. Îmi pare rău că nu vă pot da o încăpere mai potrivită rangului dumitale, dar am mulți oaspeți în palat.

Majordomul izbucni într-un hohot de râs, iar oștenii îl imitară. Fără să se mai oprească, își continuă drumul spre o arcadă întunecoasă din fundul culoarului care părea că duce spre măruntaiele pământului.

– De-ar aluneca pe o treaptă și și-ar frânge gâtul, îl auzi spunând pe Vulpoi.

Erau în celule alăturate și aveau în față un temnicer care îi supraveghea de pe culoar, întins pe o bancă. Deși nu se vedeau,

se puteau auzi unul pe celălalt, dar încercările palavragiului de Vulpoi de a lega o conversație au fost zadarnice. În pupilele lui Guillaume era întipărită imaginea cumplită a *faidit*-ului Isarn ridicând spada deasupra gâtului Brunei. Închidea ochii și încă mai putea vedea scena aceea. Nu o va uita niciodată.

– De mine va fi cel mai rău, îi mărturisi Vulpoiul lui Guillaume. Dacă arhiepiscopul poruncește să fiu ucis, nu-i va păsa nimănui. Dar dacă vă ucide pe dumneavoastră, o să mă omoare și pe mine ca să nu-i povestesc unchiului dumneavoastră. Și dacă o ucide pe Doamna Privighetoare, va trebui să vă ucidă și pe dumneavoastră ca să evite să vă răzbunați. Și, bineînțeles, și pe mine, ca să nu vorbesc. Așa că e ușor să-mi las aici pielea.

Guillaume nu-și putut stăpâni un zâmbet la logica tâlharului, dar tot nu-i vorbi.

– În schimb, sunt mai mult decât hotărât să-mi joc ultima carte în încercarea de a evada și îmi închipui că și dumneata, la fel, murmură Vulpoiul cu voce joasă printr-o crăpătură dintre cele două celule care lăsa glasul să treacă ușor. Guillaume nu se putu împiedica să răspundă:

– Aveți un plan? bolborosi el. Era sigur că temnicerul nu înțelegea limba oil, dar, chiar și în acest caz, prefera să nu riște.

– Carevasăzică, acum catadicsiți să vorbiți cu tâlharul ăsta, nu-i așa?

– Aveți sau nu un plan? insistă Guillaume.

– Nu, dar în doi avem mai multe posibilități să ne gândim și să acționăm, răspunse Vulpoiul. În plus, într-o celulă mai încolo este și prietenul meu Pellet.

– Cum știu că pot avea încredere?

– V-am spus doar că eu sunt cel care mă aflu în cea mai mare primejdie.

– Cum știu că nu mă veți vinde arhiepiscopului sau legatului papal?

– Arhiepiscopul nu e clientul meu. N-am nimic ce să-i vând. Oamenii lui erau postați în afara hanului și au pus gheara pe mine de îndată ce am reușit să sar pe fereastră. M-au adus aici și le-am povestit tot ce voiau să știe, fără să opun nici o rezistență. Că scutierul vostru este Bruna din Béziers, cea numită Doamna Privighetoare, că legatul papal îi vrea capul și că nici el, nici Simon de Montfort nu știau că vă aflați aici. Adică acționați pe cont propriu. Chiar și așa, m-au lovit, dar sunt obișnuit cu asta și acum sar în sus de bucurie cum de am scăpat.

– Cum ați descoperit-o pe Bruna?

– E o poveste lungă. Să vă fie de-ajuns că am mulți prieteni care îmi povestesc ce aud când trag cu urechea din spatele ușilor și al foilor de cort.

– Ce înțelegere aveți cu abatele Arnaut?

– Abatele Ordinului Cistercienilor și unchiul dumitale au fost foarte cărpănoși cu noi. Au murit mii dintre oamenii noștri, dar, din enorma pradă de război obținută, ne-au dat doar cât să supraviețuim. Vor să fim robi aici, aproape sclavi, la fel cum eram și în Nord. Dar când cunoști libertatea, nu mai e cale de întoarcere: cel puțin, nu de bunăvoie. Când s-a cucerit orașul Carcassonne, s-a terminat și prada pentru anul ăsta. Ne-au jupuit, nu ne-au dat decât fărâməturi și, chiar și eu, regele tâlharilor, de-abia am putut să șterpelesc câte ceva.

– Scurtați-o. Ce înțelegere aveți cu legatul?

– O casă decentă în Carcassonne și niște ogoare în apropierea orașului în schimbul capului Brunei.

– Și cum știți că se va ține de cuvânt?

– A jurat pe mântuirea sufletului său și se teme de infern, dar, chiar și așa, orice afacere își are riscul ei.

– Și dacă eu vă dau mai mult?

– O să fiu sluga dumneavoastră credincioasă, la sănătate și la boală, la noroc și la nenorocire, până când moartea ne va despărți.

– Sunteți un nerușinat.

– Eu, da, dar voi sunteți nobil. Am încredere în cuvântul vostru. O să-mi dați mai mult decât abatele?

Guillaume rămase tăcut. Fiind un Montfort, știa că din prada de la Carcassonne îi va reveni din partea abatelui un patrimoniu mai mult decât suficient ca să-l cumpere pe tâlhar, dar, chiar și așa, pentru un nobil, cuvântul dat unui om de rând nu valora prea mult. Avea puțin de pierdut și mult de câștigat dacă omul acela, care dovedise că are tot felul de posibilități, l-ar ajuta. De-altfel, era improbabil că vor reuși să evadeze. Îl costa puțin să promită.

Atunci, ceva îi atrase atenția. O vibrație ciudată părea că zguduie pereții subteranei, crescând întruna.

– Îmi dați mai mult? insistă Vulpoiul.

– Tăceți! Nu simțiți ceva ciudat?

În liniștea aceea, zguduiala deveni perceptibilă și căpătă o frecvență mai constantă. Chiar părea că veneau zvonuri foarte îndepărtate prin arcada întunecoasă care conducea la adâncul acela de dincolo. Guillaume văzu că temnicerul se ridicase neliniștit, pipăind pereții. Flacăra lămpii cu ulei părea că simte vibrația și clipea, făcând umbrele să tremure.

– Ferească-mă sfânta Fecioară Maria! exclamă Vulpoiul. Acesta e arhiepiscopul făcându-și vrăjitoriile.

Rămaseră cu toții într-o tăcere absolută, în vreme ce încercau să ghicească, după sunet, după vibrație și la lumina slabă a lămpii, ce se întâmpla în adâncuri. În cele din urmă, totul se opri, și teama lor crescui.

După o clipă, auziră zgomote venind de dedesubt și cortegiul apăru din nou, dar acum alcătuit din mai mulți oșteni care purtau niște platforme de procesiune. Guillaume se apropie de grilaj, dar arhiepiscopul, care mergea semeț, nu se învrednici să-i vorbească. Atunci, i se strânse inima văzând pe cine duceau. Era Bruna!

– Bruna! strigă el lipindu-se de gratii.

O mișcare a doamnei, ale cărei brațe albe se arătau afară din învelitorile care o acopereau, îi dovedi că era în viață, iar

un gest al mâinii ei, faptul că își recunoscuse numele. Dar nu spuse nimic, cortegiul dispărând pe scări în sus, spre palat.

Guillaume își pierdu speranța.

– Trebuie să ieșim de aici, trebuie să o ajutăm!

– Îmi dați mai mult? răspunse Vulpoiul.

– Sigur că vă dau mai mult! Afurisitule! Dar faceți ceva ca să iasă de aici!

– Ascultați cu atenție, apropiați-vă de crăpătură.

Amândoi erau în întuneric, căci flacăra opaițului lumina slab zona gardianului. Acesta nu-i putea vedea, dar în liniștea aceea le putea auzi șoaptele, și amândoi căutară să stea de vorbă cât mai încet cu putință.

– Singura noastră posibilitate este aceea de a-l lua prin surprindere pe temnicer. Cheile atârnă de perete și, dacă reușesc să-l fac să se apropie îndeajuns, îl pot prinde de gât printre barele grilajului. O s-o fac în partea cea mai apropiată de celula voastră pentru ca voi, în vreme ce eu îi distrag atenția, să-i smulgeți, printre gratii, lancea pe care nu o lasă niciodată din mână. Dacă reușim asta, chiar dacă își scoate pumnalul, o să putem să isprăvim cu el. Eu o să-l strâng de gât, iar voi o să-l străpungeți cu arma. Ținând lancea de capăt și întinzând brațul, o să ajungeți până la locul unde are atârdate cheile. Le aduceți aici și ne eliberăm. Ce părere aveți?

– Că e foarte riscant. O să vă străpungă inima cu pumnalul înainte de a-l putea înăbuși.

– Asta e problema mea. Am mâini mari și mă pricep la astfel de treburi. Aveți o idee mai bună?

– Nu.

– Sunteți de partea mea?

– Da.

– Jurați pe Dumnezeu că o să-mi dați casă, ogoare și vii în Carcassonne ca să pot trăi decent cu familia mea?

Guillaume șovăi.

– Jurați!

– De acord, jur!

– Și că, dacă eu o să mor, i le veți da nevesti-mii și fiului meu?

– De acord.

– Spuneți că jurați pe Iisus Hristos, pe Fecioară, pe toți sfinții și că sufletul vă va fi condamnat pe vecie dacă nu vă țineți de cuvânt.

Cavalerul de Montmorency înghiți în sec, socoti că așa va fi doar în cazul în care ar ieși grație Vulpoiului și sfârși prin a făgădui ceea ce dorise celălalt.

Atunci, tâlharul trecu la acțiune, zicându-i temnicerului că nu îi spusese arhiepiscopului ceva foarte important și că viața lui Berenguer depindea de acest lucru. Era foarte secret și trebuia să-i spună la ureche pentru ca să nu afle nimeni, în special nepotul lui Montfort.

Cu toate acestea, oricât de mult a insistat, gardianul nu se lăsa convins. Răspundea că îi va spune superiorului său atunci când se va schimba garda. Nu era chip, planul eșua.

Inima lui Guillaume se umplu de deznădejde.

דְּבַר הַיָּמִים / נִפְתָּרוּ לְחֻבֵּימָם,
וְקָצִים נִעְלָמִים / סְתוּמִים וְחֻתוּמִים.

„Toate cele întâmplate au fost dezvăluite învățaților,
dar sfârșitul e ascuns, închis și pecetluit.“

Yehudá Ha-Leví, 104

Neliniștit, Hugo continua să caute iscodindu-i pe unii și pe alții. Le-a promis bacșișuri mai multor mici vagabonzi care o cunoșteau pe Sara dacă îl conduceau la ea. Dar nu și-a întrerupt cercetările din acest motiv. Unde ar putea ascunde arhiepiscopul pe cineva, dacă nu în palatul său fortăreață? Erau zvonuri despre niște construcții subterane care șubrezeau orașul și care erau acolo de o mie de ani, de pe vremea păgânilor. Precum și despre niște făpturi nici vii, nici moarte care sălășluiau în acele caverne. Dar nimeni nu cunoștea și nici nu voia să vorbească despre posibilele intrări.

Când, fiind trecut de amiază, un băiețuș desculț și cu o fețișoară murdară a venit să-l anunțe că o văzuse pe ovreică, Hugo o luă la fugă după el pe străzi, rugându-se să fie ade-vărat. Alt copilaș îl informă pe cel dintâi că femeia intrase într-o casă din cartierul ovreiesc. Îi spuse că aceea era locuința ei și că trăia acolo cu fiica ei de 15 ani. Hugo se bucură; dacă

fata se afla în casă, el ar avea cu ce să o amenințe. Poarta, ca multe din cartier, rămânea deschisă peste zi, și Hugo se strecură înăuntru scoțându-și pumnalul din teacă.

Se afla într-o încăpere dominată de un hodgeag mare plin de funingine, lipit de perete, în chip de cămin, de care atârnavu mănunchiuri de ierburi puse la uscat; era în același timp bucătărie, sufragerie și cameră de zi. Hugo înaintă spre încăperea alăturată, aruncă o privire și o văzu pe femeie, care pregătea o bocceluță. Auzind un zgomot, ea se întoarse și ochii i se plimbară de la Hugo la pumnalul pe care acesta îl agita. Cavalerul de Mataplana o ținu strâns, apucând-o de cămașă, în vreme ce îi punea cuțitul la gât.

— O să vă ucid, vrăjitoare ovreică! îi spuse el în loc de bună ziua.

Ea îl privi în ochi și răspunse senină:

— Dacă ați vrea să mă mușcați, stăpâne de Mataplana, n-ați lătra la mine. Ce doriți?

— Ați vândut-o arhiepiscopului pe Doamna Privighetoare. Știți unde se află. Ea, în schimbul vieții și al fiicei voastre.

— Nu-i puteți face nimic fiicei mele, e în alt oraș, la neamuri.

Hugo puse pumnalul sub sânul femeii ca să o preseze, înțepând-o cu el. Sara îl apucă de încheietura mâinii.

— Sunt singura voastră speranță de a o recupera pe doamnă, așa-i?

Hugo continuă să o înțepe, deși ea îi opunea rezistență, ținându-l de încheietura mâinii. Totuși, nici unul nu se străduia să meargă mai departe. Era o confruntare fizică.

— Vreți să o salvați pe Bruna de Béziers, continuă Sara după o clipă, și n-aveți nici cea mai mică idee despre cum să o faceți. De ce nu încetați să vă purtați ca un copil, jucându-vă cu cuțitele? Haideți să discutăm serios. La urma urmelor, eu sunt singura dumneavoastră speranță.

Cavalerul de Mataplana slăbi apăsarea și o privi surprins. Nu era obișnuit să i se vorbească așa și îl uimea această reacție a femeii.

– Aveți cumva ceva de discutat cu mine?

– Da, dar dați-mi drumul, spuse ea, eliberându-se de Hugo dintr-o lovitură cu mâna.

– Vreți bani?

– Nu mi-ar pica rău banii, dar este ceva și mai important.

Așezați-vă pe taburetul ăla.

Hugo îi dădu ascultare, în vreme ce ea se instala pe o bancă.

– Ce este? întrebă el.

– La noapte, Berenguer o va răstigni pe Bruna, asemenea supliciului lui Iisus.

– Ce? Hugo se ridică dintr-o săritură.

– Un ritual al sângelui, un sacrificiu uman.

– De ce?

Sara îl apucă de braț, făcându-i semn să se așeze din nou, iar Hugo îi dădu ascultare.

– Pentru că el crede că Bruna este descendentă directă din Hristos și că în venele ei curge aproape același sânge. Așa cum sacrificiul lui Hristos a adus, potrivit credinței catolice, mântuirea omenirii, el vrea să facă același lucru cu Bruna.

– Ce caută?

– Crearea a ceva asemănător ființelor omenești.

– E nebun! exclamă Hugo stupefiat. Se crede Dumnezeu?

– Exact, așa se pare, răspunse Sara. Pentru ovrei, răul provine de la mânia Creatorului, a lui Adonai. Mă tem că faptele lui Berenguer, care are pretenția de a acționa ca Dumnezeu, vor dezlănțui mânia Acestuia și că rele și mai mari vor cădea asupra poporului nostru, al lui Israel.

– Și ce legătură au acțiunile lui cu oamenii voștri?

– Multe. El însuși se crede descendent al lui Hristos printr-o genealogie complexă care începe cu Iisus din Nazaret, Maria Magdalena și fiica celor doi și care continuă până la regii ovrei ai Septimaniei, a cărei capitală, în urmă cu patru sute de ani, era tocmai Narbonne. Unii cruciați au recuperat la Ierusalim și

la Alexandria documente scrise, după cât se pare, la puțin timp de la moartea lui Hristos și...

– Da, asta o știu deja, i-o retează Hugo nerăbdător; aceea era povara celui de-al șaptelea catâr. Știți unde păstrează arhiepiscopul documentele acelea?

– Da.

Hugo tăcu, rămas pe gânduri. Îl uimea faptul că Sara îi vorbea atât de deschis, fără să fie nevoie de amenințări și, fără să știe încă de ce, intuia că femeia era dispusă să-l ajute și că aceasta era singura lui posibilitate de a o salva pe Bruna.

– Arhiepiscopul crede că Doamna Privighetoare se bucură de o puritate a sângelui mult mai mare decât a lui, în comparație cu sângele lui Hristos..., continuă Sara, care, profitând de tăcerea cavalerului și părând că nu vrea să piardă timpul, spuse mai departe: ...și că, dintre toți marii nobili, el însuși este cel mai aproape din punctul de vedere genealogic de Mântuitorul creștin. Și că acest fapt îi conferă drepturi regești. Consideră o uzurpare faptul că titlul de conte de Barcelona a trecut la fratele său mai mic împreună cu titlul de rege al Aragonului, cu atât mai mult cu cât regatul acela i-a fost oferit tatălui său ca principe în momentul în care s-a convenit căsătoria cu Petronila. Berenguer ar fi trebuit să fie conte, chiar dacă era vasal al fratelui său. De-altfel, amestecându-se sângele ovreiesc și merovingian al Barcelonei cu cel al Aragonului, el argumentează că fratele său vitreg s-a îndepărtat de genealogia lui Hristos. Dar încă și mai rău stau lucrurile în cazul nepotului său, regele Pedro al II-lea, dat fiind că mama acestuia, prințesă castiliană, a adus și mai mult sânge vizigot.

– Și ce pretenții are?

– Vrea să fie papă, răspunse Sara, dar nu unul oarecare; vrea să stăpânească Europa ca papă-împărat, ai cărui supuși ar fi regii creștini. Genealogia sa, documentele celui de-al șaptelea catâr îi vor da legitimitate.

Hugo rămase din nou tăcut. Nebunie sau nu, acum îi înțelegea pe arhiepiscop și pe legatul papal, doar că abatele

Ordinului Cistercienilor vedea pericolul în Bruna și în nobilii occitani care sprijineau Sionul, fără să-și dea seama că și povara celui de-al șaptelea catâr putea să-i favorizeze pe alții ca Berenguer și să le dea legalitate.

– De aceea vrea el să o sacrifice pe Bruna, ca să elimine competiția, nu-i așa? spuse Hugo numaidecât.

– Nu acesta este motivul său. Îi vrea sângele ca să facă un ritual cu efecte cât mai puternice.

– Și ce rol aveți voi și oamenii voștri în această poveste?

– Unul important. Berenguer, conștient de ascendența sa semită, ne-a protejat întotdeauna. Când le-a propus conducătorilor comunității noastre reînvierea regatului ovreiesc al Septimaniei, a provocat entuziasm în unii și neîncredere în alții. Eu eram între cei care l-am sprijinit fără rezerve. Mai mult chiar, am supravegheat-o pe Bruna la Béziers și l-am informat pe Élie, majordomul lui Berenguer, care a organizat tentativa de răpire pe care dumneavoastră ați zădărnicit-o. Mă pricep la ierburi și Domnul mi-a dat puteri de clarviziune, iar aceasta îl interesează mult pe Berenguer, pe care căutarea puterii l-a dus la practicarea alchimiei și la protejarea cabaliștilor despre care se spune că sunt în stare de anumite practici oculte. Când a început cruciada, comunitatea noastră s-a văzut și mai amenințată și, când s-a concretizat proiectul arhiepiscopului, s-au radicalizat pozițiile pro și contra. Când am văzut-o pe Bruna deghizată în paj, nu i-am spus nimic lui Berenguer, dat fiind că practicile acestuia îmi păreau de-acum respingătoare, dar i-am spus lui Solomon, rabinul meu. Iar acesta, care speră să devină noul rege ovrei al Septimaniei, i-a povestit totul lui Berenguer. Eu ignoram cu desăvârșire planurile arhiepiscopului de a oficia un ritual de sânge și sacrificiu uman cu Bruna. Va fi la fel ca Isaac cu fiul său, doar că de această dată nu va exista îngerul care să oprească mâna ucigașă.

– Nu înțeleg. De ce renunțați la protecția lui Berenguer?

– Ați înțelege dacă ați fi văzut ceea ce am văzut eu azi-dimineață.

– Ce ați văzut?

– Cea mai rea dintre magiile negre. Niciodată nu m-aș fi gândit că arhiepiscopul Berenguer ar putea ajunge până aici, iar eu nu vreau să fiu părtașă la așa ceva. Mânia lui Adonai va izbucni și toate relele vor cădea peste Pământ, mai cu seamă asupra celor care am ajutat la acest ritual nelegiuit și asupra familiilor noastre, ale poporului iudeu. Pentru că noi am fost cei aleși să aducem lumii harul lui Adonai, suntem mai conștienți decât restul popoarelor și deci suntem mai responsabili.

– Cu ce se ocupă această necromanție?

– Ați auzit vreodată vorbindu-se despre *golemuri*¹?

– Nu.

– Cu vreme în urmă, un învățat, cunoscător în profunzime al așa-numitei *Sefer Yetzirah*, cartea noastră a creației, ajungând la un nivel foarte înalt de misticism și puritate, a vrut să imite facerea omului de către Dumnezeu. A construit o statuie de lut, așa cum era Adam la origine, i-a scris pe frunte *Emeth*, care înseamnă „adevăr“ și, invocând Cuvântul, a reușit să-i dea viață.

– Viață unei statui de lut?

– Da.

– Nu-mi vine să cred.

– Păi, ar fi mai bine să credeți, pentru că în curând va trebui să vă împotriviți lor.

Hugo, sceptic, se scărpină în cap, dar nu vru să se certe cu Sara, pentru că ea era singura lui legătură cu Bruna.

– Ce este povestea aceasta despre Cuvânt?

– Cuvântul este fapta, este dorința, puterea, iar maeștrii cabalei îl reprezintă prin combinații de litere și de sunetele acestora. Unele sunt foc; altele, apă; altele, pământ, iar altele, aer. Când se cunoaște numele secret al unui lucru, combinația celor patru elemente, literele, pronunția și intensitatea acestora, se controlează și se ia în stăpânire lucrul acela.

¹ A se vedea la sfârșitul cărții capitolul intitulat: Concepte medievale

– Și cu aceasta se dă viață unei statui de lut?

– Cu aceasta și cu încă ceva în plus. *Golemurile* din vechime au fost greoaie și puținii mari maeștri care le-au avut le foloseau ca servitori. Asta era tot. Dar Berenguer, cu ajutorul lui Solomon ben Abraham, a nesocotit totul, făcându-le soldați. Cu toate acestea, pentru moment, reușise să creeze doar același lucru ca și maeștrii dinainte: făpturi greoaie și mute care, deși mânuiau armele, erau niște bieți războinici. Și asta, până azi.

– Până azi, ce?

– Azi a folosit Cuvântul într-o sală cu proporțiile de aur, cele ale numărului de aur, numărul creației...

– Da, îl cunosc; este numărul ritmului care prefăce cântul în încântare. Știu că îl caută și unii trubaduri.

– Cu siguranță. În subsolurile orașului sunt ascunse niște întinse catacombe datând de pe vremea păgânilor. În mijlocul labirintului pe care îl alcătuiesc, există trei săli legate între ele. Păstrează proporțiile de aur, numărul 1,6238, între cea mai mare și cele două mai mici, și între dimensiunile lor în lungime, lățime și înălțime. Dar, în plus, numărul de aur se păstrează și în metrica incantațiilor, în modul în care se declamă cuvintele secrete, și în felul acesta se obține rezonanța care mărește la maximum puterea Cuvântului, se ia legătura cu forța creației, și caută să o conducă...

– Aceasta înseamnă că se apropie prea mult de Dumnezeu...

– Așa este; prea mult, îl întrerupse Sara. Ceea ce am văzut azi depășește orice limită. Până în acest moment, nimeni nu putea să creeze un *golem* care să se asemene cu omul, pur și simplu, pentru că nici un om nu-l poate imita pe Adonai, Creatorul. Dar, azi, Berenguer a reușit.

– Ce? Hugo era și mai surprins. Grație Cuvântului în proporții de aur?

– O combinație de cabală, sunet și alchimie, dar mai ales de sânge. Sângele lui Hristos, cea mai puternică dintre relicve.

– Sângele Brunei!

– Da, sângele Brunei!

– Atunci, e adevărat! Ea este adevărata Doamnă Graal, descendenta directă din Hristos!

Sara rămase pe gânduri și mișcă din cap în semn de negație.

– Nu neapărat, spuse ea în cele din urmă. Asta ar echivala cu afirmarea naturii divine a lui Hristos și cu faptul că această natură divină ar putea trece de la un corp fizic la altul, Dumnezeu zămislind cu ființele omenești. Aceasta l-ar reduce pe Adonai la condiția umană.

Hugo tăcu și încercă să priceapă totul. Era descumpănit.

– Atunci, ce altă explicație există?

– Credința, răspunse ea. Convingerea necromantului. Dacă Berenguer crede că folosește ceva într-adevăr divin, vrăjitoria lui capătă o forță neasemuită.

– Și a obținut fapte aproape omenești?

– A obținut o faptură cumplită pe care a numit-o Adam, fiind primul creat din noua specie. Este mai înalt, mai puternic decât un om normal și aproape invulnerabil. S-a născut știind să lupte ca un războinic desăvârșit; este invincibil. Iar la noapte, arhiepiscopul va da viață unei întregi armate alcătuite din semeni ai acestuia, pe care îi are deja pregătiți. Mulți oameni, din convingere, din teamă sau din lăcomie pentru prăzile de război și pământuri, doresc acum să se alăture acestei oștiri invincibile și să reînvie regatul ovreiesc al Septimaniei. Berenguer speră ca nobilii occitani să i se alăture lui și același lucru să-l facă și nepotul său, regele Aragonului; împreună îi vor nimici pe cruciați.

– Nu înțeleg, răspunse Hugo copleșit. Cum poate face așa ceva? Dumnezeu a pus un suflet în om și aceasta este realitatea sa cea de pe urmă. Cum pot acești monștri să fie doar materie, să nu aibă spirit?

– Ba au suflet.

– Poftim?

– Este partea cea mai cumplită a ritualului. Sara îl privi intens pe Hugo. Trupul său este lut care se transformă într-un

fel de materie asemănătoare cărnii și oaselor, dar în timpul procesului, în interiorul aceluia organism, este încarcerat un suflet.

– Și de unde provine sufletul?

– Sunt sufletele defuncților care nu s-au ridicat la ceruri, care se mai află încă pe Pământ. Pentru un catolic ar fi ceva asemănător unor entități din purgatoriu. Berenguer le atrage pe cele ale oștenilor care au murit de curând și care poartă cu ei priceperea într-ale armelor. Această pricepere sporește prin vrăjile făcute de el.

– Dar dacă ei nu vor să se întoarcă?

– Nu are importanță ce vor ei, puterea Cuvântului, a alchimiei și a sângelui îi depășește. Pierd orice conștiință anterioară și i se supun orbește creatorului lor. Iar acesta este Berenguer.

Hugo închise ochii; se străduia din greu să înțeleagă relatarea vrăjitoarei, acea poveste de magie neagră, și oscila între neîncredere și teamă. De obicei, nu-i era frică de cei vii, dar defuncții îi pricinuiau o spaimă superstițioasă. Curând, biruindu-l teama de acea necromanție care învia morții, un tremur vizibil îi scutură trupul.

– Beți, îi spuse Sara, oferindu-i un pahar de vin. Nu mai tremurați, recăpătați-vă puterea. Bruna are nevoie de tot curajul dumneavoastră, iar eu, la fel. Dumneavoastră vreți să o salvați. Eu și majoritatea alor mei vrem să împiedicăm această insultă la adresa lui Adonai și ca mânia Lui să cadă din nou asupra poporului lui Israel.

Cavalerul de Mataplana bău vinul dintr-o înghițitură și îi păru rău că nu îl are alături pe Guillaume.

– Așa; prindeți curaj, îi spuse femeia, pentru că la noapte va trebui să vă confrunțați cu cele mai mari temeri ale voastre.

הִיךְ הַטָּשְׁתִּי בְּהַיּוֹם
בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבָרִי?

„Cum m-ai lăsat în ziua aceea singură
într-un noian de nenorociri?“

Yehudá Ha-Leví, 91

Când au coborât crucea, am simțit că leșin și, când m-au dezlegat, am rămas vlăguită. Frica, frigul, durerea, vederea unui spectacol atât de oribil mă doborâseră. Sara i-a spus arhiepiscopului că nu pot merge și au încropit din lănci și niște învelitori o targă pe care m-au așezat, pentru ca apoi să mă acopere cu pături. Berenguer i-a poruncit lui Adam să stea de pază. Au alcătuit un șir în frunte cu oștenii și arhiepiscopul și am plecat de acolo. Pe drum, am auzit că cineva îmi striga numele și m-am gândit că era poate vreunul dintre cavalerii mei și am vrut să-l salut cu mâna. Să fi fost ei oare întemnițați?

Când am terminat de urcat scările și am fost lăsată într-o odaie care era bine mobilată, m-am gândit că acolo trebuia să fie palatul arhiepiscopului. Cu toate că era ziuă, încăperea, care avea doar o lucarnă foarte sus, era în penumbră. Acolo, nu mai era frig, și Sara mi-a dat să beau vin îndoit cu miere.

A spus că mi se va aduce ceva de mâncare și m-a ajutat să mă culc. Am căzut într-o toropeală adâncă.

Nu știu cât timp am dormit, dar, când m-am trezit, feres-truica nu mai dădea lumină. Pe masă, era mâncare și un opaiț. Aproape că nu mâncasem nimic de dimineață, dar nu îmi era foame și am putut mânca doar un măr. Apoi, am îngenuncheat în fața patului, m-am rezemat de el și am început să mă rog la Atotputernicul; pentru mine, pentru cavalerii mei și pentru sufletele familiei mele. Am continuat să mă rog pentru vecinii mei de la Béziers și pentru surghiuniții de la Carcassonne care au pierit flămânzi pe drumuri.

Ce vremuri cumplite îmi era dat să trăiesc! Presimțeam că noaptea aceea putea fi ultima și i-am cerut Fecioarei să intervină pe lângă Domnul și să nu li se permită Satanei și lui Berenguer, acolitul acestuia, să-mi fure sufletul, așa cum mi-au furat trupul, să mă primească în clipele mele din urmă și să fie alături de mine, atunci când arhanghelul îmi va cântări păcatele, și să mă conducă în ceruri. Credeam că nu am săvârșit în viața mea nici un mare păcat, numai dacă nu cumva, iubind doi cavaleri în același timp, aș fi comis într-adevăr unul. Dar era ceva ce nu puteam evita; inima era mai presus decât mine. M-am rugat să mi se ierte acest exces de iubire.

Când au răsunat lovituri în ușă și aceasta s-a deschis, au apărut Sara și Élie cu zbirii săi. Eu eram senină, cu toate că știam că mă duceau la supliciu. În ultimele zile, învățasem că moartea, chiar și nevăzută, este tot timpul cu noi. M-am îndreptat de spate și i-am însoțit cu demnitatea caracteristică pentru Doamna Privighetoare, dar frica mi-a revenit până într-acele locuri încât, atunci când grupul nostru s-a alăturat cortegiului lui Berenguer, m-am cutremurat văzându-l.

Am coborât spre temnițe, precedați de oșteni, de Élie și de arhiepiscop, în vreme ce bărbații cu barbă și tichie ne urmau.

Când am trecut pe lângă temnicerul care, văzând cortegiul, se ridicase de pe banca lui, am auzit din întuneric, de după grilajul din dreapta mea, pe cineva strigând:

– Bruna!

Îmi aminteam de același strigăt și eram atentă dacă se mai repetă. Am văzut o mișcare în întuneric și m-am îndreptat într-acolo. Am simțit gratiile tari și reci și niște brațe calde care mă așteptau.

– Bruna, vă iubesc!

Atunci am știut că era Guillaume. Ne-am îmbrățișat și ne-am sărutat cu toată intensitatea iubirii sfâșiate, a unei despărțiri. El plângea, iar eu, de asemenea. Pe buze simțeam gustul sărat al lacrimilor, ale lui și ale mele.

– Vă iubesc, Guillaume!

Au fost câteva clipe nesfârșite, minunate, tragice, triste, în care inima aproape că mi s-a rupt în piept de atâta simțire. Nu am vrut să-mi folosesc buzele spunând adio, ci doar ca să-l sărut. Reacția călăilor uimiți a întârziat, dar apoi ne-au despărțit cu brutalitate. Temnicul l-a împuns cu sulita pe Guillaume ca să-l îndepărteze de mine, în vreme ce ceilalți trăgeau de trupul meu. Ne-am opus cu disperare, dar, în cele din urmă ne-au desprins din îmbrățișare.

– Spuneți-i lui Hugo că și pe el îl iubesc, i-am strigat eu când mă duceau.

– Vă iubesc, Bruna! a repetat el.

Nu am mai avut altă soluție decât să urmez cortegiul, plângând cu suspine.

Am ajuns din nou la rețeaua de tuneluri și culoare, de arcade și coridoare care conduceau la pereți orbi. Străjile tăcute erau tot acolo, sinistre, și eu le întrezăream pe jumătate ascunse în întuneric. Intrarea în inima labirintului am făcut-o de data aceasta printr-un capăt al sălii celei mari, de dinaintea oștirii aliniate. Acolo era Adam, care a răspuns la salutul lui Berenguer, stăpânul și creatorul său. Toți s-au plasat pe locurile lor de dimineață, iar pe mine m-au dezbrăcat din nou. Un tremur puternic m-a zguduit când îmi scoteau veșmintele; mai rău decât frigul era groaza la vederea din nou a piroanelor și a

ciocanului. Dar nu le-au folosit nici de această dată. M-au legat de cruce cu frânghii. Apoi, au ridicat-o mai mulți oameni.

Iarăși cântări, aburul bolborosind în fierturile din retorte, arhiepiscopul purtând podoabele sale liturgice, în vreme ce oficia misa sacrilegă la finalul căreia avea să ia rolul lui Dumnezeu. În cele din urmă, a sosit momentul de care mă temeam cel mai mult. Berenguer și-a scos pumnalul de la cingătoare și a venit spre mine, în vreme ce omul acela pe care îl numeau Solomon îl urma purtând, ca și arhiepiscopul, un potir. A căutat la picioarele mele, am simțit tăietura și atingerea rece a ciboriului. Atunci, Berenguer s-a ridicat ca să ajungă cu stilul la încheietura mâinii mele drepte. A tăiat și acolo ca să-mi adune sângele.

-

Timpul mi s-a părut nesfârșit, în vreme ce simțeam că viața se scurgea împreună cu fluidul meu vital și că trupul mi se topea pe un drum fără întoarcere, către moarte.

יום חַיָּה, / אֶבֶל יוֹם הַמָּוֶת

„O zi aduce viață, alta, moarte.“

Yehudá Ha-Leví, 14

Guillaume rămase prins de gratiile celulei sale încă mult timp după dispariția cortegiului spre adâncuri. Temnicerul revenise la banca sa cu opaițul. Întunericul era din nou stăpân peste celulă. Vulpoiul tăcea.

Cavalerul de Montmorency a fost atunci conștient de durerea din piept, între coaste, când și-a reamintit că temnicerul îl împunsese cu lancea ca să-l despartă de Bruna. Își duse mâna acolo; cămașa era sfâșiată și i se păru că simte umezeala sângelui.

– Aș vrea să ajung să am o casă în Carcassonne, ogoare și niște vii, ca să pot trăi liber cu femeia pe care o iubesc și cu copilașul pe care-l așteaptă. Vulpoiul începu să pălăvrăgească. Eu știu ce-i dragostea și cât de mult suferiți. Vreau să trăiesc cu ea, să am mai mulți copii, să fiu fericit...

Guillaume își spuse că și el ar da totul pentru același lucru cu Bruna. Ochii îi mai erau înecați în lacrimi și încercă încă o dată să zgâlțâie fără succes gratiile celulei. Ce se va întâmpla cu Doamna Privighetoare? Ce se va întâmpla cu el fără ea?

Dar când a mers să caute bâjbâind banca de piatră din fundul temniței, picioarele i se împiedică de ceva și se miră. De când fusese închis, străbătuse de multe ori temnița de mici dimensiuni în sus și în jos, ca un leu în cușcă, fără să fi dat peste ceva. Poate că era o piatră și ar putea să o folosească în chip de armă împotriva temnicerului, deși nu îi dăduse această impresie când s-a împiedicat de ea. Începu să caute până când atinse ceva cu piciorul și, aplecându-se, dădu peste o batistă înnodată peste ceva care părea o pâine.

Între timp, Vulpoiul povestea în continuare cu voce tare că voia să se dea pe brazdă și despre viața bucolică pe care dorea să o trăiască până la sfârșitul zilelor. „E o pâine ciudată, cântărește prea mult,” își spuse cavalerul. O scoase din batistă și găsi o ruptură în coajă. Înăuntru era ceva tare la pipăit, de un rece metalic. Inima începu să-i bată mai tare. Trăgând de lucrul acela, scoase două bucăți de fier; una era un mic stilet, iar cealaltă, o cheie mare. Trebuia să fie cea de la grilajul temniței! Emoția făcu să i se pună un nod în gât, în vreme ce încerca să evalueze în ce fel îi ameliora situația faptul acela. Avea posibilitatea să evadeze și, cu toate că era dificil, să o salveze pe Bruna. Cine era prietenul care îi aruncase pâinea în celulă? Nu a fost Bruna, ea nu ducea nimic și nici n-ar fi avut acces la o copie a cheii. Dar, fără îndoială, cineva îi aruncase pachetul în temniță, profitând de zarva pe care o provocaseră când s-au îmbrățișat.

Se apropie de închizătoare, pipăind singura gaură a acesteia, care se deschidea spre culoar. Era de aceeași mărime ca și cheia, dar, deși lumina slabă a opaițului temnicerului nu ajungea până acolo, nu îndrăzni să o bage în broască, de teamă că mișcarea l-ar trăda și ar fi foarte ușor pentru paznic să-i smulgă cheia vârâtă pe din afară înainte ca el să poată deschide. Va avea doar o șansă și numai una. Nu era loc pentru greșeli.

Se apropie de crăpătura care îl despărțea de celula alăturată și încercă să-i atragă atenția Vulpoiului, care continua să viseze cu voce tare.

– O să-mi cultiv viile, și vinul meu o să fie cel mai bun din zonă...

– Vulpoiule, șopti Guillaume.

– Vreau o casă cu o pivniță bună ca să țin butoaiele...

– Vulpoiule!

– O să-mi invit prietenii și...

– Vulpoiule!

Tâlharul tăcu, iar temnicerul privi bănuitor spre întunericul în care se aflau.

– Ce doriți? răspunse tâlharul, auzindu-l în sfârșit.

– Coboară glasul și ascultă-mă, șopti Guillaume.

– Am urechea lipită de perete.

– Vezi dacă îi poți distrage atenția tipului, cred că am mijlocul de a ieși.

– Ce puneți la cale? se răsti la ei temnicerul, care îi auzise vorbind pe șoptite.

Omul se ridică, ținând opaițul în mână ca să-l apropie de celule și să-i vadă pe prizonieri. Garda se schimbase înainte ca Bruna să treacă pentru a doua oară spre catacombe și noul supraveghetor era un tip cu o fire colerică, același care îl rănise pe Guillaume cu lancea.

– Spuneam că ești un măgar, răspunse Vulpoiul în occitană.

Omul îl privi pe tâlhar, care zâmbea, și apoi pe Guillaume, care zâmbea și el.

– Ai o mutră de șobolan de cât ai trăit în beciurile astea și ai încălecat o șobolănoaică grasă, fleșcăită și cu coadă lungă. Căci așa ceva e nevastă-ta.

– Taci din gură, nenorocitul!

Dar tâlharul continuă să-l insulte în gura mare, iar Pellet, care se afla într-o celulă mai îndepărtată, începu să-i țină isonul, râzând în hohote la vorbele hazlii. Guillaume hotărî să fie moderat în râsete, căci atenția trebuia să cadă asupra Vulpoiului.

Repertoriul de insulte al acestuia în occitană îl uimi pe cavalier; erau unele pe care nu le mai auzise niciodată. Paznicul încerca să-i întoarcă ofensele, dar, chiar și într-o limbă

străină, tâlharul dovedea o iscusință și o practică neobișnuite. În câteva clipe, un pomelnic din cele mai oribile înjurături imaginabile făceau trimitere la mai multe generații din familia acelui om.

Temnicerul dădea seme că își pierde puțină sa răbdare și începu să lovească în grilajul Vulpoiului cu lancea, fără ca acest gest să oprească torentul de injurii pe care acesta îl lansa, nici râsetele și insultele cu care Pellet îi ținea isonul.

Tâlharul se așează în așa fel încât, dacă paznicul dorea să-l vadă, trebuia să-și plaseze opaițul într-un loc din care lumina nu mai ajungea la temnița lui Guillaume. Se apropia de grilaj strâmbându-se, insultându-l și apoi se îndepărta de el cu toată iuțeala când omul încerca să-l rănească cu lancea sa scurtă. Tipul părea furios, dorea să-l învețe minte pe nerușinatul acela, dar se ferea cât putea să-i dea posibilitatea ca dintr-un ghiont să-i poată smulge lancea.

Guillaume îl văzu pe bărbat atât de dăruit în a se răzbuna pe prizonier, încât hotărî că sosise momentul și vârî cheia cea mare în gaura încuietorii care se deschidea din afară. Gestul era foarte incomod, pentru că trebuia să-și îndoiaie nefiresc încheietura mâinii și, la puțin timp după ce încercă, își dădu seama că în poziția aceea îi era cu neputință să învârtă cheia în broască.

Îl cuprinse descurajarea. Încercă din nou, iarăși și iarăși, întrebându-se cât timp va mai putea Vulpoiul să-i distragă atenția gardianului. Chiar se îndoii că acea cheie era cea potrivită. Apoi, își spuse că, dacă nu era, de ce i s-ar fi aruncat. Trebuia să fie cheia potrivită. În cele din urmă, își aduse aminte de stilet. Era pe banca de piatră și îl vârî în gaura cheii în așa fel încât, apucându-l de cele două capete, putu să facă pârghe. Peste câteva clipe, sună un țăcănit care, în ciuda tăra-boiului pe care îl făcea Vulpoiul, se putu auzi cu toată claritatea. Guillaume își recuperează stiletul, deschise grilajul cu o lovitură de picior și se înfruntă cu temnicerul, care îl amenința deja cu lancea. Dar omul nu fusese atent când s-a răsucit în

grabă, Vulpoiul îl apucă de cămașă și, trăgând de el spre grilaj, îi împiedică mișcările. Guillaume se năpusti asupra individului, ținut lancea strâns cu mâna stângă și împlântă stiletul în inima nefericitului, care se prăbuși numaidecât.

– Deși sunteți nobil, v-ați putea descurca bine într-o încăierare de tavernă, îl lăudă Vulpoiul.

– Pui rămășag ceva la zaruri? răspunse Guillaume aproape zâmbind.

În câteva clipe, îi eliberă pe Vulpoi și pe Pellet. Cavalerul se înarmă cu spada, iar ceilalți cu lancea și cu pumnalul bărbatului.

– Acum suntem de partea lui, îl lămură tâlharul pe scutier, arătându-l pe nobil. Este stăpânul nostru.

– Să plecăm de aici cât mai degrabă cu putință, spuse scutierul.

– Trebuie s-o salvăm pe doamnă, răspunse Guillaume.

– Ceea ce trebuie să facem este să ne salvăm pielea, afirmă Pellet, căruia părea că nu-i prea pasă de noul său stăpân.

– Sus, este palatul arhiepiscopului, spuse Vulpoiului. Este plin de oșteni, iar dumneavoastră sunteți singur. Dacă puteți evada, lucru de care mă îndoiesc, va fi fără să câștigați nimic în aventură. Eu îl urmez pe cavaler, acum el este patronul meu și, dacă mor, măcar să fie în încercarea de a-mi îndeplini visurile.

În cele din urmă, Pellet hotărî să li se alăture celorlalți doi, dar înainte de a face față întinerului, Guillaume îi opri.

– Așteptați, trebuie să mai fie încă ceva.

– Încă ce? vru să știe Vulpoiul.

– Cel care mi-a trimis pâinea mai vrea ceva pe lângă evadarea noastră. Nu știu să am prieteni în palatul arhiepiscopului.

– Ei bine?

– Așadar, o cheie și o armă nu sunt de-ajuns. Ar fi trebuit să existe o instrucțiune, un mesaj.

– A existat?

– Nu, după cât am observat eu. Să mergem să verificăm.

Intrară în celula lui Guillaume și fărâmițară pâinea fără să găsească ceva. În cele din urmă, acesta exclamă.

– Batista!

Și într-adevăr pe ea era desenată o hartă pentru orientarea în niște catacombe asemănătoare unui labirint. Precum și niște fraze: „Păziți-vă de oamenii pământii din labirint. Sunt vulnerabili doar dacă sunt răniți în ceafă ori dacă li se șterge prima literă din stânga a cuvântului scris pe fruntea lor“.

– Ce vrea să spună cu oamenii pământii? întrebă Pellet.

– Doar ștergând prima literă a unui cuvânt de pe fruntea lor? se miră Guillaume.

– Vom afla acum, răspunse Vulpoiul luând opaițul și străbătând arcada care ducea la scările de coborâre.

„Bataille avrez, unkes mais tel ne fut.
...«Dehet ait ki s'en fuit!».”

[„Veți avea de dat o bătălie cum nu s-a mai văzut.
...«Va fi rău de cel ce va fugi.»“]

La Chanson de Roland, LXXXVIII¹

Era deja noapte când, într-un patio al unei case din cartierul ovreiesc, câțiva bărbați mișcă niște dale care lăsausă descoperit un puț lugubru. Amenajară o capră de care atârnavă un scripete și niște frânghii cu un suport de lemn la capăt. Mai mulți oameni țineau strâns de capete, iar Hugo de Mataplana, protejat în zale de oțel, cu spada la cingătoare și scutul prins de spate, se urcă pe suport, agățându-se de frânghii. Îi dădură un opaiț și îl coborâră în întuneric. Își schimbă coiful cu o cască acoperindu-i doar țeasta, ca să aibă cea mai mare vizibilitate posibilă. Era un cavaler obișnuit cu câmpul deschis și ce îl putea aștepta acolo, jos, în întuneric, îl înspăimânta, dar Bruna se afla undeva în adâncurile acelea și îl îngrozea numai și ideea de a o pierde. Preferă să îndure moartea cea mai îngrozitoare,

---

¹ Versurile 1044 și 1047. (n.tr.)

decât ca ei să i se întâmple ceva, iar el să trăiască o viață mizerabilă învinuindu-se că nu a făcut și imposibilul ca să o salveze.

Coborârea i se păru interminabilă. Se simțea pătrunzând în infern, dar, când atinse solul, îi spori siguranța. Lumina opaițului lăsa să se vadă doar un culoar cu boltițe de cărămidă decolorată de vreme și întuneric în ambele extremități.

– Ori Bruna în viață, ori eu mort! își spuse el, ca să-și dea curaj.

După aceea, coborî un tânăr numit Benjamin și apoi atât de mulți oameni, încât primii care coborâseră au trebuit să înainteze pe culoar. Toți erau înarmați cu pumnale și, pe deasupra, vreo douăzeci, cei mai tineri, cu spadă și scut, dar acest fapt nu-l liniști pe Hugo. În grup erau mulți oameni relativ bătrâni, sub comanda rabinului David Quimhi, pe care Sara îl prezentase ca învățat și conducător al oponentilor lui Solomon ben Abraham, aliatul arhiepiscopului.

– Și ei ar fi coborât la noapte în catacombe ca să încerce să-i oprească pe Solomon și pe Berenguer, le spusese Sara înainte de a pleca după-amiază la palatul arhiepiscopului. Din nenorocire, cei mai mulți dintre tinerii noștri sunt mai dispuși să se alătore noii oștiri a lui Berenguer și să o pornească împotriva cruciaților. Dar rabinii mai înțelepți se tem de mânia lui Adonai, Creatorul, din pricina profanării pe care Solomon vrea să o săvârșască în numele poporului nostru și sunt hotărâți să moară în încercarea de a o împiedica. Solomon este un cabalist al coloanei din stânga a arborelui vieții¹, cea a magiei negre, iar David crede în coloana din dreapta. Nu i-am putut convinge decât pe acești tineri și vă veți confrunta cu forțe superioare. E bine ca un cavaler catolic, nobil și expert în mânuirea armelor să comande grupul; în ultimă instanță, ne

---

¹ Unul dintre cele mai importante simboluri cabalistice ale iudaismului, o reprezentare a „hărții” Creației. Este considerat o cosmologie a Cabalei. (n.tr.)

confruntăm cu un arhiepiscop catolic, iar represaliile împotriva alor noștri ar putea fi crunte.

Puțin îi păsa cavalerului de Mataplana de represalii. Se gândea că era foarte probabil ca nimeni să nu se mai întoarcă sus din puț. Ori vor ieși victorioși prin palatul arhiepiscopului, ori vor fi exterminați în întunericul din labirint. Îl îngrijora mai mult calitatea trupei sale. Îi fusese de ajuns să schimbe câteva cuvinte cu oastea sa ca să-și dea seama că nici unul nu avea experiență în mânăuirea armelor, dar se consolă cu gândul că era mai bine așa decât să meargă singur. În plus, erau aliați cu interese diferite; ei voiau să evite mânia divină, iar el nu dorea decât să o salveze pe doamna sa din ghearele diavolului materializat în Berenguer. Concepțiile lor asupra răului erau diferite.

Sara desenase un plan parțial al galeriilor și Hugo așeză grupul în așa fel, încât doi dintre oamenii înarmați să deschidă drumul cu Benjamin călăuzindu-i după hartă, iar el, exact în spate, ca să evite să fie luați prin surprindere. Cortegiul îl închideau șase tineri cu spade. Alții mergeau intercalați în cortegiu. Ea le-a atras atenția că „oamenii pământii“ ar putea apărea în orice loc.

La început, traseul urma un tunel mare care suferise de-a lungul timpului o oarecare năruire, dar aceasta reprezenta doar o mică dificultate. Înaintau într-o tăcere plină de temeri și, întorcând capul pe traseele drepte, Hugo vedea șirul lung alcătuit din flăcările opaițelor care iluminau arcadele, tavanele și chipurile aspre ale acelor oameni pe care se reflecta îngrijorarea de a se confrunta cu ceva superior, care îi înspăimânta. Hugo nu se simțea nici el mai sigur. În tunericul, locurile închise și magia neagră despre care Sara i-a spus că se oficia acolo pe ascuns îi produceau panică. Dar, hotărât să-și salveze doamna, acceptă să conducă grupul și acest fapt îl obliga să simuleze o siguranță, o stăpânire de sine pe care nu le simțea. Toți se uitau la cavaler ca la un exemplu și o călăuză în mijlocul îngrijorării lor. Hugo se mira de felul în care responsabilitatea

asupra destinului acelei mici trupe îl făcea să simuleze curajul, iar această simulare, la rândul ei, i-l conferea.

Curând, ajunseră la prima bifurcație și Benjamin dădu indicația:

– Înainte.

Niște siluete care păreau că se mișcă în lumina tremurătoare a lămpilor cu ulei îi făcură să tresară pe cei din avangardă.

– Sunt statui, spuse Hugo pe un ton liniștitor.

Aveau o ținută țeapănă și păreau să susțină tavanul galeriei.

– Sunt foarte vechi, păgâne, informă rabinul David Quimhi, care o luase înainte ca să observe descoperirea. Ne vom întâlni cu mai multe dintr-acestea, dar cu siguranță și cu altele de o specie diferită..., dintre cele pe care le numim *golemuri*.

Își continuară drumul, nu înainte ca Hugo să fi înțepat acele statui. Păgâne sau nu, se simți mai în siguranță văzând că nu se mișcau sub tăișul pumnalului său. Au întâlnit mai multe răscruci de galerii, culoare ce se pierdeau în întuneric, tot felul de piațete având în mijlocul lor statui ale unor idoli și diferite arce conducând la tot atâtea tuneluri. În toate ocaziile, Benjamin părea că găsește ușor drumul corect grație hărții sale.

Dar, pe măsură ce se apropiau de inima labirintului, un murmur domol începu să-i însoțească și, la puțin timp, se prefăcu într-o vibrație, iar rabinul David șopti:

– Începe acum, trebuie să ne grăbim.

La cea de-a doua cotitură, văzură acele siluete cenușii. Erau două santinele înarmate, nemișcate. Cei care deschideau drumul se opriră, dar, fără să scoată o vorbă, făpturile acelea se îndreptară deodată spre ei, scoțându-și spadele din teacă.

– Ajutor! strigă unul dintre cei atacați.

Și loviturile asupra armelor și scuturilor acelor siniștri dușmani muți începură să răsună, în vreme ce lumina tremurătoare a opaițelor de-abia lăsa să se vadă ceva. Culoarul strâmt împiedica lupta umăr la umăr a mai mult de doi indivizi, iar *golemurile*, deși mai lente, dădeau lovituri periculoase cu tăișul. Păreau imune la oboseală.

– Faceți-mi loc, le porunci Hugo celor care luminau scena cu opaițe.

Și, plasându-se în spatele celor doi oameni care încercau să oprească fapăturile acelea, așteptă ca unul dintre ei să dea o lovitură cu amândouă mâinile pentru ca el să sară în față și să-i tragă o tăietură cu toate puterile peste brațul care ținea spada. Și i-l ampută. A fost ca și cum ar fi tăiat un fel de carne cu consistență de lemn verde. Brațul și spada *golemului* căzură. Dar, înspăimântați, văzură cum acea ființă ciungă continua să lupte. Aruncă scutul și luă spada căzută cu mâna sa stângă, fără ca loviturile pe care le primea în cap și în umeri să fi părut că îl deranjează. Între timp, cealaltă făptură îl rănise în umăr cu o tăietură de cuțit pe adversarul său ovrei, care dădea îndărăt la presiunea lui. Alarmat, Hugo înțelese că împotriva acelor făpturi, chiar dacă erau mai lente, nu se putea lupta cum era el obișnuit și că nu aveau nici o șansă. Se adăposti în spatele bărbatului care încerca să-l stăvilească pe cel mutilat și, fără să-l ajute pe băiatul rănit, care se retrăgea hăituit de dușmanul său, lăsă ca făptura care îl ataca, concentrat cu o furie rece doar asupra adversarului său, să vină alături de el. În momentul acela, i-a fost ușor să-i trimită, așa cum îi indicase Sara, o lovitură sigură peste gât și, spre surprinderea sa, făptura, cu capul pe jumătate retezat, se opri o clipă, stupefiată, și se prăbuși puțin după aceea, prefăcută într-o grămăjoară de pământ. În continuare, se așeză în spatele *golemului* ciung, care încă mai lupta neobosit cu singurul său braț și cu o singură lovitură în ceafă se descotorosi de el.

Unul dintre rabinii cei mai tineri luă armele rănitului, în vreme ce celălalt îl ajuta să meargă. Hugo făcu grupul să se oprească în următorul spațiu larg, o răscruce a mai multor tuneluri.

– Trebuie să fim cu băgare de seamă, spuse el. Pe măsură ce ne apropiem de mijlocul labirintului, riscul de a ne întâlni cu ele este mult mai mare. Pot ieși din orice culoar sau ungher,

din față sau din spate. Dar nu sunt invincibile și, dacă ne păstrăm calmul, îi vom putea birui.

– *Golemurile* sunt făpturi greoaie, dar puternice, îndârjite și insensibile la durere, adăugă rabinul David. Nu le este frică, nimic nu-i oprește. Sunt câini de pradă. Dar, țineți minte, au două puncte slabe. Primul este lovitura la baza craniului, dat fiind că, rupându-se legătura dintre cap și trup, îi face să se prăbușească. Iar celălalt, ștergerea ultimei litere din cuvântul **אמת**, „adevăr“, scris în ebraică pe fruntea sa. Este cea din stânga¹. Atunci, se poate citi **אמ**, „moarte“, iar *golem*ul rămâne nemișcat, mort.

Hugo nu-și rosti gândurile. Cine ar putea șterge litera aceea de pe fruntea unui *golem* în vreme ce acesta lovește cu spada? Făpturile acelea erau cam greoaie, dar puternice și neobosite. Nu voia nici măcar să și-l imagineze pe acel Adam menționat de Sara și care îi depășea în toate. Abil, rapid, îndemânatic cu armele, imun la frică, invincibil și cu darul vorbirii. Ce n-ar putea face o armată alcătuită din asemenea indivizi? Dacă nu ajungeau la timp și nu reușeau să oprească toată povestea, ceva cumplit se va întâmpla. Și nu numai cu Bruna.

---

¹ Scrierea în ebraică este de la dreapta la stânga. (n.tr.)

הָאֵת מִקְרָא פֶּסַם מִמֶּלֶל רַבְרָבָן
וְאִשֶּׁר בְּקִרְיָשִׁי וְבוֹל נִלְחָמָת,

„Tu, cel poreclit «gura care rostește vorbe mari»,
tu, care ai luptat împotriva sfinților din cer.”

Yehudá Ha-Leví, 86

Bruna leșină pe cruce, în vreme ce Berenguer și Solomon, rugându-se în cor, înălțau potirele cu sângele fetei, mai întâi înspre doamnă și, apoi, înspre sală. Sara încercă să închidă rănille sângerânde cu niște bandaje impregnate cu o pastă cicatrizantă dintre cele pregătite de ea. Dacă hemoragia nu se oprea, Doamna Graal avea să moară.

Între timp, oficianții își continuau ritualul. Strânseră în recipiente de argint și de aur ultimele substanțe distilate din retorte și le vărsară într-un vas mare și adânc, aurit, în vreme ce recitau descântece de neînțeles. Bărbații cu barbă încetară să mai cânte. Când Berenguer fu satisfăcut de preparat, vărsă înăuntru sângele doamnei, având grijă să clătească potirele ca să beneficieze de el la maximum, și amestecă totul cu sfeștocul, fără să se oprească din bolboroseala sa de necromant.

Berenguer se întoarse cu spatele la altar, privi spre sala cea mare, unde era aliniată oștirea, își deschise brațele în cruce și

se arată impunător în felonul său brodat cu fir de aur și împodobit cu pietre prețioase.

– Aceasta este noaptea de început a noii ere, declamă el. Noaptea în care, în sfârșit, sămânța crescută până la a da roade, se pregătește să iasă la lumină. Acesta este momentul nașterii. Azi, o oștire invincibilă va reveni la viață, peste câteva zile vom crea altă oștire și, tot așa, până când voi crede eu că este nevoie. Măine, ni se vor alătura mii de oameni. Narbonne și regiunea sa vor fi ale noastre și va renaște regatul ovreiesc al Septimaniei. În curând, vom mărșălui peste Carcassonne și, după aceea, peste Roma, peste Paris și peste lumea întreagă.

Făcu o pauză de efect și, fără să-și schimbe poziția, continuă.

– Cei care aveți conștiință și trăiți acest moment vă veți aminti noaptea în care Mesia Berenguer a dat viață trupurilor de lut, așa cum a făcut Dumnezeu cu Adam, și a înviat morții, așa cum antecesorul său, Hristos, a făcut cu Lazăr.

Se închină și, întorcându-se la altar, umplu potirele cu un căuș aurit, cu mare grijă să nu verse amestecul, el luând unul, iar Solomon, altul. Atunci, amândoi declamă în cor descântecul, ridicând potirele spre Bruna și apoi spre sală.

Amândoi coborâră împreună treptele și începură să scrie םממ „adevăr“, pe frunțile statuiilor, în vreme ce le introduceau în gură o bucățică de pergament cu numele secret de Adonai. Apoi, stropiră cu sfeștocul din amestecul din potir peste capul, gâtul, inima, stomacul, măruntaiele și sexul fiecăreia dintre acele făpturi nemișcate, șir după șir.

Erau multe figuri omenești de lut și ei trebuiau să se întoarcă să umple ciboriul. Erau în cursul acestei operații când Bruna și-a recăpătat cunoștința pe cruce. Se simțea slăbită, cu mintea tulburată, îi era sete, dar, văzându-i pe Solomon și pe arhiepiscop în plină activitate, se îngrozi imaginându-și sute de războinici precum Adam.

La întoarcerea la altar, oficianții ridicară potirele spre ea pronunțând cuvinte de neînțeles și întorcându-se spre sală, începură să recite în cor, într-o cadență ritmică. Numaidecât

oamenii cu barbă li se alăturară și acea vibrație percepută de dimineață zgudui din nou aerul, solul și pereții. Uimită, doamna se întreba cum de putea avea Cuvântul atâta putere și, alarmată, observă că oștirea, impregnându-se de forța aceea, începea să se cutremure, în vreme ce cădeau cu mare zgomot unele dintre arme. Bruna știu ce anume avea să se întâmple și că nimeni nu va putea să împiedice faptul. Își spuse că în zilele acelea nefaste fusese de față la niște atrocități despre care nu se gândise vreodată că ar putea exista, dar știa că ceea ce îi mai rămânea de văzut depășea oroarea aceea. Închise ochii ca să-și consacre rugăciunii forțele slăbite.

„*Pur Deu vus pri, bien seiez purpenset
de colps ferir, e receivre e duner!*“

[„În numele lui Dumnezeu vă îndemn să izbiți bine.
Lovitură dată pentru lovitură primită!“]

La Chanson de Roland, XCVIII¹

Înaintară cu multă băgare de seamă urmând planul de pe batista lui Guillaume, care o luase înainte și lumina drumul cu opaițul, hotărând ruta trasată pe harta aceea ciudată. Referirea la „oamenii pământii“ îi neliniștea, dar cavalerul de Montmorency nu avea îndoieli: o va găsi pe Bruna, de-ar fi ultimul lucru pe care l-ar face. În curând, își dădură seama că locul acela era un hățiș de culoare, unele largi, altele înguste, cu piațete subterane, răscruci și bifurcații, construite uneori din cărămizi vechi sau din piatră. Existau și statui, iar Guillaume nu a trebuit să recurgă la studiile sale de teologie ca să știe că erau păgâne. Lumina tremurătoare a lămpilor le arătă la capătul unui culoar drept două dintre statuile acelea. Erau războinici și aveau un aspect gri-cenușiu, pământiu.

– Fiți atenți! strigă Vulpoiul. S-au mișcat!

---

¹ Versurile 1177-1178. (n.tr.)

– Sunt oamenii pământii! spuse Guillaume.

Rămaseră nemișcați, dar nu le servi la nimic, pentru că făpturile acelea începură să se apropie, amenințătoare, în vreme ce își scoteau spadele din teacă.

– Să plecăm de aici! răcni Pellet.

– Plecați singur dacă doriți și o să vedem cum o s-o scoateți la capăt când o să-i întâlniți din nou în drumul vostru, răspunse Guillaume. Îi vom înfrunta împreună și vom învinge.

Francul avea deja împotriva sa una dintre făpturile acelea, care îl ataca cu spada în cumpănire. Nu i-a fost greu să se apere de lovitură, pe care i-a întors-o ca să-și încerce adversarul. În vremea aceea, Vulpoiul se apăra de atacul celui de-al doilea cu lancea scurtă a temnicerului, iar Pellet îi observa din ariergardă, ținând opaițul pe care i-l trecuse francul. Tâlharului îi venea greu să-l țină la distanță pe dușmanul său, mai bine înarmat decât el, motiv pentru care pierdea terenul pe care făptura aceea îl ocupa, fără să-i mai rămână altceva de făcut decât să dea îndărăt. Hotărî că trebuie să riște și, făcând o fentă cu lancea, reuși să-l facă pe războinic să rămână cu garda descoperită și îi înfipse lancea în piept. Dar acel corp, în loc să se prăbușească rănit de moarte, îl luă prin surprindere pe Vulpoi cu o lovitură cu amândouă mâinile pe care cu greu o putu eschiva, în vreme ce încerca să-și recupereze lancea smulgând-o din ceea ce părea a fi, prin consistență, asemănător unei bucăți de lemn.

– Aștia nu simt rănilor! vociferă tâlharul.

– Trebuie să fie loviți în oasele gâtului sau să li se șteargă prima literă din stânga a cuvântului scris pe frunțile lor, îi răspunse Guillaume.

– Cine îndrăznește să-l atingă pe frunte pe unul dintre acești monștri? se tângui tâlharul.

Pellet își spuse că nu putea face prea mult doar cu un pumnal în fața acelor făpturi greoaie, dar de o asemenea constituție, încât rănilor păreau să nu-i afecteze. Dar și că, dacă nu va intra în acțiune, nu vor avea nici o șansă. Atunci, jucând

totul la noroc, lăsă lampa jos și, luându-și avânt, se aruncă, prin spațiul lăsat de tovarășii săi, la picioarele adversarului lui Guillaume, în așa fel încât, atunci când acesta își va pierde echilibrul, să cadă în față, peste Pellet. Avu succes în acțiunea sa cu ceafa făpturii rămase la vedere și Montmorency îi trase o lovitură din toate puterile. Spre surprinderea sa, dușmanul se prăbuși ca un sac cu pământ.

Nu mai stătură mult pe gânduri, dat fiind că tâlharul era într-o situație critică, încercând să înfrâneze cu lancea un dușman imun la arma aceea. Ciudata făptură nu reacționează la strigătul triumfător al lui Guillaume și, fără să încerce să-și apere spatele, persista în strădania sa de a-și lichida adversarul. Nepurtând coif, cu o singură lovitură în grumaz, francul scăpă de el.

Se priviră o clipă nevenindu-le să creadă că faptul acela era real, dar Guillaume, neliniștit pentru Bruna, le spuse pe un ton categoric:

– Luați-le armele și să ne continuăm drumul. Nu e timp de stat la taclale.

Francul grăbi mersul grupului. Dorea să ajungă unde se afla doamna lui și când, la capătul unui coridor, apărură încă două dintre făpturile acelea, îi cedă opaițul lui Pellet, care îl urma, și se înfruntă cu ele, umăr la umăr cu Vulpoiul. De data aceasta, erau bine înarmați.

– Să mergem după ele. Pellet trebuie să le ajungă din spate, în vreme ce noi le vom opune rezistență din față.

Dar, ajungând în preajma dușmanilor săi muți, Pellet, care se afla în spate, strigă:

– Mai sunt și alții aici!

Într-adevăr, lăsaseră în urmă o bifurcație de galerii întunecoase și de acolo apărură alți doi monștri care îl atacară pe Pellet cu o hotărâre îndârjită. Acesta, cu opaițul în mână, dădu grăbit îndărăt, încercând să se ferească. De-abia reușise să-și scoată spada din teacă atunci când opaițul din lut ars cu flacăra

tremurătoare căzu, spărgându-se în bucăți. Și întunericul deveni și mai adânc.

Guillaume nu prevăzuse o asemenea eventualitate și se gândi că erau pierduți. Nici întunericul nu oprea acele fapte care continuau să lovească, dar își dădu seama în curând că o făceau orbește. Spadele lor se loveau atât de scuturi, cât și de pereți, făcând să sară ploaie de scântei atunci când fierul nimerea într-o piatră de cremene. Încercă doar să se ferească. Nu-i servea la nimic să lupte, căci doar o lovitură precisă putea isprăvi cu acei monștri neobosiți. Fără lumină, era cu neputință să nimerească. Cât timp vor rezista oare înainte de a pieri? Își spuse că nu vor ieși niciodată din labirintul acela tenebros.

צָבָרִים נִלָּחֲמִים / בְּפָרִצֵי חַיֹּת,

„Dușmanii noștri se luptă ca niște animale fioroase.“

Yehudá Ha-Leví, 102

După întâlnirea cu *golemurile*, grupul lui Hugo își relua marșul, grăbit, într-un lung șir de lumini de opaiț care îi făcea să semene cu un licurici gigantic strecurându-se prin tuneluri. Pentru moment, vibrația aceea subterană părea că sporește și aceasta îl neliniștea pe rabinul David, care le spunea:

– Grăbiți-vă, dacă ajungem prea târziu, va fi o catastrofă.

Dar s-a întâmplat ceea ce le era mai frică. La o răscruce, se întâlniră față în față cu mai multe dintre făpturile acelea, în vreme ce altele îi atacau din flancuri și din ariergardă. Lupta se generalizează și spadele se izbeau între ele printre țipetele celor atacați, unele de durere, altele dându-și curaj și instrucțiuni, în vreme ce făpturile acelea se mișcau hotărâte, ca niște animale de pradă, dar tăcute.

În avangardă, cavalerul de Mataplana trimise patru dintre oamenii săi să se înfrunte cu tot atâtea dușmani, iar el împreună cu alți trei alcătuiră un ic care, strecurându-se printre luptători, ajunse în spatele lor. Acele *golemuri*, aproape invincibile din

față, erau incapabile să se apere împotriva a doi dușmani și căzură unul câte unul.

Dar atacul pricinuia ravagii în alte locuri și Hugo alergă cu tovarășii săi să le vină în ajutor celor aflați la ananghie. Fiind deja obișnuiți cu neîndemânarea acelor fapte și cunoscându-le vulnerabilitatea, nu era greu să le elimine. Când căzu și ultimul, nu mai era timp să-și tragă răsuflarea. Erau vaiete ale răniților, lacrimi și bocete pentru morți. Unul dintre atacurile laterale îi luase pe rabini prin surprindere și trei căzură sub loviturile inamice, înainte de a putea reacționa sau de a primi ajutor. Doi băieți muriseră luptând și patru erau răniți, dintre care doi nu mai puteau urma grupul. Hugo numără rămășițele a zece *golemuri* și vru ca rabinii să ia armele acelor fapte ca să se apere.

– Nu putem permite să ni se întâmple din nou așa ceva, le spuse el. În cel mai rău caz, trebuie să fiți gata să vă apărați de primele lovituri până când vă va sări cineva în ajutor.

– Să nu mai pierdem timpul, insistă rabinul David. Va trebui să-i lăsăm aici, împreună cu cadavrele, pe cei care nu pot continua drumul.

– Am pierdut planul, spuse Benjamin, neliniștit. Era ușor rănit și îi curgea sânge dintr-un braț. Nici măcar nu știu în ce direcție mergeam.

Atacul descumpănise mica trupă și Hugo porunci să se caute documentul. Lupta se extinsese pe unul dintre coridoarele laterale ale piațetei subterane unde fuseseră atacați și cei mai mulți erau încă sub această impresie, dezorientați.

– Simt vibrația, energia ritualului, spuse David Quimhi. Și arată cu mâna: Mergeam în direcția aceea.

Într-adevăr, un vuiet profund cuprindea tunelurile și părea să crească treptat.

– Trebuie să ne grăbim, insistă rabinul. Nu putem întârzia.

– Aici este! strigă unul dintre oamenii în vârstă, arătând pergamentul.

Și, fără să mai aștepte, porniră la drum cu pas iute. În curând, simțiră crescând energia, care părea că ajunge la ei prin aer în valuri vibrante, pe când auzeau șoaapte declamând în cor frazele secrete.

– Sosim, murmură Benjamin.

– Pregătiți-vă să luptați cu făpturile acelea, le atrase Hugo atenția.

Dar nu dădură peste nici una dintre acele făpturi tenebroase. Văzură curând o lumină și, la următoarea cotitură, năvăliră într-o sală care dădea în alta mai mare, luminată de torțe, și în aceasta, la picioarele lor, o întreagă oștire aliniată cu spatele la ei.

– Am ajuns în inima labirintului, spuse rabinul. Acum este momentul să ne demonstrăm curajul. Să ne ajute Adonai!

Acele statui aliniate erau posedate de un tremur ciudat, iar în celălalt capăt, într-o sală asemănătoare, ridicată și ea peste cea mai mare și la aceeași înălțime ca și a lor, văzură un altar și o cruce cu o femeie goală pe ea. Un grup de bărbați recita în cor, în măsura de patru timpi, cu o forță și o putere extraordinare, o psalmodie în ebraica veche. În fața altarului, era arhiepiscopul cu felonul său cu pietre prețioase și brațele deschise în cruce.

– Să dea Domnul să nu fie prea târziu! exclamă rabinul.

Cei mai bătrâni se grupară, iar David Quimhi, după ce-i ascultă cu atenție pe cei din cealaltă parte, începu să recite ritmic alte invocații de neînțeles pentru Hugo. Ceilalți i se alăturară numaidecât, în cor. Vocile începură să urce în volum și făceau contrapunct celor patru timpi ai adversarilor. În curând, acea ambianță subterană se umplu de rezonanțe încrucișate și vibrația deveni insuportabilă. Soldații de lut se scuturau și mai mult, în mod spasmodic, de parcă i-ar fi chinuit o suferință cumplită.

– Doamne Dumnezeu! exclamă Hugo care, preocupat să-și plaseze mica trupă pentru apărare, nu observase la sosire ce se petrecea în sala cea mai îndepărtată. O răstignesc pe Bruna!

– Nu mergeți acolo! spuse Benjamin, ținându-l de cot. Trebuie să rămâneți aici!

– Veniți, ajutați-mă să o salvez pe doamna mea! răspunse Hugo, dându-i mâna la o parte.

– Dar nu vedeți ce se întâmplă? îi atrase atenția tânărul Benjamin. Este puterea creației în acțiune. Acum împiedicăm descântecul, ținem în frâu sufletele pe cale de a lua în stăpânire trupurile. Trebuie să-i apărăm pe bătrâni, să nu fie întrerupți! Dacă dăm greș, asupra lumii va cădea cea mai mare dintre catastrofe.

– Pe mine mă interesează doar doamna mea!

– Opriți-vă! Dacă vom împiedica planurile arhiepiscopului, o veți salva pe doamna voastră. Dacă el va triumfa, și ea va fi pierdută.

Și, arătând de partea cealaltă, Benjamin spuse:

– Fiți atent.

Berenguer observă numaidecât destrămarea echilibrului, contrapunctul distructiv pe care nou-veniții îl transmiteau cadenței sale de aur și îi dădu instrucțiuni lui Élie. Acesta luă cea mai mare parte dintre străjeri și alergară cu toții spre grupul rabinului David. Băieții, cu Hugo în frunte, se împotriviră trupelor arhiepiscopului, pe când cei mai în vârstă declamau acele fraze teribile, de o forță neobișnuită.

Oratorii credincioși Cuvântului recitau, parcă în extaz, indiferenți la pericol, în vreme ce oștenii lui Berenguer încercau să-i ucidă, iar tinerii ovrei, având mai degrabă curaj decât îndemânare, încercau să-i apere. Din când în când, unul dintre asasinii năimiți ajungea la ei și îi rănea, chiar îl doboră pe câte unul într-o baltă de sânge propriu, dar, stăpâni pe sine, supraviețuitorii continuau să intoneze Cuvântul ca și cum viața lor nu ar fi contat. Hugo văzu că nu aveau nici o șansă; era prima bătălie pentru majoritatea acelor tineri, nu vor rezista. Și hotărî că, la fel ca *golemurile*, dușmanul acela trebuia să fie lovit în ceafă. Așa că strigă:

– Puneți mâna pe arhiepiscop!

Și împingându-l pe adversarul său, își deschise drum cu lovituri de spadă, sări în sala cea mare și o luă la fugă în căutarea lui Berenguer. Élie își dădu seama de pericol și le porunci mai multora dintre oamenii săi să-l însoțească în urmărirea lui Hugo. Planul funcționase, și pentru moment lupta în zona lui David și a rabinilor săi deveni echilibrată.

*„Sabad bien que si ellos le vidiessen
non escapara de muort.“*

[„Aflați că, dacă ei îl vor vedea,
nu va scăpa cu viață.“]

Poemul Cid-ului

Cufundați în întuneric, Guillaume, Vulpoiul și Pellet încercau să se ferească de loviturile neobosiților „oameni pământii“. Cavalerul de Montmorency înțelese că era inutil să întoarcă loviturile, dat fiind că nu i-ar nimeri niciodată acolo unde erau vulnerabili, pe când ei îi puteau răni sau ucide în orice situație. Își dădu atunci seama că nici unul dintre monștrii aceia nu vorbise și a presupus, după lipsa de precizie a loviturilor lor, că nici nu vedeau în întuneric. Or fi fost muți și poate chiar și surzi. Și, dacă auzeau, nu aveau cum să înțeleagă o limbă străină, cum era limba oil.

Așa că Guillaume hotărî să riște:

– Să ne vârâm spadele în teacă, pentru că nu ne servesc la nimic, și să plecăm de aici în patru labe, iute, ca să-i derutăm, cu scutul pe spinare, evitând să ne rănească.

– În ce direcție? întrebă Pellet. Sunt dezorientat.

– Într-a mea, răspunse Vulpoiul. Era cea spre care ne îndreptam. Să ne întâlnim la patruzeci de pași de aici.

Guillaume a știut imediat că făpturile auzeau într-adevăr, dat fiind că o ploaie de scânteii foarte aproape de capul său confirma că spada, care se izbise de un zid de piatră în spatele căruia se apăra, îl căuta.

Sclipirea palidă îl lăsă să vadă că, la dreapta, o altă făptură își ridica arma ca să-l rănească. Rapid, apărât din nou de întu-neric, se aruncă la pământ și eschivă lovitura care, judecând după sunet, trebuie că îl nimerise pe atacatorul său din stânga. Mergând de-a bușilea în direcția în care îl auzise pe Vulpoi și încercând să-și apere spatele cu scutul, deduse din zgomotul asurzitor că cei doi agresori ai săi se încăieraseră într-o mută, dar zgomotoasă luptă între ei, crezând că îl atacau pe el. În cursa lui de-a bușilea nimeri peste ceva care i se păru a fi niște picioare și se dădu iute la o parte, continuându-și fuga. Sunetul aproape imediat al metalului lovind pavimentul de piatră îi indică faptul că se izbise de un altul dintre „oamenii pământii”. Cursa luă sfârșit când se izbi cu atâta vigoare de un zid, încât, în ciuda căștii furate de la temnicer, aproape că fu pe punctul de a-și pierde cunoștința. Judecând că pericolul imediat trecuse, se ridică, fiind sigur de faptul că aceea era direcția din care îl auzise pe Vulpoi. Pipăind peretele, recunoscuseră orientarea culoarului și o urmă cu mare grijă pe o distanță de treizeci de picioare. După zarva pe care o auzea în urma lui, se gândi că făpturile acelea își continuau încăierarea și, acoperindu-se cu scutul și cu brațul drept întins, pipăia acum zidul în tăcere până când dădu peste ceva care se mișca. Făcând un salt îndărăt și protejându-se cu pavăza sa, șopti:

– Cine sunteți?

– Pellet, răspunse acesta în șoaptă.

– Și Vulpoiul?

– Aici, auzi el la câțiva pași distanță.

– Cred că i-am derutat, murmură Guillaume și, tăcând câteva clipe ca să audă zgomotele îndepărtate din tunel, continuă: Dar ne-am rătăcit.

– Eu, nu, spuse tâlharul. Veniți lângă mine și apoi urmați-mă. La vreo treizeci de pași la dreapta trebuie să fie un culoar.

– Cum puteți fi atât de sigur? întrebă Guillaume.

– Am un simț bun de orientare și întotdeauna m-au fascinat planurile. Îl am în minte, stăpâne.

Într-un șir de orbi, sprijinind mâna pe umărul celui din față, se lăsară călăuziți de către tâlhar, care pipăia niște pereți ce păreau vii din pricina unui ușor cutremur ce creștea zguduindu-i și făcând întreg culoarul să răsunе.

– Ce o fi asta? se întreba Vulpoiul.

– Nu știu, dar bănuiesc că e lucrătura lui Berenguer, îi răspunse Guillaume.

Dar vibrația creștea din ce în ce mai tare și, la o cotitură, tâlharul se opri șovăind.

– Ce se întâmplă?

– Încerc să-mi amintesc. Acest cot al culoarului nu-mi este cunoscut. Așteptați-mă aici.

Și începură să pipăie pereții, în vreme ce Guillaume se zbătea între nerăbdarea de a o găsi pe Bruna, rugăciunile ca ea să fie bine și neliniștea de a se rătăci în locul acela tenebros și de a nu mai vedea niciodată lumina zilei.

– Să încercăm la dreapta, spuse Vulpoiul.

Și șirul de nevăzători se puse din nou în mișcare. Puțin câte puțin, în aerul stătut cu miros de mucegai din galerii începu să se simtă o creștere de energie care se transmitea prin pereți și sporea ca un cutremur. Guillaume își spuse că mergeau în direcția corectă. Vibrația aceea provenea probabil din mijlocul labirintului. Acolo o fi Bruna și arhiepiscopul. O va găsi oare în viață?

מה אמת
„Emet, Met.“

[„Adevăr, Moarte.“]

Descântec cabalist

Hugo își dădu seama că nu vor putea rezista atacului oamenilor arhiepiscopului și hotărî să se repeadă direct asupra lui. La fel ca regelui de la șah, dacă i se dădea mat, partida era câștigată. Scăpând de adversari și evitând scara de piatră, sări în sala cea mare, a cărei pardoseală era mai jos, și alergă spre Berenguer. Élie, majordomul acestuia, înțelegându-i intențiile, părăsi încăierarea și se luă după el împreună cu mai mulți oameni de-ai lor.

Între timp, altă luptă se dădea la un nivel foarte diferit. Glasurile dintr-o extremitate făceau contrapunct cu cele din cealaltă în ritmicul limbaj secret al puterii, care cuprindea totul. Era forța Cuvântului și cea a Contracuvântului. În același timp, în sala cea mare, cea din mijloc, statuile acelei oștiri ce se năștea se zvârcoleau, cuprinse parcă de o mare suferință.

Ajungând la celălalt capăt al sălii, Hugo o văzu sus, în spațele altarului, pe Bruna legată pe cruce și, în fața ei, pe arhiepiscop. I se păru că fata avea ochii întredeschiși și se rugă

cerului să fie în viață. Se înfurie văzând-o pe iubita sa în această postură, dar trebui să se stăpânească atunci când observă că Berenguer era apărat de doi oșteni de strajă și că Élie îl urmărea împreună cu încă doi. Nu va avea nici o șansă împotriva a cinci adversari.

Hotărî să-i atace pe oamenii cu barbă care recitau litanii. Poate că ar reuși să facă ravagii printre ei și să întrerupă astfel necromanția, deși, cu urmăritorii săi ținându-se pas cu pas după el, de-abia ar fi putut aplica niște lovituri de spadă cu amândouă mâinile înainte de a fi ucis. Dar, ajungând la ei, străjerul care îl apăra pe arhiepiscop, situat, ca și bărboșii, în planul superior al sălii celei mici din capătul acela, se grăbi să-i iasă în cale. Era pierdut! Nu avea timp să se gândească și cu atât mai puțin să se lamenteze, dar simți o mare suferință pentru tristul sfârșit care o aștepta pe Bruna din pricina eșecului său. Erau trei contra unu, dar, dacă urca la nivelul superior, ar fi cinci.

Se plasă într-o denivelare dintre săli, într-un loc fără scări ca să evite să fie înconjurat, dar, chiar și așa, Élie și ceilalți doi începură să-l lovească, în vreme ce el căuta să-l rănească pe majordom cu mai multă îndrăzneală decât speranță. Atunci, înțelese că îi sosise sfârșitul.

Când vibrația se prefăcu în glasuri, Guillaume știu că ajung în mijlocul labirintului. Era îngrijorat, pierduseră prea multă vreme cu „oamenii pământii” și se ruga să ajungă la timp.

În cele din urmă, zăriră o lumină și, mai întâi pe băjbăite, iar apoi siguri pe ei, alergară spre locul de unde venea aceasta.

Cavalerul de Montmorency, cu spada în mână, trebui să-și înfrâneze primul impuls de a se lansa în acțiune ca să înțeleagă ce se întâmplă. Era o enormă încăpere subterană în care făcliile luminau o scenă oribilă cu sute de făpturi, jumătate om, jumătate statuie, înarmate și aliniate ca niște soldați, zvârcolindu-se și mârâind într-o stare ce părea de mare durere. Dispuse simetric, la fiecare dintre cele două extremități ale incintei, se afla

câte o încăpere cu aceleași proporții, dar mai ridicată și mai mică. În amândouă, grupuri de oameni recitau litanii de neînțeles înspre încăperea din mijloc, cu o cadență foarte deosebită. Acea era originea vibrației, a forței. Intraseră în apropierea sălii în care era un altar și în spatele acestuia, Guillaume, înspăimântat, o văzu pe Bruna răstignită. Acolo era și arhiepiscopul Berenguer împreună cu Sara, privind un războinic care, cu spatele la perete, se lupta cu trei adversari. Francul îl recunoscu pe Hugo și instinctul îi spuse că pe el trebuia să-l ajute și cu strigătul de: „Pentru Doamna Privighetoare!“, se năpusti, urmat de Vulpoi și de Pellet, asupra celor care îl hăituiau pe Mataplana.

Oamenii lui Guillaume erau mai încercați în luptă decât oștenii lui Élie și din primul moment îl uciseră pe unul dintre ei. Atunci, Berenguer, văzându-se în primejdie, strigă:

– Adam, trezește-te! Lichidează-i!

Și un războinic, care până în momentul acela stătuse aliniat, imperturbabil și nemișcat în fața oștirii convulsionate alcătuite din semenii săi, se puse numaidecât în mișcare. Pellet fu cel care îl văzu venind prin spate și îl primi, acoperindu-se cu scutul, în vreme ce tovarășii săi isprăveau cu oamenii arhiepiscopului.

Prima lovitură a lui Adam crăpă în două scutul, fără ca brațul lui Pellet, care îl ținea strâns, să fi fost rănit. Impresionat de atâta forță, acesta făcu un pas îndărăt, de care *golem*ul profită ca să se apropie. Lui Pellet i se păru că vede o breșă, întinse brațul cu toată forța și își înfipse spada drept în pieptul acelei făpturi. Adam, fără să dea semne că ar simți vreo durere, dădu o lovitură cu amândouă mâinile în capul nefericitului, omorându-l pe loc.

Cei doi oameni care îl apărau pe arhiepiscop coborâră în ajutorul lui Élie, acum singur în fața lui Guillaume și Hugo, iar Vulpoiul trebui să dea piept cu Adam. O făcea cu precauție, ca urmare a celor întâmplate cu tovarășul său. Se mărginea să eschiveze loviturile și, ghicind natura acelei făpturi, încerca

să-i urmărească spinarea, cum o făcuseră cu cei din labirint. Dar acesta era mult mai agil; în realitate, îl depășea cu mult și în câteva clipe primise două lovituri care îi distruseră scutul și îi lăsară brațul aproape amorțit.

— Ajutați-mă, stăpâne! strigă tulburat tâlharul văzând că nu mai putea face față.

Élie căzuse deja și, împreună cu Hugo, Guillaume se repezea la cei doi soldați care se apropiau, dar, socotind că Mataplana îi putea stăvili de unul singur, îl părăsi ca să-i dea o mână de ajutor tâlharului. Veni prin spatele lui Adam cu intenția de a-l lovi în ceafă, dar acesta, ghicindu-i parcă gândurile, se răsuci, făcând cu arma o mișcare ca de morișcă, și îl obligă pe Montmorency să dea îndărăt. Cu o altă rotire pe jumătate îl lovi pe Vulpoi care căuta să-l rănească profitând de neatenția lui, dar el fu cel luat prin surprindere de agilitatea nemaipomenită a monstrului. Fu doborât de o lovitură peste scutul său zdrobit și peste braț, dar se rostogoli și reuși să scape, cu puțin, de următorul atac al lui Adam. Acesta nu pierdu timpul și, rotindu-se, pară lovitura pe care Guillaume i-o lansă cu spada sa. *Golemul*, dată fiind natura sa, nu avea nevoie de scut, așa încât, cu mâna liberă, apucă fulgerător brațul cu care francul ținea spada și, răsucindu-l cu brutalitate, îl făcu să dea drumul armei. Cavalerul de Montmorency rămase la cheremul acelei făpturi care îl ținea strâns de încheietura mâinii, având ca singură apărare scutul, ridicol în comparație cu adversarul său. Adam începu să-l lovească brutal.

Vulpoiul făcu un efort să se ridice în picioare. Chiar și rănit, putea fugi, dar vru să-l salveze pe stăpânul său. Libertatea lui, cea a familiei sale, visurile sale de dragoste, fiii, viile și prietenii depindeau de supraviețuirea acestuia. Și, apucând spada cu amândouă mâinile, se porni să lovească în ceafa acelei făpturi infernale.

Dar acesta, care părea că îl supraveghează cu coada ochiului, trase de încheietura mâinii lui Guillaume ca și cum ar fi fost vorba de o marionetă și încetă să-l mai lovească,

frângându-i spada Vulpoiului cu o lovitură dată cu amândouă mâinile.

Acesta, luat din nou prin surprindere și slăbit din pricina rănilor, nu fu în stare să reacționeze și o a doua lovitură de spadă îi pătrunse adânc între umăr și gât. Vulpoiul scoase un geamăt și se prăbuși.

Guillaume avu timp doar cât să scape de scutul inutil și să apuce brațul cu care Adam își ținea spada. Dar, împins de acesta, își pierdu echilibrul, căzu pe spate încă ținându-l de braț.

Francul înțelese că este pierdut. Nu avea putere să-l oprească pe dușmanul său aflat peste el și care își îndreptase vârful spadei spre pieptul lui, forțând până atinse cămașa. Guillaume, din disperare, vru să-și adune ultimele puteri, dar era incapabil să oprească înaintarea tăișului care, puțin câte puțin, i se înfigea în trup. Știa că Hugo, între timp, lupta împotriva soldaților care mai rămăseseră și nu se putea bizui pe ajutorul lui.

Privi fața colțuroasă a acelei ființe, ochii săi negri fără strălucire și regretă disperat că nu fusese în stare să o salveze pe doamna sa. Spada îi sfâșia de-acum cămașa de zale și îi pătrundea în piept când ceva îi distrase privirea ațintită în ochii inerți ai făpturii. Era o batistă. O batistă frecând ultima literă a cuvântului **אמת**, „adevăr“, de pe fruntea făpturii! Și îl prefăcu în **מת**, „moarte“.

Adam se opri imobilizat, spada rămase încremenită câteva clipe, apoi căzu cu zgomot la pământ și corpul se prăbuși greoi peste Guillaume.

„*Pulvis es et in pulverem reverteris.*“

[„Pulbere ești și în pulbere te vei întoarce.“]

Facerea, III-19¹

De pe cruce, între visuri spulberate și realitate, priveam acel spectacol de necrezut al oștirii tremurătoare și suferinde, cel al invocației, al necromanției, al luptei Cuvântului și al înfruntării cu spada...

Mă simțeam murind încetul cu încetul, cu fiecare picătură de sânge pierdută, și a venit un moment în care am încetat să mă mai străduiesc pentru viață pentru ca, punându-mi toată nădejdea în Domnul, să-i cer iertare pentru păcatele mele. M-am abandonat în brațele sale. Moartea mi se părea o ușurare și am vrut să închid ochii pentru totdeauna. Dar ceva mă reținea, ceva care mă făcea să rămân în viață și care erau caverii mei. Mi-am revenit în fire și m-am rugat pentru ei. Am întredeschis ochii și, aproape de mine, l-am văzut pe Hugo luptându-se. Apoi, pe Guillaume, care i se alătura. Și speranța a înflorit ca primăvara, ca să scadă când am zărit acea imitație

---

¹ *Biblia, Vechiul Testament, Facerea, 3-19. (n.tr.)*

de om pe care Berenguer o crease și care acum îi devora pe tovarășii lui Guillaume și apoi pe el.

Ceva atât de inofensiv precum batista Sarei a fost ceea ce i-a adus moartea acelei făpturi puternice și cumplite al cărei nume era Adam, numit astfel pentru că trebuia să fie primul dintr-o rasă care, spre norocul întregii lumi, a început și s-a sfârșit cu el.

Trupul *golemului* a rămas câteva clipe peste Guillaume. Apoi, a lăsat să-i cadă spada și a rămas încremenit. Cavalerul de Montmorency a rămas și el nemișcat, dedesubt, atât de mult timp, încât m-am temut să nu fie rănit sau mort. Dar și-a revenit și s-a alăturat luptei pe care Hugo o purta cu soldații, până când unul dintre ei a căzut rănit, iar celălalt s-a hotărât să fugă. Fără nimeni care să-i oprească, s-au năpustit asupra conducătorului celor care declamau în cor, rabinul numit Solomon ben Abraham. Omul nu a făcut nici o încercare de a fugi și și-a continuat psalmodiile până când spadele l-au făcut să tacă. Apoi, cavalerii i-au mai lovit pe încă doi și acest fapt i-a făcut pe ceilalți să se împrăstie, la început, declamându-și încă rugăciunile, dar până la urmă amuțind unul după altul, pe măsură ce Hugo și Guillaume îi atacau. Atunci, rezonanța Cuvântului care venea din sala opusă a cuprins totul cu forță, într-un val de glasuri.

Cavalerii mei, cu spada în mână, s-au îndreptat spre Berenguer cu intenția de a-i curma viața, dar acesta nu a încercat să fugă. Hugo își ridica deja arma asupra lui când Sara l-a oprit.

— Lăsați-l, i-a spus ea. Am nevoie de el viu. Sufletele se vor răzbuna pentru durerea nașterii și a morții pe care omul acesta le-a obligat să o încerce.

Arhiepiscopul, cu privirea răătăcită, se uita în gol asemenea unui condamnat ce așteaptă lovitura călăului pe trupul său.

Când oamenii lui Solomon au tăcut, făpturile acelea îmbrăcate în soldați au încetat să se mai zvârcolească și, una după alta, cu un zgomot asurzitor, au început să se năruie, prefăcute în pământ cenușiu. Atunci, un nor de praf s-a ridicat în

marea încăpere din mijloc, până când a devenit ceva compact care a început să se rotească într-un vârtej. Priveam fascinați și temători acel fenomen cumplit. În cele din urmă, praful acela viu a părut, pentru câteva clipe, să ia aspectul unui chip furios și, apoi, asemenea unui roi de săgeți, s-a năpustit năprasnic asupra arhiepiscopului Berenguer. Cavalerii mei, înspăimântați, s-au dat în lături dintr-o săritură și omul a început să se zvârcolească pe jos, cuprins de convulsii, cum făcuseră mai înainte *golemurile*. Părea că suferă o durere imensă și se agita printre gemete înfiorătoare.

Era pedeapsa, așa cum Sara avea să ne spună după aceea, pentru rabinul care, cu o aroganță nemaipomenită s-a crezut în stare să se ia la întrecere cu Adonai, Creatorul. A capturat suflete răătăcitoare și a vrut să le înrobească într-un corp de lut. Acum, acestea, pline de mânie, se răzbunaseră pentru suferințele îndurate. De aceea îl voia pe arhiepiscop în viață, pentru ca să-i devină victimă și să evite astfel ca noi, ceilalți, să pătimim de pe urma acelei uri.

Când Hugo și Guillaume și-au revenit din stupoarea pe care o asemenea scenă le-a pricinuit-o și au văzut că nu ne mai pândește nici o primejdie, s-au grăbit să mă dea jos de pe cruce. Atunci am fost conștientă de goliciunea mea și m-am rușinat. Sara i-a călăuzit, explicându-le cum să mă miște. M-au dezlegat cu grijă, au întins o mantie jos și m-au așezat pe ea. Femeia mi-a luat pulsul, mi-a ascultat inima, m-a sărutat pe frunte și, când mi-a căutat căldura dintre sâni, a spus:

– Cred că am sosit la timp. E foarte slăbită, dar doamna voastră va trăi.

Ei au oftat ușurați și au venit să mă sărute pe frunte și pe obraji, asigurându-mă de devotamentul lor. Eu de-abia am putut șopti un „mulțumesc“.

Sara mi-a strâns bandajele ca să-mi oprească numaidecât hemoragia. Mi-a recuperat veșmintele și mi le-a pus, căci eu eram incapabilă să mă mișc. Începeau să pregătească niște târgi când rabinul David Quimhi a sosit cu supraviețuitorii din

grupul său. Vocile lor amuțiseră când se năruise oștirea. Rabinul i-a îmbrățișat pe Sara și pe Hugo. Apoi, au intonat împreună cu femeia și oamenii săi o rugăciune de mulțumire și laudă Celui de Sus.

– Vă mulțumesc, Hugo de Mataplana, pentru ajutorul pe care ni l-ați dat, a spus rabinul. Fără voi, nu i-am fi putut opri pe arhiepiscop și pe rabinul Solomon.

Hugo a răspuns că fără ei nu ar fi putut să mă salveze și i-a lăudat curajul.

– Fie ca Adonai să vă îndeplinească dorințele, a încheiat David Quimhi.

Sara a zâmbit la auzul frazei și în continuare a întrebat:

– Și ce doreați? Ce căutați când ați venit la Narbonne?

Hugo și Guillaume s-au privit surprinși. Singurul scop pe care și-l aminteau era să mă salveze și s-au angajat atât de mult în această acțiune încât uitaseră ce anume îi adusesese în oraș.

– Povara celui de-al șaptelea catâr, a răspuns Hugo în cele din urmă.

– Ridicați piatra de pe altar, a spus femeia.

Au îndepărtat pânza care acoperea altarul și au văzut că acesta era alcătuit dintr-o mare lespede dreptunghiulară care închidea ceva cu aspect de sarcofag. Îndepărtând piatra, au văzut în interior, puse în suluri, documentele pe care le căutau.

Guillaume și Hugo s-au privit cu un zâmbet neîncrezător. Acolo era povara celui de-al șaptelea catâr, „moștenirea diavolului“.

נָלֹת צִיּוֹן אֲשֶׁר בְּסֶפֶרְדִּי!

„Surghiuniți din Sion ce vă aflați în Sefarad!“

Yehudá Ha-Leví, 121

O altă urgență îl împiedica pe Guillaume să vadă conținutul acelor documente atât de râvnite și alergă la locul unde căzuse Vulpoiul. Acesta zăcea într-o baltă mare de sânge. Lovitura pe care o primise de la Adam era cumplită și Guillaume, doar văzându-l, știu că era pe moarte. Ochii lui sticloși îl recunoscă pe cavalier și cu mare osteneală încercă să-și ridice mâna. Acesta i-o apucă. Tâlharul voia să vorbească, iar el îl ascultă cu atenție.

Dar Vulpoiul nu fu în stare să rostească vreun cuvânt și Guillaume îi spuse:

– Fiți fără grijă, că mă voi ține de făgăduială. Vă voi ocroti familia.

Un zâmbet se ivi pe buzele Vulpoiului și își dădu sufletul. Cavalerul de Montmorency îngenunche în fața cadavrului, murmurând o rugăciune, amintindu-și în același timp lipsa de considerație și disprețul pe care le simțea înainte pentru tâlhari. Își dădu seama de ironia faptului că tocmai unul dintre

aceștia, incredibil de loial și de credincios cuvântului dat, a fost cel care și-a sacrificat viața ca să i-o salveze pe a lui.

– Puțini cavaleri ar fi știut să fie atât de viteji și de curajoși, îi șopti el mortului. Vă făgăduiesc că, atunci când voi ajunge la Carcassonne, nu le va lipsi nimic soției și fiului vostru.

Supraviețuitorii ieșiră pe calea ce ducea spre temnițe într-un mare alai. Guillaume și Hugo îl aveau drept ostatic pe arhiepiscopul Berenguer, care îngăima cuvinte incoerente și părea că și-a pierdut mințile.

– Este îngrozitor ce i s-a întâmplat, le spuse rabinul. Nu-și va mai recăpăta niciodată judecata, nu va mai fi niciodată el însuși.

Bruna se gândi că aceasta era o alinare pentru ea. Drumul de întoarcere a fost lent din pricina răniților, dintre care unii trebuiau să fie transportați pe tărgi. Nu au avut nici un fel de întâlnire neplăcută pe culoare. Făpturile create de Solomon și Berenguer dispăruseră pentru totdeauna. Străjerii palatului fură surprinși să vadă acea mulțime ieșind din temnițe și pe arhiepiscop care, supus, îndeplinea poruncile unui tânăr cavaler care vorbea cu același accent ca al său. Și ei se grăbiră să-i dea ascultare și astfel se întoarseră cu toții la casele lor fără incidente.

Petrecură o vreme la Narbonne, răstimp în care, sub îngrijirile Sarei, Bruna își recăpăta sănătatea. Rabinul David și Hugo au avut o ciudată negociere cu noul majordom al arhiepiscopului. Berenguer aproape că nu vorbea și, când o făcea, scotea doar nerozii. Murind Élie, responsabilitatea a căzut asupra celui de-al doilea majordom. Pe acesta îl înspăimântau ritualurile de necromanție și încercase mereu să stea deoparte. Ascultă, neîncrezător și îngrozit, relatarea oștenilor care supraviețuiseră și văzu că stăpânul său își pierduse mințile. Apoi, încuviință ca ovreii să-și scoată morții de acolo, îi îngropă discret pe creștini și se învoi să păstreze tăcerea asupra celor întâmplate. A dat ordin să fie zidit accesul în labirint, atât dinspre palat, cât și dinspre oricare altă intrare cunoscută.

După părerea lui, nu se întâmplase nimic, și galeriile subterane au devenit o legendă.

Nici rabinului David nu-i convenea ca faptele și, mai cu seamă, rolul rabinului Solomon în cele întâmplate, precum și posibilitatea cuiva de a crea *golemuri* să fie aduse la cunoștința tuturor.

– Destulă presiune exercită seniorii creștini și Biserica catolică asupra noastră, spunea el, pentru ca să ni se mai pună și eticheta de vrăjitori.

– De ce v-ați opus planurilor arhiepiscopului? vru să știe Guillaume. Ar fi îmbunătățit situația poporului vostru.

– În schimbul a ce? se întreba rabinul. Al edificării unei vieți întemeiate pe necromanție? Al ofensării lui Adonai prin încercarea de a crea ca El? Aflați că puterea și conștiința progresează de obicei împreună, pe măsură ce progresează și spiritul ființei omenești. Dar există și excepții. Sunt unii care obțin o mare putere înainte de a atinge conștiința necesară și, atunci, se folosesc prost de forța lor, uneori cu rezultate dezastuoase pentru omenire. Vedeți-l, dacă nu pe altcineva, măcar pe abatele Ordinului Cistercienilor, Arnaut. Este un caz de putere fizică, de forță a armelor. Cruzimea lui înspăimântă. Același lucru s-ar fi întâmplat cu Berenguer și Solomon, doar că originea puterii lor era energia subtilă, spirituală, pe care ei ar fi pângărit-o, transformând-o în forță fizică, în violență și în moarte.

– Așa că v-ați resemnat ca poporul vostru să fie în continuare supus, spuse Hugo, să fiți maltratați și chiar asasinați?

– Nu, bineînțeles că nu! răspunse rabinul. Ne vom apăra cu orice preț, dar respectând voința lui Adonai. Și când el ne va acorda o mai mare putere spirituală, o vom folosi întru preamărirea Lui, niciodată pentru a-l insulta, vrând să creăm ca El. Ne temem de mânia Lui, izvor al tuturor relelor. Nu, regatul ovreiesc al Septimaniei nu va reînvia niciodată, cel puțin nu cu acest preț, și, dacă asupra noastră va cădea o persecuție cumplită, ne vom refugia în Sefarad.

Viața celor trei luă pentru prima dată un aer de rutină în zilele de refacere a Brunei. Doar câteva persoane din comunitatea ovreiască aveau cunoștință de șederea ei în casa Sarei, iar identitatea îi era protejată. Hugo și Guillaume își reveniră de pe urma rănilor în îngrijirea unor pricepuți medici ovrei și se instalară la han, păstrându-și rolurile dinainte. Unul, în chip de cavalier cruciat, iar celălalt, ca trubadur care nu ostenea nicio dată nici să converseze, nici să pună întrebări. Dar o vizitau în mod frecvent pe Sara, ca să o curteze pe Bruna, precum și pe rabinul David care, împreună cu alți învățați din comunitatea lor, îi ajuta să verifice documentele. Deși toate aveau traduceri în latină, oamenii aceia culți au identificat scrierile în aramaică, limba pe care a vorbit-o Hristos, găsind noi semnificații pentru cele traduse.

– Lipsesc documentele cele mai recente, le atrase atenția Sara.

– Cum de știți acest lucru? vru să afle Hugo.

– Pentru că a spus-o arhiepiscopul. Este vorba de genealogii directe ale doamnei Bruna de Béziers. De aceea, primul lucru despre care a întrebat-o Berenguer a fost în legătură cu bunicii ei paterni și materni.

– Ce s-a întâmplat cu scrierile acelea?

– Au rămas la Lupoica din Cabaret.

– La ea? se miră Hugo. Și de ce?

– Arhiepiscopul credea că a sustras documentele acelea din invidie. Voia ca nici o altă doamnă să nu poată purta porecla de Doamna Graal. Ea identifică Graalul cu *Joy*, dar cei mai mulți l-ar identifica cu „Sângele regesc” al succesorului lui Hristos.

– Va trebui să le recuperăm, spuse cavalierul de Mataplana.

În ultimele zile, doar prezentul sau poate clipa imediat următoare ocupase mintea cavalerilor, dar, pe măsură ce Bruna își revenea, viitorul mai îndepărtat începu să-i preocupe. Fiecare cugeta la el pe cont propriu, până când, în cele din urmă, Doamna Privighetoare deschise discuția.

– Și acum ce vom face?

– Vom recupera restul documentelor, răspunse Hugo.

– Poate că această acțiune e importantă pentru un cavaler de Sion, răspunse Guillaume, dar nu și pentru mine. Eu știu de-acum tot ce aveam nevoie să aflu. Cele trei enigme ale mele au fost rezolvate. Am găsit documentele, le cunosc conținutul și știu de ce voia Arnaut să o asasineze pe Bruna.

– Și ce veți face acum? întrebă ea.

– Nu știu, dar n-am de gând să mă despart de dumneavoastră. Vă iubesc și vă voi ocroti cu prețul vieții mele.

Pe Bruna, această nouă declarație o înduioșă până într-acolo încât ochii i se umplură de lacrimi. Și tăcu, așteptând ca Hugo să se manifeste și el.

– Și eu vă iubesc, spuse cavalerul de Mataplana.

– Mă iubiți sau e doar datoria voastră de a mă apăra?

Doamna simțea că, pe câtă vreme Guillaume îi consacra un devotament necondiționat, poziția lui Hugo nu era atât de angajantă.

– Este și datoria mea, și dragostea mea, doamnă.

– Frumos răspuns galant, tipic pentru un trubadur al *Fin'Amor*-ului, răspunse ea nemulțumită

Dar simți pe mâini atingerea cavalerului de Mataplana, care o privea intens.

– Să nu vă înșelați, doamna mea. Să nu confundați așa-numitul *Joy* cu manierele elegante; vă iubesc mai presus de propria viață. Și nu doresc altceva decât să o pot trăi alături de dumneavoastră.

„...noz espées sunt bones e trenchanz;
nus les ferum vermeilles de cald sanc.“

[„Sunt bune și tăioase spadele noastre;
în sânge cald le vom vopsi în roșu.“]

*La Chanson de Roland, LXXXII*¹

A venit și ziua să părăsim Narbonne și am făcut-o cu regret. Vremea refacerii mele a fost una plină de muzică, de cântări, de dragoste și de intensă fericire. Cu atât mai intensă, cu cât eu o presimțeam scurtă și profitam de ea sorbind-o până la ultima picătură.

Când ne-am luat adio de la prietenii noștri Sara, rabinul David și ceilalți, nu erau vești despre arhiepiscop, nimeni nu îl mai văzuse în public și zvonurile spuneau că nu se simțea bine. Am ieșit toți trei pe aceeași poartă prin care intraserăm, cea Regală. Eram iarăși pe drum, eu deghizată din nou în scutier; totul părea la fel, dar eu nu mai eram aceeași.

Veniserăm la Narbonne în căutarea răspunsurilor la întrebările noastre și acum le aveam. Într-un fel oarecare, misiunea noastră, rațiunea de a fi împreună, a încetat să mai existe și am

---

¹ Versurile 949-950. (n.tr.)

înțeles că vizita noastră la Cabaret ca să recuperăm documentele sustrase de Doamna Lupoaică nu era altceva decât o scuză. Poate că Hugo avea motive să meargă, pentru că era cavaler de Sion, dar Guillaume, nu. Singurul motiv al lui Guillaume era dragostea lui pentru mine, o dragoste care îl silea să lupte împotriva alor săi, să-l trădeze pe legatul papal. Pentru o vreme, pasiunea lui îl prefăcuse în favoritul meu. Dar Hugo, de care am ajuns să mă îndoiesc, era mai îndatoritor decât oricând și nu își ascundea gelozia disperată care îl copleșea uneori. Îmi declara devotamentul său de câte ori putea, arătându-mi acum tot atâta afecțiune sau chiar mai mult decât rivalul său.

Mai rămânea doar ceva de făcut: ca eu să mă decid pentru unul dintre ei. O doamnă cu doi curtezani plimbându-se pe însângeratul pământ occitan era o absurditate; situația aceea nu mai putea continua. Trebuia să mă hotărâsc, altminteri, vor sfârși poate ucigându-se unul pe celălalt cu prima ocazie. Dar mă linișteam gândindu-mă că pericolul acela rămânea în urmă; trecuserăm împreună prin prea multe încercări. Din când în când, își spuneau unul altuia: „Îmi va părea rău să vă ucid atunci când o voi face“, iar răspunsul zâmbitor era: „Catalan îngâmfat, eu voi fi acela care vă va ucide“, dar eu știam că ei glumesc, că erau camarazi și că erau ca niște frați.

Dar nu eram în stare să mă hotărâsc. Guillaume mă implora să-l însoțesc în țara lui. Îmi spunea că avea să renunțe la cariera sa ecleziastică și că acolo voi fi în siguranță, că tot ce era al lui va fi și al meu și că, dacă îmi mai rămânea vreo temere, ne vom duce în Țara Sfântă. Hugo voia să mă ducă în Catalonia, la castelul tatălui său de la Mataplana. Îmi dădea asigurări că acolo voi fi regină, că era un loc al trubadurilor și că toți mă vor cânta. Eu zâmbeam, spunând că trebuia mai întâi să recuperăm documentele pierdute, dar în realitate nu îmi păsa de nimic; era o scuză ca să nu renunț la nici unul dintre ei.

Uneori, îl priveam pe Hugo și mă gândeam că el era alesul meu. Fusesse prima mea dragoste și nu a încetat niciodată să fie astfel. Inima încă îmi mai bătea iute când uneori ne atingeam fără să vrem și mă cuprindea o mare dorință de a-l săruta, de a-l îmbrățișa, de a-mi lipi trupul de-al lui.

Dar Guillaume era acolo și prezența lui mă împiedica să mă hotărâsc pentru cavalerul de Mataplana, pentru că devotamentul pe care mi-l oferea francul, dragostea pe care mi-o arăta erau nesfârșite. Mi-a fost teamă de el și l-am urât când l-am cunoscut, dar, încetul cu încetul, alte sentimente m-au biruit. Povestea noastră a crescut treptat, a depășit-o chiar, uneori, pe cea cu Hugo. Mă simțeam descumpănită, foarte descumpănită.

Și așa mă zbăteam, cufundată în gânduri. Trebuia să mă decid. Dar, pentru care dintre ei? În realitate, doream ca vremea aceea în care eram toți trei împreună să nu se termine niciodată, să fie nesfârșită. Trăiam o epocă oribilă în care diavolul și moartea călăreau împreună, pustiind ogoare și orașe, dar pentru mine era vremea dragostei. Eu nu am vrut să fie așa. Dar așa era.

Am făcut călătoria netulburați, fără să ne grăbim. Poposeam în locurile cele mai frumoase, uneori doar pentru câteva momente, ca să admirăm priveliștea: pe malurile răstoacelor fluviului Aude, pe pajiști, în păduri, unde razele soarelui se strecurau printre frunzele încă verzi ale copacilor... Războiul încetase să mai existe pentru noi și, curând după ce ne opream, viecele și ghitara răsunau, cântam, râdeam, ne bucuram de compania noastră și de clipa efemeră.

Dar, asemenea primelor semne ale toamnei, care aducea deja nopți reci și câte o frunză îngălbenită, ne izbeam la tot pasul de urmele tragediei pe care am fi dorit să o socotim cât mai străină de noi. Uneori, era descoperirea macabră a vreunui cadavru neîngropat de săptămâni întregi; alteori, simple vești pe care ni le transmiteau drumeții.

Cei care ne-au spus noutățile au fost niște neguțători însoțiți de o escortă puternică, pentru ca să se apere de mulțimea deznădăjduită care încă mai rătăcea pe drumuri.

Legatul papal Arnaut îl excomunicase din nou pe contele de Toulouse.

Deși nu a fost o surpriză, vestea nu i-a lăsat indiferenți pe cavalerii mei. Hugo era indignat, deplângând firea de trădător a abatelui Ordinului Cistercienilor care, după ce îl biruise pe viconte Trencavel, îl ataca acum pe contele de Toulouse sub pretextul că nu își îndeplinise angajamentele luate la Saint-Gilles, deși nu avusese timp să o facă, deoarece, până în urmă cu câteva zile, fusese alături de cruciați.

– Arta războiului, a comentat Guillaume cu un zâmbet.

– Da, o mișcare magistrală de trădare, răspunse Hugo mânios. Dar nu are nimic de-a face cu Dumnezeu, cu Dumnezeu pe care Arnaut spune că îl reprezintă.

– Există vreun război al lui Dumnezeu? am vrut eu să știu.

M-au privit în tăcere. Încă îi mai uimeam când interveeam în conversațiile lor politice.

– Nu știu, a răspuns Hugo în cele din urmă. Dar există războaie drepte. Iar acesta este foarte nedrept.

– Cruciada continuă, și acest fapt nu îi va plăcea regelui vostru Pedro, a spus Guillaume pe un ton ușor ironic.

– Vă dați seama că abatele vrea să termine cu toți cavalerii de Sion a căror identitate o cunoaște? a insistat cavalerul de Mataplana.

– Și acesta e motivul excomunicării? am întrebat eu.

– Care, dacă nu acesta?

Dar întrebarea a rămas în aer, fără răspuns.

Zilele acelea frumoase au luat brusc sfârșit. Eram la mai puțin de o zi de drum până la Cabaret când un tril, care s-a dovedit a nu fi al unei păsări, i-a atras atenția lui Hugo.

– Suntem supravegheați, a spus el.

– De cine? a întrebat Guillaume.

– Sunt cercetași ai lui Peyre Roger de Cabaret. Prietenul nostru trebuie că pregătește ceva.

Eu am devenit îngrijorată, dar cei doi cavaleri ai mei, plictisiți poate de atâta muzică și pace, s-au arătat entuziasmați. O porniră spre niște hățișuri din apropierea pădurii și au reușit să localizeze falsa pasăre. Fiindcă îi cunoștea de la Cabaret, omul nu a avut nimic împotrivă să le arate pe unde o luase călărind la trap grupul condus de seniorul său.

Am pornit-o în întâmpinarea lor și, când Peyre Roger și oamenii săi i-au văzut pe Hugo și pe Cavalerul Privighetorii, ne-au primit cu mare bucurie. Erau vreo douăzeci și cinci de călăreți care veneau foarte mulțumiți. Tocmai atacaseră o unitate de aprovizionare a cruciaților și duceau cu ei o mare pradă alcătuită din cai, arme și alimente.

– Iscoadele noastre au localizat, la vreo două mile înspre Carcassonne, altă pradă interesantă, ne-a spus cavalerul de Cabaret după saluturi. Vă invităm să vă alăturați nouă. Ne-au lipsit Hugo de Mataplana și prietenul său, Cavalerul Privighetorii.

Amândoi au acceptat încântați și Guillaume a dat deoparte bucata de piele care îi acoperea scutul pentru ca privighetoarea roșie, reprezentată ridicându-și ciocul ca să cânte, să se arate din nou.

M-au silit să rămân cu doi scutieri, care nu intrau în luptă pentru că păzeau prada de război, și și-au luat la revedere de la mine fără măcar să-mi fi dat mâna, ca să nu-mi trădeze condiția. Și au plecat fericiți, glumind, lăsându-mă cu o nesfârșită îngrijorare.

Am luat-o la trap până la o colină din apropiere ca să-i văd mai multă vreme, dar, după puțin timp, au dispărut pe drum. Apoi, pe când supravegheam calul încărcat cu documente, am privit melancolică ghitara tăcută și viela amuțită, prinse deasupra baloturilor.

„*Sun cheval brochet, laiset curre a esforz.
vait le ferir li Quens quanque il pout.*“

[„Dă pîteni calului, lasă frâu liber forței sale,
Contele aleargă cât poate de iute ca să-l rănească.]

La Chanson de Roland, XCIX¹

Hugo avea încredere în capacitățile militare ale lui Peyre Roger de Cabaret, dar își spuse că incursiunea aceea îi ducea mult prea aproape de Carcassonne. Erau doisprezece călăreți care apărau un chervan tras de catări și atacul a început cu o urmărire.

– Nu-mi place. Ar fi trebuit să le pregătim o ambuscadă, în loc să alergăm după ei, îi spuse el lui Guillaume.

Nu a știut dacă acesta l-a auzit în vuietul atacului și datorită faptului că amândoi aveau coiful pus pe cap.

Cavalerii cruciați fugiră luând-o înaintea carului, iar cei din Cabaret, ajungând vehiculul din urmă, le porunciră conducătorilor să-l oprească. În momentul acela, când s-a oprit chervanul, pieile care acopereau încărcătura au căzut, lăsând să se vadă ceva asemănător unei mici întărituri de lemn și,

---

¹ Versurile 1198-1199 (n.tr.)

apărați în spatele acesteia, o duzină de oșteni. Erau dotați cu baliste și sulite și îi lovira imediat cu săgeți pe cavalerii occitani. În același timp, cei urmăriți își întoarseră caii, atacându-i.

– Fir'ar să fie! Mi-am închipuit eu, șopti Hugo printre dinți. E o cursă!

Dar era prea târziu ca să se întoarcă din drum. Avangarda, în frunte cu Peyre Roger, Guillaume și Hugo, cu lancea în cumpănire, se lovi cu zgomot de fiare și strigăte de cavalerii cruciați. Între timp, cavalerii din Cabaret care mergeau în urmă încercau să termine cu arbaletierii apărați de obloanele de lemn din interiorul carului, dar aceștia îi țineau la respect cu lăncile. Unii cădeau străpunși de săgeți, încercând să-i doboare pe oșteni cu lovituri de sabie. După un schimb de lovituri cu adversarii săi, Hugo reuși să-l lovească la un braț pe omul care, evitând lupta, își înfipse pintenii și scăpă. A văzut că Guillaume îl doborâse pe adversarul său și îi strigă:

– Ar trebui să ne retragem acum, cât încă mai putem. Vocea îi răsuna înăuntrul coifului. Oamenii lor ascunși sunt pe cale să sosească.

– Aveți dreptate, răspunse Cavalerul Privighetorii.

Dar tocmai atunci auziră zarvă în spatele lor și Hugo știu că era prea târziu. Peyre Roger ordonă atacul împotriva celor care soseau și, întorcându-se, fură nevoiți să treacă pe unde se dădea lupta împotriva carului fortificat. În atac, Hugo văzu că nou-veniții îi depășeau în număr, dar ciocnirea fu imediată, fără să aibă timp să reacționeze. Era deja angrenat în luptă când văzu leul rampant al clanului Montfort etalat pe un scut și o tunică. Se gândi că nu putea fi Simon, dar cu toată probabilitatea era fiul acestuia, Amaury.

Căzuseră într-o cursă. Incursiunea avea să se încheie cu un eșec tragic, dar Hugo își spuse că, dacă îl va ucide pe moștenitorul celui care a uzurpat domeniul vicontelui, va transforma eșecul într-o mare victorie. Cavalerul de Montfort schimbă lovituri cu ambele mâini cu unul dintre cei ai cavalerului de Cabaret. Hugo îl avea aproape. Hotărî să joace totul la noroc.

Își înfipse pintenii în *destrer*-ul său și îl lansă asupra lui Amaury. Cu spada înălțată, găsi o breșă și, cu toate puterile, îi dădu o lovitură mortală în gât.

– Nu! auzi el.

Și în ultima clipă, în loc ca arma să se împlânte în trupul dușmanului, auzi un zgomot asurzitor și simți impactul foarte puternic al fierului izbindu-se de fier. Era Guillaume, care cu spada sa o oprise pe a lui. Reacția lui Amaury fu foarte rapidă. Dușmanul său primi atacul altui cruciat și acesta îi permise să se întoarcă și să-și schimbe poziția într-o parte și, cu mâna sa stângă, îi dădu o cumplită lovitură propriului său văr, fără să știe cine este și fără să-și dea seama că acesta tocmai îi salvase viața.

În vreme ce Guillaume se prăbușea la pământ, Amaury scoase un chiot victorios când băgă de seamă că îl dărâmasese pe faimosul Cavaler al Privighetorii.

– Să fugim de aici! strigă cavalerul de Cabaret.

Hugo văzu mai mulți cavaleri care îl înconjurau pe Amaury de Montfort sărbătorindu-i victoria. Înțelese că pierduse ocazia de a isprăvi cu el și, amărât, se alătură grupului alcătuit din oamenii lui Peyre Roger și, deschizându-și calea lovind cu amândouă mâinile, rupseră rândurile cruciaților căutându-și drum spre Cabaret, refugiul inexpugnabil de pe Muntele Negru.

Doar atunci își dădu seama Hugo de tragedie. Îl lăsa în urmă pe tovarășul său, pe rivalul său, dar mai mult decât orice, pe prietenul său. Și simți că ochii i se umpleau de lacrimi, gândindu-se că nu vor mai glumi niciodată, nu se vor mai lua la în trecere cântând, nu se vor mai lansa în aventuri, nu vor mai râde împreună. Simți o teribilă tristețe și o ranchiună profundă împotriva lui Amaury, care l-a răsplătit atât de prost pe cel care îi salvase viața. El era simbolul a ceea ce reprezentau cruciații, al cruzimii lor, al fanatismului lor, al jafului, al distrugerilor pe care le răspândeau în Occitania.

Trase de dârlogi și își frână calul.

– Hugo, ce faceți? îi întrebă Peyre Roger oprindu-și calul, în vreme ce supraviețuitorii din ceată continuau să fugă.

Dar Hugo aproape că nu îl auzea. Îl căuta pe Guillaume din priviri. Văzu trupul și privighetoarea roșie întinse la pământ, înconjurat de dușmani și se întrebă dacă era mort într-adevăr și dacă încă ar mai putea face ceva pentru el.

– Îmi pare rău pentru prietenul dumneavoastră și pentru oamenii noștri care au căzut în luptă, insistă cavalerul de Cabaret, dar veniți cu noi, iute, în orice moment vor pleca în urmărirea noastră, sunt mult mai numeroși. Răzbunarea va trebui să aștepte.

Dar cavalerul de Mataplana observa sărbătorirea, felicitările cruciaților la adresa lui Amaury și văzu cum acesta, înconjurat de oamenii săi, descăleca și își scotea coiful. Cruciații voiau să vadă chipul faimosului Cavaler al Privighetorii. Atunci își dădu seama că încă mai avea posibilitatea de a-l ataca și de a-l decapita dintr-o lovitură pe fiul lui Montfort. Era lipsit de apărare și poate că aceea era singura ocazie de a-și răzbuna prietenul. Și își îndreptă calul din nou spre câmpul deătălie.

– Hugo, nu fiți nebun! îi strigă Peyre Roger. Veniți cu mine! E o sinucidere. Veți reuși poate să intrați în cercul acela, dar nu veți ieși niciodată.

Dar cavalerul, cu inima strânsă de amărăciune și lacrimile curgându-i pe obraji, nu îl auzea. Încetul cu încetul, își purta *destrer*-ul la trap și își scoase din nou spada din teacă.

– Pentru Dumnezeu, ce frumoasă nebunie! își spuse Peyre Roger simțindu-și ochii umezi. Iisus Hristos să vă primească la sânul său, bunule prieten.

Instinctul îi cerea să-l însoțească pe Hugo, dar rațiunea îi vorbea de responsabilitatea pentru oamenii săi. Întoarse calul și îl mână în galop ca să-i ajungă din urmă pe ai săi, rugându-se pentru catalan.

Pornind la galop, Hugo știa că nu mai era cale de întoarcere; văzu breșa pe unde să intre și capul pe care dorea să-l

reteze. Mai știa și că Peyre Roger de Cabaret avea dreptate: erau prea mulți. Dacă ataca înăuntrul aceluia cerc, nu va ieși niciodată cu viață.

Amaury reuși în cele din urmă să-i scoată coiful Cavalerului Privighetorii și dădu peste chipul livid al dragului său văr. Viața i se scurgea în șiroaie din rana de la gât. Îngenunche și îl susținu, nevenindu-i să-și creadă ochilor. După câteva șoapte, o liniște mormântală se abătu peste cavalerii cruciați. Toți îl recunoscuseră, era tovarășul lor.

– Te iubesc, vere, murmură Guillaume, privindu-l pe Amaury cu ochi de-acum sticloși.

Acesta rămase nemișcat. Nici măcar nu auzea zgomotul de copite al *destrer*-ului înștiințându-l că se apropia călăul său. Privirea cavalerului de Montmorency rămase ațintită spre cer. Amaury știu că tocmai a murit și un urlet neomenesc de durere îi ieși din gâtleej, de parcă i s-ar fi rupt coardele vocale. Nu simțise niciodată o suferință atât de mare, o vină atât de îngrozitoare. I se părea că în piept îi arde infernul, dorea să-și dea propria viață în schimbul întoarcerii în timp, măcar și pentru o clipă, ca să schimbe acea soartă nedreaptă și cumplită.

Dar Hugo era deja aproape de el cu spada ridicată. Știa că nu exista ieșire pentru nici unul dintre ei doi. Sparse cercul pe care îl formau cruciații năucii și nu avu milă.

*„Ab sels de Cabaretz s'es lo jorn encontretz
e los an durament feritz e essaretz
que d'una part e d'autra n'i a motz de tuetz.“*

[„Și cu cei din Cabaret în acea zi se înfruntară
și cu atâta cruzime răniră și atacară
că mulți muriră de o parte și de-alta.“]

Cântecul cruciadei, III-41

Vestea că ceva merge prost a adus-o unul dintre scutieri, care a ajuns în galop și a făcut-o cunoscută:

– Am căzut într-o cursă. Plecați cu prada spre Cabaret, supraviețuitorii vi se vor alătura pe drum.

– Au fost morți? am întrebat eu.

Omul m-a privit parcă mirându-se de întrebarea mea.

– Păi, bineînțeles, a răspuns el. L-au ucis, cel puțin, pe unul dintre cavalerii dumneavoastră. Alăturați-vă celorlalți, plecați, salvați-vă viața, cu siguranță ne vor urmări. Eu rămân aici în caz că trebuie să dau ajutor.

Ceilalți doi scutieri au plecat numaidecât, misiunea lor fiind ca prada să ajungă cu bine la Cabaret. Dar nu i-am însoțit. Fără cavalerii mei nu aveam unde să merg și, cuprinsă de o teribilă neliniște, am urcat pe colină, luând cu mine calul care

purta manuscrisele și instrumentele muzicale. Mi-am ațintit privirea spre cotitura după care se pierdea drumul între copaci și m-am întrebat îndurerată care dintre ei o fi fost ucis. Mă rugam ca măcar unul să se întoarcă. Nu știam pe care doream să-l văd cu mai multă nerăbdare și dădeam din cap în semn de negație ca să alung gândul. Nu puteam alege; ar fi fost ca și cum aş fi hotărât asupra vieții sau morții celor pe care îi iubeam atât de mult. S-a scurs o vreme nesfârșită până când au apărut mai mulți călăreți care se întorceau în galop. Am numărat doar doisprezece. Câte unul de-abia se mai ținea pe cal și mai mulți își etalau rănilor sau chiar săgeți înfipite în trup.

Cei care erau teferi au pregătit o linie de apărare, protejându-i pe ceilalți în caz de atac, iar scutierii i-au ajutat pe răniți să descalece, ca să li se scoată săgețile sau măcar lăncile și să li se oprească hemoragia pentru ca să poată reveni la Cabaret. Mi-au cerut să fac de pază în cazul în care ar sosi cruciații și, văzând că apar niște călăreți de după cotitură, am dat alarma. M-am corectat imediat constatând că erau doar trei de-ai noștri. Dar nici unul dintre ai mei.

Cu ochii plini de lacrimi, scrutam în continuare orizontul, cerându-i lui Dumnezeu să nu mă părăsească, să le permită să trăiască. Măcar unuia dintre ei. Nici măcar nu avea importanță cui. Priveam ghitară și viela prinse pe cal, peste acea „moștenire a diavolului” și mă întrebam dacă vor mai răsuna vreodată. Simțeam moartea înlăuntrul meu.

A apărut alt cavaler și inima mi-a tresărit de emoție, dar am văzut imediat că era Peyre Roger de Cabaret și am simțit că speranța mă părăsește.

L-au ovaționat bucuroși că era nevătămat și a început să dea instrucțiuni. A spus că nu crede că, deocamdată, cruciații aveau să ne urmărească; se temeau de vreo ambuscadă asemenea celor multe în care oamenii din Cabaret îi făcuseră să cadă. Chiar și așa, i-a pregătit pe ai săi în cazul în care ar sosi și m-a păstrat pe mine de pază. După ce a revăzut starea fiecăruia dintre oamenii săi și a fost mulțumit de pregătiri, a urcat

până în locul în care mă aflu ca să observe cotul drumului. Sau poate că a făcut-o doar ca să-mi vorbească:

– Îmi pare rău, Peyre, a spus el, au murit amândoi. Un suspin i-a scăpat din piept. Erau niște cavaleri viteji și trubaduri străluciți. Astăzi, *Joy*-ul l-a pierdut pe unul dintre cei mai mari.

Nu m-am putut stăpâni și, când i-am observat lacrimile, am început să plâng deznădăjduită. El și-a pus mâna pe umărul meu ca să-mi dea curaj.

– Veniți cu noi la Cabaret. Acolo veți fi în siguranță și ocrotit. Îl iubeam pe Huget ca pe fiul meu, vă voi trata ca atare în onoarea lui.

Nu am răspuns și, pentru câteva clipe, amândoi am privit drumul și, în cele din urmă, a spus:

– Trebuie să plecăm. Pot veni peste noi în orice moment. Destule pierderi am avut pe ziua de azi.

– Îi voi aștepta.

Cavalerul de Cabaret clătină din cap în semn de negație, întristat.

– Ei sunt morți, iar cruciații vă vor ucide și pe dumneavoastră. Sunteți prea tânăr ca să muriți.

Știam că are dreptate, dar nu puteam renunța la ultima speranță și nu îmi mai păsa de nimic fără ei.

– I-ați văzut morți? l-am întrebat eu.

– Într-o luptă ca aceasta nu e timp să cercetezi cadavrele. l-am văzut mergând spre moarte, i-am văzut murind.

– Așadar, nu puteți fi sigur.

– Am luat parte la multe încăierări, Peyre. Fiind grav răniți, vor pieri, ori pentru că li se va da lovitura de grație, ori pentru că își vor da sufletul pe drumul de întoarcere. Și într-un caz, și în celălalt, sfârșitul lor va fi același. Credeți-mă; din nenorocire, mă pricep la așa ceva. Sunt morți. Salvați-vă.

– Atunci, lăsați-mă aici, cu speranța mea. Dacă și ea moare, voi muri și eu.

M-a privit în ochi pentru câteva clipe. Apoi, s-a uitat jos și a văzut că îi urcaseră pe răniți pe cai și erau gata de plecare.

– Rămâneți cu Dumnezeu! îmi spuse el. Să știți că la Cabaret aveți prieteni.

Și, dând pîteni calului, coborî colina pînă în mica vale. Mi-am ațintit ochii spre copacii de după care se pierdea drumul, văzând descurajată cum vîntul făcea din când în când să danseze frunzele. Mă rugam pentru ei, pentru toată familia mea care murise înainte și îmi spuneam că aceea era ultima lovitură, că nu puteam îndura mai mult.

*„E voil sachaz ch'eu soi.l diable,
le plus crudel e.l plus penable.“¹*

[„Atunci, să știți că sunt diavolul,
cel mai crud și cel mai neîndurător.“]

Hugo de Mataplana

Toată atenția cruciaților se concentra pe teribila scenă cu Guillaume de Montmorency agonizând în brațele lui Amaury. Cu toții știau cât de mult se iubeau cei doi veri, care umblau mereu împreună. Alcătuiseră un cerc respectuos și priveau de pe cai disperarea tânărului Montfort, care, ucigându-l pe Cavalerul Privighetorii, a crezut că se eliberează de cel mai mare dușman al său, dar, în loc de glorie, primea cea mai cumplită pedeapsă.

Cei care băgaseră de seamă tropotul copitelor calului lui Hugo de Mataplana o făcuseră prea târziu și nu au știut cum să reacționeze. Cavalerul intră printr-o breșă între doi călăreți și, cu spada ridicată, o îndreptă spre Amaury ca să-i reteze capul dintr-o singură lovitură. Știa că era singura posibilă înainte ca ceilalți să se năpustească asupra lui.

---

¹ În limba provençală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

Tocmai atunci auzi un strigăt cumplit de suferință, sfâșietor, impresionant. Și prin fantele coifului îl putu vedea pe dragul său prieten cu ochii deschiși către cer, nemișcat, plin de sânge, și pe cavalerul de Montfort ținându-l în poală, mânjit cu sângele vărului său. Amaury își ridică și el privirea în înaltul cerului cu chipul crispat de un rictus și părea să întrebe de ce, cu gura deschisă și scoțând prin ea un urlet de nesfârșită durere.

Și a știut că Amaury era condamnat pentru restul vieții sale la cel mai rău dintre suplicii. Aroma vinului nu va mai fi aceeași pentru el, nici nu va mai respira aerul proaspăt în diminețile diafane și nici măcar căldura trupului unor doamne nu va reuși să-i topească gheața din inimă. Vederea ochilor sticloși ai lui Guillaume îi va apărea în față de fiecare dată când îi va închide pe ai săi.

Și Hugo nu a avut milă de el. Și l-a lăsat să trăiască.

Își ținu spada sus, dar evită lovitura și o abătu asupra unuia dintre cavalerii care încerca timid să-i închidă trecerea de cealaltă parte și care, surprins de acele întâmplări extraordinare și datorită fentei lui Hugo, de-abia a reacționat ca să se apere de impact și a fost dărâmat la pământ. Ceilalți, într-un act aproape reflex, voiră să-l rănească pe cavalerul de Mataplana care, deși primise tăieturi și lovituri, dintre care una chiar îi străpunsese cămașa de zale, reușise, mulțumită căderii adversarului pe care îl atacase, să-și facă loc și să iasă din încercuirea dușmanilor. O luă la goană în galop și mai mulți făcură gestul de a pleca în urmărirea lui, dar nimeni nu a fost în stare să-și desprindă privirile îndurerate de la cei doi tineri veri. Amaury, căruia părea să nu-i pese câtuși de puțin de moartea pe care i-o aducea Hugo, plângea în hohote, îmbrățișând trupul lui Guillaume. Lacrimile brăzdau fețele tăbăcite ale cruciaților, care, respectuoși, descălecau unul câte unul ca să îngenuncheze alături de el.

Și astfel lovitura de spadă care ar fi trebuit să-l termine pe Amaury de Montfort, singura pe care Hugo de Mataplana avea

oazia să o dea, a fost cea care i-a salvat lui viața. În ultima clipă, a schimbat moartea amândurora cu viața și nu a făcut-o nici din milă, nici din teamă, ci pentru că a știut că nici o pedeapsă, nici o răzbunare nu va putea întrece suferința cumplită pe care destinul i-a impus-o tânărului Montfort.

„*Tinc el galant a la guerra,
no sé si me'l matarán.*”¹

[„Drăguțul meu e la război,
nu știu dacă nu mi-l vor ucide.”]

Cântec popular

Mi-a lipsit curajul ca să ajung la cotitura împădurită și apoi, mai încolo, până la câmpul de bătălie ca să-i văd, să le îmbrățișez trupurile așa cum îmi doream. Dar mă temeam să nu fiu prinsă și ca abatele Ordinului Cistercienilor, care îmi cunoștea deghizarea, să mă condamne la moarte.

Acest fapt nu mă preocupa atât de mult precum ceea ce implica el. Arnaut ar avea câștig de cauză recuperând povara celui de-al șaptelea catâr și scăpând de Doamna Privighetoare. Era tocmai ceea ce cavalerii mei doreau să împiedice și ceea ce trebuia eu să evit în onoarea și în memoria lor.

Am știut atunci că obligația mea era să protejez documentele acelea, să merg la Cabaret și să-i povestesc tot lui Peyre Roger, care încă nu știa cine sunt eu. El era cavaler de Sion, el avea să știe ce are de făcut.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

Dar m-am agăţat de speranţă şi, aţintindu-mi încă o dată privirea în zona împădurită în care se pierdea drumul, m-am rugat amintindu-mi de vremurile fericite pe care le-am trăit toţi trei împreună.

În cele din urmă, am înţeles că totul se terminase şi că nu-mi rămânea decât să duc la îndeplinire dorinţa cavalerilor mei. Mă pregăteam deja să urmez calea spre Cabaret când cineva apărui de după cotitură. Era un călăreţ cu o înfăţişare jalnică pe care l-am recunoscut numaidecât. Hugo! Inima mi-a sărit din piept. Am dat pîteni calului şi i-am ieşit în întâmpinare.

A trebuit să-l ajut să se menţină călare şi ne-am îndreptat spre nişte copaci foarte înfrunziţi şi nişte arbuşti departe de drum, ca să ne ascundem.

După ce i-am scos coiful, turtit de lovituri, am văzut că avea pe spinare o tăietură care îi sfâşiasse cămaşa de zale şi care sângera din abundenţă. Ochii îi erau roşii, obrazii, umezi, avea nevoie de ajutorul meu ca să descalece şi atunci ne-am îmbrăţişat împărtaşind plânsul.

– Guillaume a murit, mi-a spus el.

Eu l-am strâns la piept şi i-am simţit căldura sângelui. Afirmatia lui nu mai era vestea proastă a morţii, ci cea bună a vieţii. Hugo trăia! Prezenţa lui era un dar al cerului, ca un răsărit de soare strălucitor după o noapte sumbră, şi, în plină nenorocire, mă simţeam fericită, nespui de fericită.

Nu am vrut să forţez norocul şi, împotriva dorinţelor mele, m-am desprins din îmbrăţişare ca să-i îngrijesc rănila. După ce i-am scos zalele, am văzut că leziunile erau mai degrabă spectaculoase decât grave, din pricina sângerării, şi că nici o lovitură nu-i rupsese nimic. I-am bandajat rănila şi am reuşit să opresc hemoragia. După un repaus, am reuşit să-l fac să bea vin îndoit cu apă şi să mănânce puţin. Cruciaţii păreau să fie prea ocupaţi cu propriul doliu ca să ne mai urmărească şi, cu puţin timp înainte de căderea serii, liniştiţi, am pornit la drum spre Cabaret.

Fusesse o zi cumplită și intensă. Ne-am oprit să vedem cum apune soarele între norișori într-un spectacol cu reflexe roșiatice și aurii și mi-am spus că aveau dreptate catarii, chiar și numai pe jumătate. Uneori, lumea putea fi infernul. Dar, alteori, avea frumusețea cerului. L-am luat de mână pe Hugo și i-am spus:

– Vă iubesc.

„*Consirós cant e planc e plor
pel dol qe.m a sasit e pres
al cor per la mort...*”¹

[„Cânt trist, mă tânguiesc și plâng
de durerea ce mă cuprinde
și-mi umple inima la moartea...]

*Planșă al lui Guillem de Bergadà la moartea lui Pons de
Mataplana*

Septembrie era pe sfârșite. Noaptea erau de-acum răco-roase, dar am înnoptat pe drum ca să evităm hanul La Cocoșul Cântător; nu doream o întâlnire neplăcută cu vreun cruciat dintre cei rămași în urmă.

Hugo a avut fierbințeli și a delirat despre *golemuri*, mă chema pe nume, ca Doamna Privighetoare și Doamna Graal. În ciuda posibilelor pericole, am aprins un foc într-un loc pe care îl credeam invizibil de pe drum și, când tremura, îi dădeam căldură de la trupul meu. Aproape că nu am dormit, și când, spre dimineață, i-a scăzut febra, am putut să o pornim la drum ca vai de noi.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

Nu mă simțeam în siguranță. Eram foarte vulnerabili; orice bandit de drumul mare ar fi putut să ne atace și să ne ia calul care purta „moștenirea diavolului“. De aceea mergem pe cărări pe care Hugo le cunoștea din incursiunile sale războinice. La amiază, ne-am apropiat de coastele Muntelui Negru, am luat-o pe drumul principal și în curând am recunoscut semnalele străjerilor care, de prin diferitele locuri din pădure, înștiințau despre prezența noastră. Înainte de a fi străbătut jumătate din drum, am văzut apropiindu-se o ceată de călăreți; era Peyre Roger de Cabaret și unii dintre cavalerii săi care, aflând de sosirea noastră, au ieșit să ne întâmpine și să ne escorteze. De cum ne-au văzut, l-au aclamat pe Hugo. În zămbetele de pe fețele lor se citea că duceau lipsă de vești bune și că aceea era excelentă.

– Lăudat fie Domnul, repeta Peyre Roger. Pe cinstea mea că vă credeam mort. Era imposibil să fi scăpat cu viață printre puzderia aceea de dușmani asupra cărora v-ați aruncat.

Hugo, ostenit, aproape fără să poată vorbi, a șoptit:

– A fost mila Celui de Sus.

– Aveți un scutier viteaz, a spus el după aceea. V-a așteptat fără speranță, cu riscul vieții sale și grație lui ați scăpat cu bine.

– Știu, știu, a răspuns cavalerul de Mataplana.

Am ajuns la Cabaret când valea era deja în întuneric, dar deasupra castelelor, acolo sus, încă mai strălucea lumina aurie a soarelui de după-amiază. Clădirile impunătoare erau împodobite cu fanioane colorate, iar drapelele fâlfâiau vesele în vânt. Era imaginea frumoasă pe care o păstram în amintiri. Părea un loc departe de lume, un loc de legendă, și m-am mirat că nu văd semne de doliu. L-am întrebat pe seniorul de Cabaret, iar acesta mi-a răspuns:

– Să ne plângem morții este o datorie, și toți o facem. Dar renunțarea la *Joy*, la ceea ce este frumos în viață este o trădare la Cabaret.

Grație bunelor îngrijiri și afecțiunii tuturor celor de prin partea locului și, în special, mie, Hugo a început curând să se

întrezeze. Până într-acolo încât, a doua zi după sosirea noastră, mi-a cerut ghitară. Am venit și eu cu viola mea, dar el nu căuta să-și exerseze simțurile, ci să-și reconforteze sufletul. A început să compună un *plany* în amintirea lui Guillaume de Montmorency, Cavalerul Privighetorii.

După câteva zile, la terminarea cinei, încă sub cerul liber, dar cu veșminte groase, Hugo și-a prezentat compoziția:

Cânt trist, mă tânguiesc și plâng
cu o durere nemărginită, ce mi se revarsă
din inimă, la moartea
lui Guillaume de Montmorency, prietenul meu.
Care era franc, darnic și curtenitor,
care cu toți era drept, care era meșter la toate
și era renumit drept cel mai bun
dintre cei ce au existat în Île-de-France
și pe pământurile sale întinse, înconjurare de râuri.¹

În nici una din seratele anterioare nu mai asistasem la o asemenea liniște. Nu se auzea nici măcar clinchetul unei cupe ciocnite de o farfurie și doar greierii în depărtare făceau contrapunct notelor melancolice pe care Hugo le smulgea din ghitară înainte de a începe să recite următoarea grupare de versuri.

Ce mare zbucium, ce durere de nesuportat și ce pustiu
a lăsat printre noi, prietenii săi.
Și nici între cei din clanul său nu e consolare,
căci nu mai există, a murit
Guillaume, Cavalerul Privighetorii.
Fără să știe, Amaury de Montfort, vărul său,
l-a ucis pe când el îi salva viața,
dovedind în luptă vitejească și îndrăzneță
că a fost generos până în ultima sa clipă.

---

¹ Imită *plany*-ul pe care l-a compus Guillem de Bergadà, deplângând moartea vechiului său dușman și vecin Pons de Mataplana, unchiul protagonistului (n.a.).

Am văzut că pe obrajii Doamnei Lupoai se scurgeau lacrimile ca niște boabe de cleștar și mi-am dat seama că și eu plângeam, stăpânindu-mi anevoie suspinele.

Camarade de arme, dacă într-o zi v-am urât și detestat
și moartea trădătoare v-o puneam la cale fiindcă-mi erați rival,
Dumnezeu a vrut ca pizma în prietenie să se schimbe.
Ca împreună să umblăm pe drumuri,
ca împreună să aducem cântări dragostei, frumuseții,
și ca tot împreună să învingem mii de primejdii.
Mereu îi voi mulțumi Domnului pentru că a făcut
din nobilul meu dușman cel mai bun prieten al meu.
Vei fi mereu în inima mea și a doamnei noastre.

Ajuns deja la mijlocul acelor versuri, cineva nu și-a mai putut stăpâni hohotul de plâns și a fost ca și cum s-ar fi dat deodată permisiunea de a manifesta durere. Doamnele au început să suspine și mulți dintre bărbați, de asemenea.

Hugo, cu o voce răgușită, s-a străduit să continue. Emoția pusese stăpânire pe el.

Dumneavoastră, cavaliere ce ați studiat religia,
pe mulți i-ați însoțit când ați știut să alegeți,
optând pentru adevăr, pentru compasiune, pentru iubire.
Și, împotriva poruncilor abatelui Ordinului Cistercienilor,
ați căutat mai degrabă inima decât puterea.
Domnul Dumnezeuul Nostru, care v-a luat să-i stați alături,
va ști să vă ierte toate marile și micile
voastre păcate, pentru că îngerii
au fost martori că nu v-ați trădat niciodată credința.

Când Hugo a terminat, Peyre Roger de Cabaret a lăsat un răgaz pentru lacrimi și, în cele din urmă, s-a ridicat și a spus:

– Guillaume, Cavalerul Privighetorii a murit, dar va trăi mereu ca un erou în cântecele trubadurilor. Trăiască al Privighetorii Cavaler!

Toți au ovaționat și seniorul castelului a invitat un preot să rostească o rugăciune pentru sufletul lui Guillaume.

Cabaretul m-a surprins încă o dată văzându-i pe toți cum îngenuncheau, cu festinul încă pe masă, ca să recite cu fervoare toate rugăciunile cerute de preot.

Când rugăciunile s-au încheiat, Orbia, Doamna Lupoaică, a fost cea care a vorbit:

– Guillaume, Cavalerul Privighetorii, a fost unul frumos și nobil, iubitor de *Joy*, și, ridicând brațele, a spus: Să fie *Joy* în onoarea sa!

Și de îndată au răsunat viecele, psalterioanele, flautele și tobițele. Un grup de muzicanți s-a ivit din castel, în vreme ce un băiat și o fată, gătiți în chip de comedianți, au început să danseze în sunetul instrumentelor. Cei prezenți s-au pornit și ei să bată din palme în ritmul muzicii și câte un zâmbet s-a ivit pe chipuri, pe când ochii încă mai plângeau.

Doamna Lupoaică reușise să aducă încă o dată strălucirea Graalului. *Joy* revenise.

„*Qe.l cor n'ai trist e.n vauc dolens
car no fui al vostre socors...*”¹

[„Mi-e inima tristă și îndurerată
că nu v-am venit în ajutor...”]

Guillem de Bergadá la moartea lui Pons de Mataplana

Am avut grijă de cavalerul meu cu devotament. Îmi plăcea să-l ating, să-l mângâi când nu ne vedea nimeni, iar el îmi răspundea cu tandrețe. Simțeam iubirea crescându-mi în piept, acum fără piedici, fără obstacole. Când Hugo s-a simțit refăcut, mi-a propus să plecăm din Cabaret și să merg cu el pe domeniul său, repetându-mi că voi fi primită la Mataplana ca o regină. Am înțeles că mă întrista gândul să abandonez siguranța din locul acela, bastioanele cățarate pe munte, lumea sa alcătuită din muzică, dragoste și *Joy*. Dar toți și mai întâi seniorii castelului știau că acel frumos univers nu va mai dura multă vreme, că era efemer și anticiparea dorului făcea să fie și mai prețioasă desfătarea de moment.

– Să trecem Pirineii prin Foix înainte de venirea iernii, îmi spunea iubitul meu. De cealaltă parte, domnește pacea. Sunt

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

sute de ani de când nu au mai fost incursiuni ale sarazinilor pe pământurile părinților mei. Acolo veți fi în siguranță.

Eram neliniștită gândindu-mă cum mă va primi familia lui și mă surprindeam de multe ori privind drumul care șerpuia prin vale și care ducea, departe de siguranța din Cabaret, către lume și către Mataplana.

Bineînțeles, am acceptat. Ochii mi se umpleau de lacrimi când mă gândeam la Guillaume, dar destinul hotărâse pentru mine. Atunci am înțeles cât de mult l-am iubit pe franc, dar că îl iubeam pe Hugo încă și mai mult și că acum toată afecțiunea mea era pentru el. Voiam, de asemenea, să mă îmbrac din nou ca o doamnă, să mă comport ca o doamnă, să cochetez cum o făcea Orbia, dar cu mult mai multă pudoare. Doream și totodată mă temeam să plec din locul acela ireal, unic prin frumusețe, prin vraja iubirii ce părea că îl protejează.

Cu toate acestea, era nevoie să înfrunt lumea din afară. Doream să mă aflu singură cu iubitul meu, în afara mediului indiscret de la Cabaret, unde se trăia sub privirile celorlalți, ca să-i cad în brațe și să-i ofer tot ce eram și aveam eu și să primesc în schimb același lucru din partea lui.

Dar aveam o misiune de îndeplinit înainte de a pleca din Cabaret, și Hugo i-a cerut prietenului său, stăpânul locului, documentele care lipseau.

– Dacă le-a luat Doamna Lupoaică, ea trebuie să vi le înapoieze, a răspuns Peyre Roger. Va trebui să vorbiți cu Doamna.

Hugo a solicitat o întrevedere și a fost primit cu toată galanteria pe care Orbia de Pennautier știa să o arate. A găsit-o așa cum își aștepta ea vizitatorii, cântând la viela cu arcuș în acel salon-dormitor unde domnea unicornul. După ce i-a făcut o plecăciune, cavalerul a așteptat răbdător ca doamna să termine. Era o excelentă interpretă.

Cavalerul de Mataplana, păstrând totuși manierele pe care le impuneau noblețea lui și *Fin'Amor*-ul, a vrut să intre direct în subiectul care îl preocupa.

– Doamnă, i-a spus el după toate salutarile și politețurile protocolare, în numele Sionului, trebuie să vă cer să-mi predați documentele pe care le păstrați și care făceau parte din scrierile pe care Aymeric de Canet, maestrul Ordinului Temple-riilor, le-a încredințat cumnatului vostru Peyre Roger.

– Scrierile de pe cel de-al șaptelea catâr? a răspuns ea zâmbitoare, după o pauză.

– La ele mă refer, doamnă.

Doamna Lupoaică a râs.

– Bunul meu Huget, știți bine cât de mult vă apreciez. Ca și pe tatăl dumitale. Și în numele acestei iubiri, vă cer să-mi spuneți cu ce drept mi le solicitați.

– Așadar, nu negați că sunt în posesia dumneavoastră.

Orbia râse din nou arătându-și dinții albi, mijindu-și ochii albaștri și dându-și pletele blonde pe spate. Cămașa ei subțire de noapte sugera niște sâni frumoși care se mișcau liber dedesubt.

– De ce să neg ceea ce știți? spuse ea în cele din urmă. Ne apreciem prea mult unul pe altul. Vă cer doar să-mi spuneți care este dreptul dumneavoastră asupra acelor documente.

– Nu este dreptul meu, ci al seniorului care m-a trimis și pe care îl reprezint. Marele Maestru de Sion.

– Aha! a exclamat doamna. Așadar, el este...

Hugo a încuviințat dând din cap. Și, lăsându-și privirea să-i fugă printr-una din ferestrele mari ale turnului, Orbia a suspinat.

– Nu am de-ales decât să vă dau ceea ce îmi cereți. Aerul șăgalnic îi revenise în zâmbet. Nu-i așa?

Hugo a răspuns înclinând politicos capul.

– Ei bine, nu vi le voi da, un hohot de râs stăpânit îi însoțea refuzul.

El a privit-o surprins.

– Va trebui să mi le ceară scutierul vostru, a adăugat doamna.

Mi-am pus cămașa de zale ca să-mi ascund formele și, purtând deasupra deghizarea mea de tânăr paj, m-am dus să o vizitez pe Doamna Lupoaică. Am găsit-o ca de obicei, cântând

la un instrument, de data aceasta la un psalterion. Spre deosebire de mine, ea chiar se străduia să-și scoată în evidență, destul de discret, rotunjimile feminine. În locul acela, totul era gândit pentru seducție, pentru jocul amoros, pentru nesfârșita desfătare a *Joy*-ului.

– Fiți binevenit, Peyre! a spus ea văzându-mă.

Încă a mai ciupit câteva coarde și, în cele din urmă, s-a ridicat să mă primească. Eu am făcut o reverență politicoasă așa cum era de datoria unui paj față de doamna de la castel. Ea mi-a imitat râzând salutul și, luându-mă de mână, m-a invitat să mă așez pe una din pernele mari care erau pe pat. Pentru o clipă, am crezut că vrea să mă seducă și asta m-a făcut foarte nervoasă. Îngrijorarea mea a sporit când a început să-mi vorbească pe un ton amoros, în vreme ce mâinile ei calde le luau pe ale mele.

– Știți că sunteți un frumos tânăr paj?

M-am gândit că mă voi înroși.

– Mulțumesc, stăpână, am răspuns eu. Ce doriți de la mine?

– Cavalerul dumitale mi-a cerut anumite documente.

A tăcut, așteptând ca eu să vorbesc, dar am rămas tăcută în continuare.

– Și i-am spus că vi le voi da doar dumitale...

– Atunci, dați-mi-le, am răspuns eu pe un ton sec. Ea a râs din nou.

– Știți? Întotdeauna am simțit în dumneata o anumită împotrivire.

– Pentru că nu mă lăsam cucerit de farmecele voastre precum ceilalți bărbați?

Din nou, râsul ei zglobiu. Dacă nu aș fi știut că aceasta era ceea ce așteaptă o doamnă practicantă a *Fin'Amor*-ului, aș fi crezut că își bate joc de mine.

– Da, de aceea și pentru că, grație unui al șaselea simț pe care îl avem unele femei, v-am simțit rivalitatea.

– Rivalitatea?

– Exact, rivalitatea, zâmbea ea cu gura, cu ochii ei albaștri, cu buclele sale aurii. Nu mă mira faptul că era regina seducției. Aceeași rivalitate pe care ar simți-o o domniță dacă o doamnă ar cocheta cu cavalerul ei.

– Vă îndoiiți de corectitudinea mea morală, am răspuns eu scandalizată. Credeți că sunt unul dintre pajii aceia care le fac pe plac stăpânilor lor?

– Nu. Cred că sunteți o doamnă.

Am rămas tăcută. Firește că luasem în considerare posibilitatea ca doamna cea perspicace să mă descopere, dar, chiar și așa, am fost surprinsă.

– Și nu sunteți o doamnă oarecare, a insistat ea. Sunteți Bruna din Béziers, cea numită Doamna Privighetoare, deși, potrivit documentelor care sunt în posesia mea, ar trebui să vi se spună Doamna Graal.

– Ce vă face să presupuneți așa ceva? am întrebat eu, încercând încă să mă prefac.

– Eu știu multe lucruri, dragă doamnă. Bărbaților, când sunt îndrăgostiți, le place să vorbească, vor să o impresioneze pe doamna lor sau au nevoie să-și deschidă sufletul. Iar scutierii lor o fac cu slujnicele mele. Pe aici a venit un cavaler *faidit*, cu scutierul său și cu un franc și au pus multe întrebări. Credeau că sunt discreți, că nimeni nu va bănuși nimic. Întrebau de Guillaume de Montmorency și de voi.

M-a privit din nou pentru o vreme cât eu tăceam, considerând că era o prostie să mă mai prefac în fața ei.

– Și au aflat că mergeam la Narbonne, am spus eu.

– Îmi pare rău dacă ați fost pusă în primejdie, dar eu n-am aflat până când nu mi-au povestit doamnele mele. Aici, toată lumea vă cunoștea și nu era un secret încotro mergeați.

Orbia s-a ridicat, a făcut câțiva pași până la o ladă mare și a scos din ea două legături de documente. Când s-a întors să se așeze alături de mine, m-a privit intens în ochi și mi-a spus:

– După cum veți fi aflat, Aymeric de Canet, templierul, a vrut să pună la loc sigur povara celui de-al șaptelea catâr pe

care a luat-o de la asasinii legatului Peyre de Castelnou și pe care i-a încredințat-o cumnatului meu, acesta fiind cavaler de Sion și considerând Cabaretul un loc sigur în fața invadatorilor. Curând, am știut totul și mărturisesc că, atunci când am aflat care era natura secretului, am fost cuprinsă de invidie. Multă lume îmi spune mie Doamna Graal, personificând prin mine ceea ce se numește *Joy*. Și bineînțeles că am fost mândră de titlul acesta. Fără ca fratele soțului meu să știe, am pus mâna pe documente și am aflat că o anume Bruna de Béziers este descendentă directă a lui Hristos, că prin venele ei curge sângele Lui. Și am știut că Doamna Graal este ea, din motive foarte diferite și mult mai puternice decât ale mele. De aceea am păstrat la mine o parte din documente, tocmai pe cele care certifică ultimele generații ale strămoșilor dumneavoastră până se ajunge la părinții voștri.

Și mi-a înmănat documentele.

– Le aveți aici; sunt ale voastre. Vă mărturisesc criza mea de gelozie și vă cer iertare. Acum, că vă cunosc și că știu mai multe, nu vă invidiez destinul. Voi sunteți Doamna Graal.

Am rămas privind-i chipul. De puține ori o văzusem pe Orbia cu o expresie serioasă. Și fiind atât de aproape, am observat că, pe pielea albă a reginei așa-numitului *Joy*, se desenau niște mici riduri pe frunte și la colțurile ochilor. Atunci mi-am dat seama că și eu, după ce, la început, o detestasem, am căzut pradă farmecului Doamnei Lupoalice. Acum, când ea renunța la aerul ei de regină, când îmi oferea chipul său omenesc, îmi atingea inima.

I-am luat mâna și i-am sărutat-o. Iar ea m-a îmbrățișat și, în ciuda neplăcutelor zale de fier, am simțit-o caldă, parfumată, liniștitoare. Am izbucnit în plâns. Nu mai era rivala mea, o simțeam ca pe o mamă și am știut că nu era renumită doar pentru frumusețea, istețimea și grația ei, ci și pentru tandrețea pe care știa să o dăruiască.

– Dumneavoastră sunteți adevărata Doamnă Graal, i-am spus eu după ce mi-am domolit încordarea în brațele ei. Eu nu vreau acest titlu.

– Nu, dumneavoastră sunteți. Prin venele dumitale curge adevăratul sânge regesc, cel mai mult *Sangreal* care poate exista. Sângele lui Hristos.

– Dar dumneavoastră vă spune lumea așa.

– Sunt lucruri foarte diferite. De aceea, la început, am simțit invidie, dar acum, nu mai simt. Sunt potire de naturi diferite. Mulți poeți vorbesc despre „Graal“, dar puțini sunt de acord în legătură cu ce este el într-adevăr, pentru că fiecare merge în viață pe drumuri diferite, iar căutarea lor este diferită. Graalul diferă cu fiecare persoană, pentru că este o oglindă care reflectă dorințele noastre arzătoare.

Am rămas tăcute, căzute pe gânduri, cu mâinile încă unite.

– Viața dumneavoastră, sângele vă este prețios, Bruna, a spus ea după o clipă. Aveți grijă de dumneavoastră.

– Mulțumesc, doamnă.

– Dar țineți minte că dragostea este și mai prețioasă, pentru că sângele dumneavoastră, deși unii îl cred divin, nu este alt-ceva decât trup, iar acesta este muritor, și, după cum spun catarii, aparține diavolului. Dragostea este valoarea cea de pe urmă. Aceasta este Graalul meu.

Când ne-am luat rămas-bun, frumoasa Lupoaică din Cabaret a căzut în genunchi în fața celui tinerel, împovărat de secretul propriei sale origini, și i-a sărutat respectuos mâna.

„Mare stăpân este amorul.“

Zicală populară

PROUILLE

Chipul abatelui Arnaut se înroșea pe măsură ce îi creștea mânia.

– El era. El era afurisitul acela de Cavaler al Privighetorii! striga el. Cum a putut face așa ceva? Nebunul! Ereticii ăia trebuie că l-au înnebunit. Și a făcut-o pentru o femeie!

Făcu mai mulți pași mari până în celălalt capăt al camerei. Și, când se întoarse, se trezi față în față cu Domingo de Guzmán, care îl asculta în picioare, cu capul ușor aplecat, umil, și cu mâinile ascunse în mânecile grosolanei sale rase cenușii.

Cruciații luaseră Fanjeaux fără să li se opună rezistență, dat fiind că seniorii feudali, credincioși catari pe față, fugiseră la înaintarea trupelor lui Montfort. Simon însuși își rezervase castelul, în fața căruia îl instalase pe unul dintre locotenenții săi. În felul acesta, cătunul din apropierea localității Prouille, unde Domingo își avea baza, a rămas sub protecția invadatorilor. Acolo a venit abatele Ordinului Cistercienilor să-l viziteze pe vechiul său coleg de predicare, cu care era în mare dezacord în privința metodei, ca să-și scoată în evidență triumful.

Dar pe drum aflate vestea morții Cavalerului Privighetorii și identitatea acestuia. Gustul dulce al victoriei devenise amar.

– Și ceea ce este și mai rău! A trădat sfânta noastră misiune, cruciada, cea denumită *negotium pacis et fidei*, tună el.

Abatele își întinse brațele ca Iisus răstignit. Știa că înălțimea lui și largile sale veșminte luxoase îi confereau o înfățișare impunătoare. Mai făcu doi pași și se apropie de călugăr care era în continuare nemișcat și, pe un ton foarte jos, dând din cap nedumerit, continuă:

– Era strălucit, avea totul, ar fi fost episcop, ar fi ajuns poate arhiepiscop. Cum a putut face așa ceva? De ce li s-a alăturat ereticilor?

Se îndepărtă făcând alți doi pași mari, se întoarse și se află din nou față în față cu Domingo.

– L-a trădat pe Papa de la Roma! Pe cel mai mare stăpân de pe Pământ! Pe sfântul Pontif! Precum și pe stăpânul său, regele Franței!

Domingo și-l amintea pe cavalerul acela cu care împărțise pâine și mărturisiri, confesiunea, scrupulele și rezervele aceuia. Ca și pe tânărul său scutier și felul în care se priveau cei doi. Acum, știa cine era pajul și ghicea toate celelalte.

Murmură cu un zâmbet trist:

– Mai mare stăpân este amorul.

Arnaut își aținti ochii ce aruncau scântei în ai călugărului. Castilianul îi susținu privirea, iar abatelui Ordinului Cistercienilor i se păru că zâmbetul lui De Guzmán se lărgea. De-acum nu mai era un zâmbet umil, ci triumfător.

– Uneori, mi se pare că sunteți eretic, Domingo, mormăi el.

Se apropiase atât de mult de De Guzmán, încât acesta putu să simtă mirosul pomezilor cu care se dăduse. Poate că erau de trandafiri și de lămâiță, se gândi castilianul, dar lui îi duhneau a pucioasă.

– De ce parte vă aflați? strigă abatele Ordinului Cistercienilor.

Și, fără să aștepte răspunsul, Arnaut ieși furibund pe ușă. Privirea călugărului cercetă poalele veșmintelor largi ale

legatului papal să vadă dacă nu cumva se ivea dedesubt coada Necuratului.

– De partea lui Dumnezeu, răspunse Domingo. A lui Dumnezeu al dragostei.

„*Mas en s'amistat retener
met be la fors 'e la valor.*“¹

[„Ca să-i păstrez dragostea,
îmi pun în joc forța și curajul.“]

Alfonso I, regele Aragonului²

Am plecat din Cabaret într-o dimineață senină. Soarele răsărise deja dincolo de munți, dar nu mângâia încă zidurile fortificațiilor. Pe turnurile semețe ale regatului așa-numitului *Joy* se zăreau în continuare fanioane și însemne în contrast cromatic cu piatra și cu chiparoșii care se cățărau pe contraforți. O lacrimă de nostalgie timpurie mi s-a prelins pe obraz. Simțeam că nu mă voi mai întoarce niciodată în locul acela magic, că atunci când îl voi pierde din vedere la următoarea cotitură va înceta să mai existe în realitate ca să-mi sălășluiască doar în memorie.

Știam că, la fel ca și minunatul Béziers pe care îl păstram ca pe o comoară în amintirile mele, și Cabaretul va sfârși prin

---

¹ Probabil în dialect navarro-aragonez. (n.tr.)

² Numit și *El Batallador* / Cel Dârz (1073-1134), rege al Aragonului între anii 1104-1134. (n.tr.)

a cădea pradă acelei nefaste maree de sânge a cruciadei lui Arnaut și Montfort. Acest gând îmi umplea inima de mâhnire.

Dar plecam plină de iluzii, fericită și, privindu-l pe Hugo, simțeam ciudate izbucniri de veselie care îmi urcau din capul stomacului până în gât. Când ni se întâlneau privirile, zâmbetele înfloreau. Eu râdeam din nimic, pentru că eram în viață, pentru că simțeam, pentru că iubeam, pentru ca el să râdă împreună cu mine.

Eram îmbrăcați gros; eu, pentru siguranța mea, purtam încă veșminte de paj. Dar păstrasem cămașa de zale de fier într-o desagă așezată pe calul care transporta documentele. Mă rugam Domnului să nu mai fiu nevoită să folosesc din nou acea apărătoare care îmi tăgăduia feminitatea. Voiam să fiu iarăși o doamnă, fără să trebuiască să-mi controlez gesturile, vocea, felul de a vorbi.

Toamna își desfășura culorile galbene și roșii, care încetul cu încetul depășeau verdele copacilor din vale.

Învățasem să-i zăresc pe străjeri printre stâncile ascuțite, iar aceștia, cunoscându-ne, nu se străduiau să se ascundă. L-am salutat pe unul dintre ei cu mâna, iar el mi-a răspuns. Era ultimul meu adio adresat lumii frumoase din Cabaret.

Pe vremea aceea, la castel, pe când Hugo își refăcea forțele și amândoi îl plângeam pe Guillaume, dragostea mea pentru cavalerul de Mataplana se consolida treptat. În fiecare zi era mai puternică, iar eu eram nerăbdătoare să las în urmă văile ca să ne oprim acolo unde nimeni nu ne va vedea, nici măcar străjerii, și să-l îmbrățișez și să-l sărut pe Hugo.

Tocmai ieșisem de pe coastele Muntelui Negru când ne-am oprit să mâncăm. Am căutat un loc retras și discret unde să fim apărați. L-am găsit într-o pădurice puțin mai departe de drum și, când am descălecat, nerăbdătoare, i-am căzut în brațe. Gurile ni s-au unit într-o dulce sărutare, iar eu am simțit acel abandon care te face să pierzi conștiința a tot ce te înconjoară. Exista doar el, căldura lui, mângâierea lui. Lumea dispăruse.

După masă, am cântat la vielă și la ghitară, repetând acele sărutări și îmbrățișarea caldă care ne tulburau atât de mult. Dar, reluând drumul, într-unul din momentele de tăcere în care Hugo adulmeca vigilent posibilele primejdii, am simțit că lucrurile nu erau așa cum speram eu. Ceva mergea prost.

Eu eram cea care inițiam săruturile, cea care căuta refugiu la pieptul și în brațele sale, cea care se dăruia. Și mi se răspundea la fel, dar nu cu plenitudinea pe care aș fi dorit-o. Mă îmbrățișa, mă săruta, dar întotdeauna eu eram aceea care își oferea dragostea, cea care îi ieșea în întâmpinare. Era ca și cum ar fi făcut totul din politețe. Și mi-am amintit de acel sentiment nedeslușit de distanțare pe care îl observam la el în comparație cu dorința arzătoare pe care Guillaume o revărsa asupra mea.

Eram aproape de Carcassonne, în război, și mi-am spus că în calitate sa de cavaler trebuia să fie într-o alertă permanentă ca să o apere pe doamna sa, în vreme ce mie îmi era de-ajuns să-l privesc, să-l iubesc și să mă încred în el. M-am gândit că, de îndată ce vom trece de Fanjeaux și de Mirepoix, când ne vom apropia de Foix, se va relaxa, mă va căuta, iar eu îi voi simți căldura.

Toamna aceea cu splendide zile aurii și nopți liniștite ar fi fost foarte frumoasă dacă n-ar fi fost războiul. Când traversam pământurile dintre cele două tabere, evitam drumurile umblate. Fugeam de cruciați în galop, deși aceștia ar fi dat ascultare, mai mult ca sigur, salvconductului regelui Aragonului pe care îl purta Hugo. Dar toată regiunea era năpădită de oameni disperați. Unii erau tâlhari, alții erau *faidits*, alții, *routiers*¹, mercenari în solda contelui de Toulouse, care era din nou în război. Toți erau periculoși.

Pe meleagurile cele mai frumoase, erau cadavre în putrefacție; jivinele nu făceau față să le devoreze. Am văzut sinistre cercuri negre pline de cenușă, martore ale rugurilor și

¹ În franceză în original, *drumeți*. (n.tr.)

ale supliciului în numele lui Dumnezeu. Iar viile îngrijite odioasă își arătau butucii smulși, expunându-și rădăcinile spre cer ca niște mâini crispate, jelindu-și moartea. Cruciații le devastau ca să-i condamne la foamete pe cei care încă mai rezistau, pe viitoarele lor victime.

Vederea acelor scene mă umplea de neliniște și tulburarea mea creștea întruna în zilele următoare pe măsură ce ne îndepărtam de teritoriile cucerite de către cruciați. Un gând a început să nu-mi dea pace: Hugo nu mă ceruse în căsătorie. Până atunci, faptul mi se păruse neînsemnat; eram mai preocupată, în primul rând, să-mi definesc sentimentele față de cei doi cavaleri ai mei, apoi de doliul pentru Guillaume și, în cele din urmă, pentru îngrijirea supraviețuitorului.

Zicea că este îndrăgostit de mine, foarte îndrăgostit, iar eu luam căsătoria drept fapt împlinit. Dar adevărul era că nu a menționat nunta nici măcar pentru o clipă. Mă ducea pe domeniul său, spunea că acolo voi fi în siguranță, că voi trăi fericită și că mă iubește. Atunci, de ce nu mă cerea în căsătorie? Ca și cum n-ar fi putut continua relația noastră? Ori o considera un fapt atât de împlinit, încât nici măcar nu se gândea să o ceară?

Se făcea noapte când, la ieșirea din Bram, am hotărât să căutăm un loc izolat, discret și apărut, unde să ne odihnim. Am luat o cină frugală fără să aprindem focul și ne-am întins păturile pe iarbă ca să ne ghemuim unul într-altul în căutarea căldurii. Era o noapte senină, splendidă și vedeam mii de stele palpitând pe firmament. Caii noștri fornăiau din când în când, erau liniștiți și ne legăna cântecul greierilor. Totul invita la pace și la calm când a răsărit luna. La început, era roșcată, apoi, pe măsură ce se înălța, devenea din ce în ce mai palidă. Era în creștere și, aproape răsucită în sus, prezentând coarne pronunțate. Din poziția mea, stând pe o parte și cu Hugo îmbrățișându-mă din spate, o vedeam. Dar eram neliniștită, nu puteam dormi. Grijile mele de peste zi se înmulțiseră în timpul nopții și deodată am simțit luna ca pe o prevestire rea. Avea coarne ca de diavol. Și am asociat acel semn rău cu povara

celui de-al șaptelea catâr. Nu spuneau călugării din Ordinul Cistercienilor că documentele aveau un conținut ce era opera Necuratului? M-am înfiorat. Nu am mai putut suporta. Simțeam de ceva vreme respirația liniștită a lui Hugo, care dormea. Poate că ar fi trebuit să abordez pe lumină chestiunea care mă neliniștea, să aștept dimineața, dar un gând cumplit mă copleșea și nu m-am putut opri să fac ceea ce am făcut.

– Hugo, am spus eu încetișor.

Nu a urmat nici un răspuns, nici respirația lui nu a suferit vreo schimbare.

– Hugo! am repetat eu mai tare, fără ca el să se miște.

Atunci, m-am întors și l-am zgâlțâit.

– Hugo!

S-a ridicat dintr-o săritură cu spada, pe care o avea întotdeauna alături, scoasă din teacă și în poziție de gardă. Căuta, orb ca o cârțiță, în ce direcție să se apere de niște dușmani imaginari.

– Fiți liniștit, Hugo. Nu ne amenință nimic.

– Ce se întâmplă? Ce se petrece?

– Calmați-vă, Hugo. Lăsați spada, nu e nici o primejdie.

A zăbovit o vreme până să reacționeze. Trebuie că dormea adânc atunci când l-am trezit și acum îmi părea rău.

– Ce m-a făcut să tresar atât de tare?

– Eu am fost. Îmi pare rău. Am vrut să o fac cu blândețe, n-am vrut să vă sperii.

– Este vina mea, a admis el. Pe acest teritoriu trebuie să dormi cu un ochi deschis, iar eu am adormit buștean.

– Eu nu am putut să pun geană peste geană; sunt foarte neliniștită, i-am spus eu.

El își lăasă spada și mă apucă de mâini, tandru. M-a făcut să mă întorc în culcușul nostru și m-a învelit cu păturile.

– Ce se întâmplă, doamna mea?

– Vă iubesc. Și dumneavoastră pe mine. Călătorim spre domeniile voastre..., ceea ce mă face să fiu foarte fericită.

– Atunci, de unde vă vine neliniștea?

– Nu m-ați cerut în căsătorie.

Cavalerul rămase tăcut și am știut imediat că prevestirile rele aveau să se împlinească.

– Am spus că nu m-ați cerut în căsătorie, am insistat eu, ridicând vocea.

– Nici nu o voi face.

– De ce? am murmurat eu cu un firicel de glas.

– Pentru că dumneavoastră nu vă puteți căsători cu mine.

Ochii mei i-au căutat chipul în întuneric, în vreme ce simțeam că singurul lucru care îmi rămânea pe lume se năruia cu mare zgomot.

„*Per què ets tan plorosa?*
No en tinc que estar jo,
si em casen per força!“¹

[„De ce ești atât de înlăcrimată?
 Nu eu ar trebui să fiu,
 dacă sunt dată în căsătorie cu forța!“]

Cântec popular

Refuzul lui a fost o lovitură brutală, iar vaga presimțire care mi-o anticipase nu a ajutat la alinarea durerii. Eram copleșită; considerasem căsătoria cu Hugo de Mataplana ca o concluzie firească a relației noastre, a întrecerii lui cu Guillaume pentru mine, a promisiunilor sale de dragoste. Nu puteam înțelege.

Mi-am îndepărtat mâinile de-ale lui și l-am dojenit:

- Dar mi-ați jurat că vă sunt dragă, că mă veți iubi mereu.
- Și chiar îmi sunteți dragă și vă iubesc. Mai mult decât orice pe lume.
- Atunci, de ce nu vreți să vă căsătoriți cu mine? l-am întrebat eu, tânguindu-mă.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Pentru că nu pot.

– Asta ați mai spus și înainte. Vreți să-mi explicați cum un nobil ca dumneavoastră, moștenitor de pământuri și de titlu, nu se poate însura cu doamna pe care o iubește?

– Pentru că doamna aceea este deja logodită.

– Cine? Eu?

– Da, dumneavoastră.

– Eu sunt liberă, i-am spus eu. Cu atât mai mult cu cât singurul care m-ar fi putut da în căsătorie împotriva dorințelor mele ar fi fost tatăl meu, care, din nefericire, a fost asasinat.

– Tatăl dumneavoastră făcuse deja alegerea.

Faptul acela m-a lăsat fără glas. Adică tatăl meu alesese un soț pentru mine? Fără să mi-o spună? Era cu neputință.

– Nu-mi vine să cred. Tatăl meu mă iubea foarte mult, mă adora, am răspuns eu imediat. Mi-ar fi cerut părerea; dorea să fiu fericită.

– Nu putea vorbi despre asta. Era un secret.

De atâta tristețe și furie, eram pe punctul de a izbucni în plâns. Toată conversația aceea mă mâhnea și mă supăra în același timp. În continuare nu înțelegeam.

– Chiar dacă ar fi adevărat, dumneavoastră, care sunteți cavalerul meu, pe care îl iubesc și care spune că mă iubește, ar trebui să mă salvați. Aici mi-a scăpat un suspin. Ar trebui să evitați această nuntă.

– Nu pot, a răspuns el cu capul plecat, în șoaptă.

– De ce? am strigat eu exasperată.

– Pentru că el este stăpânul meu. Pedro al II-lea, regele Aragonului și conte de Barcelona.

Am rămas mută de uimire. Totul era în același loc: păturile, umbrele copacilor, caii, stelele, luna aceea malefică și cântecul greierilor. Dar lumea se schimbase dintr-odată.

Am încercat să-mi stăpânesc mirarea, cumplita lovitură, și am început să mă gândesc rapid. Regele era mult mai în vârstă și era însurat. Povestea nu avea sens.

– Ce interes ar putea avea Regele pentru o doamnă ca mine?

– Sunteți Doamna Graal. Sângele dumneavoastră este al lui Hristos. Ce alianță mai puternică pentru un rege creștin decât să se unească prin căsătorie cu familia Mântuitorului?

– Asta e o prostie.

– Nu, nu este. Pedro al II-lea este descendent direct, din partea contelui de Barcelona, bunicul său, al stirpei regale iudeo-occitane și al Merovingienilor, ambele ramuri succesoare ale Mariei Magdalena prin urmașii acesteia. Dar într-o măsură mai mică decât arhiepiscopul Berenguer, dat fiind că sângele bunicii și al mamei sale este în majoritate vizigot. Chiar dacă documentele îi recunosc stirpea, aceasta e mai îndepărtată de Hristos decât a voastră, care a fost încrucișată într-adins, prin selecționarea celor mai pure neamuri, sub îngrijirea și protecția Ordinului de Sion.

– Precum câinii de rasă.

Hugo rămase tăcut la observația mea plină de resentiment, așteptând ca eu să vorbesc din nou.

– Și ce are de gând să obțină însurându-se cu mine?

– Ca descendenții săi să aparțină neamului lui Hristos.

– Dar este deja însurat și are un fiu!

– De multă vreme dorește să divorțeze de Marie de Montpellier, dar papa Inocențiu al III-lea îl împiedică. Marie a reușit, într-una din vizitele Regelui la Montpellier, ca acesta să-i facă fiul acela printr-o înșelătorie în urma căreia Pedro credea că se culcă cu o frumoasă doamnă, și nu cu soția sa. Fiul acela nu este rod al dorinței, ci al înșelătoriei.

– Atunci, nu se poate însura cu mine, am spus eu plină de speranțe, numai dacă nu cumva vrea să se confrunte cu Papa.

– Confruntarea este inevitabilă. De îndată ce o va repudia pe Marie și va proclama căsătoria sa cu descendentă directă din Hristos, Papa îl va excomunica.

– Atunci, cruciații vor năvăli peste Provence, Montpellier, Catalonia și Aragón. Inocențiu al III-lea le va ațâța împotriva Regelui.

– Da, va fi război, a recunoscut Hugo.

– Pedro al II-lea nu va avea nici o șansă.

– Mai rău decât acum?

Neconsolată, am putut observa ardoarea care apărea în glasul cavalerului meu apărându-l pe regele său.

– Papa l-a pus în cea mai proastă situație cu putință și a disprețuit faptul că Pedro s-a străduit să-i câștige sprijinul, continuă el. A devenit vasalul Pontifului când acesta l-a încoronat la Roma și plătește un important tribut anual. A răspândit creștinismul printr-o luptă continuă împotriva musulmanilor, nu numai în regatele sale, ci și ajutându-l pe vărul său din Castilia¹. Pe drept și-a câștigat porecla de Catolicul. Dar Inocențiu a preferat să-l sprijine pe regele franc și să urmeze alianța tradițională a papalității cu francii și Carolingienii. Și acum cruciada năvălește peste vasalii lui Pedro, fără ca acesta să poată face ceva ca să-i ajute. A trebuit să îndure umilința din partea lui Arnaut la Carcassonne și privește neputincios cum este nimicit vicontele și oamenii săi. Acestea sunt picăturile care umplu paharul.

– Își va ridica întreaga creștinătate împotriva sa, i-am atras eu atenția. Nu va face față tuturor.

– Nu va lupta împotriva tuturor. Există de-acum alianțe pregătite. Este vorba de dărâmarea aceluia ambițios nobil roman numit Lotario Conte di Segni, care este Papă sub numele de Inocențiu al III-lea, grație faptului că și unchiul său a fost Papă², și căruia nu-i ajunge că stăpânește Roma, ci vrea acum să guverneze Europa. Regele englez³ va fi în favoarea regelui nostru sau va fi neutru din cauza opoziției sale față de franci, aliații tradiționali ai Papei. Același lucru îl va face și împăratul

¹ Alfonso al VIII-lea (1155-1214), rege al Castiliei. (n.tr.)

² Clement al III-lea, pe numele său adevărat Paolo Scolari, Papă între anii 1187-1198. (n.tr.)

³ Ioan Fără de Țară (1167-1216), rege al Angliei (1199-1216) din dinastia Plantagenetilor, fratele și succesorul lui Richard Inimă de Leu. (n.tr.)

Germaniei¹, care a fost întotdeauna împotriva acestui Pontif. Iar regele Castiliei este vărul lui Pedro și îi unește o mare prietenie. Și acesta îl va sprijini. Vă veți căsători cu sau fără consimțământul lui Inocențiu al III-lea.

Mi-am dat seama că am rămas fără argumente în neînsemnata mea încercare de a-l convinge pe Hugo de nesăbuiința acelei căsătorii. Totul era hotărât dinainte, iar părerea mea, sentimentele mele, dragostea mea nu reprezentau nimic. Eu eram centrul intrigii, dar glasul meu nu avea nici o valoare. Eram punctul culminant al strădaniei Sionului și soarta mea era hotărâtă.

„Ce prostie!“ m-am gândit eu. Îi interesa doar trupul, latura umană, când spiritul, harul divin era ceea ce îl diferenția pe Mântuitor. Aveau pretenția să aplice sistemul feudal, în care drepturile ereditare sunt date de descendența de sânge, la ceva atât de pur cum este spiritul.

Cine ar putea crede că divinitatea s-ar transmite prin trupul omenesc? Era absurd. Eu nu m-am simțit niciodată diferită de vara mea sau de oricare altă doamnă de vârstă mea. Dar acel așa-numit Ordin al Sionului profita de înrădăcinarea în popor și în nobilime a conceptului de drept ereditar, ca să-l aplice divinului, provocând un cataclism care ar putea schimba lumea.

– Atunci, Guillaume avea dreptate când spunea că regele Pedro este Marele Maestru al Sionului, am afirmat eu subit, de cum m-a străfulgerat un asemenea gând.

– Da, avea dreptate, dar în momentul acela a trebuit să tăgăduiesc.

M-am cufundat în tăcere. M-am înfășurat în pături și m-am întins cu spatele la el ca și cum aș fi vrut să dorm, dar știam că îmi va fi greu. Hugo a făcut și el același lucru și a vrut să mă îmbrățișeze ca înainte, ca să mă încălzească.

– Lăsați-mă. Nu mă atingeți, i-am spus eu zâmbind.

¹ Otton al IV-lea de Brunswick (1175 sau 1182-1218), împărat al Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană între anii 1209-1218. (n.tr.)

El mi-a dat ascultare, îndepărtându-se de mine.

– Îmi pare rău, a spus el. Vă iubesc ca pe nimeni pe lumea asta, mai mult decât propria mea viață, dar trebuie să-mi respect onoarea, să-mi îndeplinesc cuvântul dat, jurământul meu de fidelitate.

Vorbele acelea au dezlănțuit ceea ce reușisem să stăpânesc atâta vreme: plânsul.

– Mai bine v-ar fi ucis cruciații pe dumneavoastră decât pe Guillaume, i-am spus eu printre suspine.

El nu mi-a răspuns, iar eu m-am căit imediat pentru cele spuse. Ghemuită, singură în noapte în ciuda prezenței lui Hugo, am plâns deznădăjduită pentru această ultimă înfrângere, pentru pierderea iubitului meu și pentru toate pierderile pe care le suferisem în ultimele zile. Aceea era lovitura finală care m-a doborât. Doar după multă vreme, sleită de puteri, am căzut într-un somn adânc.

„*El rossinyolet s'es mort,
Tres dies ha que no canta.*“¹

[„Micuța privighetoare a murit,
de trei zile nu mai cântă.“]

Cântec popular

Când m-am trezit a doua zi de dimineață, soarele răsărise deja și Hugo pregătea caii ca să o pornim la drum. Avea cearcâne, cu siguranță că a rămas de veghe sau că a dormit chiar și mai puțin decât mine. Mi-a oferit din ceea ce duceam în desagi pentru micul dejun. Am luat puțină pâine și am mâncat frugal, în tăcere.

– Orice doamnă ar da totul ca să fie regină, a spus el în cele din urmă. Nimeni de rangul nostru nu se căsătorește din dragoste. Alianțele politice înseamnă totul. Dragostea merge pe altă cale. Eu vă voi iubi, voi fi trubadurul vostru, nimeni și nimic nu mă va îndepărta de lângă dumneavoastră.

Nu i-am răspuns. Mă ocupam cu strângerea ultimelor lucruri pe când cugetam și, în cele din urmă, am răspuns:

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Eu nu iubesc nici Catalonia, nici Aragonul, nici Occitania, nici regatele din Sefarad și al-Ándalus. Eu vă iubesc pe dumneavoastră. Pe dumneavoastră vă îndrăgesc și cu dumneavoastră vreau să mă mărit.

M-am suit pe cal, l-am îmboldit spre drum, iar Hugo m-a urmat mânând animalele care transportau documentele și bagajele. Văzând că nu îi răspund, rămase într-o tăcere spășită, iar eu am început să mă gândesc la trista situație pe care o trăiam.

Îmi aminteam de despărțirea mea de Doamna Lupoaică. Doar când Orbia cea orgolioasă a îngenuncheat în fața mea mi-am dat seama de semnificația sângelui meu regesc, a așa-numitului *Sangreal*.

Mi-a spus: „Vă mărturisesc criza mea de gelozie și vă cer iertare. Acum, că vă cunosc și că știu mai multe, nu vă invidiez destinul. Dumneavoastră sunteți Doamna Sfântului Graal“.

Cum ar putea regina dragostei, doamna așa-numitului *Joy* să fie invidioasă pe destinul meu? Simțeam că adevăratul Graal era căldura ei, cultul ei pentru dragoste. Ea era Doamna Graal și nu eu.

Poate că Hugo avea dreptate când îmi spunea că pretenția mea de a uni căsătoria cu dragostea era o extravaganță la oameni ca noi și că îl surprindea insistența mea. Dar aveam întipărită în memorie povestea tristă a mamei mele și a trubadurului ei, atât de apropiați în inimă, atât de legați prin dragoste, dar având trupurile atât de îndepărtate. Eu nu voiam să trăiesc acest zbucium, voiam dragostea în toată frumusețea ei. Așa cum bănuiam că Orbia știa să se desfete cu ea. Cu unul sau cu mai mulți trubaduri.

Nu voi renunța la această dragoste, nu aveam de gând să mă resemnez și am hotărât să fac imposibilul: să-l conving pe Hugo să nu mă predea regelui său și să mă iubească așa cum voiam eu să fiu iubită.

– Hugo.

– Spuneți-mi, doamnă, a răspuns el, amabil.

– De ce mi-ați făcut curte? De ce mi-ați cerut să fiu doamna dumneavoastră?

– Eu îndeplineam mai multe misiuni. Pe de o parte, obțineam informații pentru stăpânul meu, motiv pentru care, sub deghizarea mea ca menestrel, mă amestecam cu tot felul de oameni. Dar eram și purtătorul său de cuvânt pentru marii nobili occitani, iar în calitate de cavaler de Sion, trebuia să veghez asupra dumneavoastră și a documentelor. Acestea, odată recuperate de către templierul Aymeric de Canet, au încetat să mă mai preocupe, dat fiind că el era unul dintre cavalerii cei mai de încredere dintre ai noștri. Eram permanent în legătură cu tatăl dumneavoastră, cu care s-a pus la cale căsătoria cu Pedro al II-lea de îndată ce condițiile politice ar fi devenit favorabile. Eu nu am avut de-a face cu dumneavoastră până când, într-una din călătoriile mele, v-am întâlnit la reuniunea aceea a trubadurilor pe care a organizat-o tatăl dumneavoastră. Și m-am îndrăgostit nebunește. Doar mai târziu am aflat cine sunteți și am fost uimit că fetița aceea pe care de-abia mi-o aminteam devenise o femeie atât de splendidă. M-am gândit că nu era nimic rău în a vă face curte ca doamnă, respectând regulile a ceea ce se numește *Fin'Amor*. Tatăl dumneavoastră m-a autorizat, iar eu v-am dăruit inima mea. Era o bună justificare ca să fiu alături de dumneavoastră, să vă ocrotesc, să știu că sunteți bine. În același timp, îl slujeam pe stăpânul meu.

– Mi-ați dăruit inima ca un serviciu adus Regelui? m-am scandalizat eu.

– Am făcut-o în timpul serviciului meu față de Rege, dar eu o doream mai mult decât orice pe lume. Regele nu are de-a face cu dragostea mea.

– Cum nu are de-a face? am început eu să mă indignez. M-ați făcut să fiu doamna voastră și să mă îndrăgostesc, ca apoi să mă încredințați altui bărbat?

– Voi fi în continuare cavalerul, trubadurul. Veți fi doamna și regina mea.

– Sunteți necinstit în dragoste, un trădător. Asta sunteți, i-am reproșat eu. M-ați înșelat. Eu credeam că sunteți liber să iubiți, de aceea v-am dăruit dragostea mea.

El a tăcut văzându-mă indignată, dar eu n-am fost în stare să o fac.

– Și spuneți că la Mataplana voi fi în siguranță, că voi fi tratată ca o regină. Cât cinism! Sigur că da, vă gândeați să mă sacrificați Regelui vostru. Ce bătaie de joc!

– Sunt liber să iubesc, a spus el pe un ton răbdător. Vă iubesc, Bruna. Vă voi iubi mereu, dar căsătoria este altceva.

– Sunteți un codoș! am răspuns eu furioasă. Îmi faceți curte ca să mă cedați altcuiva. Ce veți face? Veți cânta la ghitară în iatacul nupțial ca să mă înduioșați când mă veți încredința stăpânului vostru? Va trebui să-mi închipui că el este dumneavoastră? Veți fi acolo când el mă va poseda? Veți cânta în spatele unei perdele sau nu va fi nevoie de aceasta?

El nu a răspuns, iar eu am tăcut. Mi-am dat seama că mergeam dincolo de ceea ce eu însămi voiam, că insultele nu puteau fi mai umilitoare pentru un îndrăgostit și când, auzind un suspin reținut din partea lui, mi-am întors ochii spre el, am văzut o lacrimă alunecându-i pe obraz. Și-a acoperit fața ca să-și ascundă plânsul. Curând, plângea în hohote. Atunci am știut că și el suferă și am fost foarte îndurerată pentru amândoi.

Ne-am continuat drumul în tăcere în vreme ce eu cugetam. Îl vedeam pe Hugo de neclintit în intenția de a-și îndeplini misiunea în privința mea, dar eu nu mă resemnam. Cum mi-aș fi putut schimba soarta? Eram dispusă la orice. Mi-am dat seama că nu voi obține nimic cu reproșurile. Îl făceau să fie reținut, să se pună în defensivă. Îl îndepărtau de mine.

Când ne-am oprit să mâncăm, am hotărât să schimb tactica. Ne-am îndepărtat de drum urmând un pârau ce cobora clipocind,

până am găsit o mică pajiște în care copacii dădeau umbră și erau și locuri însorite. L-am privit în ochi și i-am spus:

– Hugo, vă iubesc nebunește.

– Și eu, doamna mea.

L-am îmbrățișat, l-am sărutat, iar el mi-a întors mângâierile. A fost o izbucnire de pasiune, mai puternică – dacă se poate – pentru plăcerea împăcării noastre și, în curând, ne mângâiam întinși în iarbă printre sărutări și șoapte de amanți. Ne rostogoleam pe pământ, acum eu deasupra lui, apoi el peste mine și am început să mă despoi de veșminte.

– Faceți-mi ce îi făceați fetei de la moară, i-am cerut eu. Vreau să vă dăruiesc totul.

Aceasta l-a făcut să se oprească. După un moment de tăcere, a spus:

– Nu vă puteți închipui cât de mult o doresc, dar îmi pare rău; nu vă pot lua, ar fi o trădare față de Rege.

L-am sărutat, încercând să-i șterg de pe buze vorbele acelea și apoi, disperată, am început să-l implor să mă facă să fiu a lui, dar el rămânea de neclintit. Îl atingeam simțindu-i înflăcărarea și îl sărutam din nou dorind să fiu Doamna Lupoaică, maestra seducțiilor. Eu eram fecioară și nepricepută. Bănuiam cum se face dragostea trupească, dar, în afară de sărutări și câte o mângâiere, nu știam cum să o pun în practică și cu atât mai puțin cu un bărbat care opune rezistență. Eram sigură că, în situația mea, regina așa-numitului *Joy* ar fi reușit să-l facă pe un cavaler să o posede. Mi-am blestemat lipsa de experiență și, în cele din urmă, am încetat să mai lupt, izbucnind în lacrimi.

– Măcar și pentru o singură dată vreau să simt dragostea în trup și în suflet în același timp, l-am implorat eu. Vreau să cunosc dragostea absolută și, după aceea, faceți cu mine ce doriți, omorâți-mă sau predați-mă Regelui. Îmi voi accepta supusă soarta.

A început și el să plângă.

– Vă rog, fie-vă milă! i-am spus eu.

– Nu pot. Ar însemna să-mi calc jurământul. Ar fi o trădare și mi-aș condamna sufletul.

– Puțin îi va păsa Regelui că eu mi-am pierdut fecioria. Ceea ce caută el este titlul meu de Doamnă a Sfântului Graal, am argumentat eu. Când s-a însurat cu Marie, nu i-a păsat că nu era virgină, că era divorțată și că fostul ei soț era propriul său vasal, contele de Cominges¹. Singurul lucru pe care îl voia era stăpânirea orașului Montpellier. Fecioară sau nu, mă va lua oricum de nevastă.

– Și dacă rămâneți însărcinată?

– Ar fi minunat. Fiul meu ar rămâne la dumneavoastră.

– Nu pot. Matricea voastră este sacră. Nu e privilegiul meu să o pun la încercare.

– Regele Aragonului este la fel ca unchiul său, arhiepiscopul Berenguer, am spus eu înciudată. Îmi dorește doar trupul. Unul îmi voia sângele. Celălalt, matricea.

Mi-am dat seama că nu îl puteam urî pe cavalerul acela prostănac. Îl iubeam prea mult. Pentru o clipă, m-am gândit să revin la insulte, să-mi eliberez disperarea prin cuvinte, dar am hotărât că era în zadar. Aceasta doar l-ar fi îndepărtat de mine.

M-am gândit din nou la francul meu De Montmorency. Dacă Hugo ar fi murit în încăierarea cu Amaury de Montfort în locul lui Guillaume, acesta, fără să șovăie câtuși de puțin, m-ar fi făcut să fiu a lui. Acum înțelegeam de ce observam ceva ciudat la Hugo care îl împiedica să se dăruiască așa cum o făcea celălalt. Și m-am căit că am opus rezistență la Narbonne. El chiar m-ar fi făcut să cunosc pasiunea fizică, dragostea deplină. Dar timpul nu se întoarce.

Când am pornit-o din nou la drum, mă simțeam învinsă. Nu reușisem să-l fac pe Hugo să se desprindă de loialitatea față de stăpânul său pentru o clipă, nici măcar provocându-l la

¹ Bernard al IV-lea conte de Cominges. (n.tr.)

limită. Mi-am spus că nu voi mai încerca din nou; bătălia anterioară ne-a pricinuit multă durere amândurora. Trebuia să mă resemnez să fiu posedată de un bărbat și să-l iubesc pe altul. L-am privit în tăcere continuându-ne drumul și m-am rugat la Dumnezeu ca prostănacul acela să fie mereu în preajma mea.

„Ai! *Que el meu cor se'm nua
com un pom de clavells!*“¹

[„Vai! Inima mi se strânge
ca un mănunchi de garoafe.“]

Cântec popular

În noaptea aceea, am dormit adânc. Ziua de călătorie, tensiunea, plânsul și somnul puțin din noaptea anterioară ne-au făcut să ne prăbușim în culcușul nostru din pături. Eu îl căutam pe el. El se ferea de mine în pofida frigului umed. Nu am mai încercat să-l provoc. Se terminase totul.

Ne-am trezit a doua zi liniștiți, reluându-ne călătoria fără să pomenim de cele întâmplate, ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic. Pe drum, vedeam coastele Pirineilor devenind din ce în ce mai înalte și mă temeam pentru soarta mea de cealaltă parte a lor. Conversam cu blândețe când ne opream sau stând în șa, atunci când drumul o permitea, dar eu nu încetam să mă gândesc la tristul deznodământ care ne aștepta.

– Ce este Graalul? l-am întrebat eu deodată.

M-a privit surprins.

---

¹ În limba catalană în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

– Sfântul Graal?

– Graalul, fie el sfânt sau nu.

– Dumneavoastră sunteți Graalul. De ce mă întrebați? O știți foarte bine.

– Și sunt astfel pentru că, asemenea cupei în care Iosif din Arimateea a strâns sângele lui Hristos, și eu conțin Sângele Sacru, nu-i așa?

– Așa este.

– Atunci, de ce și Lupoica de la Cabaret este numită tot Doamna Graal?

– Este altceva, a răspuns el. O numesc astfel cei care adoră dragostea curtenească, așa-numitul *Fin' Amor*, *Joy*-ul. Ei identifică desfătarea dragostei, *Joy*-ul, cu Graalul.

– Poate exista mai mult de un Graal?

– Nu, există doar un Graal. Dar nu toți au aceeași părere în privința adevăratei sale naturi.

– Asta înseamnă că există Graaluri diferite în funcție de persoană, nu-i așa?

Hugo ridică din umeri înainte de a răspunde.

– Câte un poet l-a identificat cu o pasăre, alții, cu un creuzet magic.

– Atunci, ce este acel așa-numit Graal care acceptă atâtea versiuni?

– Nu știu. Pentru mine, Sfântul Graal sunteți dumneavoastră.

– Pentru că așa spune Ordinul de Sion.

Cavalerul rămase tăcut.

– Știți ce cred eu?

Hugo asculta și nu spunea nimic.

– Că Doamna Lupoică are dreptate.

– Când spune că Graalul este *Joy*?

– Nu, eu cred că Graalul nu este fizic, că este făcut din materie eterică. Este ceea ce trebuie să fii, ceea ce dorește fiecare cu înflăcărare și este diferit pentru fiecare persoană.

– Explicați-vă.

– Pentru Doamna Lupoaică, valoarea supremă este *Joy*-ul, acea stare de fericire deplină pe care o dă dragostea. Este ceea ce caută ea și pe care se străduiește în fiecare zi să-l găsească. Pentru clanul vostru al Sionului, în schimb, este sângele lui Hristos. Dar nu ca scop. Este evident că voi căutați puterea care emană din el. Regele Pedro vrea să-i biruie pe cruciați și pe Papă, care l-a ofensat. Acesta este Graalul său. Pentru Arnaut, abatele Ordinului Cistercienilor, Graalul este supunerea tuturor teritoriilor creștine față de puterea papală. În realitate, față de propria lui putere ca reprezentant al Papei. Vrea să elimine pe oricine i s-ar opune, fie cu armele, fie prin mărturisiri de credință. În schimb, arhiepiscopul Berenguer căuta în sângele lui Hristos forța ezoterică permițându-i să cucerească puterea temporală. Pentru asociatul său, rabinul Solomon, era libertatea poporului său, faptul ca acesta să aibă propriul său regat. Pentru rabinul David, era totuși armonia cu Dumnezeu, să nu îl ofenseze pe Adonai al său, pe Creator. Pentru catari, Graalul este atingerea purității și unirea cu Dumnezeu, faptul de a nu se mai reîncarna în această lume, care pentru ei este infernul. Pentru Guillaume era dragostea. Dragostea pentru mine. Eu eram Graalul său, fără ca sângele lui Hristos să aibă vreo legătură. Căuta în mine dragostea împlinită, fizică și spirituală, și pentru mine a sacrificat totul, până și viața. Vă dați seama? Fiecare dintre noi simțim că există un bine superior și ne străduim să-l atingem. Acesta este Graalul nostru. Iar căutarea lui este ceea ce dă sens vieții noastre.

– Dar, uneori, dorințele noastre se schimbă, a obiectat Hugo. Există lucruri, neînsemnate într-un anumit moment, care ajung să devină mai târziu bunul cel mai dorit.

– Acesta este privilegiul Graalului: nu este fizic și are o natură subtilă, am răspuns eu. Se schimbă după cum ne schimbăm și noi. Este o reflectare a dorințelor noastre, a nevoii noastre profunde. A învățăturii pe care suntem destinați să ne-o însușim, pentru că adevărata valoare a Graalului constă în căutarea lui.

– Acesta e un lucru foarte complex, a spus cavalerul.

– Nu, nu este dacă știți să vedeți ce e în adâncul inimii voastre, am răspuns eu. Graalul meu este dragostea, dar nu în stilul curtenesc al *Fin'Amor*-ului. Vreau o dragoste împlinită. Aceasta este ceea ce caut, iar materializarea acestui Graal sunteți voi. Care este Graalul vostru, Hugo de Mataplana? Care este valoarea voastră supremă? Ce anume căutați?

Cavalerul cugetă căzut pe gânduri.

– Tot dragostea, dar nu am dreptul să mă bucur de ea dacă nu îmi îndeplinesc mai întâi jurământul. Trebuie să-i fiu credincios stăpânului meu, a răspuns el imediat.

– Și ce vreți să obțineți prin aceasta? l-am întrebat eu. Onoruri, castele, pământuri, putere...?

– Doresc triumful blazonului Regelui, precum și favoarea sa. Dar nu aceasta este căutarea mea finală. Nu acesta este Graalul meu.

– Atunci, care este?

– Să fiu onorabil, să mă simt bine din acest motiv. Și singurul mod în care am fost învățat să-l obțin este acela de a-mi îndeplini datoria. Nu pot iubi în dezonoare.

– Spuneți-mi, Hugo, vă veți atinge acel Graal al vostru de îndată ce mă veți încredința Regelui? Atunci când el mă va poseda? Spuneți-mi, Hugo de Mataplana. Vă veți găsi pacea, veți fi mândru de voi atunci? Veți fi onorat?

Cu capul plecat, rămase din nou tăcut. Iar eu am fost bucurăoasă văzându-l nefericit. Știam că, oricâtă retorică aş desfășura, nu voi reuși să schimb principiile acelui prost încăpățânat. Mi-am dat seama că îmi făcea plăcere să-l pedepesc. Îmi plăcea să-l zgândăr. Dar m-am gândit că am ajuns la limită; amărându-l, îl îndepărtam și mai mult.

– Este obligația mea, șopti el trist după o vreme. Nu pot face altceva; este onoarea mea, este făgăduiala mea.

– Regele nu mă va avea niciodată, am afirmat eu.

Hugo m-a privit în tăcere.

– Mă voi închide într-o mănăstire.

– El vă va scoate de acolo.

– Atunci, voi sări din cel mai înalt turn. Mă voi omori, dar nu mă va avea.

– Voi muri cu dumneavoastră, a spus el.

Își scoase pumnalul și îl îndreptă spre pieptul său.

– Jur pe Dumnezeu că, dacă vi se va întâmpla ceva, mi-l voi împlânta în inimă.

Am știut că așa va face. Am hotărât să tac. Nici o vorbă, nici o rugămintă, nici un argument nu-i va schimba hotărârea și m-am temut că, dacă voi continua să-l presez, va comite o nebunie. Am clătinat din cap neîncrezătoare. Povestea era pe cât de absurdă, pe atât de reală.

Am privit munții care creșteau pe măsură ce înaintam pe drum. La fel ca și tristețea mea.

*„Aprissa cantan los gallos
e quieren crebar albores.“*

[„Atât de devreme cântă cocoșii
că vor să se crape de ziuă.“]

Poemul Cid-ului

Noaptea aceea a fost încă și mai rece. Pe măsură ce creștea înălțimea munților, se simțeau rigorile anotimpului. Am reușit să găsim un refugiu într-o scobitură dintr-un perete de stâncă formând un adăpost natural. Era locul perfect pentru a face focul și a găti, fără să se observe de pe drum. După zile grele doar cu pâine, brânză, carne sărată și uscată și fructe, am fost recunoscători să putem mânca ceva mai consistent. Ne aprovizionaserăm în ultimul sat și o mâncare bună din slănină, fasole, legume și cârnăciori, însoțită de un vin tare, ne-a înlăturat întru câțva deprimarea din ultimele zile. Chiar am glumit și am râs. Mie îmi creștea inima și eram fericită alături de el. Îl priveam, el mă privea și simțeam fluturașii aceia în stomac, la fel cum mi se întâmplase de prima dată când l-am văzut. Percepeam în privirea lui că și lui i se întâmpla același lucru. Doream să-l sărut, să-l îmbrățișez, dar el nu mi-a dat ocazia,

iar eu m-am stăpânit. Nu voiam ca, după atacurile mele anterioare, să se teamă că vreau să-l seduc. Am luat ghitară și violă ca să cântăm încetișor, fără să atragem atenția cuiva care ar fi putut să meargă pe drum, când veseli, când melancolici, dar mereu în duet.

El s-a lăsat istovit în brațele somnului, dar eu, în ciuda oboselii, nu am putut adormi. Nu încetam să-mi frământ mintea. Având fericirea atât de aproape, am pierdut-o atât de prosteste! Îmi era frig, dar nu îl puteam îmbrățișa și am început să mă joc cu focul, arzând crenguțe și încercând să-mi ghicesc viitorul în flăcările care dansau.

În zori, o ușoară schimbare de vânt a făcut ca adăpostul în care ne refugiaserăm să se umple de fum. Hugo a tușit și s-a mișcat neliniștit, dar a adormit imediat la loc. După câteva clipe, tușea din nou și până la urmă s-a trezit agitat și prost dispus ca să se ridice în capul oaselor și să întrebe:

– Ce este mirosul acesta oribil? Ce arde?

Focul încă ardea cu intensitate. Cu o seară înainte, strânsesem lemne din abundență, dar se terminau deja, iar eu eram pe punctul de a încheia treaba cu care îmi dădusem osteneală în timpul nopții. Am luat un pergament și l-am pus pe foc. Învățasem că pe câtă vreme papyrusul arde bine, pergamentele se mistuie cu dificultate.

– Ce faceți? a exclamat el sărind în picioare.

– Bună dimineața, Hugo, i-am spus eu, continuându-mi treaba.

Cu o mișcare bruscă, mi-a smuls pergamentul pârlit ca să constate că era unul dintre acele prețioase documente pe care le cărase cel de-al șaptelea catâr.

– Pentru Dumnezeu, Bruna! Ce ați făcut?

Se repezi asupra baloturilor deschise și constată că nu rămăseseră decât două foi.

– Ați înnebunit? a spus el înfruntându-mă.

Pe chipul său se oglindea uluiala, neîncrederea, disperarea.

– Spuneți-mi că e o glumă, că ați ascuns documentele într-un loc anume! a exclamat el.

Și privirea lui căuta în fundul adăpostului, în tufișurile dimprejur.

– Nu este o glumă. Le-am ars pe toate, am răspuns eu senină.

– Dar de ce? Privirea lui arunca scânteii, iar el făcu un pas spre mine, amenințându-mă.

Pentru prima dată am văzut un pericol în protectorul meu și mi-a trecut prin minte că ar putea să mă lovească. M-am dat îndărăt intimidată, iar el a înaintat; avea pumnii strânși, fălcile încheștate și scrâșnea din dinți.

– Nu știți oare cât ne-a costat să căutăm, să strângem aceste documente, să le apărăm? S-au pierdut atâtea vieți omenești! Știți câți au murit din cauza lor? Câți au fost asasinați?

– Sigur că știu! am răspuns eu, ținându-i piept. Mii și mii, inclusiv familia mea.

– Dar chiar ați înnebunit? mă privea mânios, cu ochii încă sticloși. Aceste documente însemnau o speranță pentru mulți!

– Și moarte pentru alte sute de mii, am răspuns eu. Aceste înscrisuri erau garanția unui nou război, poate încă și mai crud.

– Pentru ele au luptat și au murit tatăl, nașul, prietenii dumneavoastră...

– Aceste scrieri sunt eretice, o insultă pentru religia catolică.

– Religia catolică? M-a privit nevenindu-i să creadă ce aude. Dar ce importanță are religia catolică? Ceea ce are importanță este adevărul. Dacă Papa greșește, va trebui să recitifice. Dacă nu e demn să fie Papă, altul trebuie să-i ia locul.

– Ba pentru mine are importanță. Am fost educată în doctrina Bisericii și tatăl meu nu mi-a spus niciodată că aș fi greșit.

Hugo clătină din cap exasperat. Privi focul și cenușa, nevenindu-i să-și creadă ochilor.

– Pentru Dumnezeu, Bruna! izbucni el din nou. Papa și legatul său Arnaut sunt răspunzători pentru asasinarea și moartea în mizerie și prin înfometare a mii și mii de persoane. Majoritatea, buni catolici, la fel ca dumneavoastră. Sunt nedemni de rolul lor de părinți spirituali. Sunt imorali, asasini, corupți. Trebuie să-i nimicim. Cum mai puteți sprijini încă această religie?

– Eu nu cred în actele lor. Uneori, o turmă bună are un păstor prost. Mesajul lui Dumnezeu, al lui Hristos continuă să fie valabil, chiar dacă diavolul îl sechestrează vremelnic. În cele din urmă, cuvântul său va străluci din nou la fel cum aurul acoperit cu noroi sclipește atunci când ploaia înlătură murdăria. Eu nu cred în Biserica papei Inocențiu, nu cred în cruciada lui Arnaut Amalric, nu cred în Réginald de Montpeyroux, episcopul din orașul meu, care i-a părăsit pe oamenii săi când aceștia au hotărât să le opună rezistență cruciaților. Cred în cuvântul lui Dumnezeu care iese din gura lui Domingo de Guzmán, care vrea să-l imite în sărăcie și exemplu pe Mântuitorul nostru. În preoții de la Béziers care și-au dat viața, masacrați la porțile bisericilor lor, încercând să-și apere credincioșii. Cred în Aymeric, templierul care și-a încredințat bunurile Ordinului său ca să trăiască sărac și apoi i s-a oferit pe deplin Domnului. Aceasta este religia mea. Aceasta este credința mea. Iar povara celui de-al șaptelea catâr era lucrătura diavolului, erezia.

Privirea i se pierdu spre copaci, spre stâncile ascuțite ale munților. Era o privire răvășită; nu vedea nimic în jur, privea înlăuntru, își privea propria disperare. Nu am știut nici măcar dacă mă auzise, dar eu nu eram dispusă să tac. Voiam să ajung până în adâncul acelei povești o dată pentru totdeauna.

– Ucideți-mă, dacă asta vă face plăcere, dar documentele nu mai există, l-am înfruntat eu. Asumați-vă faptul: ați dat

greș. Oricât de mult v-ați strădui, nu puteți face nimic ca să îndreptați greșeala.

El a părut că revine din gânduri și a răspuns:

– Nu e totul pierdut. Încă mai sunteți dumneavoastră, Doamna Graalului.

– Vă înșelați, i-am spus eu. Nu sunt eu aceea. Doamna Privighetoare, Doamna Sfântului Graal sau cum vreți să o numiți a fost asasinată de către cruciați la Béziers. Numele meu este Guillemma, Bruna era verișoara mea.

– Nu este adevărat.

– Și ce importanță are? Toți cei care m-au cunoscut au murit, în afară de dumneavoastră, am răspuns eu. Pe cine vor crede?

Privirea lui s-a pierdut din nou și mi-am dat seama că încăpățânatul acela era incapabil să-și accepte înfrângerea.

– Dumneavoastră ați spus-o, am insistat eu, pentru ca Regele să-și poată duce planurile până la capăt, dacă într-adevăr crede în această himeră, are nevoie mai întâi de legitimitatea conferită de documente, apoi de Doamna Graal pentru ca să încheie căsătoria și, în sfârșit, de forță ca să-și impună dreptul. Regelui îi rămâne doar puterea armelor. Fără documente și fără doamnă, forța, dacă o are, nu-i folosește la nimic.

Atunci, și-a ațintit ochii asupra mea și s-a apropiat de mine. M-am gândit că avea să mă lovească, dar a trecut pe lângă mine până la peretele din fund. Am văzut că își lovea cu mânie pumnul de stâncă.

Dar, în drumul său, ca și cum ceva l-ar fi oprit, se înfrână, ca să lovească doar cu palma. Și a rămas acolo, sprijinit de perete, în liniște.

A stat multă vreme acolo. Uneori, într-o pornire disperată, își crispa pumnii și lovea cu capul de stâncă. Alteori, rămânea pe gânduri.

Iar eu, așezată lângă focul ce se stingea într-o cenușă nemaipomenit de scumpă, îl priveam cu neliniște. După o

vreme care mi s-a părut o veșnicie, s-a întors și ochii lui i-au întâlnit pe ai mei. Apoi, a privit de jur împrejur încercând parcă să-și amintească unde era și ce s-a întâmplat. Mi-a căutat iarăși privirea și, simțind din nou că izbucnește în lacrimi, și-a îndreptat ochii în altă parte ca să plângă deznădăjduit, ca un copil. Nu avea putere să se opună și l-am legănat în brațele mele. Mă întreba de ce, de ce o făcusem. Eu îi răspundeam că din dragoste. Părea incapabil să înțeleagă.

„*Huius longa si sit uita,
mea erit, credas, ita;
finietur sed si cita
moriar bac pro amica.*“

[„Dacă viața ei ar fi lungă,
cred că și a mea ar fi la fel;
dar, dacă prietena mea ar muri,
aș muri și eu cu ea.“]

*Carmina Rivipullensia*¹

Îmi jucasem soarta pe o singură carte: dragostea lui Hugo. Îmi ștersesem trecutul și pe cel al strămoșilor mei. De la regină am ajuns să fiu plebee, dar, în cele din urmă, a trebuit să cedez în fața evidenței: pierdusem la joc. Disperarea cavalerului de Mataplana la distrugerea de către mine a documentelor confirmă ceea ce voisem să ignor. Îmi făcea curte din rațiuni de Stat, ca să-l slujească pe stăpânul său. Datoria față de Rege era

---

¹ În latină în original, *Poemele de la Ripoll*, scrise în secolul al XII-lea în mănăstirea din această localitate, atribuite unui călugăr îndrăgostit, identificat uneori cu numele de Arnau de Mont. Traducerea versurilor urmează între paranteze drepte și este consemnată de autor. (n.tr.)

Graalul său. Al meu era iubirea lui. Amândoi am dat greș în căutările noastre.

Am avut grijă de el, de rănila pe care și le făcuse lovindu-se cu capul de peretele de stâncă și am rămas în același loc, odihnindu-ne toată ziua. Hugo era prăbușit sufletește, gânditor, tăcut, iar eu, abătută. Juliturile lui erau ușoare, dar, mie, inima continua să-mi sângereze. Îl priveam pe furiș când el nu mă vedea, și îmi spuneam că îl iubesc, că l-am iubit din primul moment și că doar îndoielile în privința dragostei lui m-au făcut să-l iau în considerare pe Guillaume. Dar, acum, îndoielile mele deveniseră o certitudine, o crudă realitate. Nu mă iubea.

După o noapte în care aproape că nu am dormit, Hugo a spus că e gata să continue drumul. De-abia vorbiserăm timp de peste o zi și tot în tăcere am pregătit caii de plecare.

Eram deja pe drum când mi-am spus că îmi continuam călătoria doar din inerție. Unde mergeam? Castelul din Mataplana nu mai era o opțiune pentru mine. Dar nici în Occitania nu mai aveam nimic și pe nimeni. Ce voi face? Ce se va întâmpla cu mine? De ce să trec Pirineii? Hugo măcar se întorcea acasă; eu nu aveam un loc la care să mă întorc. Dacă aș fi avut unde să merg, m-aș fi despărțit de el în clipa aceea, aș fi întors calul și m-aș fi îndepărtat. Dar eram acolo, însoțindu-l fără să găsesc curajul să-i spun adio.

A doua zi, a început să-mi vorbească, doar la ocazii. Părea că începe să-și depășească mâhnirea. Eu încercam să întrein conversația și pălăvrăgeam despre întâmplările de pe drum, despre vreme și peisaj. Și tocmai când am trecut de Foix, mi-a spus:

– Vă mulțumesc, Bruna, că mi-ați vindecat rănila, că m-ați îngrijit.

M-am simțit încurajată și i-am vorbit numaidecât:

– Ascultați-mă, Hugo. Documentele acelea spuneau că eu sunt cine nu sunt. Nu am nimic divin; sunt o tânără doamnă îndrăgostită nebunește de cavalerul ei. El este singurul om care mă interesează. Luați-mă în brațe sau omorâți-mă, căci

moartea, pentru mine, înseamnă să fiu departe de ele. Vă rog, dați uitării această nebulă; este de-acum un lucru imposibil. Orice ați face, nu veți putea avea niciodată manuscritele acelea. Oricât ați căuta, nu o veți găsi pe Doamna Privighetoare. Nu mai există. Dar mă aveți pe mine. Sunteți Graalul meu. Faceți din mine Graalul dumneavoastră, dar să fie un Graal de dragoste, nu de sânge.

Nu a răspuns și ne-am continuat drumul. Noaptea aceea a fost rece și eu m-am ghemuit lângă el. Hugo s-a răsucit peste pături, m-a îmbrățișat și curând îmi mângâia pielea pe sub veșminte. Îmi dădea fiori cu atingerea lui, cu dezmierdările lui. I-am căutat trupul. Ne-am găsit și gurile noastre s-au întâlnit și ele. Mângâierile au fost dulci la început, apoi nesățioase și curând ne iubeam la limita dragostei fizice, a inimilor noastre. În sfârșit, eram a lui. M-am dăruit cu o pasiune încântătoare, necunoscută, neînchipuită vreodată. Și simțeam că și el se dăruia fără rezerve. Hugo a fost dulce în noaptea aceea, așa cum a fost și în dimineața următoare.

– Aveai dreptate. Am dat greș în misiunea mea, mi-a spus el. Am pierdut povara celui de-al șaptelea catâr. Am pierdut-o pe Doamna Graal.

Eu l-am mângâiat pe păr.

– Dar acum sunteți liber, am răspuns eu. Sunteți liber să mă iubiți, să o faceți pe deplin, așa cum am dorit-o întotdeauna.

– Da, sunt liber, a răspuns el, gânditor. Regret foarte mult pierderea, dar Dumnezeu știe prea bine că am îndeplinit întru totul cuvântul dat. Am eșuat în misiunea mea, dar sunt curat de orice vină, iar acest sentiment este cel care mă face liber.

A tăcut pentru câteva clipe. Părea că-și pune ordine în gânduri în vreme ce eu îl priveam nerăbdătoare. După un timp ce mi s-a părut o veșnicie, în care simțeam speranța palpitându-mi în piept, m-a privit și ochii mei verzi s-au întâlnit cu ai lui, negri.

– Știți, Guillemma, că v-am iubit întotdeauna? a spus el.

Uimirea m-a făcut să rămân mută și un zâmbet timid i-a luminat chipul lui Hugo de Mataplana.

– Vă iubesc de dinainte de a vă fi cunoscut, vă iubesc de dinainte de a vă fi născut. Am eşuat în misiunea mea faţă de Rege şi o regret nespus de mult. Dar m-aţi eliberat de cuvântul dat, de sclavia mea. Doamnă Privighetoare, Bruna, Guillemma sau cum vă place să fiţi numită, a spus el cu solemnitate, mă acceptaţi ca trubadurul şi cavalerul vostru pentru totdeauna? Vreţi să mergeţi cu mine la Mataplana? Vreţi să o faceţi ca să-mi fiţi soţie?

Nu am putut răspunde. Plânsul mi-a înecat cuvintele. Îi mulţumeam cerului. Rugăciunile mi-au fost ascultate; ceea ce cu puţin timp înainte părea cu neputinţă se întâmpla.

– Dumneavoastră sunteţi Graalul meu, îmi spunea el. Fie rege, papă sau om de rând, nimeni nu vă va putea îndepărta de mine.

Am lăsat în urmă oraşe nimicite, ruguri cu duhoarea lor groaznică, refugiaţi goi murind de foame, practicanţi ai iubirii catare, adoratori ai *Fin'Amor*-ului, necromanţi, oameni cruzi şi eroi, biserici scăldate în sânge, apusuri de soare frumoase şi pline de versuri, pe cei care, sărmani şi desculţi, străbăteau drumurile predicând în numele lui Hristos, vii smulse din pământ, frica ascunsă prin unghere... Mii de imagini, de amintiri se îmbulzeau în mintea mea la trecerea prin defileurile prăpăstioase ale Pirineilor. Lăsam multe în urmă. Lăsam chiar şi ceea ce fusesem eu, pe mine însămi. Dar toate acelea nu mai aveau nici cea mai mică importanţă. Graalul meu mă aştepta pe celălalt versant al munţilor, se afla deja lângă mine. L-am privit minunându-mă de norocul meu şi el mi-a zâmbit. Şi mi l-am închipuit peste mulţi ani, cu părul de-acum cărunţ, dar încă mai cântându-mă în versuri cu acompaniament de gitară, iar eu răspunzându-i fericită la vielă.

Când am ieşit din defileu, Hugo mi-a arătat priveliştea. Acelea erau deja pământurile regelui Pedro. Pentru câteva clipe, am stat să privim văile spre care cobora drumul. Culoarele erau verzi, roşiatice şi galbene, în vreme ce pe culmi se zărea de-acum albul zăpezii. Aerul era transparent, adierea,

blândă, iar soarele după-amiezii scâldea totul în auriu. I-am mulțumit lui Dumnezeu, am simțit pacea și m-am desfătut cu frumusețea.

Am văzut cum el adulmeca aerul de pe meleagurile sale umplându-și plămânii de parcă s-ar fi delectat cu cel mai bun dintre parfumuri. A privit încă o dată cu atenție peisajul. A zâmbit și mi-a făcut semn să începem coborârea. Punându-mi toată nădejdea în Dumnezeu, am îmboldit calul ca să-l urmez.

Qu'el'es mos jois et el'es tot cant ai,
e res no.m am mas leys cui amar suel.¹

[„Ea este al meu *joy* și tot ce posed,
nu vreau nimic, decât pe ea, și o voi iubi mereu.“]

Ponç de la Guardia²

---

¹ În limba provensală în original. Traducerea în spaniolă urmează între paranteze drepte și este consemnată de autorul romanului. (n.tr.)

² Compozitor și poet medieval aragonez de limbă provensală. (n.tr.)

PERSONAJE

Amaury de Montfort (1190-1241)

Fiul cel mare al lui Simon de Montfort și al lui Alice de Montmorency. La moartea tatălui său în 1218, i-a urmat acestuia ca senior de Occitania. Și-a cedat drepturile regelui Louis al VIII-lea al Franței și a participat la cruciadele din Țara Sfântă, unde a fost făcut prizonier în Gaza și a stat în captivitate la Babilon. A murit în drumul de întoarcere spre Europa.

Arnaut Amalric (?-1225)

De origine occitană, înrudit cu familia Lara, viconți de Narbonne. Abate la Poblet înainte de a deveni puternicul abate general al Ordinului Cistercienilor. Numit legat papal, va predica în Occitania împreună cu Peyre de Castelnou și frații săi cistercieni. Odată cu sosirea lui Domingo de Guzmán, a adoptat pentru o vreme forma umilă de predicare a acestuia. După asasinarea lui Peyre de Castelnou, a început să susțină în Nord cruciada împotriva lui Raimond al VI-lea, conte de Toulouse, pentru ca mai târziu să o conducă. În 1212, este numit arhiepiscop de Narbonne și participă la bătălia de la Navas de Tolosa în sprijinul regatelor hispanice. Stăpânirea asupra domeniului vicontelui de Narbonne l-a făcut să se confrunte cu vechiul său aliat, Simon de Montfort.

Aymeric de Canet

Personaj fictiv. Comandor al Ordinului Templierilor pe domeniul acestora de la Douzens. În 1133, Bernard de Canet și Aymeric de Barbaria împreună cu familiile lor au donat *castrum*-ul de la Douzens lui „Dumnezeu și sfintei miliții a Templierilor“. Personajul ar fi descendentul donatorilor.

Berenguer al III-lea, arhiepiscop de Narbonne (?-1213)

Fiul natural al lui Ramón Berenguer al IV-lea, conte de Barcelona și regent al Aragonului.

A fost abatele mănăstirii Montearagón din provincia Huesca, episcop de Tarazona și de Lérida. În 1191, a fost numit arhiepiscop de Narbonne, dar păstrându-și titlul de abate de Montearagón, de unde continua să încaseze venituri.

Adversar al papei Inocențiu al III-lea, acesta a spus despre el: „Este un om care nu cunoaște alt Dumnezeu decât banul“. A fost cămătarul nepotului său Pedro al II-lea în schimbul veniturilor de la mai multe feude pe care oștirile sale private se ocupau să le încaseze. Senior al orașului Narbonne împreună cu nobilul Aymeric de Lara, îl domina pe acesta. A fost destituit în 1212 și Arnaut Amalric a luat arhiepiscopatul sub conducerea sa.

Bernard de Béziers

Apărător al orașului Béziers. Seneșal (șef militar) al orașului, în slujba vicontelui Trencavel. Locuia în castelul-palat al vicontelui, la care se remarca turnul său înalt.

Bota de Maureilhan

Apărător al orașului Béziers.

Bruna de Béziers

Personaj fictiv. Protagonista romanului. Fiica seneșalului Bernard de Béziers.

Contele de Nevers, Hervé de Donzy

Unul dintre marii nobili cruciați.

În cortul său s-a negociat predarea orașului Carcassonne și a avut loc trădarea vicontelui Trencavel. A refuzat domeniul vicontelui de Carcassonne și orașul Béziers.

Contele de Saint-Paul

Unul dintre marii nobili din Île-de-France, participant la cruciadă.

David de Quimhi

Personaj fictiv care a primit numele unui rabin din Narbonne, apărător al lui Maimonide în plenul dezbaterilor dintre comunitățile iudeo-spaniolă și occitană asupra concepției filosofice a acestuia. A se vedea **Solomon ben Abraham** care, dimpotrivă, i se opunea lui Maimonide. Maimonide a fost un strălucit medic, filosof, astronom și teolog iudeo-cordobez, născut în 1135.

Domingo de Guzmán (1171-1221)

S-a născut într-o familie nobilă și a studiat limbile clasice, filosofia și teologia. A fost hirotonit preot, titular al unei catedre universitare și a prezidat comunitatea canonicilor din Osma. În 1205, regele Alfonso al VIII-lea al Castiliei i-a încredințat o misiune diplomatică la curtea Danemarcei lui Diego de Acebedo, episcop de Osma, iar acesta l-a luat cu sine pe Domingo ca ambasador. În călătoriile lor, cei doi clerici au luat cunoștință cu diferite erezii și, la întoarcerea lor la Roma, i-au solicitat Papei permisiunea de a predica printre păgânii din Nord. Acesta i-a trimis să predice împotriva catarilor din Occitania și în 1206 s-au întâlnit la Montpellier cu legații papali pe care i-a convins, uzând de autoritatea conferită de Papă, să predice în sărăcie și umilință, așa cum făceau catarii, imitându-l pe Hristos. După asasinarea lui Peyre de Castelnou, legații au susținut cruciada recent proclamată pe

pământurile din Nord, în vreme ce Domingo a hotărât să-și continue lucrarea pastorală umilă și pașnică în Occitania. Și-a stabilit baza la Prouille, foarte aproape de Fanjeaux, care era un bastion al seniorilor catari. În 1208, a întemeiat Ordinul Predicatorilor, care se va numi ulterior al Dominicanelor. A refuzat bogatele episcopate din Conserans, Béziers și Comminges în scopul predicării în continuare în sărăcie și, în 1215, s-a stabilit la Toulouse, primul lăcaș al Ordinului său.

Cu toate ca a trăit în armonie cu legatul papal Arnaut Amalric și cu Simon de Montfort, se pare că nu a urmat nicio dată metodele acestora. S-a remarcat prin cucernicie, dragoste față de aproape, urmând exemplul lui Iisus, disprețuindu-și trupul fizic, pe care îl supunea la chinuri și penitențe cu scopul purificării sufletului. A murit la Bologna în 1221.

În 1233, papa Grigore al IX-lea i-a desemnat pe **Domini-**cani ca responsabili pentru lupta împotriva ereticilor. **Acesta a** fost actul fundamental al instaurării Inchiziției. Cu toate că la origine Inchiziția părea un progres în drepturile omului, dat fiind că acuzații nu mai erau executați, ca înainte, fără o judecată oficială, în curând, a devenit un instrument de teroare și de opresiune, departe de ceea ce predicase Domingo. Figura sfântului a fost manipulată ulterior pentru a se justifica exce-sele inchizitoriale ale discipolilor săi.

Ducele de Burgundia, Eudes al III-lea

Unul dintre marii nobili, participant la cruciadă.

Folquet de Marseille (1155-1231)

Negustor, poet și trubadur, s-a călugărit în anul 1201 și apoi a fost numit episcop de Toulouse. Protejat al lui Inocențiu al III-lea, a predicat cruciada împreună cu Arnaut Amalric. Elocvent și necruțător împotriva catarilor, a fost dușmanul contelui de Toulouse.

Golem

Personaj de largă tradiție în cultura iudaică. Apare în Biblie și în Talmud. Prima referire la un *golem* creat din lut, înainte ca Dumnezeu să-l fi însuflețit, este însuși Adam. Celebrul *golem* i-a aparținut unui rabin din Praga care i-a încredințat misiunea de a apăra sinagoga și pe credincioșii evrei de antisemiți.

Guillaume de Montmorency

Personaj fictiv. Nepot al lui Alice de Montmorency, soția lui Simon de Montfort, și văr al lui Amaury de Montfort. Protagonist al romanului.

Guillemma

Verișoara Brunei.

Hugo (Huget) al IV-lea de Mataplana (1173?-1213)

Cel de-al IV-lea senior de Mataplana, celebru trubadur și cavaler foarte apropiat de regele Pedro al II-lea. A luptat alături de acesta la Navas de Tolosa și la Muret și a murit din cauza rănilor din această din urmă bătălie.

Hugo (Huget fiul) al V-lea de Mataplana

Personaj istoric, protagonist al romanului. Cel de-al doilea fiu al lui Hugo pomenit mai sus, a devenit moștenitorul domeniului de la Mataplana la moartea fratelui său mai mare, Ramón, în 1197.

Inocențiu al III-lea (1160-1216)

Giovanni Lotario, conte de Segni, a fost numit cardinal la 30 de ani și Papă la 37. Nepot al papei Clement al III-lea, politician abil, ager la minte și intransigent, a luptat pentru supremația papalității nu numai în ceea ce privește spiritualitatea, ci și într-ale celor pământești. Spunea că Dumnezeu

i-a încredințat misiunea de a conduce „nu numai Biserica universală, ci întreaga lume“. Regii trebuiau să se supună puterii sale. Urmând exemplul Carolingienilor, îl considera pe regele francilor cel mai mare aliat al său.

Milos

Legat papal care, în anul 1209, l-a supus la Saint-Gilles pe contele de Toulouse la penitența publică a biciuirii. A murit curând după aceea.

Orbia de Pennautier. Lupoica de la Cabaret (Cab d'Aret)

Fiica lui Raimond, senior de Pennautier, numit Lupul. Soția lui Jourdain de Cabaret, fratele lui Peyre Roger și cosenior de Cabaret. Doamna cea mai seducătoare din epoca aceea. A fost cântată de mulți trubaduri, printre care s-au remarcat Peyre Vidal și Raimond de Miraval. Regină a ceea ce se numea *Joy* și doamnă a *Fin'Amor*-ului. Mari seniori din epocă, printre care contele de Foix și seniorii de Mirepoix, Montréal și Saisac, au călătorit la Cabaret ca să o curteze. A avut un fiu cu contele de Foix, care a fost numit Lupul de Foix.

Pedro al II-lea, „Catolicul“, rege al Aragonului. Conte suveran de Barcelona (1177-1213)

A fost și senior de Provence și al diferitelor posesiuni din Occitania. A încorporat orașul Montpellier domeniilor sale prin căsătoria cu Marie de Montpellier. Mulți dintre seniorii occitani au fost feudatarii săi. Cu un spirit trubaduresc, afe-meiat și mărinimos, a fost permanent îndatorat din pricina cheltuielilor sale pentru petreceri și bătălii. A luptat în numeroase confruntări împotriva musulmanilor alături de vărul său, regele Alfonso al VIII-lea al Castiliei, de care l-a legat o mare afecțiune. Învingător împreună cu acesta și cu regele Sancho al VII-lea al Navarrei în bătălia de la Navas de Tolosa în 1212,

a murit în bătălia de la Muret, luptând vitejește în prima linie împotriva cruciaților conduși de Simon de Montfort¹.

Peyre Roger de Cabaret (Cab d'Aret) (Cap de berbec sau de ariete)

Conducător al rezistenței occitane împotriva cruciadei, principalul senior al cetății Cabaret. L-a ajutat pe seniorul său, viconte Trencavel, în timpul asediului orașului Carcassonne.

Peyre de Castelnou (?-1208)

Abate al mănăstirii Fontfroide, a fost numit legat papal și a predicat împreună cu Arnaut Amalric împotriva ereticilor occitani. Persoană polemică, având un temperament energic, a folosit frecvent amenințarea la adresa nobililor occitani. După o discuție încordată cu contele de Toulouse la Saint-Gilles, a fost asasinat pe malurile Ronului în ianuarie 1208.

Peyre Vidal

Activ ca trubadur între anii 1175 și 1205.

De origine umilă din Toulouse, a frecventat curțile Aragonului, Cataloniei, Castiliei, Occitaniei și pe cea din Provence. Renumit pentru relațiile amoroase cu Lupoica din Cabaret, a avut aventuri galante și la Marsilia, precum și în Cipru și la Constantinople.

Pons I, abate al mănăstirii Saint-Gilles

A condus abația din anul 1208, la puțin timp după moartea lui Peyre de Castelnou, până în anul 1241.

Pons de Corneilhan

Apărător al orașului Béziers.

---

¹ Episod menționat și în romanul *Întoarcerea catarilor* de același autor, apărut în decembrie 2007 la editura RAO în traducerea subsemnatei. (n.tr.)

Raimond de Miraval (1135-1216)

Mic senior din Aude, deposedat de castelul de la Miraval de către Simon de Montfort în 1209. A fost un strălucit trubadur al *Fin'Amor*-ului. Protejat al contelui de Toulouse și al regelui Aragonului.

Raimond al VI-lea, conte de Toulouse (1156-1222)

Cumnat al regelui Pedro al II-lea, fiind înșurat cu sora acestuia, Elionor. A fost protectorul trubadurilor și tolerant cu ereticii și cu evreii. A avut frecvente dispute cu ecleziarhii mari proprietari de terenuri. Înșurat de cinci ori, a fost excomunicat de trei ori, murind într-o astfel de stare. Evita lupta și promitea ceea ce știa că nu poate îndeplini. Antecesorii săi au fost dușmani ai conților de Barcelona, dar el, în căutare de protecție, s-a declarat vasal al regelui Pedro al II-lea. Străbunicul său a fost cel mai de seamă dintre seniorii care au condus prima cruciadă, cucerind Ierusalimul în anul 1099.

Raimond Roger Trencavel, viconte de Carcassonne, Albi și Béziers (1185-1209)

Nepot al contelui de Toulouse și adversar al acestuia. A refuzat să se alieze cu el când legatul Arnaut predica în Nord cruciada. Vasal și cumnat, prin soția sa Agnès de Montpellier, al regelui Pedro al Aragonului. Elogiat de trubadurii din epocă, drept model de nobil cavaler occitan. Fiul și soția s-au refugiat la Foix în timpul asediului orașului. A murit în temnițele castelului său, zice-se otrăvit, la scurt timp după cucerirea orașului Carcassonne de către cruciați.

Raimond Roger, conte de Foix (?-1223)

Neobosit luptător împotriva cruciaților și aliat al regelui Pedro al II-lea al Aragonului. A reușit să recupereze toate teritoriile smulse de cruciați.

Reculaire

Menestrel în slujba lui Hugo de Mataplana (tatăl).

Réginald de Montpeyrroux

Episcop de Béziers care se alătură cruciaților. Neputând să-i convingă pe *biterrois* să-i predea pe cei 222 de eretici și să se supună legatului papal, i-a lăsat în voia sorții. Antecesorul său, episcopul Guillaume de Roquessels, dimpotrivă, i s-a opus în 1205 irascibilului Peyre de Castelnou și a intrat în conflict cu legații papali.

Sara

Personaj fictiv. Vânăzătoare evreică de plante medicinale din Béziers, având și însușiri de clarvăzătoare.

Simon din Béziers

Membru al comunității iudaice din Béziers și reprezentant juridic și economic (*bayle* sau *baile*) în oraș al vicontelui Trencavel.

Simon de Montfort (1160 sau 1165-1218)

Nobil de origine normandă cu posesiuni în Île-de-France. De asemenea, conte de Leicester, în Anglia, dar depozitat de titlu și de posesiuni de către regele englez.

Catolic fervent, om de mare valoare și având deosebite calități de conducător, a fost uneori capabil de generozitate, iar alteori, de cele mai mari cruzimi. A participat la cruciada din Țara Sfântă înainte de a se alătura cruciadei împotriva albigenzilor sau catarilor, al cărei comandant militar a devenit după cucerirea orașului Carcassonne, primind titlul de viconte. După nouă ani de lupte și de cuceriri ale unor mari teritorii din Occitania, a murit în asediul orașului Toulouse din cauza unor pietre lansate de niște copile care apărau orașul. Cel de-al patrulea fiu al său, numit tot Simon, i-a recuperat posesiunile

din Anglia și a fost unul dintre conducătorii nobililor care i-au impus *Carta Magna* regelui englez.

Solomon ben Abraham

Personaj fictiv care își ia numele de la un rabin din Montpellier care a existat, contemporan cu relatarea. Solomon a interzis, sub pedeapsa excomunicării, operele lui Maimonide. A ajuns chiar să denunțe Inchiziției învățăturile acestuia în anul 1223. În urma acestui fapt, papa s-a împotrivit studierii acestui filosof și teolog evreu în universitățile catolice. Ca urmare a unei mari polemici între comunitățile iudaice – occitană și spaniolă – Solomon a fost excomunicat, la rândul său, de către alți rabini occitani, între care se aflau cel din Béziers și cel din Narbonne.

Vulpoiul (Renard), Regele Tâlharilor

Menționat de mai multe ori în *Cântecul cruciadei*. A fost învinuit de incendierea orașului Béziers.

CONCEPTE MEDIEVALE

CABALA (Kabbalah)

Amplă mișcare religioasă, mistică și ezoterică încheată și denumită astfel în secolul al XII-lea în Occitania și în regatele hispanice. Este majoritar iudaică și numele său înseamnă „tradiție“, dat fiind că se bazează pe tradiția transmisă de generații pe cale orală și doar inițiaților, începând cu primii patriarhi. Se întemeiază și pe scrierile ebraice, iar textele sale de bază sunt *Cartea Creației* și *Zohar* (lumină, strălucire).

Pleacă de la principiul că Dumnezeu s-a revelat în Tora (legea sfântă, conținută în texte) și s-a manifestat prin creație.

CÂNTECUL CRUCIADEI

Cântecul cruciadei împotriva albigenzilor. Povestește acțiunea războinică predicată de către legații papali și pornită în 1209 împotriva locuitorilor din Occitania. Era pentru prima dată că Biserica lansa o cruciadă pe teritoriul Europei și împotriva creștinilor, iar rezultatele acesteia au avut consecințe de mare însemnătate asupra istoriei continentului, a culturii și a religiilor. Azi îi cunoaștem în mod obișnuit pe cei numiți pe vremea aceea eretici albigenzi, drept catari.

Cântecul cruciadei este alcătuit, în prima sa parte, din 2.772 de versuri alexandrine dispuse în 131 de strofe și a fost

scris de Guillermo de Tudela, cleric navarrez contemporan cu faptele relatate. Deși a folosit în versurile sale așa-numita limbă oc (cea vorbită de occitanii din epocă), are multe influențe ale limbii oil (cea vorbită de francii din Nord de pe vremea aceea și precursora a francezei actuale).

Cea de-a doua parte a fost scrisă de un poet anonim într-o occitană mult mai pură și constă din încă 6.810 versuri.

Narațiunea acestui roman se termină aproximativ la strofa numărul 47 din prima parte, care se situează în timp la sfârșitul anului 1209.

ERETICI

Adopționiști

Credeau că, prin natura sa umană, Hristos nu era fiul lui Dumnezeu, ci că a fost adoptat de acesta. Adopționismul a fost o erezie „spaniolă“, fiind promovată de Félix, episcop de Urgell și de Elipando, arhiepiscop de Toledo, în secolul al VIII-lea. Biserica romană, cu sprijinul lui Charlemagne, a combătut-o cu hotărâre, dar nu a putut împiedica extinderea ei printre mozarabii hispanici care, trăind pe teritoriul musulman, nu aveau a se teme de împărat. Adopționiștii erau așadar mai aproape de concepția despre Hristos a musulmanilor sau a evreilor, comunități cu care conviețuiau.

Arianiști

La Conciliul de la Niceea (din anul 325), s-a proclamat consubstanțialitatea Tatălui și a Fiului. Arianiștii credeau, dimpotrivă, că Hristos a fost creat de Tatăl, dar nu era etern și, deci, substanța sa era diferită de a acestuia.

Catari

Dualiști. Credeau în principiul binelui și al răului. Lumea a fost creată de un Dumnezeu rău, al cărui rob era diavolul, și care închidea sufletele în trupuri, devenite temnița lor pământească. Lumea era infernul. Dimpotrivă, Dumnezeu cel bun, în

permanentă opoziție cu cel dinainte, era creatorul sufletelor și al lumii pure spirituale. Îngerii îl slujeau în lupta sa împotriva Necuratului, iar Iisus Hristos era unul dintre aceia. Așadar, negau Sfânta Treime, dat fiind că esența lui Hristos era diferită de a Tatălui, și chiar și faptul că Iisus Hristos ar fi avut un trup omenesc. Cei mai mulți dintre catarîi credeau că binele era mai puternic, precum și în victoria finală a Dumnezeuului celui bun. Sufletele nu aveau sex (în consecință, femeile erau egale cu bărbații) și se reîncarnau până se perfecționau și ajungeau în cele din urmă în ceruri, împărăția Dumnezeuului celui bun. Disprețuiau corpul și trăiau cu mare umilință din munca lor și mâncând doar legume și pește.

Valdezi

Credințele lor nu se deosebeau cu mult de cele romano-catolice, doar că erau stricți în practicarea sărăciei și doreau să se întoarcă la tradiția evanghelică. Erau revoluționari, în sensul că nu dădeau ascultare preoților din Biserica romano-catolică, nu acceptau sau modificau sfintele taine și le permiteau femeilor să predice. Se opuneau catarîilor, dar au fost de asemenea persecutați. Poporul îi numea *barbas*¹.

FIN'AMOR (Dragostea curată)

Biserica a considerat această practică metafizică și morală ca fiind apropiată ereziei. Socotea acest gen de dragoste ca având legături cu magia și a combătut-o, interzicând practicarea ei de câte ori a putut. Cu toate acestea, a reprezentat o înnobilare a rolului femeii în epocă, acordându-i-se acesteia putere și respect în fața unor bărbați care obișnuiau să se arate grosolani și brutali.

Consta într-un ansamblu de principii morale și teorii despre erotism, dar și dintr-un cod de comportare și de ritualuri galante.

¹ În spaniolă, *bărbi*, înțelegând prin acest cuvânt *predicatori itineranți*. (n.tr.)

Este, în primul rând, un joc curtenesc ce se bazează pe politețe și pe bunele maniere aristocratice.

În al doilea rând, este arta de a iubi în mod convențional și teoretic, fără nici o legătură cu pasiunea carnală. Îi asigură doamnei celebritate mondenă (prin poemele cântate în onoarea sa de către trubaduri), iar amantului¹, satisfacția de a simți iubirea.

Și, în cele din urmă, o reglementare a actului carnal, prin combinarea abstenenței cu inițiativele erotice din partea doamnei.

Fin'Amor-ul nu avea legătură cu religia, dat fiind că au existat și trubaduri, și practicanți evrei sau catari.

Iubind femeia, bărbatul învăța să fie virtuos, să-și iubească aproapele, dușmanii, Ființa Supremă. Era de-ajuns să iubească, pentru ca să fie deschis tuturor virtuților; trebuiau să se evite doar păcatele împotriva dragostei.

GRAAL

Chrétien de Troyes scrie romanul cavaleresc *Perceval galezul sau povestea Graalului* între anii 1160 și 1184. Glorifică dragostea în stilul așa-numitului *Joy* și al *Fin'Amor*-ului. Forma fizică a acestui potir este cea a unui recipient magic ce conține harul.

Alte tradiții îl identifică cu o pasăre măiastră.

Pentru Wolfram von Eschenbach în poemul *Parzival*², în anul 1200, este o piatră prețioasă ce păstrează harul divin.

O legendă catalano-occitană îl descrie ca pe o cupă de lemn pe care a sculptat-o părintele Adam, aceeași care a conținut vinul sfințit la ultima cină. Prin euharistie, are legătură cu sângele lui Hristos.

¹ În sensul celui care iubește curat. (n.tr.)

² În germană în original, Parsifal. (n.tr.)

Robert de Boron, în 1215, se pare că a adoptat această tradiție a lui Lancelot-Graal, în *Le Roman de l'Estoire du Graal*¹, și pe cea a lui Iosif din Arimateea, în care acesta adună în vasul sacru sângele lui Hristos. Tradiția creștină a Graalului pare să se fi născut prin adaptarea riturilor păgâne la obsesia din epocă pentru căutarea relicvelor sacre.

HORREUM-ul² DIN NARBONNE

Construcție subterană datând din perioada romană care se întinde pe o amplă zonă din orașul antic Narbonne și al cărei scop nu a fost încă determinat cu certitudine. Partea care se conservă în stare bună poate fi încă vizitată.

JOY

Se consideră ca fiind emanat de femeie. Atribut al frumuseții capabil să le inspire bărbaților de neam ales gustul pentru curtoazie, pentru poezie și acțiunile eroice. Are un caracter aproape magic.

Potrivit lui Raimond Nelly, *Joy* este o virtute ce emană în mod misterios dintr-o doamnă și care nu este altceva decât dragostea pentru iubire.

Doamna este cea care acordă *Joy*-ul, adică bucuria, fericirea dragostei. Este de asemenea plăcerea bărbaților față de doamnele frumoase, dar acestea aveau datoria să mențină deschis tuturor acest *Joy*, pentru a face societatea lor să fie cât mai agreabilă cu putință.

Un cavaler nu trebuia să apară în societate nici ursuz, nici îngrijorat. Doamna trebuia să fie permanent veselă, iar bărbatul, zâmbitor.

LIMBILE OC ȘI OIL

Limba oc se vorbea în Sudul a ceea ce este Franța de azi, iar limba oil, în Nord, prima fiind antecesoarea occitanei

¹ În franceza arhaică în original, *Romanul Istoriei Graalului*. (n.tr.)

² În latină în original, *Hambar*.

actuale, iar cea de-a doua, a francezei. Amândouă erau alcătuite din nenumărate variante și dialecte. Cea mai mare diferențiere a lor se baza pe modul de a spune „da“. „Da“ se spunea „oc“ în Sud, și „oil“, în Nord. Cuvântul „oui“ din franceza actuală derivă din vechiul oil.

Regiunile din Sud se numesc în ziua de azi Occitania și Languedoc, „limba oc“.

NUMERUS AUREUS

Numit și numărul de aur, numărul creației sau proporția divină. Are valoarea de 1,61803... Litera grecească Φ (Phi) care îl denumește este inițiala numelui sculptorului grec Fidias, care folosea această proporție în reprezentarea corpului omenesc. Numeroase forme naturale, precum creșterea spiralelor melcilor, răspund aceleiași proporții. Pitagoreicii l-au popularizat în matematici și filosofie. Proporția divină a unui dreptunghi sau a unei săli corespunde unei baze de Phi și unei laturi de 1.

PARATJE

Categorie socială întemeiată pe onoare.

TEMPLIERI

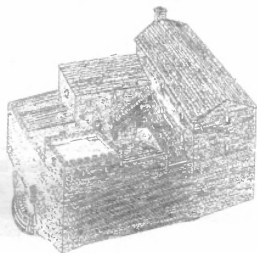
Templierii nu au intervenit de la început în cruciadă, cu toate că îi erau favorabili, dată fiind legătura lor cu Ordinul Cistercienilor. Doar după mai mulți ani, când regele Franței a condus o expediție pentru cucerirea orașului Toulouse, templierii din Nord, împreună cu marele lor maestru, au venit în ajutorul regelui.

TRUBADURI ȘI MENESTRELI

Trubadurul era poetul și compozitorul care compunea cântece pe melodii și versuri proprii. Era cult și în general nobil sau din rândul orășenilor înstăriți. Menestrelul era cântăreț și

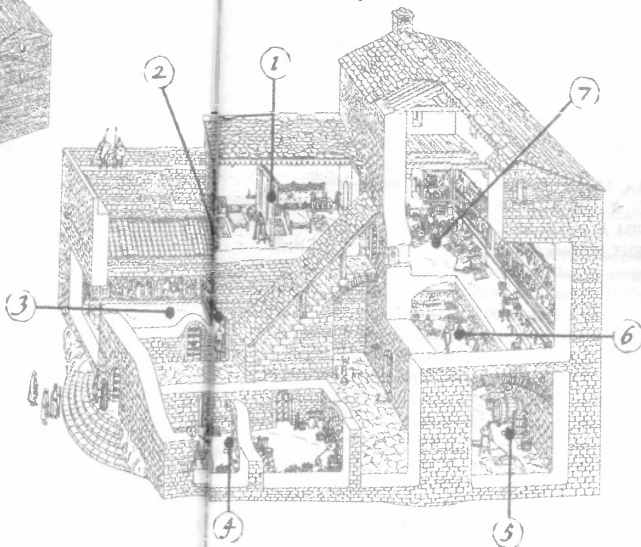
muzicant itinerant care se dedica popularizării cântecelor trubadurului pe care îl sluzea, spre faima acestuia și a doamnei sale. Trubadurii cântau și ei, jucând rolul de menestreli, iar unii dintre aceștia din urmă compuneau la rândul lor.

Vedere exterioară

Castelul de la Hietaplana
potrivit unei reconstrucții a lui Francesco Riart

Secțiune interioară

- 1. — Dormitoare nobiliare
- 2. — Grajduri
- 3. — Capela
- 4. — Cuptor de pâine
- 5. — Cămin
- 6. — Cămin
- 7. — Salon nobiliar

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ

CĂRȚI ȘI ARTICOLE

ARES, María, „Dentro del Laberinto“, Clío, 40, februarie, 2005

ALBIRA, Martín, „Cátaros: ¿herejes o buenos hombres?“, Clío, 40, februarie, 2005

ANONIM, *Poema de Mio Cid*, Cátedra, Madrid, 1989

BAIGENT, Michael, Richard LEIGH și Henry LINCOLN, *El enigma sagrado*, Martínez Roca, Madrid, 2004

BEFFEYTE, Renaud, *Les machines de guerre au Moyen Âge*, Ouest France, Paris, 2000

CAGIGAL, Carlos și Alfredo ROS, *El Grial secreto de los Merovingios*, Investigación Abierta, Madrid, 2005

CAILLE, J., *Histoire de Narbonne*, Laboratoire d'histoire de Montpellier –, *Histoire de Béziers*, „Lé massacre de 1209“, Laboratoire d'histoire de Montpellier

DALMAU, Antoni, „La batalla de Muret“, *National Geographic*, 33

D'ANDOQUE, Nicolas, *L'Abbaye de Fontfroide au cœur de la lutte contre le catharisme*, Gaud

ESCURA I DALMAU, Xavier, *Crònica dels Catars*, Signament i Comunicació, Barcelona, 1996

GARDEL, Marie-Élise, *Cabaret, Vie et mort d'un castrum*, L'Hydre Éditions, Cahors, 2004

- GHYKA, Matila C., *El número de Oro*, Poseidón, Barcelona, 1968
- GOIFFON (abate), *Saint-Gilles, son abbaye, sa paroisse, son grand-prieuré*, Lacour rediviva, Nîmes
- GOUGAUD, Henri, *Chanson de la croisade-albigeoise*, Le livre de Poche, Paris, 1989
- GRAVETT, Christofer, *Medieval siege warfare*, Osprey Publishing, New York, 2004
- HINDLEY, Geoffrey, *Las Cruzadas*, Ediciones B, Barcelona, 2005
- MARTINES, Vicent și Gabriel ENSENYAT, *Cançó de la croada contra els albigeos*, Proa, Barcelona, 2003
- MESTRE I GODES, Jesus, *Els cátars: problema religiós, pre-text politic*, Ediciones 62, Barcelona, 2002 – , *Els cátars: la vida i la mort dels bons homes*, Ediciones 62, Barcelona, 1997
- MONIN, Pierre-Yves, „Báziens, le premier massacre“, *Le pays Cathare*, septembrie-octombrie, 1997, 5
- MOULIS, Dominique și Robert BOURDEAU, *Galerías subterráneas del hórreo romano de Narbona*, Mairie de Narbonne, Narbonne
- NELLI, René, *Diccionario del catarismo y herejías meridionales*, Alejandria, Palma de Mallorca, 1997 – , *Los cátaros del Languedoc. Siglo III*, Medievalia, Palma de Mallorca, 2002 – , *Trovadores y Troveros*, Medievalia, Palma de Mallorca, 2000
- NICHOLSON, Helen, *Knight Templar*, Osprey Publishing, New York, 2004
- O'SHEA, Stephen, *Los Cátaros. La herejía perfecta*, Ediciones B, Argentina, Buenos Aires, 2002
- PAGELS, Elaine, *Los evangelios gnósticos*, Crítica, Barcelona, 2003 – , *Más allá de la fe*, Ares y mares, Barcelona, 2004
- REQUENA, Miguel, *Poesía Goliarda*, El Acantilado, Barcelona, 2003

- REZNIKOV, Raymonde, *Cathares et templiers*, Loubatières, Paris, 2004
- RIART I JOU Francesc, Oriol GARCÍA Y QUERA, *Catars i trovadors*, Signament i Comunicació, Barcelona, 1996 – y Manuel RIU, *El castell de Mataplana i del comte Arnau*, Signament i Comunicació, Barcelona, 1999
- ROOB, Alexander, *Alquimia & Mística*, Taschen, 2005
- ROUQUETTE, Yves, *Béziers, les rues racontent*, Les presses du Languedoc, Béziers, 1995
- SALÈS, Christian, *Cité de Carcassonne*, Souvenir DVD collection
- SCOTT, Carter, *Los Cátaros*, Edimat, Arganda del Rey, 2002
- STARBIRD, Margaret, *María Magdalena y el Santo Grial*, Booket, Barcelona, 2005
- TRIGUERO GRUESO, José Luis, *El número áureo*, Taller de Matemáticas, Ministerio de Educación, 2001
- VALDEAVELLANO, Luis G., *Historia de España Antigua y Medieval*, Alianza, Madrid, 1988
- VICAIRE, Marie-Humbert, *Saint Dominique en Lauragais*, Saint-Paul Fribourg, Paris
- VICENTE, Enrique de, „Operación Nuevo Mundo“, *Año Cero*, 8, 2003, Madrid
- VV.AA., *Breve Historia del Monasterio de Prouille*, Editorial Dominica –, *Arche et ombre. L'hérétique Lastours*, Pyrénées, Toulouse, 2006
- ZAMBON, Francesco, *El legado secreto de los cátaros*, Siruela, Madrid, 2004

PAGINI WEB

www.societes-savantes-toulouse.asso.fr/samf/fanjeaux/ndeb.htm

„Paix de Dieux et Guerre sainte en Languedoc“, *Cahiers de Fanjeaux*, 4, Fanjeaux, 1969

www.societes-savantes-toulouse.asso.fr/samf/fanjeaux/ndeb.htm

„Saint Dominique en Languedoc“, *Cahiers de Fanjeaux*,
1, Fanjeux, 1966

www.bcngrafics.com

Jordi Benplantat, *El reino Judío de Septimania*

www.alliancefr.com/magazine/reportages/provence2.html

Histoire des juifs provençaux

www.dominicos.org/default.asp

Perfil de santo Domingo de Guzmán

<http://nacholan.net/>

Ignacio A. Langarita Felipe, *El número de Oro*

În seria de autor
JORGE MOLIST

la Editura RAO
a apărut

ÎNTOARCEREA CATARILOR

Două întâmplări vor marca viața lui Jaime Berenguer: aceea de a fi la un pas de moarte, ca urmare a unei crime la care asistă de la fereastră biroului său aparținând unei companii cu o uriașă putere mediatică, și aceea de a se îndrăgosti de Karen, seducătoarea lui colegă de serviciu, pătrunzând astfel în lumea secretă a misterioșilor catari. În scurt timp, se va vedea târât în lupta cumplită pentru putere dusă de societățile secrete. O aventură plină de seducție, de pasiune și de suspans, o înfruntare de forțe cu final neașteptat.

În 1208, Peyre de Castelnou, legat papal, primește misiunea de a transporta în secret la Roma așa-numita „moștenire a diavolului“, niște documente care amenință puterea Bisericii și a lui Inocențiu al III-lea. Dar, pe drum, Peyre este asasinat și i se fură catârul cu prețioasa sa povară. Conteul Raimond al VI-lea de Toulouse, care, împotriva voinței sale, îi încredințase scrierile lui Peyre în urma unei neplăcute discuții, este acuzat de asasinat și de furt. Pontiful îl excomunică și proclamă o cruciadă devastatoare care va pustii Occitania.

Între timp, ignorând cumplita soartă pe care o va avea orașul său, Bruna de Béziers, o tânără domniță, cântă fericită; este îndrăgostită de Hugo, un enigmatic trubadur originar din Spania. Iar la Paris, Guillaume, un student la teologie, scandalagiu și petrecăreț, este silit de către noul legat să se alăture cruciadei, având două misiuni secrete: să recupereze documentele și să o asasineze pe Bruna.

În trecerea nimicitoare a oștilor, destinele celor trei tineri se vor împleti într-o poveste cu iubiri pătimase, rivalitate și moarte, care îl captează pe cititor de la primele rânduri, cufundându-l în magia, cruzimea și lirismul Evului Mediu.

editura rao

ISBN 978-606-609-111-4

9 786066 091114

www.rao.ro
www.raobooks.com